

B C G

V. P. C.

194^m

Major
(G.)

<36618638000013

<36618638000013

Bayer. Staatsbibliothek

5w.

VITAE PATRVM,
IN VSVM MINISTRO
RVM VERBI, QVO AD BIVS
fieri potuit repurgatæ.

PER GEORGIVM
MAIOREM,

CVM PRÆFATIONE
D. DOCTORIS
MART. LVTH.

VVitebergæ.

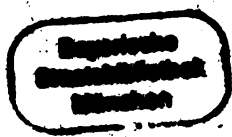
1559.

*Liber rarus.
Bibl. Salthen.
p. 525.*

Salom. Kupfer

JANUARY 1917
GIVEN TO THE
LIBRARY OF THE
CONGRESS

RECEIVED
JAN 10 1917
LIBRARY OF THE
CONGRESS

D: MARTINVS LV-
ther, pio lectori salutem.

INTER CE-
tera Satanicī fu-
roris opera hoc
non minimū est,
quod historias,
seu quas uocant,
Legendas Sanctōrum, quam
plurimas aboleuerit, Et quas
extare passus est (haud dubie
non uolens) ita corruerit fa-
bulis stultis & impijs mendacijs
is, ut veri multo sint similiōres
& vtiliores gentium quædam
fabulæ. Tantum est odiū Ser-
pentis contra semen mulieris &
Ecclesiam Christi, ut etiam post
mortem persequatur memori-
am

A ij am

an̄ Sanctorum, ne vel eorum
egregia dicta & facta viuenti-
bus salutari exemplo vel conso-
lacioni esse possent, Hinc illud
mali uenit, ut nec Apostolorum
historias, quas maxime oportu-
it, fideles & puras habeamus,
nisi quantum ex Luca, Eusebio,
& alijs quibusdam relictum est,
Cetera desiderantur & optan-
tur frustra.

Nam & in ipsa vrbe Roma
nescitur, vbi sint Apostolorum
Petri & Pauli capita & corpo-
ra cum integris suis historijs.
Etsi Pontifices quotannis osten-
tent stultis populis duo lignea
& factitia capita Petri & Pauli,
Quæ linunt & credi volunt
vulgo esse ipsa natua, **Crania**
Petri

Petri & Pauli, Et super eo Al-
tari vbi condita sunt, consecrant
Episcoporum pallia, iactantes
desuper capitibus. Apostolo-
rum ea mitti, ut Decretales lo-
quuntur, incredibili perfidia &
infantisima mentiendi libidine
orbem fallentes, ad gloriam &
honorem Diaboli patris men-
daciorem, cuius sunt ministri.
Idem faciunt cum fallaci illa
Veronica tabula, Quam cum
sciant esse nihil & inanem, ta-
men magna pompa ostentant
pro imagine saluatoris impres-
sa sudario (ut vocant) Sed pan-
nis ita uelata, ut nemo quic-
quam videre possit, nec ipsi qui
ostentant. Quis enim videat id
quod nihil est? Sed quid mul-

A in ta &

ta? Ipsa quondam Vrbs tem-
pore martyrum, sanctissima, &
totius Ecclesiæ locus vnus in
orbe terrarum omnium præ-
clariss, post, ut & nunc, est im-
pudentissimis mendacijs et stul-
tissimis fabulis, commiuentibus
scilicet Pontificibus impijs &
sceleratis, vnus omnium refer-
tissimus per omnes angulos. Et
plane Sentina omnium turpi-
tudinum & vitiorum, scilicet
impletum est Diaboli tam di-
rum votum, in quod semper hi-
auit, ut ex optima Ecclesia sibi
faceret Satanicam speluncam
Latronum horrendissimam &
sterquilinium prorsus inexpur-
gabile.

Quod si Romam ausus est
tam

tam foede conſpurcare, permittente ira dei, noſtra ingratitude cogente., quam Chriſtus maximo Spiritus ſui impetu purgavit, ſicut ſcriptum eſt, Conquaffabit caput terrarum multarum, Pfalm. cix. Quid rogo in alijs partibus orbis (quantum potuit furor eius) nobis purum & ſyncerum relinqueret ? Hinc mundus plenus eſt impietate, Idolatria, cultibus, fabulis & legendis ſanctorum, miſſis prophanis, & quis omnia ſcandala numeret ? Ipfam vide ſcripturam & Sacramenta Dei, quot generibus & ſpeciebus hæreſum & errorum tentavit prorfus perdere ? nec hodie in hac re minus fuit

A iiij quam

quam antea semper. Ea malitia
quoque imprimis appetiuit hunc
Librum celeberrimum, quem
MITAS patrum appellat om-
nis totus Ecclesia. Sed hic prius referam ipsius
S. Hieronymi sententiam, quae
est in Epistola eius ad Cae-
sophontem contra Pelagianos. E-
uagrus, inquit, ponticus Hy-
perborita qui scribit ad virgi-
nes, scribit ad Monachos, edi-
dit librum & sententias
quam nos impassibilitatem vel
imperturbationem possumus
dicere, quando nunquam ani-
mus ullo perturbationis vitio
commouetur, & (ut simplici-
ter dicam) uel saxum uel Deus
est. Huius Libros per orientem
Grae-

Græcos, & interpretante discipulo eius Ruffino. Latinos, plerique in occidente lectitant. Qui Librū quoque scripsit quasi de Monachis, multosque in eo enumerat qui nunquam fuerunt, & quos fuisse scribit Origenistas, & ab Episcopis damnatos esse non dubium est, Ammonium videlicet & Eusebium & Euthimium & ipsum Eua-
grium. Quos quoque & Isidorum & multos alios, quos enumerare tedium est, Et iuxta illud Lucretij.

Ac ueluti pueris absynthia tetrāmodentes

Cum dare conantur, prius oras pocula circum

Contingunt dulci mellis flauoque liquore.

Ita ille unum Iohannem in ipsius Libri principio posuit, quem

A v

& Ca-

& Catholicum & sanctum fu-
isse non dubium est, ut per illius
occasionem ceteros (quos po-
suerat) Hæreticos, Ecclesiæ in-
troduceret &c. Reliqua tu ipse
lege Lector, dura certe de Rufi-
no & Eusebio Cæsariensi, si
vera est narratio.

His verbis videtur S. Hie-
ronymus hunc Librum nomi-
nare, & plane velut digito mon-
strare. Qui si tempore illo sic
fuit corruptus & confusus Li-
ber, quid & quantum putas
post illa tempora accesserit fa-
bularum & mendaciorum.
Qualia illa sunt de Marino, Eu-
phrosyna, Simone super Co-
lumna, & similia multa, quæ
partim Poetica sunt, quibus ual-
niloqui

niloqui homines Stoicas illas
Apathias voluerunt in Ecclesia
superatas videri, quas tamen
nullus Stoicus vnquam vidit
neq; sensit, partim prorsus im-
pudentissima figmenta, quibus
irrisa est Ecclesia in suis veris
miraculis.

Sed id obseruandum est in
verbis S. Hieronymi, qui dam-
nat in isto genere Monacho-
rum, tantum eos qui Pelagiani
& Origenistæ fuerunt, Et cum
negari non possit, multos fuisse
eiusdem nominis, quorum alij
Hæretici, alij Orthodoxi fue-
rint, fit ista confusio, ut nescias,
quis, qualis fuerit. Nam si vni-
uersum Monachorum genus
(ut illo tempore fuit) damnes,
ipsum

ipsum S. Hieronymum imprimis damnabis, qui non solum laudauit plus nimio hoc vitæ genus, ut vides in Antonio; Paulo, Hilarione, Malcho. Sed ipse quoque factus est, vrbe relicta, Monachus, satis periculoso exemplo multorum.

Fuit istius seculi mos, si mos vocari potest tantus furor Sathanæ, ut inciperent magno impetu agere, quod Paulus prædixit. 1. Timoth. iij. Prohibitum nubere & cibis abstinere &c. Quasi nulli possent esse Christiani, nisi coelibes essent & Stoicis dogmatibus satisfacerent, ita ut etiam ipsius Hieronymi Libri opus habeant acris iudicij Lectore, ubi nuptiis iniquissimis

quissimus est, & secundas, si licuisset, prostibulis comparasset. Sed reuocauit & correxit eum postea Episcoporum fidelium ministerium, qui Pelagianos & Origenis errores (quem prius non dubitauerat scribere, Magistrum Ecclesiarum post Apostolos) damnauerunt.

Quæ cum ita se habeant, ut Liber iste VITAE Patrum opus habeat seueriore censura, postquam sunt omnia fanda, nefanda malo permixta furore, ut nescias, quæ Ruffini, quæ Hieronymi uel aliorum, deinde quæ Hieronymi certa sunt, quo spiritu hæc uel illa scripserit, Impuli & uix perpuli precibus D. Georgium Maiorem, ut hoc
onus

onus feligendi & purgandi omnia susciperet, haud dubie molestissimum. Sunt enim in eo Libro, ut & in Hieronymo, multa egregie dicta & facta, quae ut fragmenta Euangelicae mensurae colligere oportet, & non abijcere cum istis sordibus, quas alij imprudentes miscuerunt, uelut illae dirae uolucres apud Vergilium dapes Aeneae fedauerunt.

Non est autem difficile inter noscere et discernere utri sint probandi. Pelagiani enim & Origenistae urgent Stoicas Apathias & nescio quas perfectiones uitae. Qua in re etiam Augustino fecerunt negocium. Ceterum de gratia, fide, remissione

siōne peccatorum & ueris mag-
nalibus DEI, quo etiam infans,
ut Isaias dicit, uincit mortem,
peccatum, infernum, satis mo-
deste susurrant & leniter, ne di-
cam, in totum silent, suas autem
Stoicas Apathias ambabus
buccis inflant. Contra Ortho-
doxi, media & regia uia ince-
dentes, nec peccatis indulgent,
nec perfectiones sibi arrogant,
sed peccatoribus pœnitentibus
& credentibus remissionem
peccatorum, gratiam, uitam &
salutem tribuunt. Quæ opera,
ut sunt ipsius Dei & CHRISTI
Domini nostri, ita sunt abscon-
dita sapientibus istis & intelli-
gentibus. Quis est enim inter
eos qui uideat paruulum bap-
tistatum,

tisatum; esse Dominum & uita-
torem peccati, mortis & Dia-
boli; sed obliti iam dudum sui
Baptismatis; eundem inuadunt
hostem suis proprijs uiribus su-
perandum; id est; Diabolum,
peccatum, mortem, quem debe-
bant agnoscere uictum eis esse in
suo Baptismate, id est, in Chris-
to semine mulieris. Hæc

est Regula que fuit &
erit in secula. DEO

laudus & gloria,

AMEN.

IN IHSU
SUA DEUM

Egregia
quod multumque melius impo-
miserit

EGREGIA PIETATE
& doctrina prædico D. M.
Gregorio Iostelio, Pastori &
Superattendenti in VVeis-
senfehe, oppido Turingiæ
amico suo

GEORGIUS MAIOR.
S D.

AGNA PARS HO-
minum eodem consilio Ec-
clesiæ historias, & pro-
phanas legunt. Exempla
morum esse iudicant pro-
posita ut recte facta imitemur,
fugiamus contraria,
quod honeste facta lau-

dentur & plerunq; exitus habeant placidos, econ-
tra uero iniuste facta uituperentur & plerunq;
tragicis calamitatibus puniuntur. Nec uero ne-
gandum est prodesse moribus has imagines uite
undecunq; sumptas. Admonent enim Lectores de
humane naturæ imbecillitate, & de fortune in-
constantia, easq; ob causas hortantur ut frenum
B inijciamus

Injiciamus cupiditatibus, moderemur impetus, nec
discedamus à morum Regula, nec indulgentes li-
bidini, iracundiae aut alijs pravis affectibus, ea fac-
ciamus quae poenae & fatali lege, & hominum iu-
dicijs comitantur.

Etsi autem in bona natura plus valet haec com-
monefactio, tamen ad sentior omnis generis histo-
rias mediocribus ingenijs proponendas esse, easque
multum conducere ad flectendos animos ad mode-
rationem, ut credible est Augustum, colligentem
animo Tyrannos omnium aetatum & eorum exitus,
magis coluisse iusticiam, ac repressisse iracun-
diam quae in Imperij fastigio fulmen esse dicitur.
Sed historiae quae sunt Ecclesiae propriae, quanquam
& ipsae morum exempla proponunt, tamen de re-
bus alijs maioribus Lectorem commonefaciunt. Et
ut iam de ea parte loquar, quae vitas piorum con-
tinet, in hac quinq; gradus sunt, quorum conside-
ratio tum ad erudiendos, tum ad confirmandos
Lectores conducit.

Primum in singulis pijs doctrinae genus quae
vatur, ut in Prophetis & Apostolis quid professi
sint, quid docuerint, multo prius querendum est
quam quales fuerint domestici mores, qualis vesti-
tus, quae priuata exercitia. Sic deinceps cum legi-
mus in Ecclesia qui Doctores Apostolis successer-
int,

vint, qui puritatem doctrine retinuerint, horum
testimonijs magnopere confirmamur, ut cum legi-
mus Gregorij Neocesariensis ac Irenæi et aliorum
vetustissimorum testimonia de filio DEI, et de Spi-
ritu sancto, ualde confirmamur, præsertim cum
ostendant se certis testibus hanc sententiam ab A-
postolis accepisse. Professio igitur doctrine pri-
mum spectetur, quæ quidem præcipue pios ab im-
pioribus discernit. Magno animo adiit supplicium
Polycarpus, & perferre cruciatus maluit, quam à
uera sententia deficere. Hac constantia confirma-
uit ceteros, præsertim cum in ipso supplicio mira
quædam facta ostenderint Deum adesse suis in hoc
ipso agone. Sed tamen plus mihi Polycarpi histo-
ria prodest, cum lego qui senserit de filio Dei, deq;
ceteris doctrine articulis. Nam exempla constan-
tiæ etiam aliæ multæ historie suppeditant. Doctri-
næ testimonia rariora sunt. Et inter martyres
multi dissimiles, multi prauis opinionibus polluti,
supplicijs adfecti sunt. Doctrina igitur querenda
est. Nam ut scripsit Apollinaris, ubi non est Chri-
sti ueritas, ibi nec ueritas est Martyrij.

Secundo. Postquam inspeximus doctrinam,
miracula considerentur, quæ Deus edidit, ut testa-
retur se adesse Ecclesie, ac exaudire inuocantes,
& hos ipsos se inter membra Ecclesie, tanquam
recte sentientes, complecti. B 2 Tera

Tertio. Et si multa sunt prouidentie testimonia in hac natura quæ ostendunt non casu. regnaturam, ut certitudo motuum cœlestium, discrimen honestorum & turpium in mente humana, pœne atrociorum scelerum in Politijs, tamen euidentissime conspicitur DEI præsentia in piorum liberationibus. Ad afflictiones igitur & certamina eorum considerentur. Hæc confirmant nos curæ esse Deo, & exaudire inuocantes. Saul ornatus erat à Deo ingentibus uictorijs, quæ quidem & salutare fuerunt populo Dei. Quid potest autem cogitari gloriosius quam gerere res magnas ac difficiles ad Ecclesiæ defensionem? Lapsus, postea non solum armis uictus est, sed quia non redijt ad Deum, æterna morte oppressus est. At Dauid & si ad miserat exemplum plane Tyrannicum, rapta uiri Principis coniuge, & marito arte necato, tamen pulsus in exilium, agnoscit culpam, perfert pœnam, & intelligit non esse cumulanda priora scelera, maioribus flagitijs, desperatione & contumelijs Dei, sed redeundum esse ad Deum, petendam ueniam. Itaq; rursus exauditur, & in regnum diuinitus reducitur. In talibus historijs & pœne & liberationes mirandæ præsentiam Dei toti generi humano monstrant. At necesse est hæc testimonia de præsentia DEI in Ecclesia illustriora esse,

va esse, quam ubi ignota est uera doctrina. Ideo enim Deus uocat Ecclesiam, ut se ibi patefaciat, & hanc nominat suum domicilium & regnum.

Exercetur Ecclesia semper multis ingentibus periculis, ut omnium temporum historia declarant, & seruatur tamen, ac tandem inter confessionem & inuocationem eluctatur, ut adpareat inuocationem non esse irritam. Hæc cum in toto corpore, tam uero in singulis consideranda sunt, iuxta illud Psalmi dictum, Iste pauper clamauit & Dominus exaudiuit eum. Hæc enim exempla ideo Deus proponit, ut nos ad inuocationem excuset, ut discamus acquiescere in ipso, & ipsum uere statuamus nobis præsidio esse, nec esse inane murmur præcationem, ut Ethnici sine fide recitant $\epsilon\alpha\tau\iota\omicron\lambda\omicron\gamma\iota\alpha\sigma$, nec acquiescere in Deo possunt, non enim audiri se certo statuunt, ut ille in Creta statuam Iouis sculpsit sine auribus, dubitationem humanam significans.

Quarto in pijs uocatio & munera uocationum diuersa, & priuati mores spectentur. Apostoli inermes toto orbe terrarum circumtulērunt Euangelium, at Prophetæ suam Politiam reuerunt, gubernarunt belli & pacis consilia. Fuerunt enim diuisibiles uocationes. Et suum quisq; munus intelligat, ne in imitatione accidat $\kappa\alpha\kappa\omicron\zeta\eta\lambda\iota\alpha$

Ipsorum etiam Prophetarum uocationes dissimiles
 fuerunt. Samuel, Eliseus, Esaias praesentur. At
 Ieremias nouo & contrario modo seruat Ecclesi-
 am, suadens deditionem et migrationem tam diu-
 turnam, ut post tantum interuallum restitui Res-
 pub. incredibile uideretur. Hæc omnia significant
 Ecclesiam regi non humanis consilijs, sed mirabi-
 liter castigari, ac mirabiliter rursus excitari. Vi-
 tandæ igitur πολυπραγμοσύνη, & uidendum
 quod nostrum sit officium, in eo præstanda est fi-
 des, & hæc prudentia ut necessaria faciamus, cu-
 riosa uero consilia de incertis commodis aut in-
 commodis relinquuntur.

Hanc regulam & has metas intelligere, &
 sequi, sapientia est necessaria & salutaris. Vetus
 est illud ἰππέυσι ἰππέυειν ἐδάκ και ἀαίδοσ ἔκεί-
 σην. Nunc equites sibi iudicium de dogmatibus,
 de Ecclesiæ gubernatione sumunt, Et sepe docto-
 res equitum munera, hoc est, consilia belli & pæ-
 cis regere conantur. Hæ confusiones uocationum
 sepe perniciose sunt Ecclesiæ & Imperijs.

Quinto, Ceremoniæ & domestica exercitia
 ut lectiones, precum recitatio, temperantia in ui-
 ctu, sedulitas in laboribus, & similes Pædagogia
 spectentur. Hi gradus omnes in Ecclesiæ histo-
 rijs requirantur, ac præcipue priores quatuor qui
 in histo-

in historijs, quas Propete & Apostoli scripse-
 runt, accurate recitantur, ut in Dauide legis ipsi-
 us doctrinam, miracula quæ testantur eum regi di-
 uinitus ac Deo placere. Legis & ærumnas eius, et
 mirandas liberationes, ut exemplum nos moneat,
 pios exerceri ingentibus afflictionibus, labi inter-
 dum, & rursus ad Deum confugientes ac inuocan-
 tes recipi et exaudiri. Postremo uides quibus offi-
 cijs Deo seruiat, scilicet muneribus uocationis, mi-
 litando, & domi iudicia ac disciplinam regendo.
 Et hæc sunt scelicia, donec manet intra metas uo-
 cationis. Sed cum labitur πολυπραγμοσύνη nu-
 meraturus populum, consilio ut uidetur politico, ut
 ordine certiore exercituum instituto, humana di-
 ligentia muniret Rempub. magnas dat curiosita-
 tis pœnas. De his quatuor gradibus historia Dau-
 dis copiosior est, de quinto, de ceremonijs & pri-
 uatis exercitijs non multa narrat, etsi longe sunt
 infra superiores illos gradus, tamen non prorsus
 assernanda sunt, cum sunt Progymnasmata maio-
 rum uirtutum, ut Dauidem legimus didicisse Mu-
 sicen, & in choro ante arcam fœderis inter Mu-
 sicos fidibus & cantu celebrare Deum. Ac tunc
 quidem Musica, ut uetus Poetica, multas discipli-
 nas complectebatur. Nam historie carminibus
 comprehendebantur, ut uere inquit Lucanus.

O sacer & magnus uatum labor, omnia fato
 Eripis & donas populis mortalibus euum.
 Multa & de natura rerum obiter discenda erant.
 Quare adolescentia eius certis lectionibus, preca-
 tionibus & alijs exercitijs dedita fuit. Sed hæc ut
 dixi sint Progymnasmata maiorum uirtutum :
 Non consumatur tota ætas in solis ceremonijs,
 nec sint plura πάρεργα τῶν ἑργῶν. Hæc præfan-
 da esse huic libro duxi, qui Titulum habet satis
 splendidam, VITAE patrum. Nam Prophetas &
 Apostolos potius agnoscamus esse patres, ut eos
 uox diuina nobis commendat. Hi Monachi for-
 tasse Pædagogi dici possunt, quia aliquid de priua-
 tis exercitijs & ceremonijs docent. De rebus gra-
 uioribus in hac historia fere silentium est. Deinde
 cur Vitæ inscripserunt, cum non doctrinam, non
 uocationis officia, non certamina narrent, quæ
 sunt in uita magnorum uirorum in Ecclesia preci-
 pue spectanda, sed domesticas ceremonias? Quan-
 quam autem tenuis historia est, tamen extare eam
 non est inutile. Prodest enim pijs & recte institu-
 tis in doctrina Christiana uidere, quam facile à pu-
 ritate Euangelij, ad ceremonias humane mentes
 delabantur.

Postquam Antonius & Paulus exempla pro-
 posuerant deserende uitæ ciuilibus, admiratio noua
 & in

¶ inusitata rei, quæ speciem uirtutis habebat, multos ad imitationem inuitauit. Et raro est scilicet imitatio. Fieri potest ut aliqui recte instituti ac tenentes fundamentum, id est, fidei iusticiam, postea hoc uitæ genus tanquam ἀδίκατορον, sui studij aut exercitij causa secuti sint, ut Antonius & aliqui prudentes. Sed alij innumerabiles, offusa hac specie Ceremoniarum, obliuisci sunt fidei iusticiam, & hanc Monasticam disciplinam dixerunt esse iusticiam & eximios Dei cultus. Hoc ipsum interdum monent eruditiores narrationes in his historijs. Antonio monstratur in oppido Sutor, maritus, querens uictum familie sua arte, credens in Christum. Huius sutoris similem esse narratio Antonium inquit.

Quid quod in tantis exercitijs Eremitarum, & hominum indoctorum, multos fuisse, consensaneum est, in quibus otium, solitudo, neglectio doctrine, magna uitia aluerunt, fuisse flammæ libidinum ipsi fatentur. Utile est autem ad tuendam castitatem, in magna honestorum hominum frequentia uersari, uereri honestorum oculos & iudicia, audire de magna uarietate negotiorum uitæ, honestos sermones, occupatum esse cura discendi aut administrandi mandata negotia. Certe solitudo & ocium, confirmant libidinum incendia.

Quid igitur accidit postea in monasterijs, postquam ad ocium, solitudinem, inscitiam accesserunt delitie & luxus?

Qui igitur hanc historiam legent, sint antea premuniti Euangelij cognitione, & adferant rectum & pium iudicium de omnibus partibus uitae Christianae, uideant quae sint Analogae fidei, quae econtra sint Superstitiosa. Interdum autem offerunt se dicta aut exempla quae prudenti & pio Lectori prodesse possunt. Cum autem extarent antea hi Libelli, confuse editi, & adpareret passim ab impostoribus insertas esse fabellas, quae ad deridendam Christianam professionem confictae uidentur, uir clarissimus ac reuerendus D. Doctor Martinus Lutherus, quem & propter publica, & propter priuata beneficia ingentia, tanquam patrem & amo & ueneror, cum in familiaribus sermonibus de omnibus Ecclesiae temporibus loquens, ut solet, interdum etiam aliquid ex his historijs recitet, mihi hoc negotium dedit, ut hunc Librum recognoscerem, & fabellas alicubi quarum manifesta est uanitas deleerem. Huius uoluntati non duxi repugnandum esse. Relecta hac historia, distinxim narrationes, ut expeditius legi possint. Ne uero in aliquo Libro nimis seuerè uti censura uiderer; pauciora sustuli quam uelit Lector seuerior, ac peto ut laborem meum studiosi boni consulant. Etsi

Etsi autem Concionatores ex ueris fontibus
haurire doctrinam necesse est, hoc est ex Prophe-
tarum & Apostolorum scriptis, et res longe ma-
iores proponendæ sunt, quam quales hic Liber con-
tinet, tamen prudens doctor interdum adspargere
dictum aut exemplum aliquod etiam ex hac histo-
ria electum potest. Interdum enim collatio horum
exemplorum aliquid lucis addit doctrinæ Euan-
gelij, interdum ualent ad excitandos animos, ut bono
doctori opus est magna suppellectile rerum, scien-
tiarum, & exemplorum. Sed iudicium & de-
lectus adhibeatur & sciat Concionator, quid qua-
bus doctrinæ locis ferè congruat, quid non con-
gruat, ac studeat res utiles illustrare nec pretextu
antiquitatis, ut multi faciunt, errores stabiliat.

Hunc uero laborem, pro tuo erga me studio
ac obseruantia, & meo erga te amore,
mi charissime Gregori, tibi dis-

care uolui, Bene uale,

VVitebergæ Ca-

lendis Ianua-

rii.

ANNO 1544

Prologus

PROLOGVS SAN-
cti Hieronymi in vitas
Patrum.

BENEDICTVS DE-
us qui uult omnes homines
saluos fieri, & ad agniti-
onem ueritatis uenire, qui
etiam nostrum iter direx-
erat ad AEGYPTUM, &
ostendit nobis mirabilia
magna ad posteritatis me-
moriam profutura, ex quibus non solum nobis
causa salutis oriretur: uerum & historia saluta-
ris atque ad doctrinam pietatis aptissima condere-
tur, que uirtutis iter agere uolentibus, gestorum
precedentiam fide amplissimum tramitem pandat.
Quamuis ad tantarum rerum narrationem minus
idonei simus, nec dignum uideatur ingentium re-
rum exiguos ac paruos fieri auctores: praeclasaq;
uirtutes humili narrare sermone, tamen quoniam
fratrum caritas eorum qui in monte sancto oliueti
commanent, hoc à nobis frequenter exposcit: ut
Aegyptiorum Monachorum uitam, uirtutesq; ani-
mi, & cultum pietatis atq; abstinentiae robur,
quod

quod in eis coram uidimus explicemus: precibus, ipsorum, qui hoc imperant, adiuuandam me credens, aggrediar, non tam ex stilo laudem requirens, quam ex narratione rerum adificationem futuram legentibus sperans: dum gestorum uniusquisq; inflammatus exemplis, horrescere quidem seculi illecebras, sectari uero quietem: & ad pietatis inuitatur exercitia.

Vidi ergo & uere uidi thesaurum Christi in humanis absconditum uasculis: quemq; thesaurum repertum nolui tanquam inuidus occultare: sed quasi pro multis inuentum proferre in medium, & facere communem: certus quod quanto plures ex eo fuerint ditati: tanto mihi amplius acquireretur. Ego enim locupletior fiam cum aliorum salutis ministerij mei fuerit quesita mercimonio. In principio ergo narrationis nostrae adesse nobis precamur gratiam domini nostri Iesu Christi: cuius uirtute omnia haec pietatis exercitia apud Aegypti Monachos habentur.

Vidimus enim apud eos multos patres coelestem uitam in terra positos agentes, & novos quosdam Prophetas tam uirtutibus animi, quam statiemandi officio suscitatos: quibus ad testimonium meritorum nec signorum quidem ac prodigiorum

PROLOGVS.

Orum deest efficacia, & merito. Cur enim quilibet terrenum, nihil carnale cupiunt, non accipiunt celestem potestatem? Nonnullos namque eorum ita ab omni malitia & cogitatione & suspitione vidimus alienos, ut nec si aliquid mali adhuc gereretur in seculo meminissent. Tanta in eis erat tranquillitas animi, tantusque inoleuerat eis bonitatis affectus: ut merito de eis dictum sit: Pax multa diligentibus nomen tuum Domine.

Commorantur autem per heremum dispersi & sepeperati cellulis: sed caritate connexi. Ob hoc autem dirimuntur habitaculis, ut silentij sui quietem & intentionem mentis, diuina sectantes nec uox aliqua, nec occursum ullus: aut sermo aliquis otiosus obturbet. Intentis ergo in suo quisque loco animis, uelut boni patres, Christi expectant aduentum, aut tanquam miles paratus in castris, Imperatoris presentiam, uel ut fideles serui aduentantem dominum sustinent: libertatem sibi pariter & munera largiturum. Omnes ergo hi nullam cibis aut indumenti aut ullius horum sollicitudinem gerunt. Sciunt enim quia scriptum est: Hæc omnia cogitant: ipsi uero iusticiam & regnum Dei requirunt, & hæc omnia secundum promissionem saluatoris apponuntur eis.

Denique

Deniq; eorum plurimi forte si in aliquo necessario ad usus corporis egerint, non ad humana profugia, sed ad Deum uersi: & ab ipso tanquam à Patre poscentes que poposcerint ilico consequuntur. Tanta nanquam in eis fides est: que etiam montibus ut transferantur: ualeat imperare. Unde & nonnulli eorum irruptiones fluij in perniciem uicinarum regionum concitatas, orationibus represserunt. Et pede incedentes aluei eius profunda digressi sunt, immanesq; eius bestias peremerunt. Et plurims atq; immensa signa que à Prophetis & Apostolis antiquitus gesta fuerant, consumarunt, ut dubitari non debeat ipsorum meritis adhuc stare mundum. Sed illud ualde mirum est, cum semper optima queque rara sint & difficilia, in illis tamen utrumq; pariter conuenisse, ut & numero immensi sint & uirtutibus incomparabiles. Sunt enim & alij in suburbanis locis, alij per rura, plures autem & egregij per herennum dispersi: & uelut quidam celestis exercitus in procinctu positus, atq; in tabernaculis degens ad obedientiam præceptorum regi semper intentus, armis orationum pugnans, & scuto fidei ab inimico insidiante protectus, regnum sibi celeste conquirant.

Sunt

PRŌLOGVŪS.

Sunt ergo ornati moribus, quieti, lenes, tranquillī, & caritatis vinculis uelut quadam germanitate constricti. Ad emulationem uero uirtutum, certamen ingens exercent & agones. Studet enim unusquisq; clementior altero, benignior: hic humilior, ille patientior inueniri. Si quis autem sapientior ceteris fuerit: hic ita communis erga omnes. & mediocris existit: ut secundum mandatum Domini omnium minimus & omnium seruus esse uideatur. Quia ergo Dei munere donatum mihi est: & uidere eos: & interesse conuersationi eorum: & de singulis tam nunc quæ ad memoriam Dominus reduxerit enarrare tentabo: ut hi qui non uiderunt eos in corpore: opera eorum discantes, uitamq; eorum perfectam lectionis iudicio colligentes: ad emulationem sancti operis inuitentur, et perfectæ patientiæ palmam requirant.

EXPLICIT PRŌLOGVŪS.

INCIPIT NARRATIO
de sancto Ioanne Aegyptio
hæremita.

Prius

P R I M V M I G I T V R T A N Q V A M
 uere fundamentum nostri operis ad exem- *Vixit sub*
 plum bonorum omnium sumamus Aegypti- *Theodo-*
 um Ioannem, qui uere etiam solus satis superq; *sio Impes-*
 sufficiat, religiosas & Deo deuotas mentes ad *ratore.*
 uirtutum culmen erigere, & ad perfectionis ue-
 stigia concitare. Hunc enim uidimus in Thebaidis
 partibus in heremo, quae adiacet ciuitati Lyto, in-
 rupe quadam montis ardui commanentem. Ascen-
 sus ad eum difficilis, aditus monasterij eius obstru-
 ctus & clausus, ita ut à quadragesimo etatis sue
 anno, usq; ad nonagesimum, quem tunc gerebat,
 cum eum uidimus, monasterium eius nullus intra-
 uerit. Aduenientibus uero per fenestram se uiden-
 dum prebebat, & inde eis uel uerbum Dei ad edi-
 ficationem, uel si qua fuissent, consolationis res-
 ponsa reddebat. Mulierum tamen illuc nulla nec
 ad conspectum quidem eius accessit, sed & uiri raro,
 & certis quibusdam temporibus.

Cellam sane hospitalem extrinsecus fieri per-
 misit, in qua aduentantes è longinquis regionibus
 paululum requiescerent, ipse uero intrinsecus so-
 lus soli Deo uacans, non diebus, non noctibus à
 colloquijs Dei & oratione cessabat, diuinum il-
 lud & quod super omnem mentem est, tota men-
 tis pu-

C

tis pu-

VITA IOANNIS

vis puritate confectans. Quanto enim se ab humanis curis & colloquijs sequestrabat, tanto illi vicinior & propinquior Deus erat.

In tanta deniq; mentis suae sinceritate profecerat, ut non solum eorum quae erant, scientiam consequeretur à Domino, verum & eorum quae futura erant praescientiam mereretur. Evidenter namq; ei Dominus prophetiae gratiam contulit, ita ut non tantum civibus & provincialibus suis, si forte percunctarentur, futura prediceret, sed & Imperatori Theodosio, uel quos belli exitus habiturus esset, uel quibus modis uictoriam caperet de tyrannis, sed & quot irruptiones passurus esset gentium barbararum sepe praedixerit.

Ioannes
Aegypti
us Pro-
pheta,

Nicepho:
li: 12. ca:
39.

Quotam etiam tempore cum gens Aethiopiae Romanum militem circa Cyrenen, quae prima est ex Aethiopiae partibus, Thebaicis ciuitas, incurfaret, & strages plurimas nostrorum dedisset, praedamq; duxisset, uenienti ad se Romano duci, & metuenti confligere cum eis, eo quod exiguus ei erat militum numerus, & hostilis contra se innumera multitudo, Ioannes statutum designans diem, perge inquit securus, die enim qua dixi & hostem prosternes & spolia capies, praedamq; renocabis. Quod cum fuisset impletum, etiam

etiam apud Augustum, quia carus acceptusq; futurus esset, prædixit. Hæc apud illum Prophetia gratia habebatur, ut magis hoc illorum qui percunctabantur, quam suis meritis ascriberet. Dicebat enim, non pro se hæc, sed pro illis qui audiunt à Domino prænunciari.

Aliud quoq; per eum mirum ualde Dominus ostendit. Tribunus quidam ad agendum militem pergens, uenit ad eum, & obsecrare eum coepit, ut permitteret etiam coniugem suam uenire ad se.

Multa nanq; eam dicebat pertulisse pericula ob hoc tantum ut faciem eius uideret. Tunc ille negat sibi unquam moris fuisse uidendi mulieres, &

precipue ex quo in illius rupis se monasterio coneluseret. Tribunus persistit obsecrando & con-

firmando, quod nisi uideret eum, esset sine dubio in multa tristitia peritura. Cuiq; iteram ac sepius eadem precaretur, & causam mortis cum sua

coniugis confirmaret futurum, atq; inde interitum unde salutem sperauerat accepturam, tunc si-

dem & importunitatem eius aspiciens senior, uade, inquit, uidebit me coniunx tua hac nocte, non

tamen ueniet hac, sed in domo sua atq; in lecto suo manebit. Post hæc uerba abscedit uir, ambiguitatem responsi in pectore suo uersans. Cuiq; hæc

etiam

Meminit

Augusti

nus de cur

ra pro

mortuis

gerenda

VITA IOANNIS

Ioannes etiam coniugi nunciasset, simili modo nihilominus
apparet in etiam mulier sermonis incerto fatigabatur. Sed
somnis ubi somni tempus aduenit, adest homo Dei per
mulieri. uisum, & adstans mulieri, fides inquit tua mag-
 na est ò mulier, & ideo ueni desiderio tuo satis-
 facere, te tamen moneo, non ut faciem corpora-
 lem seruorum desideres Dei, sed ut gesta & actus
 per spiritum contempleris. Spiritus enim est qui
 uiuificat, nam caro non prodest quicquam. Ego
 autem non quasi iustus aut Propheta ut putas, sed
 pro fide uestra intercessi pro uobis apud Deum, &
 concessit tibi omnium morborum quos in corpore
 tuo pateris sanitatem. Eris ergo ex hoc sana, &
 tu & uir tuus, & benedicetur domus uestra. Sed
 & uos memores estote beneficij à Deo uobis col-
 lati, & timete Dominum semper, nec amplius
 quam stipendijs uestris debetur aliquid requiratis.
 Sufficiat ergo tibi hoc quod uides me in somnis,
 & amplius non requiras. Euigilans autem muli-
 er indicauit uiro suo quæ uiderat quæq; audierat,
 sed & habitum uiri & uultum atq; omnia signa
 eius exposuit. Super quæ ammiratus uir eius, re-
 gressus ad hominem Dei gratias refert, & acce-
 pta ab eo benedictione perrexit in pace.

Alio quodam tempore Prepositus quidam
 militum.

militum uenit ad eum, cuius uxor grauida ab eo relicta est in domo sua. At illa ipsa die, qua ille ad beatum Ioannem uenerat, partum edens periclitabatur. Tunc sanctus homo Dei, si scires inquit donum Dei, & quia tibi hodie natus est filius, gratias ageres domino. Sed scito matrem pueri periclitatam, aderit tamen dominus, & inuenies eam sanam. Festina ergo et redi in domum tuam, & inuenies puerum septem dierum, & uocabis nomen eius Ioannem, hic nutriatur in domo tua absq; ulla contaminatione gentili septem annis, quibus peractis, trade eum Monachis erudiendum, sanctis & coelestibus disciplinis.

Multis preterea ad se uenientibus siue provincialibus siue peregrinis, cum res poposcissent, occulta cordis eorum indicabat, & si quid forte peccati ab eis in occulto fuisset admissum, secretius corripiens arguebat, & ad emendationem ac poenitentiam prouocabat.

Nili quoq; fluminis siue abundantia aquarum siue penuria futura esset, predicebat, sed & si forte ex offensa hominum, plaga aliqua & correptio à Domino immineret, similiter premonebat, & si quid cause esset pro qua introduceretur fames aut castigatio, designabat.

VITA IOANNIS

Sanitates quoq; & curas corporum ita de-
poscentibus conferebat, ut omnem ex hoc iactan-
tiam fugeret. Non enim permittebat ad se in-
commodantes deferri, sed benedicens oleum da-
bat, ex quo peruncti, sani fierent, à quacumq; in-
firmitate tenerentur.

Senatoris cuiusdam aliquando uxor excecata
est, hæc deprecabatur uirum suum, ut eam perdu-
ceret ad hominem dei. Cui cum responderet uir
suus, non ei esse moris uidendi mulierem, rogat
ut indicaret ei tantummodo imbecillitatis sue cau-
sam, & deprecaretur ut orationem faceret pro
se. Cumq; legationem pertulisset uir eius ad eam,
orans et benedicens oleum mittit ad illam. Ex quo
per triduum contingens oculos suos uisum recepit,
& Deo gratias egit.

Sed & multa eius sunt gesta, que narrare
satis longum est. Vnde omisis his interim que au-
ditu comperimus, ad ea que oculis nostris con-
speximus, ueniamus.

Septem fuimus simul fratres comitantes, qui
ad eum uenimus. Cunq; salutassemus eum, omniq;
nos leticia suscepisset, & unumquemq; nostrum
gratifice alloqueretur, rogatus à nobis oratio-
nem simul ac benedictionem dare. (Hoc e-
nim

nim moris est apud Aegyptios Monachos, ut
 ubi aduenerint fratres, statim per orationem sibi
 inuicem foederentur.) Interrogabat si quis in no-
 bis esset clericus. Et ut omnes negauimus, respi-
 cians ad singulos, intellexit esse inter nos quon-
 dam, qui huius erat ordinis, sed latere cupiebat.
 Erat enim Diaconus, & hoc preter unum solum,
 qui ei fidus erat, etiam ipsi itineris comites igno-
 rabant. Visurus enim tales ac tantos uiros humi-
 litatis gratia celare uoluit gradus sui honorem,
 ut inferior haberetur in ordine his, quibus se
 longe inferiorem esse meritis indicabat. San-
 ctus ergo Ioannes ut eum uidit, equidem cum es-
 set adolescentior ceteris, digito ostendens eum,
 hic inquit Diaconus est. Et cum adhuc negaret,
 apprehendens eum manu sua exosculatus est, &
 dicit, Noli fili negare gratiam Dei, ne incurras
 pro bono malum, pro humilitate mendacium. Ca. Mendacium
 uendum nanq; est omni modo mendacium, sine pro cium re-
 malo, sine sciam pro bono proferri uideatur, prebendi.
 Quis omne mendacium non est ex Deo, sed sicutur.
 saluator dicit a malo est. At ille his auditis quie-
 uit, blandam nanq; eius correptionem equanimiter
 tulit, & cū orationem Domino obtulisset, post
 finem unius ex fratribus nostris tertiano $\pi\alpha\rho\rho\rho$

VITA IOANNIS

**Morbi
corporis
salutares
anime.**

id est febrī grauiſſime uexabatur, & rogabat bo-
minem DE I. ut ab eo curaretur. Qui ait ad
eum, Rem tibi neceſſariam cupis abijcere, ut enim
corpora nitro uel alijs huiusmodi liniamentis à
ſordibus, ita anime languoribus alijsq; huiusmodi
caſtigationibus purificantur. Et poſtquam de his
nobis multa per doctrinam myſticam diſſeruit, be-
nedicens tamen oleum dedit ei. Quo perunctus e-
ger, omnem continuo abundantiam fellis euomu-
it, & ſaniſſimus redditus pedibus ſuis ad diuerſo-
rium redijt.

Post hæc iubet officia erga nos humanitatis
atq; hoſpitalitatis expleri, & corporis curam ge-
ri. Ipſe uero ſui negligens, noſtri ſollicitus erat.
Iam enim continuo uſu & iugi conſuetudine, nec
recipere cibum niſi in ueſperum poterat, & hunc
exiguum. Erat autem attenuati & aridi corpo-
ris, præ abſtinentia. Capilli eius & barba quaſi
ex langore nimio rara & tenuis, ut pote quem nul-
lus ſufficiens cibus nutrirẽt, nec letior aliquis hu-
mor inſunderet. Obſeruabat enim tunc, cum iam
nonagenariam ut ſupra diximus ageret ætatem,
ut nullum, ut paucis utar uerbis, per ignem pa-
ratum ſumeret cibum. Igitur poſt hæc hoſpitali-
tatis officia reſreſſos ad ſe ſedere nos iubet, et tunc
demum

demum quidem, unde uel cur aduenerimus inquirat, cum iam nos letos & omni cum gaudio tanquam notos propios suscepisset. Cuius respondisse quod de Hierosolymis ad eum utilitatis & profectus anime nostre causa uenisset, ut ea que olim ad auditum nostrum fama pertulerat, ipsi nunc oculis nostris cerneremus, quandoquidem tenacius solent inherere memoriae, ea que oculus uiderit quam que auris audierit.

Tunc beatus Ioannes uultu placidissimo & quasi subridens ex abundantia leticie, hoc modo respondit ad nos. Miror inquit admodum dulcissimi pueri laborem uos tanti itineris suscepisse, cum nihil ad haec dignum in nobis uidere possitis. Homines enim sumus humiles & exigui, nihil habentes in nobis quod uel expeti debeat uel mirari. Et tamen etiamsi esset aliquid in nobis secundum opinionem uestram, nunquid tale quale legitis in Prophetis Dei & Apostolis? Qui utique ob hoc in omnibus Dei Ecclesijs recitantur, ut exempla uitae hominibus, non de longinquis & peregrinis locis querantur, sed domi unusquisque & apud se habeat quod debeat imitari. Vnde plurimum miror intentionem uestri laboris ac studij, quod profectus anime uestrae causa, tantas superare regio-

Egregia
et pia cō-
cio obser-
uanda cō-
tra pere-
grinatione-
nes.

Non suam
aut aliorū
Eremita-
rū uitam,
sed sacrā
scripturā
proponit
sequendā.

VITA IOANNIS

Dei, tantosq; labores adire uoluistis, cum nos
 eousq; pigritia desidiaq; constringat, ut nec cel-
 lulas nostras pergredi audeamus. Veruntamen
 quoniam putatis esse in nobis aliquid ex quo pro-
 ficere debeatis. Hoc primum uobis indicandum
 est, ut hoc ipsum quod uenistis ad nos, & tantum
 laborem uidendi nos suscepistis, ne iactantiam alia
 cuius habeatis prospectum, ut non tam proficere
 ad animi uirtutem, quam proferre se & iactare
 unusquisq; uestrum uelit, pro eo quod uiderit eos,
 qui apud alios ex auditu solo cogniti uideantur.

Contra 22
iactan- 22
tiam. 22

Grave est iactantie uitium & periculosum nimis,
 & quod de ipso etiam perfectionis fastigio deie-
 cit animas, & ideo hoc uos primo omnium caue-
 re uolo. Est autem species mali huius duplex qui-
 dem, Nonnullis enim accidit in ipsis statim. inia-
 tijs conuersionis sue, cum parum aliquod uel ab-
 stinentie impenderint, uel pecunie in pauperes
 erogauerint, & cum de eis ita sentire debeant,
 quasi quod impediret abiecerint, ita agunt & ita
 sentiunt, quasi eminentiores sint illis quibus alia
 quid elargiti sunt.

Contra
confiden-
tiam ope-
rum.

Alia uero est iactantie species, cum quis
 ad summam uirtutem perueniens, non totum Deo,
 sed suis laboribus ac studijs deputat, et dum ab ho-

minibus

Matth. 6.

inimicus gloriam querit, perdit eam que à DEO est, propter quod, filioli mei fugiamus omni genere iactantia uitium, ne forte incurramus eum lapsum, quem Diabolus incurrit. Tunc preterea cordi nostro, & cogitationibus precipua adhibenda est diligentia. Observandum namq; est, ne qua cupiditas, ne qua uoluptas praua, ne quod desiderium uanum, & quod non est secundum DEUM, radices in corde nostro defigat. Ex huiusmodi enim radicibus continuo pullulant uagæ & inutiles cogitationes, & intantum moleste sunt, ut nec orantibus nobis cessent, nec in conspectu Dei consistentibus nobis, & precibus pro saluto nostra offerentibus erubescant, sed rapiunt à nobis captiuam mentem, & cum corpore stare uideamur in oratione, sensu & cogitatione euagmur & ducimur per diuersa.

Si quis ergo est, qui se putat renunciaſſe mundo & operibus Diaboli, non sufficit in eo renunciaſſe, ut possessiones & predia ceteraq; seculi negocia reliquerit, nisi etiam proprijs uitijs renunciauerit, & inutiles ac uanas abiecerit uoluptates. Hæc enim sunt de quibus Apostolus dicit. Desideria uana et nociua, que mergunt hominem in ueritum. Hoc est ergo uere renunciaſſe Diabolo

„ Quid
 „ sit re-
 „ nūctia-
 „ re mun-
 „ do.
 „

VITA IOANNIS

Vitia „ illius sunt, sicut uirtutes ex DEO sunt.
ex Dia, „ Si ergo sint uitia in corde nostro, cum uene-
bolo, uir rit princeps eorum Diabolus quasi proprio aucto-
tutes ex ri dant locum, & introducunt eum uelut ad pos-
Deo. sitionem suam. Et inde est quod nunquam huius-
modi corda pacem habere possunt, nunquam quie-
tem, sed semper conturbantur, semper terrentur,
& nunc uana leticia, nunc inutiles tristitia depri-
muntur. Habent enim intra se habitatorem pesti-
mum, cui introeundi ad se locum per passiones
suas & uitia fecerunt. Econtra uero mens que
uere renunciauit mundo, hoc est, que abscidit
& amputauit à se omne uitium, & nullum intro-
eunti ad se Diabolo reliquit aditum, iracundiam
cohibet, furorem reprimat, mendacium fugit, ex-
ecratur inuidiam, & non solum non detrahere,
sed ne malum quidem sentire aut suspicari de pro-
ximo suo patitur, que fratris gaudia, sua dicit, et
tristitiam eius, suam tristitiam deputat.

Que hæc ergo & horum similia obseruat
mens, Spiritui sancto aperit in se locum, qui cum
ingressus fuerit & illuminauerit eam, semper ibi
iam

iam gaudia, semper leticia, semper caritas, patientia longanimitas, bonitas, & omnes qui sunt fructus Spiritus oriuntur. Et hoc erat quod dicebat Dominus in Euangelio, Non potest arbor bona malos fructus facere, neque arbor mala fructus bonos facere. Ex fructibus enim probatur arbor & cognoscitur.

Sunt autem nonnulli qui videntur seculo renunciaſſe, & curam non adhibent ad mundiciam cordis, neq; ut vitia & paſiones reſecent ex anima ſua, moreſq; componant, ſed hoc tantum ſtudent, ut uideant aliquos ſanctorum patrum, & audiant ab eis aliqua uerba, quæ narrantes alijs, gloriantur ſe ab illo uel illo didiciſſe. Et ſicubi forte uel audiendo uel legendo parum aliquid ſcientiæ acquiſierint, continuo Doctores fieri uolunt & docere, non ea quæ egerint, ſed quæ audierint & uiderint, deſpicientes ceteros. Affectant ipſi Sacerdotium, atq; immergere ſe conantur ad clericatum, neſcientes quia minoris condemnationis eſt, ſiquis ipſe uirtutibus polleat, & alios tamen docere non audeat, quam ſi ipſe paſionibus & uitijs prematur, & alios de uirtutibus doceat. Sic ergo filioli mei, neq; fugiendum omnimodo dicimus clericatum uel Sacerdotium, neq; ruruſus omnimodo expetendum.

Qui non uere renunciauerint mundo.

Neophyti ambitioſi.

Ministerium Verbi neq; fugiendum, neq; expetendum.

VITA IOANNIS

modo expetendam, sed danda opera est, ut uitia quidam à nobis depellantur, & uirtutes animi conquirantur, DEI autem iudicio relinquendum est, quem uelit, & si uelit assumere sibi ad ministerium, uel ad Sacerdotium. Non enim qui seipsum ingesserit, sed quem Dominus assumpserit, uale probatus est.

Monachi
præcipuum
opus.

Monachi autem illud opus est præcipuum, ut orationem puram offerat Deo, nihil habens in conscientia reprehensibile, sicut Dominus dixit in Euangelio, Cum steteritis ad orationem, remittite fratribus uestris, si quod habetis contra eos, ex cordibus uestris, nisi enim remiseritis fratribus uestris, nec uobis remittet Pater uester coelestis. Si autem remiseritis fratribus uestris, & uobis remittet Pater uester qui in cœlis est.

Si ergo mundo, ut supra diximus, corde astiterimus ante Deum, & liberi ab omnibus his uitijis & passionibus, quæ supradiximus, poterimus in quantum possibile est, etiam Deum uidere, & orantes oculos cordis nostri in ipsum dirigere, & uidere inuisibilem, mente non corpore, intellectu scientiæ, non carnis aspectu. Nemo enim se putet posse ipsam sicut est diuinam substantiam contueri, ita ut speciem sibi aliquam aut imaginem fingat

fingat in corde corpoream, alicuius imaginis si-
 milem. Nulla forma in Deo cogitetur, nulla cir-
 cumscriptio, sed sensus & mens, quæ sentiri qui-
 dem possit, & perstringere mentis affectum, non
 tamen comprehendi aut describi aut enarrari ua-
 leat. Et ideo oportet cum omni reuerentia & me-
 tu accedere ad eum, & ita in eum librare mentis
 intuitum, ut omne quicquid potest splendoris, cla-
 ritudinis, fulgoris, maiestatis, mens humana con-
 spicere super omnia esse eam sentiat semper, et hoc
 sicut diximus si pura mente fuerit, nec ullis pras-
 tæ uoluptatis sordibus occupata, Et ideo in hoc
 maxime oportet operam dare eos, qui renuntiare
 sæculo, et Deum sequi uidentur, sicut scriptum est,
 Vacate & cognoscite quoniam ego sum Deus.

Deum non
 habere
 corpoream
 imaginem

Si ergo cognoueritis Deum, in quantum ho-
 mini cognoscere possibile est, tunc denique etiam
 reliquorum quæ sunt, scientiam capiet, & myste-
 ria Dei agnoscat, & quanto purior in eo fuerit
 mens, tanto plura ei reuelat Deus, & ostendit ei
 secreta sua. Amicus enim iam efficitur Dei, sicut
 illi, quibus in Euangelio dicebat saluator, iam non
 dico uos seruos, sed amicos, & omne quicquid
 petierit ab eo tanquam ab amico caro, prestat ei
 Deus. Ipse quoque uirtutes angelicæ et cuncta myste-
 ria di-

VITA INANNIS

via diuina, tanquam amicum DEI diligunt eum, & obsequuntur eius petitionibus. Et hic est quem à caritate Dei, quæ est in Christo Iesu, neq; mors separat, neq; uita, neq; Angeli, neq; principatus, neq; potestates, neq; alia creatura.

Et ideo carissimi quandoquidem hoc elegistis, ut Deo placeatis, & ad caritatem eius perueniatis, date operam alieni effici ab omni iactantia, ab omni uitio animi, ab omnibus delitijs corporalibus. Delitias autem corporales, non solum illas putetis, quibus homines seculi fruuntur, sed abstinenti delitiæ credendæ sunt, quicquid pro cupiditate sumpserit, etiamsi uile illud sit, & quod in usu esse abstinentibus solet. Aqua deniq; ipsa uel panis si cum cupiditate sumatur, id est, non ut necessitati corporis, sed ut animi desiderio satisfiat, hoc etiam abstinenti in deliciarum uitium ducitur. Oportet enim in omnibus consuescere, animam uitio carere. Ideo deniq; Dominus docere uolens, animam desiderijs & uoluntatibus suis resistere, dicebat, Intrate per angustam portam, quia lata est & spaciota uia, quæ ducit ad mortem, angusta autem & arcta uia est, quæ ducit ad uitam. Lata est ergo uia anime, cum qualicunq; desiderio suo satisfecerit, angusta uero est cum uoluptatibus suis repugnat. Multum

Multum tamen prodest ad hæc obtinenda se-
 tertior habitatio, & conuersatio solitaria, quia
 interdum per occasionem aduentantium fratrum, expeten-
 & euntium ac redeuntium frequentiam, abstinen-
 tia & parsimoniæ frenâ laxantur, & per huius-
 modi occasiones uenitur paulatim in consuetudi-
 nem & usum deliciarum, & sic interdum etiam
 perfecti iam uiri capiuntur. Ideo deniq; & Dauid
 dicebat, Ecce elongaui fugiens, & mansi in soli-
 tudine, expectabam eum, qui saluum me faceret
 à pusillo animo & tempestate.

Postquam autem multa nobis sanctus Ioan-
 nes de lactantiæ uitio abisq; quamplurimis utiliter
 disseruit, ad ultimum dixit, Retexam autem uo-
 bis, quid etiam nuper cuidam ex fratribus nostris
 acciderit, ut cautiore uos præcedentia exempla
 constituent.

ERat quidam apud nos Monachus in hac ui-
 cina heremo commanens, cui habitaculum
 spelunca erat, uir summæ abstinentiæ, quotidia-
 num pictum labore manuum querens, in oratio-
 nibus die noctuq; persistens, cunctisq; animi uirtu-
 tibus florens. Sed hic lætis successibus elatus, con-
 fidere quasi in profectibus suis cœpit, & non Deo
 totum, sed sibi metipsi quod profecerat deputare.

D

Hanc

Historia
 contra cō-
 fidentiam
 operū ac
 proprie
 sanctitatis

VITA IOANNIS

Hanc autem eius intuens animi presumptionem tentator, continuo accedit, & laqueos parat. Quadam namq; die ad uesperam, fingit speciem decore mulieris oberrantis per hœremum, quæ uelut fessa post nimium laborem accedens ad ostium speluncæ Monachi, se lassabundam simulans ac fatigatam, intrinsecus semetipsam proiecit, atq; aduoluta genibus uiri, ut misereatur exorat. Nox enim me infœlicem inquit in hœremo latitantem comprehendit, iube me requiescere in angulo cellule tuæ, ne forte efficiar nocturnis bestiis præda. At ille primo miserationis obtentu, recepit eam intra speluncam, requirens quæ ei causa errandi per hœremum fuerit. illa causam fingit satis accurate, & interim uenena blandimentorum atq; illecebræ uirus per omnem textum narrationis interserit, nunc se miserandam, nunc etiam defensione dignam ostendens, elegantia & suauitate sermonis inclinatur animus hominis, & in affectum sui illecebroso amore deflectit. Hic iam inter blandiora colloquia iocus risusq; miscentur, manus etiam procax ad mentum barbamq; quasi uenerandi specie protendit, tum uero palpare ceruicem mollius, collumq; lenigare. Quid multa? Ad ultimum captiuum ducit militem Christi.

si. Continuo enim perturbari intra semetipsum,
 & libidinis fluctibus astuare cepit, nequaquam
 laborum præteritorum, nequaquam professionis
 ac propositi sui memor. Paciscitur cum cordis
 sui concupiscentia, & intra archana cogitatio-
 num suarum, foedus cum falsa cupiditate compos-
 nit. Inclinat stultus latera sua & efficitur sicut ca-
 quus & mulus, quibus non est intellectus. Atq;
 ubi obscenos iam conabatur inire complexus, illa
 ululatum teterrimum diræ uocis emittens, umbra
 ut erat tenuis, per manus amplectentis elabitur,
 ipsum quoq; dedecorosis motibus inanes auras se-
 ctantem, foedissima cum irrisione deseruit. Tunc
 præterea multitudo Demonum in aere ad hoc ip-
 sum spectaculum congregata, clamore ingenti,
 cum cachinno exprobrationis eleuato, ô inquit
 uunt, Monache, Monache, qui te usq; ad cælum
 extollebas, quomodo demersus es usq; in infer-
 num? Disce ergo, quia qui se exultat, humiliabi-
 tur. Tunc ille uelut amens effectus, & deceptio-
 nis suæ pudorem non serens, grauius à semetipso
 decipitur, quam fuerat à Demonibus deceptus. Cum
 enim debuisset reparare semetipsum, & renouare
 certamen, ac satisfactione suis lachrymis et humi-
 litatis fructibus, prioris elationis culpã delere, hoc

Exemptum
 desperat
 animi.

VITA IOANNIS

non faciens, sed desperans semetipsum, sicut Apostolus dixit, tradidit omni impudicitiae & iniquitati. Regressus est enim ad uitam secularem, preda Demonum factus. Refugit namque conspectus omnium sanctorum, ne quis posset eum salutaribus monitis de precipitio reuocare. Si enim reddere semetipsum priori uitae & abstinentiae uoluisset, recuperasset, sine dubio, & locum & gratiam.

Exemplum
pœnitentiae & uilitatis in melius mutata.

DEnique audite quid & de alio uiro gestum sit, similiter quidem tentato, sed non simili exitu tentationis effuso. Fuit quidam uir in hac proxima ciuitate uitam turpissimam per omne facinus ducens, ita ut opinatissimus in flagitijs haberetur. Hic aliquando Dei miseratione compunctus ad pœnitentiam conuertitur, & intra sepulchrum se quoddam concludens, priorum scelerum pollutiones, lacrymarum fontibus diluebat, diebus ac noctibus in faciem prostratus, & nec alluere quidem ausus oculos ad coelum, neque uocem emittere, & nomen DEI nominare, sed in solis gemitibus & fletibus perdurabat, & tanquam uiuens sepultus de inferno iam quodammodo mutitum cordis gemitumque reddebat.

Cumque in his posito eo, septimana una transisset,

sisset, noctu ueniunt ad eum Demones in sepulchro clamantes, & dicentes, Quid est hoc quod agis ò impurissime & flagitiosissime? Posteaquam omni spurcitia omniq; impuritate satiatus es, nunc uis castus & religiosus procedere, & posteaquam consenuisti in sceleribus, nec iam sufficiunt uires ad facinora delenda, nunc Christianus uideri uis, & pudicus & poenitens, quasi uero alius tibi iam ullus possit dari locus satiato in malis, nisi ille qui tibi nobiscum debetur. Unus ex nobis es, alius iam esse non poteris. Redi ergo magis, redi ad nos, & quod superest tibi tempus, in perfructuanda uoluptate non perdas, preparamus abundantes delicias, preparamus scorta nobilissima & cum cetera alia quæ florem tibi possint reparare gratissime iuuentutis. Quid temetipsum uanis & inanis conficis cruciatibus? Quid temetipsum ante tempus supplicij tradis? Quid enim aliud eris passurus in inferno, nisi hoc quod nunc tibi ipsi concitas? Si te poena delectat, expecta paululum & inuenies paratam, nunc interim fruire muneribus nostris, quæ dulcia semper & grata duxisti.

Hæc & huiusmodi plura exprobrantibus eis, ille iacebat immobilis, nec auditum quidem suum conuertens ad eos, nec ullum poenitus sermonem

VITA IOANNIS

nem respondens. Cūq; illi sæpius & eadem repe-
terent & alia duriora, nec ille omnino moueretur,
in surorem prolapsi Demones, ubi uiderunt uer-
ba contemni, uerberibus eum aggressi sunt, multo-
tisq; supplicijs excruciatum seminecem relique-
runt. Nec tamen in tot, tantisq; cruciatibus mo-
ueri saltem potuit à loco, in quo orationis causa
iacuerat. Postera die quidam suorum requirentes
eum humanitatis duntaxat gratia, inueniunt pœ-
nis incredibilibus affectum, & causam percun-
stantes cum didicissent, rogabant ut cura gratia
reportari se ad domum propriam pateretur. Ab-
negat, & in eodem permanet loco. Tunc uero &
sequenti nocte repetentes Demones, grauioribus
eum uerberibus cruciabant. Sed nec sic quidem mo-
ueri uoluit à loco, melius esse dicens, mortem subie-
re, quam ultra Demonibus obedire.

Nihilominus tertia nocte multitudo conue-
nit Demonum, & absq; ulla miseratione irruen-
tes in eum, omnibus pœnis cruciatibusq; confici-
unt. Cūq; iam corpus defecisset in supplicijs, ex-
tremus tamen spiritus obsistebat imperio De-
monum. Quod ubi impij peruiderunt, exclamantes
uote magis, uicisti inquit uicisti, &

MOO

mox uelut uirtute quadam coelitus fugati, precipitates abscedunt, nec ultra ei quicquam suae artis aut sceleris intendunt. Ipse uero in tantum uirtutibus animi profecit, & ita ornatus moribus effectus est, ac totius diuinae gratiae gloria repletus, ut omnis haec regio quasi è coelo cum lapsum uideret, & unum esse ex numero crederet Angelorum, omnes pene simul atq; uno ore dicentes, haec est mutatio dexterae excelsi. Quanti exemplo eius, qui iam semetipsum desperauerant, rursus per poenitentiam ad spem salutis regressi sunt, & emendationem sui quam prius desperauerant, praesumpserunt, quanti admiratione eius de ipso iam inferno peccatorum retracti sunt, & ad uirtutis indolem reparati? Illo namq; tanta immutatione conuerso, omnibus omnia uisa sunt possibile. Non solum autem emendatio morum florebat in eo & assumptio uirtutum, uerum & gratia Dei plurima ei collata est. Signa enim & prodigia, quae ab eo facta sunt, quantum apud Dominum haberet meritum, testabantur. Sic humilitas & conuersio bonorum omniam materiam praebet, elatio uero & desperatio interitus & mortis est causa.

Ad effugendum uero periculi lapsum &

D 4

conquiritur

VITA INANNIS

conquirendam Dei gratiam, atq; ipsius diuinitatis euidentiorem noticiam capiendam, plurimum prodest secretior conuersatio, & heremi interioris habitatio. Quod uos non tam uerbis, quam rebus ipsis & exemplis melius docere puto.

Alia histo- **F**uit quidam Monachus qui in heremo hac-
ria con- que præ ceteris interior est, habitabat. Hic
tra præ cum plures annos in abstinentia perdurasset, &
sumptio- proeuctus tempore prope iam ad senilem uenisset
nem & etatem, omni uirtutum flore adornatus, ac toti-
confiden- us continentie magnitudine sublimatus. Qui cum
tiam ope- in orationibus & Hymnis sedule Deo deseruiret,
rum. tanquam emerito militi suo Dominus remuneram-
tiones parat, utpote qui in corpore adhuc positus,
instar Angelorum incorporeæ uite officijs fun-
geretur, dignum iudicans annonam coelestem pre-
bere ei in deserto, qui coelestem regem peruigili-
bus prestolabatur excubijs, ut digne frueretur
coelestibus alimonijs. Volens ergo Deus etiam in
hoc seculo remunerare eius fidele propositum, ad
prouidentiæ suæ sollicitudinem, quotidiani uictus
eius reuocat curam. Vt enim cibi usum poposcis-
set nature necessitas, ingrediens speluncam suam,
inueniebat mensæ panem superpositum, miræ sua-
uitatis.

nitatis, mirique candoris. Ex quo respectus, et gratias diuinae providentiae referens, rursus ad Hymnos et orationes conuertebatur. Ad quem multae etiam reuelationes, multaeque de futuris rebus, a Deo praemonitiones fiebant. In his ergo talibus ac tantis profectibus positus, quia gloriari, quasi de meritis suis coepit, et coelestis beneficii munus, suae meriti duxit, Continuo subintrat eum parua quedam desidia animi, tam parua, quam nec posset aduertere. Post haec creuit maior negligentia, ita ut tardior iam fieret ad Hymnos, sed et ad orationem pigrius surgeret. Psalmi quoque ipsi non ea, quae prius uigilantia ab ipso canerentur, sed ubi parum quid exhibitum fuisset soliti ministerij, anima eius quasi nimio labore fatigata, requiescere festinabat, quia sensus eius reprobus effectus, de sublimioribus ad inferiora corruerat, et cogitationes suae per diuersa eum precipitia rapiabant. Erat enim iam in corde eius clandestina quedam et turpis ac nefanda cogitatio, consuetudo tamen prior, uelut si decursus aquae, etiam cessante remigio, adhuc prioris impetu nauigium ferat, ita et uetus institutio ad consuetam hominem officia traherat, ob quam causam et adhuc stans in suo statu uidebatur. Hic ergo cum post orationem

D §

one

VITA IOANNIS

ones cibum solitum requisisset ad uesperam, ingressus locum, in quo refici consueuerat, inuenit solitum panem mensæ superpositum, ex quo refectus, nihil de eorum quæ in corde suo uersabant emendatione curauit, neq; immutationis suæ damna persensit, sed spernendo minima, paulatim se castrum non intellexit.

Interea cum graui iam libidinis incendio stimularetur, & inflammatus turpi concupiscentiis, reperetur rursus ad seculum, illa interim die cohibuit se, & solita Hymnorum & orationum misteria ex more persoluit, atq; ingressus ut cibum sumeret, panem quidem inuenit, mensæ superpositum, sed aliquantulum sordidiorum. Ammiratus est & tristis effectus, intellexit quod ipsum respiceret hoc genus monstri, tamen cibo sumpto refectus est. Post in diem tertium replicatis urgeri stimulis coepit, occupauerant enim eum cogitationes eius, quasi iam presentis & seorsum positæ, secumq; accumbentis imago Mulieris, quam & complecti sibi uidebatur, & ad surpes usus habere substratam: Processit tamen & sequenti die ad solita psallendi & orandi officia, sed strabat uagus oculis, & mente captiuus. Namq; solito ingressum ad uesperam requireret cibum,

dum, panem quidem inuenit super mensam, sed for-
 didissimum ac aridissimum, & quasi muribus uel
 canibus undiq; corrosum. Tunc ille, ut hoc uisus
 ingemuit, & lacrymas fudit, sed non ita ex cor-
 de, nec ita uberes, quæ possent flammam tanti ig-
 nis extinguere. Veruntamen sumit cibum, sed
 neq; qualem consueuerat, neq; quantum solebat.
 Cum interim cogitationes tanquam, cohors bar-
 barica eum undiq; circumuallant, et omni ex par-
 te in eum tela iaculantur, ac uinctum captiuumq;
 eum ad seculum trahunt. Exurgens ergo, cœ-
 pit iter agere noctu per heremum, & tendere ad
 ciuitatem, sed ubi dies facta est, ciuitas quidem
 adhuc longe aberat. Ipse uero cum rapidissimo e-
 stu torqueretur & fatigaretur, in heremo unde-
 quaq; uersus considerare oculis cœpit, & requi-
 rere, sicubi esset in uicino monasterium. Et cum
 respexisset fratrum quorundam cellulam, tende-
 bat illuc, ut apud eos requiesceret. Quem ubi
 adesse sensere serui Dei, continuo præcurrunt ei
 obuiam, & uelut angelam DEI excipientes ador-
 rant, pedes lauant, ad orationem inuitant, men-
 sam ponunt, atq; omnia secundam diuinum man-
 datum complent caritatis officia. Verum ubi re-
 fectus est, & paululum requieuit, ex more quasi ab-
 eruditus,

VITA IOANNIS

eruditissimo Patre coeperunt uerbum edificationis expetere ac monita salutis inquirere. Interrogauerunt quoque eum quomodo quis Diaboli laqueos possit effugere, aut si quando turpes iniecerit animo cogitationes, quomodo depelli possint et abijci. Tum ille ut compulsus est, monita fratribus dare, et salutis eos uiam docere, ac de insidijs

Exemplum Demonum, quas seruis DEI intendunt, facere ser-
quanta uis monem, illos quidem plane et sufficienter docu-
fit in tra- it, sibi uero ipsi stimulos compunctionis infixit,
statione et in semetipsum regressus ait, Quomodo ego
uerbi Dei. alios moneo et ipse decipior? Aut quomodo alios

os corrigo, qui meipsum non emendo? Age ergo miser, facito ipse prior quae facere alios doces. Cumque huiusmodi increpationibus uteretur aduersus semetipsum, et intellexisset se miserabiliter supplantatum, valedicens fratribus, continuo se cursu rapidissimo in haeremum dedit, et ad speluncam de qua discesserat, rediit, prosternens se Domino in oratione dicens, Nisi Dominus adiuuisset me, paulominus habitasset in inferno anima mea. Et iterum, paulominus fui in omni malo, et paulominus consumauerunt me in terra. In hoc uero completum est quod ait scriptura. Frater fratrem adiuuans exaltabitur, sicut ciuitas munita

Psal. 93. iuuisset me, paulominus habitasset in inferno anima mea.

Psal. 118. lo, et paulominus consumauerunt me in terra. In hoc uero completum est quod ait scriptura. Frater

Prou. 18. fratrem adiuuans exaltabitur, sicut ciuitas munita

uita

Vita & fortis. Post hæc ergo permansit omni-
 ta sua in luctu & lacrymis, uicens diuinitus sibi
 concessum celestis mensæ beneficium perdidisse.
 Coepit enim in labore rursus & sudore uultus sui
 manducare panem suum. Conclussit autem se in-
 tra speluncam, atq; in cilicio & cinere iacens,
 tamdiu lugens, flensq; permansit in orationibus,
 donec assistens ei Angelus Domini diceret ad eum,
 Suscepit Dominus poenitentiam tuam & repropiti-
 atus est tibi, sed caue ne ultra elatus decipiaris.
 Venient ad te autem fratres quos tu ipse docuisti
 deferentes tibi benedictiones, quas suscipere ne re-
 cuses, & sumens cum eis cibum age gratias DEO
 tuo.

Hæc autem locutus sum uobis filioli mei, ut
 sciretis, quanta sit in humilitate firmitas & in ex-
 altatione ruina quam maxima. Ideo deniq; & sal-
 uator noster primam beatitudinem de humilitate
 docuit, dicens, Beati pauperes spiritu, quoniam
 ipsorum est regnum caelorum, simul huiusmodi
 exemplo discentes, ut cautiore sitis, ne à Demo-
 nibus in cogitationum subtilitate seducamini, pro-
 pterea enim & forma huiusmodi inter Monachos
 obseruatur, ut si quis ad eos ueniat, siue uir
 ille seu mulier sit, siue senex, siue inuenis, siue ig-
 notus.

VITA IOANNIS

Notus, siue notus, ante omnia & oratio fiat, & nomen Domini inuocetur, quia si fuerit aliquis transformatio Demonis, continuo oratione facta diffugiet. Si uero in cogitatione uestra suggesterint i. si Demones aliquid, unde laudari debeat & extalli, non acquiescat is eis, sed tunc magis uosmetipsos humiliare in conspectu Domini, & pro nihilo ducite, cum uobis illi aliquid de sanctanda laude suggererint. Deniq; etiam me frequenter Demones noctibus seduxerunt, & neq; orare me neq; requiescere permiserunt, fantasias quasdam per noctem totam sensibus meis & cogitationibus suggerentes. Mane uero uelut quaedam illusionem, prosternebant se ante me dicentes. Indulge nobis Abba, quia laborem tibi incusimus tota nocte. Ego autem respondi ad eos. Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem, & non tentetis seruum Domini. Et uos ergo filioli quietem, silentiumq; diligite, & scientie operam date, atq; exercete uosmetipsos ut frequenti colatione mentem uestram puram exhibeatis Deo, ne orationes uestrae impediuntur apud DEVM. Quamuis etenim illi bonum opus agant, & sit in illis probabilis conscientia, qui inter seculares positi, exercentur in operibus bonis, & occupant semet-

femetipſos actibus religioſis & ſanctis, uel hoſpita-
 litatem ſectando, uel caritatis miniſterijs ob-
 ſequenſ, uel miſericordias ac uſitationes, aliq̄
 huiusmodi opera explendo, in quibus alijs quidem
 boni ſemper aliquid conſerant, ſemetipſos tamen
 caſtos ſeruent. Sunt ergo & iſti probabiles &
 ualde probabiles, qui in bonis actibus placent
 DEO, & ſunt operarij inconfuſibiles mandato-
 rum Dei, ſed tamen hæc omnia terrenos habent
 actus, & erga materias corruptibiles geruntur.

Qui uero in exercitio mentis deſudat, & ſpirita-
 les intra ſemetipſum excolit ſenſus, longe illis ſu-
 perior iudicandus eſt. Locum nanq; intra ſemetip-
 ſum preparat ubi Spiritus ſanctus habitet, et obli-
 uionem quodammodo capiens terrenorum, ſollici-
 tudinem gerit, de cœleſtibus & æternis. Conſti-
 tuit enim ſemetipſum ſemper ante conſpectum
 Dei, et omnes preſentium rerum ſollicitudines poſt
 tergum iaciens, ſolo diuini deſiderij colore con-
 ſtringitur, & ideo in laudibus Dei poſitus, &
 Hymnis et Pſalmis die ac nocte non poterit ſatiari.

Hæc & multa alia hiſ ſimilia beatus Ioannes
 per triduum continuo loquens ad nos, animas no-
 ſtras reſecit & innouauit. Ut autem cœpimus
 uelle ab eo proficiſci, datis nobis benedictionibus,
 pergite,

VITA IOANNIS

Vaticini pergite, inquit, in pace o filii, hoc tamen scire
um Ioan uos uolo, quod hodie die uictoriae religiosi prin-
nis Ae cipis Theodosij, Alexandriae nunciate sunt de Eua-
gyptij de genio tyranno. Neesse est autem & ipsum Theo-
uictoria dosium non multo post, propria morte uitam fini-
& morte re. Cumq; profecti ab eo fuisset, haec ita ge-
Theodosij sta esse ad fidem comperimus, ut ipse praedixerat.
Impera Post dies autem paucos insecuti sunt nos quidam
toris. De fratres, annunciantes nobis quod ipse sanctus Io-
quo uide annes in pace quieuerit. Obitus autem ipsius talis
Nicepho : fuerat. Per triduum inquit nullum ad
se introire permisit, & positis genibus in oratio-
ne reddidit spiritum, atq; ita perrexit ad Domi-
num, cui est honor, gloria, laus & imperium, in
secula seculorum, AMEN.

li. 12. ca.

39. &

50.

EXPLICIT VITA BEATI

Ioannis Aegyptij.

VITA ET GESTA SAN-
cti HOR Abbatis, cui diui-
nitas collata est litera-
rum scientia.

VIDIMVS ET ALIVM APVD
Thebaidem uenerabilem uirum, Hor no-
mine.

mine, hic multorum erat Monasteriorum pater, qui habitu ipso honoris uidebatur Angelici, nona-
 ginta iam agens etatis annos, barba prolixa, &
 claritatis camicie splendida, uultu & aspectu ita
 lectus, ut plus aliquid habere quam in hominis na-
 tura est uisio ipsa uideretur. Hic prius in ultima
 heremo plurimis abstinentiæ laboribus exercita-
 tus, postremo in uicino urbis loco monasterium
 instituebat. In adiacentibus autem habitationis
 sue locis, diuersi generis arborum siluas, ipse per
 se plantaria ponendo conseruit, in quibus ut nobis à
 plurimis sanctis patribus affirmatum est, ante illi-
 us aduentum nullum omnino uirgultum fuit. Ob
 hoc autem plantauit hanc siluam, ut fratres quos
 inibi congregare cupiebat, non haberent necessi-
 tatem ligni gratia longius euagandi, habens curam
 & in his quæ ministerio corporis necessaria sunt,
 sed precipue salutis eorum ac fidei. Ipse tamen cum
 esset in heremo, herbis pascebatur, & radicibus
 quibusdam, & hæc ei dulcia uidebantur. Aquam
 uero si quando inuenisset, bibebat, orationibus &
 Hymnis occupans omne diei tempus ac noctis. Ut
 autem ad maturam peruenit etatem, apparuit ei
 Angelus Dei in heremo per uisum dicens. Eris in
 gentem magnam, & multus tibi populus crede-

B

tur, &

VITA ABBATIS

erunt, & erunt qui per te saluandi sunt, multa milia hominum. Quantoscunq; autem in hac uita profectus conuertetis ad salutem, super tantos principatum accipies in futuro, & nihil uerearis, nunquam enim aliquid tibi deest eorum, quae ad usum corporum requiruntur, quotiens haec poposceris a Deo. Haec cum audisset, ad uiciniora loca accedit, & primo solus sub paruo tugurio, quod sibi ipse construxerat habitare coepit, oleribus compositis nescens solis, interdum etiam post continuata ieiunia.

Literas prius ignorauit. Cum autem de haeremo ad haec, quae supradiximus uiciniora habitaret, data est ei diuinitus gratia, & cum a fratribus oblatum ei fuisset codex, quasi olim iam sciens literas legere coepit. Collata est ei & aduersus Demones etiam uirtus, ita ut multi ex his quos urgebant Demones, etiam inuiti ad eum raperentur, protestantes summo cum clamore de meritis eius. Sed & alias quam plurimas sanitates, operabatur.

Congregabantur interim ad eum plurimae multitudines Monachorum, inter quos, cum etiam nos aduenissemus, uisus nobis letissimus redditur. Cumq; salutans nos orasset, more sibi solito, pedes hoo

des hospitum proprijs manibus lauit, & docere nos ex scripturis, quæ ad edificationem uite æ fidei pertinent, cœpit. Erat enim ei docendi gratia à DEO collata. Cum itaq; plurima nobis scripturarum capitula sapienter disseruisset, rursus ad orationem conuertebatur. Conuetudo autem erat ei, non prius corporalem cibum sumere, quam spiritalem Christi communionem acciperet. Qua percepta, post gratiarum actionem adhortari nos etiam ad reficiendum cœpit, ipse tamen sedens nobiscum nunquam cessabat aliquid de studijs spiritualibus commonere.

Narrabat ergo nobis tale aliquid, Scio in Non factus quit, hominem quendam in heremo per le credens tres continuos annos nullum sumpsisse terrenum dum ap cibum, Angelus enim Domini tertia quaq; die es partitionis cam deferebat ei coelestem. Et hæc ei cibus erat & bus. potus. Et iterum scio huiusmodi hominem, ad quem uenerunt Demones in specie cœlestis militie, & habitu Angelorum, currus igneos agentes, plurimo apparatu, tanquam magnum aliquem Regem deducentes, isq; qui ceteris ut rex haberi uidebatur, dicebat ad eum. Implesti omnia ò homo, superest tibi ut adores me, & transferam te sicut Heliam. Sed Monachus hæc audiens, dicebat

B a

in cor.

VITA ABBATIS

In corde suo. Quid est hoc? Quotidie ego saluatore[m], qui est rex meus adoro, hic si esset ille, quomodo à me hoc posceret, quod indefinenter me facere sciret? Et post hec respondit ad ipsum. Ego habeo meum regem quem quotidie sine intermissione adoro, tu autem non es rex meus. Et continuo inimicus ad hec uerba nunquam comparuit. Verum hæc ille quasi de alio nobis narrans, sua gesta sub alterius persona memorabat. Patres tamen qui aderant, ipsi nobis affirmabant, quod ipse esset qui hec uidisset & audisset. Erat enim hic magnificus pater, qui inter cetera bona etiam hoc præstabat aduenientibus fratribus, & cum ipso habitare uolentibus, quod faciebat conuocari fratres, qui secum erant, & in una die aduenientis fratri cellulam edificabant. Et erat in hoc opere magna alacritas fratrum, unoquoque eorum festinante, lateres conuehere, aut lutum porrigere, aut aquam infundere, aut ligna deferre. Vbi uero perfecta fuisset, ipse tam omnibus utensilibus, uel necessarijs instructam tradebat fratri. Hic aliquando cum falsus quidam frater ad se uenisset, & ut uideretur nudus uestimenta sua occultasset, arguit eum coram omnibus, & in medium que occultauerat protulit, & ita pertimere omnes ut de reliquo nemo auderet coram ipso fallere. Tunc

Tanta in eo erat uirtus animi, & tanta diuine gratie magnitudo, quam abstinentiæ labore & fidei puritate quesierat. Multitudines autem fratrum cum ipso posite, tanta gratia erant replete, ut cum ad Ecclesiam conuenirent, chori eorum uestibus ac mentibus resplendentes, ad imitationem uirtutum coelestium, in hymnis & laudibus DEI peruigiles uiderentur.

VITA THEONIS.

VIDIMVS ET ALIUM NON longe ab urbe ad eam partem quæ mittit ad bærenum, nomine Theonem uirum sanctum intra cellulam suam clausum & solitarium, qui perhibebatur triginta annis silentij habuisse continentiam, quicquid tam multas uirtutes faciebat, ut Propheeta apud illos haberetur. Conueniebat namque ad eum per dies singulos infirmorum plurima multitudo, ad quos ille per fenestram manum proferens, & uniuscuiusque capiti superponens, ac benedicens eos, sanos ab omni egritudine remittebat. Hic etiam ipso uisu tam uenerabilis erat, tantamque reuerentiam gerebat in uultu, ut inter homines Angelus uideretur, ita letus oculis, & plenus totius gratie apparebat.

Exemplum
taciturni-
tatis.

E 3

Huic

VITA

Huic cum ante paruum tempus, ut comperimus, noctu latrones superuenissent, aurum se apud eum inuenturos sperantes, oratione sola ita uinxit, ut foribus eius affixi mouere se omnino non possent. Mane uero cum ad eum turbæ solito conuenissent, & uiderent ad ianuas eius latrones, uolebant eos igni tradere.

At ille rerum necessitate compulsus, unam eis solum locutus est uerbum. Sinite inquit, istos abire illesos, alioquin gratia à me fugiet sanitarum. Populi autem ut audierunt hæc, contradicere non audentes, dimiserunt eos. Latrones uero uidentes quod secum gestum est, abiecta scelerum uoluntate, præteritorum malorum poenitentiam gerentes, ad monasteria uicina confugiunt atq; ibi emendationis uitæ formam, modumq; suscipiunt. Erat autem supradictus uir eruditissimus, non solum Aegyptiorum & Græcorum lingua, sed etiam & latinorum, ut & ab ipso & alijs, qui ei aderant didicimus. Sed & ipse releuare cupiens & consolari peregrinationis nostræ laborem, in tabula scribens ad nos gratiam doctrinamq; sui sermonis ostendit. Erat autem ei cibus absq; ignis opere. Dicebant autem quod & nobiscum ad heremum progrediens, comitatu uteretur plurimo

plurimo heremi bestiarum. Ipse uero hauriens aequam de puteo suo & prebens eis pocula, obsequij earum remunerabatur laborem. Huius autem rei manifestum dabatur indicium, quod uestigia Bubalorum caprarumq; & onagrorum circa eius cellulam plurima deprehendebantur.

DE SANCTO APOLLONIO confessore & uirtutibus eius.

VIDIMVS ET ALIUM SAN. Vixit tempus uirum nomine Apollonium apud Thebaidam, in finibus Hermopolis, ad quam ciuitatem saluatorem cum Maria & Ioseph de Iudea finibus uenisse tradunt, secundum Prophetiam Esaiæ dicentis, Ecce Dominus sedet super nubem leuem, & ueniet in Agyptum, & commouebuntur manufacta Aegyptiorum à facie eius, & cadent in terram. Vidimus ergo ibi etiam & templum ipsum, in quo, ingresso saluatore, corruisse omnia Idola in terram & comminuta esse memorabantur.

Vidimus ergo supradictum uirum in uicina

E 4

heremo.

VITA

beremo, sub monte quodam habentem Monasteria. Erat enim pater Monachorum circiter quingentorum, & famosissimus in omnibus Thebaide finibus habebatur. Opera culm magna erant ei, & uirtutes multas, signaq; plurima & prodigia faciebat per eum Deus. A pueritia namq; in abstinentia nutritus est, qui cum ad maturam peruenit etatem, gratia DEI semper cum ipso creuit. Erat enim annorum fere octoginta, cum eum uidimus, in monasteriorum congregatione florentem, sed & ipsi qui uidebantur eius esse discipuli, ita perfecti erant & magnifici, ut omnes pene possent signa facere. Quindecim ergo annorum secessisse ad eum heremum ferebant, atq; ibi cum quadraginta annis fuisse in exercitijs spiritalibus conuersatus, aiebant uocem DEI ad eum delatam dixisse. Appolloni per te perdam sapientiam sapientium in Aegypto, & intellectum prudentium reprobabo: Perdes autem mihi & eos qui inter ipsos sunt sapientes Babylonis, & omnem culturam Demoniorum subrues. Perge ergo nunc ad loca habitabilia, generabis enim mihi populum substantiuum & perfectum, emulatorem operum bonorum. At ille respondens ait. Aufer à me Domine iactantiam ne forte elatus super fratres meos

Contra
iactantiã
& super-
biam.

os, cadam ab omnibus bonis tuis. Respondit ad eum rursus diuina uox. Mitte manum tuam ad ceruices tuas, & quod comprehenderis, constringe, & sub arena obruc. At ille sine mora iniecta manu ad ceruices suas, apprehendit quasi paruulum quendam Aethiopem, & continuo dimersit eum sub arena clamantem & dicentem. Ego sum superbiae Demon. Post haec uox ad eum facta est à Deo dicens, Perge nunc, omnia enim quaecunq; à Deo poposceris, consequeris. Ille ergo post haec perrexit ad ea loca, in quibus homines habitabant. Temporibus autem Iuliani tyranni haec fiebant.

Fuit autem in locis illis spelunca quaedam heremo uicina, in qua habitare coepit, indefinenter die ac nocte orationibus uacans, easq; ut aiebat per diem centum uicibus totidemq; noctis tempore curuans genua consignabat Deo. Cibo autem magis caelesti quam humano utebatur. Indumentum eius stuppeum collobium erat, quod apud illos lebetes appellatur, & linteam quo collum & caput obuolueret. Quae tamen indumenta permansisse ei ferebant in deserto nunquam ueterata. Erat ergo in uicino heremi loco in uirtute spiritus degens, signa & sanitates miras efficiens, quas enar-

VITA

rare pro sui immensitate, sicut ab his qui cum ipso
 erant senioribus, comperimus, uox nulla suffici-
 et. Fama autem magnifica de eo peruulgata, cum
 admiratione omnium quasi Propheta aliquis aut
 Apostolus haberi coepisset, uicinis è regionibus
 Monachi diuersis ex locis conueniebant ad eum,
 & tanquam pio patri, magna munera, suas singu-
 luli quique animas offerebant. At ille unum
 quemq; eorum tota religione suscipiens, alios ad
 bene operandum, alios ad bene intelligendum pro-
 uocabat. Sed & ipse prius ea ostendebat exemplis,
 quæ uerbis docere cupiebat. Alijs quidem diebus
 unumquemq; apud semetipsum exercere abstinen-
 tiam, quam posset, sinebat, die uero Dominica
 gratia caritatis secum omnes cibum sumere hor-
 tabatur, cum tamen ipse solitis abstinentiæ ob-
 seruationibus deseruiret, herbis solummodo aut
 oleribus utens, nec usum aut ministerium ignis ad-
 mittens.

Coegit e-
 nim clerico
 cos mili-
 tare Iulio
 anus Me-
 nimit his-
 stor. Tri-
 p. 6. ca. 4.

Hic cum audisset Iuliani, ut supradiximus,
 temporibus fratrem quendam ad militiam com-
 prebensum detineri in carcere, uenit ad eum cum
 fratribus consolandi gratia, ut moneret eum in
 necessitate tenere constantiam, atq; imminen-
 tia contempere ac deridere pericula. Tempus e-
 nim,

nim, ait, certaminis adest, in quo fidelium mentes
 tentationibus probandæ sunt & noscendæ. Cumq;
 his & alijs uerbis roboraretur animu adolescenti-
 tis, supervenit centurio, & indignatus, cur in-
 troire ausus esset, claves extrinsecus carceri im-
 posuit, ipsum quoq; & omnes qui cum eo uenea-
 rant pariter conclusit, quo scilicet etiam ipsi si-
 militer ad militiæ detinerentur officium. Consti-
 tuens quoq; custodes quamplurimos abscessit. Me-
 dio autem noctis astare uisus est Angelus, ingen-
 ti luce resplendens, & obstupescit perterritisq;
 custodibus, carceris claustra patefecit. Tunc ue-
 ro ipsi custodes aduoluti ad pedes sanctorum, ro-
 gabant eos discedere, dicentes, melius sibi esse mo-
 ri pro his quam diuine uirtuti obsistere, quæ eo-
 rum curam gerebat. Mane uero etiam ipse centu-
 rio cum principalibus uiris festinus ad carcerem
 uenit, rogans ut discederent omnes qui teneri ui-
 debantur, dicebat enim domum suam terremotu
 magno concidisse, & electos quosq; famulorum
 suorum peremisse. Sancti uero his auditis Hym-
 num DEO laudesq; cecinerunt, & regressi ad
 heremum erant in unum positi, secundum Apo-
 stolorum exemplum, habentes animam unam &
 seruum.

Angelus
 liberat
 captiuos.

”

”

Pater

VITA

Pater autem senior docebat eos, ut quotidie proficerent in uirtutibus, & insidias Diaboli, quas per cogitationes inferret hominibus, in iniurijs statim retunderent. Sic enim aiebat. Si confringatur caput serpentis, omne eius corpus emortuum redditur. Ob hoc enim mandat nobis Deus obseruare caput serpentis, ut omnino statim ab initio, nec recipiamus malas & sordidas cogitationes in corde nostro. Quanta ergo magis diffundi non conuenit in sensibus nostris cogitationum fantasias, quas etiam ab initio recipi uetat? Sed & illud monebat, ut in uirtutibus animi alter alterum uincat, nec patiat se unusquisque inferiorem proximo suo fieri. Hinc autem dicebat. Scia- tis ergo uos ita proficere in uirtutibus, si nulla uobis passio fuerit dominata erga mundana desideria. Hoc est initium donorum DEI. Quod si etiam ad hoc uenerit quis uestrum, ut & signa & mirabilia faciat, non extollatur pro hoc, neque in cogitatione sua erigatur tanquam ceteris prelatius, sed nec hoc ipsum hominibus debet ostendere, quod donum gratiæ huius acceperit, alioquin seducit seipsum, & ipse decipitur & gratiam perdet.

Contra
ostentati-
onem &
superbiã.

Habebat ergo hanc magnificam, uerbi DEI
doctrinam

doctrinam, sicut & nos etiam ipsi ex parte frui-
sumus. Sed & maiorem habebat in operibus gra-
tiam. Omne enim quicquid petisset à DEO, sine
mora consequabatur. Sed & reuelationes ei plu-
rime ostendebantur. Deniq; seniore[m] fratrem su-
um, qui & ipse in heremo defunctus est, cum quo
plurimo tempore egerat uitam perfectam, uidit in
sonnis in sede Apostolica residentem, atq; unum
ex ipsis hereditatem sibi uirtutem & gratiam re-
liquisse. Cunq; etiam pro semetipso oraret, ut ue-
locius eum Dominus assumeret, & cum ipso sibi
requiem prestaret in caelis, responsum est ei à
Domino saluatore, parum adhuc ei temporis in
terris deberi, donec uitae & conuersationis eius
plurimi emulatores existant, populos nanq; et
plurimos credendos esse Monachorum & exer-
citurum quendam piorum, ut per haec dignam pro-
talibus meritis remunerationem inueniret apud
Deum.

Haec autem ut uidit, ita gesta sunt, conue-
nerunt enim ex omni loco Monachi fama & do-
ctrina eius inuitati, & praecipue exemplis eius
quamplurimi seculo renunciantes, conuentum
quendam magnificum fecerunt apud eum in supra-
dicto montis loco, communem uitam mense unius
unanimo.

VITA

*Unanimiter conseruantes. Hos ergo tanquam uere
 re coelestem quandam, & Angeli cum cernibus
 exercitum, omnibus uirtutibus adornatum.
 Nullus sane in eis sordidis utebatur indumentis,
 sed splendore uestium pariter atq; animorum nite-
 bant, ita ut secundum scripturam letaretur hære-
 mus sitiens, & multi filij eius uiderentur in de-
 serto. Que quamuis de Ecclesia dicta sint, tamen
 in Aegypti desertis hæc etiam historica relatione
 completa sunt. Vbi enim tantæ per urbes multi-
 tudines ueniunt ad salutem, quantas Aegypti de-
 serta protulerunt? Quanti populi habentur in
 urbibus, tantæ penè habentur in desertis multi-
 tudines Monachorum. Vnde mihi uidetur etiam
 Apostoli dictum in eis esse completum, quod ubi
 abundauit peccatum, ibi superabundauerit gratia.*

*Abundauit enim aliquando immundus ido-
 Aegyptiorum cultus in Egypto sicut nusquam gentium.
 orum Idolorum. Canes enim & simias atq; alia portenta olim ue-
 lolatria. nerati sunt. Allia quoq; & cepas et nonnulla oleo-
 rum Deos credebant, sicut ab ipso patre Apollo-
 nio tradente didicimus. Causam enim nobis pres-
 eæ eorum superstitionis hoc modo exposuit. Bo-
 uem quidem Deum crediderunt aliquando Aegyp-
 tij, præ*

ū, pro eo quod per ipsum rura excolentes, uis-
 sum cibumq; capiebant. Sed & aquam Nili co-
 lebant, pro eo quod uniuersas rigabat Aegypti re-
 giones. Colebant quoq; & terram, utpote uberi-
 orem ceteris terris. Canes etiam ut supradiximus,
 & simias ac diuersa herbarum genera atq; ole-
 rum colebant, pro eo quod occasionem sibi salutis
 per hæc uenisse opinabantur temporibus Pharaon-
 nis. Circa hæc enim singula occupatio eis exorta
 uidebatur, cum ille patres nostros persequens sub-
 mersus est, & unusquisq; id per quod occupari uis-
 sus est, ne Pharaonem sequeretur, hoc sibi reputa-
 uit Deum, dicens, quia hoc mihi Deus fuit hodie,
 ut non sequeretur Pharaonem, & simul cum ipso
 demergeret.

Hæc ergo erant uerba sancti Apollonis
 que nobiscum loquebatur. Sed multo magis illa
 scire oportet, quæ in operibus & uirtutibus ha-
 buit. Erant aliquando in circuitu sancti Apollo-
 nis positi decem circiter gentilium uici, apud
 quos demoniaca superstitio summo studio colen-
 batur. Templum enim erat ibi amplissimum atq;
 in eo simulachrum, quod moris erat circumfer-
 ri à Sacerdotibus bachantium ritu, cum reliqua
 multitudine circumentibus, & quasi pro aquis
 pluuiialibus

VITA

Miracu-
lum.

pluribus prophana mysteria peragentibus. Contigit autem sub eo tempore, quo huiusmodi ab eis orgia gerebantur iter agere beatum Apollonium per ipsa loca cum aliquantis fratribus. Et cum uidisset infœlicium turbas quasi Demone quodam agi, bachariq; per campos, miseratus errorem eorum, fixis genibus inuocauit Dominum & salutorem nostrum, & omnes eos qui ceremonijs Deumoniacis agebantur cum simulachro suo stare fecit immobiles, nec progredi omnino usquam posse. Atq; ita per totam diem rapidissimis adusti estibus permanserunt, ignorantes unde eis herere uno in loco immobiliter contigisset.

Tunc Sacerdotes eorum dicebant, esse quendam christianum in regionibus uicine heremi commanentem Apollonium nomine, & ipsius esse hæc opera, qui, nisi esset exoratus, sibi periculum permansurum. Vt autem ad rei tantæ miraculum conuenerunt undiq; qui audierant, & percunctantes, quæ tanti causa extiterit monstri, ignorare se penitus fatebantur, suspicionem tamen dari sibi dicunt supradicti uiri, quem & exorari pro se deprecant. Tunc quidam ex ipsis uere eos opinari aiunt, nam & uidisse eum illo itinere prætercuntem confirmant, & tamen adhibere, quæ
puta

putabant prodesse auxilia non morantur. Addu-
cunt boues, quorum uirtute uideretur posse moueri
si simulachrum. Sed nec cum sic quidem aliquid pro-
fecissent, omni auxilio frustrati, legatos ad homi-
nem DEI mittunt, pollicentes, ut si eos resoluat ab
his uinculis, pariter quoq; erroris in eis uincula
dissolueret. Hæc ubi nunciata sunt ei, sine mora de-
scendit ad eos, et oratione sola ad Deum fusa, om-
nes resoluit. At illi sine dilatione unanimiter om-
nes confugiunt ad eam, saluatori DEO nostro cre-
dentes & gratias referentes. simulachrum uero
quod erat lignum, continuo igni tradunt, ipsi au-
tem secuti hominem DEI, atq; edocti ab eo, fidem
Christi, Ecclesie DEI sociata sunt. Plurimi uero
ex ipsis cum ipso manserunt, & etiam nunc in
Monasterijs degunt.

Facti tamen huius mirabilis fama ubiq; diffu-
sa est, & multi pro hoc ad fidem Domini conuer-
tebantur, ita ut in omnibus illis regionibus, nullus
iam pene gentilium remaneret. Post aliquantum
temporis certamen erat de finibus inter duos uicos,
hoc cum nunciatum esset sancto Appolonio, festi-
nans descendit ad eos pacis gratia. Sed illi furore
contentionis incensi, nullo genere ad pacis consi-
lium flectebantur, maxime quod unius partis po-
pulus.

F

pulus.

VITA

pulus, plurimum fiducia in uiribus cuiusdam Ier-
tronis gerebat, qui ipsius certaminis signifer mi-
debat. Hunc cum uideret Apollonius paci respo-
stentem, dicit ad eum. Si mihi o amice acquiescere
uolueris ad pacem, rogabo Deum meum, & re-
mittet tibi peccata tua. At ille cum audisset, nihil
omnino distulit, sed genubus eius pronolatus sup-
plicabat ei. Tum deinde conuersus ad turbas que
eum secute fuerant, fecit omnes cum pace discede-
re. Quibus secedentibus ipse permansit cum bo-

**Exemplū
pœnitentiæ**

mine DEI expectans ab eo promissum. Tunc uero
Apollonius assumens eum, & cum ipso iter agens
ad Monasterium, docebat eum mutare debere or-
dinem uitæ, & patienter a DEO querere miseri-
cordiam, & promissionem eius ex fide expectare,
omnia enim possibilia dicebat esse credenti. Cum
noctis tempore simul in Monasterio requiuisissent,
per uisum ambo uident se esse in coelis, & assiste-
re ante tribunal Christi. Vident etiam Angelos
Dei, & sanctos quosq; adorantes Dominum. Et
cum hæc uidentes etiam ipsi adorassent DEUM, uox
Domini ad eos desertur, dicens. Licet nulla sit
communio luci & tenebris, nec sit aliqua portio
fidei cum infideli, tamen donatur tibi salus istius
pro quo supplicasti Apolloni. Sed & alia multa
cum

tum audissent in coelesti uisione positi, que neq; uersus ad
 sermo enarrare sufficit neq; auris audire, surrexerunt a somno & que uiderant fratribus indica-
 runt. Admiratio autem ingens esse coepit, cum
 unum atq; idem somnium uterq; narraret, perman-
 sit autem cu fratribus latro ille iam sanctus, uitam
 suam moresq; ad omnem innocentiam pietatemq;
 commutans, tanquam in agnum uersus ex Lupo,
 ut in eo plenissime compleri uideretur Propbetia
 Esaie dicentis, Lupi cum agnis pascentur & Leo
 & Bos simul pascuntur.

Vidimus ibi quosdam etiam gentis ethiopi-
 uiros cum Monachis uiuentes, & multos
 ex ceteris Monachis in obseruantia religionis &
 uirtutibus animi precellentes, ut & in ipsis com-
 pleri uideretur scriptura que dicit: Aethiopia
 praeueniet manus eius Deo, Adhuc autem in gestis
 sancti Apollonij scerebatur hoc. Lis quodam tem-
 pore dicebatur exorta inter duos uiros, quorum
 unus Christianorum, alius gentilium fuit. Proce-
 dunt ex utraq; parte armatorum turbae plurimae,
 accidit autem ut uir sanctus Apollonius superue-
 niret. Cumq; eos hortaretur ad pacem, quidam
 eorum qui inter gentiles quasi caput & causa bel-
 li illius stabat, homo truculentus & serus obsti-

VITA

ſtebat ei uehementer, dicens, non ſe permittere ſi-
 Minaculū eri pacem uſq; ad mortem ſuam. Tunc ille, ſicut
 turbator inquit, ut optas. Nullus enim alius præter te peri-
 pacis ſolo metur, ſed & mortuo congruum honori tuo tibi
 uerbo occiditur. ſepulchrum fiet, non terra ſed beſtiarum ac uolu-
 crum uentres. Et continuo ſermo eius afficitur ue-
 ritas. Nullus enim alius ex utraq; parte, niſi ſo-
 lus ipſe cecidit. Quem cum ſub arena obruiſſent,
 mane regreſſi inuenerunt corpus illius à Beſtijs
 effoſſum, laniatumq; atq; a uolucris deuoratum.
 Cumq; omnes admirationem habuiſſent, quod ſer-
 mo hominis DEI ita fuiſſet impletus, conuerſi ſunt
 omnes ad fidem ſaluatoris Domini, & Apolloni-
 um Prophetam DEI prædicabant. Sed & hoc nos
 non effugiat, quod ab eo primis adhuc diebus, qui-
 bus in ſpelunca habitare cum paucis fratribus ce-
 perat, factum didicimus.

Dies ſanctus aderat Paſcæ & cum ſolemnitas
 uigiliarum ſacramentorumq; intra ſpeluncam fu-
 iſſet expleta, atq; ex his quæ fuerant quam apud
 eos reſectio pararetur, erant autem eis pauci tan-
 tummodo & ſicci panes, atq; olera ex his, quæ
 fale aſperſa reponi apud eos ſolenne eſt. Tunc A-
 pollonius fratres, qui ſecum erant, alloqui ita cœ-
 pit. Si eſt in nobis fides & ueræ fideles ſumus. *fa-*
mali

mali Christi, petat unusquisque nostrum a Deo, si-
 quid quis quasi in die festo sumere libenter habet.
 At illi ipsi potius, qui eos etate & meritis prece-
 lere, hæc a DEO poscenda permittunt, semetipfos
 inferiores huius gratiæ iudicantes. Tunc ille cum
 omni alacritate orationem fudit ad Deum. Qua
 expleta, cum omnes respondissent Amen, ecce res-
 pente ante fores spelunçæ astare uident homines
 quosdam sibi penitus ignotos, quiq; tam multas
 copias rerum omnium quæ ad usus duntaxat cibo-
 rum pertinent, detulerunt, ut neq; tam multa, neq;
 tam diuersa facile quisquam uiderit, in quibus e-
 rant quædam quæ omnino in Aegypti regionibus
 nusquam uisa sunt, uidelicet pomorum genera, &
 magnitudo incredibilis uinæ, nuces, ficus, malæ
 quoq; punica, & ante tempus omnis faui atq;
 mellis & lactis copia, & panes calidi & mun-
 dissimi, qui tamen peregrini esse uiderentur pro-
 uinciae. Viri uero qui hæc detulerant, statim ut ea
 Monachis tradiderunt, quasi festinanter ad eum,
 quo missi fuerant redire cupientes mox disce-
 dunt: Tunc ipsi Monachi gratias Domino referen-
 tes, ex his quæ sibi fuerant delata uesci coeperunt:
 Quorum copia tanta fuit, ut usq; ad diem Pente-
 costen quotidie ministrata sufficerent, certi quod

VITA

hec sibi a DEO solennitatis gratia missa fuit,

Comperimus etiam hec, quod quidam ex fratribus, cui deerat humilitatis & mansuetudinis gratia, poposcit ab eo, ut peteret a Domino, ut si sibi donaretur hoc munus, orante illo tanta in eum gratia mansuetudinis & humilitatis aduenit, ut omnes fratres stuperent de tranquillitate animi eius & modestia, in quo prius nihil horum uiderant.

Orta est aliquando fames apud Thebaidam. Scientes autem habitatores terre illius, quod Monachi qui cum Apollonio Domino seruebant, frequenter etiam sine cibo per Domini gratiam pascebantur, omnes simul cum uxoribus & filiis pergunt ad eum, cibum simul benedictionemq; poscentes. At ille nihil dubitans proferre coepit ex his que ad usum fratrum reposita erant, & dare singulis copiose. Cum uero tres sole panum sporte remansissent, fames autem populum uehementer urgeret, iubet in medium proferre sportas, que sole superfuerant unius diei uictum Monachis prebiturae, & in auditu totius populi, qui famis necessitate confluxerat, eleuatis ad Deum oculis genitur a manibusq; ait. Nunquid non ualet manus Domini multiplicare hec? Sic dicit Spiritus sanctus. Non deficiet panis in sportis his, donec satiensemur omnes de fructu

Panes autem
gentur a
ratione.

de frugibus nonis. Etiam & plurimi ex his, qui tunc in presenti fuerant, confirmabant quatuor continuis mensibus, nec cessatum est unquam erogari panis ex sportis, neq; deesse potuit aliquando.

Similiter autem & alio tempore fecisse eum de frumenti & olei specie perhibebant. Quibus virtutibus motus Diabolus dixisse ad eum fertur: Nunquid Helias es tu? aut alius aliquis Prophetarum vel Apostolorum, quod hæc facere ausus es? At ille respondit ei. Quid enim nonne & Prophetæ & Apostoli homines erant, qui nobis & fidem suam & gratiam tradiderunt? Aut tunc Deus præsens erat, nunc vero absens est? Absit, Deus omnia potest, & qui potest, semper potest. Si ergo Deus bonus est, tu quare malus es? Hæc ut supra iam diximus a senioribus viris religiosis & sanctis per eum gesta esse, fideli narratione comperimus. Et quantum eorum fidelis sit habenda relatio, maiorem tamen fidem verum præstitit etiam hoc, quod nos ipsi oculis nostris inspeximus. Plenas enim sportas panibus deferri vidimus ad uacuas mensas, & cum repleverentur panibus mensæ, atq; ad omnem satietatem consumerentur, plene nihilominus recolligebantur.

Propbetat
Apollo.

Obserua
ueterem
morem
Monach
orum .

Aliud quoq; quod apud eum mirum uidimus, nos
silebo. Tres eramus nos fratres qui ad sanctum
Apollonium uenimus, & ecce longe adhuc nobis
positis ab eius Monasterio, occurrerunt fratres,
qui ab ipso ante triduum audierant de aduentu nos
stro, occurrerunt autem nobis cum Psalmis, hoc
enim moris est eis facere in aduentu omnium Mo
nachorum. Et adorantes in facies suas usq; ad tere
ram, osculabantur nos, atq; ostendentes nos sibi
inuicem dicebant, Isti sunt fratres, de quorum
aduentu ante triduum nobis pater Apollonius
prædixerat, dicens: Post triduum affuturos tres
fratres de Ierololymis uenientes. Alij uero ex fra
tribus præcedebant nos, alij sequebantur, utraq;
tamen turba psallebat. Vbi autem appropinquare
cœpimus, audita uoce Psalmi etiam ipse sanctus
procedit in occursum. Et ut uidit nos, statim prior
adorauit usq; ad terram & surgens osculo nos sus
cepit. Vbi autem ingressi sumus Monasterium, or
atione prius, ut moris est, data, pedes nostros
proprijs manibus lauit, & cetera quæ ad requiem
corporis pertinent, adimpleuit. Hæc autem ita fa
cere ei mos erat omnibus aduentantibus.

Illud quoq; moris erat apud eum, ut fratres
qui

qui cum ipso erant, non prius cibum sumerent, quā
 communionem Dominicam perciperent, circa ho-
 ram diei nonam, & post hoc interdum sic usq; ad
 vesperā permanebant, dum uerbum DEI audientes
 de mandatis Domini ad implendis sine intermissione
 docebantur. Post hæc iam cibo sumpto alij ip-
 sorum ad heremum secedebant per totam noctem
 scripturas diuinas memoria recolentes, alij in eo-
 dem loco ad quem conuenerant, permanebant, &
 usq; ad lucem in Hymnis & laudibus Dei perui-
 giles durabant, sicut & ego ipse præsens uidi. A-
 liquanti uero ex ipsis circa horam nonam, cum
 descendissent de monte, percepta Dei gratia, sta-
 tim descendebant, solo hoc spiritali cibo contenti
 & hoc faciebant per plurimos dies.

Supra modum autem leticia & gaudium in-
 erat eis, & tanta exultatio, quanta haberi ab ul-
 lo hominum non possit in terris. Nullus in eis tri-
 stis omnino inueniebatur, sed & si aliquis uisus Contro-
 fuisset aliquantulum mestior, statim pater Apol- Hypocri-
 lonius causam mesticie perquirebat. Frequenter sin.
 autem etiam si aliquis occultare uoluisset, ipse enun-
 ciabat quid lateret in corde, ita ut is qui patieba-
 tur agnosceret. Monebat ergo eos dicens, non o-
 portere

E S.

portere

Christiana
 nis Letan-
 dum.

portere prorsus inesse tristitiam his quibus factum
 in Deo est, & spes in regno caelorum. Tristitia
 tur aibat gentiles, & lugeant Iudei, plangent sine
 ne cessatione peccatores, iusti vero letentur. Nam
 si illi qui terrena diligunt, super fragilibus &
 caducis rebus letantur, nos qui tantae gloriae spem
 & aeternitatis habemus expectationem, cur non
 omni exultatione letemur? Aut non & Aposto-
 lus nos ita monet dicens, Semper gaudete, sine in-
 termissione orate, in omnibus gratias agite? Sed
 quis possit doctrina eius & verborum gratiam
 sufficienter exprimere, unde silere de his melius
 censeo, quam parum indigne proloqui.

Multa enim nobis etiam secretius de ratione
 abstinentiae & conversationis integritate, multy
 talitatis & de hospitalitatis studio differebat, & praes-
 com- cipiebat attentius, ut aduentantes fratres quasi
 menda Domini suscipiamus aduentum, Nam & adorari
 tio, fratres aduenientes propterea inquit traditio nos-
 stri habet, ut certum sit in aduentu eorum aduentu
 tum Christi haberi. Sic enim & Abraham susce-
 pit eos qui homines quidem videbantur, Domi-
 nus autem in eis intelligebatur. Interdum autem
 etiam contra uoluntatem cogere debemus ad cor-

poa

poralem requiem fratres sicut sancti Loth exem-
 pla nos edocent, qui Angelos ui compulsos, ad do-
 mus sue adduxit hospicium. Sed & hoc monebat Dominum
 ut si fieri possit, quotidie Monachi communicarent frequen-
 mysterijs Christi, ne forte qui se longe facit ab his ter utem
 longe fiat a Deo, qui autem frequentius haec dum
 suscipit, frequentius ipsam uideatur suscipere
 Salvatorem, quia & ita ipse saluator
 dicit: Qui manducat carnem meam & bibit
 sanguinem meum, in me manet et ego in eo. Sed
 & ipsa commemoratio Dominice passionis cum
 assidue fit a Monachis, plurimum utilitatis eis
 confert ad exemplum patientie. Sed & commo-
 nitio datur per haec, ut studeat unusquisq; ita sem-
 per paratus inueniri, ne indignus Dominicis my-
 sterijs habeatur. Addebat autem his quod etiam re-
 missio peccatorum, per haec credentibus datur.

Ieiunia sane legitima, id est quartam & sexo ieiunia
 tam feriam monebat non esse soluenda nisi grandis qualitas
 aliqua necessitas fieret, quia quarta feria Indes de
 traditione Domini cogitauerat, & sexta feria
 crucifixus sit saluator. Videbitur ergo qui in his
 diebus sine aliqua necessitate soluit statuta iei-
 unia, uel cum tradente tradere Saluato-
 rem, uel cum Crucifigentibus, Crucifigere.
 Dicet

Contra
ostentati-
onem.

Dicobat ergo, ut si forte in diebus predictis super-
ueniret aliquis fratrum, siquidem ante horam no-
nam laboris causa uelit reficere, ponendam ei esse
mensam soli, quod si nolit, non esse cogendum,
communis namq; huius obseruantie traditio est.
Culpabat sane eos ualde, qui uel comam capitis mu-
trunt, uel ferrum in collo circumferunt, uel ali-
quid tale, quod ad ostensionem hominum fieri
uideatur, gerunt. Certum est enim inquit, quod
isti ab hominibus laudem querant, & ostentatio-
nis causa haec faciant, cum mandatum sit etiam ie-
iunia ipsa in occulto esse celebranda, ut DEO solum
sint cognita qui uidet quod in occulto fit, & red-
dat palam. Sed, ut uidetur isti non sunt contenti
eius testimonio & remuneratione, qui uidet in oc-
culto, sed manifestari apud homines se uolunt. Om-
nis ergo abstinentiae ratio in occulto habenda est,
ut & corpus ieiunijs fatigetur, & tamen non a-
pud homines iactantia, sed apud Deum retributio
queratur.

Haec & multa alia nobis de conuersatione
Monachorū, per totam differens septimanam die-
rum, et fidem doctrinae gestorum suorum auctori-
tate confirmans, ubi proficisci cœpimus, produ-
cens nos aliquantulum, monebat dicens: Ante
omnia

omnia pacem habetote, inter nos, & nolite ab inuicem separari. Tunc conuersus ad fratres, qui simul cum eo producentes nos aderant, Quis, inquit, uestrum, fratres, promptus est deducere eos usq; ad uicina patrum Monasteria? Et cum penè omnes promptissimè semetipsos obtulissent, & progredi nobiscum uellent, ipse sanctus pater Apollonius elegit ex omnibus tres, qui & Græcam linguam & Aegÿptiam bene nossent ut sicubi necessarium fuisset, interpretarentur nobis qui & in colloctionibus suis edificare nos possent. Mitans ergo eos nobiscum, præcepit ne prius a nobis discederent quam omnes patres, atq; omnia que uelimus Monasteria uideremus, quamuis omnes circuire nemo sufficiat. Benedicens ergo nos dimisit, atq; in hæc uerba benedictionem dedit. Benedicat uos Dominus ex Syon, & uideatis que bona sunt Ierusalem, omnibus diebus uite uestræ

FINIT. uita Beati Apollonij.

DE AMMONE Abate qui Draconem interfecit & latrones conuertit.

Que

VITA AMMONIS

QVAE AVDIVIMVS DE AMMONE quōdam sancto viro, cuius etiam locum, in quo habitauerat vidimus in deserto, omnitenda non credidi. Igitur cum ad locum eius peruenissemus, & progredere ad partem deserti, contra meridianum, vidimus per harenam uestigia

Draco in- tractus Draconis ingentis, cuius tanta magnitudo
gentis ma- apparebat, quasi trabes aliqua per harenam du-
gnitadinis cta uideretur. Quod ut vidimus timore ingenti perculsi sumus, Fratres autem qui nos deducebant, hortabantur nos nihil omnino formidare, sed magis fiduciam capere, & per uestigium sequi Draconem. Videbitis enim inquit, quantum ualeat fides, cum a nobis eum uideritis extingui. Mul-

Credenti- tos enim et Dracones et angues & cerastes ma-
bus omnia nibus nostris peremimus, sic enim scriptū legimus;
possibilia quia credentibus in se, concedit saluator calcare super serpentes & Scorpiones, & super omnem uirtutem inimici. Sed illis hæc dicentibus, nos præ infidelitatis fragilitate, magis, magisque metuebamus & rogabamus eos, ne uelint sequi Draconis uestigia, sed potius ut recto itinere pergeremus. Unus tamen ex ipsis alacritate impatiens, insecutus est Draconem. Et cum non longe inuenisset eius speluncam, clamabat ad nos, ut iremus ad eum,

& ui-

videremus exitum rei. Quidam tamen ex fra-
 tribus occurrens nobis, qui in vicino habebat
 Monasterium, prohibuit nos ire. Dicens ingentis
 esse magnitudinis bestiam, nec posse nos ipsum sala-
 tem visum eius aspectumq; tolerare, precipue quia
 nihil tale in usu habuerimus videndi. Semetipsum
 vero fatebatur frequenter uidisse ipsam bestiam,
 cuius uastitas quidem incredibilis, longitudo uero
 distendebatur in quindecim cubitis. Cumq; nos ad
 locum dehortatus esset accedere, ipse properans,
 fratrem, qui illic nos hortabatur, paratus ad peric-
 uendam bestiam, abstraxit, secumq; reuocauit, et
 nolentem discedere, nisi extingueret eam, multa
 prece tum deflexit. Qui cum uenisset ad nos,
 ignauiam nostram infidelitatemq; redarguit.

Peruenientes autem nos ad cellulam fra-
 tris illius, qui nos rogauerat, cum omni gra-
 tia ab eo suscepti, requieuiimus. Ille ergo
 narrabat nobis, quod in illo loco ubi ipse com-
 manebat, fuisset quidam uir sanctus, cuius ip-
 se esset discipulus, Ammon nomine, per quem
 plurimas uirtutes fecerit Dominus. In-
 ter cetera igitur etiam hoc de eo narrabat,

Frequentor

VITA AMMONIS

Dracones **parent** **Ammoni.** **Latrones** **conuersi.** **Alio**
Frequentem inquit, ueniebant ad eum latrones panem, quo solo uescebatur, auferentes ei, & si quid erat quod ad uictum suum continentissimum repositorym uidebatur. Cumq; frequenter ab his molestiam pateretur, quadam die processit ad harem, & inde rediens, duos Dracones ingentes secum comitari iussit, atq; ad ostium monasterij sui manere eis precepit, ingressumq; seruare. Venientes ex more Latrones. uident qui essent custodes in limine. Et ut uiderunt Dracones, exanimis & amentes effecti, obmutuerunt statim & conciderunt. Quod ubi senior sensit, egressus, inuenit eos semineces, & accedens atq; erigens eos, increpabat dicens. Cernitis quantum uos diriores estis bestijs? Ille etenim nobis propter Deum obediunt, uos autem nec Deum timetis, nec uitam seruorum Dei inquietare erubescitis. Veruntamen introducens eos in Monasterium, posuit eis mensam, & iubet ut perciperent cibum. Illi uero corde compuncti, & ab omni mentis sue immanitate mox conuersi, multis seruis Dei, qui ante hos seruice DEO coeperunt, breui meliores fiunt. In tantum enim per poenitentiam profecerunt, ut post non multum temporis, etiam ipsi eadem facerent signa easdem uirtutes.

Alio

ALIO PRAETEREA TEMPO-
 re, immansissimo quodam Dracone, uicinas
 instante regiones, & plurimos petente, ue-
 nerunt habitatores loci illius ad supradictum pa-
 trem, rogantes eum, ut in regionibus suis perime-
 ret bestiam. Simul etiam, ut ad misericordiam fle-
 cterent senem, puerum quendam pastoris filium se-
 cum deferunt, qui solo uisu Draconis exterritus,
 mente exciderat, & a flatu solo bestiae, exanimis
 portabatur ac turgens. Tunc ille puerum quidem
 perungens oleo, restituit sanum. Semetipsum uero
 ad necem Draconis instigans, illis interim, quasi,
 qui nihil eos posset iuuare, promittere nihil uoluit.
 Mature autem surgens abiit ad digressus bestiae,
 & figens genua sua in terram deprecatus est De-
 um. Tunc bestia cum ingenti impetu uenire super
 eum coepit. teterrimis flatibus ac sibilis, stridori-
 busq; premisis. At ille nihil horum metuens, con-
 uersus ad Draconem dicit, perimat te Christus fili-
 us Dei, qui perempturus est cetum magnum. Et
 ubi haec senior dixit, statim dirissimus Draco om-
 ne simul cum spiritu euomens uenenum, disruptus
 crepuit medius. Cum autem conuenissent finitimi
 habitatores, & fracti Draconis miraculo obstu-
 pescerent, sectoris uehementiam non ferentes, con-

Dracone ab
 Ammone
 sola orati-
 one et uer-
 bo occisus

G grega

VITA AMMONIS:

ptegauerunt super eum, bærenæ moles immensæ
stante tamen ibidem patre Ammone, quia nec sic
quidem, cum mortua fuisset bestia, sine illo appropi-
quare ei audebant.

DE SANCTO COPRE te Presbytero & hæremita.

ERAT QUIDAM PATER IN
Eipso heremo, habens Monasterium, Copres
nomine, uir sanctus annorum circiter octoginta,
et ipse multas uirtutes faciens, languores curans,
& efficiens sanitates, sed & demones fugans, &
multa mirabilia faciens. Ex quibus nonnulla eti-
am in nostri præsentia effecit. Is ergo cum uidisset
nos, & osculo salutasset, atq; ex more post orati-
tionem etiam pedes lauisset, requirebat a nobis
quæ gererentur in seculo. Nos autem rogabamus
eum, ut ipse magis nobis de suis gestis aliqua nar-
raret, ex quibus actibus, quibusue meritis Domi-
nus ei tantam gratiam contulisset, exponeret. At
ille nihil dedignatus est, & suæ uitæ, & priorum
suorum, uarrare nobis ordinem cœpit, quos tam-
men longe illustriores fuisse perhibebat, seq; ipso-
rum parua uix emempla sectari. Dicebat ergo. Nihil
magni

Magni est o filioli, quod in nobis uidetis ad comparationem sanctorum patrum.

Erat enim quidam ante nos uir nobilissimus pater nomine *Mucius*. Hic fuit primus in hoc loco Monachus, et in omni hac heremo, uiam salutis omnibus nobis primus ostendit. Hic autem primo gentilis fuit, Latronum maximus et sepulchrorum uiolator, atq; in omnibus flagitijs nominatissimus, ad quem tali ex modo occasio salutis aduenit.

Nocte quadam ad domum cuiusdam uirginis Deo consecrate, expoliandi gratia perexit, cumq; machinis quibusdam, que huiusmodi artificibus nota sunt, domus eius tecta conscēdisset, querens qua li arte, uel quo aditu ad penetralia eius irreperet, difficultate perpetrandi operis innexus, plurimum noctis tempus in tectis positus, sine ullo transegit effectu. Post multos uero animi conatus frustra adhibitos, ueluti fessus somno opprimitur, et per uisum assistere sibi uidet quendam regio habitu fulgentem, et dicentem, Desine iam ab his flagitijs, et ab effusione humani sanguinis cessa, atq; ab execrabilibus furtis, ad laborem religiosam conuertere uigiliaram, et suscipe cœlestem, Angelicamq; militiam, atq; ex hoc iam animi uirtutibus uiue ego te huius militie ducem atq; principem faciant

VITA.

At ille cum gratanter quæ sibi offerebantur, ad
 disset, ostenditur ei exercitus Monachorum, &
 Principatum tenere super eos iubetur. In his cuius
 gila ns astantem uidit sibi uirginem & requirene
 tem quis aut unde, uel cur illic adesset. At ille quasi
 amens effectus, nihil ei respondit, sed tantum, ut
 Ecclesiam sibi ostenderet, rogat. Illa uero cum
 intellexisset esse in re aliquid operis diuini, bo
 minem perducit ad Ecclesiam, ac presbyteris offert.
 Ad quorum ille uestigia prouens, orabat Chri
 stianum se fieri, & locum sibi pœnitentiæ dari.
 Presbyteri uero, qui cognouerant uirum hunc,
 omnium esse scelerum auctorem, mirantur si hæc
 uera loqueretur, Et cum perseuerantia sui fidem rei
 fecisset, monent eum, ut si hæc uellet, illa penitus
 omitteret. Dehinc cum religionis initia suscep
 set, orat sibi præcepta dari, quibus uiam salutis de
 beret incedere. At illi tres ei primi Psalmi uersi
 culos tradunt. Quibus ille diligenter consideratis,
 sufficere sibi ait eos ad uiam salutis, & conscien
 tiam pietatis. Tribusq; diebus permanens apud
 eos, ad hæremum proficiscitur, ubi plurimo tem
 pore demoratus, & die ac nocte in oratione cum
 lachrymis perdurans, cibum ex radicibus accipie
 bat herbarum.

Regressus

Regressus autem ad Ecclesiam, tres uersiculos psalmi, quos a Presbyteris perceperat, non solum uerbis, sed & rebus atq; operibus reddidit. Presbyteri uero mirabantur quod subito conuersus acerrimam statim inierit abstinentiam & inuolantes eum plenius ex diuinis scripturis, hortabantur secum demorari. At ille ne uideretur esse inobediens, unam apud eos exigens septimanam, rursus pergit ad heremum, atq; ibi continuo per septem annos in omni abstinentia degens, plenitudinem gratiae consequitur a Deo, ita ut penè omnes scripturae memoriter teneret. Panem uero, Dominica tantum die sumebat, & hunc diuinitus delatum. Nam cum oraret, surgens ab oratione inueniebat panem positum, quem nemo hominum detulerat. Hunc ubi cum gratiarum actione sumpsisset, sufficiebat ei usq; ad alteram Dominicam diem.

Post multum uero temporis, iterum regressus ex deserto, exemplo abstinentiae suae quam plurimos ad imitationem sui inuitauit, inter quos accessit ad eum adolescens quidam, cupiens eius esse discipulus. Cui ille, cum habitum Monachorum, hoc est, leuitinam & cuculam ac melotem, quae est caprina pellis, imposuisset, docere eum de cetero

VITA

vis Monachorum institutionibus cepit,

Multa sane cum solitudine curabat, sicubi Christianorum quis fuisset defunctus, ut sepeliret eum. Quem cum vidisset adolescens ille discipulus suus summa cum diligentia mortuis indumenta aptantem, dicit ad eum. Pater, uellem ut & me mortuum ita indueres ac sepelires, At ille. Ita inquit, faciam, & tam copiose te induam, donec dicas, sufficit. Post non multum uero temporis, defunctus est adolescens, & predictus sermo completur, cum enim plurima ei circumdedisset indumenta, ait ad eum coram omnibus. Sufficiunt tibi haec ad sepulturam filiule, an adhuc uis ut aliquid addamus? Tunc defunctus, uocem cunctis audientibus loqui tibus emisit, obuertens facie multaque constricto et dixit: Sufficit pater, implesti quod promiseras, Obstupuerunt autem qui praesentes aderant, et admirati sunt ualde, super tam mirabili facto eum. At ille sepulto adolescente continuo ad heremum redijt, summo studio iactantiam declinans.

Defunctus loqui tibus emisit.

Quodam autem tempore iterum de heremum venit, ad uisitandos fratres, quos ipse instituerat, & cum quidam ex his in extremis ageret, reuelatum est ei a Domino, quod esset moriturus. Hora autem

autem iam erat ad uesperam declinans. Festinabat ergo, ut eum uidere posset. Vicus autem, ubi decubebat ager, longo adhuc aberat spacio, & nobis noctu introire uicium, simul et saluatoris sermonem intra semetipsum meditans, quo dixit, ambulante dum lucem habetis in uobis, & qui ambulat in luce, non offendit. Cum uideret iam Solem dimergi, ait ad eum. In nomine Domini nostri Iesu Christi, sta paulisper in itinere tuo, & expecta me, donec ad uicium perueniam. At ille cum aliquam iam mergi coepisset ex parte, restitit nec prius occubuit, quam homo. DEI perueniret ad uicium. Hoc autem manifestum factum est hominibus illis, qui in eodem uico habitabant. Stantes enim & intuentes moras solis in occasum, mirabantur omnes, quid sibi uellet hoc, quod tot horis in occasum suum non descenderat Sol. Videntes autem patrem Mucium de harenno uenientem, querebant ab eo, quid hoc esset signi, quod ostenderat Sol. At ille respondit eis. Non meministis uocem Domini et saluatoris nostri dicentem, si habueritis fidem sicut granum sinapis, maiora horum signa facietis: at illi cum intellexissent ad eius fidem, solem stetit, timore magno exterriti sunt, plurimique ex eis inuenerunt se ei discipulos, et sequi eum coeperunt.

Sol stetit
ad preces
Mucij.

G 4

Cum

VITA

Exemplū **resurrecti** **onis mor** **tuorum**

Cum autem ingressus fuisset domum illius fratris pro quo festinauerat, & inuenisset eum iam defunctum, oratione facta accedens ad lectum, osculatus est eum, & ait. Quid magis desiderij habes frater abire & esse cum Christo, an permanere in carne? Tunc ille recuperato spiritu paululum residens, ait ad eum. Quid me reuocas pater? Melius est mihi abire, & esse cum Christo, permanere autem in carne mihi necessarium non est. Cui pater Mucius. Dormi ergo, inquit, in pace fili, & ora pro me. At ille continuo reclinans se in lecto dormiuit. Hi autem qui aderant obstupuerunt, dicentes. Vere DEI homo est hic. Tunc ille induit adolescentem ut sibi moris erat satis decore, & totam noctem Psalmis hymnisq; peruigilem ducens, honesto iuuenem tradidit sepulture.

Alium autem fratrem, cum uisitasset decumbentem, ubi uidit eum quietem mortis difficulter accipere, & grauius conscientie suae metum redargui, ait ad eum. Cur imparatus es fili ad profectionem tuam? Accusatrix, ut uideo, ignauie tua tecum pergit conscientia. Tunc ille exorabat eum dicens, Obsecro te, intercede pro me ad Deum, ut mihi parui temporis spacium largiatur,

quq

quo possim emendare uitam meam. At ille, Nunc inquit, spacium poenitentiae requiris, ubi uita tempus implesti: Quid faciebas in omni hoc uite tuo tempore, Non potuisti uulnera tua curare? Quin imo & recentiora semper addebas. At ille cum permaneret exorans, ait ad eum senex: Si ultra non addas malis tuis mala, orabimus pro te Deum. Bonus est enim & patiens, & indulget tibi paruum aliquid temporis uitae, ut omnia debita tua reddas. Et cum post haec orasset Deum surgens ab oratione, ait ad eum: Ecce tres annos tibi Dominus concessit in hac uita, tantum ut ex animo ad poenitentiam conuertaris, & apprehensa manu eius, eleuauit eum de lectulo. At ille surgens sine aliqua dilatione, secutus est eum ad desertum. Et ubi completi sunt tres anni, reuocabat eum ad locum, unde eum assumpserat, iam non quasi hominem, sed quasi Angelum, ex homine, Deo consignans, ita ut omnes mirarentur de conuersatione eius. Cumq; conuenissent ad eum fratres plurimi, statuit eum in medio, atq; ex ipso materiam sumens, per totam noctem, doctrinam de fructibus poenitentiae & conuersionis, produxit ad fratres. Ipso uero sermonem faciente quasi dormire, frater ille coepit paululum, et continuo in perpetuum qui-

VIT A

exit. Tunc facta oratione super eum, et omnibus
que ad sepulturam pertinent, ex more completis
ad Heremum properanter abscexit.

Mucius
Nilum
transiit.

Frequenter autem et Nilum fluvium in
immanem, pedibus transiit, aquam usque ad gremium
habens. Alio quoque tempore, clausis ostijs fontibusque
in superioribus solarijs sedentibus, ipse ingressus est ad eas, et frequenter ad quemcumque
cum ire voluit, quamvis longe positum, intra brevis
mentum temporis, euectus est. Nam primo tempore
tempore conversionis sue, cum esset in heremum,
et septimanam ieiunasset, aiunt occurrisse ei ho-
minem in deserto, habentem panem et aquam, et
exhortatus est eum accipere cibum. In alio quoque
tempore, Demon assistens thesaurus auri plurimos,
quos Pharaonis fuisse perhibebat ostendit
sub terra dimersos. Cui respondisse fertur per
Mucius. Pecunia tua tecum sit in interitum et
perditionem. Hec ergo, et his similia plura
effecit DEUS per eum. Sed et alij nihil ominus fecerunt
ante nos multi patres, quibus dignus non est
mundus, signa coelestia et prodigia facientes. Quod
ergo miramini, si nos parvi homines parva faceremus,
claudos aut caecos curantes, quod et medici
ei ex arte facere possunt.

Et cum hæc nobis Copres senior enarraret, unus ex fratribus nostris, quasi incredulitate eorum, quæ dicebantur tædere cepit, & præ tædio dormire. Cuiq; somno fuisset oppressus, uidit per uisum Librum aureis literis scriptum, in manibus senis Copretis, ex quo narratio eius deduci uidebatur, & assistentem quendam clarissimi aspectus uirum, canicie uenerandum, comminatione sibi magna dicentem. Cur non audis attente quæ recitantur, sed incredulus dormitas? At ille conturbatus, euigilat, & statim nobis secretius latino sermone, quæ uiderat, enarrabat.

Inter hæc autem uidimus rusticanum quendam accessisse ad ostium senis, habentem uas barenæ plenum, & expectantem, donec senex sermonem suæ narrationis expleret. Nos autem uidentes eum, interrogauimus seniorem, quid sibi uellet rusticanus iste stans, et barenam tenens in uase. Respondit ad nos senior dicens: Non quidem oportebat me, o filioli, hoc uobis prodere, ne gloriari uideamur, & merces laboris pereat, tamen pro edificationis uestrae & utilitate, qui tam longo itinere uenistis ad me, non pariar etiã hoc abscondi a uobis, sed enarro opera Domini, quæ dignatus est implere per nos. Terra regionis huius, quæ in uiciis nobis posita colitur, sterilis ualde & infructuosa

VITA

Strosa fuit, ita ut si quando semina ex necessitate
 suscepit, duplicata uix redderet. Vermes enim quorundam
 nascebantur in ipsis germinum culmis & incendentes
 segetem succidebant: Erant autem agricola loci ipsius
 gentiles. Hos cum docuissent Domino credere, & fidem
 CHRISTI recipere, Christiani iam facti, ueniunt ad nos,
 & rogant, ut oremus Dominum pro segetibus ipsorum. Et
 cum diceremus eis nos quidem oraturos, sed fidem
 ipsorum requiri apud DEVM, qui hoc percipere
 merentur. illi ex harena hac que calcatur a nobis
 sinus suos replentes, offerunt nobis rogantes, ut
 in nomine Domini benediceremus. Et ego ad eos
 secundum fidem, inquam, uestram fiat nobis. Tunc
 illi auferentes harenam secum, miscent seminibus
 que seminaturi erant, & spargunt per agros, &
 tantum fructum ex eo colligunt, quantum ulla
 usquam potuit Aegypti terra colligere: Ex eo ergo
 consuetudo est eis, bis per annos singulos uenire
 ad nos, & eadem expectare a nobis.

SED ET ILLVD NON CELABO
 Suos, quod mihi Deus ad gloriam nominis sui
 praestitit. Descenderam aliquando ad ciuitatem &
 inueni ibi uirum quendam Doctorem Manicheo-
 rum,

rum, seducen-
 tam sermonis. Sed quia erat uersutus nimis, &
 concludere eum uerbis non poteram, ueritus ne au-
 ditorum turbæ lederentur, si ille quasi superior
 abscessisset in uerbis, dixi. Accendite ignem plu-
 rimum in medio plateæ, et ambo intremus in flam-
 mam, si quis nostrum ex ea non fuerit adustus, hu-
 ius uera fides esse credatur. Quod cum dixissem,
 ualde placuit populo, & continuo ignis accenditur
 plurimus. Tunc ego apprehendens eum, cœpi me-
 cum pertrahere ad ignem. Et ille, non ita, inquit,
 sed unusquisq; nostrum singulariter ingrediatur.
 Primus tamen tu debes intrare, qui hoc proposu-
 sti. Et ego in nomine Christi consignans memet-
 ipsam ingressus sum ignem. Flamma uero huc il-
 lucq; diuidi, ac dissipari, & refugere penitus a me
 cœpit. Steti in medio ignis dimidia fere hora, &
 in nomine Domini, in nullo penitus lesus sum. Vi-
 dentes autem populi cum ingenti admiratione ac-
 clamauerunt, & benedixerunt Deum dicentes:
 Mirabilis DEVS in sanctis suis. Cœperunt autem
 urgere etiam Manicheum, ut introiret in ignem.
 At ille reluctari cœpit & subtrahere se. Tunc
 comprehendentes eum turbæ iniecerunt in medi-
 um ignis, & statim circumdans eum flamma atq;
 adurens

Copres
 per ignem
 Christi fi-
 dem pro-
 bat con-
 tra Mani-
 cheum.

VITA

indurens semiuſtum reddidit. Et illam quidem cum de eccore ex urbe populus eiecit, clamans & dicens, uiuus ardeat ſeducor. Me uero aſſumentes ſecum & benedicentes Dominum, ad Eccleſiam perducunt.

ALio quoq; tempore, dum tranſirem iuxta templum quoddam, uidi ibi ſacrificare gentiles, & aio ad eos, Cur uos, cum ſitis homines rationales immolatis mutis et inſenſibilibus ſimulachris? Nonne enim uos multo magis ſine ſenſu eſtis, quam illi, quibus immolatis? Ad hunc ſermonem Dominus aperuit eis intellectum, et relinquētes errorem ſuum, quem agebant, ſecuti ſunt me, & crediderunt ſaluatori noſtro DEO.

Fuit mihi aliquando hortulus Monasterio uicinus, in quo propter aduentantes fratres ſera colere uidebatur. Quidam autem gentilis ingreſſus eſt nocte, & furatus eſt olera. Que cum pertuliſſet ad domum ſuam, igni appoſuit ut coqueret. Cunq; tribus horis continuis ingenti igne ſuggeſto, neq; feruere neq; molliri aut caleſcieri aliquatenus potuiſſent, ſed permanniſſent eadem ariditate, qua in ollam miſſa ſunt, & neq; aqua quidem ipſa uel leuiter caleſcieri potuiſſent, in ſemetipſum regreſſus ille qui furatus eſt, crepta rurſus

sus de foco olera reportabat ad nos, & proster-
 nens se ante pedes nostros, rogare coepit, ut pec-
 cati sui ueniam mereretur, et fieret Christianus,
 quod & impetravit. Accidit autem eadem die
 hospites uenire ad nos plurimos fratrum, quibus
 opportunè olera ipsa parata sunt. Gratias ergo
 referentes Domino pro mirabilibus suis dupli-
 cem leticiam gessimus, & pro salu-
 te hominis et pro benefi-
 cijs
 diuinis.

DE S. PAPHNVTIO.

VIDIMVS ET ALIUD MONA-
 sterium sancti Paphnuçij hominis DEI,
 qui nominatissimus in illis locis Anachorites, &
 ultimi habitator fuerat deserti, in regionibus Era-
 cleos, splendide urbis apud Thebaidam. De hoc
 ergo fidelissima patrum narratione comperimus,
 quod cum fuisset uitæ Angelicæ, quodam tempo-
 re orauerit ad Deum, ut sibi ostenderet, cui san-
 ctorum similis haberetur: Assistens uero Angelus
 Dei respondit ei, quod similis esset Symphoniaco
 euidam, qui in uico illo cantandi arte uictum qua-
 teret. Tunc ille obstupefactus nouitate responsi,
 cum omni properatione pergens ad uicum requirit
 hominem

Contra
 presum-
 ptionem
 & confi-
 dentiam
 operum

VITA

hominem. Et cum inuenisset, studiosissime percussa
 etabatur ab eo, quid nam sancti & religiosi ope-
 ris gestum sit ei, omnesq; actus eius curiosius dise-
 cutit. At ille respondit, quod res erat, se esse ma-
 dignissime uitae hominem peccatorem, atq; ante
 non multum temporis ex Latrone in istud, quod
 nunc exercere uideretur foedum artificium deuolu-
 tum. Paphnucius eo magis instabat requirens, si
 quid ei forte uel inter latrocinia pij operis fuisse
 admissum, Nihil inquit mihi conscius sum boni,
 Hoc tamen scio quod cum inter latrones essem,
 capta est aliquando a nobis uirgo Deo consecrata,
 huius cum ceteri collega mei Latrones, cuperent
 eripere pudorem, obieci me medium, & eripui e-
 am de contaminatione latronum, & nocte dedus-
 eens eam usq; ad uicium domui suae restitui in-
 tectam. Alio quoq; tempore inueni mulierem horri-
 dae formae in haeremo oberrantem, Hec cum in-
 terrogaretur a me, uel cur, aut quomodo in haec
 loca deuenisset, respondit, Nihil me interroges,
 infelicissimam mulierem, nec causas requiras, sed
 si ancillam placet habere, abducito, quo uis. Mihi
 enim infelici, est maritus, qui debiti fiscalis gra-
 tia saepe suspensus, & flagellatus, ac poenis omni-
 bus cruciatus, seruatur in carcere, nec aliam ob
 causam

causam producitur, nisi ut tormenta patiatur:

Tres autem nobis filij fuerunt, qui pro eiusdem iam debiti necessitate distracti sunt. Ego quoque miserissima, quia ad finules poenae inquiror, de loco ad locum fugitans, inedia miseriaque confecta, per hae nunc latitans uberro loca, triduum hoc sine cibo iam ducens. Ego ubi haec audiui, miseratus adduxi eam ad speluncam, et reficiens animam eius fame collapsam, dedi etiam trecentos ei solidos, pro quibus se ac maritum et filios, non solum seruituti, sed et supplicij asserebat obnoxios, et reuocata eam ad ciuitatem omnes eos data pecunia liberaui. Hoc solum scio me fecisse in latrocinio meo. Tunc Pater Paphnucius, Ego inquit, nihil tale feci, tamen credo etiam ad te peruenisse quod celebre Paphnucij nomen inter Monachos habeatur. Fuit enim mihi non mediocri studij, ut uitam meam in huiusmodi excolem disciplinis. Deus igitur de te mihi reuelauit, quia nihil minus apud ipsum meriti habeas quam ego.

Posteaquam autem Paphnucius acrioribus semetipsum studijs, quam prius exercuerat agens, iterum Domino supplicabat, ut sibi ostenderet quiete esset similis super terram: Fit ergo uox ad eum dicens; Similem te esse nosce primario uici huius,

H

qui

qui est in proximo. Quibus auditis, Paphnucius fuit
 mora ad eum properans, pulsat ad ostium domus eius.
 Ille uero, cui moris erat suscipere hospites, occurrit
 ei, atque introduxit in domum suam, lavans quibus
 pedes eius, apposuit mensam, egitque convivium.
 Inter epulas uero percunctari Paphnucius cepit
 ab hospite, qui actus eius, quod studium, cuiusque
 operis haberet exercitia. Ille uero cum de se huius
 re responderet, et latere in bonis quam publicum
 mallet, perurgebat Paphnucius dicens, reuelato
 sibi esse a Domino, quod dignus esset consortio
 Monachorum. At ille ergo magis humiliora de se
 ipso sentiens, dicebat, Ego quidem in nullo mihi boni
 alicuius sum conscius. Verum, quia uerbum Dei
 factum est ad te, cum quem nihil latet celare non
 possum. Hec ergo que mihi in medio multo ante
 posito in usu sunt, loquar. Triginta iam compluri
 sunt anni, quod continentia consensus habere me
 cum coniuge mea, nullus agnouit. Suscepi autem
 ex ea tres filios, horum enim causa solummodo
 cognita est mihi uxor, nec preter eam alia, nec
 ipsa ultra iam cognita. Suscipere hospites nunquam
 cessavi, sed ita ut neminem ante me paterem adue
 nienti occurrere peregrino. Non dimisi unquam
 de domo mea hospitem sine uatico, pauperem uel
 lam

ma despecti, sed que necessaria fuerant prebui. si Opera no
 ra iudicio sedi, nec filij mei personam contra iusti- cationis.
 tiam accipi. Alieni laboris fructus, nunquam in- plurimum
 roberunt in domum meam. Litem si uidi nunquam accepta,
 preterij, donec reconciliarem disidentes ad pa- Deo.
 cem. Nemo unquam deprehendit in culpa famulos
 meos, nunquam greges mei leserunt fruges alienas.
 Tolentes seminare in rure meo, nunquam probi-
 uui, nec uberiora mihi uouelia elegi, & sterilibus
 illis dereliqui. Quantum in me fuit, nunquam per-
 misi ut potentior infirmum premeret. Semper stu-
 diui in uita mea, ut neminem contristarem. Iudici-
 um si fuit apud me, neminem condemnaui, & dis-
 sidentes reuocare in concordiam studij. Hec inte-
 rim mihi uite institutio, Deo donante, hactenus
 fuit.

Audiens autem hæc beatus Paphnucius, ta-
 puit eius exosculans, benedixit cum & dixit: Be-
 nedicat te Dominus ex Syon, & uideas que bona
 sunt Ierusalem omnibus diebus uite tue.

Tertio igitur Paphnucius semetipsum maio-
 ribus exercitijs dedit, exiguos priores de-
 putas labores, quibus cõferri potuerit his qui seculi
 uidebantur actibus occupari, hoc enim sibi dicebat.

VITA.

Si isti qui sunt in seculo tantum boni operis facti
 unt, quanto nos studere debemus plus uel amplius
 in abstinentie labore eos antecedere. Tunc vero
 Paphnucius persistebat in ieiunijs & orationibus,
 semetipsum ad maiora & perfectiora extendens,
 & rursus orabat Dominum, ut sibi ostenderet, non
 similis haberetur inter homines. Rursus ei uox di-
 uina respondit, dicens: Similis es negotiatori, quem
 uideris ad te uenientem, sed exurge uelociter &
 occurre ei, adest enim uir cui te similem iudicant.
 Et Paphnucius sine mora descendens occurrit cui-
 dam negotiatori Alexandrino, uiginti milibus so-
 lidorum merces tribus nauibus deferenti ex Tho-
 baida, & quoniam erat religiosus & bonorum
 operum studium gerens, decem leguminum sacos
 pueris suis imposito ad Monasterium DEI honoris
 defererebat, hac ei causa aduendi Paphnucium fuit.

Negociator.

Ceterum cum quidam Presbyteri ad eum
 Contra uisitantium uenissent, omnia eis quae sibi Dominus
 tam Mo- reuelauerat nota fecit, dicens ad eos: Nullum in
 nasticam. hoc seculo debere despici, etiam si latro sit aliquis,
 aut in scena positus etiam si cultum ruris exerceat,
 & coniugio uideatur astrictus, etiam si nego-
 ciator dicatur & mercimonijs inseruiat, tametsi
 in omni ordine, humane uitae, sunt anime, DEO
 placentes

placentes, et habentes actus aliquos occultos, quibus delectatur Deus, unde constat non tantum professionem uite aut habitus speciem, Deo esse placitam, quantum sinceritatem atq; affectionem mentis & operam probitatem.

DE SANCTO APOLLONIO Monacho & martyre.

FUIT QUIDAM PERSECVTIO-
nis tempore Monachus, nomine Apollonius, *Exemplis*
qui cum uitam magnificam egisset inter fratres, *Christiane*
etiam Diaconus ordinatus est. Tempore ergo per- *constantie*
secutionis erat ei studium singulos quosq; circuire *in Cruce*
fratres, & cohortari eos ad martyriam. Cuius *& confes-*
fuisse etiam ipse comprehensus, & in carcerem *sione.*
trusus, gentilium plurimi, tanquam insultaturi ue-
niebant ad eum, & uerbis blasphemis & impijs
confutabant. Inter quos fuit quidam Philemon no-
mine Choraula famosissimus et omni populo ama- *Choruala.*
bilis. Qui cum multis eum fatigaret iniurijs im-
pium & scelestum & seductorem uocans, multo-
rumq; mortalium deceptorem, dignumq; esse ab
omnibus odio haberi. Cuius hec & multa alia
H 3 aduersum

VITA APOLLONII

Vis orati
onis.

aduersum eum grauiora loqueretur, respondit ei Apollonius dicens: Misereatur tibi Deus fili & nihil tibi horum, quae locutus es reputet ad peccatum. Haec cum audisset Philemon corde commo-ctus est, uimq; uerborum eius supra humanum ingenium in sua mente persensit, intantum, ut Christianum se repente sciret. Et inde statim peruenit ad tribunal iudicis atq; in conspectu totius populi proclamans, iniuste, inquit agis, o Index, uiros religiosos & Deo amabiles puniens, nihil enim Christiani uel male faciunt uel dolent. At ille haec audiens, primo quidem putabat in potestate loci illius hominem ioci aliquid proponere: Sed cum uidisset haec cum serio prosequentem, & cum omni constantia asserentem, insanis inquit, o Philemon & mente captus es subito? At ille. Ego inquit, non insanio, sed tu iniustissimus atq; insanissimus iudex es, qui tot iustos iniuste perimis uiros. Ego enim Christianus sum, quod est hominum genus optimum. Tunc ille coram populo coepit eum primo plurimis blandimentis reuocare uelle in id, quod prius nouerat, sed ubi immobilem uidit, omnia intendit in eum genera tormentorum. Cognito uero, quod ex uerbis Apollonij haec ei fuerit facta permutatio, correptum etiam Apollonium, grauioribus

ribus subdidit tormentis, & deceptoris in eum crimen exaggerat. Apollonius uero, utinam inquit, & tu Iudex, & omnes qui assistunt & audiunt me hunc meum quem dicis errorem, deceptionemq; sequimini. At ille ubi hæc audiuit, & ipsum & Philemonem ignibus tradi in conspectu populi iubet. Illi uero postquam ingressi sunt flammam, beatus Apollonius cunctis audientibus clamat ad Dominam dicens.

Non tradas DOMINE bestiis animas confitentium tibi, sed ostende nobis Domine euidenter salutare tuum. Igitur ubi hoc in auditu populi & iudicis, ad Dominum locutus est Apollonius, repente nubes repleta rore circumdedit uiros, & flammam accensi ignis extinxit. Super quo obstupescit & Iudex & populus, una uoce omnes clamare coeperunt. Magnus et unus est Deus Christianorum solus immortalis. Sed hæc cum fuissent præfecto Alexandriae nunciata, semetipso truculentior redditur, et electis quibusdam de officio crudelissimis et seuisimis, non tam hominibus quam bestiis mittit, qui & ipsum iudicem, qui mirabilibus diuinis crediderat, et eos per quos uirtus Dei apparuerat unctos in Alexandria deduceret.

H 4

Igitur

VITA APOLLONII.

Igitur cum adducerentur omnes pariter iuncti, fuit gratia Dei in uerbo, et coepit Apollonius eos qui se iunctos ducebant fidem Dei docere. Quos cum Domini misericordiam credidissent, et fidem Dei tota cordis firmitate recepissent, semetipsos cum his, quos exhibere uenerant iunctos offerunt iudici, et Christianos se esse pariter profitentur. Quos cum praefectus in fide Dei pertinaces et inmobiles peruidisset, uniuersos pariter iubet in profundum maris dimergi, ignorans impius quid ageret. Hoc enim sanctis non mors sed Baptisma fuit.

DE SANCTO MACHARIO Aegyptio.

NARRABAT AUTE M NOBIS quidam ex patribus, qui ibi erant, quod in locis illis duo Macharij, quasi duo coeli luminaria resulsissent, ex quibus unus Aegyptius genere, et discipulus beati Antonij fuit, alius Alexandrinus. Quibus ut uocabula nominis, ita, uirtutes animi et coelestium gratiarum magnificentia concordabat. Vterq; enim Macharius abstinentiae, exercitijs et uirtutibus animi equaliter pollens, hoc solo alius praecellens, quod quasi hereditatem gratiarum

carum: **cr.** virtutem beati Antonij possidebat.
 Hunc deniq; ferunt, aliquando cum homicidium in
 locis vicinis fuisse commissum, et innocenti quidam
 impingeretur crimen admisi, confugisse ad eius
 cellulam, is qui calumniam patiebatur, affuisse co-
 rationem eos qui urgebant, allegantes et dicentes
 periclitari seipso, nisi comprehensum legibus, tra-
 derent homicidam. Hic vero cui crimen impinge-
 batur cum Sacramentis affirmabat, conscium se
 non esse sanguinis illius. Et cum diu ab utraq; par-
 te certamen haberetur, interrogabat sanctus Ma-
 charius, ubi sepultus esset, qui dicebatur occisus.
 Cuius designassent locum, cum omnibus qui ad
 perurgendum hominem venerant, pergunt ad sepul-
 chrum, atq; ibi fixis genibus inuocato Christi no-
 mine, ait ad eos qui assistebant. Nunc Dominus
 ostendat, si uerereus est hic, qui perurgetur a uos-
 bis. Et elata uoce, ex nomine clamabat defun-
 ctum. Cuius ei uocatus de sepulchro respondisset,
 ait ad eum. Per fidem Christi te obtestor, ut dicas,
 si ab hoc homine qui calumniam patitur occisus
 es. Tunc ille de sepulchro clara uoce respondit, di-
 cens, non se ab eo esse interfectum. Et cum obstupefa-
 cti omnes decidissent in terram, ac pedibus eius ad-
 uoluerentur, rogare coeperunt, ut interrogaret eu-
 m.

Miraculum
 mortuus
 loquitur.

Fides reo
 resurrectio
 nis mortu-
 orum.

H 5 a quo

VITA MACHARI

à quo esset occisus. Tunc ille, hoc, inquit, non in-
terrogabo. Sufficit enim mihi, ut innocens liberer-
tur, non est autem meum ne reus prodatur.

Aliud quoq; eius genus miraculi ferebatur.
Cuiusdam e vicino oppido Patrisfamilias,
uirgo filia, per fantasias Magicas, uidebatur ho-
minibus in Equinum animal uersa, ut putarent
Equa esse, & non puella. Hanc adduxerunt ad es-
um. Tunc ille percunctatur. Quid sibi uellent.
Aunt parentes eius. Equa hæc quam uident oculi
tui, puella uirgo & filia nostra fuit, sed homines
pessimi Magicis artibus in animalibus, quod ui-
des eam uertunt.

*Prestigio-
um Sata-
na, qui fal-
sa specie
quasi puel-
la in E-
quam mu-
tata sit il-
lusit pa-
rentibus.*

Rogamus ergo, ut ores Dominum, & com-
mutes eam in id, quod fuit. At ille ait. Ego hæc,
quam ostenditis mihi puellam uideo, nihil in se
enclis habentem. Hoc autem quod dicitis, non est
in eum corpore, sed in oculis intuentium. Fantasmæ
enim Demonum sunt istæ, non ueritas rerum. At
cum introduxisset eam cum parentibus suis intra
cellulam, fixis genibus, orare Christum coepit. Si-
mulq; et parentes hortabatur seipsum Domino sup-
plicare, et post hæc perungentes eam oleo in nomi-
ne Domini, omni fallacia uisus expulsa, uirginem
uideri omnibus ut etiam sibi uidebatur, effecit.

Aichg.

Aiebant praeterea, & aliquando uenisse ad Machari-
 um haereticum quendam Hieracytam, quod: us non uer-
 genus haereseos inuenitur apud Aegyptum. Hic: bis sed uir
 cum per multam loquendam artem, plurimos fra-^{tute mira-}
 trum, qui habitabant in Heremo, conturbaret, au-^{culorum}
 sus est etiam coram ipso fidei suae asserere prauitas-^{suscitans}
 tem. Cui cum resisteret senior & contradiceret, ite-^{mortuum,}
 le uerba simplicia argumentis callidis eludebat. pugnat-
 Sed eis uideret sanctus, fidem fratrum periclitari, contra
 quid opus est, inquit nos uerbis contendere ad sub-^{haereticam}
 uersionem audientium. Excamus ad sepulchra fra-
 trum, qui nos praecesserunt in Domino, & cui ho-
 strum concesserit Dominus suscitatio mortuum de
 sepulchro, sciant omnes, quae illius fides probatur
 a Deo, Sermo hic omnibus qui aderant fratribus
 placuit. Processerunt ad sepulchra, hortatur Ma-
 charius Hieracytam ut euocaret mortuum in no-
 mine Domini: At ille. Tu, inquit, qui proposuisti
 prior euoca. Et Macharius prosternens se in ora-
 tione ante Dominum, ubi sufficienter orauit ele-
 uatis sursum oculis suis, ait ad Deum. Tu inquit
 Domine, quis ex duobus, nobis rectam fidem te-
 neat, ostende, eleuato mortuo hoc. Et cum
 haec dixisset fratris cuiusdam nomen, qui nuper
 fuerat sepultus, euocauit, cui ille, cum de tumultu
 respondisset

VITA

respondisset, accedentes fratres, continuo quae supra
perposita erant, auferunt, & eductum eam de sepulchro,
resoluis fasciis, quibus constrictus erat, exhibuerunt,
uinentem. Hieracyta uero ubi hoc uidit, obstupescit in fugam uertitur. Quem fratres quoque
omnes insequentes, extra terminos terrae illius, exturbauerunt. Multa etiam alia feruntur
de eo, quae nimis prolixa sunt ad scribendum, sed ex his paucis etiam cetera eius opera uidentur.

DE VIRTUTIBVS

alterius Macharij uide-

licet Alexandri-

ni.

FVIT QUOQUE ALIUS MACHARIUS, de quo hoc fertur. Quod quodam tempore noctis, Demon ad ostium cellulae eius pulsauit dicens. Surge Abbas Machari, & eamus ad collectam, ubi fratres ad uigilias congregantur. Sed ille, qui gratia Dei repletus, falli non poterat, intellexit Diaboli esse fallaciam, & ait, O mendax & ueritatis inimice. Quid enim tibi con-

fortij

Fortis, quid societatis est, cum collecta & congregatione sanctorum? At ille: Latet ergo te inquit *o Marhari*, quod sine nobis nulla collecta agitur, nullaq; congregatio Monachorum: Veni deniq; & uidebis opera nostra. Tum ille: Imperet, inquit, tibi Dominus, *Dæmon* immunde, Et conuersus ad orationem, petijt a Domino, ut sibi ostenderet, si hoc uerum esset, quod gloriatus est *Dæmon*. Abijt ergo ad collectam, ubi a fratribus uigilia celebrabantur, et iterum in oratione Dominum deprecatur, ut sibi ueritatem uerbi huius ostendat. Et ecce, uidit per totam Ecclesiam, quasi paruulos quosdam pueros *Aethiopes* tetros discurrere, huc atq; illuc, & uelut uolitando deferri. Moris autem eis inibi sedentibus cunctis, ab uno dici *Psalmum*, ceteris uel audientibus uel respondentibus. Discurrentes ergo illi *Aethiopes* pueri, singulis quibusq; sedentibus alludebant, & si cui duobus digitulis oculos compressissent, statim dormitabat.

Si cui uero in os immerfissent digitum, oscitare eum faciebant. Vbi uero post *Psalmum* ad orandū processissent fratres, præcurrebant nihilominus singulos et ante alium iacentem in oratione quasi mulierum specie, ferebantur ante alium quasi

ad

VITA MACHARIA

edificantes, aut portantes aliquid, aut diuersa que
 agentes apparebant. Et quecumq; Demones quibus
 ludendo formassent, hæc orantes illi in cordis sui
 cogitatione uersabant. A nonnullis tamen, ubi ali-
 quid horum agere cœpissent, quasi ni quada m. res-
 pulsus præcipientes deiciebantur, ita ut nec stare quibus-
 dem prorsus, aut transire iuxta eos auderent, alijs
 uero etiam infirmis fratribus supra ceruices, et
 dorsa iudebant, quia non erant in sua oratione in-
 tenti, Hæc cum uidisset sanctus Macharius in gon-
 mitu grauiter et lacrimas profundens ad Dominum
 respice, ait, Domine, & ne sileas neq; mitigeris
 Deus. Exurge ut dispergantur inimici tui, et fugi-
 ant a facie tua, quoniam anima nostra repletur
 illusionibus: Post orationem tamen, examinanda
 ueritatis gratia seorsum euocatis singulis quibus
 fratribus, ante quorum faciem uiderat Demones
 diuerso habitu, et uarijs imaginibus ludentes, re-
 quirat ab eis si in oratione uel edificandi cogitati-
 ones habuerit, uel iter agendi uel alia diuersa, que
 unicuiq; imaginata per Demones uiderat, et sin-
 guli eorum ita confitebantur in corde suo fuisse, et
 ille arguebat, et tunc intellectum est, quod omnes
 uane et superflue cogitationes quas uel psalmorum,
 uel orationum temporum unusquisq; conceperit,
 ex illusionibus Demonum fiant, ab his autem qui omni-
 ni tuo

in custodia seruant cor suum, terti repelluntur Aethiopes. Deo enim coniuncta mens, & in ipsius precipue tempore orationis intenta, nihil alienum, nihil superfluum recipit.

Aliud quoque multo terribilius addebat, quod uideret eo tempore, quo fratres accedebant ad Sacramenta. Vbi potrexissent ad suscipiendum patnas, in nonnullorum manibus praeuenientes Aethiopes, carbones deponere, corpus autem, quod tradi manibus sacerdotis redire uidebatur ad altare, alijs uero extendentibus manus ad altare longe recedere Demones, & cum ingenti metu effugere, Angelum enim Domini assistere uidebat altari, qui cum sacerdotis manu, suam quoque manum in Sacramentorum distributione exponeret. *Communis* *nicantibus*
 Sed et multa ut diximus, alia de operibus sancti Marci sacramen-
 tarii Alexandrini mirabilia seruntur, ex quibus *to* Altaris
 nonnulla in x. Libro Ecclesiasticae historiae inser-
 ta, qui requiret, inueniet. *adassistere*
 Angelos.

DE SANCTO AMMO ne primo Nytriae Monacho.

ADOLESCENS QUIDAM QUI
 morsu canis rabidi in rabiem uersus est,
 multis uinctus cathenis ad Abbatem Ammonem
 deducitur

VITA AMMONIS.

deducitur, prosequentibus eum, parentibus suis & rogantibus pro eo. At ille. Quid, inquit mibi molesti estis o homines? Supra merita mea est, quod expetitis, sed tamen hoc uobis indicare possimus, quod in manibus uestris est eius sanitas. Reddite uidue bouem suam, quem furati estis, & sanus reddetur uobis filius uester. Ac illi extimuerunt quidem ualde, quod ea, quae in secreto gesta sunt, non latuerunt hominem Dei, gausi sunt tamen, quod hanc eis uiam salutis ostendit, & sine mora ut reddiderunt direpta, orante homine Dei etiam iuueni sanitas redijt.

*Furtum
parentum
punitum
in filio.*

VITA PAULI

Eremitae.

PROLOGVS.

INTER MVLTOS
sepe dubitatum est, a quo
potissimum Monachorum coe-
remus habitari coepta sit.
Quidam enim alius repeten-
tes a beato Helia & Iohanne
ne sumpsere principium.
Quorum et Helias plus nobis uidetur fuisse, quam
Monachus.

Monachus, & Iohannes ante prophetare coepisse quam natus est. Alij autem (in quam opinionem vulgus omne consensit) asserunt Antonium huius propositi fuisse caput, quod ex parte verum est. Non enim tam ipse ante omnes fuit, quam ab eo omnium incitata sunt studia. Amathas vero & Macarius discipuli Antonij, quorum superior magistri corpus sepeliuit, etiam nunc affirmant Paulum quendam Thebæum principem istius rei fuisse, quod non tam nomine, quam opinione nos quoque comprobamus. Nonnulli & hæc, & alia, pro ut uoluntas tulit iactitant, subterraneo specu crinitum calcaneotenus hominem fuisse, & multa alia quæ persequi ociosum est, incredibilia fingentes. Quorum, quia impudens mendacium fuit, ne res scellenda quidem sententia uidetur. Igitur quia de Antonio tam Græco quam Romano stilo diligenter traditum est, pauca de Pauli principio & fine scribere disposui, magis quia res omissa fuit, quam fretus ingenio, Quomodo autem in media etate uixerit, & quas Satane pertulerit insidias, nulli hominum compertum habetur.

SUB DECIO ET VALERIA
 duo persecutoribus, quo tempore Cornelius Ro-
 manus Cyprianus Carthagine, scælici cruore dam-
 natus

VITA PAULI

nati sunt, Multas apud Aegyptum et Thebaida
 Vita Mo- Ecclesias, tempesta seu populata est: Voti tunc
 nastica ex Christianis erat, pro Christi nomine gladio percus-
 persecuti- ti. Verum hostis callidus tarda ad mortem suppli-
 one coepit cia conquirens, animas cupiebat iugulare, non cor-
 Anno 33 pora. Et ut ipse, qui ab eo passus est, Cyprianus
 Domi- 33 ait, uolentibus mori, non permittebatur occidi.
 ni. 260. Cuius ut crudelitas notior fiat, duo memoriae cau-
 sa exempla subiicimus. Perseuerantem igitur in
 fide Martyrem, & inter aculeos laminaeque uictos
 rem, iussit melle perungi, & sub ardentissimo fo-
 le, ligatis manibus post tergum resupinari, scilicet
 oet ut muscarum aculeis cederet, qui ignitas sar-
 tagines ante superasset. Alium iuuenili etate flor-
 rentem, in amoenissimos hortulos praecipit abduci
 ibique inter lilia candentia & rubentes rosas, in
 leni iuxta murmure aquarum serperet rixus, in
 molli sibilo arborum folia uentus praestringeret,
 super extructum plumis lectum resupinari, & in
 se inde posset excutere, blandis serico nexibus irri-
 ditum relinqui. Quo cum recedentibus cunctis
 meretrix speciosa uenisset, coepit delicatis strin-
 gere colla complexibus. Et, quod dictu quoque fecer-
 lus est, manibus attrectare uirilia, ut corpore in li-
 bidine concitato se uictrix impudica superia cerat.

Quid

quid ageret miles Christi, & quo se uerteret nesciebat. Quem tormenta non uicerant, superabat uoluptas. Tandem coelitus inspiratus, præcisam morsu linguam in osculantis se faciem expuit, ac sic libidinis sensum succedens doloris magnitudo superauit.

Natales et
adolescencia
Pauli.

Per idem ergo tempus quo talia gerebantur apud inferiorem Thebaidam, cum sorore iam uiro tradita, post mortem amborum parentum in hereditate locupleti, Paulus relictus est annorum circiter quindecim, literis tam Græcis quam Aegyptiacis apprime eruditus mansueti animi, Deum ualde amans. Et cum per sectionis procella detonaret, in uillam remotiorem & secretiorum secessit. Verum quid non mortalia pectora cogis, auri sacra fames? Sororis maritus coepit prodere uelle, quem celare debuerat. Non illum uxor
ris lacrimæ, non communiio sanguinis, nõ spectas cuncta ex alto Deus, ab scelere reuocauit. Ad hæc instabat crudelitas, quæ pietatem uidebatur imitari. Quod ubi prudentissimus adolescens intellexit, ad montium deserta confugiens, dum persecutionis funem prestolaretur, necessitatem in uoluntatem uertit, ac paulatim progrediens, rursusq; subsistens, hoc idem sepius faciens, tandem repperit faciem montem : Ad cuius radicem

Persecutio
causa fugiendi in
Bramunt

i a baud

VITA PAULI

De scrip • haud procul erat grandis spelunca, quae lapid
tio loci in claudebatur. Quo remoto (ut est cupiditas homin
quo habi • num occulta cognoscere) auidius explorans, **au**
tauit Pau • maduertit intus grande uestibulum, quod aperto de
lus Eremita • super coelo, patulis diffusa ramis uetus palma con
ta • texerat, fontem lucidissimam ostendens, cuius riu
 um tantummodo foras erumpentem, statim in
 dico foramine, eadem quae genuerat aquas terra
 sorbebat. Erant praeterea per exesum montem
 haud pauca habitacula, in quibus scabrae iam in
 cudes & mallei, quibus pecuniae olim signatae in
 sebantur. Hunc locum Aegyptiorum literae fe
 runt furtinae monetae officinam fuisse, ea tempe
 state, qua Cleopatra iunctus est Antonius.

Igitur adamoto (quasi quod a Deo sibi offer
 retur) habitaculo, omnem ibidem in orationibus
 & solitudine duxit etatem. Cibum & uestimen
 tum ei palma praebat. Quod ne cui impossibile
 uideatur: Iesum testor & sanctos Angelos eius
 in ea eremi parte quae iuxta Syriam Saracenis inno
 gitur, uidisse me Monachos, de quibus unus per
 triginta annos clausus, bordeaceo pane & lutu
 lenta aqua uixit. Alter in cisterna ueteri (quam
 gentili sermone Syri cubam uocant) quinq; cari
 cis

eis per singulos dies sustentabatur. Hæc igitur in-
 credibilia esse uidebuntur his qui non crediderint,
 quia omnia possibile sunt credentibus. Sed ut ad id **Paulus**
 redeam, unde digressus sum cum iam centum tre- **112. Ana-**
 decim annos beatus Paulus uitam coelestem ageret **norum.**
 in terris, et nonagenarius in alia solitudine **An-**
 tonius moraretur. (ut ipse asserere solebat) hæc in **Antonius**
 mentem eius cogitatio incidit, nullam ultra se per- **nonagen-**
 sectum Monachum in eremo conscdisse. At illi per- **rius.**
 noctem quiescenti, reuelatum est esse alium ulteri-
 us multo se meliorem, ad quem uisendum deberet
 proficisci. Illico erumpente luce, uenerabilis senex
 infirmos artus baculo regente sustentans, coepit
 ire uelle, quo nesciebat. Et iam media dies coquen-
 te desuper sole seruebat, nec tamen a coepto itinere
 abducebatur, dicens: Credo in Deum meum, qui
 quod mihi seruo suo promisit, ostendet. Nec plura
 his, conspicit hominem equo mixtum, cui opinio **Hippocen-**
 Poetarum Hippocentauri uocabulum indidit. Quo **taurus ap-**
 uiso, salutaris impressione signi, armat frontem. **paret An-**
 Et heus tu, inquit, quam in parte hic seruus Dei **tonio.**
 habitat? At ille barbarum nescio quid infrendens,
 & strangens potius uerba, quam proloquens, in-
 ter torrentia ora, senis blandum quesuit eloqui-
 um. Et dextera protensione manus, cupitum indi-

VITA PAULI

eat iter, & sic patentem campos uolucris transmissis
tens fuga ex oculis mirantis euanuit.

Verum hæc utrum Diabolus ad terrenam
eum simulauerit, an (ut solet) eremus monstroso-
rum animalium ferax, istam quoque gignat besti-
am, incertum habemus. Stupens itaque Antonius, et
de eo quod uiderat secum uolucens, ulterius progres-
ditur. Nec mora, inter saxosam conuallem hanc
grandem homunculum uidet, ad uncis naribus, fron-
te cornibus asperata, cuius extrema pars corporis
in caprarum pedes desinebat. In fractusque & hoc
Antonius spectaculo, scutum fidei et lorica spei,
ut bonus præliator arripuit. Nihilominus memo-
ratum animal, palmarum fructus eidem ad uia-
tum quasi pacis obsides afferebat. Quo cognito,
gradum pressit Antonius, & quisnam esset in-
rogans, hoc ab eo responsum accepit. Mortalis ego
sum, & unus ex accolis eremi, quos uario delicti
errore gentilitas, Faunos Satyrosque et incubos uo-
cans colit. Legatione fungor gregis mei. Precamur
ut pro nobis communem Deum depreceris, quem
pro salute mundi uenisse cognouimus, et in uniuersam
terram exiit somus eius. Talia eo loquente, lon-
geus uiator ubertim faciem lachrymis rigabat,
quæ magnitudo laticie, indices cordis effuderat.
Gaudebat

Gaudabat quippe de Christi gloria, & de interitu
 Satanae. Simulq; admirans quod eius posset intelli-
 gere sermonem, & baculo humum percutiens aie-
 bat, *Vae tibi Alexandria, quae pro Deo portenta
 ueneraris. Vae tibi ciuitas meretrix, in quam to-
 tius orbis Daemonia confluxere. Quid nunc dictu-
 ra es? Bestiae Christum loquuntur, & tu pro Deo
 portenta ueneraris? Nec dum uerba compleuerat,
 & quasi pennigero uolatu, petulcum animal ausu-
 git. Hoc ne cuiquam ob incredulitatem scrupulum
 moueat sub rege Constantino uniuerso mundo te-
 ste defenditur. Nam Alexandriam istiusmodi ho-
 mo uiuus perductus, magnum populo spectaculum
 praebuit, & postea cadauer examine, ne calore
 aestatis dissiparetur sale infusum, Antiochiam ut
 ab imperatore uideretur, allatum est.*

Sed ut propositum persequar, Antonius
 septem regionem pergebat, ferarum tantum
 uestigia int uens, & eremi latam uastitatem.
 Quid ageret, quo uerteret gradum nesciebat.
 Iam altera effluxerat dies. Restabat unum, ut de-
 scribere a Christo non posse consideret. Pernox
 secundas in oratione exegit tenebras, & dubia
 adhuc luce, procul intuetur lupam sitis ardoribus
 conflagrantem, ad radicem montis irreper-

VITA PAULI

Quam secutus oculis, & iuxta speluncam cum fe-
 ra abiisset accedens, intro coepit afficere, nihil cu-
 riositate proficiente, tenebris arcentibus uisum.
 Verum (ut scriptura ait) Perfecta dilectio forma
 mittit timorem: Suspensio gradu & anhelitu tem-
 perato, callidus explorator ingressus, ac paulatim
 progrediens, sepiusq; subsistens, sonum aure
 captabat. Tandem per cece noctis horrorem pro-
 cul lumen intuitus, dum audius properat, offenso
 in lapidem pede strepitum concitauit. Post cuius
 occludens sonitum, beatus Paulus ostium quod pate-
 bat sera obfirmavit. Tunc uero Antonius praefori-
 bus corruens, usq; ad sextam, & eo amplius ho-
 ram, aditum precabatur, dicens: Qui sim, unde
 cur uenerim nosti: Scio me non mereri conspe-
 ctum tuum, tamen nisi uidero, non recedam. Quae
 bestias recipis, hominem cur repellis? Quae sim
 & inueni. Pulso, ut aperiatur. Quod si non im-
 petro, hic moriar ante postes tuos, certe sepelies
 uel meum cadauer. Talia perstabat memorans,
 fixusq; manebat. Ad quem responsum paucis ita
 reddidit heros. Nemo sic petit, ut minetur, nemo
 cum lachrymis iniuriam, uel calumniam facite.
 Et miraris si non recipiam, cum moriturus adue-
 neris? Sic arridens Paulus patefecit ingressum.

Quo

Quo aperto, dum in mutuos miscentur amplexui,
 proprijs se salutauere nominibus, gratia Domino
 in commune referuntur. Et post sanctum osculum
 residens Paulus, cum Antonio ita exorsus est: En
 quem tanto labore quaesisti, putridis senectute
 membris, operit inculta canicis. En uides homi-
 nem, puluerem mox futurum. Verum quia cha-
 ritas omnia sustentat, narra mihi queso, quomodo
 se habeat humanum genus. An in antiquis urbibus
 noua tecta consurgant, quo mundus regatur im-
 perio, an supersint aliqui, qui demonum errore
 rapiantur. Inter has sermocinaciones, suspiciunt
alitem coruum in ramo arboris consedisse, qui inde
leniter subuolabat, et integrum panem ante ora
mirantium deposuit. Post cuius abscellum: Eia,
 inquit, Paulus: Dominus nobis prandium misit,
 uere pius, uere misericors. Sexaginta iam anni
 sunt, quod accipio dimidij semper panis fragmen-
 tum, uerum ad aduentum tuum, militibus suis du-
 plicauit annonam. Igitur domino gratiarum actio-
 ne celebrata, super uitrei marginem fontis uter-
 que consedit. Hic uero, quis frangeret panem,
 oborta contentio, pene diem duxit in uesperum.
 Paulus more cogebat hospitij: Antonius iure res-
 fellebat etatis. Tandem consilium fuit, ut appre-

Congreso
 sus et colo
 loquium
 Antonij
 cū Paulu.

Exempla
 contra
 sollicitu-
 dinem
 uictus.

VITA PAULI

beuso è regione pane, dum ad se quisq; nititur, ~~per~~
 cuiq; sua remaneret in manibus. De hinc ~~per~~
 lam aque in fonte prono ore libauerunt, et immo-
 lantes Deo sacrificium laudis, noctem transegerunt
 uigilijs. Cumq; iam esset terra redditus dies, bea-
 tus Paulus ad Antonium sic locutus est. Olimis
 frater in istis regionibus habitare sciebam, olim in
 conseruum meum mihi promiserat Deus. Sed quia
 iam dormitionis tempus aduenit, et quod semper
 cupiebam, dissolui ex esse cum Christo, peras-
 cursu superest mihi corona iusticia, tu missus es a
 Domino, qui humo corpusculum meum tegas, in
 terra terram reddas. His Antonium auditis, ~~frater~~
 et gemens ne se desereret, atq; ut comitem talis ~~pro-~~
 vis acciperet, precabatur. Et ille: Non desis
 inquit, querere que tua sunt, sed que aliena ~~ex-~~
 pedis tibi sarcina carnis abiecta, agnum sequi. Sed
 et coeteris expedit fratribus, ut tuo adhuc ~~insti-~~
 tuantur exemplo. Quamobrem queso pinge,
 nisi molestum est et pallium, quod tibi Athana-
 sius Episcopus dedit, ad inualuendum corpus-
 culum meum deser. Hoc autem beatus Pau-
 lus rogauit, quod non magnopere curaret, ut
 trum tectum prutesceret cadauer, an an-
 dum. (Quippe qui tanto temporis spacio,

Pallium
 Athanasi.

continet

contextis palmarum folijs uestiebatur): sed ut se
 recedenti, mœror sue mortis leuaretur. Stupe-
 factus ergo Antonius, quod de Athanasio & pala-
 tio eius audierat, quasi Christum in Paula uidens,
 & in pectore eius Deum uenerans, ultra respon-
 dere nihil ausus est, sed cum silentio lacrymans
 osculatis eius oculis manibusq; ad Monasterium
 quod postea a Saracenis occupatum est, regredie-
 batur. Neq; uero gressus sequebantur animum.
 Sed quamuis corpus inane ieiunijs, seniles etiam
 anni fregerant, tamen animo uincebat etatem.
 Tandem fatigatus et anhelus ad habitaculum su-
 um confecto itinere peruenit. Cui cum duo disci-
 puli qui ei longo iam tempore ministrare consue-
 uerant, occurrissent dicentes: Vbi tam diu mora-
 tus es pater? Respondit: Vae mihi peccatori qui
 falsi Monachi nomen fero. Vidi Heliam, uidi Io-
 hannem in deserto, & uere uidi Paulum in Para-
 diso. Et sic ore compresso, manu uerberans pectus
 ex cellula pallium protulit. Rogantibusq; discipu-
 lis, ut plenius quidnam rei esset exponeret, ait:
 Tempus tacendi, et tempus loquendi. Tunc egressus
 foras, & ne modicum quidem cibi sumens, per
 uiam qua uenerat regressus est, illum sitiens, illum
 uidere desiderans, illū oculis ac mente contemplan-
 Timebat

VITA PAULI

Mors
Pauli B.
venite.

Timebat enim quod euenit, ne se absente CHRIS-
to debitum spiritum redderet. Cuius iam dies illi
illuxisset, et trium horarum spatio uiam reuer-
nisset, uidit inter Angelorum choros, inter Pro-
phetarum & Apostolorum populos, niueo candore
Paulum fulgentem in sublime conscendere. Et
statim in faciem suam procidens, stabulum capitis
superinhebat, ploransq; & eulans quibat, Cur
me Paule dimittis? Cur insalutatus abis? Tam
tarde notus, tam cito recedis? Reserebat postea be-
atus Antonius tanta se uelocitate, quod reliquum
erat uiae cucurrisset, ut instar auis peruolasset.
Nec immerito. Nam introgressus speluncam, u-
dit genibus complicatis, erecta ceruice, exten-
sisq; in altum manibus, corpus exanime. Ac pro-
num & ipse uiuere credens, pariter orabat.

Postquam uero nulla (ut solebat) suspiria
cantis audiuit, in flebile osculum rucns: intellexit
quod etiam cadauer sancti, Deum (cui omnia ui-
uunt) officioso gestu precabatur. Igitur abuoluto
& prolato foras corpore, Hymnos quoq; &
Psalmos de Christiana traditione decantans, con-
tristabatur Antonius, quod sarculum quo terram
foderet non haberet, fluctuansq; uario mentis
astu, & secum multa reputans, dicebat: Si ad
Monasterio

Monasterium reuertar, tridui iter est. Si hic ma-
 neam, nihil ultra proficiam. Moriar ergo, ut dig-
 num est, iuxta bellatorem tuum Christe ruens ex-
 tremum halitum fundam. Talia eo animo uolente
 te, ecce duo Leones ex interioris eremi parte cur-
 rentes uolantibus per colla inbis, ferebantur. Quo-
 bus aspectis exhorruit. Rursusq; ad Deum refe-
 rens mentem, quasi columbas uideret, mansit in-
 trepidus. Et illi quidem directo cursu, ad cadaver
beati senis substituerunt, adstantibusq; candidis circa
eius pedes accubere, fremitu ingenti rugientes,
prorsus ut eos intelligeret plangere, quomodo po-
terant. Deinde haud procul ceperunt humum pe-
 dibus scalpere, arcnamq; certatim egerentes,
 unius hominis capacem locum foderunt. Ac sta-
tim quasi mercedem pro opere postulantes, cum
motu aurium ceruice reiecta, ad Antonium per-
rexerunt, manus eius pedesq; lingentes. At ille
 animaduertit benedictionem eos a se precari.
 Nec mora in laudationem Christi effusus, quod
 muta quoq; animalia Deum esse sentirent, ait:
 Domine sine cuius nutu, nec folium arboris deflu-
 it, nec unus passerum ad terram cadit, da illis si-
 cut tu scis. Et manu annuens eis, ut abirent im-
 perauit. Cuiusq; illi recessissent, sancti corporis
 onere

Miraculū
 de Leonibus effo-
 dicentibus
 sepulchrū
 Paulo.

VITA PAULI

Tunica
Pauli.

uere, seniles curuauit humeros. Et deposito eodem
fossam de superbum congregans, tumulum ex
more composuit. Postquam autem alia dies illuxit,
ne quid pius haeres ex intestatis bonis non posside-
ret, tunicam eius sibi uendicauit, quam in sporta-
rum modum de palmae folijs ipse sibi contexuerat.
Ac sic ad monasterium reuersus, discipulis cunctis
ex ordine replicauit, diebusq; solennibus Pascae et
Pentecostes, semper Pauli tunica uestitus esse.

Contra
luxum.

Libet in fine opusculi eos interrogare, qui
sua Patrimonia ignorant, qui domos marmoribus
uestiunt, qui uno filo uillarum insumunt praedia, quod
ic seni nudo quid unquam defuit? Vos ex gen-
tibus, ille nature concavis manibus satisfacit.
Vos in tunicis aurum textitis, ille ne uilissimum
quidem indumentum habuit, mancipij uestri.
et contrario illi quidem pauperculo paradysus
uos auratos gehenna suscipiet. Ille uestem Christi
nudus licet, tamen seruauit, uos uestiti sericis
indumentum Christi perdidistis. Paulus uilissimo pal-
uere coopertus iacet resurrecturus in gloria
am, uos operosa saxi sepulchra premunt cum
uestris opibus, arsueros: Parcite queso uobis, para-
cite saltem diuitijs quas amatis. Cur et
mortuos uestros auratis obuoluitis uestibus?
Cui

Super ambitio inter luctus lacrymasq; non cessat
 An cadauera diuitum, nisi in serico putrefecere
 uesciunt? Obsecro quicumq; hac legis, ut Hiero-
 nymi peccatoris memineris, cui si dominus optio-
 nem daret, multo magis eligeret tunicam Pauli
 cum meritis eius quam regum purpuram cum pec-
 nis suis.

VITA HILARIONIS

SCRIPTURVS VI-
 tam Beati Hilarionis, habi-
 tationem eius inuoco spiritum
 sanctum, ut qui illi uirtutes
 largitus est, mihi ad narran-
 das eas sermonē tribuat ut sa-
 cta dictis exequantur. Eorum

enim qui fecere uirtutes (ut ait Crispus) tanta habentur merita, quantum ea uerbis potuere attolere præclara ingenia. Alexander magnus Macedo, quem uel arietem, uel Pardum, uel Hircum caprarum Daniel uocat, cum ad Achillis tumulum peruenisset, felicem te (ait iuuenis,) qui magno suavis præcone meritorum: Homerum uidelicet significans. Porro mihi tanti ac talis uiri conuersatio, uitaq; dicenda est, ut Homerus quoq; si adesset, uel inuideret materia, uel succumberet.

Quano

VITA HILARIONIS

Quenquam enim sanctus Epiphanius Salaminis
 Cypri Episcopus, qui cum Hilarione plurimum
 uersatus est, laudem eius breui Epistola scripserit,
 que uulgo legitur, tamen aliud est locis commu-
 nibus laudare defunctum, aliud defuncti propria
 narrare uirtutes. Vnde & nos fauore magis il-
 lius quam iniuria, coeptum ab eo opus aggredien-
 tes, maledicorum uoces contemnimus, qui olim
 detrahentes Paulo meo, nunc forte detrahent &
 Hilarioni, illum solitudinis calumniati, huic obijci-
 entes frequentiam, ut qui semper latuit, non fuisse,
 qui a multis uisus est, uilis existimetur. Fe-
 cerunt hoc & maiores eorum quondam Pharisaei
 quibus nec Iohannis Eremus ac ieiunium, nec DO-
 MINI saluatoris turbae, cibi, potusq; placere.
 Verum destinato operi imponam manum.
 Scylleos canes obturata aure transibo.

Natales.

Hilarion ortus uico Thabatha, qui circa
 quinque milia a Gaza urbe Palestine ad austrum
 situs est, cum haberet parentes idolis deditos, re-
 (ut dicitur) de spinis floruit. A quibus missus
 Alexandriam, Grammatico traditus est, ibique
 quantum illa patiebatur aetas, magna ingenij &
 morum documenta praebuit, in breui charus con-
 uitiis & loquendi arte gnarus: Quodq; his ma-
 ius est

Studia.

In est omnibus, credens in Dominum Iesum, non
 Circi furoribus, non arenae sanguine, non theatri
 luxuria delectabatur, sed tota illi uoluntas in Ec-
 clesiae erat congregatione. Audiens autem tunc
 celebre nomen Antonij, quod per omnes Aegypti
 populos ferebatur, incensus uisendi eius studio, per-
 rexit ad eremum. Et statim ut eum uidit, mutata
 pristino habitu, duobus fere mensibus iuxta eum
 mansit contemplans ordinem uitae eius morumq;
 grauitatem. Quam creber in oratione, quam hu-
 milis in suscipiendis fratribus, seuerus in corripi-
 endis, alacer in exhortandis esset, & ut conti-
 nentiam cibiq; eius asperitatem, nulla unquam in-
 firmitas frangeret. Porro frequentiam eorum,
 qui ad eum ob uarias passionis aut impetus Demo-
 num concurrebant, ultra non ferens, nec congrua
 esse ducens, pati in eremo populos ciuitatum,
 sicq; sibi magis incipiendum esse, ut coepisset An-
 tonius, illum quasi uirum fortem uictoriae premia
 accipere, se nec dum militare coepisse. Reuersus est
 cum quibusdam Monachis ad patriam, & paren-
 tibus iam defunctis, partem substantiae fratribus,
 partem pauperibus largitus est, nihil sibi omnino
 reseruans, & timens illud de actibus Apostolorum
 Ananiae & Sapphirae, uel exemplum, uel supplicia

Nomen
 Antonij

K

um,

VITA HILARIONIS

Hilarion *quindecim*
anno
rum in
greditur
Eremitum.

um, maximeq; Dominici memor dicentis: Qui
 renunciauerit omnibus que habet, non potest
 esse discipulus (erat autem tunc annorum quinde-
 cim) sic nudus & armatus in Christo, solitudi-
 nem que in septimo miliari a Maonia Gaze ca-
 porio per littus euntibus Aegyptum ad leuam fle-
 titur, ingressus est. Cunq; essent cruenta latro-
 cinijs loca, & propinqui amiciq; eius imminens
 periculum denunciarent, contempsit mortem, ut
 mortem euaderet. Mirabantur omnes animum,
 mirabantur etatem, nisi quod flamma quedam pec-
 toris & scintille fidei in oculis relucebant. Le-
 nes erant genae, delicatum corpus & tenue, &
 ad omnem iniuriam impatiens, quod leui uel fri-
 gore, uel aestu posset affligi. Igitur sacco tantum
 membra coopertus, & pelliceam habens
 dyten, quem illi beatus Antonius proficiscenti de-
 derat sagumq; rusticum, inter mare et paludem,
 uasta & terribili solitudine fruebatur, quindecim
 tantum carycas post Solis occasum comedens. Et
 quia regio latrocinijs infamis erat, nunquam in eo-
 dem loco mansitans. Quid faceret Diabolus? Quo
 se uerteret? Qui gloriabatur ante dicens: In cae-
 lum ascendam, super sydera coeli ponam thronum
 meum, & ero similis altissimo, cernebat se uinctum
 puero, & prius ab eo calcatum fuisse, quam per eam

tem calcare potuisset. Titillabat itaq; sensus eius, et pubescenti corpori, solita uoluptatum incendia suggerebat.

Certamen
Hilarionis con-
tra tenta-
tiones,
carnis.

Cogebatur tyrunculus Christi cogitare quod ne sciebat, & eius rei animo pompam uoluere, cuius experimenta non noverat. Iratus itaq; sibi, et peccatus pugnis uerberans, quasi cogitationes cede manus posset excludere: Ego, inquit, aselle faciam, ut non calcitres, nec te bordeo alam, sed paleis.

Fame te cōficiam & siti, graui onerabo pondere, per aestus indagabo & frigora, ut cibum potius quam lasciuiam cogites. Herbarum ergo succo & paucis carycis, post triduum uel quatrimum deficientem animam sustentabat, orans frequenter, & psallens, & rastro hamum fodiens, ut ieiuniorum laborem, labor operis duplicaret: Simulq; fissellas iunco texens, emulabatur Aegyptiorum Monachorum disciplinam, & Apostoli sententiā dicentis: Qui autem non operatur, non manducet: Sic attenuatus, & in tantum exeso corpore, ut ossibus uix haberet.

Quadā nocte coepit infantū audire uagitus, balatus pecorū, mugitus Bōū, planctū quasi mulierum, Leonū rugitus, murmur exercitus, & rursus uariatū portēta uocū, ut ante sonitu quā aspectu territus cederet. Intellexit Demosthē ludibria,

VITA HILARIONIS

Et provolutus genibus Christi, crucem signavit
 fronte, taliq; armatus caside, et lorica fidei cir-
 cumdatus, iacens fortius preliabatur, amodo ni-
 dere desiderans, quos horrebat audire, et sollio-
 citis oculis huc illucq; circumspiciens. Cum inter-
 rum ex improvise, splendente Luna, cernit rbe-
 dam feruentibus equis super se irrucere, Cunctis in-
 clamasset Iesum, ante oculos eius repente ter-
 re hiatu pompa omnis absorpta est. Tunc ille ait:
 Equum et ascensorem proiecit in mare. Et, hi in
 curribus, et hi in equis, nos autem in nomine
 DEI nostri magnificabimur. Multe sunt tentatio-
 nes eius, et die noctuq; varie Demonum in-
 die, quas si omnes narrare uelim, modum ex-
 cepti uoluminis. Quoties illi nude mulieres capti-
 ti, quoties esurienti largissime apparere dicitur.
 Interdum orantem Lupus ululans, et Vulpula
 pugna ganniens transfiliuit, psallentiq; gladiatoris
 spectaculum prebuit, et unus quasi interfectus,
 et ante pedes eius corruens, sepulturam rogauit.
 Oravit semel fixo in terram capite, et ut narra-
 fert hominum, abducta ab oratione mens, nescio
 quid aliud cogitabat: Insiijt dorso eius fe-
 stinus gladiator, et latera calcibus, cervicem stu-
 gello uerberans, Eia, inquit, cur dormitas? Co-
 cbinansq;

edinnansq; de super, cum defecisset, an bordeū uel-
let accipere, sciscitabatur.

Igitur a sextodecimo usq; ad uicesimum sue
etatis annum estus & pluias breui tuguriunculo Domus
declinavit, quod iunco & caryce texerat. Extru- *Hilarionis*
ta deinceps breui cellula, quæ usq; hodie perma-
net, latitudine pedum quatuor, altitudine pedum
quinq; hoc est, statura sua humiliore. Porro longi-
tudine paulo ampliore, quam eius corpusculum pa-
tiebatur, ut sepulchrum potius quam domum cre-
deres, capillum semel in anno die Pasce totondit. *Cultus*
Super nudam humum stratumq; iuncum, usq; ad
mortem cubitauit. Saccum quo semel fuerat indus-
tus, nunquam lauans, & superfluum esse dicens,
mundicitias in cilicio querere. Nec mutauit alte-
ram tunicam, nisi cum prior penitus scissa esset. *Vestitus*
Scripturas quoq; sanctas memoriter tenens, post Studia
orationes & psalmos, quasi Deo presente recita-
bat. Et quia longum est per diuersa tempora car-
ptim ascensum eius edicere, comprehendam breui-
ter, ante lectoris oculos uitam eius pariter expo-
nens, & deinceps ad narrandi ordinem regrediar.

Vicesimo primo anno usq; ad uicesimum se-
ptimum, tribus annis dimidiam lentis sextarium ma-
defactum.

VITA HILARIONIS

Virtus.

decoctum aqua frigida comedit, & alijs tribus panem aridum cum sale & aqua. Porro a uigesimo septimo usq; ad tricesimum, herbis agrestibus, & uirgultorum quorundam radicibus crudis sustentatus est. A tricesimo autem primo usq; ad tricesimum quintum, sex uncias bordeacei panis, & coctum modice bolus, absq; oleo in cibo habuit. Sentiens autem caligare oculos suos, & totum corpus impetigine, & pumicea quadam scabredine contrahi, ad superiorem uictum adiecit oleum, & usq; ad sexagesimum tertium uitae suae annum, hoc continentiae cucurrit gradu, nihil extrinsecum aut pomorum, aut leguminis, aut cuiuslibet gustans. Inde cum se uideret corpore defatigatum, & propinquam putaret imminere mortem, sexagesimo quarto anno, usq; ad octogesimum, abstinuit, incredibili seruire mentis, ut eo tempore quasi nouus accederet ad seruitutem Domini, quo ceteri solent remissius uiuere.

Fiebant autem ei de farina et comminuta uolere sorbiciuncula, cibo & potu uix quinque uariis appendentibus: Sicq; complens ordinem uitae, nunquam ante Solis occasum nec in diebus festis, nec in grauissima ualetudine soluit ieiunium. Sed iam tempus est, ut ad ordinem reuertamur. Cum habitaret

habitaret adhuc in tuguriunculo annos natus decem & octo, latrones ad eum nocte uenerunt, uel aestimantes habere aliquid quod tollerent, uel in contemptum sui reputantes fieri, si puer solitarius eorum impetus non pertimesceret. Itaque inter mare & paludem, a uespere usque ad solis ortum discurrentes, nunquam locum eius cubiculi inuenire potuerunt. Porro clara luce reperto puero, quasi per iocum, Quid inquit faceres, si Latrones ad te uenirent? Quibus ille respondit: Nudus, Latrones non timet. Et illi, certe aiunt occidi potes, possum, inquit, possum. Et ideo Latrones non timeo, quia mori paratus sum. Tunc admirati constantiam eius & fidem, confessi sunt noctis errorem cecatosque oculos, correctiorē deinceps uitā pollicentes.

Viginti & duos iam in solitudine habebat annos. Fama tantum notus omnibus, & per totas
 Palestine uulgatus urbes, cum interim mulier
 quaedam Eleutheropolitana cernens despectui se ha
 beri a uiro ob sterilitatem (iam enim per annos
 quindecim, nullos coniugij fructus dederat) prima
 irrumperē causa est ad beatum Hilarionem, & ni
 hil tali suspicanti, repente genibus eius aduoluta,
 ignosce (inquit) audacie, ignosce necessitati meae.
 Quid avertis oculos? Quid rogantem fugis?

Miracula
 Hilarionis.

K 4

NOLA

VITA HILARIONIS

Noli mulierem aspicere, sed miseram. Hic sexus genuit saluatorem. Non habent sani opus medico, sed qui male habent. Tandem substitit, & post tantum temporis uisa muliere, interrogauit causam aduentus eius ac fletuum. Et postquam didicit: Leuatis ad coelum oculis, fidere iussit, euntemq; lacrymis prosecutus, exacto anno uidit eum filio. Hoc signorum eius principium, maius aliud signum nobilitauit.

Aristaneta, Helpidij qui postea praefectus praetorio fuit uxor, ualde nobilis inter suos, & inter Christianos nobilior, reuertens cum marito & tribus liberis a beato Antonio, Gaze propter eorum infirmitatem remorata est. Ibi enim ob corruptum aerem, siue (ut postea claruit) propter gloriam Hilarionis serui Dei, hemitriteo pariter arrepti, omnes a Medicis desperati sunt. Ibat ululans mater, & quasi inter tria filiorum discurrens cadauera, quem prius plangeret, nesciebat. Cognito quod esset quidam Monachus in uicina solitudine, oblita matronalis pompe, tantum se matrem nouerat, uadit comitata ancillis & eunuchis. Vixq; a uiro persuasum est, ut a seculo sedens pergeret. Ad quem cum peruenisset, per ego te (ait) Iesum clementissimū. Deum nostrum lobrestor

estor per Crucem & sanguinem, ut redam mi-
 res filios, et glorificetur in urbe gentilium no-
 n Domini saluatoris, & ingrediatur seruus
 Gazam & Marus corruat. Reuente illo
 dicente nunquam se egressurum de cella, nec
 bere consuetudinem, ut non modo ciuitatem,
 ne uillulam quidem ingrederetur, prostravit se
 mi crebro clamitans: Hilarion serue Christi,
 dde mihi liberos meos. Quos Antonius tenuit in
 egypto, a te seruentur in Syria. Flebant cuncti
 ui aderant, sed ex ipse negans flebat. Quid mulo-
 at? Non prius mulier recessit, quam ille pollicitus
 se post solis occasum Gazam introiturum.
 Quo postquam uenit, singulorum lectulos &
 entia membra considerans, inuocauit Iesum.
 o mira uirtus, quasi de tribus fontibus sudor
 riter erupit. Eadem hora acceperunt cibos, lu-
 entemq; matrem cognoscentes, & benedicentes
 eum, sancti manus deosculati sunt. Quod post-
 uam auditum est, & longe lateq; percrebuit, ceteri
 tim ad eum de Syria & Aegypto confluebant,
 a ut multi crederent in CHRISTUM, & se Mo-
 achos profiterentur. Necdum enim tunc Monas-
 eria erant in Palestina, nec quisquam Monas-
 tum ante sanctam Hilarionem in Syria nouerat.

K S Ue

VITA HILARIONIS

Hilarion Ille fundator & eruditor huius conuersationis
 contempo studij in hac prouincia fuit. Habebat **DOMINUS**
rancus IESVS in Aegypto semen Antonium, habebat
Antonio. Palestina Hilarionem iuniorem.

Facidia uicus est Rinocorurae urbis Aegypti.
 De hoc (sunt decem iam anni) caeca mulier ob-
 lata est ad beatum Hilarionem, oblataq; ei a fra-
 tribus (iam enim multi cum eo Monachi erat)
 omnem se substantiam expendisse ait in medico.
 Cui respondit: Si quae in Medicis perdidisti, dedisti
 pauperibus, curasset te uerus Medicus Iesus. Ca-
 mante autem illa, & misericordiam deprecanti
 expuit in oculos eius, statimq; saluatoris. ex-
 plum uirtus eadem profecuta est.

Auriga quoq; Gazensis in curru percussus
 Demone, totus obrigit, ita ut nec manus ege-
 tare, nec ceruicem possit reflectere. Delatus ergo
 in lecto, cum solam linguam moueret ad prece-
 audit non prius posse sonari quam crederet in Ie-
 sum, & se sponderet arti pristinae renunsiat.
 Credidit, spondit, sanatus est. Magisq; de mi-
 ra quam de corporis salute exultauit. Praesen-
 fortissimus iuuenis nomine Mersitas de territorio
 Hierosolymae, tantum sibi applaudebat in uiribus

ut quindecim frumenti modios diu longeq; portaret, & hanc haberet palmam fortitudinis suae, ut Asinos uinceret. Hic afflictus pessimo Demone, non catenas, non compedes, non claustra ostiorum integra patiebatur, multorum nasum & aures morsibus amputauerat. Horum pedes, illorum gulam fregerat. Tantumq; terrorem omnibus incusserat, ut oneratus catenis & funibus, in diuersa mittentium, quasi ferocissimus taurus ad Monasterium pertraheretur, quem postquam fratres uidere perterriti (erat enim mirae magnitudinis) nunciauerunt patri. Ille sicut sedebat, iussit cum ad se pertrahi & dimitti. Solutoque, inclina (ait) caput & ueni. Tremere ille, & ceruicem flectere, nec asspicere contra ausus, omniq; ferocitate deposita, pedes coepit sedentis lambere. Adueratus itaq; Demon & tortus qui iuuenem possederat, septima die egressus est. Sed nec illud tacendum est quod Orionis uir primarius & ditissimus urbis Aile, que mari rubro imminet a legione possessus Demonum ad eum adductus est. Manus, ceruix, latera, pedes ferro onerati erant, furorisq; seuitiam, torui oculi minabantur. Cumq; deambularet sanctus eum fratribus, & de scripturis nescio quid interpretaretur, erupit ille de manibus se tenentium

VITA HILARIONIS

Et amplexus eum post tergum, in sublime leuans.
 Clamor ortus ab omnibus: Timebant enim, ne con-
 fecta ieiunijs membra collideret. Et sanctus erigens
 se: Sinite, inquit, et mihi meam palestricam
 dimittite. Ac sic reflexa super humeros manus, ca-
 put eius tetigit, apprehensoque crine ante pedes ab-
 duxit, stringens e regione ambas manus eius, et
 plantas utroque calcans pede, simulque ingeminans,
 torquere Demonum turba. Cumque ille cecideret,
 et reflexa ceruice terram uertice tangeret: DO-
 MINE, inquit, IESU solue miserum, solue cap-
 titium. Vt unum, ita et plures vincere tuum est.
 Remloquor inauditam: Ex uno hominis ore, et
 uersae uoces, et quasi confusus populi clamor au-
 diebatur. Curatus itaque et hic, non post multum tem-
 poris cum uxore et liberis uenit ad Monasterium.
 plurima, quasi gratiam redditurus, dona afferens.
 Cui sanctus. Non legisti (inquit) quid Giezi, quid
 Simon passi sint, quorum alter accepit precium, al-
 ter obtulit, ut ille uenderet gratiam Spiritus sancti.
 hic mercaretur? Cumque Orionus flens diceret, ac-
 cipe et da pauperibus, Respondit, tu melius po-
 tes tua distribuere, qui per urbes ambulat, et
 nosti pauperes. Ego qui mea reliqui, cur aliena
 appetam? Multis nomen pauperum, occasio auro-
 ricis

Dona
 Spiritus
 sancti non
 estimantur
 da auro.

licia est. Misericordia uero artem non habet. Ne-
 ro melius erogat, quam qui sibi nihil reseruat.
 Tristi autem & in terra iacenti, noli, inquit, con-
 ristari fili. Quod facio pro me, & pro te facio:
 si enim haec accepero, & ego offendam Deum, &
 ad te legio reuertetur.

Quis uero possit silentio preterire, quod Geo-
zanus Maramites, haud longe a Monasterio eius
 lapides ad edificandum de ora maris cuedens, totis
 paralyti dissolutus, & ab operis socijs delatus ad
 sanctum, statim ad opus reuersus est? Etenim litus
 quod palestinae Aegyptog; praetenditur, per natu-
 ram molle, arenis in saxa durefcientibus asperatur.
 Paulatimq; coherescens sibi glareae, perdit tactum
 cum non perdat aspectum. Sed & Italicus eiusdem
 oppidi municeps Christianus aduersum Gaesensem
 duum uirum, Marnae idolo deditum, Circenses
 equos nutrebat (hoc siquidem in Romanis urbibus
 iam inde seruatur a Romulo) ut propter felicem
 Sabinarum raptum, ab ipso quasi consiliorum Deo,
 quadrigae septeno currant circumitu, et equos par-
 tis aduersae fregisse, uictoria sit. Hic itaq; emulo
 suo habente maleficum, qui Demoniacis quibus-
 dam imprecationibus huius impediret equos, &
 illius incitaret ad cursum, uenit ad beatum Hilari-
 tionem,

VITA HILARIONIS

onem, & non tam aduersarium ledi, quam se
 fendi obsecrauit. Ineptum uisum est uenerando
 ni, in huiuscemodi nugis orationem perdere.
 Cumq; subrideret & diceret: Cur enim non mi-
 gis equorum precium pro salute anime tue pa-
 peribus erogas? Ille respondit, functionem esse
 publicam, & hoc non tam se uelle, quam cogi-
 nec posse hominem Christianum uti Magicis arti-
 bus, sed a seruo Christi potius auxilium petere;
 maxime contra Gazenses aduersarios DEI, &
 non tam sibi quam Ecclesie Christi insultantes.
 Rogatus ergo a fratribus qui aderant, scyphum
 fictilem quo bibere consueuerat, aqua iussit imple-
 ei; tradi. Quem cum accepisset Italicus, & stu-
 bulum & equos & aurigas suos, rhedam, caneo-
 rumq; repagula aspersit. Mira uulgi expecta-
 Nam & aduersarius hoc ipsum irridens dissi-
 uerat, & fautores Italici sibi certam uictoria-
 pollicentes exultabant. Igitur dato signo hi adue-
 rant, isti praepediuntur. Sub horum curru rati-
 feruent, illi preteruolantium terga uix cernunt.
 Clamor fit uulgi nimius, ita ut Ethnici quoq; ip-
 concreparent. Marnas uictus a Christo est. Por-
 ro furentes aduersarij, Hilarionem maleficu[m] Chris-
 tianum ad supplicium poscere. Indubitata ergo
 uictoria

Rectoria, et illis et multis retro Circensibus pluri-
 nis fidei occasio fuit. Eiusdē Gazensis emporis, op-
 ido uirginē dei uicinus tuuenis deperibat. Qui cū
 reuenter tactu, iocis, nutibus, sibilis, & ceteris
 huiusmodi, quæ solent moriturae uirginitatis esse
 principia, nihil p̄fecisset, p̄rexit Memphis, ut con-
 fesso uulnere suo, Magicis artibus rediret armatus
 ad uirginem. Igitur post annū doctus ab Aesculapij
 uatibus nō remediantis animas, sed perdentis, ue-
 nit p̄sumptū animo stuprū gestiens, et subter li-
 men domus puella, tormenta quædam uerborū, &
 portensas figuras sculptas in æris Ciprij lamina de-
 fodit. Ilico insanire uirga, & amictu capitis ab-
 iectō rotare crinē, stridere dentibus, inclamare no-
 men adolescentis. Magnitudo quippe amoris se in-
 furorem uerterat. Perducta ergo a parentibus ad
 monasteriā, semi traditur, ululante statim & cesa-
 fitēte de mone, uim sustinui, inuitus abductus sum,
 q̄ bene Memphis somnijs homines deludebam. O
 crucees, o tormenta, quæ patior. Extrema cogis, et
 ligatus subter limē teneor. Nō exeo, nisi me adole-
 scens qui tenet, dimiserit. Tūc senex, grādis ait, for-
 titudo tua, qui licio et lamina strictus teneris. Dic
 quare ausus es ingredi puellam Dei? Ut seruarem
 (imp̄) eā uirginē. Tu seruares, p̄ditor castitatis?
 Cur non potius in eū, qui te mittebat es ingressus?

Ut

VITA HILARIONIS

Ut quid respondit intrarem in eum, qui habet
collegam meum amoris Dæmonem? Noluit autem
sanctus antequam purgaret uirginem, uel adole-
centem, signa iubere perquiri, ne aut solutis
cantationibus recessisse Dæmon uideretur, aut in
se sermone eius accommodasse fidem, asserens fal-
laces esse Dæmones, & ad simulandum esse calli-
dos, & magis reddita sanitate increpuit uirgē
nem, cur fecisset talia, per que Dæmon intrare
potuisset.

Non solum autem in Palestina, & in uici-
nis urbibus Aegypti uel Syriæ, sed etiam in lon-
ginquis prouincijs fama eius percrebuerat. Nam
candidatus Constantij Imperatoris rutilus com-
-

Germa-
nia.

& candore corporis indicans prouinciam (inter
Saxones quippe & Alemanos gens est, non
lata, quam ualida, apud historicos Germania,
nunc uero Francia uocatur) antiquo, hoc est in
santia possessus a Dæmone, qui noctibus eum
lure, ingemiscere, fremere dentibus compellebat,
secreto ab Imperatore euectionem petijt, causam
ei simplicitex indicans. Et acceptis ad consularem
quoq; Palestinæ literis, cum ingenti honore &
comitatu Gazam deductus est. Qui cum a decuri-
onibus illius loci quesisset, ubi habitaret Hilarios

Monachus,

Monachus, territi Gazenses, & putantes eum ab Imperatore missum, ad Monasterium adduxerunt, ut & honorem commendato exhiberent, & si quid ex praeiudicatis iniurijs in Hilarionem esset offensi, nouo officio deleteretur. Deambulabat tunc senex in arenis mollibus, & secum de Psalmis nescio quid, submurmurabat. Vidensq; tantam turbam uenientem substitit. Et resalutatis omnibus, manuq; eis benedicens, post horam ceteros abire praecipit, illum uero cum seruis suis, & apparitoribus remanere. Ex oculis enim eius & uultu, cur Germanus uenisset agnouit. Statim ergo ad interrogationem nus libera suspensus homo, uix terram pedibus tangens, & tuus Demo immane rugiens: Syro quo interrogatus fuerat ne ab Hilarione, respondit: Videres de ore barbaro, & larione. qui Francam tantum, & Latinam linguam nouerat, Syra ad purum uerba resonare. ut non stridor, non aspiratio, non idioma aliquod Palaestini deesset eloquij. Confessus est itaq; quo in eum intrasset ordine. Et ut interpretes eius intelligerent, qui Graecam tantum & Latinam linguam nouerant, Graece quoq; eum interrogauit. Quo similiter & in uerba eadem respondente, multasq; incantationum occasiones, & necessitates Magicarum artium obtendente, Non curo (ait) quomodo in

L do ino

VITA HILARIONIS

Non intraueris, sed ut exeat in nomine Domini
 Iesu Christi impero. Cumq; curatus esset, simplicitate rustica decem auri libras offerens, horis
 accepit ab eo panem accipit, audiens quod quibus
 cibo alerentur, auram prae luto ducerent.

Parum est de hominibus loqui. Bruta quae
 animalia quotidie ad eum furentia pertraherentur,
 tur, in quibus Bactrum camelum enormis magnitudinis,
 qui iam multos obtriuerat, triginta
 eo amplius uiri distentum solidissimis funibus cum
 clamore adduxerunt. Sanguinei erant oculi, stridit
 mabat os, uolubilis lingua turgebat, et super omnem
 nem terrorem rugitus personabat immanis. Igitur
 eum dimitti senex. Statim uero et qui adduxerant,
 et qui cum sene erant, usque ad omnes diffugere.
 Porro ille solus perrexit obsequium et sermone Syro,
 non me (inquit) terret tanta mole corporis.
 Et in Vulpecta, et in melo unus atque idem es.
 Et interim porrebat manu. Ad quem dum furentem,
 et quasi furatura cum belua peruenisset, statim corripuit,
 missumque caput terrae coequauit, mirantibus
 etis qui aderant, post tantam ferociam, tanta
 subito mansuetudinem. Docebat autem senex hominum
 minum causa, Diabolum etiam iumenta corripere

Et tanto eorum ardere odio, ut non solum ipsos **Odiam**
 sed et ea que ipsorum essent, cuperet interire. **Hu** **Satane et**
 iusq; rei proponebat exemplum, quod antequam **ga** **homio**
 beatum Iob tentare permetteretur, omnem sub- **nes.**
 stantiam eius interfecit. Nec mouere quempiam
 debere, quod Domini iussione, duo millia porco-
 rum a Demonibus interfecta sunt. Siquidem eos
 qui uiderant, non potuisse aliter credere exisse de
 homine tantam Demonum multitudinem, nisi
 grandis porcorum numerus, et quasi a multis
 actus pariter corruiisset. Tempus me deficiet, si
 uolero uniuersa signa, que ab eo perpetrata sunt
 dicere.

In tantam enim a Domino fuerat eleuatus
 gloriam, ut beatus quoq; Antonius audiens con-
 uersationem eius scriberet ei, libenterq; eius **Epistola**
 stolas sumeret. Et si quando de Syria partibus ad **Antoni**
 se languentes perrexissent, diceret eis: Quare uos **ad Hilari**
 tam longe uexare uoluiſtis, cum habeatis ibi fili- **onem.**
 um meum Hilarionem? Exemplo itaq; eius, per to-
 tam Palestinam innumcrabilia Monasteria esse
 ceperunt, et omnes ad eum Monachi certatim cur-
 rere. Quod ille cernens, laudabat Domini gra-
 tiam, et pro affectu animi, singulos cohortaba-
 tur dicens:

Præterea

VITA HILARIONIS

Præterire figurā huius mundi: Et illam esse vitam, quæ uitæ præsentis emeretur incommoda.

Volens autem exemplum eis dare, & humilitatis & officij, statis diebus ante uindictiam destrabat cellulas Monachorum.

Quod postquam cognitum est a fratribus, omnes ad eum confluebant & comitati tali duce, circumibant Monasteria, habentes uaticum suum, quis interdum usq; ad duo milia hominum congregabantur. Sed & procedente tempore, unaqueq; uillula, uicinis Monachis ad susceptionem sanctorum gaudens, cibos offerebat, Quantum autem fuerit in eo studij, ut nullum fratrem quamuis humilem quamuis pauperem præteriret, uel illud indicio quod uadens in desertum Cades, ad unum de uiculis suis uisendum, cum in finito agmine Monachorum peruenit Elusam, eo sorte die quo antiqua solennitas, omnem oppidi populum in templum Veneris congregauerat. Colunt autem illi ob luciferum, cuius cultui Saracenorum natio dedita est. Sed & ipsum oppidum ex magna parte semibarbarum est propter loci situm. Igitur audito, quod sanctus Hilarion præteriret (multos enim Saracenorum arreptos a Demone frequenterauerat) gregatim ei cum uxoribus & liberis ob-

nam processere, submittentés colla, & uoce Syra Barach, id est, benedic, inelamantes. Quos ille blande humiliterq; suscipiens, obsecrabat, ut Deum magis quam lapides colerent. Simulq; ubertim flebat cœlum spectans, & pollicens si Christo crederent, ad eos se crebro esse uenturum. Mira Domini gratia, non prius abire passi sunt, quam future Ecclesie lineam mitteret, et sacerdos eorum, ut erat coronatus, Christi signo denotaretur.

Alio quoq; anno cum exiturus esset ad uisenda monasteria, & digereret in schedula, apud quos manere, quos in transitu uisitare deberet, scientes Monachi quendam de fratribus parctorem, simulq; cupientes utio eius mederi, rogabant, ut apud eum maneret. Et ille, quid (inquit) uultis & nobis iniuriam, & fratri uexationem facere? Quod postquam frater ille parcus audiuit, & annitentibus cunctis, uix ab inuito impetrauit, ut suum quoq; monasterium in mansionum ordinem poneret.

Post diem ergo decimum uenerunt ad eum, custodibus iam in uinea, qua uenirent illi dispositis, qui cum lapidibus & glebarum iactu, fundæq; uertigine accedentes deterrerent, sine esu uue, mane omnes profecti sunt, ridente sene, & dissimulante sciens quod euenerat, Porro suscepti ab alio Monacho,

VITA HILARIONIS

Et amplexus eum post tergum, in sublime leuans.
 Clamor ortus ab omnibus: Timebant enim ne con-
 fecta ieiunij membra collideret. Et sanctus arri-
 dens: Sinite, inquit, et mihi meam palestritam
 dimittite. Ac sic reflexa super humeros manu, ca-
 put eius tetigit, apprehensoque trine ante pedes ad-
 duxit, stringens e regione ambas manus eius, et
 plantas utroque calcans pede, simulque ingeminans,
 torquere Demonum turba. Cumque ille eideret,
 et reflexa ceruice terram uertice tangeret: DO-
 MINE, inquit, IESU solue miserum, solue cap-
 tium. Ut unum, ita et plures vincere tuam est.
 Rem loquor inauditam: Ex uno hominis ore, et
 uersae uoces, et quasi confusus populi clamor au-
 diebatur. Curatus itaque et hic, non post multum tem-
 poris cum uxore et liberis uenit ad Monasterium.
 plurima, quasi gratiam redditurus, dona afferens.
 Cui sanctus. Non legisti (inquit) quid Giezi, quid
 Simon passi sint, quorum alter accepit precium, al-
 ter obtulit, ut ille uenderet gratiam Spiritus sancti.
 hic mercaretur? Cumque Orionus flens diceret, ac-
 cipe et da pauperibus, Respondit, tu melius po-
 tes tua distribuere, qui per urbes ambulat, et
 nosti pauperes. Ego qui mea reliqui, cur aliena
 appetam? Multis nomen pauperum, occasio auar-
 itiae

Dona
 Spiritus
 sancti non
 estimantur
 da auro.

*cia est. Misericordia uero artem non habet. Ne-
o melius erogat, quam qui sibi nihil reseruat.
risti autem & in terra iacenti, noli, inquit, con-
istari fili. Quod facio pro me, & pro te facio:
i enim haec accepero, & ego offendam Deum, &
d te legio reuertetur.*

*Quis uero possit silentio preterire, quod Geo-
canus Maramites, haud longe a Monasterio eius
lapides ad edificandum de ora maris eudens, totis
paralyti dissolutus, & ab operis socijs delatus ad
sanctum, statim ad opus reuersus est? Etenim litus
quod palestinae Aegyptoq; praetenditur, per natu-
ram molle, arenis in saxa duretibus asperatur.
Paulatimq; cohaerescens sibi glareae, perdit tactum
cum non perdat aspectum. Sed & Italicus eiusdem
oppidi municeps Christianus aduersum Gazensem
duum uirum, Marnae idolo deditum, Circenses
equos nutriebat (hoc siquidem in Romanis urbibus
iam inde seruat a Romulo) ut propter felicem
Sabinarum raptum, ab ipso quasi consiliorum Deo,
quadrigae septeno currant circumitu, et equos par-
tis aduersae fregisse, uictoria sit. Hic itaq; emulo
suo habente maleficum, qui Daemoniacis quibus-
dam imprecationibus huius impediret equos, &
illius incitaret ad cursum, uenit ad beatum Hilari-
tionem,*

VITA HILARIONIS

onem, & non tam aduersarium ledi, quam se de-
 fendi obsecrauit. Ineptum uisum est uenerando se-
 ni, in huiuscemodi nugis orationem perdere.
 Cumq; subrideret & diceret: Cur enim non ni-
 gis equorum precium pro salute anime tue pau-
 peribus erogas? Ille respondit, functionem esse
 publicam, & hoc non tam se uelle, quam cogi,
 nec posse hominem Christianum uti Magicis arti-
 bus, sed a seruo Christi potius auxilium petere,
 maxime contra Gazenses aduersarios DEI, &
 non tam sibi quam Ecclesie Christi insultantes.
 Rogatus ergo a fratribus qui aderant, scyphum
 fictilem quo bibere consueuerat, aqua iussit imple-
 ri, & tradi. Quem cum accepisset Italicus, & stu-
 bulum & equos & aurigas suos, rhedam, camelis
 rumq; repagula aspersit. Mira uulgi expectatio.
 Nam & aduersarius hoc ipsum irridens dissi-
 uerat, & fautores Italici sibi certam uictoria-
 pollicentes exultabant. Igitur dato signo hi ad-
 uersarij, isti prepediuntur. Sub horum curru-
 rum feruent, illi preteruolantium terga uix cernunt.
 Clamor fit uulgi nimius, ita ut Ethnici quoq; in-
 concreparent. Marnas uictus a Christo est. Por-
 ro furentes aduersarij, Hilarionem maleficiu Chri-
 stianum ad supplicium poscere. Indubitata ergo
 uictoria

Storia, et illis et multis retro Circensibus plurimis fidei occasio fuit. Eiusdē Gazensis emporis, opodo uirginē dei uicinus iuuenis deperibat. Qui cū sequenter tactu, iocis, nutibus, sibilis, & ceteris uisumodi, quæ solent moritura uirginitatis esse rincipia, nihil p̄fecisset, p̄rexit Memphim, ut confesso uulnere suo, Magicis artibus rediret armatus ad uirginem. Igitur post annū doctus ab Aesculapij artibus nō remediantis animas, sed perdentis, uenit p̄sumptū animo stuprū gestiens, et subter limen domus puellæ, tormenta quædam uerborū, & sortens figuræ sculptas in æris Ciprij lamina dedidit. Illico insanire uirga, & amictu capitis ab effectu rotare crinē, stridere dentibus, inclamare non adolescentis. Magnitudo quippe amoris se in uirorem uerterat. Perducta ergo a parentibus ad monasteriā, seni traditur, ululante statim & censuræ lemone, uim sustinui, inuitus abductus sum, quā bene Memphis somnijs homines deludebam. O cruces, o tormenta, quæ patior. Extrema cogis, et ligatus subter limē teneor. Nō exeo, nisi me adolescentis qui tenet, dimiserit. Tūc senex, grādīs ait, fortitudo tua, qui licio et lamina strictus teneris. Dic quare ausus es ingredi puellam Dei? Ut seruarem (inquit) eā uirginē. Tu seruares, p̄ditor castitatis? Cur non potius in eū, qui te mittebat es ingressus?

Vt

VITA HILARIONIS

Ut quid respondit intrarem in eum, qui habet collegam meum amoris Dæmonem? Noluit autem sanctus antequam purgaret uirginem, uel adolescentem, signa iubere perquiri, ne aut solutis incantationibus recessisse Dæmon uideretur, aut ipse sermone eius accommodasse fidem, asserens fallaces esse Dæmones, & ad simulandum esse callidos, & magis reddita sanitate increpuit uirginem, cur fecisset talia, per quæ Dæmon intrare potuisset.

Non solum autem in Palestina, & in uicinis urbibus Aegypti uel Syriae, sed etiam in longinquis prouincijs fama eius percrebuerat. Nam candidatus Constantij Imperatoris rutilus comitatus & candore corporis indicans prouinciam (inter Saxones quippe & Alemanos gens est, non tam lata, quam ualida, apud historicos Germaniam, nunc uero Francia uocatur) antiquo, hoc est ab infantia possessus a Dæmone, qui noctibus eum torquere, ingemiscere, fremere dentibus compellebat. Secreto ab Imperatore euectionem petijt, causam ei simpliciter indicans. Et acceptis ad consularium quoque Palestinæ literis, cum ingenti honore & comitatu Gazam deductus est. Qui cum a decurionibus illius loci quesisset, ubi habitaret Hilarius

Monachus,

Germa-
nia.

Monachus, territi Gazenses, & putantes eum ab
 Imperatore missum, ad Monasterium adduxerunt,
 ut & honorem commendato exhiberent, & si
 quid ex præteritis iniurijs in Hilarionem esset of-
 fensi, nouo officio deleteretur. Deambulat tunc se-
 nex in arenis mollibus, & secum de Psalmis ne-
 scio quid, submurmurabat. Vidensq; tantam tur-
 bam uenientem substitit. Et resalutatis omnibus,
 manuq; eis benedicens, post horam ceteros abire
 præcepit, illum uero cum seruis suis, & apparito-
 ribus remanere. Ex oculis enim eius & uultu, cur Germanus
 uenisset agnouit. Statim ergo ad interrogationem nus libera
 suspensus homo, uix terram pedibus tangens, & tus Demo-
 immane rugiens: Syro quo interrogatus fuerat ne ab Hi-
 sermone, respondit: Videres de ore barbaro, & larione.
 qui Francam tantum, & Latinam linguam no-
 uerat, Syra ad purum uerba resonare, ut non stri-
 dor, non aspiratio, non idioma aliquod Palestini
 desisset eloquij. Confessus est itaq; quo in eum in-
 trasset ordine. Et ut interpretes eius intelligerent,
 qui Græcam tantum & Latinam linguam noue-
 rant, Græce quoq; eum interrogauit. Quo simi-
 liter & in uerba eadem respondente, multasq; in-
 cantationum occasiones, & necessitates Magica-
 rum artium obtendente, Non curo (ait) quomo-
 do in

VITA HILARIONIS

Non intraueris, sed ut exeat in nomine Domini nostri Iesu Christi impero. Cumq; curatus esset, simplicitate rustica decem auri libras offerens, horis accepit ab eo panem accipit, audiens quod quidam cibo alerentur, auram prae luto ducerent.

Parum est de hominibus loqui. Bruta quoque animalia quotidie ad eum furentia pertraherentur, in quibus Baetrum camelum enormis magnitudinis, qui iam multos obtrierat, triginta et eo amplius uiri distentum solidissimis funibus cum clamore adduxerunt. Sanguinei erant oculi, fumabat os, uolubilis lingua turgebat, et super omnem terrorem rugitus personabat immanis. Igitur eum dimitti senex. Statim uero et qui adduxerant, et qui cum sene erant, usque ad omnes diffugere. Porro ille solus perrexit obsequens et sermone Syro, non me (inquit) terres tanta mole corporis. Et in Vulpecta, et in melo unus atque idem es. Et interim porrebat manu. Ad quem dum furentis, et quasi ratura eum belua peruenisset, statim corruit, missumque caput terrae coequauit, mirantibus etis qui aderant, post tantam ferociam, tanta subito mansuetudinem. Docebat autem senex hominum causa, Diabolum etiam iumenta corrigere.

Et tanto eorum ardere odio, ut non solum ipsos **Odiam**
 sed & ea quæ ipsorum essent, cuperet interire. **Hu** **Satane et**
 iusq; rei proponebat exemplum, quod antequam **ga** **homo**
 beatum Iob tentare permetteretur, omnem sub- **nes.**
 stantiam eius interfecit. Nec mouere quempiam
 debere, quod Domini iussione, duo millia porco-
 rum a Demonibus interfecta sunt. Siquidem eos
 qui uiderant, non potuisse aliter credere exisse de
 homine tantam Demonum multitudinem, nisi
 grandis porcorum numerus, & quasi a multis
 actus pariter corruisset. Tempus me deficiet, si
 uolucro uniuersa signa, quæ ab eo perpetrata sunt
 dicere.

In tantam enim a Domino fuerat eleuatus
 gloriam, ut beatus quoq; Antonius audiens con-
 uersationem eius scriberet ei, libenterq; eius **Epistola**
 stoles sumeret. Et si quando de Syria partibus ad **Antonij**
 se languentes perrexissent, diceret eis: **ad Hilari**
 tam longe uexare uoluitis, cum habeatis ibi fili- **onem.**
 um meum Hilarionem? Exemplo itaq; eius, per to-
 tam Palestinam innumerabilia Monasteria esse
 ceperunt, & omnes ad eum Monachi certatim cur-
 rere. Quod ille cernens, laudabat Domini gra-
 tiam, & pro affectu animi, singulos cohortaba-
 tur dicens:

L 2 Præterea

VITA HILARIONIS

Præterire figurā huius mundi: Et illam esse acutā uitam, quæ uitæ præsentis emeretur incommoda.

Volens autem exemplum eis dare, & humilitatis & officij, statis diebus ante uindictam destrabat cellulas Monachorum.

Quod postquam cognitum est a fratribus, omnes ad eum confluxerunt & comitati tali duce, circumibant Monasteria, habentes uaticum suum, quia interdum usq; ad duo milia hominum congregabantur. Sed & procedente tempore, unaquæq; uicula, uicinis Monachis ad susceptionem sanctorum gaudens, cibos offerebat. Quantum autem fuerit in eo studij, ut nullum fratrem quamuis humilem quamuis pauperem præteriret, uel illud indicio quod uadens in desertum Cades, ad unum de uiculis suis uisendum, cum in finito agmine Monachorum peruenit Elusam, eo sorte die quo amara saria solennitas, omnem oppidi populum in templum Veneris congregauerat. Colunt autem illum ob luciferum, cuius cultui Saracenorum natio dedita est. Sed & ipsum oppidum ex magna parte semibarbarum est propter loci situm. Igitur audito, quod sanctus Hilarion præteriret (multos enim Saracenorum arreptos a Demone frequenterauerat) gregatim ei cum uxoribus & liberis ob-

uicium

iam processere, submittentés colla, & uoce Syra Barach, id est, benedic, inclamantes. Quos ille blande humiliterq; suscipiens, obsecrabat, ut Deum magis quam lapides colerent. Simulq; ubertim flebat cælum spectans, & pollicens si Christo crederent, ad eos se crebro esse uenturum. Mira Domini gratia, non prius abire passi sunt, quam future Ecclesie lineam mitteret, et sacerdos eorum, ut erat coronatus, Christi signo denotaretur.

Alio quoq; anno cum exiturus esset ad uisenda monasteria, & digereret in schedula, apud quos manere, quos in transitu uisitare deberet, scientes Monachi quendam de fratribus parctorem, simalq; cupientes uitio eius mederi, rogabant, ut apud eum maneret. Et ille, quid (inquit) uultis & nobis iniuriam, & fratri uexationem facere? Quod postquam frater ille parcus audiuit, & annitentibus cunctis, uix ab inuito impetrauit, ut suum quoq; monasterium in mansionum ordinem poneret.

Post diem ergo decimum uenerunt ad eum, custodibus iam in uinea, qua uenirent illi dispositis, qui cum lapidibus & glebarum iactu, fundæq; uertigine accedentes deterrerent, sine esu uuae, mane omnes profecti sunt, ridente sene, & dissimulante scire quod euenerat, Porro suscepti ab alio Monacho,

VITA HILARIONIS

Exemplū liberalis cui benedicit Dominus. cui *Sabas* uocabulum est (debemus quippe parati tacere uocabulum, largi dicere) quia Dominicus erat dies, inuitabantur ab eo uniuersi in uineam, ut ante horam cibi, uuarum pastu laboribus suis subleuarent. Et sanctus, Maledictus (ait) qui prius refectionem corporis, quam animæ quesierit. Oremus, psallamus, reddamus Domino officium, & sic ad uineam properabitis. Completa itaq; ministerio, in sublimi stans benedixit uinea, & suas ad pascendum dimisit oves. Erant autem qui uescebantur, non minus tribus malibus. Cumq; centum lagenis aestimata fuisset integra adhuc uinea, post dies uiginti trecentas fecit. Porro ille parcus frater multo minus solito colligens, etiam id quod habuerat uersam in acetum sero doluit: Hoc multis fratribus senex anastasiurum dixerat.

Detestabatur autem præcipue Monachos, qui infidelitate quadam in futurum reseruent sua, & diligentiam haberent, uel sumptuum, uel uestitus, aut alicuius earum rerum que cum seculo transeunt. Deniq; unum de fratribus in quinto fere a se miliario manentem, quia comperiebat hortuli sui nimis cautum timidumq; custodem, & parcauitum habere namitorum, ab oculis abegerat.

Qui

Qui uolens sibi reconciliari senem, frequenter ueniebat ad fratres, & maxime ad Hesychium quo ille uedementissime delectabatur. Quadam igitur die ciceris fascem uirentis, sicut in her-
 bis erat detulit. Hesychius
 Quoniam cum Hesychius posu-
 isset in mensa ad uesperum, exclamauit senex, amicus
 se putorem eius ferre non posse, simulq; unde Hilarior-
 esset rogauit. Respondente autem Hesybio, quod nis.
 frater quidam primitias agelli sui, fratribus detu-
 lisset: Non sentis, inquit, putorem deterrimum,
 & in cicere fetere auariciam? Mitte bubus, mit-
 te brutis animalibus, & uide an comedant. Quod
 cum ille iuxta preceptum in praesepe posuisset,
 exterriti boues, & plus solito mugientes, ruptis
 uinculis in diuersa iugerunt. Habebat enim se-
 nex hanc gratiam, ut ex odore corporum testi-
 umq; & earum rerum quas quis tetigerat, sciret
 qui Demoni, uel cui uicio subiaceret.

Igitur sexagesimo tertio uitae suae anno, cernens
 grande Monasterium et multitudinem fratrum se-
 cum habitantium, turbasq; eorum, qui diuersis lan-
 guoribus et immundis spiritibus occupatos ad se de-
 ducebant, ita ut omni genere hominum solitudo per-
 circuitum repletur, flebat quotidie, et in credibili
 desiderio, conuersationis antiquae recordabatur.

VITA HILARIONIS

Interrogatus a fratribus, quid haberet, cur se con-
 ficeret: Ait, rursus ad seculum redij, & recepi
 mercedem meam in uita mea. En homines Pala-
 stinae & uicinae prouinciae, existimant me esse di-
 cuius momenti, & ego sub praetextu Monasterij
 ad dispensationem fratrum, uilem suppellectilem
 habeo. Seruabatur autem a fratribus, maxime de
 Helychio, qui miris amore uenerationi senis dedi-
 tus erat. Cumq; ita uixisset lugens biennium, **Ar-
 tene** illa cuius supra fecimus mentionem, praefec-
 ti tunc uxor, sed nihil de praefecti ambitu ha-
 bens, uenit ad eum, uolens etiam ad Antonium
 pergere. Cui ille flens, uellem (ait) ipse quoq; iret,
 si non carcere huius Monasterij clausus tenerer, &
 si eundem fructus esset: Biduum enim hodie est, quod
 totus mundus tali parente orbatus est. Credidit
 la, & substitit. Et post paucos dies ueniente nunti-
 cio, Antonij dormitionem audiuit. Mirantur
 signa quae fecit. Mirantur incredibilem abstin-
 tiam, scientiam, humilitatem. Ego nihil ita stupeo,
 quam gloriam illum & honorem calcare potuisse.
 Concurrabant Episcopi, Presbyteri, clericorum
 & Monachorum greges, matronae quoq; Christi-
 anorum grandis tentatio, & hinc inde ex urbibus
 & agris uulgus ignobile, sed & potentes uiri &
 iudices,

Hilarion
 longe ab
 Antonio
 absens
 praedicat
 eum mor-
 tuum.

iudices, ut benedictam ab eo panem uel oleum acciperent. At ille nihil aliud, nisi solitudinem meditabatur, intentum ut quadam die proficisci stauerit & adducto asello (nimis quippe exesus ieiunijs, uix ingredi poterat) iter arripere conaretur. Quod cum percrebuisse, & quasi uastitas et iustitiam Palestine indiceretur, plus quam decem milia hominum diuersae aetatis & sexus, ad retinendum eum congregata sunt. Immobilis ille ad preces, & baculo arenas discutiens loquebatur, fallacem Dominum meum non faciam, non possum uidere subuersas Ecclesias, calcata Christi altaria, filiorum meorum sanguinem. Vniuersi autem qui aderant, intelligebant reuelatum ei quidam esse secreti, quod nollet confiteri. Et nihilominus custodiebant eum, ne proficisceretur. Decevit ergo, publica omnes uoce contestans, non tibi se, non potus quicquam sumere, nisi dimitteretur. Et post septem dies inediae, tandem relaxatus, ac ualedicens plurimis, cum in finito agmine prosequentium, uenit Betilium, ubi persuasis turpis ut reuerterentur, elegit quadraginta Monachos, qui haberent uiaticum, & possent ieiunantes ingredi, id est, post solis occasum cibum sumere.

Hilariion
 praedicit
 persecu-
 tionem Iu-
 liani.

Hilariion
 uisitat san-
 ctos exo-
 tes.

L 5 Quinto

VITA HILARIONIS

Quinto igitur die uenit Pelusium, ubi
 sicq; fratribus, qui in uicina eremo erant, &
 loco qui dicitur Lychnos, morabantur, p
 rexit post triduum ad castrum Thebatum, ut
 deret Dracontium Episcopum & confessorem
 ibi exulabat. Quo incredibiliter consolato te
 uiri presentia, post aliud triduum multo Baby
 nem labore peruenit, ut uideret Philonem Episc
 pum & ipsum confessorem. Constantius ex
 Rex, Arrianorum fauens heresi, utrumq; in
 loca deportauerat. Inde egrediens post triduum
 uenit ad oppidum Aphroditon, ubi conuento I
 acono Baisane, qui locatis Camelis & dromed
 ab aque in eremo penuriam, consueuerat, e
 ad Antonium ducere, confessus est fratribus i
 stare diem dormitionis beati Antonij, exigu
 gilem noctem in ipso quo defunctus fuerat loco
 se ei debere celebrari. Tribus igitur diebus per u
 stam & horribilem solitudinem, tandem ad mo
 tem altissimum peruenerunt, repertis ibi duobus
 Monachis, Isaac & Pelusiano, quorum Isaac in
 terpres Antonij fuerat. Et quia se prebet occasio
 & ad id loci uenimus, dignum uidetur breui ser
 mone habitaculum tanti uiri describere.

Saxem & sublimis mons per mille circiter
 passus

Constan
 tius Ar
 rianus.

affus, ad radices suas aquas exprimit, quarum
 aliae arenae ebibunt, aliae ad inferiora delapsae, pau-
 catim rivum efficiunt, super quem ex utraq; ripa
 palmae innumerabiles, multum loco & amoenitas
 tibus et sōmodi tribunt. Videres senem buc atq; ibi
 Luc cū discipulis beati Antonij discurrere. Hic aie-
 bent psallere, hic orare, hic operari, hic sessus re-
 fidere solitus erat. Has vites, has arbusculas ipse
 plantavit. Illam arcolam manibus suis ipse com-
 posuit. Hanc piscinam ad irrigandum hortu-
 lum multo sudore fabricatus est. Istum sarculum
 ad fodiendum terram pluribus annis habuit. Iac-
 cebat in strato eius, & quasi calens adhuc cubile
 deosculabatur. Erat autem cellula non plus men-
 surae per quadrum tenens, quam homo dormiens
 extendi poterat. Praeterea in sublimi montis ver-
 tice, quasi per cochleam ascenditibus, arduo ual-
 de in sa, duae eiusdem mensurae cellule uiscbantur,
 in quibus uententium frequentiam, & discipulo-
 rum suorum contubernium fugiens, moratus est.
 Verum haec in uiuo excise saxo, ostia tantum ada-
 dita dabebant.

Postquam autem ad hortulum uenerant:
 Videtis, inquit, Isaac hoc pomarium ar-
 busculis confitum, & holeribus uirens.

Aste

Descrip-
 tio habita-
 tionis S.
 Antonij.

VITA HILARIONIS

mirans. Ante hoc ferme tricennium cum onagrum
 ram grex uastaret, unum e ductoribus eorum
 ne insit, baculoq; tundens latera: Quere (inquit)
 comeditis, quod non seminastis? Et exinde accep-
 tis aquis, ad quas potandas uentitabant, nunquam
 eos nec arbusculam, nec holerā contigisse. Præ-
 terea rogabat senex, ut sibi locum tumuli eius ostē-
 derent. Qui cum seorsum eum abduxissent, utrum
 monstrauerint nec ne, ignoratur: Causam occu-
 tandi iuxta præceptum Antonij fuisse referentem
 ne Pergamus, qui in illis locis ditissimus erat, sub-
 lato ad uillam suam sancti corpore, martyrium
 bricaret. Igitur reuersus ad Aphroditon, duos
 secum tantum retentis fratribus, in uicina erem-
 moratus est, tanta abstinentia & silentio, ut
 primum se coepisse Christo seruire diceret.

Porro iam triennium erat, quod clausura
 lum illas terras arefecerat, ut uulgo dicerent,
 Antonij mortem etiam elementa lugere. Non
 tuit fama Hilarionis, accolae quoq; illius loci, &
 certatim uirilis ac muliebris sexus ora luridi, &
 attenuati fame, pluuias a seruo Christi, id est,
 beati Antonij successore deprecabantur. Quos ille
 cernens, mire doluit. Eleuatisq; in coelum oculis,
 & utraq; in sublime erigens palmas, statim imp-
 petrauit

Cur S.
 Antonius
 uoluerit
 latere suū
 sepulchrū

Hilarion
 suis præ-
 ceptis im-

petrauit quod rogauerant. Ecce autem sitiens areo petrat plu-
 nofac; regio, postquam pluujs irrorata est, tan- uiam cum
 tam serpentum & uenenatorum animalium ex triennio
 improviso ebulliuit multitudinem, ut percussi in non plu-
 rimum, nisi ad Hilarionem concurrissent, sta- isset.

tinuissent. Benedicto itaq; oleo, uniuersi agris
 collatq; pastores tangentes uulnera, certam sa-
 lutem resumebant. Videns etiam ibi se miris ho-
 mibus affici, perrexit Alexandriam, inde ad
 interiorem Oram eremum transiturus. Et quia
 nunquam ex quo coeperat esse Monachus in urbe
 huius manserat, diuertit ad quosdam fratres notos
 sibi in Brutia, haud procul ab Alexandria, qui cum
 miro gaudio suscepissent senem, & iam uicina nox
 esset, repente audiunt discipulos eius Asinum ster-
 nere, illumq; parare proficisci. Itaq; aduoluti pe-
 ditum, rogabant ne hoc faceret, & ante limen
 prostrati, citius se mori quam tanto carere haspi-
 to testabantur. Quibus ille respondit, idcirco abi-
 te festino, ne uobis molestiam generem. Certe ex
 posterioribus cognoscetis, non sine causa me sub-
 to ambulasse.

igitur altera die Gazenses cum lectoribus
 profecti (nam pridie cum uenisse cognouerant)
 uerantes Monasterium, cum illam minime inue-
 nissent;

VITA HILARIONIS

nissent, inuicem loquebantur, Nonne uera sunt
 que audiuimus? Magus est, & futura cognoscit.
 Vrbis autem Gaza, postquam profecto de Pale-
 stina Hilarione, Iulianus in imperium successerat,
 destructo Monasterio eius, precibus ad Imperato-
 rem datis, & Hilarionis & Hesybij mortem
 impetrauerat, amboq; ut quererentur, toto orbe
 scriptum erat. Egressus ergo de Brutio, per inu-
 am solitudinem intravit Osam, ibiq; anno plus mi-
 nus exacto, quia illuc quoq; sua fama preuenie-
 rat, quasi iam in oriente latere non posset, ubi
 multi illum & opinione, & uultu nouerant, et
 solas navigare insulas cogitabat, ut quem ter-
 uulgauerat, saltem maria celarent.

Exempli Eodem ferme tempore Hadrianus discipulus
 de hono- eius de palestina superuenit, dicens Iulianum
 randis cisum, Christianum Imperatorem regnare esse
 precepto pisse, reuerti cum debere ad Monasterij sui reliqui-
 ribus. as. Quod ille audiens, detestatus est, & condito
 eto camelo per uastam solitudinem, peruenit ad
 maritimam urbem Lybiae Paretonium, ubi Had-
 rianus infelix uolens Palestinam reuerti, & pri-
 stinam sub nomine Magistri quaerens gloriam,
 multas ei fecit iniurias. Ad extremum, conuulsam
 que a fratribus ei missa detulerat, nesciente illo
 profectus

profectus est. Super hoc quia alter locus referendi non est, hoc tantum dixerim in terrorem eorum, qui Magistros despiciunt, quod post aliquantulum temporis computruerit morbo regio.

Habens igitur senex Gazanum secum, ascendit classem, quae Siciliam navigabat. Cumq; uenisset ad Euangeliorum codicem, quem manu sua adolescens scripserat, dare nauum disponeret, in medio ferme, Adriæ, naucleri filius arreptus a Nauta filio Demone, clamare coepit & dicere: Hilarion seruus Dei, cur nobis per te et in pelago tutos esse non licet? Da mihi spaciū donec ad terram ueniam, ne hic uectus, precipiter in abyssum.

Cur ille: Si Deus meus (ait) tibi concedit ut maneat, mane. Sin autem ille te cijcit, quid mihi inuidiam facis, homini peccatori atq; mendico? Hoc autem dicebat, ne nauta & negotiatores qui in navi erant, se cum ad terram peruenissent, proderent. Nec multo post purgatus est puer, patre fidei dante, & ceteris qui aderant, nulli se super eius nomine locuturos. Ingressus autem Pachynum promontorium Siciliae, obtulit nauclero Euangelium pro subuentione sua & Gazani.

Qui nolens accipere, maxime cum uideret illos, excepto illo codice & his quibus uestiti erant, amplius nihil habere, ad extremum

intra

VITA HILARIONIS

irrat se non accepturum. Sed & senex accepit
fiducia pauperis conscientia, in eo magis letetur,
& quod nihil haberet seculi, & ab acco-
illius loci mendicus putaretur.

Porro recogitans ne negotiatores de oriente
uenientes se notum facerent, ad mediterranea
fugit loca, id est, uicesimo a mari miliario, ibi
quodam deserto agello, lignorum quotidie
alligans, imponebat dorso discipuli. Quo in pro-
xima uilla uenundato, & sibi alimoniam, & hi
qui forte ad eos ueniebant, pauillulum panis em-
bant. Sed uere iuxta quod scriptum est: Non po-
test ciuitas latere supra montem posita. Scuta
quidam cum in basilica beati Petri Romae torquere-
retur, clamauit in eo immundus spiritus, Ante pa-
uenit in cos dies Siciliam ingressus est Hilarion
Siciliam. CHRISTI, & nemo cum nouit, & putasse
secretum, ego uadam & prodam illum. Statim
cum seruulis suis ascensa in portu naue, appa-
est Pachynum, & deducente se Daemone, ubi
tetuguriam senis se prostrauit, ilico curatus est.
Hoc initium signorum eius in Sicilia, innumera-
bilem ad eum deinceps egrotantium, sed & reli-
giosorum hominum adduxit multitudinem, inta-
sum, ut de primoribus quidam tumens morbo in-
terent

terentis, eodem die quo ad eum uenerat, curatus
 fit. Qui postea offerens ei infinita munera, audi-
 uit dictum saluatoris ad discipulos: Gratis accepi-
 stis, gratis date.

Hesychia

Dum hæc ita geruntur in Sicilia, Hesychius us discipulo
 discipulus eius, toto senem orbe querebat, lu-lus queris
 strans littora, deserta penetrans, et hanc tantum præcep-
 habens fiduciam, quia ubicumq; esset, diu latere torem. Hæ
 non posset. Transacto igitur iam triennio, audiuit Larionem,
 Methone a quodam Iudeo, uilia populis scrutã
 uendente, Prophetam Christianorum apparuisse
 in Sicilia, tanta miracula et signa facientem, ut
 de ueteribus sanctis deputaretur. Interrogatus
 itaq; habitum eius, incessum et linguam, maxi-
 meq; etatem, nihil dicere potuit. Ille enim qui re-
 ferebat, famam ad se uenisse tantum hominis tes-
 tabatur. Ingressus igitur Adriam, prospero cur-
 su uenit Pachynum, et in quadam curui littoris
 uillula, famam senis sciscitatus, consona uoce om-
 nium cognouit abi esset, quid ageret, nihil in eo
 ita cunctis admirantibus, quam quod post tanta
 signa atq; miracula, ne fragmen quidem panis a
 quoquam in illis locis accepisset. Et ne longum fa-
 etiam, sanctus uir Hesychius ad Magistri genua
 prouolutus, plantasq; eius lachrymis rigans, tan-

M

dem

VITA HILARIONIS

dem ab eo subleuatus, post bidui triduiq; feru-
nem audit a Gazano, non posse senem iam illu-
tare regionibus, sed uelle ad barbaras quas-
dam peregrinationes, ubi & nomen & sermo su-
incognitus foret. Duxit itaq; illam ad Epidaurum
Dalmatiae oppidum, ubi paucis diebus in uicinis
Draco ab agello mansitans, non potuit abscondi. Siquis
Hilariōne Draco mirae magnitudinis (quos gentili sermo
concre- boas uocant, ab eo quod tam grandes sint, ut bo-
matus. ues glutire soleant) omnem late uastabat promi-
ciam, & non solum armenta et pecudes, sed agri-
colas quoq; & pastores tractos ad se in spiritum
absorbebat. Cui cum pyram iussisset preparari
& oratione ad Christum missa, euocato populo
praecepisset struem lignorum scandere, ignem super
posuit. Tum itaq; cuncta spectante plebe, draconem
bestiam concremavit. Vnde aestuans quaesieret,
quo se uerteret, aliam parabat fugam. Solitarias
terras mente perlustrans, moerebat quae
tacente de se lingua, miracula loquerentur.

Terrae motus post Iuliani mortem accidit, maria egressa sunt
terminos suos, & quasi rursus Deus diluere
minaretur, uel in antiquum chaos redirent omnia
dem. naues ad praerupta de latere montium penderunt.

QJ

Quod cum uiderent Epidauritani, frementes flus-
 tus & undarum moles, & montes gurgitum lit-
 oribus inferri, uerentes quod iam euenisse cer-
 uebant, ne oppidum funditus sabuerteretur, in-
 gressi sunt ad senem, & quasi ad praelium profi-
 ciscentes, posuerunt eum in littore. Qui cum tria
 Crucis signa p̄nixisset in sabulo, manusq; contra
 tenderet, incredibile dictu est in quantam altitu-
 dinem intumescens mare ante eum steterit, ac diu
 fremens, & quasi ad obicem indignans, paulatim
 in semetipsum relapsus est. Hoc Epidaurus &
 omnis illa regio usq; hodie p̄dicat. Matresq;
 docent liberos suos ad memoriam in posteros
 transmittendam. Vere illud quod ad Apostolos di-
 ctum est: Si credideritis dicetis huic monti, transi
 in mare, & fiet, etiam iuxta litteram impleri po-
 test, si tamen quis habuerit Apostolorum fidem,
 & talis qualem illis habendam Dominus impe-
 rauit. Quid enim interest, utrum mons descen-
 dat in mare, an immensi undarum montes repente
 obriguerint, & ante senis tantum pedes saxei ex
 alia parte molliter fluxerint. Mirabatur omnis
 ciuitas, & magnitudo signi Salonis quoq; percre-
 buerat. Quod intelligens senex, in breui lembo
 clam nocte fugit, & inuenta post biduum oneraria
 nauis perrexit Cyprum.

Sedatur
 mare ab
 Hilarione

M 2

Cumq;

VITA HILARIONIS

Cumq; inter Maleam & Cytheram pyratae de-
 lecta classe in littore, quae non antemna, sed con-
 regitur, duobus haud paruis myoparonibus occu-
 rissent, & denuo hinc inde fluctus occurrerent, &
 miges omnes qui in naui erant trepidare, fieri,
 discurrere, preparare contos, & quasi non suffi-
 ceret unus nuncius, certatim seni pyratas adesse in-
 cebant, Quos ille procul intuens subrisit. Et con-
 uersus ad discipulos dixit: Modicae, inquit, cau-
 sare trepidatis? Nunquid plures sunt hi quam
 Pharaonis exercitus? Tamen omnes Deo uolente
 submersi sunt. Loquebatur hic, & nihil nisi
 spumantibus rostris, hostiles turmae imminere
 iactu tantum lapidis medio. Stetit ergo in pro-
 naui, & porrecta contra uenientes manus
 usq; (ait) uenisse sufficiat. O mira rerum
 statim resiliere nauiculae, & impellentibus contra
 remis, ad puppim impetus redit. Mirabantur py-
 ratae, post tergum se redire nolentes totoq; con-
 ris nixu, ut ad nauigium peruenirent laborantes,
 uelocius multo quam uenerant, ad littus ferebantur.

Prætermitto cætera, ne uidear in narratio-
 ne signorum, uolumen extendere. Hoc solum di-
 cam, quod inter cicladas nauigans, hinc inde cla-
 mantium de urbibus & uicis, & ad littora con-
 currentium

currentium, immundorum spirituum uoces audie-
 batur. Ingressus ergo Paphum urbem Cypri nobis Venit Cy-
 lem carminibus Poetarum, quae frequenter terrae primum Hila-
 motu lapsa: nunc ruinarum tantum uestigijs quid larion.
 olim fuerit ostendit. In secundo ab urbe mi-
 liario habitabat ignobilis, gaudensque quod paucis
 diebus quiete uiueret. Verum non ad plenum in-
 ginti transire dies, cum per omnem illam insu-
 lam quicumque immundos habebant spiritus, cla-
 mare coeperunt, uenisse Hilarionem seruum Chri-
 sti, & ad eum se debere preparare. Hoc Salamina,
 hoc Curium, hoc Lapetha, & urbes reliquae con-
 clamabant, plerisque assentibus sive se quidem Hila-
 rionem, & uere illam esse famulam Dei, sed ubi
 esset ignorare. Inter triginta igitur nunc multo an-
 tius dies, ducenti seruae, tam uiri quam mulieres,
 ad eum congregati sunt. Quos cum uidisset, do-
 lens quod se non paterentur quiescere, & que-
 dammodo in ultionem sui seuiens, tanta eos ora-
 tionum instantia flagellauit, ut quidam statim, alij
 post biduum triduumue, omnes uero intra unam
 hebdomodam curarentur.

Manens itaque ibi biennio, & semper de fuga
 cogitans, Hefychium ad se Veris tempore re-
 uersurum, Palestinam ad salutationem fratris

VITA HILARIONIS

Et Monasterij sui cineres uiscendos misit. Qui reuertisset, cupienti rursus ad Aegyptum nauigare, hoc est, ad ea loca, quae uocantur Bucolia; ubi quod nullus ibi Christianorum esset, sed barbari tantum et ferox natio, suasisit ut in ipsa uagantur insula ad secretiorem locum conscenderet. Quem cum diu lustrans omnia reperisset, perdidit eam duodecim milibus a mari procul inter secretos asperosque montes, et quo uix reptando uentibus genibusque posset ascendi. Qui introgressus, contempletus quidem est terribilem ualde et remotum locum, arboribusque hincinde circumdatum, habentem etiam aquas de supercilio collis irrigatas, et hortuum peramoenum, et pomaria plurima, quorum fructum nunquam in cibo sumit, sed et antiquissimi iudicia templi rutnam, (ut ipse referebat et eius discipuli testantur) innumerabilem per noctes et dies Demonia uoces resonabant, ut exercitum crederes. Quis ille ualde delectatus, quod scilicet antagonista haberet in proximo, habitauit ibi per annos quinque, et saepe inuisente se Hesychie, in hoc extremo iam uite suae tempore refocillatus est, quod propter asperitatem difficultatemque loci et umbrarum (ut ferebatur uulgo) multitudinem, aut

nullus

Nullus aut rarus ad se uel posset, uel auderet ascen-
dere. Quodam autem die egressus hortulum, uidit
hominem toto corpore Paralyticum iacentem an-
te fores. Interrogauitq; Hesygium quisnam esset,
uel quomodo fuisset adductus. Qui respondens ait,
procuratorem se fuisse uillule, ad cuius confinia
hortulus quoq; in quo ipsi erant, pertineret. Et ille
collabrymans tendensq; ad iacentem manum:

Tibi (inquit) dico in nomine Domini nostri Iesu
Christi, surge & ambula. Mira uelocitas. Adhuc
uerbam ore loquentis uoluebantur, & iam memo-
bra solidata ad standum hominem surrigebant.

Quod postquam auditum est, etiam difficultatem
loci, & iter inuium plurimorum uicit necessitas.
Nihil per circumitum cunctis uillis obseruantibus,
quam ne quo modo elaberetur. Disseminauerat
enim hoc de eo rumor diu cum in eodem loco ma-
nere non posse. Quod ille non leuitate quadam aut
puerili sensu uictus faciebat, sed honorem fugiens
& importunitatem. Semper enim silentium &
uitam ignobilem desiderabat.

Igitur octogesimo etatis sue anno cum ab-
sens esset Hesygius, quasi testamenti uice breuiter;
manu propria scripsit Epistolam, omnes diuitias
sue ei derelinquens. Euangelium scilicet, & tu-
nicam saccam, cucullam & palliolum.

M 4. Nov.

VITA HILARIONIS

Hilarion
moritur
octogesi-
mo etatis
sue anno.

Nam minister eius ante paucos dies obierat. **Con-**
nerunt itaque ad egrotantem de Papho multi
glossutri, et maxime quod eum dixisse
rant, iam se ad Dominum migraturum, et de
portis unculis liberandam. Sed et **Con-**
quedam sancta foemina, cuius generum et
de morte liberaverat unctioe olei, quos
adiuravit, ut ne puncto quidem hora post mortem
reservaretur, sed statim eum in eodem hortulo ter-
operirent, sicut uestitus erat in cilicinis tunicis et
cuculla, et sago rustico. Iam modicus calor sepe
in corpore, nec praeter sensum quicquam vi-
minis supererat, et tamen apertis oculis loquebatur.
Egredere. quid times? Egredere anima mea quod
dubitas? Septuaginta prope annis servisti Christus,
et mortem times? In haec verba exhalavit spiri-
tum. Statimque humo obrutum, ante urbem sepelitur,
quam mortuum nunciaverunt. Quod postquam
Palestinae sanctus uir audiuit Hesy chius, perrexit
ad Cyprum, et simulans se uelle habitare in
dem hortulo, ut diligentis custodie suspicionem
accolis tolleret, cum ingenti uita suae periculo,
post decem uere menses corpus eius furatus est.
Quod Maioniam deferens, totis Monachorum et
episcoporum turbis profectantibus, in antiquo Mo-
nasterio

asserio, condidit, illesa tunica, cuculla & pallio
 & toto corpore quasi adhuc uiueret, integro,
 arantisque fragrantibus odoribus, ut delibutum unguentis
 is putaretur. Non mihi uidetur in calce Libri ta-
 cenda Constantie illius sanctissime mulieris de qua
 flos, que perlato ad se nuncio, quod corpusculum
 Hilarionis Palestine esset, statim exanimata est,
 ueram in seruum Dei dilectionem etiam morte
 comprobans. Erat enim solita per uigiles in sepulchro
 ebro eius nocteis ducere, & quasi cum presente
 ad adiuuandas orationes suas sermocinari. Cernit
 usque hodie miram inter Palestinos & Cyprios
 contentionem, his corpus Hilarionis, illis spiritum
 se habere certantibus. Et tamen in utriusque locis
 magna quotidie signa fiunt, sed magis in bortula
 Cypri, forsitan quia plus illam locum dilexit.

VITA MALCI CAP- tui Monachi, per S. Hie- ronymum.

M. S. QVI

Maronias triginta ferme milibus ab Antiochia urbe Syriae, haud grandis ad orientem distat culus. Hic post multos, uel dominos, uel patros, dum ego adolescentulus morarer in Syria, ad aepa Euaagrii necessarii mei possessionem deuoluere, quem idcirco nunc nominauit, ut ostenderem, nescissem quod scripturus sum. Erat igitur illi quidam senex nomine Malchus (quem nos latini regem possumus dicere) Syrus natione et lingua, et reuera ἀνώχθωπος, Anus quoque in eius contubernio ualde decrepita, et iam morti proxima uidebatur, tam studiose ambo religiosi, et sic Ecclesiae limen terentes, ut Zachariam et Helizabethae Euangelio crederes, nisi quod Iohannes in medio non erat. De his cum curiose ab accolis quaerere, quae nam esset eorum copula, matrimonii, sanguinis, an spiritus, omnes uoce consona, sanctos et Deo placitos, et mira nescio quae respondebant. Qua cupiditate illectus, adortus sum hominem, et curiosius sciscitans res am. fidem, haec ab eo accepi. Ego, inquit, mi nate Maroniaci agelli colonus, sed solus parentibus sui. Qui cum me quasi stirpem generis sui, et heredem familiae suae ad nuptias cogeret, Monachum potius me uelle esse respondi. Quantis pater minis, quantis mater blanditijs persequi fecerit

VITA MALACHI

facti sunt, ut pudicitiam proderem, hæc res solus
 iudicio est, quod & domum & parentes fugi-
 quia ad orientem ire non poteram propter viciniam
 Persidem, & Romanorum militum custodia
 ad occidentem uerti pedes, paucillulum nescio quid
 portans uaticini, quod me ab inopia tantum desol-
 faret. quid multa? perueni tandem ad cretam
 Chalcidos, que inter Iummam & Bssam mare
 ad austrum sita est. Ibi repertis Monachis,
 eorum me magisterio tradidi, manuum la-
 bore uictum queritans, lasciuiamq; carniam re-
 nans ieiunijs. Post multos annos incidit mihi de-
 derium, ut ad patriam pergerem. Et dum ab-
 uiueret mater (iam enim patrem mortuum uide-
 ram) solarer uiduitatem eius, & exinde pecuniam
 data possessiuncula, partem erogarem pauperibus
 partem Monasterio constituerem (quid tibi scilicet
 confiteri infidelitatem meam?) Partem in sum-
 ptuum meorum solatia reseruarem, Clamare cepit
 Abbas meus Diaboli esse tentationem, & sub bo-
 nestæ rei occasione, latere antiqui hostis insidia.
 Hoc esse reuerti canem ad uomitum suum. Si
 multos Monachorum esse deceptos, nusquam Di-
 abolum aperta fronte se prodere. Proponebat mihi
 exempla de scripturis plurima, inter que illu-

Subd' initio Adam quoq; & Euam. spe diuinitatis
 supplantauerit. Et cum persuadere non posset, pro-
 uolutus genibus obsecrabat, ne se desererem, ne
 me perderem, nec aratrum tenens, post tergum
 respicerem. Ve' misero mihi, uici monitorem pes-
 sima uictoria, putans illum non meam salutem,
 sed suum solatium querere. Prosecutus ergo me
 de Monasterio, quasi funus effertet & ad extre-
 mum ualedicens: Video (ait) te fili Satanae caute-
 rio notatum, non quero causas, excusationes non
 recipio. Quis quæ de ouilibus egreditur, lupi steo-
 tim morsibus patet. De Beria ad Essam pergenti-
 bus, uicina est publico itinere solitudo, per quam
 Saraceni incertis sedibus huc atq; illuc semper uo-
 gantur. Quæ suspicio frequentiam in illis locis
 uiatorum congregat, ut imminens periculum au-
 xilio mutuo declinetur. Erant in comitatu meo ui-
 ri, foeminae, senes, iuuenes, paruuli, numero circi-
 ter septuaginta. Et ecce subito equorū camelorūq;
 fessores Ismaelita irruunt, crinitis uittatisq; capi-
 tibus, ac seminudo corpore, pallia & latas cali-
 gas trabentes, pendebant ex humero pharetra, la-
 xos arcus uibrantes, hastilia longa portabant.
 Non enim ad pugnandū, sed ad prædam uenerant.)
 Rapimur, dispergimur, in diuersa trahimur.

Ego

VITA MALCHI

Ego enim longo post liminio hereditarius possessor, & sero mei consilij poenitens, cum alterius hericula in unius heri seruitutem sortitus uenio. Vincimur, immo portamur sublimes in camelis, & per uastam eremum semper ruina[m] timentes, pedemus potius quam sedemus. Carnes semicruentis eibus, & lac camelorum potus erat. Tandem grada[m] amne transmissa, peruenimus ad interiorem similitudinem, ubi dominam liberosq; ex more gentis adorare iussi, ceruices flectimus. Hic quasi clausa[m] carcere, mutato habitu, id est, nudus ambulans disco. Nam aeris quoq; intemperies, nihil aliud praeter pudenda uelari patiebatur. Traduntur mihi pascenda oues, & in malorum comparatione hoc fruor solatio, quod domino meos, & conseruos rarius uideo. Videbar mihi aliquid habere sancti Iacob. Recordabar Moysi, qui & ipse in eremo quondam fuisse pastores. Vescabar recenti caseo & lacte. Orabam iugiter, canebam Psalmos, quos in Monasterio didiceram. Delectabat me captiuitas mea. Agebam Dei iudicio gratias, quod Monachum quem in patria fueram perditurus, in eremo inueneram. O nihil unquam tutum apud Diabolum. O multiplices & ineffabiles eius insidiae. Sic quoq; latentem me inuenit inuidia.

Dominus

Dominus uidens gregem suum crescere, nihilq; in
 te deprehendens fraudulentiae (sciebam enim A-
 postolum praecipisse: Dominis sic quasi Deo fide-
 ter seruiendum) & uolens me remunerare, quo-
 dum sibi magis faceret, tradidit mihi illam
 onseruam meam, aliquando captiuam. Et cum
 ego refutare, diceremq; me Christianum, nec li-
 bere mihi uxorem uiuentis mariti scribere (si qui-
 lem captus nobiscum uir eius, ab alio domino fue-
 rat abductus) rursus serus ille & implacabilis in-
 irororem uersus, euaginato me coepit petere gladio.
 Et nisi coniecit brachia tendens mulierem pra-
 occupassem, ilico sudisset sanguinem. Iam igitur
 uenerat tenebrosior solito, & mihi nimium ma-
 iora nox. Duceo in speluncam semirutam, nouam
 coningem, & pronubante nobis mixsticia, uterq;
 lelestamur alterum, nec fatemur. Tunc uere sensi
 captiuitatem meam, prostratusq; humi, Monachum
 coepi plangere, quem perdebam dicens: Huc
 cine miser seruatus sum? Ad hoc me mea scelera
 perduxerunt, ut in canescente iam capite, uirgo
 maritus fierem? Quid prodest parentes, patriam,
 rem familiarem contempisse pro domino, si hoc fa-
 cio, quod ne facerem, illa contempsi, nisi quod for-
 te propterea haec sustineo, quia patriam desiderauit?

Quid

VITA MALACHI

Quid agimus animas? Perimus an vincimus? **E**t
 etiam manus Domini, an proprio mucrone
 fodimur? Verte in te gladium, tua magis
 timenda est, quam corporis. Habet & seru
 pudicitia suum martyriū, iaceat insepulta **C**hr
 testis in eremo, ipse mihi ero persecutor & ma
 tyr. Sic fatus, eduxi in tenebris quoq; micant
 gladium, & acuminē contra me uerso. **V**el
 quam infelix mulier, habeto me martyrem potius
 quam maritum, Tunc illa pedibus meis pronā
 precor te (inquit) per Iesum Christum, **E**t
 huius horę necessitatem adiuro, ne effundas
 guinem tuum in crimen meum. Vel si mori pla
 in me primum uerte mucronem: Sic nobis
 coniungamur. Etiam si uir meus ad me redire
 seruarem castitatem, quam me captiuitas **C**hr
 uel interirem potius quam perderem. **C**ui more
 ris, ne mihi iungaris? Ego morerer, si mihi iun
 uelles. Habeto me coniugem pudicitie, & magis
 anime copulam amato, quam corporis. **S**peret
 domini maritum, Christus nouerit fratrem. **E**t
 cile suadebimus nuptias, cum nos uiderint sic ama
 re. Fateor, inquit, obstupui, & admiratus uirtu
 tem foemine, coniugem plus amauī. Nunquam ta
 men illius nudum corpus intuius sum, nunquam

carnem attingi, timens in pace perdere, quod in
 religio seruaueram. Transeunt in tali matrimonio
 ies plurimi, amabiliores nos dominis fecerant
 inuptie. Nulla fuga suspicio, interdū et mensē toto
 liberam fidus gregis pastor per solitudinem. Post
 rante internatium dum solus in eremo sedeo, &
 rector coelum terramq; nihil uideo, cepti mecum
 acutus uoluerē, & inter multa, contubernij quoq;
 monachorum recordari, maximeq; uultum patris
 mei qui me erudierat, tenuerat, perdideratq;
 Stog cogitans, aspicio formicarum gregem an
 rasto calle seruere, ferre onera maiora, quam oco
 roa. Alie herbarum quedam semina forcipe oris
 trahēbant, alie egerebant humum de foueis, &
 equarum meatus aggeribus excludēbant. Ille uen
 tura Hyemis memores, ne madefacta humus in
 herbam horrea uerteret, illata semina praecidebant.
 Pluuiā lectu celebri, corpora defuncta deportabant.
 Quidq; magis mirum est in tanto agmine, egre
 diens non obstabat intranti, quin potius si quam
 uidissent sub fasce & onere concidisse, suppositis
 humeris adiuuabant. Quid multa? Pulchrum mihi
 spectaculum dies illa tribuit. Vnde recordatus Sa
 lomonis, ad formicarum solertiam nos mittentis,
 & pigras mentes tali exemplo suscitantis, cepti
 N tederē

Descrip
 tion natu
 re formi
 carum.

VITA MALACHI

Quid agimus animas? Perimus an vincimus? **E**t
 stamus manum Domini, an proprio mucrone
 fodimur? Verte in te gladium, tua magis
 timenda est, quam corporis. Habet & seru
 pudicitia suum martyriū, iaceat insepultus Ch
 testis in eremo, ipse mihi ero persecutor & ma
 tyr. Sic fatus, eduxi in tenebris quoq; micant
 gladium, & acumine contra me uerso. Vade
 quam infelix mulier, habeto me martyrem potius
 quam maritum, Tunc illa pedibus meis pronū
 precor te (inquit) per Iesum Christum, & in
 huius horae necessitatem adiuro, ne effundas
 guinem tuum in crimen meum. Vel si mori pla
 in me primum uerte mucronem: Sic nobis
 coniungamur. Etiam si uir meus ad me redire
 seruarem castitatem, quam me captiuitas
 uel interirem potius quam perderem. Cum more
 ris, ne mihi iungaris? Ego morerer, si mihi
 uelles. Habeto me coniugem pudicitiae, & in
 animae copulam amato, quam corporis. Spirit
 domini maritum, Christus nouerit fratrem. **E**t
 cile suadebimus nuptias, cum nos uiderint sic am
 re. Fateor, inquit, obstupui, & admiratus uir
 tem foeminae, coniugem plus amauī. Nunquam te
 men illius nudum corpus intuitus sum, nunquam
 etiam

VITA MALCHI

vedere captiuitatis, & Monasterij cellulas quare,
 re, ac formicarum illarum similitudinem desin-
 rare, ubi laboratur in medium, cumq; nihil cuius
 quam proprium sit, omnium omnia sunt. Regre-
 ad cubile occurrit mulier, tristitiam animi de-
 mulare non potui. Rogat cur ita exanimatus sit.
 Audit causas, hortatur fugam. Peto silentij silen-
 non aspernatur, & iugi susurro inter spem &
 metum medijs fluctuamus. Erant mihi in grege
 Hirci miræ magnitudinis, Quibus operis, non
 facio, eorumq; carnes uatico preparo. Et post
 uesteri, putantibus nos domus secreto tuba
 inuadimus iter, utres et partes carniū porta-

Cumq; peruenissemus ad fluiuium (natis
 cem milibus aberat) inflatis conscensisq; utris
 aquis nos credimus, paulatim pedibus saluati-
 gantes, ut deorsum nos flumine deferente, &
 multo longius quam conscenderamus, in altum
 nos exponente ripam, uestigium sequentes per-
 rent. Sed inter hæc madefactæ carnes, & ex post
 lapsæ, uix tridui cibum pollicebatur. Bibimusq;
 ad facietatem, futuræ nos siti preparantes. Cur-
 rimus, post tergum semper aspiciamus, & noctibus
 prouehimus, quam diebus, uel propi-
 insidias late uagantium Saracenorum, uel propi-
 ardora

dicitur Solis nuntium. Pauesco miser etiam refectus,
 et si tota mente securus, toto tamen corpore perhorresco. Post diem uero tertium, dubio respectu procul aspiciamus duos Camelis insidens
 et concitos. Statimque mens mali presaga, utare cepit. Dominum, meditari mortem, Somnum teneret nigrescentem. Dumque timemus, et
 effugis nos proditos per arenas intelligimus, ostendit ad dexteram specus, longe sub terram pe-
 netrans. Igitur timentes uenenata animalia (nam
 ibi uipere, reguli, et Scorpiones, ceteraque huius
 generis, feruorem Solis declinantia, umbram
 querere) intrauimus quidem speluncam, sed statim
 a ipso introitu sinistræ nos foueæ credimus, ne-
 quaquam ultra progredientes, ne dum mortem
 fugimus, incurramus in mortem. Illudque nobiscum
 reputantes, si iuuat Dominus misericors, habemus
 salutem. Si despicit peccatores, habemus sepul-
 crum. Quid putas fuisse nobis animi? Quid terro-
 ris, cum ante specum haud procul starent domi-
 nus, et conferuiss, et uestigio indice iam ad la-
 tebras peruenissent? O multo grauior expectata,
 quam illata mors. Rursus cum timore et labore
 lingua balbutit, et quasi clamante domino, mue-
 scire non audeo.

N

a

Mittit

VITA MALCHI

Mittit ferrum, ut nos de specu trahat, in
 celos tenet, & euaginato gladio, nostrum
 spectat aduentum. Interea tribus fere uel quatuor
 cubitis introgresso famulo, nobis ex occulto
 gum eius uidentibus (nam oculorum istius
 natura est, ut post solem umbram intransibunda
 ca sint omnia) uox per antrum sonat: Exite
 ciferi, exite morituri. Quid statis? Quid mori-

Malchus mini? Exite, DOMINVS uocat patrem
 per Leo expectat. Adhuc loquebatur & ecce patrem
 nem sero nebras afficimus Leenam inuasisse hominem
 gutture suffocatum, cruentum intra trahere
 si bone, quid tunc terroris nobis, quid gaudij
 Spectabamus Domino nesciente, hostem hostem
 perire. Qui rum uideret illum moras facere,
 spicatus est duos uni resistere. Sed ira
 non ualens, sicut tenebat gladium ad speculandum
 uenit, & furore rabido ferri incertis uentibus
 am, prius a fera est tentus quam ad nostras
 bras perueniret. Qui sunt qui hoc credent
 ante os nostrum, bestia pro nobis dimicatur?
 Sublato autem illo metu, similis ante oculos
 stros uersabatur interitus, nisi quod tutius est
 rabiem Leonis, quam iram hominis sustinere. De
 uenimus intrinsecus, & ne mouere quidem nos
 si, prestolabamur euentum rei, inter tanta per-

Læna, pudicitie tantum conscientia pro muro sep-
 ta, Læna insidias cauens, & uisam esse se senti-
 s, apprehensos modicus catulos effert, nobisq;
 dicit hospitium. Neq; tamen satis creduli, statim
 rampimus, sed expectantes diu, & egredi con-
 itantes, illius nobis figurabamus occursum.

Sublato ergo horrore, & alia transacta die
 gredimur ad uesperam, uidimusq; camelos (quos
 b nimiam uelocitatem dromedarios uocant) præ-
 eritos abos in ore uoluere, & in aluum missos
 tremere intrahere. Quibus ascensis, & noua si-
 ercia, id est, annona refocillati, decima tandem
 ie ad Romana per desertum castra uenimus.

Sublatoq; tribuno, rem ordine pandimus, inde
 reuerti ad Sabinum Mesopotamie ducem
 amelorum precium accepimus. Et quia iam
 Abbas ille meus dormierat in Domino, ad hæc de-
 latus loca me Monachis reddo, hæc trado uirgi-
 nibus, diligens eam ut sororem, non tamen ei me-
 credens ut sorori. Hæc mihi senex Malchus ado-
 lescentulo retulit. Hæc ego uobis narraui senex,
 & castis historiam castitatis expono. Virgines ca-
 stitatem custodire exhortor. Vos narrate posteris,
 ut sciant inter gladios, & inter deserta & bestia-
 as, pudicitia nunquam esse captiuam, & hominem
 Christo deditum posse mori non posse superari.

VITA S. ANTONI
DESCRIPTA PER ATHANA-
sum, ex Græco uero translata
per Euagrium Presby-
terum,

ANTONIVS NOBILIS
religiosisq; parentibus
ex Aegypto oriundus
tanta suorum & sua
tutis cura, ut nihil aliud
parentes domumq; cogi-
ret. Et cum iam puer esset non se literis et
non ineptis infantium iungi passus est fabulando.
Dei Desiderio flagrans secundum quod scriptum
est, innocenter habitabat domi. Ad Ecclesiam
cum parentibus sepe conueniens, nec in
sciuias, nec puerorum negligentiam se dabat
sed tantum ea quae legebantur auscultans, nihil
preceptorum uitae institutione seruabat, non
ut solet illa aetas, incuriosus pro uarijs & deli-
cis cibis unquam tedio fuit, non escae motu
blandimenta sectatus est, his solum quae dabantur
contentus, nihil amplius requisit.

Post mortem autem parentum annorum

riter decem & octo seu uiginti cum sorore admo. Adopta-
 dum paruula derelictus est, & domus & sororis scientia
 honestam curam gerebat. Nec dum uero sex flus
 uerant Menses, quibus ad Ecclesiam, ut solebat
 accurrens, recordabatur quomodo & Apostoli
 omnibus spretis, secuti fuissent saluatorem, &
 multi, ut legitur in Actis Apostolorum, facultati-
 bus suis uenditis praeia ad pedes eorum detulissent
 argentibus partienda, quae aut quanta spes iisdem
 reposita esset in caelis. Talis secum uoluens intra-
 uit Ecclesiam, & accidit, ut tunc Euangelium le-
 geretur, in quo Dominus dicit ad diuitem. Si uis
 perfectus esse, uende omnia tua quaecumque
 habes, & da pauperibus, & ueni & sequere me,
 & habebis thesaurum in caelo. Quo audito, quasi Antonius
 diuinitus huiusmodi ante memoriam concepisset, dimittit
 & ueluti propter se haec esset scriptura recitata, partim
 ad se Domini eum traxit imperium, statimque egressus bona, pat-
 ris possessionem quam habebat dimisit. Rure autem uen-
 tem erant trecenti iugeres & ualde optimi, quos dens da-
 uicinis largitus est, ne in aliquo aut sibi aut sorori pauperum
 molestia gigneretur. Cetera uero quae in mobilibus ha-
 posidebat, uniuersa uendidit, & aggregato non
 exiguo precio indigentibus dedit, paruis ob sorora-
 rem reseruat, quae et sexu et aetate uidebatur in-
 firmior.

N 4. Rursum

VITA SANCTI

Rursus autem Ecclesiam ingressus, cum audisset Dominum in Euangelio dicentem, nolite cogitare de crastino, relictam quoque portionem pauperibus distribuit, neque se uersari passus est domi, sed fore fidehbus ac notis uirginibus, commendata, ut earum nutriretur exemplum, ipse iam omnino seculi uinculis liber, asperum atque arduum eremiticam institutum. Nec dum autem tam crebra et assidua qualis tunc in Aegypto Monasteria, neque omnino quisquam in hoc tempore Antonii solitudinem nouerat, et quicumque in Christi uirtute sibi metipsum prodesse cupiebat, non longius sua uillula separatus instituebatur.

Erat igitur in agello uicino, senex quidam uitam solitariam a prima sectatus etate, bencdictione Antonii cum uidisset, emulatus est ad bonum, et primo quidem incipiens etiam ipse in locis tantulum a uilla remotioribus manebat, eximiam tamen si quem uigilantem in hoc studio compererat, procedens, querebat ut apud prudentissimum, et ad habitaculum suum ante remeabat, nisi aliquem quem cupiebat, frueretur aspectibus, et sic tanquam munere mellis accepto, abibat ad sua, ibidem institutus exordio. Cumque per dies singulos ita animum roboraret, ut nec opum patrum, nec suorum meminisset affinium, omne etiam desiderium et sollicitudinem erga id quod coe-

perat

erat, esset, operabatur manibus suis. Sciens creptum esse, qui non operatur, non manducat. Mercedem sane operis sui precio panis excepto, gentibus largiebatur. Orabat frequenter, quippe qui didicerat quod oporteret sine intermissione Dominum rogare.

Auditioni etiam scripturarum studium commendabat, ut nihil ex eius animo laberetur, sed uniuersa Domini praecepta custodiens memoriam pro liberis haberet. Sic suam uitam instituens, ab uniuersis fratribus puro diligebatur affectu, et omnibus ad quos spiritali studio discendi pergebat, obediens proprias singulorum gratias hauriebat, huius continentiam, iocunditatem illius sectabatur, istius uirtutem, illius uigilias, alterius legendi emulabatur industriam. Istum ieiunantem, illum humi quiescentem mirabatur. Alterius patientiam, alterius mansuetudinem praedicabat. Omnium quoque uicariam erga se retinens caritatem, atque uniuersis uirtutum partibus irrigatus ad sedem propriam regrediebatur. Ibi secum uniuersa pertractans, omnium in se bonitate exprimebat. Neque uero aduersum eorum aliquando monebatur, sed ea tantum flamma egregio uiro crescebat in pectore, ne secundus cuiquam in praedictis

Antonius non mendacando, sed labore manu quaerit uictum

Orationi uacat.

Antonius intentus studiis rerum sacrarum.

Exercitium Antonij

N S

operibus

VITA SANCTI

operibus inueniretur. Et hoc ita faciebat, ut
 omnes gloriæ antea, omnibus tamen cæcis.
 Nam et vicini Monachi ad quos sepe ueniebat.
 Antonium uidentes deicolam nuncupabant, et
 dulcisq; nature uocabulis, quidam ut filium, alij
 fratrem diligebant.

Certami Dum hæc gereret Antonius, quibus omnium
na Anto in se prouocaret affectum, inimicus nominis Chri-
stij aduer- stiani Diabolus impatienter ferens tantas in ad-
fus Sata lesente uirtutes, ueteranis eum aggressus est fra-
nam. dibus, et primo quidem tentans, si quomodo
 posset ab arrepto eum instituto detrahere. Im-
 mittebat ei memoriam possessionum, sororis
 fensionem, generis nobilitatem, amorem rerum
 fluxam seculi gloriam, et uariam delectationem,
 et reliqua uite remissioris blandimenta postremo
 uirtutis arduum finem, et maximum perueniendi la-
 bore, nec non corporis fragilitatem, suggererat
 et etatis spacia prolixa, propter maximam ei co-
 gitationum caliginem suscitabat, uolens eum a
 recto proposito reuocare.

Postquam autem diabolus orationibus eum ad
 Deum per passionis, idem se intellexit clidi, consue-
 ta aduersum omnes adolescentes arma arripiens,
 hostium eum inquietabat illecebris, Per dies etiam
 am tam

me tam apertis in eum telis irruerat, ut nullus ambigeret, quin Antonius contra Diabolum dimicaret. Nam & ille cogitationes sordidas conatur inferere, & hic eas oratu submouebat assiduo. Ille titillabat sensus naturali carnis ardore, hic uigilijs & ieiunijs corpus omne uallabat. Ille per noctes in pulchre mulieris uertebatur ornatum, nulla omittens signa lasciuie, hic ultrices gehennae flammis, & dolorem uermis recordans, ingesta sibi libidini opponerebat. Ille lubricum adolescentie iter et ad ruinam facile proponebat, hic eterna futuri iudicij tormenta considerans, illam sanam anime puritatem, per tentamenta seruabat.

Ista autem omnia ad confusionem Diaboli fiebant: Qui enim similem se Deo fieri posse existimabat, nunc ab adolescente ut miserimus uincebatur, & qui contra carnem & sanguinem seuebat, ab homine qui carnem portabat, elusus est. Adiuuabat enim seruum suum Dominus, qui nostri gratia carnem suscipiens, uictoriam corpori contra Diabolum largitus est, ut singulis ita certantibus Apostolicum liceret proferre sermonem, non ego autem, sed gratia Dei mecum.

Postremo cum nec hoc argumēto destruere posset Antonium Draca deterrimus, et uideret se sepe ab eius cogita-

Christus
adest certantibus.

VITA SANCTI

Spiritus
Fornica-
tionis.

cogitationibus superari, secundum quod scriptum
 est, stridens dentibus et exulans, qualis est
 vito, talis apparebat et uultu, puer horridus
 niger, ad se eius genua prouoluens, humana non
 deslebat dicens. Multos seduxi, plurimos de
 nunc autem ut a ceteris sanctis, ita et tuo sum
 bore prostratus. Quem cum interrogasset An-
 tonius, quisnam esset, qui talia loqueretur, ait. E-
 go sum fornicationis amicus, ego multimoda tur-
 tudinis aduersum adolescentes arma suscepi,
 et spiritus fornicationis uocor. Quantos per-
 niuere disponentes fefelli? quot tenuiter incipientia
 ad sordes pristinas redire persuasi? Ego sum pro-
 pter quem Propheta lapsos increpat, dicens. Spi-
 ritus fornicationis seducti estis, et reuera per
 illi fuerant supplantati. Ego sum, qui te ipsum se-
 pe tentavi, Et semper repulsus sum, cum hoc Chris-
 sti miles audisset, gratias agens DEO, et laetis-
 ore aduersus inimicum confortatus audacia, ait.
 Multum ergo despicabilis, multumque contemptus
 es, nam et obscuritas tua et etas infirmarum
 magna sunt rerum. Nulla mihi iam de te cura est. Do-
 minus mihi auxiliator est, et ego exultabo super
 inimicos meos. Et statim ad uocem canentis phan-
 tasma quod uidebatur, euauit. Hec autem An-
 tonij

omni contra Diabolum fuit prima victoria, immo
 virtus in Antonio saluatoris, qui peccatum in car-
 ne condemnauit, ut iustificatio legis in uobis com-
 pleretur, qui non secundum carnem ambulamus,
 sed secundum spiritum. Sed neq; Antonio uincendi
 securitatem dedit unus triumphus, nec Diaboli se-
 met fracta defecere uires. Nam & iste ut Leo ru-
 gens querebat aditum, per quem posset irrumpe-
 re, ille scripturarum doctus eloquio, non igno-
 rauerat multas esse Demonum captiones. Propter
 quod solerte propositam labore seruabat, confido-
 rans, qui a posset Sathanus in carnis collustatione
 superatus, uicinarum aduersus se artium machinas
 commoueri. Idcirco magis ac magis subingebat
 corpus suum, ne uincens alia, in alijs uinceretur.

Disponens igitur diuini se uite lege cotra
 fringere, cum omnes infatigabilem adolescentis
 mirarentur instantiam, sanctum toleranter seve-
 rat laborem, quia uoluntarie seruitutis, longo in
 Dei opere studio, consuetudinem in naturam uer-
 tebat. Mediae autem & uigiliarum intantum pati-
 ens erat, ut plus faceret quam ab ullo per illum
 posse fieri crederetur. Pernoctabat in oratione sa-
 pistime, edebat semel in die, post Solis occasum.
 Non nunquam biduo triduoq; sic permanens, ubi

Certamen
 perpetuè
 Antonij
 contra Sa-
 thanam.

Exercitia
 Antonij
 in domo
 do cor-
 pore.

VITA SANCTI

nix quarta demum die cibum vellet accipere. Mebat uero panem & falem, potumq; aquae paruum; de carnibus uero & uino tacere meliù puto, quam quicquam dicere, quum ne apud plures quidem Monachorum istiusmodi escae in usu habeantur. Quæti aut sic membra concedens, at tunc contexto atq; cilicio uteretur. Nonnulli etiam super nudam humum iacens, sine stramine permanebat, unguenta penitus repudians. Dicitur eam minime posse uicentiũ, & præcipue iuuentutem corpora robotari, si obici essent perunctione materia, oportere uero asperos carni labores imperari secundam Apostoli præceptum dicentis, quam infirmior, tunc fortior sum. Afferbatq; sensum animi sic posse reuiuiscere, si corporis fuissent impetus fatigati. Vnde nec temporum longitudo laborum merita pensabat, sed amore & simulatio spontaneo semper tanquam in principijs constitutus, ad profectum diuini metus desiderium concubabat. Nobisq; cupiens augere præterita, supra memorati Doctoris sermonum recordabatur, qui ad præterita obliuiscens, & in futurum conualescens. Meminerat quoq; Helie Prophetæ dicentis, uiuisti Dominus cui adesto hodie ante ipsum, & dissertabat cur hodie esset appositus, quia non computabat.

rebus pretoriturum tempus, sed tanquam quotidie certamine constitutus, talem se prebere curabat, qualem sciebat dignum DEI esse conspectui, purum corde, & paratum obedire uoluntati eius.

Igitur sanctus Antonius secum repertis portibus DEI famulum ex instituto magni Helias exemplum capere, & ad illum speculum uitam suam debere componere, ad sepulchra longe a uilla constituta secessit, unde de cognatis mandans, ut statim diebus sibi alimenta deferret. Et cum in uis memoria supradictus frater eum clausisset, solus ibidem morabatur. Metuens ergo Diabolus ne accessu temporis beremum quoque habitari faceret, ita eum aggregatis satellitibus suis, uaria cede lacerauit, ut doloris magnitudo, & motum auferret & uocem. Nam & ipse postea referebat uulnera fuisse tam graua, ut uniuersa hominum tormenta superarent, sed DEI prouidentia, que nunquam in se sperantibus deest, conseruauit eum. Alio die is quem supra diximus frater, aduenit cibos deferens quos ei deferre consueuerat, at eum iacentem in terra semimortuum, fractis ossibus inuenit. Quem impositum humeris, ad uillule domicilium reportauit.

VITA SANTI

Quo audito, ingens uicinorum atq; affluenti-
 tudo concurrens, tristi in medio posito fuit
 debitum reddebat officium. Et iam media nocte
 parte transgressa, cum iam opportunus et gra-
 peruigiles omnium oculos uicerat sopor, Ant-
 oniana anima paululum redeunte, suspirans etiam
 caput, ceteris uero alta quiete prostratis, in
 quo delatus fuerat uigilare conspexit, eumq; ad-
 uocans, obsecrauit ut nullo popitus excitato
 pristinum se referret habitaculum. Reclatus in-
 iuxta consuetudinem, solus iterum permanens
 et stare quidem propter recentes plagas non po-
 terat, orans uero prostratus, post orationem
 ra uoce dicebat. Ecce adsum ego Antonius, in
 fugio uestra certamina, etiam si uiciora fugiam,
 nullus me separabit a caritate. CHB. Iste uero alle-
 batq; dicens. Si consistant aduersum me uiciora
 non timebit cor meum. Talia eo dicente, bonorum
 hostis Diabolus admiratus, quod post tot uerborum
 sensus fuisset reuerti, congregatis canibus suis, et
 proprio furore se lanians, uidetis ait, quia merito
 ritu fornicationis, nec corporis doloribus separ-
 ratus, tam audacter lacebit. Omnia arma conu-
 pite, acinus uobis impugnandus est, sentiat, fer-
 tiat, debet scire quos provocet. Dixit, et ab-
 hortanti

constantis uocem audientium turba consensit,
 quia innumeras & diuersas habet Diabolus ar-
 tes nocendi. Sonitus igitur repentinus increpuit, Phant.
 ita ut loco funditus agitato & parietibus patefa- mata De
 ctis, multifaria Demonum exinde turba se sun- monum.
 deret, nam & bestiarum & serpentum formas
 induentes, omnem protinus locum repleuere san-
 guis Leonum, thaurorum, Luporum, aspidum,
 serpentium, Scorpionum, nec non & Pardorum
 atq; ursorum, hæc singula secundum suam freme-
 dient naturam. Rugiebat Leo occidere uolens,
 furus mugitu & cornibus minabatur, serpentes
 sibilo personabant, luporum impetus inhiabat, par-
 dus discolor auctoris sui calliditates uarias indica-
 bat. Truces omnium uultus, & uocis horridæ di-
 rus auditus, Antonius flagellatus atq; cõfossus, sen-
 tiebat quidem asperiores corporis dolores, sed inte-
 rius durabat mente peruigili. Et licet gemitum
 uulnera carnis exprimerent, sensu tamen idem ma-
 nens, quæ si de inimicis luderet, loquebatur. Si
 uirium aliquid haberetis, sufficeret unus ad præli-
 um. Sed quoniam Domino uos eneruante frangi-
 mini, multitudine tentatis inferre terrores, cum
 hoc ipsum infirmitatis inditium sit, quod irratio-
 nabilium formas induitis bestiarum. Rursumq;
 confidens, aiebat, si quid ualetis, Siuobis in me po-
 testatem

O

testatem

VITA SANCTI

Fides testatam Dominus dedit, ecce presto sum, **Deus**
 te, si uero non potestis, cur frustra nitimini: **S**
murus gnium enim crucis & fides ad Dominum, inexplor
fideliū. bilis nobis murus est. Multa contra sanctum An
 tonium minantes fremebant dentibus suis, quod
 nullus eorum tentamenta sequeretur effectus, sed
 maxime e contrario gigneretur illusio. Nō oblitus
 Iesus colluctationis serui sui eidem protector
 etus est, deniq; cum eleuaret oculos, uidit desuper
 culmen aperiri, & deductis tenebris radium
Protector lucis influere. Post cuius splendoris
in se spe- uentum, nec Dæmonum aliquis apparuit, & in
rantium poris dolor ex templo deletus est, Edificium
Deus. quod paulo ante dissolutum fuerat, instauratum
 est. Illico præsentiam Domini intellexit; Anxiosum
 & ex imo pectore trahens longa suspiria, **Confessi-**
 onem quæ ei apparuerat, loquebatur dicens. **Ubi**
 eras bone IESU ubi eras? Quare non a principio
 affuisti, ut sanares uulnera mea: Et uox ad eum
 facta est. Antoni hic eram, sed expectabam uictum
 certamen tuum. Nunc autem quia dimicandū
 uiliter non cessisti, semper auxiliabor tibi, & **Pro-**
 tiam te in omni orbe nominari, his auditis, **Confessi-**
 gens intantum roboratus orabat, ut intelligeret
 plus se recepisse tunc uirum quam ante perdidit.

ANTONII.

52

Erat autem tunc Antonius annorum triginta
 quinque. Ex hinc cum uoluntati prompta merita Antonius
 ligiosa succrescerent, uadens ad supradictum 35. etatis
 nem, precabatur ut in deserto pariter habitans anno sece
 rit. Causante illo senile auum, et rei nouitatem, dit in he
 lus contendit ad montem, et heremi (adhuc Mo
 renum.
 ichis ignote uite) rupto metu uiam conatus est
 andere. Sed nec tunc cessauit malignus aduersa
 ius, nam impedire eius propositum uolens argen
 eum discum in itinere proiecit: Quo uiso, An
 illusionis
 omnis callidi artificis cognouit astutiam, stansq;
 itrepidus, et discum toruis intuens oculis, doli
 uctorem in phantasmate obiurgabat argenti, ta
 a secum reputans. Vnde hic in deserto discus, aui
 m hoc iter est, nulla sunt uestigia commeantium,
 apsus de sarcina prae magnitudine latere non po
 nit, sed et qui perdidit reuersus ob solitudi
 nem locorum, inuenisset profecto quod ruerat,
 Hoc artificium Diabole tuum est, non impedies
 uoluntatem meam, argentum tuum tecum sit in
 perditionem. Hoc illo dicente, discus ut fumus a
 facie ignis euanuit. Dehinc non ut ante in phantaf
 mate, sed ingentem auri massam in itinere cospexit.
 Verum hanc utrum Diabolus attulerit, an ad Antonium
 comprobandum, quia nec ueris opibus inescaretur.

○ 2

uirtus

VITA SANCTI

Virgatus coelestis ostenderit, ignoratur, hoc tamen
agnouimus, quia quod uisum est aurum fuit. Ille
ille magnitudinem admiratus radiantis motu
rapido cursu quasi quoddam uitaret incendium
ad montem usque perrexit ibi flumine transiit
inuenit castellum desertum, plenum ob temporis
solitudinem uenenatorum animalium, in quo
constituens nouus hospes habitauit: Statimque
aduentum ingens turba serpentium, quasi per
cutorem passa profugit. At ille obstructo lapide
introitu, panes mensium sex ut thebeis in
secum recondens (nam crebro per annum in
rupti durare solent) nec non & exiguum
aqua solitarius perdurabat, nusquam inde
dens, nunquam aliquem suscipiens, intantum
tum bis in anno per tectum desuper panes accipe
ret, nullum cum deferentibus haberet alloquium.

Multis igitur uidendi eum desiderio & statu
requirendi, ante ostium eius pernoctantibus
diebantur ut uulgi uoces aduersum Antonium
multusque dicentium, Quid te nostris ingeris
taculis? Quid tibi & deserto? Abscede a finibus
alienis, non potes nostras insidias sustinere.
primo quidem qui foris erant existimabant ab
quos

uos homines scalis positus introisse, ibiq; contene-
 lere. Postquam autem per cauernam introspicien-
 es nullum uiderunt, Dæmones contra eum intel-
 exerunt contendere, & nimio metu perterriti,
 Antonij auxilium flagitabant: At ille ostio pro-
 pinquans ad consolandos fratres ne timerent, atq;
 ut inde recederent, precabatur, trepidantibusq;
 asserbat a Dæmonibus incuti metum, signate uos
 inquit, & abite securi, istosq; semetipsos finite
 deludere. Itaq; illis reuertentibus, hic remanebat
 illesus, nec unquam in certamine lassabatur. Ac-
 cedentium cum augmenta profectuum uel debili-
 as repugnantium, maximum contentioni leua-
 men addiderat, tum & animo constantiam sugge-
 rebat. Rursusq; ad Heremum uenientibus turbis,
 quidam mortuum eum se existimauerant repertu-
 ros, ille autem psallebat intrinsecus. Exurgat De-
 us et dissipentur inimici eius, et fugiant qui oderūt
 eum a facie eius. Sicut deficit fumus deficient, ut
 liquefcit cera a facie ignis, ita pereant peccatores
 a facie Dei. Et iterum. Omnes gentes circumdederunt
 me, et in nomine Domini uindicaui in eis. Sic
 Antonius annis uiginti solitarie transactis, atq; ab
 hominum segregatus aspectibus perdurauit: Cum
 ergo multorū & propositum imitari cupientium,

Antonius
 55. anno-
 rū prodit
 in publicū
 cū in here-
 mo uixit
 set 20. an-
 nis.

VITA SANCTI

Et notorum multitudo ad eum concurreret, non et patientium infinita se caterua glomerata, tandem pene iam per vim foribus euulsis, quasi ex aliquo coelesti adiutu consecratus apparuit, obstupuerunt uniuersi, et oris gratiam et corporis dignitatem quod nec per quietem intumuerat, ne ieiunijs Dæmonumq; certamine faciem eius pallo obsederat, sed e contrario quasi nihil temporis egisset, antiquus membrorum decore perseverauerat, pro tam mira, quæ in illo animi puritas fuit. Nunquam hilaritate nimia resolutus in risum est, nunquam recordatione peccati tristitia ora contraxit, non magnis stupentium se elatus est laudibus, Nihil in illo indecens solitudo, nihil asperum quotidiana cum hostibus bella contulerant, sed temperata mens equali ad cuncta sequebatur examine.

Modestia
 Antonij.

Plurimos igitur ab immundis spiritibus et infirmitatibus uarijs, DEI gratia, per Antonium liberauit. Sermo eius sale conditus, consolabatur moestos, docebat inscios, concordabat iratos, omnibus suadens nihil amore Christi anteponendam. Proponebatq; ante oculos bonorum magnitudinem futurorum, et Dei clementiam, et beneficis restexerat indulta, quod proprio filio suo non pepercit.

Antonij
 conciones

percerit, sed pro nostrū omnium salute eum tradi-
 derit. Nec mora plura audientium corda, ad hu-
 manarum rerum contemptum, hæc eius suasit ora-
 tio, & habitandi heremi, istud eius exordium fu-
 it. Quid sane & in Arsenoytarum oppido ge-
 stum sit, non transibo silentio. Nam cum fratres
 uellet inuifere, & riuubum Nyli qui Crocodilis &
 multis fæuis fluminis bestijs plenus erat, transua-
 d.ere esset necesse, tam cum comitibus suis transi-
 iuit ille sus, quam inde redibat incolumis, rursusq;
 in pristinis laboribus perseuerans, multos magi-
 sterio suo fratres confirmauit, ita ut breui tempo-
 re plurima fierent monasteria, nouos antiquosq;
 Monachos pro etate & tempore, paterno modè
 rabatur affectu. Quadam autem die cum sanctus
 Antonius congregatis fratribus rogaretur, ut eis
 institutoria largiretur præcepta, quibus cum Pro-
 phetica fiducia exaltans uocem aiebat, ad omnem
 quidè mandatorū disciplinā, scripturas posse suffi-
 cere, sed et hoc optimum fore si mutuis se inuicem
 fratres sermonum consolarentur. Et uos ergo,
 inquit, ut patri referte quæ nostis, & ego quæ
 per longam etatem consecutus sum quasi filijs in-
 dicabo. Hoc sit autem primum cunctis in cōmune
 mandatū, nullū in arrepti ppositi uigore laceffere,

Scriptura
 ram non
 sua aut
 aliorum
 exempla
 proponit
 fratribus
 Antonius

VITA SANCTI

Antonij
prolixa
cantic.

sed quasi incipientem augere semper debere, coeperit, praesertim cum humana uita spacia nitati comparata, breuissima sint. Ita exorsus lulum siluit, & admiratus DEI nimiam largitatem, rursus adiecit dicens. In presenti hac equalia sunt pro rerum commutatione commenda nec maiora recipit ab emente qui uendit. Promissio autem uitae sempiternae, nili precio comparatur. Scriptum est enim. Dies uitae nostrae septuaginta anni, aut ut multum octoginta, quicquid reliquum est labor & dolor est. Quando ergo septuaginta aut centum, ut multum annis labor ante DEI opere uixerimus, non pari tempore regituri sumus in futuro, sed pro annis praedictis omnium nobis seculorum regna tribuentur. Non terram hereditabimus sed coelum, corpus quoque corruptum relinquentes, id ipsum cum in corruptione recipiemus. Ergo filioli non nos aut tedium defatiget, aut uanae gloriae delectet ambitio, non sunt enim condignae passionis huius temporis ad supernam gloriam quae reuelabitur in nobis. Nemo cum despexerit mundum, reliquisse se arbitretur ingentia, quia omnis terra ad infinitatem comparata caelorum, breuis ac parua est. Si ergo non uniuerso orbi renunciantes dignum aliquid habita-

culis

illis possumus compensare celestibus, se unusquisque consideret, & statim intelligit paruis ingeribus agri & parietibus uel modica auri portione contempta, nec gloriari se debere, quasi magna dimiserit, nec tedere quasi parua sit recepturus.

Vt enim contemnit aliquis unam aream dragmam, ad dragmas centum aureas conquirendas, inquit qui totius orbis dominium dereliquit, contemptum de melioribus premijs in sublimi sede recipit, ad summum illud perspicere debemus, quod si nostras uelimus retentare diuitias, lege mortis ab ipsa diuellimur inuiti, ut in libro Ecclesiastes scriptum est. Cur ergo non facimus de necessitate uirtutem? Cur non ad lucranda regna coelestia ultro relinquimus, quod lucis istius sine perendum est? Nihil eorum curae sit Christianis quae secum auferre non possunt, illud debemus potius expetere, quod nos ducat ad coelum, sapientiam scilicet & castitatem, iusticiam & uirtutem, sensum peruigilem, pauperum curam, fidem in Christo robustam, animum irae uictorem, hospitalitatem. Haec sectantes mansionem nobis in terra quietorum secundum Euangelium praeparabimus.

Consideremus Domini esse nos famulos, & seruitutem debere ei a quo creati sumus. Vt enim

o s. seruus

VITA SANCTI

seruus præteriti gratia famulatus, præsentis
 futurum non contemnit imperium, nec aude-
 re quod ex labore transacto, instantis operi
 habere debeat libertatem, sed ingi studio (ut
 Evangelio scriptum est) eandem semper exhibet
 seruitutem, ut & Domino placere possit, & in
 metum lucretur & uerbera, sic & nos deum
 congruit parere præceptis, scientes quod equum
 le retributor, in quo quenquam inuenerit, in
 iudicaturus, quod Prophetica per Ezechielem
 se restatur: Nam & infelix iudas propter
 noctis impietatem, omni præteriti temporis labi
 priuatus est. Idcirco tenendus est continuus in
 tuti rigor, habentibus Deum auxiliatorem, sicut
 scriptum est, quia omni proponenti bonum, Deus
 cooperatur. Ad inertiam autem calcandam, Apo-
 stoli præcepta replicemus, quibus se mori quotidie
 testabatur, similiter & nos humane conditionis
 uitam ancipitem retractantes, non peccabimus.
 Cum enim & excitati mane a somno ad uesperam
 nos peruenire dabitemus, & quieti corpora con-
 cedentes, de lucis non confidamus aduentu, &
 ubiq; nature ac uite incertæ memores, DEI nos
 intelligamus prouidentia gubernari. Hoc modo
 non delinquemus aut aliqua fragili cupiditate re-
 ptabimur.

abimur. Sed neo irascemur quidem aduersus alie-
 uem, nec terrenos congregare thesauros ambie-
 mus, quin potius metu quotidiani recessus, & se-
 urgendi corporis iugi expectatione, omnia cadu-
 ca calcabimus. Cessabit mulierum amor, libidinis
 extinguetur incendium, inuicem nobis debita vo-
 luntate donabimus, ante oculos semper habentes ulti-
 mae retributionis aduentum, quia maior formida-
 iudicij & penarum timor horridus simul & lu-
 brica carnis incentiua dissoluit, & ruentem anis-
 mam quasi ex aliqua rupe sustentat. Ideoq; prece-
 ram, ut ad finem propositi boni, omni labore ten-
 damus. Nemo post tergum respiciens Lot imite-
 tur uxorem, presertim cum Dominus dixerit in
 Euangelio, nullum ponentem manus super aratrum,
 & respicientem retrorsum, dignum esse regno
 caelorum, respicere autem retrorsum nihil aliud
 est quam in eo poenitere quod coeperis, & munda-
 nis rursus desiderijs obligari. Nolite queso uirtus
 tanquam impossibile nomen pauere, nec perea-
 grinum uobis aut procul positum uideatur hoc
 studium, quod ex nostro DEI gratia percedente
 pendet arbitrio, huius operis homini inserta na-
 tura est, & eiusmodi res est, quae nostram tan-
 tum expectat uoluntatem.

Respicere
 retrorsum

Graeci

VITA SANCTI

Contra
peregrina-
tiones.

Græci, studia transmarina sectentur, & in
orbe constitutos, inanium literarum querant
gistros, nobis uero nulla proficiscēdi, nullatrans-
fretādi fluctus necessitas imminet, in omni sede te-
rrenā, constituta sunt regna cœlorum. Unde
Dominus in Euangelio ait, Regnum Dei intra
est, uirtusq; in nobis est, mentem tantum requirit
humanam. Cui enim dubiū est quia naturalis anime
puras, si nulla fuerit extrinsecus sorde polluta,
fons sit & origo uirtutum? Bonam necesse est
eam esse, quam creauerit bonus auctor. Quod si
forte cunctabimur, audiamus Iesum filium
populo dicentem. Rectum facite cor uestrum
Dominum Deum Israel. Nec Ioannes dissonan-
tulit de uirtute sententiam, predicans rectas facite
uias uestras, Si quidē hoc est rectam esse animam,
cum eius principalis integritas nulla uitiorum la-
be maculatur, si naturam mutauerit, peruersa
tunc dicitur, si conditio seruetur, tum uirtus est.
Animam nostram commendauit nobis Deus, ser-
uemus depositum quale accepimus, nemo causari
potest extrinsecus situm, quod in se nascitur, fac-
turam suam qui fecit, agnoscat, opus suum in-
ueniat ut creauit. Sufficit nobis naturalis ornas-
tus, ne deturpes homo, quod tibi largitio diuina
concessit.

Concessit. Opera DEI immutare uelle polluta
ere est.

Illud etiam sollicite providere debemus ut
tyrannicam iram superemus insaniam, quia scri- **Contra**
ptum est, Iracundia uiri iusticiam Dei non operatur. **iram.**
Et iterum. Desiderium concupiscens parit
peccatum, quo perfecto mors gignitur. Diuinae
uocis preceptum est, ut iugi custodia tueamur ani-
mum, quia exercitatos ad supplantandum habemus
inimicos, Dæmones scilicet, contra quos nobis se-
cundum apostolicam contestationem pugna sine
intermissione est. Ait enim, non est uobis collu-
tatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus
principatus & potestates huius mundi, aduersus
spiritualia nequitiae in caelestibus. Ingens eorum
turba per istum uolitat aeternam, non procul a
nobis hostium caterua discurret. Et diuersitatem
quidem eorum, non est mea paruitatis exponere,
sed hanc maioribus concedo rationem. Quod autem
in promptu est, & ignorare non expedit, do-
los scilicet eorum aduersum nos compositos bre-
uiter indicabo, hoc primum mentibus debemus
affigere, nihil Deum fecisse quod malum est, nec **Deum nō**
ab eius institutione Dæmonum coepisse initium. **esse auto-**
rem mali
Perversitas ista non naturae sed uoluntatis est ui-
cium. Bo

VITA SANCTI

tium. Boni et enim utpote a Deo cōditi, ex proprio
mentis arbitrio ad terras ruerunt de cœlis, ibiq; in
sceni sordibus uolutati, gentilitatis impias instru-
xerunt culturas. Et nunc de nobis torquētur inuidia,
atq; uniuersa mala commouere non cessant, ne pri-
stinis eorum sedibus succedamus.

Varij in-
sultus De-
monum.

Diuersa autem eorum & partita nequitia est.
Quidam enim ad summum nocendi uerticem per-
uenere: Alij ex comparatione peiorum uidentur
esse leuiores, Atqui omnes pro possibilitate uirium
diuisi contra singulas causas sumpsere certamine.
Idcirco nobis munus necessarium est spirituum
discernendorum a Domino petere, ut possimus tam
fraudes eorum quam studia prauidentis, aduersus
disparem pugnam unum Dominicæ crucis eleuare
uexillum. Hoc munere Paulus accepto, docebat
dicens. Non enim eius ignoramus astutias. Ad
cuius exemplum etiam nos oportet ex his que
passi sumus, mutuis nos inuicem instruere sermo-
nibus. Hostile illis contra omnes Christianos.
maxime uero contra Monachos et Virgines Chri-
sti odium est. Coram semitis laqueos prætendunt;
eorum mentes impijs atq; obscenis cogitationibus
nituntur euertere, sed nihil uobis in hoc terroris
incutit

incantant. Fidelibus enim orationibus atq; ieiunijs
 ad Dominum confugientibus, statim corruunt, nec
 tamen si paululum cessauerint, plenam putetis esse **Dæmonū**
 victoriam. Solent etiam saucij grauius assurgere, **improbia**
 et mutata arte pugnandi cum in cogitatione nihil **tas in opa**
 egerint, pauoribus terrent, assumentes nunc **pugnans**
 mulierum nunc bestiarum et serpentium formas, **dis pijs.**
 nec non ingentia quedam corpora, et usq; ad tes-
 tum domus porrectum caput, infinitas species et
 militum cateruas. Que omnia ad primum quoq;
 Crucis signum euanescent. His quoq; agnitis salo-
 laciarum modis incipiunt presagire, et futurorum
 dierum euentus, uelle predicere. Cumq; et in his
 contempti fuerint, ipsum iam sue nequitie prin-
 cipem ac totius mali summitatem ad subsidium sui
 certaminis uocant. Crebro deniq; Antonius
 talem a se uisum Diabolum assererat, quale m
 et Job beatus, Domino reuelante cognouerat. **Horren-**
 Oculi eius tanquam luciferi, et ex ore eius **da Satanae**
 procedunt lampades incense. Crines quoq; **species**
 incendijs sparguntur, et ex naribus eius fumus **nihil aliud**
 egreditur, quasi fornacis aestuantis ardore car- **um umbræ**
 bonum. Anima eius ut pruna, flamma uero
 ex ore eius glomeratur cum huiusmodi terroribus

uisua

VITA SANCTI

nisus est Demonum princeps inquit Antonius
 ingentia sepe, ut dixi, promittens impietatis
 defurit lingua magniloqua, de qua Dominus
 emphavit ad Iob dicens. Arbitratur enim ferri
 ut paleas, cramentum ut lignum putridum,
 maria ut terram, tartari profundum tanquam
 tuiū estimabat, abyssum ut deambulatorium. In
 prophetā quoq; increpat, dicens. Persequens
 prebendam et omnem orbem terrarum manus
 ut nidum obtinebo, & ut ova derelicta auferam
 Sic iniquus funercas euomens uoces, bene uicini
 um aliquos frequenter illaqueat, sed nos nec
 pollicitationibus credere, nec minas formidamus
 bemus, fallit enim frequenter, nihilq; uerum pro
 mittit. Nam si non mendacia cuncta loqueretur
 quomodo talia & tam infinita promittens hanc
 Crucis ut Draco aduncatus a Domino est, & ca
 pistro ligatus ut iumentum, & quasi mancipium
 fugitiuum uinctus circulo, & armilla labia pro
 foratus nullum omnino fidelium deuorare per
 titur. Nunc miserabilis ut passer ad ludum ir
 tus a Christo est, nunc comites suos quasi sit
 piones & Serpentes calcaneo Christianorum sub
 stratus gemit. Ille qui uniuersa maria a se delat
 plaudebat, ille qui orbem terrarum manu sua te
 nere possit

Christus
 uictor Sa
 tane.

ere pollicebatur, ecce a nobis uincitur, ecce me
 aduersum se, prohibere non potest, disputantem.

Contemnenda est filioli penitus cum manibus uer-
 bis superba iactatio. Fulgur ille qui lucere se simu-
 labat, non ueri splendor est luminis sed quibus ar-
 dens est indicat flammam. Nam dicto citius rece-
 dens, suarum secum refert simulachra poenarum.

Solent etiam cum modulatione nonnunquam appa-
 rentes psallere. Proh nefas adhuc impuro ore sa- Satan tra-
 cta scripturarum eloquia meditantur frequenter etans sa-
 legentibus nobis, quasi echo ad extrema uerba re- cras lite-
 spondent. Dormientes quoque excitant ad oran- ras.

dam, ut totius noctis somnum eripiant, plerosque
 etiam in Monachorum nobilium habitu coercent,
 et pristina quibus conscij sunt peccata imputant,
 sed spernende sunt eorum increpationes et ad-
 monitiones, ieiunandi, uigiliarum quoque fraudu-
 lenta suggestio. Ob id enim familiares nobis spe-
 cies assumunt, ut affinitate uirtutum nocentes sa-
 cilius uirus interserant, et innocentes quosque per
 speciem honestatis elidant. Impossibile postea du-
 rumque hoc studium predicant, ut dum onerosum
 esse uidetur quod coeptum est, ex desperatione te-
 dium, et ex tedio succedat ignauia. Idcirco Pro-
 pheta missus a Domino, luctuosa denuncians, sub-

P

limi uo.

VITA SANCTI

Qui nocte dicebat. *Vae illi qui potat proximum suum, subuersione turbida.* Huiusmodi enim exhortamenta deprauatoria sunt itineris quod ducit ad cœlum. Idcirco cum uenisset Dominus ad terram, & uera de eo Demones multi predicarent, quos enim dicebant, tu es Christus filius Dei uiui, miserantium ora claudebat, qui uinctas hominum linguas soluebat, ne cum præconio ueri, peruersitatis uenena miscerent, & ut nos eius exemplo, etiã si per futura suaderent, in nullo bis commoueremus assensum, quia profecto non congruit libertatem à Domino concessam, & scripturam præcepta uitalia, à Diabolo uiuendi capere cœlia, qui suum deserens ordinem, sacram Christi temerauit imperium.

Propterea etiam Dominus cum de scripturis loquentem, iubebat tacere, quia peccatori dicit Deus: *Quare tu enarras iusticias meas, & affirmas testamentum meum per os tuum? Omnia Demones simulant, colloquuntur sepe cum fratribus, sepe cum turba inconditos excitant fontibus. Manus applaudunt, sibilant, insipienter cadunt, ut uel in puncto peccati Christianum petis introeant. Cumq; ab uniuersis fuerint repulsi, ad extremum debilitatem suam lamentatione testantur. Et*

Et Dominus quidem quasi Deus & suae con-
 feius maiestatis obmutescere his imperabat, nos
 autem uestigijs sanctorum inherentes, eandem
 gratiam uiam, qui memoratas subtilius fallaci-
 os peridentes cauebant. Cum consisteret
 uersam me peccator, obmutui & humiliatus
 sum, & filii a bonis. Et iterum: Ego uero
 tanquam surdus non audiebam, & tanquam mu-
 tus non aperiens os suum, factus sum ut homo non
 audirens. Christus silentium imperauit, ut nos
 quodolo nihil credamus et uicimus. Si orare com-
 potiant, si ieiunia suadent, non ex eorum nos mo-
 uentis, sed ex nostra consuetudine dirigamus. De-
 uisq; etiam si irruentes mortem nobis intentare ui-
 deantur, irridendi potius sunt quam timendi, quia
 cum sint debiles, minantur cuncta, nec faciunt.
 Quae quidem de istis iam transitorie dixisse me me-
 mori, attamen eadem nunc explicanda sunt latius,
 quia non mediocrem affert repetitio cautelam.
 Adueniente Domino destructus est inimicus, & Christus
 uincit penitus eius robur clanguit. Propter quod uictor Sa-
 pristinae uirtutis memor, quasi tyrannus iam scene tane-
 scens, cum ruisse se uideat, in perniciem grassatur
 humanam, nec tamen potest firmum Deo pectus
 cogitationum et ceterarum fraudum arte peruertere.

P a Nam

VITA SANCTI

Nam luce clarius est, quoniam aduersarii nostri nec humana carne sint septi, ut causari ualeant, idcirco nos a se non posse superari, quia clauis ostio introire non ualeant. Et re uera si fuisset hoc fragili corpore colligati, obseruato introitus hisdem negaretur accessus.

Ecclesia
stat contra
furorem
Satanæ.

Cum autem ut diximus, hoc impedimento liberi, & obstructa penetrent, atque in omni loco ter uolitent aëre, manifestum est, ob eueruentionem eorum permanere Ecclesie corpus illud. Denique satellites impij cum principe suo Diabolo quem saluator in Euangelio homicidam et patrem malicie ab initio fuisse firmat, nobis aduersum dimicantibus fortiter nullo modo cessissent, si potestas eorum non fuisset ablata. Nam si uentus cur nobis satanas parcis, qui ubique discursus. Cui qui nullo clauderis loco, aduersum te uentum & disputantium non potes labefacere constantiam? Sed fortasse nos diligis, quos quotidie coneris obruere, aut credibile est, te esse bonitatis magistrum, & fauere magis optimis quam nocere. Et quid tam carum tibi potest esse quam ledere, maxime eos qui tuis sceleribus uiriliter repugnant, secundum quod scriptum est, quia abominatio est pietati peccatori? Quis tam secundum ad maliciam possidet pe-

VITA SANCTI

spatis, parietum quoque fundamenta subuerit
 unum numeroſe ſobolis coaceruauit ſepulchrum
 Cur ipſum ad extremum diri uulneris nouitate
 percuffit? Qui hoc opponit, audiat è diuerſo, ne
 Diabolum potuiſſe hoc, ſed Dominum, à quo po-
 teſtas aduerſum nos dupliciter datur, uel ad glori-
 am ſi probamur, uel ad poenam ſi delinquimus.

Quin potius ex hoc animaduertat, nec contra
 unum quidem hominem, Diabolum quicquam po-
 tuiſſe, ſi non poteſtatem accepiffet à Domino.

Nullus enim quod ſue ditionis eſt, ab alio deprece-
 tur. Sed quid Iob memoroſ? quem non expetium
 potuit uincere: Nec contra iumenta quidem eſt

et contra oues, nec contra Sues, ſine conceſſu
 DEI proprium robur exercuit, ſicut in Euange-
 lio ſcriptum eſt. Demones autem rogabant eum di-
 centes: Si eiſcis nos, mitte nos in gregem Porcorum.

Quomodo igitur qui porcorum expetunt mar-
 tes, imaginem DEI, hominem, et tam cœcum
 conditori animal, ſuo ualebunt iure peruertere.

Magna dilectiſſimi aduerſum Demones arma ſunt

Arma : uita ſincera et intemerata ad Deum fides. Cœ-
contra dite mihi experto, pertimeſcit Satanas recte mi-

Demones uentium uigilias, orationes, ieiunia, manſuetudi-
 nem, uoluntariam paupertatem, uane glorie
 contemptum,

contemptum, humilitatem, misericordiam, ire
 dominatum, & precipue purum erga CHRIS-
 tum amorem. Nouit teterrimus coluber, ex præ-
 cepto Domini, sub iustorum se iacere uestigijs, qui
 ait, Ecce dedi uobis potestatem calcare super Ser-
 pentes & Scorpiones, & super omnem uirtutem
 inimici. Si autem & diuinationem se habere si-
 mulantes, uenturos fratres nunciauerint, & as-
 fuerint quos uenire prædixerant, nec sic fides est
 commodanda mendacibus. Ob id enim præcessere
 uenientes, ut credulitas sibi paretur ex nuncio,
 & postea aditus ex credulitate fallacie.

Verum in hoc nullum Christiano debet esse
 miraculum, cum non tantum qui leuitate nature
 per cuncta discurrunt, ualeant peruenire gradi-
 entes, sed homines quoque Equorum uelocitate per-
 uesti nungiant affuturos. Nondum enim ea que
 nondum fieri coepta sunt referunt, quia Dominus
 solus conscius est futurorum, sed quorum conspi-
 ciunt in actu initium, eorum sibi tanquam fures
 apud ignaros uendicant notionem. Nam quantos
 nunc putatis, qui possunt uelocitate puerili istum
 coeptum, nostrosque contra se sermones ante rela-
 tum alicuius hic positi, longe manebus indicare.

Satan quo-
 modo su-
 tura præ-
 nunciet.

R 4

Quod

VITA SANCTI

Quod uobis perspicuum fieri potest exemplum
 quis a thebaide aut alicuius regionis oppido cap-
 rit profiscisci, & hunc Demones in itinere in-
 runt ambulantes, pernicitate memorata posse
 predicere uenientem. Ita & de Nili inundatione
 solenni, cum multas in Aethiopia uiderint pluu-
 e quibus fluiuius intumescens ultra alueum efflu-
 consuevit, praecurrentes ad Aegyptum, nunti-
 annis aduentum. Hoc autem & homines si
 celeritatis esset tanta natura, facile nunciarent.
 Ut enim speculator beati Dauid ad uerticem
 celsioris ascendens, prior quam hi, qui in tem-
 erant prospiciens uenientes, non quaedam in-
 de futuris, sed de his qui uenire coeperant, nunci-
 abat, sic & Demones cura peruigili omnia con-
 siderantes, rapido cursu sibi inuicem nuntiant.
 Sed si forte contigerit, ut DEI nutu ad finem
 pta non ueniant, hoc est, si aut uiator e-
 grediatur uia, aut suspensis nubibus, aquae ad
 tum coeli cardinem deferantur, tunc decipientium
 una cum credentibus error aperitur. Hae gen-
 litatis fuere principia, bis praesagatorum delu-
 apud delubra Daemonum, quondam credebantur
 oracula, quae aduentu Domini nostri Iesu Christi
 indicto silentio obmutuerunt, suosque perdidere
 captiuos.

Vnde Ido-
 latria or-
 ta.

aptius. Quis rogo Medicum, ex obseruatione morborum cum animæ astuantis incendium, de cernarum pulsu leuidigitorum scrutatur attactu, lumen arbitratu habere noticiam? Quis gubernatorem navigationis suæ uiam inter cœli sidera requirentem, maiestatis omne ueneratur? Quis agricolam de aridis æstatis feruoribus, aut le Hyemali aquarum largitate, uel frigore disputantem non potius ex peritia laudat, quam DEI consecrat nomine? Verum ut concedamus pauli, Contra sper, si uera Demones nunciarent, respondete prædicta mihi, quis fructus est nosse uenientia? Nunquid aut ones sciens hæc aliquando laudatus, aut punitus est ne, Propheciens? In hoc unusquisq; sibi preparat, seu tormenta, seu gloriam, si uel negligat scripturarum mandata uel faciat. Nullus ob id nostrum hanc arripuit uitam, ut habeat præscientiam futurorum, sed ut præceptis Domini obediens, amicus incipiat esse de seruo. Curandum est nou præscire quæ ueniunt, sed implere quæ iussa sunt, nec institutionibus bonis hanc flagitare mercedem, cum magis debeamus uictoriam contra Diabolum ab auxiliatore Domino postulare. Sed si forte aliquis hoc libenter assumit, ut futura cognoscat, habeat purum cor, quia credo animam DEO seruientem.

P S

si in

VITA SANCTI

Si in ea perseverauerit integritate, qua reuolu-
 plus scire posse quam Demones. Talis erat
 Helisei que alijs incognitas uirtutes uidebat. Et
 iam uobis ceteras Demonum explicabo. **S**olent
 nocte uenientes Angelos DEI se fugere
 laudare. studium, mirari perseverantiam, se
 premia polliceri. Quos cum uideritis, tam non
 domos uestras Crucis armate signaculo, et
Signi dissoluentur in nihilum, quia metuent
 trophæum, in quo saluator aëris expoliatus
 tes fecit ostentui.

Solent enim uarijs saltationibus
 torquere, et nostris procaciter offerre se
 ut mentem pauore, et corpus horrore commo-
 Sed et in hoc fides DEO tuta fugat eos quasi
 firma ludibria. Non est autem difficile honori
 spirituum malorumq; discretio, que se Deo
 buente panditur. Sanctorum Angelorum
 et tranquillus aspectus est, quia non contumeliosus
 neq; clamant, neq; aliquis audit nocem eorum
 cum tacite leniterq; properantes, gaudium
 tationem, fiduciam peccatoribus infundunt.
 Siquidem cum illis est Dominus, qui est
 origo letitie. Tunc mens nostra non turbida,
 lenis et placida Angelorum luce radiatur.

Quomodo
 do mali
 bonis spi-
 ritibus di-
 scernendi.

tes ecclesiarum premiorum aviditate flagrans è
 actò si posset humani corporis domicilio, &
 exaeris exonerata mortalibus, cū his quos uidet
 bire festinat ad coelum. Horum tanta benignitas
 est, ut si quis pro conditione fragilitatis huma-
 na timore fuerit eorum fulgore perterritus, om-
 nino continuo ex corde auferant metum. Ita Ga-
 briel cum Zacharia loqueretur in templo, & An-
 gelus cum diuinum uirginis partum pastoribus nun-
 tiaret, & qui Dominici corporis agebant ex-
 cubias, securis uidentium se mentibus ostenden-
 tes, ne metuerent imperabant. Metus enim non
 tantum ex pauore animi, quantum ex magnarum
 rerum saepe concutitur affectu.

Pessimorum uero uultus truces, sonitus hor-
 rendi, sordidi cogitatus, plausus motusq; indis-
 ciplinatorum adolescentum uel Latronum, è quibus
 confestim, timor anime, sensibus torpor incutitur
 odium Christianorum, Monachorum mæror, te-
 dium suorum, recordatio & metus mortis, cu-
 pidonequitiæ, lassitudo uirtutis, cordis hebetatio.
 Si igitur post timorem horrore concepto successerit
 gaudium, & ad Deum fiducia, atq; ineffabilis ca-
 ritas, uenisse sciamus auxiliū, qui securitas anime,
 presentis

Appari-
 tiones Sa-
 tanæ quæ
 cognos-
 cendæ.

VITA SANCTI

presentis maiestatis indicium est. Sic namque
 patriarcha Abrabā uidens Deū, gaudius est, et
 nes cū Mariam superuenisse sentiret, quae in sa-
 mentris hospitio uniuersitatis gestabat parit
 exultauit, nec dum natus in gaudium. Si
 incussa formido permanserit, hostis est qui
 tur, quoniam nec resouere nouit ut Gabriē
 uentem uirginem ne timeat, iubet, et sic
 flores nuncio consolati sunt, quinimo pauore
 plicat, et usq; ad profundam impietatis form
 ut sibi homines prosternātur, impellit. Eximie
 fera gentilitas dominice interdictionis igni
 falso Demones deos opinata est, Christiani
 autem populos his fallacijs irretiri non passu
 Dominus, qui Diabolum in Euangelio audacter
 bi principatum omnium presumentem impellit di-
 cens: Vade retro Sathanas. Scriptum est: In
 Dominum Deum tuum adorabis, et illi sola ser-
 uies. Horum uerborum etiam nobis licentia
 tributa, quia idcirco locutus est talia, ut simi-
 do tentamentorum, auctoris nostri frangantur
 eloquijs.

Contra Illud quoq; mi carissimi, admoneo, ut
 miraculo magis sit uobis, quam signorū sollicitudo. Nulle
 rum uix ex uobis haec faciens, aut ipse superbia intumescat
 autem.

ut despiciat eos qui facere non possunt. Conuer-
 sationem magis scrutamini singulorum, in hac
 et imitari uos quæ perfecta sunt, conuenit, et
 implere quæ desunt. Nam signa facere non est no-
 stræ potestatis, sed Domini potestatis, qui ad disci-
 pulos gloriantes in Euangelio ait, Ne gaudea-
 tis quia Demones uobis subiecti sunt, sed quod
 nomina uestra scripta sunt in cælis. Nominam
 uobis in Libro uitæ conscriptio, testimonium est
 uirtutis et meriti, expulsio autem Sathanae lau-
 datio saluatoris est. Vnde his qui non in uitæ
 laboribus sed in prodigijs exultabant, dicentibus,
 Nonne in tuo nomine Demonia uicimus, et in
 tuo nomine uirtutes multas fecimus? Respondebit
 Dominus. Amen dico uobis, non noui uos. Discer-
 dite a me operari iniquitatis. Non enim nouit Do-
 minus uias impiorum: Hoc ergo magnopere pos-
 sulemus, ut donum spirituum discernendorum
 mereamur accipere, quo secundum sententiam scri-
 pturarum omni spiritui non credamus.

Volueram quidem iam finire sermonem, et
 silentio premere quæcunq; meæ acciderant parui-
 tati, sed ne putetis me frustra commemorasse, quæ
 euenire non possent, idcirco licet insipiens fiam, sta-
 tui me Dominus qui secretæ mentis est inspector, nouit
 nouit

VITA SANCTI

Satanæ
machinatio-
nes ad
uersus
Antonium
nariæ.

non me causa iactantiae, sed uestri gratia p[ro]f[er]tus hoc facere, pauca replicabo de plurimis. Quotiens me nimijs laudibus efferre conati sum cum à me in nomine Domini maledicta reciperent. Quotiens augmenta Nili fluminis futura fuerunt, cum à me audirent, & hoc ad uestram pertinet curam? Quotiens militantes ut multi armati Scorpionibus, equis, beluis, et uarijs feris circumdederunt me, & domum in qua ego repleuerunt? Cū ego è contra psallerem, hi in cantibus, & hi in equis, nos autem in nomine Domini Dei nostri magnificabimur, & statim misericordia Christi fugabantur. Quodam autem tempore cum ingenti luce uenientes dixerunt, ueniamus Antoni nostram tibi prebere fulgorem. Et ego clausis oculis, quia lucem Diaboli dedignabar aspicere, orabam, & dicto citius impiorum luminen extinguebatur. Post menses autem paucos cum me coram psallerent, & de scripturis sibi sermocinarentur tanquam surdus non audiebam. Commouerunt aliquando Monasterium, et mente immobili Dominum deprecabar. Sæpe suspensus, sæpe saltationes, sæpe sibilos ingesserunt & me psalente, sonus eorum in uoces fletus uertebatur.

Credit

Credite mi filioli quod dicturus sum, uidi uisitando Diabolum celsum corpore, qui se Dei uisitem & providentiam ausus est dicere & ait ad me: Quid uis ut à me tibi donetur Antoni, At ego post oculum maximum in os eius ingeminans, totum me in eum Christi nomine armatus ingessi, & statim ille procerus aspectu, inter medius manus exoleuit. Ieiunanti etiã mihi uisus est ut Monachus, & panes offerens, his sermonibus suadebat ne nescerem, et huic aliquid indulgerem corpusculo & tu inquit homo es, & humana fragilitate circumdatus, labor paululum conquiescat, ane gritatio surrepat. Ilico luridam faciem Serpentis agnoui, & cum ad consueta Christi munimenta conuigerem, tanquam per fenestram fumus laberetur, euauit. Auri quoque decipulam mihi in deserto frequenter tetendit, quod ideo offerebat, ut aut uisu irretiret me, aut tactu uapularret me. Nam sepe me à Demonibus non denego uerberatum. Canebam autem sic, nullus me separabit à caritate Christi. Ad cuius uocis auditum, in se inuicem defurantes, non meo, sed Domini fugabantur imperio, qui ait, uidi Sathanam quasi fulgur cadentem de coelo. Hec ergo filioli, Apostolici memor eloquij in me transformandi, ut propo

VITA SANCTI

ut propositum uestrum nec Demonum terrorem
 aliqua lassitudo dissolueret. Sed quoniam
 vestram utilitatem multa memorando insipiens
 etus sum, huius rei uobis impertiri cupio
 nem, quam ueram esse nullus ambigat audire.

Pulsauit aliquando Demon Monasterium
 um, egrediens uideo hominem enormi sublimi
 porrectum, caput usq; ad coelum. Cum
 quis nam esset, inquirerem, ait: Ego sum
 nas. Et ego, quid inquam hic queris? Respondeo
 Cur mihi frustra imputant Monachi? Cur
 Christianorum populi maledicunt? Et ego
 faciunt, Tuis enim frequenter molestantur
 Satan factus. At ille ait. Nihil ego facio, sed ipsi se
 tetur suas turbant. Nam ego miserabilis factus sum. Rogo
 uires deus. Nonne legisti, quia defecerunt inimici
 bilitatas finem, & ciuitates eorum destruxisti. Nullum
 per Christum iam habeo locum, nullam possideo ciuitatem
 stum. mibi nulla sunt arma. Per omnes nationes
 etasq; prouincias, Christi personat nomen,
 dines ipsae Monachorum stipantur choris,
 queso tueantur et me sine causa non lacerent.
 ego Dei gratiam cum alacritate miratus,
 tum locutus sum: Non tuae ueritati, quae nullam

in honorem & tam manditam ascribo sententiam. . . Nam cum fallacie caput sis, hoc sine mendacio coactus es confiteri, uere enim IESVS tuas unditus surripuit uires, & honore nudatus Angelico, uolutaris in sordibus. Vix dum uerba compleueram, & ille sublimis saluatoris nominatione deiectus est. *Que ergo iam o filioli poterit residere cunctatio? Que trepidatio manebit ulterius?*

Quis uos eorum turbo poterit conuellere? Secure sint anime singulorum, non sibi fingant uanas cogitationes, uana discrimina, non aliquis timeat à Diabolo sublatum ad præcipitia, se posse deferri. Pellatur omnis anxietas, Dominus enim qui nostros prostrauit inimicos, manens ut promisit in nobis, à uarijs nos Sathane muniuit incursibus.

En ipse Diabolus qui huiusmodi cum suis satellitibus exercet astutias, nihil se posse contra Christianos fatetur. Iam curæ Christianorum & Monachorum sit, ne per eorum inertiam uires Demonibus præbeantur. Nam quales nos & nostras repererint cogitationes, tales se nobis prestare consueuerunt. Et si quod in pectoribus male mentis & pauoris semen inuenerint, quasi Latrones qui deserta obsident loca, ceptos cumulant timores, & crudeliter imminentes, infelicem puniunt

Q animam.

VITA SANCTI

animam. Si autem alacres fuerimus in Donis
& futurorum bonorum cupido nos succendent,
semper omnia manibus DEI comittamus, nisi
Demonum ad expugnandum ualebit ecclesia
magis autem cum munita in Christo corda con-
xerint, confusi reuertuntur, Ita & Iob firmus
in Domino, Diabolus refugit, & infelicissimam
dam expoliati fide, uinculis captiuitatis inue-

Vna est enim ratio uincendi inimicam
cia spiritualis, & anime Dominum semper con-
stantis iugis recordatio, que Demonum ludos
si fumum expellens, persequetur aduersarios,
tius quam timebit.

Non est enim ne-
Sathanas ignium futurorum, & estuantis gel-
ne copiosa nouit incendia. Sed ut mea iam clar-
datur oratio, illud in finem commemoro: Cum
aliqua se uobis obtulerit nisto, audacter requirite
quis sit ille, & unde uenerit, ac sine mora si san-
ctorum fuerit reuelatio, Angelica consolatione
mor uertetur in gaudium. Si uero Diaboli spi-
oblata tentatio, fidelis anime percunctatione
entaneset, quia maximum est securitatis indicium
interrogare quis nam est & unde. Sic & Nisi
filius auxiliatorem suum interrogando cognoscit
nec Danielem percunctantē latere potuit inimicum.

Postquam

Postquam Antonius dicendi finem fecit, le. Profectus
 antibus cunctis in alijs uirtutis cupido exardescere, ex Anto
 at, in alijs infirma refouebatur fides, ex aliorum ^{nij} orati
 rentibus falsa opinionones, pellebantur, ex aliorum ^{one.}
 ensibus inanium terrorum pellebatur accensio, si
 ruiq; cum iam Demonum insidias contemnerent,
 irabantur in Antonio tantam gratiam spirituum
 discernendorū quam Domino tribuente, percepe
 rat. Erant igitur in monte Monasteria tanquam
 tabernacula plenis diuinis choris psallentium, le
 rentiam, orantium, tantumq; ieiunandi, & uigi
 arum ardorem cunctorum mentibus sermo eius
 flauerat, ut futura spei auiditate, ad charitatem
 nutuā & misericordias indigentibus exhibendas,
 ugi studio laborarent, qui infinitam regionem
 quandam, & oppidum à mundana conuersatione
 iunctum, plenum pietatis atq; iustitiæ uidebantur
 incolere Quis tantum Monachorum agmen aspi
 ciens, uirilem illum concordie cœtum cernens, in
 quo nullus nocens, nulla detractio susurronis, sed
 multitudo abstinentiam & certamen officium
 erat, non in hanc statim erumperet uocem,
 quam bone domus tue IACOB tabernacula
 tua ISRAEL, tanquam nemora obumbrantia,
 Q. 2 tanquam

VITA SANCTI

Tanquam paradiscus ſuper flumios, tanquam tabernacula, quæ fixa ſunt à Domino tanquam tabernacula circa aquas?

Dū hæc ita geruntur, quibus indies beata mansione ſtadium creſceret: Antonius in cœleſtium ſitam recordans, & præſentis uitæ deſpiciens ſeruitutem quaſi parua eſſent quæcunq; iam geſſet ſeparatus à fratribus inſtituebatur. Cūq; taſtibus, ſiue ſomnū indulgere corpufculo, aut naturæ neceſſitates cogeret humana cõditio, afficiebatur pudore, quod tantam animæ libertatem, modici carnis termini cohercerent. frequenter cum fratribus ſedens, à cibo qui ſibi appoſitus, memoriæ eſcæ ſpirituæ abſtrahitur. Edebat tamen utpõte homo ſæpe ſolus, ſæpe Habendū cum fratribus. Et cum hæc mira ut præſentia gehonorem ret, cum confuſione animæ adhibenda in corpore. pere corpore diligentiam perſuadebat dicens, ne corpus eſſe penitus enecandum, ne operatio creatoris uoluntatem creatoris diſſolueretur, & ob hoc ne ſtadium animæ conferendum, ne uitijs ſuæ corporeis, ad æternas inferni tenebras truderetur, qui nimio indultum ſibi, propter alteros in cœlo imperium, vindicans domicilium ſuum, ut Apollolus Paulus ad tertium cœlum ſubleuaret. Apollolus

rebat hoc à saluatore præceptum in quo ait: Nolite solliciti esse corpori quid uestiamini, & ne quaesieritis, quid manducetis, aut quid bibatis, quia hec gentes querunt, uester autem pater nouit quod in uobis digereis his omnibus. Querite ergo primum regnum DEI, & iusticiam eius, & hæc omnia adhibebuntur uobis.

His rebus transactis, cum persecutio impiissimi Maximiiani furorẽ uersans uastaret Ecclesiam, sanctis martyribus Alexandriam perductis, reliquit & ipse Monasterio secutus est futuras Christi martimas, dicens. Pergamus ad gloriosos fratrum triumphos, ut aut ipsi congregiamur, aut spectemus alios preliantes. Et amore quidem iam martyr erat, sed cum tradere se ultro non ualeret, & sociari confessoribus in metallis uel in carceribus constitutis, magna cum cura & libertate ingredientes ad iudicem, exhortabatur, ne terrore impiorum subacti, Dominum negarent. Iamq; sententia coronatos, exultans, quasi ipse uicisset, usq; ad locum foelicis sanguinis prosequabatur.

Quamobrem motus Iudex ob Antonij sociorumq; eius constantiam, præcepit nullum penitus Monachorum, aut obseruare iudiciũ, aut in ciuitate uersari. Et cæteris quidem omnibus in illa die placuit

Q 3 abscondi.

VITA SANCTI

abscondi. Antonium autem impavidus negotio
 persecutoris imperio, lauit ἐπειδὴ ὑπὸν, id est, sa-
 pulcare suam. Et alia die stans in quodam eminente
 loco candente præcinctus ueste, procedentem in
 cem suo prouocabat aspectu, flagrans cupiditate
 martyrii, ostendebatq; nobis contemptorem per-
 narum, & mortis in Christianis animum per-
 uerare debere, in tantum, ut contristaretur, &
 uolenti pati pro DEI nomine, martyrium non
 batur. Sed Dominus qui suo gregi parabat Ma-
 strum, seruauit Antonium, ut institutio, facta
 factum est Monachorum, non solum oratione
 eius, sed & conspectibus firmaretur. Nunquam
 tamen à confessorum uestigijs separatus est, qui
 maxima circa eos cura & charitatis uinculo colligatus,
 magis carcerem patiebatur exclusus.
 Postquam autem persecutionis turbo defluerat,
 & beato Episcopo Petro iam ob martyrii gloria
 am coronato, ad pristinum Monasterium regressus
 sus est, quotidianum fidei ob conscientie marti-
 rium merebatur, acrioribus se ieiunijs uigilijs
 conficiens uestimento cilicino intrinsecus, de super
 pellicio utebatur, nunquam corpus lauans, nun-
 quam à pedibus sordes abluens, nisi dum per aquam
 transire necessitas compulisset. Nullus deniq; An-
 tonij corpus nudum, antequam moreretur unquam
 uidit.

Quodam

Quodam autem tempore cum ab omnium se ^{Miracula} monstrasset oculis, & clauso Monasterio neminem Antonij, omnino susciperet, Martinianus militum prepositus, cuius filia immundi spiritus infestationibus quætebatur, pulsans ostium, obsecrabat ut suo pignori subueniret & exiens Deum pro filia deprecaretur. Tunc ille aperire quidem minime uoluit, prospiciens uero desuper ait, O homo quid meum postis auxilium, Mortalis & ego sum, & tuæ socius fragilitatis. Si autem credis in Christum cui deserno, & secundum fidem tuam ora Deum, sanabitur filia tua. Confestim ille credens abiit, & inuocato IESU, filiam reduxit incolumem.

Multa & alia mirabilia per illum Dominus operatus est, & merito, qui enim promisit in Evangelio, Petite & dabitur uobis, inuento qui eius gratiam meretur, accipere suam potentiam non negauit. Nam plures uexatorum ante Monasterium eius clauso introitu dormientes, fidelibus per eum ad Christum precibus orabatur. Hæc illi multitudo uenientium, desideratam solitudinem auferens tædio fuit. Metuens itaq; ne signorum copiosa concessio, aut suos animos extolleret, aut alios plus de se quam uidebant in ipso cogere.

VITA SANCTI

cogeret estimare, ad superiorem Thebaidem
 gere cogitavit, ubi nullus eum agnosceret.
 fratribus acceptis panibus, sedebat super flumen
 ripam, transitum navis observans. Illo talis
 tante vox ad eum de super facta est dicens: *Quo
 quo pergis et quares?* At ille intrepide quasi
 suetam vocem loquentis agnosceret, respondit
*Quoniam non sinunt me quiescere populi, idcirco
 ad superiorem Thebaidem ire optimum duxerim,
 cipue quia ea exigor, que virtutem meam profu-
 nimitatis excedunt.* Et vox ad illum ait: *Si ad
 baidem uadas, et ad pastoralia, ut cogitas, per-
 maiorem ac duplicem sustinebis laborem. Si autem
 uere quiescere cupis, uade nunc ad interius deserta
 tum.* Cuius Antonius diceret, *Et quis mihi locum
 animum poterit ostendere.* Ignarus enim sanctorum
 rum. Confestim ei vox que loquebatur, *Societatem
 nos indicauit, qui mercandi gratia ad Aegyptum
 venire consueuerant, his appropinquans Antonius
 us, rogauit ut se pariter adducerent in desertum.*
 Nullus obniscus est, sed tanquam à Deo missum
 mitem suscipientes, amplexi sunt eius societatem.
 Tribus autem diebus et noctibus itinere com-
 plecto, inuenit montem ualde excelsum, ad cuius
 radices fons aque dulcis labebatur: Et campum
 hard

Antonius
 transit in
 gliam E-
 verum.

aut magnus totum ambiens montem, qui palmis
 et paucis, & his neglectis confusus erat. Hunc
 Antonius locum quasi à Deo sibi offerretur amplexus
 est. Is enim erat quem sibi ad fluminis ripam
 cadenti qui loquebatur, ostenderat. Et primo qui-
 dam accipiens à comitibus panes, solus remansit
 in monte, nullo alio cum eodem conuersante.

Quasi propriam enim domum agnoscens, habebat
 locum illum. Sarraceni quoque uidentes eius fidu-
 ciam, optato per eum transitu, panes eidem cum
 letitia deferrebant, nec non palmarum licet medi-
 ocri, attamen aliquanto solacio resouebatur.

Exinde cum fratres agnito loco tanquam ad
 patrem filij, sollicitè alimenta transmitterent, ui-
 dens Antonius quod ob suum refrigerium, multis
 onerosus labor indiceretur, & parcens etiam in
 hoc Monachis, rogauit unum de aduenientibus, ut
 sarcinum sibi bis acutum cum frumento deferret.

Quibus allatis, circueiens montem baud grandem,
 culture aptum reperit locum, ad quem deriuata
 aqua desuper poterat influere. Ibiq; seminauit,
 atq; ex inde annum sibi panem laborans, gaude-
 bat quod sine cuiusquam molestia ex proprijs ma-
 nibus uiueret in deserto. Sed cum rursus etiam il-
 luc quidam uenire coepissent, misertus est lassitu-
 dinis.

Q 5 dini

VITA SANCTI

dñi eorum & holum in paruo terre cessite
 et post asperum iter aliquando uenientes,
 resouerentur, hoc fratrum fuit refrigerium
 paruula messem, quam bestie, que propter
 illuc adueniebant depaste sunt, è quibus
 prebendens dixit omnibus, Cur me leditis
 me lese? Abite, & in nomine Domini, ne
 propietis ulterius. Quis non credas post
 nunciationem quasi timentes, nunquam
 stias propinquasse. Sic Antonium impens
 montium & deserti intestina captiuem
 nibus etiam dedito, introeunt fratres ma
 precibus extorserunt, ut oliuas & legum
 oleum, quod post menses aliquot ministraba
 gnaretur accipere, & senili medicam
 etati. Proh nephas quantas ibi conuersa
 tus est luctas, uere securam quod scrip
 non illi aduersus carnem & sanguinem fuit
 luctationem, sed aduersum principatus &
 tes, ad his qui ad eum ingrediebantur, agnos
 Illic enim tumultus & uoces populi, armo
 sonitus prorsus plenum montem. Demonum
 titudine se uidisse, reserebant, ipsum etiam
 contra mimicos palam resistentem, & som
 colluctantem. Qui tamen & aduenientes

Antonij
 certamen
 contra Sa
 tane co
 pius in B
 rmo.

lebat hortatu, & flexis genibus armisq; oratio-
 um, omnem Sathane prosternebat exerciti-
 um. Admiratio plane dignum est,
 tam inermi solitudine unum hominem, nec
 unquam quotidianas expauisse congressiones,
 cum bestiarum quadrupedum siue repti-
 um, diuersae refisse feritati. Inste David cecinit,
 Confidunt in Domino sicut mons Syon non
 commouebitur in eternum. Immobilem & tran-
 quillum tenens animi firmitatem, & Demones
 & feras, sicut scriptum est, secum pa-
 rochat. Sed & Diabolus, ut supra dictus Pro-
 pheta est, obseruans eum, frendebat dentibus suis,
 & illi saluatoris auxilio, ab uniuersis tutus
 exhorrebat insidijs. Quadam ergo nocte cum
 vigilanti cura obsecraret Dominum, tantos in Mo. Antonius
 horum eius bestiarum greges coacernauit, ut uerbo su-
 per Jeremi beluas circum se aspiceret. Que gat bestia
 in ore morsum corpori minitarentur, in
 hostis astutias, dixitq; Si a DOMINO
 nobis est tributa licentia, deuotate concessi-
 mus, autem Demonum huc uenistis impulsu,
 potius abite, quia CHRISTI famulus sum, ita
 est, & cum iubentis uoce omnis bestia
 multitudo quasi maiestatis uerberere cedere
 Non

VITA SANCTI

Non multi post hæc fluxerant dies, et
eritur cum eodem hoste certatio. Operantibus
(nam semper ut uenientibus pro his, qui
detulerant, aliquod munusculum rependebat)
borabat) traxit quidam sportelle quantum
triciam, sine funiculum. Ad cuius motum
gens, uidit bestiam pubetenua humanam
preferentem; que exinde in Asinam fronsit.
Post cuius aspectum uexillum Crucis in fronsit
pingens hoc tantum ait, Christi seruus sum, si
missa es, non fugio. Nullum in medio spectans
statim informe prodigium dicto ocius cum
tanti turba fugit, et in medio cursu ruens
est. Ista autem explosi mors atque enecatio
Demonum erat communis interitus, et
studio laborantes, Antonium a deserto
non ualuerunt. Mirandis plus miranda facta sunt.

Non grande post ista tempus excesserunt
tantarum uictoriarum homo fratrum per
uincitur. A Monachis enim rogatus ut eos
retur inuisere, una cum his profectus est,
sitis camelo aqua et panibus, quia nusquam
ter Monasterij locum ex quo hauserant,
aqua per arentem uiam reperiebatur. Verum
medio itinere, bibendi subsidia defecerunt. A
animis

inuis, æstus intollerabilis, mortem cuncta minis-
 antur. Circueunt, & querunt saltim collectam
 luvij lacunam, nihil prorsus remedij, nihil occur-
 rit penitus ad salutem. Camelus quasi periturus, et
 præcipitans dimittitur, æstuans pectus exurit,
 & sic desperatione feruescit. Movit senem fra-
 trum commune discrimen, & vehementissime
 contristatus ingemuit.

Dehinc ad solita precum auxilia confugiens Antonius
 pabulum ab eis secessit, ibiq; genibus fixis, super præ-
 cipitiis manus tetendit ad Dominum. Nec mora ces impe-
 & ad primas rogantis lacrimas, in orationis tractu fonte
 loco, fons ebulliens erupit, ibiq; extinctis siti, &
 ærentia membra refecta sunt, & plenis utribus
 inwentum potant camelum. Ita enim casu evenerat,
 ut Camelus errans per Eremum, dum funiculum
 trahit in quodam lapide eiusdem alligatione funi-
 culi teneretur. Tandem confecto itinere ad Mo-
 nachos qui invitaverant, pervenit, Tunc vero
 quasi patri omnes obviam currunt, & honorifico
 salutato in oscula eius & amplexus certatim ru-
 unt. Proposito seruenti gaudet Antonius, & le-
 tantibus de adventu suo cunctis quasi xenia de mon-
 te portans, spiritualia impartitur alimenta. Lau-
 dat veterum studia, hortatur novorum, Sororem
 quoq;

VITA SANCTI

quoque iam uetulam uirginem uidens, et *Ellarū* Magistram, mira exultatione sustollit.

Exinde quasi diu abesset ab Eremito, rursus festinauit ad montem. Plurimis iam ad illius montibus, cum etiam uexati à Dæmonibus necessitatis coacti, auderent deserta penetrare, ille consolans, & Mōnachis in commune præcipiens, aiebat, Credite in Iesum fideliter, memores malis cogitationibus, carnem ab immunditate puram & iuxta eloquia diuina, ne sedamini in saturitate uentris. Odite uanam gloriā, orate sepiissime, psallite uespere & mane & meridie, & mandata scripturarum reuoluite. In cordamini gestorum quæ sancti quique fecerunt, exempli memoria, animam incitet ad uitia refrenet à uitijs. Suadebat etiam, iugi meditatione retinendum Apostoli sermonem, quo ait, *Sol* occidat super iracundiam uestram. Non tamen per iracundiam solem, occidere non debere interpretabatur, sed & super omnia delicta hominum ne peccatorum unquam nostrorum, aut in Luna, ut in die Sol testes abscederent, illius quæ admonerat præcepti quod dicit: *Dijudicate uos ipsos, & probate, ut rationem diei noctisque facientes, si in se delictum deprehendissent, peccata desisteret.*

Orditur à fide Antonius, ac postea fructus fidei dei enumerat.

iſterent, ſiſ autem nullus error decepiſſet, per-
 ſerantes inſtarent potius incepto, quam arro-
 ritia tumidi aut alios contemnerent, aut ſibi
 ſiciam vendicarent, iuxta ſupradicti Doctoris **Contra**
 equum dicentis, Nolite iudicare ante tempus, **confiden-**
 agis debere eos Chriſto, cui ſoli occulta patent, **tiam ope-**
 ſeruare iudicium. Multas eſſe, ut ſcriptum eſt **rum.**
 as, que uidentur hominibus iuſte, ſed fines ea-
 um ad profundum reſpicere inferni. Sepe noſtra
 on poſſe nos intelligere peccata, ſepe falli in ra-
 one geſtorum, aliud eſſe Dei cuncta cernentis iu-
 icium, qui non ex ſuperficie corporum, ſed ex
 entium iudicat arcanis, æquum autem eſſe nos
 obis compati, & inuicem onera noſtra portare,
 t conceſſo examine ſaluatori, proprias conſcien-
 as noſmetipſos dijudicantes intueremur. Nec non
 recipiebat magnam eſſe uirtutis uiam, ſi ſinguli
 el obſeruaſent quid gererent, uel uniuerſas men-
 tum cogitationes ſtatibus referrent. Non enim
 oſſe aliquem peccare, cum relaturus eſſet ad aliu-
 m, quecunq; peccaſſet, & ſubire pudorem in
 publicum turpia proferendi. Deniq; nullum pec-
 antem coram alio peccare etiamſi peccet, tamen
 eſtem uitare peccati, mentiri magis & negare,
 & uetus delictum nouo inſiciendi augere delicta.

Igitur

VITA SANCTI

Igitur quasi sub oculis agentes nostri cogitatu confundimur & actu si omnia recte faciamus, multo autem magis si peccata fideliter describentes, digeramus in ordines. Tunc uero annotatio delictorum fratrum in oculis, tunc timebimus peccati maculae conscientie ipsi nos arguent apices. Et quomodo in tricibus membra miscentes, confunduntur a sententiâ ceterorum, ita et nos erubescemus in rarâ scripturas, Hec agamus, hanc uirtutem in uiam, & corpora mentibus subiungamus, et nichilominus Diaboli conteramus insidias. Taliter Antonius monibus hortamentisq; et uenientes ad se non super eos incitabat ad studium, & patientibus ex dolebat, pluresq; eorum Dominus per Antonium cura beaui.

tionum in firmitatū. Nunquam tamen aut de incolumitate curaturum est inflatus ad gloriam, aut contristatus obsessis adhuc corporibus murmurauit. Sed autem eodem semper animo et uultu mansuetudinis Deo referebat, suadens occupatis, ut patientiam qua uexabantur patientius ferrent. Non enim Antonij aut cuiuspiam hominum hanc esse medicinam, sed Dei solius, qui & quicquid uellet, & quo uellet tempore, daret sanitatem.

a consolatione sua, & uexatos equanimiter fer-
tentationem, & iam liberatos non sibi, sed Deo
ratias referre docebat.

Fronto autem quidam uir ex palestinis (qui **Fronto** li-
nfestissimo Dæmonio uexabatur. Nam & lin- beratus a
uam eius laniabat dentibus, & oculorum nite- Satana
atur lumen extinguere) perrexit ad montem, precibus
ogabatq; beatum senem, ut pro se Dominum ro- Antonij.
garet, orauit Antonius, dixitq; ad eum. Vade, &
uraberis. Illo incredulo sibi, & uiolenter ibidem
ontra præceptum remoranti, eadem geminabat
Antonius dicens. Hic curari non poteris, egredere
& calcata Aegypto statim te misericordia Chri-
ti consequetur. Tandem credidit, & profectus est,
sic uisa Aegypto secundum promissionem senis,
quam ei Dominus oranti reuelauerat, infestatio
cessauit inimici.

Virgo uero quedam, que à Tripolitane re-
gionis cinitate deuenerat, inauditis ac flebilibus
morbis laborabat. Etenim narium purgamenta
oculorum lacrimæ, aurium putridus humor in
terram cadens, confestim in uermes uertebatur.

Augebat calamitatem, corpus paralysi dissolu-
tum, oculos quoq; peruersos contra naturam ha-
bens. Hanc parentes eius deferentes, cum ad An-

R. tonium

VITA SANCTI

ANTONIUM Monachos ire didicissent, credentes
 SAINO, qui pertinacem sanguinis fluxum in
 gelio tactu simbriae stare praeceperat, rogant
 ut miserabilem filiae comitatum succiperent. In
 mitentibus, eum usq; ad Antonium perducunt,
 mansere parentes foris cum filia debili, apud
 tum confessorem & Monachum Paphnucium
 effosis pro CHRISTO oculis sub Maximiano pu
 ratore, tali dehonestamento corporis plangere
 gloriabatur. Peruenerunt igitur ad Antonium
 Monachi, cumq; de morbo puellae referre dispo
 rent, relationem eorum scis sermo praeuenit
 omnem debilitatis & itineris, usq; ad sanctum
 Paphnucium, causam, quasi ipse interfuisset
 posuit. Rogantibus autem eum Monachis ut pa
 rentibus cum filia permitteretur ingressus, non
 concessit, sed ait. Ite, & inuenietis puellam si non
 est mortua curatam. Et adiecit: Nullus debet
 meam humilitatem peruenire, quia largitio
 tionum non est humanae miseriae, sed Iesu
 misericordiae, quae ubiq; in se credentibus
 consuevit auxilium. Quamobrem & illa pro
 petitis, suis precibus liberata est, & cum ad Do
 minum orarem ego, mihi praesentia sanitatis
 indulta est, dixit, et uerba eius, puella incolumi
 secta

decreta est. Nam excuntes foras ad beatū Paphnu-
tium filiam hospitem, et parentes latos reppererunt.

Non multum autem post istos dies, cum duobus fratribus introeuntibus ad Antonium aqua in
 ianua defecisset, et uno siti mortuo, alter iaceret
 moriturum mortem expectans, Antonius sedens in
 monte, celeriter ad se duos Monachos uocauit, qui
 foras ibidem sunt reperi, et festinato precepit ut
 bibulam aque assumentes inuaderent iter, quod
 ad Aegyptum, dixitq; Vnus e fratribus huc
 aduenientibus modo migravit ad Dominum, alter
 si non cucurreritis, addetur. Hoc enim mihi nunc
 oranti reuelatum est. Sic ait, et iuxta preceptum
 eius Monachi festinantes, extinctum corpus in-
 ueniunt, terraq; id operientes, alterum refocila-
 tum suo iunxerunt comitatu.

Aliud mi-
raculum.

Erat autem spacium itineris unius diei. For-
 tasse aliquis hoc querat, cur non antequam moreretur
 Antonius dixerit, incongruo prorsus Chris-
 tianis argumento utitur, quia non Antonij, sed
 DEI fuit indicium, quia et de recedente quam uo-
 luit sententiam tulit, et de sitiente reuelare di-
 gnatus est, hoc tantum in Antonio mirabile est,
 quod in monte remotissimo sedens, corde peruigili
 cuncta procul posita Domino indicante, cognosce-
 ret.

R 2 Aliquo

VITA SANCTI

Antoniū Aliquo rursus in tempore cum sederet a
 cognoscit monte, & oculos subito tendisset in coelum, uidi,
Ammonē nescio quam animam letantibus in eius occur
 quanquā Angelis, ad coelū pergere. Cuius spectaculi uo
 pcul exi- tate stupefactus, beatum dixit sanctorum cho
 stentem orauitq; ut sibi rei presentis agnitio panderet.
 nullo re- Et statim uox ad eum facta est inquiring, ista
 ferente Ammonis Monachi animam, qui Nytriae mō
 mortuum. batur. Erat autem Ammon uir grandaeu
 perseueranter à puericia usq; ad senectutem in sa
 ctitate uixerat, itinere quoq; dierum XIII. spatio
 à Nytria locus in quo sedebat Antonius dist
 batur, uidentes autem eum Monachi, admirati
 qui uenerant deprecati sunt, ut causam bilaritatis

Miraculū edicret: Quibus ait: Modo Ammon quiesce
 de Animo quem propter frequentem eius ad Antonium com
 ne per meatum, & propter celeritatem indulgentium ei à
 fluium Domino signorum optime noverant, de quibus
 transpo- etiam hoc unum dicendum est. Necesse ei fuit
 sito. quando flumen nomine Licum subitis aquis
 datum transuadare, rogauitq; Theodorum
 cum ipso erat, ut paululum à suo separaretur
 ctu, ne nuditatem corporis inuicem uterq; consp
 cerent. Recessit Theodorus.

Nibilo minus ille seipsum cum nudare uellet,
 erubuit

cubuit. Cogitantem autem eum in alteram ripam
 virtus diuina transposuit. Rursusq; Theodorus
 uir, & ipse Deo deuocus transiens ad senem, mi-
 rari coepit, quod tam uelociter fluiuium transua-
 dasset. Cusq; nihil humoris in pedibus, nihil in
 uestibus eius aque conspiceret, rogauit eum ut tam
 incredibilem translationem quasi filio pater ex-
 poneret. Nolente illo dicere quae acciderant, am-
 plexus est pedes eius, iurauitq; non se dimissurum,
 priusquam sibi id quod celabat referret. Videns
 ergo senex contentiose uincere uolentem fratrem,
 exegit uicissim ab eo, ut nulli hoc ante suam mortem
 indicaret, atq; ita confessus est, se subito in alte-
 ram ripam esse transpositum, neq; omnino undis
 impressisse uestigia, Dominici corporis hoc tantum
 modo priuilegium asserens, & eorum quibus ipse
 ut Apostolo Petro donauerat, ut aquarum lenita-
 te, humanum corpus insisteret. Hec autem Theo-
 dorus premissis tempore non dixit, post eius mor-
 tem retulit. Monachi ergo quibus dixerat Anto-
 nius de morte Ammon, notauerunt diem, & ue-
 nientibus de Nitria fratribus, post dies triginta sci-
 scitantes, reppererunt illo die illaq; hora dormisse
 Ammon, qua animam eius ferri senex uiderat,
 utriq; igitur puritatem mentis in Antonio mirati

R. 3 sunt.

VITA SANCTI

quomodo rei tam longe geste statim ad eū facta
perlata cognitio.

Archelaus quoq; comes, cum eum inuenisset
in exteriori monte, rogauit ut oraret pro
eratia Publij filia, que in Laodicia erat, a dæmo-
niali & Christo dedita uirgine. Patiebatur
pessimos stomachi & lateris dolores, quos feb-
nimsq; uigilijs contraxerat, & erat penitus
debilis corpore. Oravitq; Antonius, & diem
oratio fuerat facta, annotauit Archelaus.
in Iudicam, & inuenit uirginem incolam.
Percunctatus diem sanitatis, reperit tempus
dele cum annotatione congruere. Et omnes
mirati sunt, agnoscentes eo tempore illam a Do-
mino fuisse a doloribus liberatam, quo orans An-
tonius pro ipsa, bonitatem saluatoris inuocauerat.

Sape etiam ad se uenientium turbam,
ante, dies & menses, & causas prædixit & tem-
pora. Nam quosdam uidendi eum tantam desolati-
onem, alios imbecillitas, nonnullos obsessa a
monibus corpora pertrahabant, nemo tamen
quam uexationem aut detrimentum laboriosum
ueris conquestus est, regrediebantur omnes
tali cibo pleni. At ille præcipiebat, non sue
hanc admirationem ab eis applicari debere, sed
Domini

minā qui sui notitionem hominibus pro capacitate mortalitatis indulserit.

Quodam autem tempore cum exisset ad exteriora Monasteria, & rogatus esset à fratribus, ut in navi quadam, cum Monachis proficiscentibus raret, ascendit, & solus ex omnibus odorensis teterrimum, asserabant cuncti piscium saborum & caricarum in navi positarum hunc esse putorem. At ille alterius rei foetorem se sentire asfirmavit. Adhuc loquente illo, adolescens quidam possessus à Demone, qui procedens iuxta carinam se navis absconderat, repente exclamavit. Quo statim per Antonium in nomine Domini IESU CHRISTI curato, intellexere uniuersi Diabolū illum fuisse putorem.

Alius quoque ad eum uir inter suos nobilis Demoniosus adducitur tanta oppressus insania, ut non sciret se esse apud Antonium, nec non & corporis sui superflua comederet. Quamobrem, rogatus senex ab his qui eum adduxerant, ut pro illo Dominum oraret, intantum iuuenis miserie condoluit, ut tota nocte peruigilans cum eo, aduersus patientis insaniam laboraret. Sed cum iam lucefceret, & obsessus impetu in Antonium factus uehementer eum impulisset, irasci coeperunt, qui eum adduxerant, cur seni fecisset iniuriam.

B. 4

Quibus

VITA SANCTI

Quibus Antonius ait. Nolite alienam culpam in
ueni misero ascribere, furor iste obsidentis est in
possesti. Idcirco autem in hanc prorupit, dolor
hostis audaciam, quia Dominus ad aridam con-
uenire ire eum iussit, & expulsi Satanae in diebus
iste aduersum me impetus fuit. Nulla post
mora, & adolescens recepto sensu, & gratia
agens Deo, & locum ubi esset, agnouit, & ad
Antonium complexans, deosculatus est affectu.

Innumera & alia istiusmodi signa sunt, quae
Monachorum concordie sepe relatione cognoscuntur.

Verum non tantum his adhibendus est stupor,
quia multo plus quae sequuntur conditionem nostrae
fragilitatis excedunt. Hora circiter nona, cum
ante cibum orare coepisset raptum se sensit in spi-
ritu, & ab Angelis in sublime ferri, prohiben-
tibus transitum aëris. Daemonibus, coeperunt An-
geli contra dicentes requirere, quae esset causa re-
tinendi nullis existentibus in Antonio criminibus.
Illis uero ab exordio natiuitatis replicare peccati-
vitentibus, calumniosa Angeli ora clauserunt in-
centes, non debere eos à natiuitate eius delicta au-
rere, quae iam Christi essent bonitate sopita, si quae
autem scirent ex eo tempore quo factus est Mona-
chus, & Deo se consecrasset, liceret proferrari.

Accensabant

consubant Demones multa proacaciter mentien-
 , & cum decissent probamenta fallacibus, Liber
 ntonio conscensus aperitur. Et statim rediens in
 , in eoloco in quo stare coeperat, hoc se rursus
 idat esse quo fuerat. Tunc uero oblitus esse ex illa
 orationem gemitu ac lamentatione transegit,
 epitax secum humanorum hostium multitudi-
 em & colluctationem tanti exercitus, et laborio-
 sum per aërem iter ad coelum, & hoc Apostoli
 lectum, quo ait. Non est uobis colluctatio aduersus
 arnem, sed aduersum principes potestatis huius
 ieris. Qui sciens aëreas potestates ob id semper
 entare, luctari, & contendere, ne nobis liber
 ransitus esset ad coelum, hortabatur monens,
 Assumite arma Dei ut possitis resistere in die ma-
 a, ut nihil mali habens, quod de uobis dicere pos-
 sit inimicus confundatur, nos autē Apostolici ser-
 monis recordemur dicentis, siue in corpore, siue
 extra corpus nescio, Deus scit. Et Paulus quidem
 usq; ad coelum tertium raptus est, ibiq; auditis
 uerbis ineffabilibus descendit, Antonius autem
 usq; ad aërem sublatus, post colluctationem liber
 conscensus apparebat. Habebat etiam istiusmodi
 donum. Si cuius rei sedens in monte ignarus fu-
 isset, & eius secum inquireret notionem, oranti ei

R. 5

à Domino

VITA SANCTE

à Domino reuelabatur, & erat secundum quod scriptum est à DEO doctus.

Antonius
Diocis
ἄκτρος. Deniq; cum à fratribus haberetur iste tractatus, & ab eo sedulo sciscitarentur, quomodo dum se post corporis sarcinam, anima gressu quiete ei locus post exitum concederetur, tunc nocte uox desuper nomen eius inelamitans, **Antoni exurge, exi, & uide.** Qui exiit egressus est, sciebat enim quibus respondere deberet. Et eleuatis ad cœlum oculis, uidit quendam longum atq; terribilem, caput usq; ad nubes aduentem, uidit etiam pennatos quosdam euolaturos ad cœlum, atq; illum extensis manibus prohibere transgressum, è quibus alios appropinquantes elidebat ad terram, alios frustra retinere intendens, dolebat super se à cœlestia transolare, & maximum gaudium mixtum mœrore, uisitantesq; tribuebant. Statimq; ad eum uox fallax, dicens. **Animaduerte quod uides.** Et tunc cepit illuminato corde intelligere, animarum consensum, & Diabolum prohibentem, quos sibi retineret obnoxios, & in sanctorum quiete capere non poterat, cruciaretur uolatu.

His uisionum exemplis incitatus, quomodo ad meliora crescebat.

115

Necq; uero id quod sibi reuelatum fuerat cau-
 estantie, fratribus indicabat, sed cum orans
 äter DEI laudaret auxilium, interrogantibus
 mpellebatur edicere, nec spirituales filios pura
 CHRISTO anima occultare quicquam uole-
 et, presertim cum huiusmodi signorum relatio,
 amore ministraret proposito, et fructum
 bonis ostenderet. Nunquam ille aut ira subita Mores
 onditatus patientiam rupit, aut humilitatem cre- Antonij
 cit in gloriam.

Nam omnes Clericos usq; ad ultimum gra-
 dum ante se orare compellēs, Episcopis quoq; atq;
 presbyteris, quasi humilitatis discipulus, ad bene-
 dicendum se caput submittebat. Diaconos uero
 qui ad eum utilitatis causa ueniebant, cum pro ad-
 iutorio eorum eis presentibus disputaret, ad orand-
 um Dominum sibi proponebat, non erubescens
 et ipse discere. Nam et interrogabat frequenter
 eos cum quibus erat, et si aliquid ab eis necessa-
 rium audierat, se ferebatur adiutum.

Habebat autem et in uultu magnam gratia-
 am, et admirabile à saluatore, etiam hoc munus
 acceperat. Si quis enim ignarus eius, inter multitu-
 dinē Monachorū eū uidere desiderasset, nullo in-
 dicatē ceteris prætermisiss ad Antonium currebat,

VITA SANCTI

Et anime puritatem agnoscebat in uultu et
 speculum corporis, gratiam sancte mentis in
 batur. Nam semper bilarem faciem gerens, he-
 do ostendebat se de coelestibus cogitare, sicut se-
 tura ait. Corde letante uultus floret, sed in
 rore constituto tristatur, Ita et Iacob
 Laban socerum suum insidias sibi machinans
 dicens, ad filias eius. Non est facies patris
 sicut heri et uultu sterius. Sic Samuel
 David, letificatos enim habebat oculos, et
 sicut lac candidos. Similiter agnoscebatur An-
 tonius, quia semper eandem faciem, inter pro-
 et aduersa retinens, nec secundis extollebat
 nec frangebatur aduersis. Erat autem et in-
 amabilis, et in fidei puritate mirabilis. Nunquam
 enim Scismaticorum se miscuit communionem, ante-
 quam eorum sciens prauitatem, atque transgressio-
 nem. Nunquam Manicheis aut aliis Hæreticis,
 saltem amabilia uerba largitus est, nisi tantum
 ea, quæ eos possent ab iniquitatis errore reuocare,
 denunciatis talium amicitias atque sermones per-
 tionem esse anime. Sic etiam Arianos detestabatur,
 ut omnibus diceret, nec iuxta eos quidem esse
 accedendum. Nam cum uenissent quidam Ariani
 uite reprobis post eorum examinationem infideli-
 ssima

Antonius
 acerri-
 mus hostis
 Hæreti-
 corum.

inna secta, effugauit eos de monte, dicens multo
 serpentibus deteriores horum esse sermones.
 Sentientibus autem Arrianis aliquando, Antonium
 a se credere, admiratus eorum audaciam, et
 doloris ira commotus, rogatusq; ab Episcopo
 atq; uniuersis fratribus, Alexandriam de Confessio
 rediit, ibiq; Arrianionitas publico sermone con-
 damnauit, ultimam hanc esse Heresim et praeur-
 gentem Antichristi affirmans, praedicauitq; in po-
 sto filium DEI, non facturam, non ex ulla ex-
 tantibus, sed proprium et unius cum patre sub-
 stantiae, ne creatura potius aut adeptio aut ap-
 pellatio uideretur, impium esse dicens, uel mente
 concipere, erat quando non erat, cum uerbum
 DEI Deus, qui est, semper Patri sit coaeternus,
 quia ex eo natus est patre, qui semper est. Vnde
 dicebat: Cum Arrianis uobis nulla sit coniunctio.
 Quae entis societas luci ad tenebras? Vos fideliter
 credentes, Christiani estis, illi uerbum, id est,
 filium qui ex DEO patre est, creaturam docentes,
 nullo interuallo a gentibus separantur, qui serui-
 unt creaturae, potius quam creatori, qui est bene-
 dictus in secula. Ipsa mihi credite irascuntur ele-
 menta, et omnis contra Arrianum furorem se-
 cundum Apostoli dictum congemiscit creatura,
 quod

VITA SANCTI

quod sibi DOMINVM suum per quem omnia
in quo omnia facta sunt, videat coequari.
Tanti viri predicatio, exprimi non potest, quod
tum ad finem populos roborauerit.

Letabantur quippe hostilem & CHRIS-
tanicam Heresim, Anathematizari ab hoc
columna. Nulla tunc aetas, nullus sexus
mansit. Taceo de Christianis, Paganis quoque
ipsi Idolorum Sacerdotes ad dominicum
conuolabant dicentes. Deprecamur ut
hominem DEI, quia hoc apud uniuersos
cum erat nomen Antonij. Ambigebant
saltem simbriam uestimenti eius attingere
tum sibi & tactum prodesse credentes. Quos
Diabolica obsidione & varijs infirmitatibus lib-
rati? Quot simulachris erepta sunt spolia. Quae
etiã ab errore gentiliũ retracti nostro uncti sa-
gredi. Tanti certe ut paucorũ dierũ spacio ex ido-
lorum superstitione conuersio, omnem per
credentiũ uinceret turbam. Preterea cũ
multitudinem comites repellerent, estimans
dico illi conuentũ populi fore, ipse tranquillo
dicebat. Nunquid hic cætus Dæmonum
turbis? Nunquid obsequentium multitudo
torum in mente nostrorum cæteris est nauis

Multi gen-
tiles per
Antonium
conuersi
ad Chri-
stum.

Accidit etiam ut cum eum redeuntem circa
 urbem prosequeremur, à tergo quedam mulier
 amittaret dicens. Expecta homo DEI, filia
 tua atrocissimo vexatur Demonio, expecta obse-
 ro, expecta, ne & ego corruens inteream. Hoc
 subito admirabilis senex, à nobis admonitus, no-
 ens tamen & ipse paululum substitit. Cunq;
 appropinquante muliere, puella iaceret explosa,
 dixit tacitus IESVM, & ad comminationem
 eius, statim spiritus impurus egressus est. Puella
 incolumis populus in laudibus DEI, mater in
 gaudio fuit. Ipse autem letabatur, quia ad desis-
 deratam solitudinem reptabat. Erat autem ual-
 de sapiens, & hoc in se miserabile habebat, quia
 cum literas non didicisset, ingeniosissimus &
 prudentissimus immobilis & mansuetus erat.

Aliquando etenim Philosophi duo gentiles
 uenerunt ad eum, patantes Antonium se posse de-
 cipere. Erat enim in superiori monte. Quos cum
 uidisset, paganos intellexit ex uultu, & proce-
 dens ad eos per interpretem, ita coepit appellare.
 Quare tam longe ad stultum hominem, sapientes
 se uexare uoluerunt. Illis dicentibus non esse
 illum stultum, sed & nimium sapientem, uigi-
 lanter respondit:

Si ad

VITA SANCTI

si ad stultum uenistis, superfluum est labor, si autem putatis me sapientem esse, & sciam habere, bonum est, imitami quia bona conuenit imitari. Si ego ad uos uos imitarer, sed quia uos ad me quasi ad stultum uenistis, estote sicut ego sum Christianus, scesserant Philosophi utrumq; mirantes, ingenij & Dæmonum expulsionem.

Vtrum
sensus an
literæ
priors.

Alios quoq; similiter mundi sapientem cum irridere cupiebant, quia literas igno- tali disputatione colligauit dicens: Responde mihi, quid prius est, sensus an literæ? Et quæ exordium? Sensus ex literis, an literæ oriuntur sensu? Illis afferentibus, quia sensus esset antea atq; inuentor literarum, ait. Igitur sensus sensu incolumis est, hic literas non requirit. Quis presentium post hanc colluctationem non exclamauerit, cum obstupuerint, & ipsi qui uisam tantam in imperito literarum sagacitatem admirantes. Neq; enim ut in solitudine & solitudinibus uersatus, atq; omnem ibidem exigentibus agrestis & rudis erat, sed iocundus atq; affluens sermonem secundum Apostoli præceptum conditum sale proferebat, ita ut inuidia carere & amore omnium potiretur.

Inte

Inter hæc quasi parum esset, bis gentilitatem
 iisse superatam, & tertio uenerunt uiri, omnis
 :cularis prudentie nube cæcati, atq; uniuersis
 :bilosophie studijs artium suarum estimatione do
 :tissimi. Hi cum rationem ab eo exigèrent fidei,
 :uam in Christo habemus, & niterentur arguta
 :ophismatum interrogatione, de diuina Cruce cum
 :ludere, intra silentium paululum uoce compressa,
 :rimum eorum miseratus errorem est, Deinde per
 :interpretem, qui eius uerba diligentissime in Græ
 :cum solēbat exprimere sermonem, ita exorsus est,
 :licens: Quid pulchrius est, quidue honestius, Cru
 :em colere, an adulteria? parricidiū uel incestum,
 :is assignare quos colitis, cum in altero contem
 :ptus mortis insigne uirtutis sit, in altero turpis
 :relegio sit obscenitatis Magistra? Quid melius est
 :dicere, quod DEI uerbum manens ut erat, ob salu
 :tem nostram humanum corpus assumpsit, ut so
 :cietate mortalitatis nos eueheret ad cælum, para
 :ticipesq; nature coelestis efficeret, an, ut ipsi asse
 :ritis, diuinae mentis haustum, ad terrena ueneran
 :da caput submittere, & pecudum atq; Serpentum
 :formis coeleste numen includere? Quo ore Chri
 :stianorum crudelitatem audetis irridere, dicentium
 :Christum filium DEI sine sui detrimento, & cœ

Assertio
 Christiane
 doctrine
 contra
 Philosoo
 phos.

S

pisse

VITA SANCTI

fuisse esse quod non erat, & mansisse quod factum
 cum ipsi animam de caelestibus detrahentes, in
 tantum hominum, sed & pecudum solentis sunt
 corporibus, Christiana credulitas pro salute
 di Deum suum uenisse testatur, uos uero in
 animam predicantes, ultro citroque transfertis.
 Christiana fides que omnipotentiam DEI
 etiamque ueneratur, consequenter incarnationem
 dicit DEO fuisse possibilem, ita tamen
 euacuauerit humiliatio dignitate, uos qui
 splendidissimo Dei fonte manantem turpiter
 se iactatis, qui mutabilem & conuertibilem
 post sui diminutionem audetis asserere, in
 quoque naturam dominam seculorum, per
 contumelias impia lingua temeratis, in
 que secundum nos naturalem similitudinem
 retinet auctoris, cui una ex quo defluit
 substantia, humilitates proprias & inuicem
 sequenter ad suam originem remittit.

Igitur animaduertite contumelias animam
 ad patrem ut appellatis earum, per se
 pbemiam redundare. Crux Christi Domini
 nostri nobis ingeritur. Rogo, que hic est
 nis obscenitas? Nonne potius est crucem,
 cuius generis morte ab iniquis hominibus illam
 patientia

patienter sustinere, quam Isidis plangere post Osi-
rim uagos incertosq; discursus. Pudeat queso nos
insidiarum. Typhonis, pudeat Saturni fuga &
deuoratiōis crudelissimæ liberorum. Erubescite
parricidium Iouis & incestum, erubescite raptam
eius, & coitum mulierum atq; puerorum.

Ille, sicut uestri fingunt Poetæ, ad explen-
dam inmanissimæ libidinis furorem, molles dedit
in amore uagitus, ille in Dianæ fluxit sinus, ipse
amator, & precium, ille modulatus ales Lædæos
petiuit amplexus, ille in proprium seuiens sexum
regium, puerum ministris auibus polluit. Hæc
uos creditis, Hæc colitis. Hæc sunt uestrorum or-
namentatemplorum. Aequo, deprecor pro ue-
stra salute, dicta pensate iudicio, Cuncta an nihil
libris credenda sunt Christianis? Si nihil, nec Cru-
cis quoq; cui detrahitis nomen agnoscitis? Si uni-
uersa credenda sunt, cur cum in iisdem libris Cru-
ci resurrectio copuletur, passionem diuinam stoli-
do laceratis eloquio, & non statim iungitis tæco-
rum uisum, surdorum auditum, claudorum gres-
sum, lepræ emundationem, seruiens ambulanti
Deo suo mare, Demonum fugas, resurrectionem
mortuorum, & defunctorum ab inferis reditus?
Hæc omnia scripturis quas interpolatis inserta
sunt, & iisdem uoluminibus continentur præconia
maiestatis & mortis.

§ 2. Quam

VITA SANCTI

Quemobrem, odio quo imbuti estis abiecto, **et**
 metis ilico & Deum uerum esse IESVM, & **et**
 latis humane gratia fragilem assumpsisse na-
 ram. Vestram tamen nobis (si non pudet) non
 religionem, sed quas (O error infelix) poterat
 ferre culturas de tanta rerum feditate atq; **et**
 dia? Nisi forte, ut audio, fabulas asscritis Deo-
 uestrorum, & obscenitates & crudelitates
 uanitates, & mortes, tegentes eas Allegoria,
 uelaminibus, Liberum raptum terram Proserpi-
 semiclaudam Vulcanum & debilem ignem,
 nonem aërem, Apollinem Solem, Dianam Lunam,
 Neptunum maria, & libidinum principem
 uem ætherem, interpretantes. Nec post hæc
Honor **cusationis procacitatem, DEVM, sed erroris**
creatoris contempto creatore suspicitis. Quia si palam uos
non dan, uos elementorum ad suam traxit uenerationem,
due crea, modum fas erat custodire, & oportebat **et**
turis, tantum ne colere, ne factura ueneratio creatoris
 esset iniuria: Nam secundum istiusmodi, quæ
 sequimini, ratio est præpostera atq; peruersa.
 architecti honor migravit ad domum, & **et**
 scientia ad remedia confertur, omnium quoque
 tificum merita uel laudes ad opera transferentur.
 Quid ad hæc dicitis ut agnoscamus quæ sit **et**
 ridicula

**vidicula nobis ignominiosa confusio? Hæc disputa-
tatione conuertentibus inter se Philosophis oculis,
simulq; missitantibus, subridens Antonius rursum
per interpretem ait. Perdurum nanq; cuncto ui-
detur operi. quotiens iusto uniuersæ rei tenore cal-
cato, labris merita, factis magis quam factoribus
astriuantur. Elementa quidem ut memoravi ex ipso
conspectu suam comprobant seruitutem. Sed quo-
niam nos obseruatione dialectica, necessaria ut pu-
tatis quæq; colligitis, hoc quoq; artificio, etiam
nos nostram religionem compellitis affirmare.**

**Respondete mihi, Cognitio DEI quemadmodum
manifestius approbatur, per lectionem uerborum,
an per operationem fidei? Et quid antiquius est,
operatio fidei, an disputatio per argumenta pro-
cedens? Illis respondentibus firmiorem sermonibus
operationem esse, & hanc liquidam de Deo cogni-
tionem, bene eos & ipse dixisse consensit, quia
operationem quæ ex fide descendit animi generat
affectus, dialecticam uero ex artificio componen-
tium sumpsisse oppositionis exordia. Cum ergo ait
operationem fidei animo sitam quis habuerit, su-
persuaerit uerborum compositio, per quam con-
ceptam sensu nostro credulitatem tentatis euellere,
& tamen sepe nostras explicare intelligentias**

VITA SANCTI

non ualetis. Ita solidiora sunt mentis opera,
Sophismatum fraudulenta conclusio.

Nos Christiani mysterium uite nostrae
in sapientia mundi habemus repositum, sed in
tute fidei, quae nobis à DEO tributa per Christum
est, Hanc orationis meae ueritatem, retinere
die quae geruntur ordo commendat, uobis
tis & literarum uestrarum ignavis ad DEUM
gnitionem, eius solam uerba sufficiunt. Ecce
tot gentilitatis gregibus abstracti in unum
orbem quotidie propagamur, uobis uero per
uentum Domini, nodosae sophismatum defecit
uersutiae. Ecce nos simplicem Christi fidem
Idolatriam debellauimus, & per predicatam
ignominiosae Crucis, aurata templa cecidimus.
Vos si potestis, ostendite qua contumacia
rum gentilitatem CHRISTO praepone re
Per omnes iam terras Deus Dei filius Christus
agnitus, nihil eloquentia sophismatum, nihil
tatio Philosophiae multitudini potest obesse
dentium. Crucifixum nominamus & uniuersos
montes quos uos ut deos colitis rugiunt, atque
seclis corporibus ad primum Dominicae crucis
gnum fugantur, Vbi sunt illa fabulosa oracula
ubi Aegyptiorum uicantationes? Quo negant
profectum

Collatio
Christiana
ne doctri
nae & fi
dei cum
gentilitate
re.

profecere carmina? Certe tunc uastata sunt omnia, cum de suo Cruce mundo Christus intonuit. Nihilominus nos prætermisiss debilitatorum caeteruis, gloriosam Iesu mortem irridere conamini. Illud autem quale est, quod nunquam infestatione regali concussa gentilitas, imò seculo cara, & hominum presidij sulta iam corruit.

Nos famuli Christi quo plius preminur, eo magis affurgimus & floremus. Vestra simulacra ornatis quondam septa parietibus, iam uetustate collapsa sunt. Christi uero doctrina que nobis stultitia uidetur & ludus, licet tyrannica persecutio principum tentamenta pertulerit, licet uarijs sit incurfata terroribus, nullo tamen terrarum orbe concluditur, nullo gentium barbararum fine prohibetur. Quando enim diuine scientie tantus splendor illuxit? Quando tot simul conuenere uirtutes? Continentia in matrimonio, uirginitas in Ecclesia, floret in martyrium pro Domino suo gloriosa constantia, quorum omnium Crux CHRISTI principium est. Cum interim nos inter tantos uirtutum choros, Syllogismorum retia tenditis, & ueram rerum lucem tenebrosis conuulsi argumentationibus obnolere.

VITA SANCTI

Cōfirmat
doctrinā
Christi
miraculis.

Ecce nos (ut dixit Doctor noster) non in
persuasione, sed in fide apertissima suademus
uerborum affirmationem praeuenire consuevit.
Assunt quippe patientes à Demoniis ueni-
quos cum in medium produxisset, uerba rep-
dicens. Nunc uos collectionibus uestris, &
uultis malefico carmine Deos uestros quos
expellite, sin autem non potestis, uictas sub-
tite manus, & ad Christi tropæa confugite, &
statim Crucifixi credulitatem maiestatis potius
prosequetur. Dixit, & inuocato nomine IESU,
cum uitale signum in sacro numero Trium
pressisset in frontibus, una cum expulsis Dem-
nibus, uana presentium Philosophorum consilia
sapientia est. Expauerunt enim stupentes homi-
nem, cui post tantum ingenium afflueret signorum
diuina largitio. At ille uniuersa Christa qui curas
uerat ascribens usus est affatu reciproco, & ait.
Nolite me putare his sanitatem dedisse. Christus
per seruos suos facit ista miracula. Credite enim
& uidebitis, quia deuota Deo fides, non eloqui-
tie uanus tumor talia signa meretur. Confugite
ad Crucifixi legem, nosq; eius imitamini semulot,
& hoc scientiæ sine contenti, nulla deinceps secu-
laris imprudentiæ argumenta quaeritis.

Hactenus

Hactenus Antonio dicente, miro Philosophi
 spore percussi, & cum honorifico salutatu ab
 recedentes, multum eius sibi fatebantur pro-
 uisse conspectum. Hoc in eo uiro mirabile est, ut
 ominem in extremo mundi limite conditum, & Cesarib.
 tuor principum, et omnis celebraret aula regalis. carus An
 iam & Constantinus Augustus, & eius liberi tonium.
 onstans atq; Constantius talia cognoscentes, cre-
 ro ad eum quasi ad patrem missis literis obsecra-
 ant, ut reciprocis eos scriptis hilararet. At ille
 iusmodi manens, qualis & ante quam litera ad
 um uenirent, fuerat, nec salutatione principum
 iuebatur, & tanquam non acceptis literis con-
 ocatis Monachis aiebat. Reges seculi ad nos mi-
 rrunt Epistolas, quae hic CHRISTIANIS adhibenda
 iratio est? Licet enim diuersa sit dignitas, atta-
 nen eadem nascendi moriendiq; conditio est. Illa
 sunt aueratione omni percolenda, illa toto animi
 iffectu retinenda sunt, quod hominibus Deus legem
 cripsit, quod per filium suum proprijs Ecclesijs
 litauerit eloquijs. Quae Monachis est ratio, cum
 Epistolis regum? Cur accipiam literas, quibus
 onsueta nesciam reddere salutationis obsequia?

Igitur rogatus ab uniuersis fratribus, ut
 Christianos Reges suis literis refrigeraret, ne

S S scilicet

VITA SANCTI

Littere scilicet per silentium eius exasperarentur, **Antoni**
ad Reges septas Epistolas conuenienti rescripsit. **Lata**
Christi persuasit, ne magnam putarent regiam pot-
 tem, ne presentis carnis imperio tumentes, ho-
 mines esse nescirent, & iudicandos à Christo
 linferentur. Ad postremum clementia ciuili-
 iectos et iusticia, curam quoq; inopum adu-
 atq; unum sempiternum esse regem omnium sa-
 lorum Iesum Christum. Epistolis testatus est, ut
 principes susceptis uehementissime letabatur.
 Sancte quoq; apud cunctos Antoni flagrantis
 nio, ita ut eius se filios cuperent nominari.
 etenim cum aduenientibus affabilitas, omnia
 se studium conuerterat. Postquam ergo
 confutati, Reges admoniti, fratres ad
 consolatione recreati, ad interiorementum
 rigorem solitum regressus est, ibiq; saepe
 trocuntibus deambulans, ac residens stupen-
 denti in Daniele scriptum est, & interiorum
 ram spacijs consequentia respondebat, ut
 geretur aliqua reuelationis uidisse secreta.
 monte postum, ea que in Aegypto longum
 bantur prouidens, Episcopo Serapioni ibi, con-
 tato narrauit.

L. AMEN

LAMENTABILIS SE quitur uisio, & omni lachrimarum fonte plangenda.

CVM enim cum fratribus circa se sedentibus Antonij
operaretur, intente fixit oculos in coelum uisio de
gemens atq; suspirans. Molis e-

Et post aliquantum spacium reuelationis in uertētib;
coepit nimio dolore contremuit, & statim fixis altare Do
genibus ante DEI uultum prostratus orauit, ut mini.
elementia sua futurum auerteret scelus. Succedunt
orationi lachrimae, metus ingens inuadit presen
tes, obsecrant ut tantae calamitatis exponeret uis
sionem. Singultus occupant uocem, lingua fletibus
prepeditur, & in medio conatu sermo gemitu in
terrumpitur. Vix tamen cum uociferatione flu
stiosa ait. Melius erat o filioli impendens piaculo
lam cita morte lucrari. Sic incipiens rursus la
chrymis uincitur, & inter agra suspiria tandem
pectori commodans uocem, magnum, inquit,
quoddam & uniuersis seculis inauditum imminet
nephas. Magno fides Catholica turbine subuer
tetur, & homines iumentis similes, CHRISTI
sancta diripient.

Vid

VITA SANCTI

Arriano
rū furor.

Vidi enim Altare Domini multorum circum
multitudine, qui crebris calcium ictibus
dissipabant: Hec est causa gemituum quos
stis. Et facta est vox Domini dicens: Abominatur
Altare meum, nec mora, uisionem fecit
effectus. Nam post annos duos, seu a Ariano
irrupit insania. Tunc Ecclesiarum rapina
dinorum temeratio uasorum, tunc pollutio
nicorum manibus, sacra polluta sunt minime
tunc Paganorum opificum presidia ad
Christum comparata cum assumptione patrum
quod Idolatrie apud Alexandriam insigne
Ecclesiam pergere compellebantur Christiani
Arianorum populi crederentur, Proh seculum
ret animus replicare que gesta sunt: Virginitas
matronarūq; creptus pudor, sanguis omnis Chris
sti in Christi templo effusus ueneranda ueritas
Altaria, baptisterium pro uoluntate gentium
lutum est. Nihil defuit uisionis ueritate
strauit effectus, quod calcitrantium multorum
disciplinatio, Arianorum esset impietas. Sed
tristitiam consequentis reuelationis prospere
consolatus est, & ait. Nolite filiioli moerore
penitus cedere, ut enim iratus est Dominus
rursus miserebitur & suum cito Ecclesia rec
perabit

trabit ornatum, eosq; qui in persecutionibus fidem Domini seruauerint, solito uidebitis fulgore lucentes. Reuertentur ad foucas suas Serpentes, & religio longius propagabitur, tantum uicete ne fidei uestrae sinceritas Ariana labe sordescat. Non Apostolorum, sed Demonum & patrum orum Diaboli ista doctrina est, ob id per insipientiam iumentorum similis pecudum, eorum excessus est animus: Hucusq; Antonius. Sed nos minime conuenit diffidere, tam grande miraculum ex hominem potuisse ostendi: Saluatoris enim promissio est, ita dicentis. Si habueritis fidem ut ranum sinapis, dicetis huic monti transfer te, & transferetur, & nihil impossibile erit uobis: Et iterum. Amen amen dico uobis, omne quod petieritis Patrem in nomine meo, dabit uobis, Petite & accipietis. Ipse enim suis discipulis & uniuerso credentium gregi, nunc subiectionem Demonum, nunc uariarum infirmitatum pollicens curationem, aiebat: Gratis accepistis, gratis date. Nunquid suae uirtutis imperio curabat Antonius? Nunquid suae possibilitatis arbitrabatur esse quod fecerat? Orationibus non preceptis Demones morbiq; cesserunt, & ad Christi Dei nostri nominationem, semper uniuersa perfecta sunt. Nemo sapientium

VITA SANCTI

sapientium sanitatum admirationem. ascribitur Antonio, sed DOMINO IESU, qui solus creatorum suarum exhibens benevolentiam, nec que per electum famulum suum indulgentiam erant. Antonium tantum orabat, et ob meritum, cuncta DOMINVS largiebatur.

Sæpe autem et contra uoluntatem ueniosorem montem à fratribus perducebatur. Iudices qui ad interius archisterium propter ueritatem itineris, et ob sequentium multitudine et horridam solitudinem ire non poterant, cario querere, ut eius fruerentur. afflicti nec impetrare possent, quia molestissima uexationem discursuum. Ipsos catenatos uigor publicus constrinxerat, ad eum desinere scientes tales ab Antonio non posse. quorum fletibus superatus, pertraheretur ad ueriosorem montem, agnosceret laborem suum lem miseris fore. Suadebatque iudicibus, qui inuitauerant, ut in sententia proferenda, et gratia, Dei timorem anteponerent, nec rare eos debere quod scriptum est: Quocumque iudicio iudicaueritis, in eo iudicabitur de uobis. Attamen inter medios sermones caræ sibi solus

Qualia
præcepta
dedit
iudicibus
Antonius.

is recordabatur. post coactam itaq; presentiam, quam ducis preces, & quod uerius est, mirorum fletus extorserat, post salutaria monita, ut reorum commendationem, quorundam uero & absolutionem, postulanti duci, ut paulo largius dem suam presentiam indulgeret, ait, non posse diutius ibidem morari, grato usus exemplo quod anti pisces ab aqua extracti, mox in arenam terra torerentur, ita & Monachos cum secularibus stardantes, humanis statim resolu confabulationibus. Ob id ergo inquit, conuenit ut pisces ad mare, ita nos ad montem festinare, ne tardantibus obis aliqua propositi succedat obliuio. Præterea ominis sapientia dux miratus iustam de eo tulit etiamq; sententiam, dicens: Vere istum esse Dei amulum, nec in rustico homine potuisse tantam aliquando inesse sapientiam, nisi diuino amore reueretur.

Præterea cum Balucius qui sub Nestorio præfesto Alexandria, iniquitatis studiosissimus fautor, CHRISTI Ecclesiam persequeretur, ut animo uisano uirgines Monachosq; nudatos uerberaret in publico, ad eum Antonius literas misit, quarum ista sententia est: Video iram DEI uenientem super te, desine persequi Christianos, ne te

Miraculū
de Iudice
persequente
Christi
anos.

VITA SANCTI

Ne te ira occupet, que proximum iam tollit
 tur interitum. Legit in foliis Epistolam & in
 atq; in eam expuens proiecit in terram, post
 quoq; multis afficiens iniurijs, Antonio tale
 nunciari precepit. Quoniam cura tibi tantum
 Monachorum est, etiam ad te mei uigoris
 licet disciplina. Sed confestim minitorem
 sit supplicium, & post quinque dies os eff
 ultio diuina compefcuit. Egreditur enim
 mam mansionem Alexandriae que appellatur
 reum, cum supradicto Aegypti prefecto Ne
 uehuntur equis, quos inter omnes, Balatium
 erant, mansuetissimos natriderat. Cum ergo
 ter solito sibimet equi alluderent, uitior
 storius uehebatur, morsu repentino Balatium
 cussit in terram, ac sic in eum inhians ferox
 lacerauit atq; corrosit, ut statim relatur ad ci
 tatem. post tertium diem moreretur, uniusq;
 agnoscerent minarum ab Antonio predictarum
 effectum quantotius consecutum, digno p
 toris sine completo.

Ceteros ad se uenientes mira cum modestia
 Antonius admonerat, ut oblita seculi dignitate
 remotioris uite beatitudinem appetere. Si
 autem maiori potestate premebantur, nec pot
 rat

ut obtinere iusticiam, ita eos obnixè defendebat,
 ipse pro illis pati uideretur iniuriam. Multis
 illis fuit præclari senis oratio, multi magnis di-
 tiji & altiori gradu miuitiæ derelicto, eius adbe-
 re curriculum. Et ut infinita breui sermone com-
 prehendam, bonum Aegypto medicum CHRISTUS
 idulserat. Quis non tristitiam apud Antonium
 mutauit in gaudium? Quis non iram uertit in pa-
 cem? Quis orbitatis læcum, non ad eius tempera-
 it aspectum? Quis non mœrore paupertatis, quo
 remebatur ablecto, statim & diuitum despexit
 pulentias & in sua letatus est paupertate? Quis
 Quis post lassitudinem Monachus non eius uege-
 atu hortatus est? Quis adolescentiæ ætatis accen-
 us ardoribus non ex eius admonitu, pudicitie
 imator fuit? Quis uexatus à Diabolo, sine medela
 redijt? Quis inimici cogitationibus distractus non
 cæca tempestate sopita, sereno regressus est ani-
 mo? Sciebat enim quo quisq; laboraret incommo-
 lo, & ex uitæ meritis discretionem spirituum
 ignoscens, adhibebat uerborum, prout erant uulo-
 nera, sanitatem. Vnde effectum est, ut post eius
 doctrinam omnes Diaboli panderentur insidiæ.
 Multæ quoq; ad eius conspectum desponsatæ pu-
 elle, ab ipso pene thalamo recedentes in Ecclesiæ
 T matris

VITA SANCTI

meritis discretionem spirituum agnoscens, dicitur
 bebat uerborum, prout erant uulnera, sanabat.
 Unde effectum est, ut post eius doctrinam ab
 Diaboli panderentur insidiae. Multae quoque ab
 conspectum desponsatae puellae, ab ipso pene in
 amo recedentes in Ecclesiae matris gremio con-
 derunt. Quid plura? Totius orbis homines ad
 confluabant, & uniuersarum gentium namque
 bellicosissimum contra Demones uirum in-
 spicere gestiebant. Nullus se frustra illa-
 nisse conquestus est, omnibus delectabile atque
 dum laboris commercium fuit. Fatigatio enim
 neris emolumentum uiatici reportabat, sicut
 bavit effectus. Nam post resolutionem eius,
 communi funere orbitatis excepto, proprium su-
 guli parentem luxerunt, Quis autem finis uitae
 eius fuerit, dignum est & me commemorare, &
 uos cum desiderio audire, quia & hoc in eo in-
 bile cunctis fuit, iuxta consuetudinem ad uisum
 fratres, qui in exteriori monte erant, uenit
 a diuina prouidentia de sua morte condiscere
 exorsus est, dicens. Ultimam filioli patris
 Antonius sententiam, non enim arbitror quod in hoc saeculo
 305. anno iterum uos uisuri simus. Cogit conditio natura-
 rum. post centenarium numerum, quem annis quibus
 super

pergredior, iam resoluam. Ita locutus audien-
 um pectora contristauit, gemitus lachrymæq;
 icta merentia, consecutæ sunt. Amplexaban-
 ur cum uniuersi, quasi iam de seculo recessurum.
 Et ille tanquam aliena deserens, ad propriam pa-
 riam profecturus magna cum leticia præcipie-
 at, desidiâ instituto non debere surripere, sed
 anquam quotidie morituros, ut ante prædixerat,
 sordidis cogitationibus animam custodire, &
 omnem emulationem ad sanctos quosq; conuer-
 ere, ad Meletianos uero Scismaticosq; ne pro-
 e quidem accedere. Scitis enim, aiebat, eorum
 antiquam peruersitatem, neq; cum Arianis com-
 unionem iungamini, quia impietas eorū iam omni-
 nus manifesta est. His etiam illud addebat, nul-
 um debere CHRISTIANUM, cum seculi uiderit po-
 tates, pro Arianorum & Meletianorum pu-
 gnare nequitia, à CHRISTI territum discedere
 ueritate, mortalium illam esse defensionem, nec
 illu fallacem permanere posse fantasiam. Qua
 propter aiebat, custodienda est pia fides in CHRI-
 STO, & Patruum religiosa traditio, quam ex
 scripturarum lectione, & crebro mea paruitatis
 didicistis admonitu.

Monet
 cauendos Hære-
 ticos.

Hortatur
 ad fidei
 perseue-
 rantiam.

¶ 2

Finito

VITA SANCTI

Finito sermone, fratres cum uehementius
 retardabant, glorioso patris cupientes terminum
 decorari. Sed multas ob causas quas & silent
 demonstrabat, precipue tamen ob presumpcia
 Aegypti consuetudinem, contradixit: Mos etiam
 Aegyptijs est, nobilium & precipue beatorum
 martyrum corpora, linteamine quidem obuolui,
 & studium funeri solitum non negare, terram
 non abscondere, sed super lectulos domi positos
 seruare. Hunc honorem quiescentibus reddi, in
 ueterata consuetudinis uanitas reddidit. De his
 Antonius sepe & Episcopos deprecatus est, ut
 populos Ecclesiastica contestatione corrigerent
 & laicos uiros ac mulieres rigidus ipse conuenit,
 dicens, nec legitimum hoc esse, nec Deo placitum,
 quippe cum Patriarcharum & Prophetarum
 sepulchra, quae ad nos usq; perdurant, haec facta
 conuincerent. Dominici quoq; corporis exem-
 plum oportere intueri iubebat, quod in sepulchro
 positum lapide usq; ad resurrectionis diem tectum
 clausum fuerit, atq; his modis uicium circa
 sanctos Aegypti, etiam si sancta essent corpora,
 coarguebat dicens. Quid maius aut sanctius cor-
 pore potest esse Dominico? Quod iuxta consuetu-
 dinem gentium caeterarum, humo conditum esse
 sciunt

Mos AE-
 gyptiorum
 in conser-
 uandis
 defuncto-
 rum cor-
 poribus.

Contra
 reliquias
 sanctorum,

Præsentus. Hæc iusta persuasio multorum insitum
 euellit errorem, & repositis in terra cadaueribus,
Domina gratias pro bono magisterio retulerunt.

Metuens ergo consuetudinem supradictam,
 ne eodem etiam circa se laberentur errore, cele-
 riter ualedicens Monachis qui confluxerant, ad
 amicam uirtutis habitaculum repedauit. Post
 menses autem paucos, cum non mediocre incom-
 modam senilia membra turbasset, uocatis ad se
 duobus fratribus, quos ibidem ante quindecim an-
 nos, modico interuallo sciunctos instituerat, qui-
 bus iam seni coeperant ministrare, ait,

Ego quidem filioli secundum eloquia scripturæ Postrema
 rarum, patrum gradior uiam, iam enim Domi- concio
 nus me inuitat, iam cupio uidere cœlestia, sed uos Antonij.
 o viscera mea admonco, ne tanti temporis labo-
 rem repente perdati. Hodie uos religiosum stu-
 dium arripuisse arbitramini, & coeptæ uoluntatis
 fortitudo succresceret. Varias Demonum nostis
 insidias, uidistis eorum & impetus feroces & ui-
 res effœminatæ. Iesum suspirate, & credulitatem
 nominis eius uestris figite mentibus, & à certa
 fide uniuersi Demones fugabuntur. Mementote
 etiam admonitionum mearum, & incertæ condi-
 tionis uitam quotidie ancipitè pertrahate, et cœ-

T 3 leste

etulerat. Serapion Episcopus, aliam accipiat Me-
stem, uos cilicinum habetote uestimentum & ua-
ste uiscera mea, Antonius enim migrat, & iam
non erit in presenti seculo uobiscum. Verba finie-
rat, & osculantibus se discipulis, extendens pau-
ulum pedes, mortem letus aspexit, ita ut ex hila-
ritate uultus eius, Angelorum sanctorum qui ad
referendam animam eius descenderant, presentia
iosceretur. Hos intuens tanquam amicos uideret,
inimam exhalauit, & additus est Patribus secun-
dum ordinem scripturarum. Seruauerunt manda-
ta discipuli, inuolutum ut praeceperat corpus humo
operientes, & nemo interim usq; ad hanc diem,
praeter eos, ubi sit conditum, nouit.

Legatarius autem Antonij benedictionem qui-
ritam palliam cum Melote imperio eius meruerat
accipere, Antonium in Antonij muneribus ample-
ctitur, & tanquam magna hereditate ditatus le-
tatur, per uestimentum recordatur imaginem
sanctitatis.

Hic Antonio uite terminus fuit, ista principia
meritorum. Quae licet parciore, ut praedixi, ser-
mone narrauerim, tamen ex his potestis aduertere,
quod homo DEI a pueritia ad senectam usq;
peruenit, & quod omni semper dubitatione
calentis, nec languori nec longuae quicquam

T. 4. etata

VITA SANCTI

etati aliquando concesserit. Magis autem e-
tem propositi tenens, nec uestimentum mutauit,
nec pedes lauit, nec escam sectatus est molliorem,
oculorum quoq; aciem & numerum dentium
set paululam ob etatem uiderentur attriti, nec
& pedum incessum, totius etiam corporis firmi-
tatem, ita contra iura nature meritorum
custodiuit, ut lautorum corporum que balneis
delitijs confouentur, hilarior eius caro uideretur.
Hoc etiam fratres quod per omnes provincias
amor eius fama; uoluit, quem nec liberorum
disseminatorum oratio luculenta, nec mundanorum
pientie disputatio, nec nobilitas generis, nec
infinita congestio commendauit, cui omnium
est ascribendam nisi Christo, cuius hoc donum est.
Qui deuotos eius animos, ergo suam peruidem
maiestatem, hominem alio pene orbe coelatum, &
inter tantas positum solitudines Africe, Hispanie,
Gallie, Italie, Illirico, ipsi etiam que ubi
caput est Rome, ut in exordio promiserat, de-
monstrauit. Creatoris est ista benignitas, qui se-
mulos suos, licet nolentes, nobilitare consueuit, ut
ultra humanam esse naturam, sanctorum doceretur
exemplis & ad beatam uite imitationem, et
fructu laboris optimus quisq; impellatur.

HUM

Hunc itaq; fratribus librum magnopere per-
 ere curate, ut agnita fidei uita sublimium Mon-
 chorū, sciant quod saluator noster Iesus Chri-
 us glorificantes se glorificat, & seruientibus si-
 met, non tantum regna coelorum, sed etiam hic
 ipsis montium secretis latere cupientibus, sime
 ibi nobilitatem, scilicet ut & ipsum fruatur
 uide meritorum, & ceteri eorum prouocentur
 ceplis. Si autem necessarium fuerit & gentibus
 gite, ut uel sic agnoscant, quia Dominus noster
 Iesus Christus non solum est Deus Dei filius, sed
 iam his qui eum sollicite colunt, & in eum fide-
 ter credunt, hanc dedit potestatem, ut Demones,
 uos illi deos esse arbitrantur, conculcent atq; eij-
 iant, deceptores scilicet hominum, & totius cor-
 ruptiones artifices.

INCIPIT VITA S.
 Pauli Simplicis.

T S FVIT

VITA SANCTI

VIT. QUIDAM P
ter discipulos sancti An
Paulus nomine, cognom
to simplex. Hic initium
uersionis suae, bini
habuit. Cum uxorem
cum altero conuenit

uidisset, nulli quicquam dicens, egressus est
et modestia animi tactus, in Eremum semetip
dedit. Vbi cum anxius oberraret, ad Mon
am uenit Antonij, ibiq; ex loci amoenitate et
tunitate consilium capit. Cumq; adisset Ant
um, ut iter salutis ab eo inquireret, ille int
hominem simplicis naturae, respondit ei ita
mam eum posse saluari, si his quae à se diceren
tur, obediret. Tunc ille omnia quaecumq; praeci
peret, facturum se esse respondit. Vt ergo promi
sionem eius probaret Antonius, ante fores cella
le stanti, hic inquit expecta me orans donec
diar. Et ingressus mansit intrinsecus per
diem et noctem, per fenestram tamen ex occulto
frequentius respiciens, uidebat eum indefinenter
orantem, et nusquam prorsus se mouentem, sed
stare in studiis et rore noctis, et ita esse man
dati memorem, ut ne parum quidem à loco se mo
ueret

ret. Egressus autem die postero Antonius instruit eum & docere de singulis coepit, quomodo uere manuum solitudinem solaretur, & digitis uidem corporis opus carnale, cogitatione uero uentis & animi intentione, operaretur quae DEI. Cibum quoque in uespera sumere, & praeciae in potu confirmans, non minus per aquae abundantiam fantasias animae fieri, quam per uinum alore corporis increfcere. Et ubi plene cum ualiter in singulis agere deberet, instruxit, in uino, hoc est, in tribus à se milibus cellulam constituit, ibique eum exercere quae didicerat, iubet.

Ipse tamen frequentius uisitans, cum, gratis abatur, deprehendens illum in his quae sibi tradita fuerant tota intentione & omni sollicitudine permanentem. Quadam autem die cum uenissent ad sanctum Antonium fratres magni quidem & perfecti uiri, accidit etiam Paulum adesse pariter cum eis. Et cum sermo de profundis rebus & mysticis haberetur, cumque de Prophetis & de saluatore plurima tractarentur, Paulus ex simplicitate animi interrogat, si CHRISTUS prius fuerit, an Propheta? Beatus uero Antonius cum pro eo quod tam absurde interrogaret, quasi erubisset, blando motu, ut erga simplices solebat, silere atque abire eum iubet. Ille

VITA SANCTI

Exemplū Ille autem qui omne quodcumq; ab eo dictū obediens
 isset, tanquam præceptum Dei servire instituit
 tie & ta abscedens ad cellam suam, tanquam medi-
 citurnitas accepto, silentium gerere instituit, nec cum
 sis.

aliquid loqui. Quod cum comperisset Antonius
 mirari admodum cœpit, unde hæc illi observari
 placuisset, quam à se sciebat non esse ei inimicis.
 Cumq; iussisset eum loqui, & cur siluerit iurari
 garet, dicit ei Paulus: Tu pater dixisti mihi
 irem & silerem. Et obstupescit Antonius in
 eo sermonē, quem ille negligenter protulerat, &
 servatum, omnes, inquit, nos ille condemnat. Et
 enim nos de coelo Dominum nobis non audiam
 loquentem, ab isto qualiscumq; sit sermo, qui
 ore nostro ceciderit, observatur. Multa tamen &
 sanctus Antonius docere eum uolens de obedi-
 tia, præcipere ei solitus erat etiam, quæ ratio &
 causa non posceret, in quibus eius animus
 obedientiam probaretur.

Exemplū
 obediens
 tie.

Haurire namq; aliquando eum aquam in
 puteo & in terram tota die effundere, et coti-
 das sportas resolvere, ac denuo texere et uestimen-
 tum dissuere, & iterum resuere, & rursus reso-
 uere, & in plurimis huiusmodi exercitijs ab eo
 memoratur imbutus, ut in nullo prorsus, etiam

et contra rationem imperari uidebatur, discretus
 non tradidit, et ita per haec omnia informatus,
 in tempore breui ad perfectionem uenit. Ex cuius ex-
 emplo docebat beatus Antonius, quod si quis uel-
 let uelociter ad perfectionem uenire, non sibi
 sed magister fieret, ne proprijs uoluntatibus obe-
 ret, etiam si rectum uideretur esse quod uellet,
 sed secundum mandatum saluatoris obseruandum
 se, ut ante omnia unusquisque abneget semetipsum,
 et renunciet proprijs uoluntatibus, quia et ipse
 saluator dixit, ego ueni non ut faciam uoluntatem
 meam, sed eius qui misit me. Et utique uoluntas
 christi non erat contraria uoluntati Patris, sed ne
 uenerat obedientiam docere, inueniretur non
 obediens, si propriam faceret uoluntatem, quanto
 magis ergo nos non iudicabimur obediens, si
 proprias faciamus uoluntates.

Denique supradictus Paulus exemplo nobis est,
 cui obedientiae et simplicitatis merito, in tantum
 spiritalium gratiarum columnen ascendit ut multo
 plures et potentiores uirtutes per ipsum, quam
 sanctum Antonium Dominus fecerit. Ecce quoni-
 am pro effluentia gratiarum ad eum multi ex om-
 nibus terre partibus confluebant ut curarentur ab
 eo, uerens beatus Antonius ne molestia multitu-
 dinis

VITA SANCTAE

diuis fugaretur, in interiori Eremo, quo ad-
uile ab aliquo non possit, commanere cum suis
uenientes magis ipse susciperet, Antonius. Si
uero ipse non potuisset curare, hos ad Pa-
tamquam prolixiorem sanitatum gratiam
tem mittebat, & ab illo curabantur.

Tantam autem simplicitatis fuisse ap-
fiduciam tradunt, ut quodam tempore cum
rabie[m] patiens in modum canis, laniaret
qui ausus fuisset ad se accedere, & perdat-
tum fuisset, instabat orationi, ut Dæmon
eum urgebat, fugaret. Et cum mora fieri
celer sequeretur effectus, quasi infantum mo-
dignatus dixisse fertur ad Dominum. Ver-
ciat uolun manducabo hodie, si eum non curaueris. Et con-
tatem ti- nuo quasi delitioso Domino satisfactum est à Do-
mentiū se- & statim curatus est rabidus.

Finit uita beati Pauli simplicis,

VITA S. PELAGIA

Egregiū
exemplū
poeniten-
tiæ.

QUOD factum est
imò miraculum in
nostris, placuit mihi
tori Iacobo Diacono, &
scriberem uobis spiritali-
bus fratribus, ut audientes

in uiam maximum consequentes animæ ueræ, misericordem Dominum glorificentis, qui illum hominem uult ullo modo perdere, sed omnes peccatores saluos facere. Nunc ergo silentium ate mibi, & intuemini cum omni affectu & sentigilantissimo hæc quæ a me explanantur, totius enim iuuaminis & compunctionis plena est expositio.

SACRATISSIMVS EPISCOPVS

Antiochiæ ciuitatis, conuocauit ad se omnes prope se consistentes Episcopos pro certa quadam causa, unde conuenerunt Episcopi numero octo, inter quos fuit & sanctissimus uir DEI, Nonnus episcopus meus, uir mirificus et efficacissimus Modicus, de Monasterio quod dicitur Tabennensium, propter incomparabilem enim eius uitam, & decoratissimam conuersationem, raptus est de Monasterio & Episcopus ordinatus. Congregatos ergo in prædicta ciuitate, iussit nos Episcopus ipsius ciuitatis manere in Basilica beatissimi martyris Iuliani. Ingressisq; successimus, ubi & ceteri qui conuenerunt Episcopi de cellulis suis, ante ianuam ipsius Basilicæ resederunt in cellulis suis:

Nonnus
episcopus.

Quibus

VITA SACNTAE

Quibus sedentibus aliqui Episcopi dominum
 Nondum rogabant, ut aliquid ab ipso docerent.
 Statimq; ex ore suo sanctus Episcopus coepit
 ad edificationem & salutem omnium qui
 bant. Cunctis uero nobis admirantibus sanctam
 doctrinam eius, Ecce subito transijt per nos
 thimarum Antiochie, ipsaq; est prima Thebae
 triarum Panthomimarū sedens super Asellum,
 processit cum summa fantasia adornata, ita
 bil uideretur super ea nisi aurum & margaritae
 & lapides praeciosi, nuditas uero pedum eius ex
 auro & margaritis erat cooperata. Cum
 maxima erat pompa puerorum & puellarum
 uestibus praeciosis amicta, & torques aureae
 per collum eius. Quidam praecedebant, alij
 sequebantur eam, pulchritudinis autem decori
 eius non erat societas omnibus secularibus homi
 nibus. Quae tamen transiens per nos totum im
 pleuit aërem ex odore musco uel ceterorum
 nissimorum odoramentorum fragrantia. Quom
 ut uiderunt Episcopi, ita nudo capite &
 membrorum compage, sic inuerecunde transire
 cum tantis obsequijs, ut nec uelamen super caput
 positum, nec super scapulas, tacentes ingemunt
 runt, & quasi à peccato grauissimo, auerterent
 facis

cies suas. Beatissimus autem Nannus intentissime
 & deu respiciebat, ita ut posteaquam transi-
 t intueretur, & respiceret eam. Et postea auer-
 t faciem suam, dicens ad circumsedentes Episco-
 pos, uos non delectati estis tanta pulchritudine
 eius. Illis uero nihil respondentibus, posuit faciem
 super genua, & manuale sanctum quod tenebat
 in sanctis manibus suis, & sic omnem sinum suum re-
 leuit lachrimis, & suspirans grauiter, dixit ite-
 rum ad Episcopos. Non delectati estis tanta pul-
 chritudine eius? Illis uero nihil respondentibus,
 re ait, ego ualde delectatus sum, & placuit mihi
 pulchritudo eius, quoniam istam habet Deus pro-
 ponere & statuere in conspectu tremende & ad-
 mirabilis sedis sue, iudicaturus nos & Episco-
 patus nostros. Et iterum dixit ad Episcopos,
 Quid putatis dilectissimi, quantas horas fecit in
 cubiculo suo hæc mulier lauans & componens se
 cum omni solitudine animi et intentione, ad spe-
 ctaculum ornans se, ut corporali pulchritudini &
 ornatui nihil deesset, quatenus omnibus placeat,
 ne turpia uideatur esse suis amatoribus, qui hodie
 sunt & crastino non sunt? Ergo & nos habentes
 patrem in caelis omnipotentem sponsum immor-
 talem, donantem bene custodiens promissiones
 V que

VITA SANCTAE

que habent divitias coelestes, & eterna pretia
 que estimari non possunt, que oculus non videt,
 nec auris audivit, nec in cor hominis descendit
 que paravit Deus diligentibus se. Quid enim plu-
 loquor? Habentes repromissionem, faciem illam
 magnam et splendidam et inestimabilem sponsi
 tum videre, cui Cherubin respicere non audent,
 ornamus neque detergimus sordes de miseris anima-
 bus nostris, sed dimittimus eas negligenter iacta-

His omnibus dictis, apprehendit me peccato-
 rem Diaconum, peruenimusque in hospitio ubi
 bis fuerat cellula data. Et ingressus cubiculum
 una iactavit se in pavementum, & faciem suam
 terram, percutiensque pectus suum lacrymabat
 dicens. Domine Iesu Christe ignosce mihi pecca-
 tori et indigno, quia unius diei ornatus meretricis
 superavit ornatum anime mee. Quali vultu re-
 spiciam ad te, aut quibus sermonibus iustificer in
 conspectu tuo? Non enim occultabo cor meum
 te te, quoniam prospicis secreta mea. Et non mihi
 peccatori & indigno, quoniam ante Altare tuum
 assisto, & non offero pulchram animam, qualem
 expetis a me. Illa enim promisit placere hominibus
 & fecit, & ego promisi tibi placere & mentis

am propter pigr̄itiam meam. Nudus sum, tam in Non coeli
 celo, quam in terra, non adimplens præcepta fidi op̄
 mandatorum tuorum. Ergo non est mihi spes ex rebus suis
 operibus bonis, sed spes mea in misericordia tua, sed mise-
 qua confido saluari. ricordia

Hæc uero illo dicente, & horum plurimum DEI.
 ululante, eodē die uehementer festa celebrauimus.
 Superueniente autem die quæ est Dominica, post-
 quam compleuimus nocturnas orationes, dicit ad
 me sanctus Nonnus Episcopus: Tibi dico frater
 Diacone, uidi somnium & fortiter conturbor, eo
 quod nō possum discernere illud. Qui mox dicit ad
 me uidisse se in somnis, quomodo ad cornu Altaris
 staret nigra columba, multis sordibus inuoluta, Somnium
Nonni de
Pelagia
conuertit
da.
 quæ circumuolabat me, & foetorem ac squalorem
 sordidum eius ferre non ualebam. Illa uero cir-
 cūstetit me, donec demissa est oratio Cathecumi-
 norum. Postquam uero proclamauit Diaconus ca-
 thecuminus, procedite, statim nusquam compa-
 ruit. Et post missam fidelem & completionem ob-
 lationis, cum dimissa esset Ecclesia, egrediente me
 limitē domus Dei, uenit denuo ipsa columba multis
 sordibus inuoluta, & iterum circumuolabat me.
 Ego uero extendens manū apprehendi eam, et id-
 stauit in conchā, quæ erat in atrio sanctæ Ecclesiæ.

VITA SANCTAE

Et dimisit in aqua omnes sordes suas quibus
uoluta erat, et ascendit de aqua candida sicut
que et uolans in excelsum ferebatur, et cum
ab oculis meis sublata est.

Cum ergo narrasset somnium sanctus Da
Nonnus Episcopus apprehendit me, et per
mus ad maiorem Ecclesiam cum ceteris Episcopis
et salutauimus Episcopum ciuitatis. Et ingre
ens, omnem populum Ecclesie hortatus est, qui
gressi sederunt super thronos suos et post
canonicam celebrationem uel lectionem sancti
uangelij, Idem Episcopus ciuitatis porrigens
etum Euangelium beatissimo Nonno, hortatus
cum ut uerbum faceret ad populum. Qui apertis
os suum, loquebatur sapientiam Dei que habita
in eo, quonia nihil compositionis aut Philosophia,
aut indiscretum alloquebatur, nihil in se habens
humane nature superfluum, sed repletus Spiritu
sancto, arguebat et commonebat plebem, ser
uissime loquens de futuro iudicio, et de
tuis bonis, que reposita sunt. Cuncta ergo
compuncta est ex uerbis, quibus locutus est per
Spiritus sanctus, ita ut pauimentum sancte Eccle
sie inundaret populi lachrymis.

Gubernatione uero misericordie diuine con
tigit, et

igit, ut conueniret ad eandem Ecclesiam & me-
 etrix hæc de qua factus est nobis sermo, & quod
 mirum est cathecumina, cui nunquam accessit so-
 licitudo peccatorum, nec aliquando ad Dei conue-
 nisset Ecclesiam subito compuncta est timore Do-
 mini. Cum argueret sanctus Nonnus populum, ita
 et desperaret de seipsa mulier, plangens flumina
 lacrymarum fundebat, nec ullo modo à fletu con-
 tinere se poterat. Et statim præcepit duobus pue-
 ris suis dicens, Sustinete in hoc loco, & dum
 regressus fuerit sanctus Nonnus Episcopus, sequi-
 mini eum & inquirete ubi maneat, & uenite &
 renunciate mihi. pueri uero fecerunt sicut præce-
 pit eis domina sua, & sequentes nos, uenerunt in
 Basilicam beatissimi martyris Iuliani, ubi nobis
 hospitium seu cellula erat. Et regressi uenerunt do-
 mine sue dicentes, quoniam in Basilica beatissimi
 martyris Iuliani manet. Quo illa audito, statim
 transmisit Dypticum tabularum per eosdem pue-
 ros ita continentem, Sancto discipulo Christi pec-
 catrix & discipula Diaboli, Audiui de Deo tuo
 quod coelos inclinauit & descendit super terram,
 non propter iustos sed ut peccatores saluaret, in-
 tantū humiliatus ut publicanis appropinquauerit,
 & in quem Cherubin respicere non audent, cum

VITA SANCTAE

peccatoribus conuersus sit. Et tu Domine ⁱⁿ ~~in~~
 multam sanctitatem habes, & si carnalibus ~~et~~
 sis ipsum Dominum IESUM CHRISTUM, qui ~~se~~
 mulieri meretrici Samaritanae manifestauit ad
 teum, non aspexisti, tamen uerus cultor illius,
 sicut à Christianis audiui referentibus. Si ~~pro~~
 illius Christi uerus es discipulus, non me re~~spice~~
 per te desiderantem uidere saluatorem, ut ~~per~~
 merear uidere uultum sanctum suum.

Tunc rescripsit ei sanctus Nonnus Episcopus.
 Quaeq; es, manifesta es Deo, & tu, & tractam
 tuus & uoluntas tua, Attamen dico tibi, ne
 tentare humilitatem meam, ego enim sum ~~unus~~
 peccator seruus Dei. Si pro certo habes desiderium
 diuinitatis uirtutem adipiscendi & fidem, & ~~in~~
 nis uidere, sunt mecum Episcopi alij, ueni & ~~cum~~
 eos me uidebis, nam sola me uidere non potes.
 Cum hæc relegisset meretrix, gaudio repleta ~~et~~
 su uenit ad Basilicam beati martyris Iuliani &
 nunciauit nobis de praesentia sua. Quo ~~tempore~~
 sanctus Nonnus Episcopus uocauit ad se omnes ~~qui~~
 illic aderant Episcopos, & iussit eam accedere ~~ad~~
 se. Quae accedens, ubi congregati erant Episcopi,
 iactauit se in pauimentum, & apprehendit pedes
 beati Nonni Episcopi dicens.

Rojo

Rogo te Domine mi, imitare magistrum tuum Dominum IESVM CHRISTVM, & es unde super me tuam bonitatem, & fac me Christianum. Ego enim sum Domine mi pelagus peccatorum et abyssus iniquitatis. Peto me baptisari. Cum uix eam persuasisset sanctus Nonnus Episcopus surgere à pedibus suis, cum surrexisset dicit ad eam: Canones Sacerdotales continent, non baptisari meretricem, nisi fide iussores praestiterit, ut non se iterum in ipsis malis reuoluat. *Que au-* *Canon de* *meretri-* *bus ba-* *ptisandis.* *diens talem Episcopi sententiam, iactauit se iterum in pavementum, et apprehendit pedes sancti Nonni, & ipsos lacrymis suis lauit, & capillis suis extergebat dicens. Rationem reddas Deo pro anima mea, & tibi ascribantur iniquitates factorum meorum, si distuleris me iniquam & turpissimam baptizare. Non inuenias portionem apud Deum cum sanctis, nisi nunc me feceris alienam malorum operum meorum. Neges Deum, & Idola adores, nisi me hodie in sponsam Christi renasci feceris & obtuleris DEO.*

Tunc omnes Episcopi & Clerici, qui conuenerunt uidentes talem peccatricem pro deitatis desiderio talia loquentem, admirantes dicebant, nunquam se talem uidisse fidem & desiderium salutis sicut huius meretricis.

VITA SANCTÆ

Et statim transmiserunt me peccatorem **Dionysium** ad Episcopum ciuitatis, ut hæc omnia cōtinuarem, & unam de Diaconissis inheret ciuitatudo transmittere mecum. Qui audiens letus est gaudio magno dicens: Bene pater honorabile te expectabant opera ista, scio quod os meū. Et statim transmisit mecum **Donnam Romanam** primam Diaconissarum. Quæ ueniens inueni adhuc ad pedes sancti Nonni Episcopi, cui uix persuasit surgere, à pedibus suis dicens. Surge si uis exorzizeris: Dixitq; ei. Confitere omnia peccata tua. Quæ respondit. Si perscrutata fuero scientiam cordis mei, non inuenio in me aliqua opera bonorum actuum. Peccata enim mea scio, quod hæræ maris grauiora sint, aqua enim perparua est pro mole peccatorum. Confido uero de Deo tuo, quod dimittat pondus iniquitatum mearum, & respiciat super me.

Tunc dixit ad eam sanctus Nonnus Episcopus. Dic quod sit nomen tuum? Quæ respondit, **Naturali nomine, Pelagia uocata sum à parentibus meis, ciues uero Antiochie, margaritam me uocant, propter pondus ornamentorum, quibus me adornaauerunt peccata mea. Ego enim eram ornamentum & comptum ergasterium Diaboli.** Iterum dicit

licet ad eam sanctus Nonnus Episcopus. Naturali nomine Pelagia uocaris. Quae respondit. Ita domine. Quo audito, sanctus Nonnus Episcopus exorizauit eam & baptizauit, & imposuit tibi signum domini, tradiditq; illi corpus CHRISTI. Fuitq; illi mater spiritalis sancta Romana prima Diaconissarū, quae accipiens eam, ascendit in Cathecminum, eo quod & nos ibi maneremus. Tunc dicit ad me sanctus Nonnus Episcopus. Tibi dico frater Diacone, letemur hodie cum Angelis Dei, & oleum extra consuetudinem sumamus in cibo, & uinum cum leticia spiritali accipiamus propter salutem huius puellae.

Sumentibus uero nobis cibum, audiuntur uoces subito, uelut hominis, qui uiolentiam patitur. Diabolus enim clamauit dicens. Vae Vae quid patior à decrepito sene isto? Non tibi sufficiunt triginta milia Sarracenorum, quos mihi abripuisti & baptizasti, et obtulisti Deo tuo. Non tibi sufficiebat Heliopolis, quoniam cum et ipsa mea esset, et omnes qui in ea habitant, me adorarent, tu mihi abripuisti & obtulisti Deo tuo? Sed & nunc maximam spem meam abstulisti à me, iam nunc non fero machinationes tuas. O iam quid patior à damnable isto. Maledicta dies illa, in qua natus es tu.

V. S. flumina.

Mos ueteris Ecclesiae in conuersis.

VITA SANCTAE

flamma lacrymarum infirmo hospitio iudicatus, spes mea abstracta est. Ista omnia claudens Diabolus, & lamentabatur ante ianuas, & dicebatur ipse ab omnibus hominibus. Et iterum petens, ad Neopitam puellam dixit, hec mihi facis domina mea Pelagia? Et tu mecum inquit imitaris. Ille enim gloria & honore coronatus & Apostolus constitutus tradidit Dominum pro me, ita & tu mihi fecisti. Tunc dicit ad eam, Eius Nomen Episcopus. Signa te Cruce Christi, et abrenuncia ei. Quae signavit se in nomine Christi, et insufflauit in Demonem, et statim nasus comperruit. Post biduum autem dormiente eadem sancta Romana conmatre sua in cubiculo suo, & perierit Diabolus nocte, & suscitauit ancillam Dei Pelagiam & dicebat, Rogo te domina mea Margarita, Nunquid non ex auro et argento ditata es. Nunquid non ex auro & gemmis preciosis adornata es?

Rogo te, quid te contristauit? Respondit illi, ut satisfaciam tibi, tantum ne facias opprobrium Christianorum. Tunc ancilla Dei Pelagia signavit se, & exsufflauit in Demonem dicens. Dominus meus qui eripuit me de medio dentium tuorum, et induxit me in coelestem thalamum suum, ipse tibi resistet pro me. Et statim nusquam comparuit Diabolus.

Diabolus. Tertia uero die posteaquam baptisata est sancta Pelagia, rogauit puerum suum qui praerat rebus eius omnibus, & dicit ad eum. Vade in uestiarium meum, et scribe omnia quae sunt tam in auro quam in argento, uel in ornamentis aut uestibus praeciosis, & affer mihi. Puer fecit sicut praecipit domina sua, & omnem substantiam suam detulit. Quae statim uocauit sanctum Nonnum Episcopum, per sanctam Romanam commatrem suam, & omnem substantiam suam posuit in manibus eius dicens: Haec sunt domine diuitiae quibus ditauit me Satanas, has trado in arbitrio sanctitatis tuae, & quod nosti expedire facias ex eis, mihi etiam optandae sunt diuitiae Domini mei Iesu Christi. Qui statim uocauit custodem Ecclesiae seniore, & ipsa praesente, omnem substantiam eius in manibus illius tradidit dicens. Adiuro te per inseparabilem Trinitatem, ne quid hinc in Episcopatu aut in Ecclesiam ingrediatur, sed magis uiduis & orphanis & pauperibus erogetur, ut quod male attractum est, bene distribuatur, & diuitiae peccatricis fiant thesauri iusticie. Si uero spreto Sacramento, siue per te, siue per quemlibet alium subtraxeris de his quicquam Anathema, ingrediatur domum eius.

¶

VITA SACNTAE

Et cum illis habeat partem qui dixerunt crucifigatur, crucifigatur. Illa uero conuocauit omnes pueros et puellas suas, et liberauit omnes, donauitque tortos aureos eis de manu sua dicens, Festinate et liberate uos de hoc seculo nequam, pleno peccatis, ut sicut fuimus in hoc seculo simul, ita simul permaneamus sine dolore in illa uita, quae est beatissima.

Baptisati
ntebantur
alba ueste
per octo
dies.

Octaua uero die, quando habebat depositio-
nem albarum facere, surgens nocte nobis ignoran-
tibus, deposuit uestem baptismatis sui, et induit
se tunicam tricinam, id est, cilicinam, et birram,
sancti Nonni Episcopi, et ex illa die nusquam con-
paruit in ciuitate Antiochia, quam sancta Ro-
mana flebat amarissime, et sanctus Nonnus con-
solabatur eam dicens. Noli flere filia, sed letare
gaudio magno, quoniam Pelagia optimam portio-
nem elegit, sicut Maria, quam Dominus presert
Marthe in Euangelio. Illa autem abiit Ierosoli-
mam, et construxit sibi cellulam in monte oliueti,
ubi Dominus orauit.

Post aliquantum
uero temporis, conuocauit Episcopus ciuitatis
omnes Episcopos ut unusquisque reuerteretur ad
propria. Post triennium aut quadriennium tem-
poris, desiderauit ego Iacobus Diaconus proficisci
Ierosolie

Ierosolimam, ut ibi adorarem resurrectionem Domini nostri Iesu Christi, et petij Episcopum mecum, ut me permitteret ire: Dum me permisisset ire, dicit ad me. Tibi dico frater Diacone, dum perueneris Ierosolimam, requirere ibi quendam fratrem Pelagium Monachum & Eunuchum, qui multos annos habitat in solitudine clausus, quasi cum uisitaturo, uere enim poteris ab eo inuari. Hæc autem omnia dicebat mihi de ancilla Dei Pelagia non manifeste. Perueni ergo Ierosolimam, & adorauit sanctam resurrectionem Domini nostri Iesu Christi, & alia die requisii seruum Dei. Et accessi et inueni eum in monte oliueti, ubi Dominus orauit, in modica cellula undiq; circumclusa, & paruam fenestellulam habuerat in pariete. Et percussi ostiolum fenestellule, & statim aperuit mihi, & cognouit me, ego uero non cognoui eam. Quomodo enim poteram cognoscere illam, quam ante uideram inestimabili pulchritudine, iam facie marcidam factam, præ nimia abstinentia. Oculi uero eius, sicut fossæ uidebantur. Quæ dicit ad me, Unde uenis frater? Ego respondi & dixi. Missus sum ad te, iubente Nonno Episcopo. Quæ ait ad me: Oret pro me, quoniam uere sanctus Dei est. Et statim clausit ostiolum fenestellule, & cepit psallere bon-

VITA SANCTI

bere boram tertiam. Ego uero orauit iuxta partem
 cellule eius, et recessi multum iuuatus de he-
 gelica uisione eius. Reuersus autem Ierosolimam,
 coepi per Monasteria ambulando uisitare
 fratres. Magna uero ferebatur fama per Mo-
 nasteria de domino Pelagio, propterea delibera-
 etiam iterato ad eum redire, & salutaribus
 Strinis eius resciri. Cuius ad cellulam suam per-
 nissim, & pulsare imò nominatim eum interpel-
 lare presumerem, nihil respondit. Expectans
 cunda die & tertia perseverans, & proprio
 mine Pelagium interpellans, neminem audiui.
 Quare intra me dixi. Aut nemo est hic, aut
 recessit, qui erat hic Monachus. Nutu uero Dei
 monitus iterum dixi. Considerem ne ostium
 fenestellule. Et prospexi & uidi eum mortuum,
 & clausi fenestiolam, & de luto replens dili-
 genter, cursu ueni Ierosolimam & nunciaui com-
 manentibus, quod sanctus pelagus Monachus,
 mirabilia faciens, requieuisset. Tunc sancti pa-
 tres uenerunt cum diuersis monasterijs Monachor-
 rum, & sic solutum est ostium cellule, & de-
 latum est foras sanctum corpusculum eius, quod
 auro & lapidibus preciosis condigne posuerunt.
 Et dum sancti patres ungerent corpus Myrris
 tunc

tunc cognouerunt quod fuisset mulier. Qui uolentes miraculum abscondere, sed populum ipsum latere non poterat, exclamauerunt uoce magna dicentes. Gloria tibi Domine IESU CHRISTE, qui uultas diuitias abscondas habes super terram, non solum uiriles, sed etiam muliebres. Diulgatam est autem omni populo, & uenerunt omnia Monasteria uirginum tam de Hierico quam ex Iordane, ubi Dominus baptizatus est, cum cecris lampadibus & Hymnis, & sic depositae sunt sanctae reliquiae eius, & portatae à sanctis patribus Hæc uita meretricis, hæc conuersio desperatae cum qua & Dominus nos faciat inuenire misericordiam in die iudicij, quoniam ipsi est honor & gloria, potestas & imperium, in secula seculorum Amen.

FINIT VITA SANCTAE
PELAGIAE.

VITA SANCTAE
EUGENIAE.

IN

VITA SANCTAE

Quo tem-
pore ui-
xerit Eu-
genia.

IN SEPTIMO CON-
sulatu suo COMODVS
perator direxit illustris-
simum uirum Philippum ad Aeg-
yptum, ut praefecturam age-
ret Alexandriae, & omnes
potestates, quae per totam
Aegyptum administrantur eius arbitrio deser-
rent, Hic itaq; cum uxore Claudia, cum duobus
filijs Auito & Sergio, & cum filia Eugenia, ab
urbe Romana ad urbem Alexandriam domum uen-
sunt, & Romana grauitate ageret praefecturam
atq; omnem prouinciam Aegypti Romanis legi-
bus ordinaret, cunctis quidem Magicam curiosi-
tatem sectantibus, finem imposuit, Iudeos uero
nuncupationem nominis habere permisit, Christo-
ianos autem procul ab Alexandria tantum debet
esse constituit. Ipse uero plus licet Philosophorum
amicus quam fautor Idolorum, Romanis tamen
superstitionibus, ac si religiosus cultor insistat,
non rationi, sed traditioni concordans. Eugeni-
am igitur filiam suam dum literis liberalibus perfe-
ctissime docuisset, & tam Latino eam quam Gre-
co cloquio instruxisset, etiam Philosophiam docere
permisit. Erat enim acris ingenij, & tam me-
morie

moris capax, ut quicquid audiendo semel uel legendo potuisset arripere, perpetuo retineret.

Erat ergo Eugenia pulchra facie, & eleganti corpore, sed pulchrior mente & formosior castitate. Igitur cum quinto decimo ætatis anno ab Aquilio, Aquilini consulis filio peteretur sponsa, interrogatur à patre, utrum petenti iuueni illustrissimis ortu natalibus consentiret. Illa respondit: Maritus moribus non natalibus eligendus est, Non nata ipso enim, non parentibus eius utendum est. Igitur les spectã cum alijs atq; alijs poscentibus, animo castitatis di sed mores in cõ, obsisteret, peruenit ad manus eius beatissimi Pauli res in cõ, Apostoli doctrina. Et licet sub paganissimis pa iuge. rentibus ageret, esse tamen cœpit animo Christiana. Et quoniam iussi fuerant Christiani ab Alexandria urbe discedere, rogat parentes, ut spectandi gratia permitteretur prædia sua in suburbio Alexandriae posita circuire. Cũq; statim ut ut poposcerat impetrasset, & ab urbe properaret ad uillam, audit Christianos psallentes atq; dicentes. Omnes dij gentium Dæmonia, Deus autem noster coelos fecit. Hæc ita audiens, suspirauit & fleuit, & dicit ad Eunuchos pueros, nomine Prothum & Iacinctum.

Scio uos mecum literis eruditos, & digna

X

simul

VITA SANCTÆ

Simul & indigna hominum legimus gesta, *Philosophorum* quoque Syllogismos, uano labore cōstruunt studio scrupulosissimo transegimus, Aristotelis argumenta et Platonis ideas, et Epicuri sectas, & Socratis monita, & Stoicorum, & ut breuiter cuncta complectar quicquid cantat Poeta, quicquid Orator inuenit, quicquid Philosophus cogitat, hac sententia excluduntur, qua tripudiantes Christianos audiuiimus, omnes dij gentium Demonia Deus autem noster coelos fecit. Confessio & pietas & cōchritudo in conspectu eius, sanctitas & magnificentia in maiestate eius: Igitur iubet conferre sermonem, & Apostolus legitur & Prophetas datur, sit concordia fidei, & qua arte & pertractalia sapientiæ diuinæ absque sui separatione perueniant, consilio ardenti diffinitur. Dominam inquit uobis usurpata potestas attribuit, sed sororem sapientiæ fecit. Scimus ergo fratres sicut diuina sapientiæ ordinauit, non sicut se iactat humana temeritas. Pergamus pariter ad Christianos & sicut ordinauero, properemus. *Elenus* audio dici Episcopum, cuius est habitatio illa, in qua licet noctuque audiuntur DEO suo cantare, quos etiam nos quotiens transimus psallentes audimus. Sed hic Episcopus uarijs dicitur Ecclesiæ suæ occupationibus detineri. His autem qui in diuinis laudibus

Elenus Episcopus Heliopolitanus.

tibus uacant, Theodorum quendam presbyterum Theodos
 constituit, cuius tanta miracula narrantur, ut etiam Presb
 am cecos suis orationibus illuminet, & Demones byter.
 effugiat, & infirmantibus afferat sanitatem, sane
 ad diuersorium huius congregationis in quo Deo
 canitur, nullam patitur uenire sceminarum. Hoc
 ergo considerans tondere me arbitror, ut crastina
 nocturna profectio ordinata, per ipsos nobis tran
 situm præbeat. Vobis itaque duobus iuxta basternam
 ambulanti, & cæteris presidentibus ad locum
 deponat à uobis, & uacua pertransiens baster
 manos tres herili habitu simul ad DEI homines
 properemus.

Placuit utriusque consilium, & frequenti no
 cte sicut ordinauerat, adimpletur. Tantam autem
 credentibus sibi CHRISTVS gratiam exhibere
 dignatus est, ut eadem hora, qua ad Monasterium
 peruenerunt sanctus Helenus superueniret Episco
 pus. Et quia mos est apud Aegyptum, quando cir
 cucunt Monasteria Episcopi, psallentium eos se
 quatur exercitus, superuenit idem Helenus Helio
 polis Episcopus, & cum eo amplius quam decem
 milia uirorum psallentium, & dicentium: Via
 iustorum recta facta est, & iter sanctorum præpa
 ratum est. Audiens hæc Eugenia, dixit ad socios.

X 2

Considerate

VITA SANCTÆ

Considerate uim carminū, & uidetis ad nos referre, quicquid modulatis uocibus psallunt. Denique cum de DEO uero noster tractatus in dispositum mutui sermonis haberetur, audiuius hoc cantare. Quoniam omnes dii gentium Dæmonia, Dæmonem noster, coelos fecit. Et ecce nunc arripimus uobis iter, quo recedere cupimus à cultu Idolorum, & ad Christianam culturam perueniamus gratiam promereri, ecce milia hominum uobis occurrunt, una uoce clamantium & dicentium: Vita iustorum recta facta est, & iter sanctorū preparatum. Intelligamus ergo quo pergit hic populus, & si ad hoc habitaculum uadant, quod nos ire disposuimus, iungamur canentibus turbis aduenientibus computati ingrediamur ut factis quousque noticias colligamus.

Igitur cum se iunxissent psallentibus, inquirunt quis esset senior, qui solus uehiculo aselli uteretur in medio populi sequentis & præcedentis, audiunt quod hic esset Helenus Episcopus, ab infanzia Christianus, qui dum infantulus in Monasterio cresceret, tantæ sanctitatis uirtutibus angrobatur, ut si quando missus fuisset ignem è uicino petere, ardentes prunas uestimento deferret illi. Denique ante, inquit, paucos dies, uenit quidam Magus

Magus qui uerborum argumentis populum DEI
 conabatur euertere dicens, falsum istum esse Episcopus,
 se missum esse à CHRISTO ad docendum.

Hic autem erat uersutissimus, & de scripturis di-
 uinis populum seducebat. Deniq; omnis turba
 Christianorum accessit ad hunc quem uidetis pa-
 trem nostrum, & dicit ei, Audiuius Zaream
 quod ipse sit missus à Christo, constitue diem, in
 quo cum ut recipias tibi socium, aut si potes con-
 uincas falsa dicentem.

Igitur constituitur dies & locus in medio Eli-
 opolis ciuitate, uenit Zareas Magus cum artibus
 suis, uenit & Helenus Episcopus cum orationibus
 suis. Cuiq; populum salutasset, ait, Nunc proba-
 bitis speritus qui sunt à Deo. Et conuersus ad Za-
 ream coepit uerborum ingens habere luctamen, sed
 quia uersutus erat nimis & concludere eum ser-
 monum ratione non potuit, respiciens populum
 fortiter ladi, quod Zareas superior abseederet in
 uerbis, modicum silentium postulauit, & ait ad
 populum, Pauli Apostoli in hac parte monita om-
 nino tenenda sunt, dicit enim Timotheo discipulo
 suo: Noli uerbis contendere, ad nihilum enim utile
 est nisi ad subuersionem audientium, sed ne hoc
 testimonium non quasi cauti, sed quasi timidi pro-

X 3. seramus.

VITA SANCTAE

Elenus feramus, accendatur ignis in media civitate, & **pro-**
pugnat ingrediamur pariter flammam, & qui iustus **pro-**
contra fuerit, credamus quod hunc misit **CHRISTUS**. **pro-**
Zaream omnibus sententia placuit, statim deniq; ignis **pro-**
Magum pius accensus est. Tunc beatus Elenus iubet **pro-**
pro fide ream introire flammam. Cui Zareas inquit, **pro-**
CHRISTI dere tu primus, qui hoc proposuisti. **pro-**
stans in igitur beatissimus pater Elenus expansis **pro-**
igne ille ingentes flammam intrat, & stans illic dimidia **pro-**
ius. Habes hora, neq; capillis neq; uestimentis, ex aliqua **pro-**
simile su- uiolatis ut, Zareas quoq; introiret similiter **pro-**
pra in Ca- rabat. Sed Zareas reluctare coepit & **pro-**
pretis ui- fugere. At **pro-**
ta ubi inuitum illum populus in ignibus tradidit, **pro-**
 simile su- tim eum circumdans flamma coepit exurere. Et in
 pra in Ca- mittens se beatus Elenus, licet semiustum uiuum
 pretis ui- men eripuit, quem cum dedecore eliminauit pop-
 ta lus, de finibus regionis huius. Hunc autem sicut
 uidetis quotidie, quocunq; perrexerit, DEI lau-
 dibus comitatur.

Audiens haec beata Eugenia ingemuit, & pro-
 cidit ad pedes eius qui sibi retulerat ista et ait. Ob-
 secro te, ut me illi una cum istis duobus fratribus
 meis insinues, ex idolis enim conuerti uolumus ad
 Christum. Et quia simul hoc diffinimus
 & fratres sumus, etiam hoc ab eodem impetrare
 uolumus

nolumus, ut nunquam nos patiatur ab inuicem separari. Et ille nunc inquit, silete quousque ingressus Monasterium ad quod pergit paululum requiescat, & cum oportunum fuerit, intimabo illi omnia secundum uerbum tuum. Interea dum appropinquasset monasterio, ad quod pergebat, ecce & illi egrediuntur obuiam patri, hymnum Domino dicentes. Suscepimus Deus misericordiam tuam, in medio templi tui. Egredientibus Episcopo & populo, etiam intrat Eugenia cum Iacinto & Protho comitibus suis, tamen ei nota, cum quo sermonem habuerat. Perfectis igitur matutinis laudibus, paululum requieuit Episcopus, & iussit sibi ad sextam preparari, ut diuina mysteria celebraret, & dum sextam coepisset, nonam ad refectioem ieiunantium oportune praeueniret.

Requiescens autem Episcopus somnium uidit, in quo ad simulacrum foeminae ducebatur, ut illi Heleni sacrificaret. Tunc dixi, inquit, in somnio, his qui somnium me tenebant, permittite me, ut loquar cum dea uestra. Et cum me permisissent loqui, dixi ei: Cognosce te creaturam Dei esse & descende, & noli te permittere adorari. At illa his auditis descendit & secuta est me dicens: Non te deseram, quousque me creatori meo restitueris, & conditori.

X 4 Igitur

VITA SANCTAE

Igitur cum ista in animo Episcopi uoluerent,
 accessit ad eum Eutropius, cum quo fuerat locata
 Eugenia, et dixit ei. Tres pueri fratres unanimiter
 culturam simulachrorum relinquentes, Christo sa-
 uientium numero in isto Monasterio se sociari de-
 siderantes, & hodie uestigia tua prosequentes, huc
 ingressi sunt, poscentesq; me cum lacrimis pos-
 tulauerunt, ut mereantur noticiae tuae beatitudi-
 nis reuelari. Tunc beatus Elenus dixit Gratias tibi
 Iesu bone refero, qui ad me peruenire fecisti huius
 rei noticiam. Tunc conuocari ad se praecepit pae-
 ros, & apprehendens manum Eugeniae sudit ore
 tionem, Quam cum compleisset, tulit sequestre
 tim eos & gratissimo uultu quid nam dicerent,
 interrogat, uel cuius nationis essent credidit in-
 quirendum. Ad haec Eugenia respondit, ciues in-
 quit Romani sumus, unus ex his duobus fratribus
 meis Prothus dicitur, alius Iacinctus. Ego uero
 Eugenius nuncupor. Cui beatus Elenus dixit. Re-
 cte te Eugenium uocas, uiriliter enim agis, & con-
 fortetur cor tuum, pro fide CHRISTI. Ergo recte
 uocaris Eugenius, Nam & hoc scias, quia spiritu
 sancto nos, et te Eugeniā corpore ante prauidi-
 mus, & qualiter huc ueneris, & quod isti tui sint,
 non me passus est praeterire. Sed hoc mihi Dominus
 reuelari

reuelare dignatus est, quod gratissimum ei habitaculum in corpore tuo preparasti, custodiendo uirginitatis premium, & presentis temporis blandimenta fallacia respuendo. Scito autem te pro castitate multa passuram, sed non te deserit ille, cui te ex integro tradidisti. Ad Prothum autem & Iacinctum conuersus est. In corpore seruitutis positi, ingenuam dignitatem animi, tenuistis fortiter & tenetis. Vnde uobis me tacente Christus Dominus loquitur dicens. Amen amen dico uobis, iam non dicam uos seruos, sed amicos. Vnde & nos beatos annuncio, quia concordastis Spiritui sancto, quia unanimiter consensistis monitis salutariibus, simul ad gloriam peruenientes percepturi. Hæc beatus Elenus nullo alio teste, præter Deum, loquutus est in medio & iussit eam sic in uirili habitu permanere, & non eum deseruerunt, quousque Baptismatis sanctificatione instructi, monasterio ad quod festinauerant, sociarentur.

Redeamus autem ad illud tempus, quo Prothus & Iacinctus auferentes Eugeniã abiierunt. Basterna igitur, iumentis ambulantiibus & pueris qui præibant, uacua peruenit ad matrem. Videntes autem eminus properantes pueros, & Basternam uenientem, occurrunt cū gaudio uniuersi,

X S O

VITA SANCTÆ

Et inuenientes nectorem uacuum, omnes suis
 iugitum reddiderunt, sit quoque repente totius
 uitatis strepitus. Quis enim audire poterat, pro
 sectam filiam carissimam perdidisse? Erat itaque
 planctus inestimabilis, fletus immensus, lugent
 uniuersi confusi, parentes filiam, sororem fratres,
 serui dominam, et tenebat uniuersos mater et
 infinita animi tribulatio. Fitque per totam prima
 ciam inquisitio, interrogantur aruspices, impi-
 runtur Phytones, sacrificijs quoque et sceleratis
 superstitionibus Dæmonia interrogantur, ut quo
 uenisset Eugenia indicarent. Hoc solum omnes
 Aruspices dicebant, quod eam dii cælo rapuissent. Cuius
 responsa didit factum pater, et fletum ad consolationem
 de Eugenia reuocans, dat festa responsis, et deorum illam in
 dia. mero consecrans, ex auro puro, eius fecit fieri
 mulachrum. Quod ita cepit excoli, ut non mino-
 rem honorem quam dijs suis exhiberent.

Mater tamen eius Claudia, et fratres An-
 et Sergius, nulla poterant uocatione consolatione
 accipere, sed erant intollerabiliter lugentes eam.
 Eugenie Beata autem Eugenia uirili habitu et animo, in pro-
 mores in dicto uirorum Monasterio permanebat, atque in
 Monaste- in diuinis eruditionibus profecit, ut intra seculo
 rio. dum annuum omnes scripturas dominicas memoris
 retineat.

retineret. Tanta in ea erat animi tranquillitas, ut
 tantam illam omnes dicerent ex numero esse Ange-
 lorum. Quis enim deprehenderet quod esset foemi-
 na, quam uirtus Christi & uirginitas immaculata
 protegebat, ut mirabilis esset & uiris? Sermo
 enim eius erat humilis in caritate, clarus in medi-
 ocritate, uitijs carens & facundiam fugiens, om-
 nes in humilitate superabat. Nullus illa ad orati-
 onem inueniebatur anterior, efficiebatur autem
 omnibus omnia, tristem consolabatur, lato ceno
 gaudebat, irascentem uero sermone suo mitigabat,
 superbientem ita suo edificabat exemplo, ut ouem
 subito è Lupo factam se credere delectaretur.

Tantam à Deo est gratiam consecuta, ut quem-
 cunq; in dolore positum uisitasset, statim omnis
 dolor recederet, & omnes salubritas adueniret.

Comites autem eius Iacinctus & Prothus comi-
 tabantur eam, & erant in omnibus obtempera-
 tes ei.

Tertio igitur anno conuersionis eius, Abbas
 qui præerat fratribus in monasterio, migravit ad
 Dominum. Post cuius abcessum omnibus uisum
 est, ut sibi beatam Eugeniã eligerent Abba-
 tem. Tunc beata Eugenia metuens se foeminam
 contra regulam uiris præponi. Item timens ne om-
 nes unanimiter deprecantes sperneret, ait ad eos.

Obsecro

VITA SACNT AB

Chri-
stus in
omnibus
ausculo-
randus.

Obsecro nos, ut Euangelium in presenti dicitur
 atis. Quod cum fuisset allatum dixit. Quoties
 cunq; Christianis aliquid eligendum est, Christus
 est ante omnia auscultandus. Videamus ergo
 hac electione uestra quid ipse precipiat, ut et
 uestris iussis et ipsius monitis intendamus. Et reuol-
 uens codicem, uenit ad locum et cepit legere di-
 cens. Dixit autem Iesus discipulis suis. Scitis quia
 principes gentium, maiores sunt his quibus domi-
 nantur, et principatum eorum gerunt. Apud nos
 autem non est sic, sed si quis in uobis uult primus
 esse, sit uester ultimus, et si quis inter uos uoluerit
 esse dominus, sit uester seruus. Et his dictis adiuit.
 Ecce, inquit, et uestris iussis obtemperans, decre-
 ui primatum suscipere, et Domini iussionibus ob-
 dire, ultimum me uestrae caritati constituo. Exiit
 laratur omnium causa consensu eius, ipsa tam-
 ante omnes opus Monasterij, quod infirma sole-
 bat exercere persona suscepit, in omnibus aquam
 portare, ligna condecere, mundiciis adhibere.
 In eo deniq; loco habitaculum sibi elegit, ubi bo-
 sticarius Monasterij manebat, ne uel ipso se superio-
 rem ostenderet. Sane refectionem fratrum solici-
 te curabat, et psallendo DEO ordinem fortit-
 er custodiebat, et tertiam, sextam, nonam, uesper-
 tium

in diebus uel nocturnis, atque matutinis horis, tam can-
 tissime insistebat, ut uideretur iam perisse DEO,
 in horarum uel quippiam spatij, absque diuinis laudibus
 aliqua preterissent: Ita denique in hoc opere esse
 DEO carior coepit, ut Demones ex obsessis cor-
 poribus pelleret, & caecorum oculos aperiret,
 sed quia multa singulatim narrare intendo, per or-
 dinem, quantum permittit breuitas accedamus.

Matrona quedam Alexandrina ceteris ma-
 tronis prestantior, nomine Melancia, audiens opi-
 nionem eius, uenit ad eam, quia quartano typo
 grauiissime, & iam per annum, & eo amplius ue-
 xabatur, quam cum beata Eugenia oleo perunxisset,
 & omnem continuo uolentiam fellis euomit,
 & sanctissima reddita pedibus ad suum diuersorium
 properauit, quod in uicino Monasterij possidebat.
 Ordinatur interea munera Cibos argenteos tres,
 implet scidis, & hos salutationis suae gratia, mit-
 tit ad beatam Eugeniā, Cui gratanter remittens
 quae miserat, ait, abundamus & superabundamus
 omnibus bonis. Vnde te parens carissima Melan-
 cia, ut ista egentibus magis ac necessitatem pati-
 entibus diuidas, hortor & moneo. Audiens Me-
 lancia contristata est, & ueniens coepit rogare ce-
 ampliora promittere. Fit assidua circa beatam Eu-
 geniā

VITA SANCTAE

geniam, & in nullo deprehendens quod esset sancta, elegantia decipitur iuuentutis. Videns autem iuuenem per ueritatem putabat esse terrenum, autem non sanctitate eius, sed aliqua arte exornans fuisse saluatam. In concupiscentia eius elabatur, & patens amplioris pecunie cupidiorum, cepit infinita offerre & ampliora promittere. Cumq; sepius eadem precaretur, & grato animo oblata sibi ab Eugenia cerneret reddi, declinat ad maiorem interitum, egritudinem simulans. Quam cum beata Eugenia rogata uisitaret, sedenti ante lectum sanctae Eugenie talia cepit prodere. Intolerabilis circa te amor pectus meum agit, nec ullum remedium fatigationi meae reperire nunc potui, nisi ut te omnium rerum mearum Dominum instituam. Quid te ipsum uanis & inanibus abstinentijs crucias? Ecce possessionum locupletatio infinita, & ecce auri pondus immensum, & argenti ministerium copiosum, & familiarie infinitus est numerus, dignitas generositas est mihi, hoc anno absq; filijs uiduata sum, succeda pro eodem in facultatibus meis, & non solum rerum mearum, sed meus esto tam Dominus. Cumq; haec & his similia loqueretur, dixit ad eam Eugenia. Recte nomen tuum nigredinis testatur perfidiam

me, magnum enim te Diabolo habitaculum præ-
 astiti, discede à seruis DEI deceptrix, & illece-
 rosa Melancia, nos enim aliter militamus. Ha-
 rant opes tuæ, tui similes dominos, nos delectat
 endicare cum Christo. Affatim diues est, qui cum
 Christo pauper est. Fugiant à te imagines concu-
 scentia, non est enim salutis tuæ, ista quæ te in-
 iisit insania, Draconis habitaculum facta, uener-
 um effundis, sed nos Christi inuocato nomine ue-
 natorum tuorum uirus euadimus, & misericor-
 diam Domini inuenimus.

Tunc illa deceptionis suæ pudorem non ferens,
 erans se detegi, nisi prior ipsa detegeret, reuera
 Alexandriam, adire præfectum statuit, hoc or-
 dine dicens. Scelestum iuuenem simulantem Chri-
 stianam religionem incurri, & ad me arte dum
 nedendi gratia, quæ dicitur posse infirmantibus
 prodesse, uenire permetterem, unam me ex illis
 estimans, de quarum pudore bachatur, ausus est
 impudenter alloqui, & uerbis procacibus ad cri-
 men hortari, & nisi dedissem uocem in præsentì
 ancille meæ, fuisset liberata solatio, more barba-
 rico suæ me libidini captiuasset. Audiens hæc Præ-
 fectus nimio furore inflammatur, & iubet ad loca
 Monasterij destinari, qui eum uinctum ferro cum
 omnibus commorantibus deponerent.

Depos

VITA SANCTÆ

Deponuntur itaq; omnes in vinculis, et quibus
 carceris eos non ferebat locus, per diuersas
 dies diuiduntur. Post hæc statuitur dies fune-
 quo alij ad bestias, alij uero ad ignes, alij ad
 sa supplicia damnarentur. Fit rumor in
 impudens quoq; fama cunctam Aegypti per-
 prouinciam. Omnes credunt, omnes condemp-
 et omnibus uerisimile uidetur, Melancia illa
 stem foeminam mentiri non posse. Quid uult?
 Venit dies funerum constituta, et in qua uniuersæ
 ciuitates, in uicino positæ conueniunt, ut uiderent
 ferarum tradi morsibus, corruptores introducun-
 tur in cathenis, et collaribus ferreis cum beata
 Eugenia, et nullo agnoscente quod esset foemina,
 clamor populi diuersis sententijs ingruebat.
 Cum iuberetur adduci propinquius, ut non per
 ternuncios eam Præfectus audiret, sed ex ore
 addisceret ueritatem. Aptantur aculei, et uer-
 ra, flammæ, tortores, et cætera quæ solent
 seondita cordis exculpere, præparantur.

Tunc Præfectus Philippus dixit, die sceleris-
 tissime Christianorum, hoc uobis CHRISTUS uester
 tradidit in mandatis, ut operam corruptionibus
 detis, et pudorem atq; uerecundiam matronam
 fraudulenta astutia capiatis? Dic nunc furcifer,
 quæ

ē te temeritas coegit, ut illustrem faminam
 Melanciam appellares, & ingressus sub specie
 edicti, castitatem generosissimam ad Lupanariam
 nominam prouocares? Audiens hæc beata Eue-
 nia, capite demisso ne posset agnosci, taliter de-
 e Præfecto responsum. Dominus meus IESVS
 christus, cui ego seruo, castitatem docuit, &
 integritatē custodientibus uitam promittit eter-
 nam. Hanc autem Melanciam falsum testem nunc
 offumus declarare, sed melius est, ut nos patia-
 mur mala, quam illa, dum conuicta fuerit, aliquid
 atiat, ne & fructus patientiæ nostræ depercat;
 sed tamen, si per uictoriam principum testetur ue-
 tra sublimitas, quod non in eam ipsam retorquetur
 is sententiam, & hæc fallax testis ribil patiat
 nali nunc, probabimus crimen, quod nobis obje-
 cit, redundare in eam. At ubi testatus est per prin-
 cipum salutem Præfectus, promittens ad omnia
 postulabat effectum, dixit Eugenia.

O Melancia nigredinis nomen, & tenebrosa
 Melancia, applicari fecisti aculeos, suspendi præ-
 cipis Christianos. Damna, percuti, incendi, bene-
 nos accipis, non tamen tales habet famulos Chri-
 stus, quales tu testaris. Tamen adduci præcipe an-
 cillam, quam testem nostri criminis esse dixisti, ut
 ex ore posset denudari mendacium. Cumq; appli-

X casta

VITA SANCTAE

cata fuisset in conspectu Iudicis, coepit dicere. Istum iuuenem impudicissimum, frequenter quibus circa uiles personas deiectum in adulterijs ipsa punitas ad hoc eum perduxit, ut etiam domine meae circa primam horam diei, cubiculum impudenter ingressus, primo quidem sermone, quasi pro salute eius ueniret, indicaret. Secundo pro sua concupiscentia, & tertio etiam ad uiolentiam si cussim ego egressa, familiam non uocassem, quae hodie huius ius criminis testis est. Tunc Praefectus ex familia adesse iubet aliquos, cui ta gestum esse suo testimonio confirmarent. Cumque applicarentur singuli, ita esse ut illa dixerat testabantur. Tunc iudex uehementer commotus ait: Quid ad haec insensit dicturus es, quem tortae uincunt testes, tantaque iudicia manifestant.

Ad haec beata Eugenia ait. Tempus loquendi est, quia tempus tacendi transijt. Optaueram quidem crimen obiectum in futuro iudicio denotare, & castitatem meam illi soli ostendere, cuius amore seruanda est. Tamen ne gloriatur in seruis Christi fallax audacia, & paucis pandam uerbis ueritatem, non ad iactantiam humanae declamationis, sed ad gloriam nominis Christi. Tanta enim est uirtus nominis eius, ut etiam foeminae in timore

eius posita, uirilem obtineant dignitatem, & neque
 ei sexus diuersitas fide potest inueniri superior,
 cum beatus Paulus Apostolus, magister omnium
 Christianorum dicat, quod apud Dominum non sit
 discretio masculi et foeminae, omnes enim in Chri-
 sto unum sumus. Huius ergo normam animo ser-
 uente suscepi, & ex confidentia, quam in Christo
 habui, nolui esse foemina, sed uirginitatem imma-
 culatam tota animi intentione conseruans, uirum
 gessi, constanter in Christo. Non enim inuitam ho-
 nestatis simulationem assumpsi, ut uir foeminam
 simularem, sed foemina uiriliter agendo, uirum
 gessi, uirginitatem quae in CHRISTO est, fortiter
 amplectendo. Et dicens scidit à capite tunicam,
 quae erat induta, & apparuit foemina. Et statim
 ad Praefectum ait. Tu mihi quidem secundam car-
 nem pater Claudia mater est, & fratres hi duo
 qui tecum sedent Auitus & Sergius. Ego autem Eugenia
 Eugenia filia tua, quae pro amore Christi mundum agnosci-
 omnem cum delicijs respui, tanquam stercus. Ecce tur à pa-
 Prothus & Iacinctus Eunuchi mei, cum quibus uentibus
 Scolam Christi ingressa sum, Christus autem tam
 idoneus ibi exiit, ut uicttricem libidinum omnis
 pollutionis me faceret, per misericordiam suam,
 cui credo usque in finem, iugiter permansuram.

VITA SANCTAE

Agnoscentes itaq; pater filiam, & sorores tres, serui dominam, currunt statim ad eam, & effundentes lacrymas in conspectu populi, & plexibus eius incumbunt. Nunciatur factum Claudie matri, & statim curru concito ad spectaculum venit. Defertur uestimenta auro texta, & hinc inuita induitur, atq; in excelso tribunali posita in sublime attollitur, et ab omni populo clamatur, **Vnus Christus, unus et uerus Deus Christianorum.** Sane sacerdotes & Episcopi qui cum multo populo Christiano in amphiteatro erant, ut dum fuissent interfecti hi qui accusabantur, ab eis demisso pelirentur, ingrediuntur, Deo hymnum dicentes, atq; omnes una uoce clamantes. **Dextera Domini glorificata est in uirtute, dextera manus tua Domine confregit inimicos.** Tollitur ergo in triumpho Eugenia, ne tanto gaudio populi eius desuper probatio asstitatis. Visus est ignis de caelo descendens, qui ita circundedit domum Melanciae, ut non uestigium alicuius rei, quae ad eam pertinebat, manserit. Fit gaudium populi, cum timore Dei. Ecclesia quae iam quasi uiduata octauo anno doli fuerat reueratur.

Reuocatur Christianorum populus, baptizatur Praefectus in sacris constitutus, baptizatur

filij eius, baptizatur mater eius Claudia. Restituit Tota A^l
 privilegia uera Christianis et mittit relationem ad Alexandri^{am}
 Severum Imperatorem de Christianis, et memorat conuerti-
 sa: us Reipub. Christianos prodesse, Ideo debere eos tur ad
 absq; persecutione aliqua inurbibus habitare Con Christum.
 sentit relationibus Imperator, & fit tota Alexan-
 dria ciuitas, quasi una Ec.lesia Eratq; omnibus ci-
 uitatibus gaudium, et dignitas Christiani nominis
 florebat.

Sed quia semper sanctitatem emulatio sequi-
 tur inimici, & contra bonitatem pugnat malicia. Philippus
 consilio diaboli, aliqui exhorati Alexandria
 cultores idolorū accipientes agre, quod Christia-
 nis privilegia tribuisset, uenientes ad Regē, dixere.
 runt, statum Reipublice conturbatum à Philippo,
 qui cum nono anno in fascibus irreprehensibiliter
 administrauerit, nunc decimo anno perdidit om-
 nia. Deniq; decorum immortalium deseruit cere-
 monias, & omnem ciuitatem ad culturam cuius-
 dam hominis, quem Iudei occiderunt, conuertit.
 Non est legibus uestris ulla reuerentia. Pas-
 quisq; ut uoluerit templa reuerenda ingrediur,
 non ut colendi beneuolentiam pretendat, & non
 ut deos esse, quos colimus, sed ut dicat, in-finitas
 blasphemias saxa aut met.lla, potius quam diuine
 nominis signa, hæc & similia multa dicta sunt

X 3

Seuerq.

VITA SANCTAE

Seueri & Seuero, & Antonio Augustis. Qui communi
 Antonij xerunt ad eum huiuscemodi decreta. Diuus post
 Imperato noster, Commodus quondam Augustus, non
 r̄u decre- præfectum, sed ut Regem te Alexandria ordin
 tū aduer- ut, atq; constituit, ut dum in uita maneres, sac
 sus Philip cessorem nullam susciperes. Vnde his benefi
 pum Præ eius superaddere cupientes, statuimus ut dis
 sectū A. nipotentibus, solitam culturam exhibeas, & de
 Alexandria. posita dignitate etiam proprijs facultatibus ceda

Accepta igitur hac Augusti auctoritate, si
 mulat aegritudinem, quousq; uniuersa distraxerit
 & donaret per omnem prouinciam Ecclesijs &
 pauperibus. Ipse autem Præfectus in timore DEI
 & in cultura Christi, etiam alios confortabat in
 CHRISTO. Interea omnis Alexandria conspirat
 Episcopatum eius, & coepit cum Republica ho
 bere Præfectum, quia successor ei nondum uenerat,
 & Ecclesia habere Episcopum, quia merito sibi
 sibi eum elegerat sacerdotem. Durauit autem
 Episcopatu, unum annum & mensibus tribus.
 Post hæc autem spacia temporum, ueniens Petrus
 nius Præfectus, dum Alexandria quereretur pertra
 tere eum, & non posset, quia omnis ciuitas in
 amore eius durabat, immisit ei qui se fingeret
 Christianus

Philippus
 ex Præ-
 fecto. fit
 Episco-
 pus Ale-
 xandrie.

Christianos, & ingredienti percusserunt eum in Philippus
 ratione Dominica constitutum. Post traduntur occiditur
 percussores Praefecto Perrennio. Ille autem con dolore Per
 cius in sionis suae, & quasi audiendos custodiae enniij pre
 mancipavit, post paucos autem dies principum facti Ale
 indulgentia relaxatos dimisit. Beatissimus autem xandriae.
 Philippus, post percussuram tribus diebus, in cor
 pore esse permissus est, non ad aliud, nisi ad cor
 da dubia confirmanda, nam ut migraret ad Domi
 num, martyrij se noluit corona fraudari, & ipse
 hanc ut reciperet, oravit. Nam qui in corpore po
 situs Daemonia fugabat, & illuminabat oratione
 caecos, quantomagis se nolisset palma priuari?
 Poterat utiq; quod uolebat impetrare. sine dubio,
 & ita recepit ut particeps nominis Philippi, esset
 particeps & corona, & succiperent martyres col
 legam, quem merito Ecclesia susceperat sacerdo
 tem. Iuxta atria itaq; ibi, sancta Eugenia filia
 eius Monasterium CHRISTI uirginibus collocat
 uerat, illic suum iussit collocari corpusculum,
 quo loco beatissima Claudia xenodochium fabri
 cabat, & constituit praedia, quae susceptionibus
 peregrinantium deseruirent, ipsa autem cum A
 uito & Sergio filijs & cum beata Eugenia re
 gressa est Romam.

X 4.

Igitur

VITA SANCTAE

Igitur filios Philippi cum omni gaudio
 sui recepit Romanorum, & unum proco-
 Carthaginem, alium vicarium Africæ dirigat.
 Ad beatam autem Eugeniã cum multe matres
 conuenirent, & pene omnes uirgines quascumque
 potuisset, notas aut amicas faceret, etiam Christo
 credere, & in uirginitate dominica permare,
 quedam ex regio genere uirgo Basilla, cupiebat
 eam attingere. Sed quia causa nominis Christiani
 ad eam ire non poterat, rogabat per internuntium
 fidelem, ut eam de religione Christiana instrueret.
 Tunc beata Eugeniã conuocat ad se, beatissimos
 comites suos Prothum & Iacinctum & dicit eis:
 Accingimini militie ad quam uos conuocat Chris-
 tus, quo nos Basillæ offeram sub specie muneris,
 ut uos eam Christo faciatis ancillam.

Basilla.

Cornelius
 Episcopus
 Romanus.

Fuit itaque huius muneris gratia, & suscipi-
 Basilla quasi famulos, que nos quasi Apostolos ho-
 norabat. Vacabat autem cum eis omni hora &
 quasi Eunuchos seruitio habens, non diebus, non
 noctibus à colloquijs DEI et orationibus cessabat.
 Igitur Cornelius, cum esset in urbe Roma, sacre
 legis antistes, peruenit ad eam latenter, & bap-
 tizauit eam. Confirmata autem beata Basilla in
 timore Dei, procurante misericordia Christi, per
 omnia

omnibus in sibus mutuis se fruebantur affectibus,
 ipsa et beata Eugenia. Omnibus itaq; uiduis Chri-
 stianis conuentus erat ad beatam Claudiam, et
 omnibus uirginibus conuentus erat ad beatam Eu-
 geniam. Sanctus autem Cornelius Papa urbis Ro-
 mae, omni uespere Sabbati, quae lucefcit in Domi-
 nico die, dabat eis noctem Hymnis peruigilem,
 et pullorum canoribus noctis quiete agebat eam
 sacrosancta mysteria, et ita confirmabat eas Sab-
 bato. Eugenia autem et Basilla ut memoranti,
 omnibus se pene noctibus fruebantur in Christo
 et alterno se eloquio renouabant. O quantas per
 Eugeniā uirgines saluator inuenit, quantas etiam
 per Basillā Christus sponfas obtinuit, quanta per
 Claudiam uiduitatem prompta uoluntate serua-
 rant, quanti inuenens Prothum et lacinctum Chri-
 sto Domino crediderunt.

Valeriano itaq; et Galieno imperantibus
 praeseditio de Christianis est, eo quod Ciprianus
 Carthaginem euerteret, et Cornelius Romam.
 Data est ergo autoritas ad paternū proconsulem,
 ut Cyprianum occideret. Cornelius autem quia à
 multis Romanis etiā illustribus fouebatur, erat in-
 abditus. Tunc beata Eugenia uidens Basillam, ait.
 Reuelatum est mihi à Domino, quod pro uirgini-
 tate passura sis. Et Basilla ad Eugeniā respondit.

Cipria-
 nus accu-
 satus quod
 Carthagi-
 nem, Cor-
 nelius
 quod Ro-
 mam euer-
 terent.

X §

Et

VITA SANCTAE

Et mihi inquit dignatus est Dominus demonstrare, quod martyrij coronam duplicem cupias, unam quam apud Alexandria pro iustis laboribus acquisisti, et aliam quam in effusione tui sanguinis consecutura es.

Tunc beata Eugenia expandens manus suas dixit. Domine Iesu altissimi fili, qui ad salutem nostram uenisti, per uirginitatem matris tue, per uirginitatis premium, omnes quas mihi credidisti, perduc ad regnum glorie tue. Residentibus autem sanctis uirginibus Christi, quae erant cum Eugenia et Basilla, dixit omnibus beata Eugenia. Ecce iam demum tempus est, quo succiduntur botri et palmites conculcantur, sed post haec regalibus coronis apponuntur. Absque eorum sanguine, nulla potestas imperij, nulla illustris dignitas decoratur, et uos palmites mei, et meorum uiscerum botri, preparate in DOMINO, uirginitas enim est prima uirtutis indicium, Deo proximum, similis Angelis, parens uite, amica sanctitatis, uia securitatis, domina gaudij, dux uirtutis, fomentum et corona fidei, adminiculum et subsidium caritatis. Nihil ita nobis laborandum, nihil ita est emittendum, nisi cum uirginitate uiuamus, aut quod est gloriosius pro uirginitate etiam moriamur. Quae sunt huiusmodi

inli blandimenta fallacissima, & cum gaudia tem-
porali ueniunt, & cum perpetuo dolore discedunt,
faciunt momentaneū risum, ut eternū sletum in-
fligant, tribuunt fugitiuos flores, ut marcidiores
perseuerantes aduectent, mentiuntur securitatem
transseuntis temporis, ut perpetui seculi cruciatibus
tradant.

Idcoq; carissime uirgines, quæ mecum in agone
uirginitatis nunc usq; accurristis, permanete in
amore Domini melius quàm cœpistis. Tempus flendi
temporaliter sine fastidio & honore sufferte, ut
tempora gaudij eterni cum omni positis dilectio-
ne suscipere. Ego enim commendauit uos Spiritui
sancto, et credo quod uos mihi integras omnes il-
libatasq; constituat. Nolite itaq; faciē meā ex hoc
corporaliter querere, sed gesta & actus per spiri-
tum contemplatiuum. Et his dictis osculata est uni-
uersas, & flentes fortissimo animo consolabatur.
Dicentibus autem sibi uale inuicem, Basilla &
Eugenia oratione facta discedunt.

Ecce eodem die perrexit una ex ancillis ad
Pompeium sponsum Basillæ, quæ & dixit. Quod Pompeius
te dominam nostram Basillam nouimus ab Impe- postulat
ratore meruisse, sextus & eo amplius est annus, sponsam
quam tu in tenero etatis anno, ut postea acci- Basillam,
peret, distulisti, sed patruelem cuius Helenum
scias

VITA SACNTAE

scias esse Christianum, & hanc ita factam Christianam, ut tibi omnino non nubat. Nam & hos Eunuchos Prothum & Laemetum simulantem illi donum offerre Eugenia, quos illa quasi deos nos excolit, & quotidie pedes eorum ac si deorum immortalium osculatur, quia ipsi auctores sunt artis Magicae, quam Christiani committunt, His auditis Pompeius statim cucurrit ad Helenam pertruellem eius, qui & nutritor eius erat & mater, & dicit ei.

Intra hoc biduum nuptias meas celebrare disposui, pro qua re fac me uidere sponsam meam, quam mihi Domini rerum, inuictissimi principes fieri coniugem praeceperunt. Ille his auditis agnoscit proditum negotium, ait ad eum, quousque transirent infantia eius, meam circa eam tunc pro germanitate patris eius, & pro ipso nunc merito exercui, nunc uero quia coepit sui esse arbitri, in sua uult esse potestate. Vnde si illam desideras, eius erit arbitrii non mei imperii. Respondens haec Pompeius, uehementius coepit arripere & pergens ad Basilla domum, ut nunciaretur iussibus imperabat. Cui ista sunt à Basilla mandata, causam te uidendi penitus nullam me habere cognoscat, neque uidendi neque salutandi.

Pompeius
accusat
Christiano
nos coram
Imperatore
Galieno
no.

His auditis, turbatus est uehementus, & omni pene senatorum fauore usus, prostravit se oram Imperatore dicens. Subueniant Romanis uestris sacratissimi principes, & deos nouos, quos Eugenia secum adduxit ab Aegypto ueniens, ab hac urbe separate. Diu est enim quod hi qui Christiani dicuntur, Republice nocent, qui irrident legum nostrarum sacrosancta ceremonialia, & omnipotentes deos nostros, ac si uana simulachra despiciunt. Iura quoque ipsius nature peruertunt, separant coniugium, gratiam sponsarum sibi associant, & dicunt iniquum esse, si sponsum suum sponsa accipiat. Quid faciemus pissimi Imperatores? Inuenti sunt dii, qui homines prohibeant, & quibus ista uidebunt, si nati non fuerint, quibus ualeat imperari Vbi reparatio Romanarum uirginum? Vbi Romani exercitus rediuita certamina?

Pro quibus uelut dextra uestra hostium cruciatis inclinabunt, si iam uxores habende non erunt? Si sponsus amittimus & taceamus? Hæc & his similia damprosequeretur, & omnis senatus eam flebili querela depromeret. Deceuit Galienus Augustus, ut aut sponsum suum Bassilla acciperet, aut gladio interiret, Eugeniã uero aut sacrificare dijs, aut crudeliter interire, & dedit licentiam, ut quicumque

Decretum
Imperato
ris Galie
ni in Bas
sillam, Eu
geniam et
omnes
Christia
nos

VITA SANCTÆ

quicumq; Christianum penes se abscondit, periret. Conuenitur Basilla ut sponsum recipere, dicit illa se Regem regam habere sponsum, quæ

Basilla cõ CHRITVS filius DEI. Et cum hæc dixisset, **foditur.** die transfossa est.

Tenti statim ~~Prothus & Iacinctus~~ trahuntur ad templum, sed orationem illis facientibus, summa lacrum Iouis ad quod ducebantur sacrificare, cecidit ad pedes eorum, & ita comminutum est, ut ubi fuerit non adpareret. Non uirtuti diuine, sed Magicæ arti hoc imputans, iubet eos decollari. **Præfectus** uerbis **Præfectus**. Qui etiam acquisitam ad se **Eugeniam**, cepit de Magicis artibus ab ea flagitare sermonem. At illa constanter os suum aperiens dixit, Polliceor tibi, quod ars nostræ ætate tior magis est, nam magister noster habet **patrem** sine ulla matre, & matrem absq; patre. Denique sic eum genuit pater, ut omnino **foeminam** masculum sciret, sic eum genuit mater, ut masculum **matrem** non nosset, hic ipse habet uxorem uirginem, quæ illi quotidie filios creat, etiam innumerabiles. Et filios parit, quotidie carnem eius, carnibus eos iungit. Oscula eius circa eam sine intermissione fontantur, in amore suo inuicem omnino perdurant, & tanta integritate subsistunt, ut omnis uirginitas.

Eugenie
confessio.

tas, & omnis caritas, & omnis integritas, ex
eorum coniugio dirimatur.

Audiens hæc Nicetius obstupuit, & ne ad
Imperatorem perueniret, quod eam libenter audi-
ret, iussit eam ad templū duci Dianæ, & ita sticu-
lator immunens dixit ei. Redime vitam tuam, pa-
trimonium tuum Eugenia, & sacrifica Deæ Dia-
næ. Tunc beata Eugenia expandens manus suas,

coepit orare ac dicere. Deus dux cordis mei arcana Oratio
cognoscis, qui uirginitatem meam sinceram in ruo Eugenia
amore seruasti, qui me filiō tuo Domino meo Iesu qua cru-
Christo sociare dignatus es, qui spiritum sanctum titur tem-
tuum in me regnare fecisti, adesto mihī nunc in plū dianæ
confessione nominis tui, ut confundantur omnes
qui adorant hoc Idolum, & qui gloriantur in st-
mulachris suis. Et dum oraret, fit terre motus in
eodem loco, & ita templi ipsius fundamenta uersa
sunt, cum ipso idolo, ut nihil aliud remaneret, nisi
sola ara quæ fuit ante ianuam templi, ad quam sta-
bat sancta Eugenia Hæc in insula Licaonia gesta
sunt coram omnibus qui sequerantur agonem Eu-
geniæ, fit concurfus & populi Romani, & uaria
acclamatio. Alij dicunt innocentem, alij Magam,
Nunciantur istā Præfecto, Præfectus Imperatori. Eugenia
Imperator eam iubet ligari saxo, & præcipitari liberatur
in Tyberim, sed statim saxum disruptum est. ex aquis

Beata & igni.

VITA SANCTÆ

Beata uero Eugenia ita sedens super fluuium
 efferebatur, ut omnibus Christianis appare-
 tum fuisse cum Eugenia in flumine ne absorberetur,
 qui fuerat cum Petro in mari ne mergeretur.
 Item in te sublatam in thermarum Scuerianarum
 fornaces mittitur, quæ sic statim extinctæ
 ut thermarum calor refrigererent, & concres-
 cencia lignorum ad nihilum deuenirent. Sed
 chaos fecerunt, ut ulterius exhiberi non possent.
 Mittitur post hæc in custodiam tenebrarum
 & per decem dies iubetur nullum cibum accipere
 & lumen penitus non uiderè. Ibi autem
 quotidie abundabat splendor, ut eum egredere-
 tur beata Eugenia, quasi lumen aliquod radiaret.
 Apparuit autem illi saluator, ferens in manu
 tuiui candoris, & immense suauitatis & gratiæ
 & dixit ei. Eugenia accipe cibum de manu
 ego sum saluator tuus quem tota mentis animi
 tentione dilexisti & diligis. Eodem die te in
 los recipiam, à quo ego descendi ad terram.
 dicens abscessit: Ipso autem die Natalis Domini
 missus est gladiator qui eam in custodia posita
 cussit, & sublatum est corpus ab affinitibus Christi-
 anis, & non est positum longe ab urbe, uel
 in predio eius proprio, ubi multorum sanctorum

Eugenia
 trucidatur in car-
 cere.

psa sepelietat membra. Claudia autem mater eius,
 um ad eius sepulchrum staret, apparuit ei uigila
 anti in medio noctis silentio, auro texta cyclade
 induta, cum multo populo uirginum, & dixit ei.
 Gaudere & letare, quia & me introduxit Christus
 in exultatione sanctorum, & patrem meum in
 Patriarcharum numerum. Ecce die Dominico, &
 te suscipiet in gaudium sempiternum. Commenda
 filijs tuis fratribus meis custodire signaculum Cru
 cis, & efficiantur nostri participes. Ecce loquente
 ra, facta est claritas, quam oculus sufferre non po
 terat, & Angeli transeuntes Hymnum dicebant
 Deo, inenarrabilibus uocibus, hoc solum intelli
 gebatur, quod nomen Iesu Christi & Spiritus sana
 cti in ipsius laudibus resonabat. Gloria & ho
 nor Patri & Filio & Spiritui sancto,
 & nunc & semper, & in se
 cula seculorum,
 Amen.

FINIT VITA BEATAS
 EVGENIÆ.

Z

VITA

VITA VITA BASILII.

Basilius Cappadox septennis factus, datur à genitoribus literis, uacans autem doctrinæ quennio, fructum acquisiuit multum philosophicam dat lem disciplinam, dulcedini naturæ, deinde literis. quens patriam (Cappadox enim erat natus) apprehendit matrem uerborum Athenas.

Basilius et multa abstinentia decoratus adijt præceptum Gregorij rem Græcorum sapientiæ, nomine Eubolus Nazianzenensis sic seipsum dedit doctrinis admirandis, et condiscipuli Magistri, factiq; sunt ipsius conscolastici.

gotius magnus Nazanxi postea factus Episcopus qui et Apostolicæ sedis gubernacula in decem annorum pergubernauit tempora, etiam à paruo Christianus atq; Liberius, ab omnibus uir admirandus, posuit in coram nihil sumere panis et uini, donec superna uidentia intellexerit diuinæ sapientiæ arcana. rans quoq; in doctrinis quinq; et decem omnemq; Græcæ Philosophiam persequens sine Astronomiam, ac optima queq; colligens nullatenus inuenire ualens, per ipsa omnia rem, in una nocturno uigilante eo, diuinus splendor fidei accendit eum perustrare totum

Basilius quindecim annos uersatur in Philosophiæ studijs.

legimus

igionis scripturam. Surgens ergo abiit in Aegyptum. Et accedens uni Archimandritarū Porphyrio nomine, supplicauit sibi dari libros sacros, ad apto discit comprehensionem diuinorum dogmatum: Quod sacras litteras consecutus mansit ibi delectans meditationi diuinorum sermonū, et aqua ac herbis se enutrens.

Annuo uero tempore ibidem commorans, et uerbum ueritatis fide considerans permansit, scribens ueritatis sermonem: Sicq; postulauit dimitti se Ierosolimam orationis gratia, et quae ibi sunt uidentur miracula. Tam autem superorans illum, dimisit eum. Veniens namq; ubi Graecorum Philosophiam didicit, coepit persuadere multis Philosophis et multitudini gentilitum, atq; asserere Christo, Basilius ostendens eis uiam salutis, querebat nihilominus et gratus esse suum praecceptorem Eubolum qui erat obstinatissimus praecceptorem ferre immaculata fidei, sicut se bene currentem ad eum, omnes etiam eum sicut magistrum sequebantur, qui Philosophiam sectabantur. Querens autem uerum illum per omnia eruditoria, inuenit illum in suburbano, conquirentem in sermone cum ceteris Philosophis. Hoc enim erat apud illos, festinabat ut dicitur, aut audiri, plus noui.

Z 1

Disputa

VITA

Disputante ergo eo reprehendit eum superius
 Basilium. Et hi qui cum illo erant, quis (inquit)
 reprehendit, te o Philosophes? Ipse autem ait.
 Deus aut Basilium. Recognoscens igitur Basilium
 coefferentes sibi dimisit Eubolus, et coherentes Ba-
 siliio, tribusq; diebus incibati permanentes, con-
 bantur adinuicem. Interrogauit ergo Eubolus Ba-
 silium dicens. Quae est diffinitio Philosophiae?
 ait. Prima diffinitio Philosophiae est, meditatio
 mortis. Ille admirans dixit. Quid est mundus?
 Qui ait. Quid est super mundum? Et dulces quidem
 sunt mundi sermones, amarus autem ualde illud
 est, qui eum continet uitiose. Et altera est im-
 puritas corporis, et altera incorporea natura, et
 simul haec coesse cuidam, non de licitis est.
 enim potest duobus dominis seruire. Verum
 ut uirtus est, frangimus esurientibus panem
 pietatis, et per maliciam intectos, pro uirtute
 mus sub testum. Si autem et nudum uidem
 circumamicimur, et ut proprii germen
 non despiciamus. Haec dicens, et exacum
 Parabolice, saluatoris quae erga nos est clemens
 per poenitentiam tres cathinos menti proposuit
 uestitulum cogitationis. Superluminare quibus
 portarum, uirtutem adlucentem prudentiam, et
 rilitate

sitatem, iusticiam, castitatem, quæ autem sini-
 tra parte, suasionem, in utraq; uero parte eius
 intemperantiam, libidinem, ebrietatem, impudici-
 tiam, segniciam, criminationem, linguositatem,
 incantationem, & quoddam talium examen, pœ-
 nitentiam autem decenter stantem, intrementem,
 ubridentem, lenem, aduersarios quidem increpan-
 tem, propriorum autem indigentem populorum,
 iuxta eam uero abstinentiam, intellectum, lenita-
 tem, timorem, clementiam, & multorum bo-
 norum plebem, ipsius historie mens diuina caute-
 t, audientibus autem zelorum meliorum occasio.
 Nec ego ipse uidens benigne factus sum, & isto
 luctus sum o Eubole: Sunt enim in nobis non in-
 uines, neq; enigmata, sed ipsa plane ueritas ducens
 ad salutem.

Resurgemus enim omnes hi in uitam eter-
 nam, & illi in opprobrium & confusionem eter-
 nam, & stabimus tribunali Christi, sicut docent
 nos magni uocibus Prophete, Esaias, Hieremias,
 Ezechiel, Daniel, & Dauid Rex, atq; diuinus
 Paulus post illos. Ipse enim pœnitentiæ dator, &
 ipsius retributionis Dominus, qui ouem quæ fuit
 perditam et apostatam puerum ex patris sinu cum
 multis diuitijs, & seipsum prodige consumptam,

Et postea reuertentem, fame afflictum sinceritate
 plexatus est Et ueste splendida orauit, ac ambo
 induit precioso, suadetq; peccanti puero senium,
 sicut fratri indulgentiam dare. Iste in inuidioso
 minus, praeualens benignitate, qui equalem merita
 dem circa undecimam horam uenientibus trinitatis,
 Et nobis poenitentibus ac suscipientibus ex aqua
 Et spiritu sancto regeneratione, dabit etiam quae
 oculus non uidit, Et auris non audiuit, Et in cor
 hominis non ascenderunt, quae preparauit Deus
 diligentibus eum. His ex sensu factus Eubolus di-
 xit. O Basili caelestis demonstrator trinitatis, per

te credo in unum Deum Patrem, omnipotentem,
 conuertit. Et deinceps usq; expecto resurrectionem
 precepto tuorum, Et uitam seculi futuri. Amen. Ego
 trem Eubo hanc quae in me est ostenda tibi fidem, quia
 Eubo ad quae mihi sunt in manus tuas dans, reliquum
 Christum. pus uita meae tecum ero, si placitum in conspectu
 Domini fuerit. suscipiens ex sancta aqua Et spiritu
 regenerationem. Basilius dixit. Benedictus Dominus
 DEVS noster, ammodo Et usq; in seculum.
 Eubo, qui splenduit lucem ueram in mente tua, et
 transtulit te de multimodo errore, in agnitionem
 ipsius misericordiae. Quia uere, et
 dixisti, mihi coesse uis, ostendam tibi quomodo saluati

uti nostre provideamus, uinculis istius uite nos li-
berantes uenundemus omnia que nobis sunt, &
demus indigentibus, & sic in sanctam ciuitatem
abeamus, ipsi uisuri que sunt ibi miraculorum &
apud Deum acquiramus fiduciam, & sic uterq;
que eorum fuerant dispensantes, ad sanctum Baptisma
indumenta tantum ex ipsis ementes, Ierosolymam
ibant, conuertentes ad Deum gentilium multitu-
dinem magnam.

QUOMODO EVBO- lus baptisatus est in Iordane.

Apprehendentes autem Ierosolymam, &
omnem locum sacrum fide & amore re-
quirantes, & ipsis locis, qui est super omnia De-
um adorantes, manifesti fiunt Episcopo ciuitatis
nomine Maximio. Et se ei prosternentes, postu-
labant consequi regenerationem in Iordanis flu-
uio dinam. Quos uidens idem uir sanctus, plenus
cum esset benignitate, adimpleuit postulationem
eorum, & simul cum fidelibus uiris uenit ad Ior-
danem. Basilius autem iuxta ripam factus, proie-
cit se in humum, & cum lachrymis & clamore
forti postulabat signum reuelari eius fidei.

Resurgensq; cum tremore, despoliauit se uer-
 tis suis & cum ipsis uere uetusto homine, as-
 scendens in aquam orabat. Descendens autem
 sacerdos baptizauit eum. Et ecce fulgur ignium
 super eos, & columba ex eodem fulgore uenit

Basilium Iordanem & turbans aquam reuolauit in celum
 conuertit Astantes autem in tremore, facti glorificantes
 Deum, baptizatus uero **Basilium** exiuit de aqua
 precepto Admirans quoq; **Maximinus** Episcopus **Basilium**
 rem Eubo Deum dilectionem, orans uestiuit eum resurrectionis
 lum ad onis Christi indumentis, baptizauit autem & tur-
Christum. bolum atq; ungens eos sancto crismate, tradidit
 eis uiuificam communionem. Postulauitq; **Basilium**
 DEI Sacerdos per orationem sumere cibum, & fecit
 & fecit dicens. Iesu Christe Deus noster, & Euangelice
 tue uoci, & spero in tua benignitate comedens & bibens
 contra egredientem Diabolum, cooperationem nobis
 Sancti spiritus fieri. Stupens uero sacerdos Dei in fide eius,
 cum ipsis in sanctam ciuitatem. Antiochiam autem
 tempore inibi commorantes, eorum communi
 sententia uenerunt Antiochiam, & ibi gradum
 Diaconi suscepit.

DE QVODAM NE-
gante Christum scripto suo pro-
prio Chirographo & ite-
rum conuerso.

CLAVDIVS autem ipsius sanctissima me-
morie uisus & minister factus ab eo per-
ceptorum miraculorum & successor sedis post
obitum iam dictae memoriae Apostolicae Basilij, uir
mirabilis & omni uirtute decoratus, enarrauit
tibi quia senator quidam fidelis nomine Proche-
ius, abiit ad sancta et uenerabilia loca, & ibi filiam
uam consecrare, ac in uno de bene actionalibus
locis Monasteriorum mittere atq; sacrificium
DEO offerre uolens. Sed ab initio homicida Dia-
bolus inuidens diuinae uoluntati mouit unum de
cruis suis, & incendit ad puellae amorem. Is au-
tem cum fuisset huiusmodi inchoationis indignus,
& non audens appropinquare ad propositum, ad-
loquitur unum abominandorum incantatorum
promittens se, si meruerit dominari ipsius puellae,
multam auri tribuere ei quantitatem. Maleficus
uero dixit ad eum. Homo, ego in istud non pre-
ualeo: Sed si uis mitto te ad meum procuratorem
Z S diabolum.

diabolum, & ipse perficiet voluntatem tuam. Qui
 ait ad eum. Quaecumque dixeris mihi, faciam. Et
 ait ad eum. Abrenuncia Christo in scriptis tuis.
 Et. Etiam. Iniquitatis autem operator. Dicitur
 in isto stratus exiteris cooperatores tibi sui.
 Qui ait ad eum, paratus sum, tantum ut
 quer mecum desiderium. Et faciens magister
 Magister epistolam ad Diabolum, missam ad
 illum habentem sensum istum. Quoniam
 mi domine. & procurator oportet me a Christi
 norum religione abstrahere, & tue addicere
 luntati ut multiplicetur pars tua, nisi tibi
 presentes meas defert literas, cupiditate
 lam exersum, & postulo cum actionem istam
 sequi, ut in isto gloriar & cum multa
 congregem placidiores tuos. Et dans epistolam
 dixit, nade serandum talem horam noctis
 super monumentum gentilis, & exalta caritas
 aere, & astabunt tibi qui debent te ducere
 lo. Qui alacriter hoc faciens iactavit miseriam
 cem, inuocans Diaboli auxilium. Et conueni
 terunt ei principes potestatis tenebrarum, in
 talia nequitia, & apprehendentes errantem
 gaudio magno duxerunt cum ubi erat Diabolus.
 Et ostenderunt ei ipsum sedentem in sede dicitur &

in circuitu eius malignitatis spiritus stantes. Et
 suscipiens missas à malefico literas, dixit ad misera-
 rum. Credis in me? Qui ait. Credo. Et abnegas
 CHRISTVM tuum? Qui respondit, abnego. Dia-
 cit ei Diabolus.

Perfidi estis uos Christiani, Et quandoqui-
 dem me opus habetis, tunc venitis ad me, quando
 autem consequimini desiderium uestrum, negatis
 me, & acceditis ad DEVM uestrum, qui est be-
 nignus ac clementissimus, & suscipit uos, sed fac
 mihi manu scriptam CHRISTI tui & baptisma-
 tis abrenunciationem uoluntariam, ut que à me
 sunt sequaris uoluntaria professione, te quia mee
 sis in die iudicij, condelectans mihi in preparatis
 aternis tormentis, & ego statim desiderium tua-
 um adimplebo. Qui disposuit propria manu scri-
 ptum, sicut quesitus fuerat. Statim autem anima-
 rum corruptor Draco tortuosus, misit illos quò
 sunt super fornicationem Demones, & inflama-
 uerunt puellam in amore iuuenis. Quae pro-
 iiciens se in terram, cœpit clamare ad patrem.

Miserere mei, miserere mei. mi pater, quia dire-
 torqueor propter talem puerum nostrum. Miserere
 uisceribus tuis, ostende in unigenita tua paternum
 amorem, & coniunge me puero nostro quem amo.

Si ano

VITA

Si autem non vis hoc facere, videbis me post
 dicam amara morte morientem, & sermone
 dabis pro me Deo in die iudicij. Pater autem
 eum lacrymis dicebat: Heu mihi peccatum
 euenit misere filie mee? Quis meum thesaurum
 furatus est? Quis meam inquinauit filiam? Quis
 dulce lumen oculorum meorum extinxit? Quis
 celesti te uolebam nubere sponso Christo, &
 gelorum cohabitaticem constituere, & in
 nis & Hymnis & canticis spiritualibus Deo
 nere festinabam, tu autem in amorem lasciuia
 insanisti. Sine me sicut uolo desponsare te Deo
 duos senectutem meam cum tribulatione ad
 uos, neq; nobilitatem parentum tuorum confu
 onc operias. Illa autem pro nibilo reputans, &
 patre dicebantur, instabat clamans. Pater mi
 ser mi, aut fac desiderium meum, aut post mor
 entem me uidebis. Pater ergo in magna defectu
 factus, ac immensurabilitate tristitie absque
 ac amicorum consilijs credulus, uoluntatem
 ferre uoluntatem eius, aut seipsum exponere
 credens pater, praecepit fieri desiderium pueri
 exitiale se traderet morti. Et adduxit quendam
 puerum, ac propriam filiam, dansq; ei omnem
 stantiam suam, dixit filiae suae. Vade filiae uere me

era. Multum enim plangens, poenitens in nouis-
 simo, quando nihil habes proficere. Iniquo ergo
 coniugio facta, & Diabolica facinorositate com-
 plecta, ac modico transeunte tempore, designatus
 est a quibusdam puer non introire Ecclesiam neque
 appropinquare immortalibus & uiuificis myste-
 rijs, & dicunt miserae coniugi eius. Scis quia uir
 tuus quem elegisti, non est Christianus, sed pe-
 regrinus fidei & alienus. Tenebrarum & dolo-
 rum plaga repleta, prosternit se in humum, &
 cepit discerpere se ipsam unguis suis & percutere
 se pectus ac clamare. Nemo, non obediens paren-
 tibus, saluus fuit unquam. Quis annunciabit pa-
 tenti meo meam confusionem? Heu mihi miserae, in
 quantum profunditatem perditionis descendit? Cur
 nata sum, & nata continuo rapta non fui? Ista
 ergo lamentari eam discens erratissimus uir eius,
 accurrit ad eam, contendens non haberi ita ueri-
 tatem. Illa autem in consolationem ueniente sua
 diuinitatibus eius sermonibus ait ad eum. Si uis mihi
 satisfacere & miserae anime mee, crastina ^{lego}
 & unanimiter eamus ad Ecclesiam, & coram
 me participa incontaminatorum mysteriorum
 Christi, & sic satisfacta ero. Tunc coactus dixit
 ei sententiam capituli. Continuo deponens illa
 muliebrens

VITA

Exemplū
pœnitentis.

muliebrem infirmitatem & consilium boni
 filians illi, cucurrit ad pastorem & ad discipulum
 Christi sanctum Basilium, aduersus impium
 clamans. Miserece mihi, miserere mei sancte
 miserere mihi discipule Domini, qui cum
 nobis causam egi. Miserece mihi miserere
 patri non obediēti. Et docet eum rerum
 ordinem. Sanctus autem Dei uocans puerum
 scitatus est ab eo, si ista in hunc modum
 rent. Qui ad sanctum DEI cum lacrymis
 etiam sancte Dei, si ego siluero, opera mea
 bunt. Et enarrauit ei etiam ipse à principio
 finem consequentem Diaboli malam operationem.
 Tunc dicit ei sanctus Basilius. Vis reueri
 minum Deum nostrum? Ad quem pater. Vt
 sed non ualeo. Dicit ei sanctus, quare? Res
 puer. Scripto abnegauī Christum & pater
 sum Diabolo, dicit ei sanctus. Non sit tibi
 Deus et. Benignus est enim Deus noster, & recipit
 ga omnes nitentem, compatitur etiam malicijs nostris
 pœnitentis iactans se puella ad pedes sancti, Euangeli
 tes benigata est eum dicens. Discipule Christi Domini
 gnus. quantum potes, adiuua nos, dicit ad puerum
 ctus. Credis saluari? Qui ait. Credo Domini
 iua incredulitatem meam. Et continuo

videns manum eius, faciensq; signum Christi in
 o, & orans reclusit eum in uno loco interioris
 cellæ periboli. Et dans ei regaliam, collaborabat ei
 per tres dies, post quos visitavit eum, & dicit ei.
 Quomodo habes fili? Dicit ad eum. In magna Do-
 mine sum defensione. Sancte Dei, non fero clamores
 & terrores ac iaculationes seu lapidationes
 eorum, tenentes manuscriptam meam, cano-
 nuntur me dicentes. Tu uenisti ad nos, non nos
 ad te. & dicit ei sanctus. Noli timere fili, tantum
 ede. Et dans ei modicam escam, faciensq;
 per eum Christi signaculum, ac orans reclusit
 eum, & post paucos dies visitavit eum, &
 dicit ei, quomodo habes fili? Dicit ei, pater sancte
 longe clamores eorum audio & minas, sed non
 deos. Et iterum dans ei escam, & orans
 laudansq; ostium, abiit: Et quadragesimo die re-
 uisit, & dicit ei. Quomodo habes frater mi? Res-
 pondens dicit ad eum. Bene habeo sancte DEI,
 id enim te hodie in visu pugnantem pro me, &
 vincentem Diabolum. Mox ergo sanctus secun-
 dum consuetudinem faciens orationem eduxit eum,
 & adduxit eum in dormitorium suum. Mane autem
 facto uocauit clericum sacrum, & Monasteria, &
 omnem Christi amabilem populum, & dixit eis:

Filioli

VITA.

Filioli mei dilectissimi, omnes gratias agamus Deo
mino, ecce enim ouem perditam, debet pastor bo-
nus in humeris suis reportare & offerre Ecclesie
quapropter debitam est & nos uigiliam factam
nocte ac postulare eius benignitatem, ut non cor-
raptor animarum uincat etiam in hoc facto. Et
alacriter populo aggregato, per totam noctem
postulauerunt DEVM cum bono pastore cum la-
ebrymis clamantem pro eo Kyrie eleison. Et ma-
ture cum omni multitudine populi accepit sanctus
puerum, & tenens dexteram manum eius duxit
illum in sanctam DEI Ecclesiam, cum Psalmis &
Hymnis. Et ecce Diabolus omnium festinans
tristem uitam cum omni pernitiosa uirtute aduersus
& inuisibiliter apprehendens puerum, conatus
rapere eum de manu sancti. Et coepit clamare
er. Sancte Dei adiuua me, Et tanta instantia
probus aggressus est ut etiam memorabilem di-
compelleret trahens puerum. Conuersus ergo
ctus ad Diabolum dixit. Improbissime & in-
ram corruptor, pater tenebrarum & per-
non sufficit tibi tua perditio qua te & scos que
te sunt affecisti, nisi etiam & Dei mei tentes
ma? Diabolus autem dixit ad eum. Prae-
me o Basili, ita ut plurimi ex nobis uoces audiret

Demo

demonum hæc dicentium, clamante populo, Kyrieleison. Sanctus autem Dei ait ad illum. Incre-
 et te Dominus Diabole, qui respondens ait ad
 um, Basili præiudicas me. Non ego abij ad eum,
 ed ipse uenit ad me. Abnegauit Christum suum,
 et mihi professus est. Et ecce manu scriptam ha-
 eo, et in die iudicij ad communem Iudicem cum
 uoco. Sanctus Dei dixit, Benedictus Dominus De-
 us meus, non deflectet populus iste manus de alti-
 tudine cœli, donec reddas manu scriptam. Et con-
 uertens se dixit populo. Erigite manus uestras in **Vis oratio**
 celum, clamantes cum lachrymis Kyrieleison, **onis.**
 chrisceleison, Kyrieleison. Et stante populo in
 uoram multam extensas habente manus in celum,
 ecce manu scripta pueri per aërem delata, et ab
 omnibus uisa uenit, et imposita est manibus me-
 morabilis patris nostri Basilij. Suscipiens autem
 eam et gratias agens Deo, gaudius factus est ualde,
 et coram omni populo dixit ad puerum. Co-
 gnoscis literulas has frater? Qui ait ad eum. Etiam
 sancte Dei manu scripta mea est. Et dirumpens
 manu scriptam sanctus Basilius, perduxit eum ad
 Ecclesiam, et dignum fecit sancto ministerio et
 communioni mysteriorum CHRISTI. Et faciens
 susceptionem magnam, refrigerauit omnem popu-
 lum. Et

Vita. Et ducens puerum ac instruens, fecit
gloriã decentem, reddidit eũ mulieri eius iustit
ore glorificantem & laudantem Deum, Acta

DE MVLIERE CV ius peccata per oratio nem deleuit.

Exemplũ
pœnitentie.

MVLIER quædam diuitijs & nobilitate
ornata & ceteris vite istius vanis inuol
strationibus superelcuata, quasi uiduitatem ducens,
indecorose usa est potestate, castrimonia & prodigalitati
semper inseruiens, nihil placens sibi possidens, sed porcorum
more se sceno uolens inuolans, sero quandoq; secundum dispensationem
Dei ad mentem rediens, immensurabilitatem uerum delictorum
illuminata silenter sola cogitans, & multitudinem peccatorum
suorum flebiliter spirans dicebat. Heu mihi peccatrici & peccatrici,
quomodo excusabo de actis delictis meis? Numquam
plum Spiritus sancti corrumpti, & anima in corpore
pore habitantem pollui. Heu mihi abiectissimam ueritas
dicam me sicut meretricem antea, sed nemo sicut ego peccavi,
post sanctum Baptisma. Quomodo ergo occurrerem

quid peccitentem suscipiet me Deus? Et hæc cogitante ea, qui omnes uult saluare & ad agnitionem uenire ueritatis, in mentē ei misit de iuuentute usque in senectutem peccata sua scribere in charta. Quæ perscripta, nouissime omnium scripsit, quod erat ei maximum peccatum, & plumbo signauit eam.

Considerans autem tempus opportunum, quando sanctus Basilius ad consuetas orationes ibat ad sanctam Ecclesiam, tucurrit clam, & proiecit chartam secus pedes eius, & super faciem iactans se ipsam, clamabat dicens, miserere mei sancte DEI super omnes peccatrici. Stans autem beatus Christi famulus, sciscitabatur ab ea causam doloris.

Quæ ait. Ecce domine omnia peccata mea scripsi in ista charta et iniquitates meas, & sigillauit eas.

Tu autem sancte Dei sigillam ne amoneas, sed tantum per orationem tuam ea dele. Qui enim dedit mihi talem cogitationem, omnino exaudiet te pro me postulante.

Magnus autem Basilius, tollens chartam & respiciens in cœlum ait. Domine tibi Oratio soli est opus istud. Qui enim mundi peccatum tollis, et unius anime istius facilius delere potes peccatum, omnia enim nostra delicta numerata sunt mulieris apud te, misericordia autem tua innumerabilis & inuestigabilis est.

A

a

Et hæc

Et hæc dicens, intrat Ecclesiam tenens chartam
 & prosternens seipsum & ponens chartam
 Altare, mansit per omnem uigiliam orans, &
 crastino per omne sanctum mysterium deprecans
 Deum, Et post completionem sanctorum mysterio-
 rum, uocauit mulierem secreta astantibus
 Clericis, & ostendens eis chartam dixit
 Audisti mulier, quia nemo potest dimittere pec-
 cata nisi solus DEVS? Quæ dixit. Audire senior,
 per hoc admouit te ad intercessionem misericordis-
 simi Dei. Et hæc dicens soluit chartam, & in-
 scripta est tota inscripta, mansit autem magni per-
 scelestum opus non delictum. Videns autem mulier
 pusillanimitas effecta est, & percutiens pectus suis
 manibus cecidit ad pedes Episcopi clamans,
 uere me serue DEI altissimi, & quemadmodum
 pro omnibus iniquitatibus meis certasti, sic
 pro isto postula & omnino delebitur. Ar-
 cheus autem lacrimatus est, propter in-
 dignitatem dicens. Surge mulier, quia & ego
 sum indigens indulgentia. Qui delent tu
 quanta uoluit, potens est tollere & istud
 tollit peccata mundi. Si custodieris a modo
 peccare, & uias Domini ambulaueris, non tantum
 indulgebis tibi, sed & gloria digna eris. *Vadit*

god

Solus Deus
 tollit
 peccata.

per ad Ereum, & inuenies uirum sanctum &
 pinnatum in omnibus nomine Effrem. Isti da-
 bartam, & postulans placabit Deum pro te. Mu-
 lier autem concite à sancto ad Ereum cucurrit,
 & transfiliens longitudinem uie ad predictum si-
 bi locum magni heremite peruenit. Et pulsans osti-
 um clamabat dicens, miserere mei sancte Dei. Qui
 presciens propter quam causam astiterit dixit ei,
 uade à me mulier, quia homo peccator sum, indio-
 gens & ipse auxilij. Illa autem proiecit chartam
 dicens. Archiepiscopus Basilius misit me ad te ut
 orans ad Deum deleat iniquitatem meam que in
 ipsa charta conscripta iacet. Ceteras omnes ipse
 sanctus orans deleuit, tu autem pro una noli pi-
 gritari deprecari Deum. Ad te enim missa sum.
 Non filia, non. Qui enim pro multis preualuit pla-
 care Deum, & pro uno poterit plus me, uade er-
 go & noli stare, ut comprehendas eum ante eius
 transitum. Mulier autem concite à sancto Effrem
 reuersa est Cesaream, & intrante ea in ciuitatem,
 obuiant corpus portantibus sancti Basilij. Et ui-
 dens cepit clamare uoluens se in humo, & causa-
 batur eam sancto dicens. Heu mihi misere, heu
 mihi sancte Dei, propter hoc misisti me ad Ere-
 um ut in molestatum à me transires, & ecce in-

VITA.

Exempli acta reuerſa ſum, inuicem pertransiens pignora
etiam gra uia, uideat Deus, & iudicet inter me & te, qui
uifiſima placare potens Deum ad alteram me miſiſti. Eber
peccata clamans proiecit chartam ſuper feretrum, ſubi
condona liter enarrans de cauſa omni populo. Vnde autem
vi de clero uolens uidere quale peccatum eſſet, iſte
 chartam. Et abſoluens inuenit eam ſuper totam
 inſcriptam, & clamauit uoſe magna dicitis et
 mulierem. Inſcripta eſt charta o mulier quid te
 boras, neſciens in te factam clementiam?

Multitudo ergo uidens ammirabile miracu-
 lum glorificauit Deum qui dedit poteſtatem homi-
 nibus ſuper terram dimittere peccata, datus eſt
 gratiam ſeruis ſuis, & poſt mortem ſanare om-
 nem infirmitatem, & omnem languorem, ſed &
 peccata fide accedentium dimittere.

IOSEPH HERRAEO IN SEB- TVR HISTORIAE.

IOSEPH HERRAEO Hic Ioseph egregius in arte Medicinae disci-
draus Me- plina, ualde probatus, ſimul & illuſtris eſt fuiſſet.
dicus con- in ipſa peritia ſummam ſcientiam habebat, teſtis eſt
uerſus ad uene praſcire, caute ante tres uel quinque dies, ſi
Chriſtum quis deberet de his transire tumultibus, ad meliorem
per Baſi- ſtabilitatem, inuidioſum autem multitudini Medico
lium.

rum Deifer pater noster Basilius, ex diuino splen-
dore præsciens, quod deberet dari ei diuini Ba-
ptismi donum, ualde amabat eum & assidue ad
colloquium uocabat illum, docens eum regiam ui-
am salutis & ueritatis ambulare, postulabatq; illi
discedere de polluta religione, & per Baptismum
induere Christum. Qui non acquiescebat dicens,
quia in fide qua natus sum, in ipsa & finiam. San-
ctus autem Dei dixit ei. Crede Ioseph, nec tu, nec
ego de istis transibimus tumultibus, donec renouet
te Dominus meus Iesus CHRISTUS, per aquam &
Spiritus, siue istis enim impossibile est introire in
regnum celorum. Nunquid & patres tui non Ba-
ptizati fuerunt in nube & mari, & biberunt ex
spiritali sequenti eos petra. Petra autem erat Chri-
stus. Qui in nouissimis diebus ex uirgine incarna-
tus, & propter nostram salutem humanatus, &
mirabilia agens, passus, ac pro patribus tuis Cru-
cifixus & sepultus, & tertia die resurgens in coe-
lum ascendit, & sedet ad dexteram Patris, &
ueniet in multa gloria cum Angelis suis iudicare
uiuos & mortuos, & reddere unicuique secundum
opera eius.

Impossibile est ergo, sicut dictum est, omnem
hominem in regnum Dei introire, nisi per aquam
& Spiritum & participationem uiuificorum.

VITA

Et incontaminatorum mysteriorum corporis
 sanguinis Iesu Christi. Et talibus orationibus
 batus operarius Dei cultor colloquebatur cum
 ipse autem non audiebat eum. Quando vero
 speravit Deus qui segregavit eum ex utero
 sue, suscipere eum sancti spiritus gratiam,
 sanctus de his transferri tumultibus duxit
 casione ad se medicinalis discipline, & dicit
 Quomodo vides que erga me sunt? Ille à
 uene sentiens uirtute eius mortem imminere,
 xit ad domesticos ipsius, que ad sepulturam
 in lumenta preparate, iste enim pene moritur.
 Dicit ei magnus Basilius Nescis quid dicis. Dicit
 eum Ioseph Hebræus. Crede domine, Sol cum
 occidet hodie, Et dicit ei sanctus. Et si non mori
 usq; ad matutinum, quid? Dixit Hebræus. Non
 possibile domine hoc fieri, uix enim una hora
 anima tua in te. Sed dispone iam Ecclesiam tuam
 & res tuas, non enim obscurabit dies hodie
 Dicit ei sanctus. Et si uixero in crastinum
 boram sextam, quid facies? Qui ait. Ego mori.
 Dicit ei sanctus. Etiam ut moriaris peccato, uix
 autem in Christo tuo, dicit ei Hebræus. Scio quid
 dicis, & facio in sionem tuam, si sicut dicis, si
 Cum iuramentis horribilibus promittens, quia si
 uixerit

ikerit Dei discipulus omnino accipere sancti spiro-
 ritus gratiam, DEI cultor pater noster postulauit
 Deum, additionem uitæ dari sibi, ut illum Hebræo-
 una saluaret, misit ergo sanctus mane, & uocat
 Hebræum. Qui diffidens aduenit, putans omnino
 esse mortuum, & uidens illum uiuentem in stu-
 pore factus est, & proiciens se ad pedes eius dixit,
 in uero corde dico, non est Deus magnus sicut
 Christianorum, & non est Deus amplius eo. Nego
 ergo Ebriete odibilem religionem Iudcorum, &
 credendo fideliter ueritati Christianorum, iube ergo
 sine dilatione dari mihi in Christo signaculum, &
 fons Baptisma, & toti domui mee, dicit ei
 sanctus Dei. Ego manibus meis baptizo te, &
 ostendam domum tuam. Procedens ergo iterum
 Medicus, & tangens dexteram manum eius, di-
 xit ei, lassæ factæ sunt uirtutes tuæ domine, &
 natura ualde defecit. Dicit ei sanctus. Habemus
 nature creatorem confortantem nos. Et tangens
 uenit in sanctam Dei Ecclesiam, & coram omni
 populo baptizauit eum cum tota domo eius, uo-
 cans nomen illius Iohannes. Communicans autem
 eum uisificis mysterijs, assumpsit eum & duxit in
 dormitorium suum, dans ei escam, & docebat eum
 quæ sunt æternæ uitæ, adiiciens eum ouili suo cum

mulieribus & filiis nouiter electum militem. Medicus autem frequentibus diebus pertrahebat benedictionales domos, & dabat donum sibi de medicina pecuniam, & quod ei erat reddidit. Et circa horam nonam stetit magnum pater noster Basilium ad ministerium Missae in laeta Ecclesia simul cum electis Clerici, et civitate capitaneis, & iterum cum ipsis sumens panem, osculatus eos, instruens & osculans eos in osculo sancto, & nouum Christi militem commendans, et cum omnes Domino, atque dispositam sibi consuetudinem sumpsit tertiam partem, que à Domino datur in ei communionis, & recubens in lecto, gratias egit extense Domino & Deo nostro, in persequutione à corpore, & fide Medici, & adhaerentibus cum essent in ore eius reddidit Domino spiritum, & additus est principibus Sacerdotum, predicatoribus quoque magnis, magni uerbi interpretum. Videns autem ex Hebraeis fidelis Medicum, qui sicut dixit homo Dei, & magnum princeps Sacerdotum Basilium, sic et requieuit, et cecidit super pectus eius cum lachrymis, dicebat, uere seruus Dei Basili, si non uoluisses, nec modo mortuus fuisses. Crastino autem congregata est multitudo, & duxit honorificum corpus eius qui uicit. mater

viam inflationem in sanctam Ecclesiam, cum omni oblatione aromatum & thymiamatum sepe licentium. Audiens autem **Gregorius Nazanti** Episcopus currens & ipse aduenit, & videns honorificum corpus, procidit super illud. Et lamentans multum ad orationem hortabatur populum, in Hymnis & canticis spiritualibus, cum decenti honore, gloriosam memoriam magni sacerdotis facere, simulq; concurrentibus duodecim Episcopis, & multitudine ciuitatis, deposuerunt eum in Archarismum marmoreum, in templo sancti & gloriosi martyris **Isidij**, ubi & **Leontius** ante eum Episcopus cum ceteris dormit. Requieuit autem Angelicam vitam in terra agens magnus **Basilus**, mense Ianuario die prima, quinto anno imperij **Valentis** & **Valentiniani**, memoriam sue vite derelinquens Ecclesie, que est secundum operationem Sancti spiritus conscripta cum eo in celesti Libro, in gloriam & laudem Domini nostri **IESV CHRISTI**, cui cum Patre est gloria simul & sancto ac uiuifico spiritu, nunc & semper & in secula seculorum, AMEN.

Explicit vita beatissimi **Basilij**
 Archiepiscopi **Cesaree**
Capadocie.

INCIPIT

VITA PATRIS
INCPIT VITA S.
patris Effrem.

FRATRES enarrationem uolo facere de Be-
filio memorabili & Effrem Syro, qui fuit
apud Deum, & patre nostro uisore, que cum de
sancto & non mentiente ore eius audiuit. Et
Reuelatio tem sic. Effrem memorabilis cum esset in Erems
Effrem quadaam, splendore Spiritus sancti illustrante, in
facta de deus quenda de amatoribus eius, & interrogatio
S. Bfilio. ne discens mirabilia opera patris nostri Basilij, si-
na intermissione postulabat reuelari sibi qualis esset
magnus Basilus. In extasi ergo factus, uidit col-
umnam ignis cuius caput pertingebat coelum, &
uocem de super dicentem audiuit. Effrem, Effrem,
quomodo uidisti columnam istam ignis, id
& magnus est Basilus. Et continuo accipiens in-
terpretem, eo quod nesciebat loqui Grecam lin-
guam, uenit ad magnam Ecclesiam magnimio-
nis Cesaree Capadocie, perueniens in ipsa iusta,
festiuitate sancte Theophanie, & intrans dom-
uidit procedentem in Ecclesia magnum Basilum,
& dicit sequenti se. Inuanum laborauimus, ut in-
spicor, frater, iste enim in tali ordine cum sit, non
est quem.

et quemadmodum uidi, uidit enim cum indutum Non Erba
tola candida, & qui circa cum erant sacrum Cle- mus facit
um candidiferum. Et procedente eo stans in loco sanctum,
oculto Ecclesie, desperabat pro huiusmodi mate- sed fides
rio dicens secum. Nos qui portauimus pondus diei uera, ne
& estus, nihil consecuti sumus, & hic in tali cum rus amor
at stipitatione & honore humano, columna ignis & timor
ant, Miror ualde. Ista igitur eo sic loquente, mit DEL
tit sanctus Basilius Archidiaconum suum dicens.

Vade circa portam occidentalem, & in angulo
Ecclesie inuenies Abbatem Effrem, habentem cus-
cullam, cum altero quodam cum parua barba pu-
sillam & cetera de uultu eius, & dices ei. Iubeo,
intra presbyterium, uocat te pater tuus Archi-
episcopus. Et dicens Dominus Effrem per inter-
pretem quæ dicebantur, respondit dicens. Eryasti
frater, nos peregrini sumus. Et abiens Archidi-
aconus, retulit beato Basilio ista.

Magno autem Basilio sacros Libros legente,
uidens sanctus Effrem linguam igneam loquen-
tem per os eius. Et dicit sanctus Archidiaconus,
vade & dic ei. Domine Effrem, iubeo, intra san-
ctum Presbyterium: Obstupuit ergo in istis san-
ctus Effrem glorificans Deum, & genu flectens
respondit dicens, Vere magnus Basilius, uere co-
lumnas

VITA PATRIS

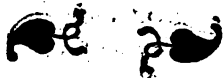
Lumina ignis, uere spiritus sanctus loquitur per os
 eius. Postulauit autem Archidiaconum excusare
 se, & ut magis post ministerium in secretario so-
 lutaret eum. Intrans itaq; post completionem mi-
 nisterij Basilius magnus in secretarium uocauit
 sanctum Effrem, & in Domino salutationem red-
 didit ei dicens: Beneuenisti o pater filiorum Eremita-
 rum, beneuenisti qui multiplicasti discipulos Christi in
 ipsa eremo, & Demones eliminasti in Christo. In
 quibus laboribus tuis pater uenisti uidere peccatorem
 hominem, det tibi Deus mercedem secundum labo-
 rem tuum. Et respondens ei honorificentissimus Ef-
 frem & predicans omnia que in corde eius erant
 uolenda, simul cum coeussente suo Abbate comu-
 nicauit, de sanctis manibus eius, & faciente eo ca-
 uitate, dixit sanctus Effrem. Pater honorificen-
 tissime, anam postulo gratiam a te, annue eam dare
 mihi. Qui ait ad eum. Tunc et dic que uidentur tibi.
 Multa enim debeo maxime pro labore tuo ad me-
 am presentiam. Dicit ei honorificentissimus Effrem.
 Scio pater sancte quia quantacumq; postulaueris a
 Deo, tribuet tibi, & uolo ut depreceris Dominum
 quatenus loquar Græce. Qui ait, super uirtutem
 meam postulasti, Sed quia fideliter petisti, ueni po-
 ter honorificentissime, & Eremita Magister, postu-
 lant

Vis ora-
 tionis.

FINIT VITA BEATI
patris Effrem, & liber
primus Vitaspa-
trum.

SECUNDA
PARS CONTINENS
PATRVM SELE-
cta facta ac dicta me-
morabilia.

ABSTINENTIAE

Exemplum.

ABBAS Macharius quocies-
 cunq; cum fratribus facta ca-
 ritate reficiebatur. Hoc in
 proprio corde statuerat, ut
 quantos vini calices obla-
 tos haussisset, tantis diebus
 nec ipsam aquam gustaret
 vinnino. Cum ergo ei fratres vinum porrigerent
 cum gaudio sumebat, ut postea se siti maceraret,
 quod cum discipulus eius uidisset, patefacto senis
 consilio, ne ei vinum porrigerent, coniuuabat
 tormenta illi potius esse quam pocula manifestans.

ALIVD.

Facta congregatione in Ecclesia cum esset se-
 stiuitas, & ceteri Monachi comederent, unus
 ministrantibus dicit, quia nihil coctum comedo,
 sal mihi deferri precipito, Quo uerbo minister
 audito, cum clamore audientibus ceteris, alij im-
 perauit dicens. Quoniam coctum ille frater non
 comedit, parum illi salis afferto. Tunc beatus The-

Bb

odorus

VITA

Et incontaminatorum mysteriorum corporis et
 sanguinis Iesu Christi. Et talibus orationibus pro-
 batus operarius Dei cultor colloquebatur cum eo,
 ipse autem non audiebat eum. Quando uero pro-
 sperauit Deus qui segregauit eum ex utero matris
 sue, suscipere eum sancti spiritus gratiam, debent
 sanctus de his transferri tumultibus duxit eum oc-
 casione ad se medicinalis discipline, et dicit ei.
 Quomodo uides que erga me sunt? Ille a tanta
 uene sentiens uirtute eius mortem imminere, di-
 xit ad domesticos ipsius, que ad sepulturam sunt
 in lumenta preparate, iste enim pene moritur. Di-
 cit ei magnus Basilius Nescis quid dicis. Dicit ad
 eum Ioseph Hebræus. Crede domine, Sol eum solus
 occidet hodie, Et dicit ei sanctus. Et si non morietur
 usque ad matutinum, quid? Dixit Hebræus. Non est
 possibile domine hoc fieri, uix enim una hora est
 anima tua in te. Sed dispone iam Ecclesiam tuam
 et res tuas, non enim obscurabit dies hodie in te.
 Dicit ei sanctus. Et si uiuero in crastinum usque ad
 horam sextam, quid facies? Qui ait. Ego morietur.
 Dicit ei sanctus. Etiam ut moriaris peccato, uiuam
 autem in Christo tuo, dicit ei Hebræus. Scio quid
 dicis, et facio inuersionem tuam, si sicut dicis, sit,
 Cum iuramentis horribilibus promittens, quia si
 mixrit

vixerit Dei discipulus omnino accipere sancti spiritus gratiam, DEI cultor pater noster postulauit Deum, additionem vite dari sibi, ut illum Hebræum saluaret, misit ergo sanctus mane, & uocat Hebræum. Qui diffidens aduenit, putans omnino eum mortuum, & uidens illum uiuentem in stupore factus est, & proiciens se ad pedes eius dixit, in uero corde dico, non est Deus magnus sicut Christianorum, & non est Deus amplius eo. Nego ergo Christe odibilem religionem Iudeorum, & accedo fideliter ueritati Christianorum, iube ergo sine delatione dari mihi in Christo signaculum, & sanctum Baptisma, & toti domui mee, dicit ei sanctus Dei. Ego manibus meis baptizo te, & omnem domum tuam. Procedens ergo iterum Medicus, & tangens dexteram manum eius, dixit ei, lasse facte sunt uirtutes tue domine, & natura ualde defecit. Dicit ei sanctus. Habemus nature creatorem confortantem nos. Et surgens uenit in sanctam Dei Ecclesiam, & coram omni populo baptizauit eum cum tota domo eius, uocans nomen illius Iohannes. Communicans autem eum uinificis mysterijs, assumpsit eum & duxit in dormitorium suum, dans ei escam, & docebat eum que sunt eterne uite, adiciens eum ouili suo cum

Ad S mulieris,

mulieribus & filiis nouiter electum militem.
 Medicus autem frequentibus diebus pertrafi-
 bat benedictionales domos, & dabat donare
 sibi de medicina pecuniam, & quod ei erat re-
 quam. Et circa horam nonam stetit magnum
 pater noster Basilius ad ministerium Missæ in
 & Ecclesia simul cum electis Cleri, et civitatis Ca-
 pitaneis, & iterum cum ipsis sumens panem, dimi-
 sit eos, instruens & osculans eos in osculo sancto,
 & nouum Christi militem commendans, etiam &
 omnes Domino, atq; dispositam sibi consecrare
 sumpsit tertiam partem, que à Domino data fuit
 ei communionis, & recubens in lecto, gratias
 egit extense Domino & Deo nostro, in peregrina-
 tione à corpore, & fide Medici, & adhuc gra-
 tias cum essent in ore eius reddidit. Domino spi-
 ritum, & additus est principibus Sacerdotum,
 predicatoribus quoq; magnis, magni uerbi toni-
 truum. Videns autem ex Hebræis fidelis Medi-
 cus, qui sicut dixit homo Dei, & magnus prin-
 ceps Sacerdotum Basilius, sic et requieuit, cœdens
 super pectus eius cum lachrymis, dicebat, uere Iere-
 mie Dei Basili, si non uoluisses, nec modo mortuus
 fuisses. Crastino autem congregata est multitudo,
 & duxit honorificum corpus eius qui uicit.

natu.

viam in stationem in sanctam Ecclesiam, cum omni oblatione aromatum & thymiamatum sepe hinc. Audiens autem *Gregorius Nazanti* Episcopus currens & ipse aduenit, & videns honorificum corpus, procidit super illud. Et lamentans multum ad orationem hortabatur populum, in Hymnis & canticis spiritualibus, cum decenti honore, gloriosam memoriam magni sacerdotis facere, simulq; concurrentibus duodecim Episcopis, & multitudine ciuitatis, deposuerunt eum in Archarismum marmoreum, in templo sancti & gloriosi martyris *Isidij*, ubi & *Leontius* ante eum Episcopus cum ceteris dormit. Requieuit autem Angelicam vitam in terra agens magnus *Basilus*, mense Ianuario die prima, quinto anno imperij *Valentis* & *Valentiniani*, memoriam suae uitae de relinquens Ecclesiae, quae est secundum operationem Sancti spiritus conscripta cum eo in caelesti Libro, in gloriam & laudem Domini nostri *IESV CHRISTI*, cui cum Patre est glorificatus & sancto ac uiuifico spiritu, nunc & semper & in secula seculorum, AMEN.

Explicit uita beatissimi *Basilij*

Archiepiscopi *Cesariae*

Capadociae.

INCIPIT

VITA PATRIS
INCPIT VITA S.
patris Effrem.

FRATRES enarrationem uolo facere de Basilio memorabili & Effrem Syro, qui sunt apud Deum, & patre nostro uisore, quæ etiam de sancto & non mentiente ore eius audiuit. Et *enarratio* sic. Effrem memorabilis cum esset in Eremito quodam, splendore Spiritus sancti illustrante, uisus quendam de amatoribus eius, & interrogatio facta de S. Basilio. ne discens mirabilia opera patris nostri Basilij, sine intermissione postulabat reuelari sibi qualis esset magnus Basilius. In extasi ergo factus, uidit columnam ignis cuius caput pertingebat coelum, & uocem de super dicentem audiuit. Effrem, Effrem, quomodo uidisti columnam istam ignis, talis est magnus est Basilius. Et continuo accipiens interpretem, eo quod nesciebat loqui Græcam linguam, uenit ad magnam Ecclesiam magni nominis Cesareæ Capadociæ, perueniens in ipsa sancta festiuitate sanctæ Theophaniæ, & intrans clam uidit procedentem in Ecclesia magnum Basilium, & dicit sequenti se. Inuanum laborauimus, ut suspicor, frater, iste enim in tali ordine cum sit, non est quem

Et quemadmodum uidi, uidit enim cum indutum Non Erba
 stola candida, & qui circa cum erant sacrum Cle. mus facie
 rum candidiferum. Et procedente eo stans in loco sanctum,
 occulto Ecclesie, desperabat pro huiusmodi mate, sed fides
 ria dicens secum. Nos qui portauimus pondus dei uera, ue
 & estus, nihil consecuti sumus, & hic in tali cum rus amor
 sit stipatione & honore humano, columna ignis & timor
 est, Miror ualde. Ista igitur eo sic loquente, mit. DEL.
 sit sanctus Basilius Archidiaconum suum dicens.

Vade circa portam occidentalem, & in angulo
 Ecclesie inuenies Abbatem Effrem, habentem cur
 cullam, cum altero quodam cum parua barba pu
 sillam & cetera de uultu eius, & dices ei. Iubeo,
 intra presbyterium, uocat te pater tuus Archi
 episcopus. Et dicens Dominus Effrem per inter
 pretem quæ dicebantur, respondit dicens. Erasti
 frater, nos peregrini sumus. Et abiens Archidia
 conus, retulit beato Basilio ista.

Magno autem Basilio sacros Libros legente,
 uidens sanctus Effrem linguam igneam loquen
 tem per os eius. Et dicit sanctus Archidiaconus,
 uade & dic ei. Domine Effrem, iubeo, intra san
 ctum Presbyterium: Obstupuit ergo in istis san
 ctus Effrem glorificans Deum, & genu flectens
 respondit dicens, Vere magnus Basilius, uere co
 lumina

VITA PATRIS

Lumina ignis, vere spiritus sanctus loquitur per Da-
 riu. Postulauit autem Archidiaconum excusare
 se, & ut magis post ministerium in secretariis so-
 lutaret eum. Intrans itaq; post completionem mi-
 nisterij Basilius magnus in secretarium uocauit
 sanctum Effrem, & in Domino salutationem re-
 didit ei dicens: Beneuenisti o pater filiorum Eremi,
 beneuenisti qui multiplicasti discipulos Christi in
 ipsa eremo, & Demones euinasti in Christo in
 quibus laborib. tuis pater uenisti uidere peccatorem
 hominem, det tibi Deus mercedem secundum labo-
 rem tuum. Et respondens ei honorificentissimus Ef-
 frem & predicans omnia que in corde eius erant
 uolenda, simul cū concessente suo Abbate commu-
 nicauit, de sanctis manibus eius, & faciente co-
 ueritatē, dixit sanctus Effrem. Pater honorifica-
 tissime, anam postulo gratiam à te, annue eam dare
 mihi. Qui ait ad eū. Tunc et dic que uidentur tibi.
 Multa enim debeo maxime pro labore tuo ad me-
 am presentiam. Dicit ei honorificentissimus Effrem.
 Scio pater sancte quia quantacumq; postulaueris
 Deo, tribuet tibi, & uolo ut depreceris Dominum
 quatenus loquar Græce. Qui ait, super uirginitatem
 meam postulasti, Sed quia fideliter petisti, ueni pater
 honorificentissime, & Eremi Magister, postu-
 lant

Vis ora-
 tionis.

timis Dominum, potest enim facere voluntatem tuam. Scriptum est enim: Voluntatem timentium se faciet, & deprecationem eorum exaudiet, et saluos faciet eos. Et facientes orationem in multam horam, resurgentibus eis, dixit magnus Basilius, Cur domine Effrem, non accipis ordinati-
 onem Presbyterij, quia docet te? Dicit ei per interpretem sanctus Effrem. Quia peccator sum? Respondit ei sanctus. Utinam peccata tua ego habuissem, & dicit ei. Flectamus genua. Et iacentibus eis in humo, posuit manum suam in sanctum Effrem magnus Sacerdos, & dixit ei que sunt Diaconi.

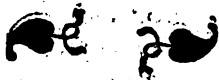
Et dixit, iube, surgere nos fac. Aperta ergo Effrem lingua eius, dicit sanctus Effrem Græca lingua suo per orationem contua. Tunc impletum est quod scriptum est in Propheta. Tunc sicut claudus sicut cæcus, & aperta facultas erit lingua mutorum. Et loquente eo Græce in ipsa loquendi hora, glorificauerunt Deum omnipotentem et exaudientem postulationem deprecantium, et timentium se. Et spiritualiter letantes per tres dies, atque ordinans sanctus sacerdos interpretem in Diaconum, ipsum uero beatum Effrem in Presbyterum dimisit eos in pace, glorificantes Deum in omnibus que audierunt & uiderunt sicut locutus est ad eos

FINIT

FINIT VITA BEATĪ
patris Effrem, & liber
primus Vitaspa-
trum.

SECUNDA
PARS CONTINENS
PATRVM SELE-
cta facta ac dicta me-
morabilia.

ABSTINENTIAE

Exemplum.

ABBAS Macharius quocies-
 cunq; cum fratribus facta ca-
 ritate reficiebatur. Hoc in
 proprio corde statuerat, ut
 quantos vini calices obla-
 tos hausisset, tantis diebus
 nec ipsam aquam gustaret
 vinnino. Cum ergo ei fratres uinum porrigerent
 cum gaudio sumebat, ut postea se siti maceraret,
 quod cum discipulus eius uidisset, patefacto senis
 consilio, ne ei uinum porrigerent, coniuuabat
 tormenta illi potius esse quam pocula manifestans.

ALIVD.

Facta congregatione in Ecclesia cum esset se-
 stiuitas, & ceteri Monachi comederent, unus
 ministrantibus dicit, quia nihil coctum comedo,
 sal mihi deferri precipito, Quo uerbo minister
 audito, cum clamore audientibus ceteris, alij im-
 perauit dicens. Quoniam coctum ille frater non
 comedit, parum illi salis afferto. Tunc beatus Theo-
 odor

Bb

odorus

ABSTINENTIAE.

odorus dixit ei. Oportuit te magis frater carnes
in cella tua comedere, quam hunc presentis
fratribus audire sermonem.

ALIVD.

Quidam peregrinus frater venit ad Abba-
tem Silvanum in monte Syna, et vidit quod fra-
tres operantur. Et dicit eis, quare operamini
escam quae perit? Maria autem bonam partem ele-
git. Tunc senex dicit discipulo suo Zacharie, da
illi codicem, ut legat, et mitte illum in cellam
in qua nihil habet, hora autem nona circumspicie-
bat frater ille viam si forte uocaret eum senex ad
comedendum. Postquam uero transijt hora nona
uenit ad senem, dicens ei. Nunquid hodie nocere
mederunt fratres, Abba? Cuique senex sateretur,
ait ille, Quare me non uocasti? Tunc dixit et Ab-
bas Silvanus. Tu homo spiritualis es, et non habes
neesse hanc escam, nos autem tanquam carnales
opus habemus comedere, ideo operamur, tu autem
bonam partem elegisti. Legis enim omni die, et
non uis carnalem escam accipere. Quod cum au-
disset, cepit poenitere ac dicere. Indulge mihi Ab-
ba. Tunc respondit illi Silvanus. Ergo necessa-
ria

Via est Martha Mariae, propter Martham enim
& Maria laudatur.

ALIVD.

Dicebat de Abbate Ioanne brevis staturus,
quia dixerit aliquando fratri suo maiori. Volebam
esse securus sicut Angeli sunt securi, nihil operan-
tes, sed sine intermissione seruientes Deo. Et ex-
poliatus se quo uestitus erat, abiit in Eremum, & fe-
cit ibi hebdomadam unam, & reuersus est ad fra-
trem suum. Et dum pulsaret ostium, respondit ei,
antequam aperiret, dicens. Quis es tu? Et ille di-
xit. Ego sum Iohannes. Et respondens frater, dixit
ei. Iohannes Angelus factus est, & ultra inter ho-
mines non est. Ille uero pulsabat dicens. Ego sum,
& non aperuit ei, sed dimisit eum affligi usq; ma-
ne. Postea uero aperiens ei dixit. Si homo es, opus
habes iterum operari, ut pascaris. Et ille poeniten-
tia agens dixit, Ignosce mihi frater, quia peccavi.

ALTIORA TE

ne quesieris.

Dixerunt quidam senes, si uideris iuuenem
uoluntate sua ascendentem in coelum, tene
pedem eius & projice eum in terram, quia non ita
expedit ei.

B b 2 Aliud

ALTIORA TENEBRE.

ALIVD.

Abbas Antonius deficiens in consideratione profunditatis iudiciorum DEI, postulauit dicens, Domine, quomodo aliqui paruo tempore uite sue moriuntur, & alij ultra decrepitam ueniunt senectutē, & quare quidam egeni sunt et alij sanctis ditantur? Et quomodo iniusti opulenti sunt, iusti uero paupertate premuntur? Et uenit ei uox, dicens. Antoni ad te ipsum intende, hæc enim iudicia Dei sunt, te scire eandem conuenit.

AMBITIO FUGIENDA.

CONSILium inter se habuerunt seniores Patres, & omnes Monachi habitantes in Eremito Scithie, & consenserunt, ut pater Isaac Presbyter eis ordinaretur, in Ecclesia quæ in Eremito sita est, ubi conuenit die & hora statuta numero Monachorum, qui in illa Eremito conuenerunt. Audiens autem supradictus Abbas huiusmodi consilium, fugit in Aegyptum, & abscondit se in quodam agro inter fruteta arbitrans indignum se esse honore Presbyterij. Quam plurimi autem fratrum sequebantur, ut comprehenderent eum.

Cam

Cum autem applicuissent ad uesperam in eodem agro, ut reficerent fatigati de itinere, erat enim nox, dimiserunt Asellum qui eis sumptus portabat in itinere ut pasceret. Cum autem pasceret Asellus, peruenit in locum ubi supradictus Abbas Isaac latitabat. Cuius illuxisset dies, requirentes Monachi Asellum peruenierunt ad eundem locum ubi se senior occultauerat, & admirantem ualde dispensationem diuinam comprehedentes ligare & constringere eum uoluerunt, & ita producere. Venerabilis autem senior non permisit dicens. Iam non possum contradicere uobis quia forsitan uoluntas DEI est, ut licet indignus suscipiam ordinem presbyterij.

APPARITIONIBVS non credendum.

Frater quidam sedebat in cella sua quiescens, & uolebant Demones seducere eum sub specie Angelorum. Excitabant enim eum ut iret ad collectam, & lumen ostendebant ei. Ille autem uenit ad quendam senem, & dixit ei. Abba ueniunt Angeli cum lumine & excitant me ad collectam, & lumen ostendunt mihi. Et dixit ei senex. Non audias eos fili quoniam Demones sunt, sed

Bb 3 quando

A P P A R I T I O N I B V S

quando ueniunt excitare te, tu dic, Ego quando uolo, surgo, uos autem non audio. Accipiens autem frater preceptum senis, reuersus est ad cellam suam, & sequenti nocte iterum Demones secundum consuetudinem uenientes, & excitabant eum. Ille uero sicut preceptum sibi fuerat, respondebat eis dicens. Ego quando uolo surgo, uos autem non audio. Et illi dixerunt ei. Malus senex ille falsator seduxit te, ad quem frater uenit, uolens mutare pecuniam, & cum haberet, mentitus est dicens, se non habere, et non dedit ei. Ex hoc ergo cognosce, quia falsator est. Frater ergo surgens diluculo uenit ad senem, & nunciauit ei haec ipsa. Senex uero dixit. Verum est quia habebam, & quia frater uenit querens mutuare & non dedi ei, sed sciebam, quia si darem ei, damnii anime sue factus. Cogitavi ergo potius unum mandatum pretere, quam decem prauaricari, ex quibus in tribulationem uenire potuissemus pro illo, si a me pecuniam accepisset. Tu autem Demones qui te seducunt, non audias. Et multum confortatus uerbis senis, abiit in cellam suam.

A L I V D.

Cuidam fratri apparuit Diabolus transformatus in Angelum lucis, & dixit ad eum. Ego sum
Angelus

Angelus Gabriel. Quare clausisti oculos tuos. Ego sum missus ad te. Ille autem dixit ei. Vide ne forte ad alium missus sis, ego enim non sum dignus ut Angelus mittatur ad me, Diabolus autem statim non comparuit.

ALIVD.

Dicebant senes. Quia si uel praueritate Angelus tibi appareat, non suspicias facile, sed humilia temetipsum dicens. Non sum dignus uidere Angelum, uiuens in peccatis.

ALIVD.

Narrauerunt de alio senes, quia sedens in cella sua, et sustinens tentationes uiderit Demones, misisse, et contempserit eos. Cum autem diabolus se uideret uinci à senes, uenit et ostendit se ei dicens. Ego sum Christus, quare clausisti oculos tuos. Et respondens senex dixit ei. Ego hic Christum nolo uidere, sed in alia uita. Audiens autem hæc Diabolus non comparuit.

ALIVD.

Alterum senem uolentes seducere, Demones dixerunt ei. Vis uidere Christum? Et ille dixit. Anathema uobis, et de quo dicitis. Ego autem meo Christo dicenti credo. Si quis uobis dixerit, ecce hic Christus, ecce illic, nolite credere. Quo dicto statim non comparuerunt.

Bb 2.

Aliud

APPARITIONIBVS

ALIVD.

Narrauerunt de alio sene, quia perseuerat
ieiunans septuaginta hebdomadas, semel in hebdomada
reficiens. Hic postulabat à DEO de quodam
sermone scripturarum sanctarum, et non reddebat
ei Deus. Dixit ergo in semetipso, ecce totum
laborem assumpsi et nihil profeci, uado ergo ad
fratrem meum et requiram ab eo. Qui cum
egressus clausisset hostium ut abiret, missus est ad
eum Angelus Domini dicens. Septuaginta hebdomadae
quae ieiunasti non te fecerunt proximum deo,
nunc uero quando ita humiliatus es, ut ad fratrem
tuum pergeres, missus sum tibi indicare sermonem.
Et aperiens ei de re quam querebat discessit Angelus
ab eo.

ALIVD.

Dicebant de quodam fratre, quia sedebat in
Eremo, et seducebatur à Dæmonibus per multos
annos, ipse uero existimabat, quia Angeli esset.
Egredebatur autem pater eius secundum eum
per tempus et uisitabat eum. Vna autem uis-
itatum pater tulit bipennem secum dicens, quia re-
uertens afferam tibi pauca ligna. Et praeueniens
unus Dæmon, dixit ad filium eius. Ecce Diabolus
ueniet ad te in similitudine patris tui, habens bi-
pennem.

pennem ut impugnet te. Te ergo praue[n]iens tolle illam bipennem ab eo. & occide eum. Igitur pater secundum consuetudinem uenit, & accipiens filius eius bipennem ab ipso percussit eum & occidit, & continuo adhesit ei spiritus malignus & suffocabat eum.

ALIVD.

Hero Monachus tanto rigore animi sui inmutabilem ieiunij continentiam semper exercuit, & solitudinis ac cellulae secreta iugiter sectatus est, ut nec die sancti Paschae rigorem abstinentiae solueret. Cumq; omnes Eremitae pro tanta solennitate ad Ecclesiam pariter conuenissent, solus ille non affuit, ne quantulumcunq; perceptione leguminis parui, a suo proposito uideretur relaxasse, qua praesumptione deceptus, angelum Sathanae uelut angelum lucis suscipiens cum summa ueneratione, eiusq; praecipiti obediens, semetipsum in puteum profundissimum praecipitem iactauit, magnum scilicet uirtutis suae meritum probaturus, cum inde exisset illaesus, de quo puteo cum grandi fratrum labore seminiuus extractus, uitam tertia die finiuit, & quod his deterius eis, ita in deceptionis suae obstinatione permansit, ut ei nullatenus potuisset persuaderi, quod Demonum calliditate fuisset delusus.

Bb 5

Aliud

APPARITIONIBVS

ALIVD.

Quid etiam de illo Monacho commemoratur, cuius nomen, qui adhuc superest, scio? Quis longo tempore Demonem in Angeli coepit dicitate, reuelationibus eius saepe deceptus, credidit eum internuncium esse iusticie. Nam per omnes noctes in cellula eius, lumen absq; ullius lucernae officio prebebat Diabolus, ad extremum vero insinuat eum, ut filium suum qui cum eo pariter in eodem Monasterio commanebat, deuotus Deo offerret uictimam, ut scilicet hoc sacrificio Abrahe Patriarchae meritis coequaretur, cuius uerbis illi instantum est seductus, ut hoc confestim opere perficisset, nisi puer de cella manibus eius elapsus conuocatus auisugisset.

ALIVD.

Fuit et alius Monachus qui nimiam sanctitatem tenuit abstinentiam, Quiq; per annos multos, singulariter in cella reclusus, per paucis horis exhibuit abstinentiam. Hic ad extremum a Diabolicis reuelationibus delusus, ut per annos labores atq; uirtutes, quibus alios Monachos excesserat, ad Iudaismum et circumcisionem carnis miserabiliter sit lapsus. Post multa uero tempora, Diabolus uelut nuncius ueritatis, ostendit

debat illi per uana somnia & per quasdam inanes
 reuelationes, Christianorum atq; Monachorum
 exercitum, tenebrosum ac tetrum omniq; macie
 tepidum atq; desipiem, & econtra ostendebat illi
 Iudeorum plebem summa leticia tripudiantem,
 ingentiq; lumine coruscantem. Ac prouide com-
 monebat eum, ut si mallet beatitudinem illorum par-
 ticeps effici, circumcisionem quoq; suscipere, se-
 stinaret.

CONTRA SPIRI- tum blasphemix.

QUIDAM frater impugnabatur à spiritu
 blasphemix, & erubescbat dicere, &
 quoscumq; audisset magnos senes, pergebat ad eos,
 ut illis declararet, & mox ut perueniebat, uere-
 cundabatur dicere. Cum autem frequenter ad Ab-
 batem Pimenium ueniret, uidit eum senex habens
 rem cogitationes, & dicit ei. Ecce frequenter ue-
 nis ad me habens cogitationes, & sic iterum re-
 meas, tristis tecum illas portans, dic ergo mihi
 fili, quid est quod habes? At ille dixit. In blasphe-
 mia impugnat me Diabolus, & erubesco dicere.
 Et mox ut aperuit causam, leuior impugnatio
 sui apparuit. Et

CARITATIS EXEM.

Et dixit ei senex, ne contristeris fili. Quando enim hæc cogitatio aduenit, dic. Ego hac causa non habeo, blasphemia tua super te fit Satana. Hanc enim causam anima non uult. Quamcumque enim causam anima noluerit non diu permanebit. Et ita frater ille discessit.

CARITATIS EXEM- plum, ut alter alterius onus portet.

DVO fratres monachi abierunt in proximam ciuitatem, ut distraberent que manibus suis per totum annum operati essent. Vnus autem ex eis egressus est ut quedam sibi necessaria emeret, alius autem solus in hospitio remansit & instigante Diabolo, cecidit in fornicationem. Cum autem reuersus uenit frater, dixit ei, Ecce distraximus que necessaria erant reuertamur nunc ad cellulam nostram. Respondens autem frater, dixit ei. Non possum reuerti. Cumque deprecaretur eum frater suus dicens, quia propter non reuerteris ad cellulam. Ille confessus est ei dicens. Quia ego cum discessisti a me, cecidi in fornicationem, ideo nolo reuerti. Volens autem lucrari & saluare animam

nam eius frater suus, cum sacramento dixit ei,
Quia & ego cum separatus fuisset à te, lapsus
sum similiter in fornicationem, ueruntamen re-
uertamur ad cellulam, & ponamus nos in pœni-
tentibus. Omnia enim possibila sunt DEO, ut pœ-
nitentiæ nobis indulgentiam donare dignetur, ut
in eterno igne tormentis & pœnis inferni tartar-
o non cruciemur, ubi pœnitentiæ non est, sed ignis
semper sine cessatione & dira tormenta. Ita ergo
reuersi sunt ad cellulam suam. Abierunt autem ad
sanctos patres, & prostrauerunt se ad uestigia eor-
um cum multo ululatu & lacrymis gementes,
& confessi sunt illis, quæ euenisset eis ruina reuo-
lutio. Quicquid autem præceperunt sancti seni-
ores & docuerunt eos in causa pœnitentiæ ita
omnia fecerunt. Ille ergo alius frater, qui non pœ-
cauerat, pro fratre qui peccauerat, pœnitentiæ
agebat quasi & ipse peccasset, eo quod multam ca-
ritatem circa eum haberet. Videns autem domi-
nus laborem caritatis eius, infra pauca tempora re-
uelauit sanctis patribus, qualis esset causa, & quia
propter caritatem illius qui non peccauerat, & se
afflixerat pro salute fratris, idcirco indulgen-
tiam donauit ei dominus, qui peccasset. Ecce hoc
ita est sicut scriptum est, quis posuit animam su-
am pro salute fratris sui.

IN

IN COENA
IN COENA DOMI-
ni, Panem uerum corpus, Vi-
num uerum sanguinem
Christi esse.

Narrabit iterum Abbas Daniel dicens, ex-
iit pater noster Arsenius de quodam ser-
u Scythi qui erat magnus in hac uita, simplici me-
tem in fide, & errauit pro to quod erat idiota, &
dicebat non esse naturaliter corpus Christi patrem
consecratum quem sumimus, sed figuram eius esse.
Hoc audientes duo senes, quod diceret hunc sermo-
nem, & scientes quia magna esset uita eius et con-
uersatio, cogitauerunt, quia innocenter et simplici-
ter diceret hoc, uenerunt ad eum & dicunt.
Abba audiuius sermonem cuiusdam infidelis qui
dicit, quia panis quem sumimus, non naturaliter
corpus Christi est, sed figura eius. Senex autem ad
eis, ego sum, qui hoc dixi. Illi autem rogauerunt
eum dicentes. Non sic teneas Abba, sed sicut Ec-
clesia Catholica tradidit, nos autem credimus quia
panis ipse, corpus Christi est, calix ipse sanguis
Christi secundum ueritatem, & non secundum fi-
guram, sed sicut in principio puluerem de terra
accipiens, plasmauit hominem ad imaginem suam
& nemo potest dicere, quia non erat imago Dei
quomo

quāuis de terra & puluere sit, ita et panis quem dixit, quia corpus meum est, credimus quia secundam ueritatem corpus Christi est. Senex autem ait eis. Nisi re ipsa cognouero, non mihi satisfaciat ratio uestra. Illi autem dixerant ei, deprecemur Deum hebdomoda hac de mysterio hoc & credimus quia Deus reuelabit nobis. Senex autem cum gaudio suscepit sermonem istum, & deprecabatur Deum dicens, Domine, tu cognoscis, quoniam non per malitiā incredulus sum rei huius, sed per ignorantiam errem, reucla ergo mihi Domine IESV Christe, quod uerum est, sed & illi senes aducentes in cellas suas, rogabant & ipsi Deum dicentes. Domine Iesu Christe, reucla seni isti mysterium hoc, ut credat & non perdat laborem suum. Exaudiuit autem Dominus utrosq; & hebdomoda completa, uenerunt Dominica die in Ecclesiam, & sederunt ipsi tres soli super sedile de scirpo, quod in modum fascis erat ligatum, medius autem sedebat senex ille. Aperti sunt autem intellectuales oculi eorum, & quando sunt positi panes in Altare, uidebatur illis tantummodo tribus tanquam puerulus iacens super Altare, & cum extendisset Presbyter manus ut frangeret panem, descendit Angelus de caelo habens cultrū in manu et sacrificauit puerulum istum, sanguinem uero eius excipiebat in calicem.

Cum

CIBI CVM GRATIAS

*Cum autem frangeret Presbyter in paruis parti-
bus panem, etiam Angelus incidebat membrum
eri in modicas partes. Cum autem accessisset foras,
ut acciperet sanctam communionem, data est ipsi
soli caro sanguine truenta. Quod cum vidisset,
pertimuit & clamavit dicens. Credo Domine, quia
panis qui in Altari ponitur, corpus tuum est, &
calix sanguis tuus est. Et statim facta est illa caro
in manu eius panis secundum mysterium, & sum-
psit illud in ore agens gratias Domino Deo.*

22 CIBI CVM MORATIO- ne & gratiarum actione percipiendi.

*ERAT quidam magnus senex praeuidus &
contigit cum manducare cum pluribus fra-
tribus, & comedentibus illis uidebat in speculo
idem senex sedens ad mensam quosdam edentes
alios autem panes, alios uero sterco. Et miraba-
tur intra semetipsum, & deprecabatur Deus di-
cens. Domine reuela mihi mysterium hoc, quod
idem cibus omnibus appositus est super mensam,
& in manducando ita immutatus uidetur, ut qui-
dam*

lam edant mel, quidam autem panem, alij uero
 tercus. Et uenit ei uox desuper dicens. Illi qui
 manducant mel, hi sunt, qui cum timore & tre-
 more & gratiarum actione edunt ad mensam
 & incessanter orant, & oratio eorum sicut in-
 censum ascendit ad Deum, ideoque mel comedunt.
 Qui autem panem manducant, hi sunt qui gratias
 agentes percipiunt ea quæ à Deo donata sunt illis.
 Alij uero qui stercus manducant, hi sunt qui mur-
 murant, & dicunt, hoc bonum est, id malum est,
 hæc autem talia non oportet cogitare, sed magis
 glorificare Deum atque laudes ei offerre, ut in no-
 bis impleatur illud quod dictum est. Siue mandu-
 catis, siue bibitis, siue aliud quid facitis, omnia in
 gloriam DEI facite.

ELEEMOSINAM PRÆ- bentes benedicuntur.

SENEX quidam cum alio uno fratre, habebat
 communem uitam. Erat autem ille senex mi-
 sericors. Contigit autem ut fieret fames, & coe-
 perunt quidam ad hospitium eius, ut acciperent
 Agapem. Senex uero omnibus uenientibus mini-
 strabat panem. Videns autem frater quod fiebat,
 Cc dicit

ELĒMOSINA

Dicit seni. Da mihi partem meam de panibus, & quod uis de parte tua fac. Senex autem diuisit panes, & faciebat more solito Eleemosinam de parte sua. Multi autem cōcurrerant ad senem, audientes quod omnibus daret. Videns autem DEVS propositum uoluntatis eius benedixit panes, frater autem ille qui acceperat partem suam, & nulli dābat, consumpsit panes suos, & dixit seni: Quoniam modicum est quod adhuc habeo de panibus meis Abba, suscipe me ad communem uitam. Et dixit ei senex. Quomodo uis, facio. Et ceperunt iterum simul esse & communiter uiuere. Facta autem iterum abundantia uisualium, ueniebant iterum indigentes ut acciperent Agapem. Contigit autem una die, ut intraret frater ille, & uideret quomodo deficerent panes. Venit autem & pauper postulans Agapem. Senex autem dixit fratri illi, Da ei panem. Et dixit. Iam non habeo panem. Et dixit senex. Intra & uere. Ingressus autem frater, attendit & uidit repositionem in quibus panes haberi solent repletas panibus. Quod cum uidisset, timuit, & tollens dedit pauperi, atq; ita agnoscens fidem & uirtutes senis glorificauit Deum.

FIDES

FIDES RESVRRE- CTIONIS mortuorum.

Abbas *Syluius* cum habitaret in monte, in quo erat beatus Antonius reclusus, quidam secularis ad eum cum filio proprio percipiendæ benedictionis gratia properabat. Contigit autem ut infans moreretur in uia. Quem pater sine ulla perturbatione mentis sublatum cum fide portauit ad senem, ingressusq; cellulam, tam se, quam infan- tem, proiecit in terram, ut est moris postulantium benedictionem. Oratione autem expleta, exurgens pater, egressus est, filij corpusculo derelicto ante pedes Abbatis. Quem cū adhuc senex orandi causa iacere speraret, surge inquit filij et egredere, defunctum enim esse nesciebat. Confestimq; puer exurgens egressus est. Cumq; uidisset pater eius, obstupuit, regressusq; in cellulam adorato senem, nem censorem filij, quam luctum cum fide narrauit. Sed senex ualde moestus effectus est, non enim à se quicquam tale uolebat audiri factum. Sed per discipulum suum homini illi ne cuiquam ad transitum suum hoc diceret imperauit.

Co 2

Alind

FIDES RESVR

ALIVD.

Dicebat Abba Sysoys, quando eram in Ma
 rbi cum Abba Machario ascendimus metere in
 eo septem nomina, & ecce una uilua colligebat
 spicas post nos, & non cessabat plorans. Vocauit
 ergo senex dominum agri illius, & dixit ei. Quid
 est anicula huic, quod sic plorat? Qui dixit ei. Quia
 uir eius habuit depositum cuiusdam, & mortuus
 est, non loquens, non dixit ubi posuit illud, & uobis
 Dominus depositi illius accipere eam, & filios eius
 in seruitutem. Et ait ei senex. Dic illi ut ueniat ad
 nos, ubi requiescimus in caumate. Et cum uenisset,
 dicit ei senex. Ut quid sic ploras? Que ait. Vir meus
 defunctus est accipiens commendatum alicuius,
 & non dixit moriens ubi posuerit illud. Et dixit
 senex. Veni & ostende mihi sepulchrum uiri tui.
 Et assumptis secum fratribus abiit cum ea, & cum
 uenissent ad locum ubi positus erat uir eius, dixit
 ad illam senex. Recede hinc in domum tuam, &
 orantibus illis uocauit senex eum qui interfectus
 erat, dicens, Vbi posuisti alienum depositum? Qui
 respondens dixit ei. In domo mea absconditum est
 sub pede lectuli mei. Et ait illi senex. Dormi illud
 usq; in diem resurrectionis. Videntes autem fra-
 tres, pro timore ceciderunt ad pedes eius. Quibus
 dixit

dixit senex. Non propter me factum est hoc, nihil enim sum, sed propter illam uiduam & orphanos ipsius fecit Deus rem. hanc. Hoc autem scitote, quia sine peccato uult Deus esse animam, & si quid peccerit, accipit. Veniens autem nunciauit uiduæ illi, ubi positum erat illud, comendatum. At illa sustinens illud, reddidit domino suo, & liberauit filios suos, & qui audierunt hoc glorificauerunt Deum.

ALIVD.

Transiens aliquando Abbas Aemilius per quendam locum, uidit quendam Monachum, detentum à quibusdam tanquam homicidam. Accedens autem senex interrogauit causam, & comperit quam ob causam calumniarentur ei: dicit ad eos qui eum tenebant, ubi est ille qui occisus est? Et ostenderunt illi: Tunc approximans ipsi defuncto dicit omnibus. Orate. Ipse uero expandentibus manus ad Deum, surrexit. is qui defunctus erat, & dixit ei coram omnibus. Dic nobis quis est qui interfecit te? Qui respondens ait. Ingressus Ecclesiam commendavi pecuniam Presbytero, ipse uero surgens occidit me, & portans proiecit me in Monasterium Abbatis huius. Sed roga uos ut tollantur ipse pecuniæ ab eo, & dentur filiis meis. Tunc ait ad eum senex. Vade dormi donec ueniat Dominus, & resuscitet te, & confestim obdormiuit.

Cc 3 Aliud

FIDES RESVR.

ALIVD.

Venerunt aliquando plures seniores ad Abbatem pastorem, & ecce quidam de cognatis ipsius Abbatis, habebat filium, & erat facies eius per operationem Diaboli conuersa retrorsum. Videns autem pater eius multitudinem Patrum, accipiens puerum sedebat foris plorans. Contigit autem ut unus seniorum egrederetur foras. Qui cum vidisset patrem pueri, ait illi. Quid ploras homo? Qui ait. Cognatus sum Abbatis pastoris, & ecce contigit huic puero tentatio ista, & volens eum isti seni offerre ut curaret eum timui. Non enim vult nos videre, & nunc si cognouerit quia hic sum persequens mittit & minat me hinc. Ego vero videns presentiam uestram, presumpsi venire huc. Ergo quomodo vis miserere mei, & introduce intus puerum istum & ora pro ipso, & accipiens eum senex intrauit & usus est prudenter, & non statim eum obtulit Abbati pastori, sed incipiens à minimis fratribus dicebat. Consignate puerum istum. Cum autem fecisset omnes per ordinem consignare eum, ad ultimum obtulit eum Abbati pastori, qui nolebat tangere eum. Atque rogabant eum dicentes ut omnes, ita & tu fac. Et ingemiscens surrexit & orauit dicens.

Dns

deus salua plasma tuum, ut non dominetur ei inimicus. Et consignans curauit eum, ac reddidit patri suo sanum.

FIDEI MIRACVLO- sum Exemplum.

Senex quidam erat solitarius iuxta Iordanem fluvium, & ingressus propter cauma in speculam & inuenit ibi Leonem, & coepit fremere. Leo dentibus suis ac rugire. Dixit autem ei senex, quid angustiarius? Est locus qui capiat me & te. Si uero non uis, surgens egredere hinc. Leo autem non fremens egressus est inde foras.

ALIUD.

Ascendit quidam senex aliquando de Scitbi in Terimytum, & ibi diuertit, & uidentes homines laborem abstinentie eius obtulerunt ei modicum uini. Alij autem audientes de ipso, adduxerunt eum ad hominem quendam Demonium habentem.

Coepit autem Demon ille maledicere senem illum dicens. Ad istum potatorem uini me adduxistis. Et senex quidem propter humilitatem nolebat eum cedere, propter improprium uero eius dixit.

C. 4.

Credo.

FIDV CIA OPERVM.

Credo in Christo, priusquam finem faciam huius
di calicem istum, egredieris ab eo. Et cum esset
senex bibere, clamauit Daemon dicens. Incolu-
me. Et antequam consumeret bibens exiit Da-
mon per gratiam Dei.

CONTRA FIDVCI- am operum.

ASTiterunt aliquando Abbati Arsenio Da-
mones in cella sedenti, & tribulabant eum.
Superuenerunt autem ei fratres, qui ei ministrare
solebant, stantesq; extra cellam audiebant eum cla-
mantem ad Dominum & dicentem, Domine non
me derelinquas, quia nihil boni feci coram te, sed
præsta mihi secundum benignitatem tuam salu-
modo assumere iuitia bene uiuendi.

ALIVD.

Dicebant de Abbate Bambo, quia in ipsa
ra qua discedebat ex hac uita, dixit astransis
bi sanctis uiris, Quia ex quo ueni in hanc locum
solitudinis, & fabricaui mihi hanc cellam & ha-
bitaui hic, extra laborem manuum mearum non
recolo me comedisse panem nec poenituisse de ser-
uore

nonne quem locutus sum usq; ad hanc horam, & sic uado ad dominum, quasi qui nec initium fecerim seruiendi Domino.

HAERETICI CRIMEN confutandum, ad alia non uere obiecta crimina taceri posse.

Fuit etiam de magnis partibus quidam senior nomine Agathon, nominatissimus in uirtute humilitatis & patientiae. Quodam autem tempore perrexerunt ad uisitandum eum fratres. Audientes enim de eo quod magnam humilitatem haberet, uolentesq; probare, si uere humilitatis patientiam possideret, dixerunt ei, Multi scandalizantur in te pater, quia nimis uicio superbiae tenearis, & ideo alios despicias, & pro nibilo eos habeas, sed & detractiones aduersus fratres non cesses loqui. Affirmant etiam quam plurimi, quod haec ideo agas, quia fornicationis uicio tenearis, & ne solus uidearis errare, idcirco alijs non cesses detrabere. Ad haec respondens senior, ait. Haec omnia quae dixistis uicia in me esse cognosco, nec possum negare tantas iniquitates meas. Procidensq;

C C S prout

HAERETICI CRIMEN

prostratus in terram adorabat eosdem fratres licet.
Deprecor uos fratres, ut intentius pro me misis,
& multis peccatis obnoxio, Christum Dominum
exorare non cessetis, ut indulgentiam tribuat in-
quitatibus meis multis ac malis. Ad haec supra-
dicti fratres addentes dixerunt ei, Non te laeta est
am hoc, qui Haereticum te esse quam plurimi de-
firmant. Hoc autem cum audisset senior, dixit eis.
Licet in alijs multis peccatis obnoxius sim, absit
hoc ab anima mea. Tunc omnes qui ad eum uene-
rant prostrauerunt se in terram ad pedes eius, ob-
secrantes eum ac dicentes. Precamur te Abba, ut
dicas nobis cur tanta uicia & peccata dicentibus
nobis de te in nullo commotus es, de uerbo autem
Haereticum ualde te commouisti, & abominatum te
nec sufferre potuisti auditum. Dicit eis senior, Illi
piores culpas ac peccata propter humilitatem sus-
tinui, ut peccatorem me esse crederetis. Nominus
enim si custodiatur humilitatis uirtus, magnus fru-
ctus est anima. Nam Dominus & saluator noster
Iesus Christus, cum ei Iudei multas conuicia
& conuicia irrogassent, patienter cuncta tolera-
uit, ut nobis humilitatis preberet exempla. Inimici
enim falsi testes multa aduersus eum falsa dixerunt,
& usq; ad mortem cuncta sustinuit. Ita enim &
Apostolus Petrus predicabat dicens, Christus pas-
sus est

Fuit est pro uobis, uobis relinquens exemplum, ut sequamini uestigia eius. Oportet igitur ut patienter cum humilitate cuncta aduersa sustincamus.

Sermonem autem quem obiecistis de Hæresi non potest sustinere, quia Hæresis separatio est à DEO. quanta sit Hereticus enim separatur à Deo uiuo & uero, & pestis. coniungitur Diabolo & angelis eis. Alienatus enim à Christo, non habet Deum quem exoret pro peccatis suis, quia ex omni parte periit. Si autem conuersus fuerit ad ueram & Catholicam sanctæ Ecclesiæ fidem, suscipitur à bono & pio saluatore nostro Christo, & reconiungitur Deo uero creatori & saluatori nostro Christo.

HAERESIS FUGIENDA
cuius acerrimus hostis fuit Antonius, de quo uide eius uitam.

Dixit Abbas Theodorus de Firme. Si habes amicitias cum aliquo, et contigit eum tentationem fornicationis insurrere, si potes da ei manum & trahere illum sursum, si autem errorem aliquem fidei incurrit, & non tibi acquiescit reuerti, cito incide amicitias eius abs te, ne forte reprobatus traheris cum eo in profundum.

CONTRA

CONTRA HIPOCRISI:
CONTRA HIPOCRISI:
fin & uitam Monasticam.

Quidam de fratribus in Panepho ad Abbatem Ioseph perrexerunt ut requirerent de susceptione fratrum, si liceret cum his illotempore uel fiduciam habere uel leticiam. At illi equam requirerent cum, dicit discipulo suo. Quod facturus sum hodie fili ne mireris. Et posuit duo sedilia illis qui uenerant, & dicit eis, sedete. Et posuit unum à dextris suis, & alterum à sinistris, & ingressus cellulam suam, misit sibi uestimenta corrupta, & egressus transiit in medium eorum. Et iterum ingressus misit alia meliora, quae solebat die festo uti, & egressus est postea ad eos. Iterum autem ingressus quotidiano uestimento uestitus uenit, & sedit inter eos. Illi autem mirati sunt, & obstupuerunt propter hoc factum. Dicit eis senex: Vidistis quid feci? Cum autem illi auerisissent, dicit eis. Et quid feci? Et dicunt ei. Primum uestimento corrupto usus es, et postea alio meliori. Et dicis eis. Nunquid mutatus sum, ex illo in bonestum, aut ex illo meliorem? Dicunt ei, non. Quibus senex ait. Si ergo idem ego sum in utrisque, & non sum mutatus, & sicut illud primum non mihi nocuit.

rit, ita nec secundum mutavit. Sic ergo debemus
 facere in occurſione fratrum, ut quando preſentes
 ſunt, cū fiducia & leticia ſuſcipiamus eos. Quan-
 do autem ſoli ſumus, opus eſt ut luſtus & abſtinen-
 tæ permaneant in nobis. Illi uero audierunt, quæ in
 cordibus ſuis habebant, antequā requirerent eum,
 glorificauerunt Deum & leti diſceſſerunt.

ALIVD.

Abbas Siluanus ſedens aliquando cum fratri-
 bus in ſpeleo, factus eſt in exceſſu mentis, & cea-
 cidit in faciem ſuam, & poſt multam ſurgens plo-
 rabat. Et interrogauerunt fratres eum dicentes.

Quid habes pater? Ille uero tacebat & flebat.
 Compellantibus autem illis dixit, Ego ad inditium
 raptus ſum, & uidi multos de habitu noſtro euntes
 in tormenta, & multos ſeculares ad regnum. Et
 iugebat ſenex, & nolebat deinceps exire de cella
 ſua. Sed ſi exire cogebatur, operiebat capucio fa-
 ciem ſuam dicens, Quid neceſſe eſt uidere lumen
 iſtud temporale in quo nihil eſt utile.

ALIVD.

Miſit aliquando ſanctus Epiphanius Episco-
 pus Cyprius, ad Abbatem Hylarionem, rogans
 eum & dicens. Veni ut nos uideamus, antequam
 de corpora

CONTRA HYPOCRITAS

de corpore exeamus. Qui cum uenissent ad
tem, manducantibus eis allatū est de anibus quid-
dam. Quod tenens Episcopus, dedit Abbati Is-
lerioni. Et dixit ei senex. Ignosce mihi pater, qui
ex quo accepi habitum istum, non manducaui quic-
quam occisum. Et dixit ei sanctus Episcopus.
Ego autem ex quo accepi habitum istum, non do-
misi aliquem dormire qui habebat aliquid duci-
sum me, neq; ego dormiui habens aliquid aduersus
aliquem. Et dixit ei senex. Ignosce mihi pater, qui
tua conuersatio maior est mea.

ALIVD.

Venit aliquando quidam Monachus ab urbe
Roma, qui in plateis magnum nomen habuit,
& habitabat in Scithi, in ciuitate Ecclesie.
Habebat autem secum unum seruum, qui minis-
trabat ei, uideus autem Presbyter Ecclesie mo-
firmitatem eius, & cognoscens, quia de delictis
esset uir ille, ex eo quod ei Deus donauit, in honorem
Ecclesiam intrabat, trans mittebat ei. Quod cum
fecisset uiginti & quinque annos in Scithi factus
est uir contemplator, praeuidens & nominatus.
Audiens autem quidam de magnis Monachis
Aegyptijs opinionem eius, uenit uidere eum, sperans
corporalem conuersationem apud eum, plus
ardentem

arduam inueniri. Qui cum intrasset, salutauit eum, & facientes orationem sederunt. Videns autem eum cum Aegyptius uestitum mollibus rebus, & mortari de papiro, & pellem stratum sub ipso, & modicum capitale de curica sub capite eius, sed & pedes mundos habentem cum caligulis, scandalizatus est intra se de eo, quia in illo loco non erat consuetudo taliter conuersandi, sed magis duram abstinentiam habere consueuerant. Senex autem ille Romanus, habens contemplationem, sine praesidentiae gratiam intellexit, quia scandalizatus fuisset Aegyptius Monachus in eo, & dixit ministro suo. Fac nobis hodie propter Abbatem qui uenit, bonam diem. Et coxit parua olera quae habebat, & surgentes hora competentis manducauerunt, habuit etiam & modicum uini, propter infirmitatem suam, & illud biberunt. Et cum factum esset uespere, dixerunt duodecim Psalmos & dormierunt, similiter autem & nocte. Surgens uero mane Aegyptius, dixit ei. Ora pro me pater. Et egressus est non edificatus in eo. Et cum paululum discessisset, uolens eum senex ille Romanus sanare misit post eum, & reuocauit ipsum. Qui cum uenisset, cum gaudio iterum susceptus est, & interrogauit eum dicens.

CONTRA HIPOCRISIN

Ex qua prouincia es? Et ille dixit. Aegyptus.
 Cuius ciuitatis? Et respondit. Ego omnino
 de ciuitate, nec habitavi aliquando in ciuitate.
 dixit ei. Antequam Monachus esses quid
 eris in possessione qua manebas? Et ille respondit.
 Custos eram agrorum. Et dixit ei, Vbi dormiebas?
 Respondit, in agro. Et dixit, habebas aliquod
 sum? Respondit. Ego in agro ubi habere strem
 in quib. dormire? Et dixit. Quomodo dormiebas?
 respondit. In terra nuda. Et dixit. Quid manduca-
 bas in agro, aut quale uinum bibebas? Ille
 respondit. Que sunt esca, aut qualis potus
 Et dixit, Quomodo ergo uiuebas? Respondit.
 Manducabam panem siccum, & si inuenire
 quodcunq; de salsamentis, & bibebam aquam.
 dixit senex. Grandis labor. Et dixit, Erat
 balneum in possessione ubi lauareris? Et ille
 Non. Sed in flumine lauabar, quando uolebam.
 Cum ergo haec omnia ab eo senex. ex rebus
 ipsius exegisset, & cognouisset modum
 ue. eius atq; laboris, uolens eum proficere
 uit ei uitam suam praeteritam, quam habere
 esset secularis dicens. Me miserum quem
 magna illa ciuitate Romana sum, in. p. d. e.
 bens maximum locum apud Imperatorum.

eum audisset Aegyptius initia uerborum eius com-
 punctus est, & solícite quæ dicebantur, audiebat.
 Et ille adiecit. Reliqui ergo Romam, & ueni in
 solitudinem istam. Et iterum dixit. Me quem ui-
 des habui domos magnas, & pecunias multas, &
 contemnens eas, ueni in istam paruum cellam: ite-
 rum dixit, Me quem uides, lectos ex auro uestitos
 habui, habentes preciosissima stramenta, & pro
 his dedit mihi Deus stramentum hoc de papiro, et
 hanc pellem. Sed & uestes meæ inestimabili precio
 dignæ erant, pro illis utor his uilibus rescellis, ite-
 rum dixit, in prandio meo multum auri expende-
 batur, & pro illo dedit mihi Deus modica olera
 hæc, & parvulum calicem uini. Erant autem &
 qui seruebant mihi plurimi serui, & ecce pro illis
 huic uni Deus inspirauit, ut ministraret mihi, pro
 balneo autem profundo, modica aqua pedes meos
 lauo, & caligulis utor propter infirmitatē meam.
 Et rursum pro calamis & Cythara, uel alia Mu-
 sicæ opera, qua delectabar in conuiujs meis, dico
 mihi duodecim Psalmos in die, & duodecim simi-
 liter in nocte, sed & pro peccatis meis, quæ ante
 faciebam, modicam requiem exhibeo, paruum &
 uanum ministerium Deo. Unde rogo te Abba ut
 non scandalizeris propter infirmitatem meam.

De. 18

HONOREM HABEN

Et hec audiens Aegyptius, atq; in semetipsum
uersus dixit. Vae mihi misero, quia de tribulatio-
ne & plurimo labore seculi, magis ad repausan-
dum in conuersationem Monachi ueni, & quod
non habebam tunc, modo habeo, tu autem ex mis-
ta delectatione seculi uoluntate propria in tribula-
tionem uenisti, & ex magna gloria atq; delicijs
uenisti in humilitatem, & hanc paupertatem, in
quo Aegyptius multum proficiens, discessit &
factus est ei amicus, & saepe ueniebat ad eum sua
utilitatis causa. Erat enim uir discernens & re-
pletus bono odore Spiritus sancti.

HONOREM HA- bendum cor- pori.

DICEbant de quodam patre, qui stridoris
saisset & postea conuersus, & de iocun-
dificentia uxoris suae, frequenter stimulabatur, &
narrabat hoc patribus. Qui cum uidissent, quod
operarius esset, & maiora faceret quam a dice-
bant, imponebant ei tam multa, ut debilitaretur
corpus eius, ita ut nec surgere possit. DEO inter
diffuso

Offensantes venit quidam pater ut applicaret in
 Scitibi. Et cum uenisset ad cellam eius, uidit eam
 apertam, & pertransiit admittans, quomodo ne-
 mo egressus esset in occursum eius. Et reuersus sta-
 bat dicens. Ne forte frater qui in ea habitat infir-
 metur. Et cum pulsasset, intrauit, & inuenit eum
 nimium infirmum. Et dixit ei. Quid habes pater?
 Et narrauit ei dicens, Ego de seculari uita sum, &
 sollicitat me modo mimicus in uxore mea, & nar-
 rauit patribus, & imposuerunt mihi conuersatio-
 nis onera diuersa, & cum obedienter implere
 uellem, & ecce defeci, & tamen stimulus crescit.
 Audiens hoc senex, contristatus est, & dixit ei.
 Equidem patres ut potentes uiri, bene tibi imposue-
 runt onera quibus graueris, sed si me paruulum
 audis, iacta haec a te & sume parum cibi in tem-
 pore sbo, & recolligens uires tuas, fac aliquan-
 tulum operis DEI, & iacta in DOMINO cogi-
 latum tuum, quoniam tuo labore hanc rem non
 poteris superare. Corpus enim nostrum uelut
 vestimentum est, si illud diligenter tractaueris,
 stat, si autem neglexeris illud putrescit.

Qui cum audisset eum, fecit ita, &

intra paucos dies recessit sti-
 mulus ab eo.

Du SACER.

SACERDOS IDOL
SACERDOS IDOL
lorum conuersus ad Domi
num ex Dæmonum
colloquio.

ERant duo fratres secundam carnem quidem
germani, ueruntamen utraq; in spiritali
 proposito Monachi existentes, insidiabaturq; eis
 malignus Diabolus, ut quomodoconq; eos separa
 ret ab inuicem. Quadam igitur die aduersperam
 secundum consuetudinem ille iunior frater accen
 dens lucernam, posuit super candelabrum, faciente
 autem malicia Dæmonū ruit candelabrum, & ex
 tincta est lucerna. Per hanc occasionem insidias
 batur eis malignus Diabolus, ut in litem eos ince
 deret. Surgensq; senior, coepit percutere eum fu
 rore fratrem suum. Ille uero prostratus in terram,
 deprecabatur germanum suum dicens. Magna
 nimus esto domine, & ego rursus accendo lu
 cernam. Ergo quia non respondit ei turbulenti
 sermonem, statimq; malignus spiritus, confusus
 recessit ab eis. Et pergens eadem nocte nunciavit
 principi Dæmonum dicens, Quoniam propter hu
 militatem illius Monachi qui prostratus in terra
 ueniam postulabat de fratre suo, non preuidi in
 eis,

ois, uidensq; Deus humilitatem eius, effudit super eum gratiam suam, & ego sentio me ualde torqueri atq; cruciari, quoniam non preualui separare eos ab inuicem. Hæc autem omnia uerba audiens Sacerdos Idolorum, qui ibi commanebat, compunctus est in timore Domini & amore IESU Christi. Considerans enim quam magna seductio & perditio animarum est cultus Idolorum, relinquens omnia festinanter, perrexit ad sanctos patres ad Monasterium, & retulit eis omnia quæ per maliciam Demones inter se loquebantur.

Cumq; monitis salutaribus instruxissent eum sancti patres de doctrina salutari baptizatus est, & sancti propositi Monachorum uitam arripuit, & adiuuante et cooperante gratia Dei, factus est probatissimus Monachus, tantumq; ueneratus est, & tenuit uirtutem humilitatis, ut omnes nimiam humilitatem eius admirarentur. Dicebat enim, quoniam omnem uirtutem aduersariorum nostrorum Demonum, soluit humilitatis intentio. Deniq; & Dominus noster IESUS CHRISTUS per humilitatem triumphauit Diabolum, & omnem eius uirtutem contriuit. Addebat etiam dicens, quoniam frequenter audisset Demones inter se loquentes, quia quando ad iracundiam succendimus corda homi-

IEIUNIVM.

nam, si quis sustinuerit patienter conuicia inimicorum, conuersus magis rogauerit ea que ad pacem sunt dicens, quia ego peccavi, statim sentimus omnem nostram uirtutem marcescere, quia appropinquant eis gratie diuine potentie.

IEIUNIVM.

REQVISITUS Abbas Poemen quemadmodum oporteat ieiunare, respondit. Ego uolo Monachum ita quotidie parum comedere, ut non satiatur. Nam biduana & triduana ieiunia uana gloria uacant. Hæc enim omnia examinauerunt sancti patres, & inueniunt quia bonum est quotidie ieiunare & parum comedere, ut sitiunt quotidie & esuriant. Hanc enim uiam regiam lucis nobis esse demonstrauerunt.

ALIVD.

Abbas Siluanus dum cum discipulo suo Zacharia ad quoddam Monasterium peruenissent antequam egredierentur fecerunt eos Monachi parum comedere. Postquam ergo egressi sunt inuenit discipulus eius aquam, & uolebat bibere, Cum Abbas Siluanus, Zacharia, Hodie ieiunium est.

AD

Et ille dixit. Nunquid hodie comedimus paters
 Et dixit ei senex. Illa esca caritatis erat filia nos
 autem nostrum ieiunium teneamus.

ALIVD.

Quomodo opus est ieiunare? Et dixit Abbas
 pastor. Ego uolo ut quotidie manducans, subinde
 paululum subtrahat sibi ne satiatur. Dixit ei Ab
 bas Ioseph. Ergo quando eras iuuenis, non ieiunab
 bas biduanas leuando. Et dixit senex. Crede mibi,
 quia & triduanas & hebdomada, sed hec omnia
 probauerunt senes magni & muenerunt quia bo
 num est quotidie manducare, per singulos dies pa
 trum minus, & ostenderunt nobis regularem hanc
 uiam, quia leuior est & facilis.

ALIVD.

Dicebat aliquis senex, Qui est homo come
 dens multum, & adhuc esuriens, & est alter ho
 mo qui parum comedit & satiatur, maiorem ta
 men mercedem habet ille qui plus comedit,
 & esuriens permanet, illo qui
 parum comedit &
 satiatur.

Ed 4

LAPSE

LAPSI QVOMODO
LAPSI QVOMODO
tractandi.

ERat quidam frater omnino in cōuersatione sollicitus. Et cum ualde à fornicationis Deo mone turbaretur, uenit ad quendam senem, & retulit ei cogitationes suas. Ille autem audiens, quia expertus erat, indignatus est, & miserabilem dicebat esse fratrem illum, & indignum Monachi habitu, quia eiusmodi cogitationes reciperet, Et hec audiens frater, desperans seipsum, reliquit propriam cellam, & ad seculum redibat. Secundum autem dispensationem DEI occurrit ei Abbas Apollo, & uidens eum perturbatum, & nimis tristem, interrogauit eum dicens. Fili, quæ est causa tantæ tristitiæ tuæ? Ille autem prius ex multâ confusione animi sui, non respondit quicquam. Postea autem cum multum rogaretur à senè, quæ circa se agerentur, confessus est dicens, Quia cogitationes fornicationum inquietant me, quoniam confessus sum seni illi, & secundum uerba eius iam mihi spes salutis non est, desperans ergo me ipsum ad seculum redeo. Hec autem pater Apollo audiens uelut sapiens medicus, multum eum rogabat, & monabat dicens, Noli mirari fili, neq; desperes

de no

de teipso, ego enim in hac etate atq; conuersatione ualde ab huiusmodi cogitationibus inquietor. Ne ergo deficias in huiusmodi tentatione, que non tantum humana solitudine quantum Dei misericordione curatur, tantum hodie dona mihi quod peto, & reuertere in cellam tuam. Fecit autem frater ille sic. Abbas autem Apollo discedens ab eo, perrexit ad cellam illius senis, qui ei desperationem fecerat, & stans foris deprecatus est dominum cum lacrymis dicens. Deus qui tentationes utiliter inferis conuerte bellum quod patitur frater ille in hunc senem, ut per experimentum in senectute sua discat, quod tempore longo non didicit, quatenus compatiatur his qui huiusmodi tentationibus perturbantur. Qui cum orationem compleisset, uidit Aethiopem stantem iuxta cellam, & sagittas dirigentem contra illum senem, quibus quasi perforetus, statim tanquam ebrius à uino hac atq; illuc ferebatur. Et cum non posset tolerare, egressus est de cella eadem uia, qua & ille iuuenis ad seculum redibat. Abbas autem Apollo intelligens quod factum erat, occurrit ei, & accedens ad eum dixit. Vbi uadis & que causa perturbationis tue que obtinuit te? Ille tamen sentiens quod intellexisset sanctus uir, que ei euenerant, præ uerecundia

Dd 9

LAPSI QVO MODO

nihil dicebat. Dixit autem ei Abbas Apollo. Re-
 uertere in cellam tuam & de cetero agnoscā in-
 firmitatem tuam; et cogita apud te metipsum, quā
 ignotus sis, à Diabolo usq; modo autē contemptus,
 propter quod nec meruisti secundum uires uirtus
 tum, habere contra Diabolam luctamenta. Quid
 autem dico luctamenta, quia nec una die aggressio-
 nem ipsius portare potuisti? Hoc autem tibi conti-
 git, quia inuenem illum à communi aduersario in-
 pugnatum suscipiens, cum debuissos cum contra
 Diabolicum seriamen consolatorijs uerbis mon-
 re, etiam in desperationem misisti, non cogitans
 illud sapientissimum praeceptum, quo iubemur eri-
 pere eos, qui ducuntur ad mortem, & iterum non
 negligas redimere occidendos, sed neq; parabolam
 saluatoris nostri dicentis, harundinem quassam
 non debere confringi, & linum fumigans non ex-
 tingui. Nemo enim ferro posset insidias aduersa-
 rij, neq; ebullientis naturae ignem extinguere, nec
 retinere, nisi Dei gratia conseruaret infirmitatem
 humanam, quae in nobis salutari dispensatione cun-
 sta disponit. Omnes ergo Dominum deprecemur,
 ut & aduersum te dimissum flagellum auertat;
 quoniam ipse & dolere facit & iterum saluti res-
 tituit, percutit, & manus ipsius sanat, humiliat
 & exultat, martificat & uiuificat, deducit ad
 inferos

in feros & reducit. Hac dicens orationem implevit, & statim ab illato sibi bello senex liberatus est. Quem commouit Abbas Apollo, ut peteret sibi dari linguam eruditam, ut sciret tempus quo oporteret loqui sermonem.

ALIVD.

Ad quendam solitarium uenit Presbyter cum Sacramentum eiusdem Basilicæ, ut consecraret ei oblationem ad ea & uer communicandum. Veniens autem quidam ad illum hunc DEI solitarium, accusauit apud ipsum eundem Presbyterum etiam a matrum. Qui cum ex consuetudine iterum uenisset ad eum, ut consecraret oblationem, scandalizatus est. Ille solitarius non aperuit ei. Presbyter hoc uiso discessit. Et ecce uox facta est ad solitarium dicens, Tulerunt sibi homines iudicium meum. Et factus est uelut in excessu mentis, & uidebat quasi puteum aureum, & aquam bonam ualde. Videbat autem & quendam leprosum haurientem & refundentem in uias, & cupiebat bibere, & non bibebat, propter ea quod leprosus esset ille qui hauriebat. Et ecce iterum uox facta est ad eum dicens. Cur non bibis ex aqua hac? Quam causam habet qui implet? Haurit enim solummodo & refundit in uias, et non inquinatur ab eo aqua. In se autem reuersus solitarius, & considerans uirtutem uisionis, uocauit Presbyterum & fecit eum sicut & prius sanctificare sibi oblationem. Aliud

LAPSI. QVOMODO.

ALIVD.

Dixit senex. Quia aliquando quidam lapsus in gravi peccato, & compunctus ad poenitentiam, abiit indicare seni cuidam, & non dixerat ei quod fecerat, sed quasi interrogavit, dicens, Si aliquid ascendit cogitatio talis, habet ne salutem? Ille vero quia nesciebat discretionem, respondit, perdidisti animam tuam, hoc audiens frater, dixit. Ego si perij, uado ad seculum. Pergens autem frater ille, deliberavit ire, & indicare cogitationes suas Abbati Silvano. Erat enim hic Silvanus magnus discretor. Veniens ergo ad eum frater, non dixit ei quod fecerat, sed iterum eo modo quo & prius seni illi dixerat hoc, & si ascenderint aliquid tales cogitationes, habet ne salutem? Aperiens autem Abbas Silvanus os suum, coepit de scriptura dicere ei, Non omnium iudicium est tantum cogitationibus de peccato. Audiens autem frater & suscipiens uirtutem dictorum, in animo sumpta spe, indicavit ei etiam actum suum. Audiens autem Abbas Silvanus quod egerat, tanquam abbas benedictus posuit Cataplasma anime eius, de diuinis scripturis assumptum, dicendo esse poenitentibus, qui pro caritate uera conuertuntur ad Deum. Post aliquot autem annos, contigit Abbatem me-

3084100

notatum ad illum senem applicare, qui ei desperationem fecerat, & narrauit ei ista, & dixit.
 Ecce frater ille, qui de responso tuo desperauerat
 & ad seculum redibat, uelut stella splendida est in
 medio fratrum. Hæc autem ideo retuli, ut sciamus
 quale periculum sit, quando aliquis, siue in cogi-
 tatione, siue in actû, aliquod indicat peccatum his
 qui discernere nesciunt?

ALIVD.

Dixit quidam senex, non quia intrant cogita-
 tiones male condemnatur ex eis, sed si male uti-
 mur cogitationibus. Fit enim ut per cogitationes
 naufragium patiamur, & iterum de cogitationibus
 coronemur.

ALIVD.

Quidam nomine Timotheus Anachorita negli-
 gentem quendam fratrem audiens, interrogauit
 et abbatem, quid illi fratri faceret, dedit consilium
 ut eum expelleret. Cum ergo ille expulsus esset,
 tentatio uenit super Timotheum, Et cum plora-
 ret in conspectu DEI, & diceret, peccati, miserere
 mei, uenit ad eum uox dicens. Timothee, ideo
 tibi hoc euenit, quia fratrem tuum in
 tempore tentationis sue
 despexisti.

LIBER 6

LIBERTATIS CHRI
LIBERTATIS CHRI
stiana Exempla.

PERREXERUNT aliquando quidam patrum
Abbatem Ioseph in paniso, ut interroga-
rent eum, de susceptione fratrum, qui supercui-
unt ad eos, si deberent sibi relaxare abstinentiam
cum ipsis & congaudere cum eis, & priusquam
interrogarent eum, dixit senex discipulo suo. Con-
sidera quod facta bodie & expecta, & posuit duo
sedilia e forpo in fasciulis ligata, unum ad dexte-
ram suam, & unum ad sinistram, & dixit. Sede-
to. Et intravit in cellam suam, & restituit se res
vetustas, & exiens processit in medium illorum.
Et iterum intravit, & uestiuit se rescellis suis, quo-
das prius induit fuerat, & egressus iterum sedit
in medio eorum. Illi autem stupentes de eo quod fe-
cerat senex interrogaverunt eum, quid hoc esset,
& dixit eis. Vidistis quid feci, qui dixerunt, ego
& ille dicit. Ne mutatus sum ego propter vestem
meliosam uestem, & dixerunt, non, dixit italis
senex, ne laesus sum de meliori ueste. Et responde-
runt, non, & illa dixit. Sicut ego ipse sum in
utrisq;, & sicut priori ueste mutatus non sum,
nec sequenti laesus, ita debemus in fratrum susce-
ptione

ptione facere, sicut in Evangelio sancto Dominus loquitur, date inquit, que sunt Cesaris Cesari, & que sunt Dei, Deo. Quando ergo est presentia fratrum, cum gaudio debemus suscipere eos, quando vero soli sumus, opus habemus lugere. Illi autem audientes, admirati sunt quod ea que in corde eorum erant ut interrogarent, prius agnosuit, & glorificaverunt Deum.

ALIVD.

Dixit Abbas Cassianus. Quia uentimus à palestina in Aegyptum ad quendam patrum & cum hospitalitatem nobis impendisset, interrogauimus eum, quare tempore susceptionis fratrum, regulam non custodiret ieiunij, sicut in palestina fit. Et respondit. Ieiunium semper incum est. Vos autem non semper incum tenere possunt. Et ieiunium quidem, quatenus uile & necessarium res fit, in nostris uoluntate est, caritati autem plenitudinem. Lex DEI exigit à nobis. Unde suscipiens nos in CHRISTO, deo exhibere que caritatis sunt cum omni sollicitudine. Cum autem dimisero nos, regulam ieiunij possum recuperare, quoniam non possunt filij sponsi ieiunare quam deum cum illis est sponsus, cum autem ablati fuerit sponsus, tunc ex sua potestate ieiunabunt.

Aliud

LIBERTATIS CHRIS

ALIVD.

Dixit iterum qui supra. Quia uenimus ad
ulium senem, & fecit nos gustare, & hortabatur
nos iam satiatis adhuc sumere cibum. Et cum di-
xisset, quia iam non possum, ille respondit, Ego ho-
die superuenientibus fratribus sexies mensam po-
sui, & domi singulos hortor, etiam ego sexies man-
ducaui, & adhuc esurio, tu uero semel manducaui,
ita satiatus es, ut iam manducare non possis?

ALIVD.

Datum est aliquando mandatum in Scithi, ut
ieiunarent illa hebdomada, & facerent Pascha.
Contigit autem, ut in ipsa hebdomada uenirent ad
Abbatem Moysen fratres quidam ab Aegypto, &
fecit eis pulmentum. Et cum uiderent vicini sa-
mum, dixerunt Clericis Ecclesie quae illic erat.
Ecce Moyses soluit mandatum, & coxit apud se
pulmentum. Illi autem dixerunt. Quando uenerit
loquimur ei & nos. Facto autem Sabbato, mo-
dentes Clerici magnam conuersionem Abbatem
Moysi, dicunt ei coram omni plebe. O Abba Mo-
yses, mandatum quidem hominum soluisti, sed Dei
mandata fortiter alligasti.

ALIVD.

Dicebant de quodam fene in Syria, qui

iuxta

Juxta uiam Eremita habitabat, et hoc erat opus eius, ut quacumque hora ueniret Monachus de Eremito, cum fiducia faciebat cum reficere. Venit ergo aliquando unus solitarius, et ille petebat ab eo, ut gustaret. Qui cum nollet iustare dicens, ego ieiunium non uiolabo, contristatus senex, dixit ei. Ne praetercas puerum tuum obsecro, neque despicias, sed ueni oremus, ecce enim arbor est hic, quae cui nostrum orante et genu curuante inclinata fuerit, ipsam sequamur. Curuauit ille solitarius genu in oratione, et nihil factum est. Flexit autem senex ille qui eum susceperat genu, et statim curuata est etiam arbor illi cum ipso. Quod cum uiderent, gauisi sunt, et gratias egerunt DEO semper mirabilia facienti.

Venerunt aliquando duo fratres ad quendam Timorem senem. Consuetudo autem erat seni, non manducare quotidie. Qui cum uidisset fratres, gaudens medium suscepit eos, et dixit, Ieiunium suam mercedem malarum habet. Et iterum, Qui manducat propter caritatem, cogitatio duo mandata implet, quoniam uoluntatem propriam deseruit, et mandatum implebit reficiens fratres,

ALIVD.

Erat quidam senum in Aegypto habitans in deserto loco. Erat etiam alter longe ab eo Mani-

Et cheus,

LIBERTATIS

Manicheus, & hic erat Presbyter, ex his quos ipsi vocant Presbyteros, qui cum uellet pergere ad eundem erroris hominem, comprehendit eum in illo loco quo erat uir ille sanctus, & Orthodoxus, & anxiebatur uolens pulsare ut maneret apud eum. Sciebat enim quia cognosceret quod esset Manicheus, & reuocabatur à cogitatione sua, ne forte non acquiesceret suscipere eum. Compulsus autem necessitate pulsauit, & aperiens ei senex, & cognoscens eum, suscepit eum hilaritate, & coegit eum orare, & reficiens eum collocauit ubi dormiret. Manicheus autem cogitans in se nocte, mirabatur dicens, quomodo nullam suspicionem habuit de me? Vere iste seruus Dei est. Et surgens maneccecidit ad pedes eius dicens. Ab hodie orthodoxus sum, & non rocedam à te. Et deinceps permansit eum co.

MELCHISEDECH

esse hominem, non filium Dei.

Abas Daniel narrauit de quodam magno sene qui habitauit in inferioribus partibus Aegypti

Ægypti, quia diceret per simplicitatem, quod Melchisedech ipse sit filius Dei: Hoc autem indicatum est sanctæ memoriæ Cirillo Archiepiscopo Alexandrino de eo, & misit ad eum. Sciens autem quia signifer esset ipse senex, & quicquid peteret à Deo reuelaretur ei, & quia simpliciter diceret hoc uerbum, usus est huiusmodi ratione dicens.

Abba rogo te quia in cogitatione mea est quod Melchisedech ipse sit filius Dei, & rursus alia cogitatio mea dicit, quia Melchisedech non sit Deus, sed homo sit, & sumus Sacerdos Dei fuerit. Quoniam ergo hesito de hoc, idcirco misi ad te, ut deprecor Deum, quatenus tibi reuelare dignetur de hoc quid ueritas habeat. Senex autem de conuersatione sua presumens cum fiducia dixit. Da mihi tres dies indutias, & ego deprecor Deum de hac re, & renuncio tibi quod mihi fuerit reuelatum de hoc.

Intrans ergo in cellam suam, deprecabatur Deum de uerbo hoc, & ueniens post tres dies dixit sanctæ memoriæ Cirillo Episcopo. Homo est Melchisedech. Archiepiscopus respondit ei.

Quomodo constat apud te Abba? Et ille dixit ei. Deus ostendit mihi omnes Patriarchas, ita ut singuli eorum coram me transirent ab Adam usque ad Melchisedech.

Et 2 Et

MONASTICA VITA

Et Angelus mihi assistens dixit. Ecce iste est Melchisedech. Et ideo Archiepiscopo certus esto quia sic est. Abiens autem senex, per semetipsum predicabat, quia homo esset Melchisedech, & gausus est magnifice sancte memorie Cirillus Episcopus.

MONASTICA VITA illaudata.

REFEREBAT beatus senior Poemen fratribus dicens. Quoniam fuit quidam nuper Monachus in Constantinopoli temporibus Theodosij Imperatoris, habitabat autem in parua cella foris ciuitatem, prope Prascium, qui uocabatur in seipsum, ubi solent Imperatores egressi de ciuitate libenter degere. Audiens autem Imperator quod ibi esset quidam Monachus solitarius, qui nunquam egrediebatur de cella, cepit deambulando pergere ad eum locum ubi erat supradictus Monachus; precepitq; sequentibus se Eunuchus, ut nullus eorum proximaret ad cellulam Monachi illius. Ipse autem solus perrexit, pulsauitq; ostium. Surrexit autem Monachus & aperuit ei, & non cognouit eum quod esset Imperator. Tulerat enim sibi coronam de capite suo, ut non cognosceretur. Post orationem

orationem autem resederunt pariter. Et interrogavit eum Imperator dicens. Quomodo sancti patres degunt in Aegypto? Respondensq; Monachus ait. Omnes exorant Deum pro salute sua. Aspicebat autem Imperator intente cellulam ipsam, & nihil in ea vidit nisi paucos panes siccos in sporta pendentes, & dixit ei. Da mihi benedictionem Abba, ut reficiamur. Statimq; festinavit Monachus, & misit aquam & sal, & misit bucellas, & comederunt pariter. Porrexitq; ei calicem aquae & bibit. Tunc Theodosius Imperator dixit. Scis quis sum ego? Respondens Monachus dixit. Nescio quis sis domine. Dixit ei. Ego sum Theodosius Imperator, & ob devotionem veni huc. Hoc cum audisset Monachus, prostravit se ante illum. At ille dixit ei. Beati estis vos Monachi qui securi ac liberari de negocijs seculi, tranquilla & quiescente perfruinini vita, & solummodo de salute animarum uestrarum habetis sollicitudinem, quomodo ad vitam eternam, & ad caelestia, nobis uobisq; promissa premia, pervenire possitis. In veritate enim dico tibi, quia certe in palatio natus sum, & nunc in regno dego, & nusquam sine solitudine cibum capio. Post haec autem valde honorifice salutavit eum Imperator, & ita egressus est ab eo.

Ec 3

Aliud

MONASTICA

ALIVD.

Quodam tempore orante beato Machario Abate uox ad eum personuit dicens. Machari nec iam ad mensuram duarum mulierum peruenisti, quae in proxima habitant ciuitate. Quo audito, senex exurgens, arrepto baculo, in designata m peruenit ciuitatem, cunq; ostium quae site domus atq; inuenta pulsaret, egressa una ex illis cum magna exultatione eum suscepit. Quas utraq; senex conuocatas ita est alloquutus, propter uos tantum labore ueniens ex solitudine longinqua sustinere opera uestra cognoscerem, quae mihi uos condeci enarrare. Cui ille, sic dixerunt. Crede uobis sanctissime pater, quia nec praesenti nocte a maritorum lectulis fuimus separate. Qualia ergo opera a nobis exquiris? Sed senex in precibus persistebat, ut ei uite suae ordinem declararent. Cui tunc illae compulse dixerunt. Nos nulla inter nos sumus consanguinitatis affinitate coniunctae. Contigit autem ut duobus fratribus iungeremur, & cum his quindecim annis in domo una pariter permanentes, neq; turpe uerbum altera dixit ad alteram, neq; litem aliquando commisimus, sed in pace haetenus uiximus, & consensu tractauimus, quatenus pariter relictis maritis, in congregatione religiosarum

Regiosarum uirginum proficisceremur, & multis
 precibus hoc à coniugibus non ualuimus obtinere.
 Quo non adepto, inter nos & Deum posuimus tes-
 tamentum, ut usq; ad mortem nostram seculare
 uerbum non loqueremur omnino. Quæ cum au-
 disse beatus Macharius dixit. In ueritate non est
 uirgo, neq; maritata, neq; Monachus, neq; secu-
 laris, sed Deus tantum propositum querit, & spi-
 ritum uitæ omnibus ministrat.

ALIVD.

Frater quidam erat in congregatione inqui-
 etus, & frequenter mouebatur ad iram. Dicit in
 seipso. Vado & solus habito in aliquo loco, et cum
 non habeo cum quo dicam uel audiam, ero quietus,
 & quiescit à me passio iræ. Egrediens ergo mane-
 bat in spelunca solus. Vna autem die implens sibi
 sistrisculam aque, posuit sibi in terram. Contigit
 autem ut subito uersaretur. Ille uero implebat se-
 cundo, Et iterum uersa est. Deinde tertio implens
 posuit, Et iterum uersa est. Qui commotus iuro-
 re, tenuit uasculum & fregit. In se autem reuer-
 sus, cognouit quia ab eodem Demone iracundie
 fit illusus, & dixit. Ecce & solus sum & uincit
 me. Reuertar ergo in congregationem, quia utiq;
 labore & patientia opus est, maxime Dei adiutos-
 riam, Eperurgens reuersus est in locum suum.

Et 4

Aliud

MORTIS.
MORTIS CON-
temptus.

Dicebant de quodam sene, qui moriebatur in Scithi & circumdederunt fratres lectulum eius, & uestierunt eum, & coeperunt flere. Ille autem aperuit oculos suos, & risit, & adiecit iterum ridere, hoc autem factum est tertio, quod cum uiderent fratres, interrogauerunt eum dicentes, dic nobis Abba, quare nobis flentibus, tu rides? Et dixit eis, primo risi, quia uos timetis mortem. Secundo risi, quia non estis parati. Tertio autem risi, quia ex labore ad requiem uado, & uos ploratis. Hoc autem cum dixisset, sta im, utpote mortuus, reclusit oculos senex.

ALIVD.

Venit aliquando frater manens in cella ad unum de patribus, & dixit ei, Quia à cognitione sua affligeretur, Et respondit ei senex. Tu proiecisti in terra ferramentum magnum, quod est timor Dei, & accepisti in manu tenere arundinem, uirgam, quod sunt cogitationes male. Accipe ergo tibi magis ignem, quod est timor DEI, & quando appropinquat tibi cogitatio mala, uelut calamus igne timoris Dei comburetur, neq; accipiet.

preualeat malicia aduersus eos qui habent timorem
DEI.

ALIVD.

Dixit quidam patrum, Nisi prius odio habueris, non potes diligere. Nisi ergo oderis peccatum, non facies iusticiam, sicut scriptum est.

Declina à malo & fac bonum. Veruntamen in omnibus his propositum animi ubiq; requiritur. Adam enim in Paradiso consistens prevaricatus est mandatum Dei. Iob autem in stercore sedens custodiuit. Vnde constat, quia propositum bonum querit Deus ab homine, ut semper timeat eum.

MVLIEBREM SEX-

xum non contem-
nendum.

ABBAS Paulus in tantam cordis puritatem quiete solitudinis silentioq; profecerat, ut non dicam uultum foemineum, sed ne uestimenta quidem sexus illius in conspectu suo pateretur offerri. Nam cum quadam die pergeret ad cuiusdam senioris cellam, casu mulier ei obuiavit. Quam cum uisisset tanta fuga ad suam rursus monasterium, pretermisso quod arripuerat itinere cucurrit, quanta nullus à facie Leonis uel immanissimi Dra-

Be 5 conis

MVLIEBREM

sonis aufugeret. Quod licet zelo castitatis & puritatis ardore sit factum, tamen quia non secundum scientiam presumptum est, sed obseruatiæ disciplinæ excessus est modus, ne elatio eum inuaderet, tali confestim correptione percussus est; ut totum corpus eius Paratyseos ualitudine solacretur, nullumq; in eo membrum, penitus suum officium præualeret explere. Siquidem non solum pedes ac manus, sed etiam linguæ motum, ipseq; aures ita auditus proprii amiserunt sensam, ut in eo nihil amplius ex homine quam immobilis statue figura remaneret. Et ad hoc reductus est, ut minima firmitati eius nullo modo uirorum diligentia deseruire sufficeret, nisi sola ei muliebris sedulitas ministraret. Nam portato eo, ad Monasterium sacrarum uirginum, cibus ac potus scemine ei ingerebatur obsequio, explendisq; omnibus naturæ necessitatibus, eadem illi diligentia per annos ferme quatuor, id est, usq; ad uitæ suæ terminum seruebat.

NATURA RERVM libri loco est.

PHILOSOPHO

PHILOSOPHUS quidam interrogavit sanctum Antonium, Quomodo, inquit, sustines pater, qui codicum consolatione fraudaris. Ille respondit. Meus codex ò Philosophè, natura rerum est creatarum, quæ mihi quotiens verba DEI legere cupio adesse consuevit.

NEGANTIVM DE-
um cognitum, pœna maior,
quam ignorantium
Deum.

Abbas Macharius dum ambularet in deserto, caput cuiusdam hominis aridum inuenit in terra. Quod postquam baculo suo conuerstit, uocem uisum est emitte. Quod senex quidam esset interrogat. At ille respondit. Ego quidem princeps eram Sacerdotum Idolorum, qui in hoc loco habitabant, Tu autem es Abbas Macharius spiritu diuino repletus. Quacumq; enim hora misertus eorũ fueris qui in pœna sunt, & pro eis oraueris consolationem aliquam sentiunt. Cui senex, Et quæ est cõsolatio uestra uel pœna respondit. At ille.

O B E D I E N T I A E

At ille altius ingemiscens, Quantum inquit celum distat à terra, tantum ignis est altus, in quo medio sumus à pedibus usq; ad caput undiq; persus, nec cuiquam licet faciem alterius intueri, sed facies nostræ dorso coniunctæ sunt. Cum ergo orat pro nobis, ex parte uidemus alterutrum & hoc nobis pro consolatione constant. His antius labrymae fudit dicens. Væ dici illi in quo homo mandata Dei transgressus est. Et iterum ab eo, si esset altera poena maior inquit. Cui ille respondit. Sunt nobis alij multo inferius. Cuiq; qui esset illi interrogaret, dixit. Nos quidem qui Deum non cognouimus misericordiam quantamcumq; petimur, illi uero qui cognitum negauerunt, grauioribus & ineffabilibus poenis subitus nos cruciantur. Quibus auditis beatus Macharius capite detinuit terræ de fossa discessit.

O B E D I E N T I A E

Exemplum.

Dicebant sancti seniores de discipulo Abbatis Pauli nomine Ioannes, quoniam magnam haberet humilitatem, & uirtutem obedientie, ut etiam difficiles causas, imperante ei Abbate

in nullo

nullo contradiceret, sed nec leuiter in aliquo
 iurmuraret. Cum enim necessarium esset in Mo-
 nasterij utensilibus finus Boum, misit eum Ab-
 bas in proximo ut requireret ibi finum Boum,
 & cum celeritate afferret ad Monasterium. Erat
 item in loco illo mala bestia Leena. Statim
 egressus discipulus eius Ioannes ibat secundum
 preceptum Abbatis. Cumq; pergeret, dixit Ab-
 bati suo, Domine pater, audiui quam plurimos di-
 centes, quia in illo loco mala bestia Leena sit. Tunc
 senior quasi ioculariter dixit ei. Si uenerit super
 te, tene & alliga eam, & adduces eam tecum.
 Cum autem uenisset ad locum iam uespere, statim
 ingressa Leena irruiit super eum. Et ille compren-
 ens tenere eam uoluit, illa uero excutiens se, de
 manibus eius aufugit. Sequebatur autem ille di-
 cens quia Abbas meus precepit, ut alligatam per-
 lucam te ad eum. Continuo autem stetit bestia, &
 reuertebatur ad Monasterium. Dum
 uitem retardaret in itinere, Abbas nimis sollicitus
 pro eo, tristabatur grauiter. Et ecce subito super-
 uenit discipulus eius, tenens ligatam Leenam.
 Quod cum uidisset senior, admiratus ualde, gratias
 agebat saluatori nostro Domino. Dixit autem di-
 scipulus eius, Ecce domine, sicut precepisti, adduxi
 Leenam

OBEDIENTIAE.

*Leenam ligatam. Volens autem humiliate senis
sum eius senior, ne extolleret se in cogitationibus
suis discipulus suus, ait ei. Sicut tu insensibilis es,
ita etiam & istam insensibilem bestiam adduxisti.
solue ergo & dimitte eam ut pergat ad locum
suum.*

ALIVD.

*Abbas Silvanus habebat discipulum nomine
Marcum, cuius obedientia erat magna, & propter
reca senior diligebat eum. Habebat autem & alios
undecim discipulos, qui contristabantur, eo quod
illum plus diligeret. Quod postquam alij senes au-
dierunt, moesti uenerunt ad eum, ut ei renuncia-
rent, quia fratres illi qui cum eo erant contrista-
bantur. Sed antequam illi aliquid faterentur, ipse
cum illis ad singulorum cellas profectus est. Et
unumquemq; nomine proprio uocauit dicens.
Egredere foras frater, quia opus te habeo. Et nul-
lus ex illis uoluit egredi. Venerunt autem post
omnes ad cellam Marci, & cum pulsasset ostium
uocauit nomen eius. Ille autem mox ut audivit
uocem senis, foras egressus est. Et ingressus Abbas
in cellam Marci, quoniam scriptor erat, reperit
quaternionem quem scribebat, & inuenit quod in
qua hora uocatus est, literam quam faciebat me-
dia*

OBTRECTATIONEM. 270

Aliam dereliquit, tantummodo ut obedientiam adimpleret. Noluit autem post auditam uocem senis literam o, quam cœperat percomplere. Unde illi alij senes dixerunt ei, in ueritate quem tu diligis, & nos iam diligimus, quia & Deus eum propter suam obedientiam diligit.

OBTRECTATIONEM fugiendam.

Quidam frater requisit Abbatem Pœmonem dicens. Quomodo potest homo uitare ne loquatur malum de proximo suo? Respondit senex. Ego & proximus meus due imagines sumus. Cum ergo meam imaginem reprehendero, inuenitur imago fratris mei apud me uenerabilis. Quando autem meam laudauero, tunc fratris mei imaginem paruam respicio. Tunc ergo de alio non detrecto, si semper meipsum reprehendo, quia magnum miram despicit, qui seipsum non considerat.

ALIVD.

Bonum est manducare carnem, & bibere uinum, quam manducare carnes fratrum.

Aliud

OBTRECTIONEM.

ALIVD.

Dixit iterum qui supra. Susurrans serpens,
Reuam eiecit de Paradiso. Huic ergo similis est
qui proximo suo obloquitur, quia audientis se ani-
mam perdit, & suam non saluat.

ALIVD.

Solebat dicere Abbas Ioannes, paruam scia-
nam dimisimus, id est, nos ipsos reprehendere, &
grauem portare elegimus, id est, ut nos iustifice-
mus & alios condemnemus.

ALIVD.

Aliquando factus est conuentus in Scithi, &
loquebantur patres de quodam fratre culpabili,
Abbas autem Pior tacebat, postea autem surgens
egressus est, tollens saccum impleuit arena, &
portauit in humeris suis, & mittens in sportella
modicum de hac harena, portabat etiam ipsam in
ante. Interrogatus à patribus quid hoc esset. Ille
respondit. Saccus iste qui multum harenę habet,
mea peccata sunt, quoniam multa sunt, & posui
ea retro me, ne doleam pro ipsis, & plorem, ista
autem modica harena peccata sunt fratris istius,
& sunt ante faciem meam, & ipsis excrucior,
iudicans fratrem. Quod non oportet ita fieri, sed
peccata mea ante me magis esse, & de ipsis cogi-
tare &

tare & rogare Deum ut ignoscat mihi. Audientes autem patres, dixerunt. Vere hæc est uia salutis.

ALIVD.

Venit Abbas Isaac Thebaide in congregatio- nem fratrum, & uidit quendam de fratribus cul- le iudican- pabilem & adiudicauit eum. Cum autem regres- dos alios, deretur ad Eremum, uenit Angelus Domini, & stetit ante ostium celle eius dicens. Non te dimitto intrare. Ille autem rogabat ut eius culpa manife- staretur. Et respondens Angelus dixit. Deus mi- fit me, ut dicerem tibi. Vbi iubes ut mittam illum fratrem quem adiudicasti? Et statim Abbas, Isaac pœnitentiam egit dicens. Peccauit, ignosce mihi. Et ait Angelus. Surge, ignouit tibi Deus, sed cus- todi de cætero ne adiudices quenquam priusquam iudicet eum Deus.

ALIVD.

Frater interrogauit Abbatem pastorem di- cens. Perturbatio mihi fit, & uolo derelinquere locum istum. Et dixit ei senex. Pro qua causa? Et ille dixit. Quia audio uerba de quodam fratre, que me non edificant, Et dixit ei senex. Non sunt uera, que audisti. Et ille dixit ei. Etiam pater, quia uerum est. Nam frater qui dixit mihi, fidelis est.

Ff est.

OCIUM VITANDUM.

est. Respondit ei senex. Non est fidelis, qui dicit tibi, nam si esset fidelis, nequaquam diceret tibi ista. Deus enim audiens uocem Sodomorum non credidit, nisi descenderet & uideret oculis suis, Et ille dixit. Ego uidi oculis meis. Hæc audiens senex, respexit in terram & tenuit paruam festucam, & dixit ei. Quid est hoc? Et ille respondit, festuca est, iterum intendit senex ad tectum celle, & dixit. Quid est hoc? Et ille respondit. Trabis est que portat tectum. Et dixit ei senex. Pone in corde tuo, quia peccata tua sic sunt, sicut trabis hæc, illius autem fratris, de quo loqueris, uelut hæc parua festuca. Audiens autem Abbas Syrus hunc sermonem, admiratus est.

OCIUM VITANDUM.

QUODAM tempore Abbas Antonius, dum resideret in Eremito spiritu tentatus accedens, dicebat ad Deum. Domine saluum desidero, sed cogitationes uariæ, non me permittunt. Quid faciam in tribulatione mea, uel quomodo saluari ualeam, dignanter ostende? Et post paululum surgens quendam sibi similem conspicitur sedentem torquentem

torquentem funiculum, & sargentem, ex opere
& orantem. Erat autem ad commendationem An-
gelus Annonij destinatus. A quo etiam hunc ser-
monem audiuit, Et tu ita faciens Antoni, saluaberis.
At ille summo gaudio cumulatus, accepta con-
fidentia, saluabatur,

OPERA OMNIA omnium non imitanda omnibus.

Frater interrogauit senem dicens. *Que res
sic bona est, quam faciam ut uiuam in ea?*
Et dixit senex. *Deus solus scit, quod bonum est,
sed tamen audui, quia interrogauit unus patrum
Abbatem Nesteronem magnum, qui erat amicus
Abbatis Antonij. Et dixit ei. Quid est opus ut fa-
ciam? Et respondit ei. Non sunt omnia opera
equalia. Scriptura dicit. Quia Abraham hospita-
lis fuit, & Deus erat cum eo, Et Helias dirigen-
bat quietem, & erat cum eo Deus. Et David hu-
milis erat, & Deus erat cum ipso. Quod ergo
uides animam tuam secundum Deum
uelle hoc fac, & custodi
cor tuum.*

Ff 2

Opera

OPERA.

OPERA, QVAE PRAE-
stantur proximo præstare ele-
cticijs operibus.

Frater quidam interrogavit quendam senem
dicens. Duo sunt fratres, ex quibus unus
quiescit in cella sua, protrahens ieiunium sex die-
rum, & multum sibi laborem imponens, alter
vero egrotantibus deseruit. Cuius opus magis ac-
ceptum est Deo? Respondit ei senex. Si frater ille,
qui sex diebus ieiunium leuat, appendat se per-
ures, non potest esse equalis illi qui infirmantibus
deseruit.

ORATIONIS
VIS.

Dicebant de Abbate Arsenio quia à vespere
Sabbati, lucescente Dominica relinquebat
post se solem, & extendebat manus suas ad celum
orans, donec mane dominico Sol illudaret aspectu
videns faciem eius, & sic residebat.

ALIUD.

Interrogauerunt fratres Abbatem Agathem
dicentes. Pater que virtutum in conuersati-
one

one plus habet laboris? Et dicit eis. Ignoscite mihi, Oratio quia puto non esse alium laborem talem, quam maximū orare Deum. Dum enim uoluerit homo orare Deo & diffinitionem suam, semper inimici Demones festinant incillumum terrumpere orationem eius, scientes quia ex nulla opus ea impediuntur, nisi per orationem susam ad Deum, siquidem omnem alium laborem quem homo in conuersatione religiosa positus assumpserit, quamuis instanter & toleranter agat, habet tamen & possidet aliquam requiem, oratione autem usq; ad ultimam exaltationem opus est, ut habeat magnum certamen.

AL. IV. Deo. C. 11.
 Venit quidam senex aliquando in montē Sina, & cum exiret inde, occurrit ei frater in uia, & ingemiscens, dicebat seni illi. Affligimur Abba, propter siccitatem, quia nobis non pluit. Et dicit ei senex. Quare non oratis & rogatis ad Deum? At ille dixit. Et orationem facimus, & deprecamur assidue Deum, & non pluit. Et ait senex. Credo quia non oratis attentius, uis autem scire quia ita est? Veni strumus pariter ad orationem. Et extendens in cœlum manus orauit, & statim pluuia descendit, Quod cum uidisset frater ille, timuit, & proci dens adorauit eum. Statim autem senex fugit illinc.

ff 3. Aliud

ORATIONIS VIS.

ALIVD.

Multo tempore beatus Abbas Pachomius contra immundissimas Demonum impugnationes certamen bonum certavit, sicut Athleta veritatis, tanquam & beatus Antonius, Deniq; intensissimis precibus exoravit Dominum, ut solum non caperet per aliquod tempus, quatenus diebus & noctibus pervigil maneret contra aduersarios Demones dimicando, donec prosterneret & superaret eos, sicut dicitur in Psalmo. Et non conuerter, donec deficiant. Prestitit ergo & concessit a Domino petitionem eius. Impossibiles enim & inuiciles sunt Demones, cum quis nostrum ex tota fide & ex tota intentione cordis, feruente sancto desiderio, & adiuuante nos uirtute saluatoris nostri Iesu Christi, contendimus contra eos. Reserebant nobis fratres de eodem beatissimo patre Pachomio, qui fuit, ut diximus, Monasteriorum uictorum in regione Tabennensiotarum Prepositus. Reserebant ergo de eo, quoniam frequenter dicebat fratribus, quia sicut mihi testis est Deus, saepe audiui immundos spiritus Demonum loquentes inter se diuersas ac uarias artes suas, quas contra seruientes Deo maximeq; contra Monachos habent. Quidam enim dicebant, Quis ego certamen
contra

contra durissimum hominem habeo, & quotiens ei
 immitto peruersas cogitationes, ille statim surgit
 & prosternit se in oratione cum gemitu, orans
 adesse sibi diuinum auxilium. Ego autem illo ex-
 urgente cum grandi confusione egredior. Item
 alius Dæmon dicebat, ego ad illum quem obseruo,
 cum ei cogitationes immisero, consentit & susci-
 pit & facit eas. Sæpe enim exardescere eum in
 iracundia facio, & in contentione rixæ, & pig-
 ritiam orationis, & dormitionem in Psalmodia,
 & non contradicit mihi. Ideoq; fratres mei diles-
 tissimi semper oportet ut custodiatis sensum &
 animum uestrum, inuocantes nomen Domini nos-
 stri IESU CHRISTI, & secundum præcepta
 DEI conuersamini, tam in orationibus & Psal-
 modia, sicut dicit Apostolus, instantes orationi,
 & uigilantes in ea. Ideoq; cum compunctione &
 timore cordis uigilantibus non priualebit inimi-
 cus. Ipse uitem beatus pater Pachomius docebat
 fratres, ut semper memores essent uerbi DEI in
 salutem animarum suarum. Postmodum uero dis-
 sedebant unusquisq; fratrum in cellulas suas ope-
 rantes manibus suis, & meditantes quæ de sanctis
 scripturis didicerant.

ff. 4. Impossibila

ORATIONIS VIS.

Impossibile est enim aliquem apud eos uerbum ociosum loqui, sed ea tantum quæ de sanctis scripturis didicerant, erant inter se loquentes, exponentes de capitulis scripturarum, quæ ad timorem Domini confirmarent, et illuminarent animas eorum.

ALIVD.

Temporibus Iuliani apostatæ cum ascenderet in Persidem missus est Dæmon ab eodem Iuliano ut velocius uadens ad occidentem adduceret ei responsum aliquod inde. Cum autem peruenisset Dæmon in quendam locum, ubi quidam Monachus habitabat, stetit ibidem per decem dies immobilis, et non poterat ultra progredi, quia Monachus ille non cessabat orando, neque nocte, neque die, et regressus est Dæmon sine effectu ad eum qui miserat illum. Dixit ei Iulianus. Quare tardasti? Respondit ei Dæmon dicens. Et moram feci, et sine actione reuersus sum, sustinui enim decem dies Monachum, nomine Publium, si forte cessaret ab oratione ut transirem, et non cessauit, et prohibitus sum transire, et redij nihil agens. Tunc impiissimus Iulianus dixit. Cum regressus fuero, faciam in eo uindictam. Et inter paucos dies interemptus est per prouidentiam Dei, et continuo ex præfectis qui cum eo erant, uadens uindidit

omnia

omnia quæ habebat & dedit pauperibus & ueni-
ens ad senem illum factus est Monachus magnus,
& sic quiescit in Domino.

ALIVD.

Tentatus est aliquando Abraham discipulus
Abbatis Sysoy à Demone, & uidens cum senex
quia cecidit, surrexit & expandit manus suas in
cælum dicens. Deus uelis nolis non te dimittam, si
cum non curaueris. Et illico curatus est frater ille.

ALIVD.

Habitabant pleriq; in Eremito sine ullis taber-
naculis, quos Anachoretas uocant. Viuunt her-
barum radicibus, nullo unquam certo loco confi-
stunt, ne ab hominibus uisitentur. Ad quendam
igitur hoc ritu atq; hac lege uiuentem, duo ex Ni-
tريا Monachi, licet longe diuersa regione, tamen
quia olim ipsis in Monasterij conuersatione carus
& familiaris fuisset, auditis eius uirtutibus te-
tenderunt. Quem diu multumq; quæsitum tandem
mense Iunio repererunt in extremo illo deserto,
quod est Memphis contiguum demorantem, quas
ille solitudines iam per annos duodecim diceba-
tur habitare. Qui licet omnium hominum uitaret
occursum tamen agnitis fratribus non refugit.

Ff 5 kg

ORATIONIS VIS

Inq; carissimis per triduum non negavit. Quarto
 die aliquantulum progressus, cum prosequeretur
 abeuntes, Leonam miræ magnitudinis ad se venire
 conspiciunt. Bestia, licet tribus repertis non incerta
 quem peteret, Anachoretæ pedibus aduoluitur,
 ac deinde precedentē sequuntur. Nam illa præiens
 et subinde restans, in eos intendebat, ut facile
 posset intelligi id eam uelle, ut qua illa ducebatur,
 Anachoreta sequeretur. Quid multis? Ad speluncam
 eam bestia peruenit, ubi illa adulta hos iam quinque
 catulos malefeta nutrebat. Qui ut clausis lumen-
 nibus ex alio matris exierant, cœcitate perpetua
 tenebantur. Quos singulos de rupe prolatos, ante
 Anachoretæ pedes mater exposuit. Tunc demum
 sanctus aduertit, quid bestia postularet. Inuoca-
 toq; Christi nomine contrectauit manus clausa luo-
 mina catulorū ac statim cœcitate depulsa, apertis
 oculis bestiarum diu negata lux patuit. Ita fratres
 illo Anachoreta quoniam desiderauerunt iustitiam
 fructuosa laboris sui mercede ad Monasterium re-
 dierunt, et fidem sancti, gloriamq; Christi quam
 ipsi uiderant, narrauerunt.

ORANDVM quomodo.

Cura

CVM quidam fratres quemadmodum orarent, beatum *Macharium* requisissent, respondit illis dicens, Non sunt necessaria nobis superflua uerba, sed extendere manus ac dicere: Deus quomodo uis & sicut tibi placet ita fiat. Si autem tentatio irruerit, aut impugnatio dicendum est, Domine Deus clementissime auxiliari dignare nobis, tu enim scis quid nobis expediat, fac nobis eam misericordiam tuam.

OSTENTATIO doctrinae.

Quidam Anachoreta, cum uenisset ad Abbatem *Poemenon*, suscepit eum senex cum *Petitia*. Et cum se alterutrum amplexi fuissent, coepit Anachoreta de scripturis sanctis et de rebus celestibus conferre. Tunc senex uertit faciem suam ad alium fratrem & non dedit Anachoretae responsum. Ille uero uidens quod non loqueretur cum eo, egressus est tristis, & dicit discipulo illius. Sine causa tanti itineris laborem assumsi, ut uenirem ad eum qui mihi loqui dedignatur. Ingressus autem discipulus ad Abbatem *Poemenon* dixit. Propter te huc uenit Abba iste homo magnus.

gnus, tantam gloriam in locis suis habens, & tu
 non uis loqui cum ipso? Respondens senex dicit.
 Iste homo de superioribus est, et caelestia loquitur,
 ego autem de inferioribus sum & terrena uix lo-
 qui possum. Si mihi loquutus fuisset aliquid de pas-
 sionibus Monachi, forsitan & ego respondi-
 ssem illi. Si autem de caelestibus loquitur, ego me scio
 re confiteor.

Egressus ergo discipulus,
 dicit ad Anachoretam, Senex iste non mult de aliis
 oribus questionibus loqui, sed si quis ei de passio-
 nibus loquutus fuerit, respondet illi. At ille com-
 punctus in hoc sermone, ingressus ad senem dixit.
 Quid faciam Abba, quia dominantur mihi passio-
 nes cordis mei? Tunc senex respexit eum gaudens,
 & dixit ei. Modo bene pater uenisti. Aperio ergo
 os meum & implebo illud bonis tuis. Et hoc ser-
 mone adiutus est Anachoreta & dixit. Inuitas-
 te bona est haec uia, quam tenes & uas, Et
 agens seni gratias, reuersus est in propriam re-
 gionem.

ALIVD.

Venerunt aliquando ad Abbatem Zenonem
 quidam fratres & interrogauerunt eum dicentes,
 Quid est quod scriptum est in libro Iob, nos colimus
 quidem esse in conspectu Dei, Respondit autem
 senex

Senex dicens, Reliquerunt fratres peccata sua, & celestia scrutantur. Hæc est autem interpretatio sermonis quem requisistis, ut quoniam solus Deus est mundus, dictum sit neq; coelum mundum esse in conspectu eius.

OSTENTATIO sanctitatis.

Venit quidam frater ad Abbatem Silvanum in montem Sina, & uidit fratres laborantes, & dixit seni. Nolite operari cibum qui perit. Maria enim optimam partem elegit. Et senex discipulo suo, uoca Zachariam, & mittite fratrem istum in cellam ubi nihil sit. Et cum facta fuisset hora nona, intendebat ad ostium, si mitterent & uocarent eum ad manducandum. Et cum nemo loqueretur ei, surgens uenit ad senem, & dixit ei. Abba, hodie fratres non comederunt? Et dixit ei senex, Etiam comederunt. Et dixit ei frater, & quare me non uocastis? Et respondit senex. Tu homo spiritualis es, tu non indiges hoc cibo, nos autem carnales sumus, & uolentes manducare, propterea operamur manibus nostris. Tu uero bonam partem elegisti, legens tota die, & nolens sumere carnalem

OSTENTATIO

et eundem cibum. Qui cum hoc audisset, prostravit se ad poenitentiam dicens. Ignosce mihi Abba. Et dedit ei senex. Puto opus habet omnino Mariae Martine, per Mariam enim Maria laudatur.

OSTENTATIO VIR- tutum & miraculorum.

CAsu per illos dies quibus illic aderat quidam solitarius, qui nuper ad Eremitum secesserat, neque amplius ab hoc Monasterio quod sex milibus tabernaculum sibi constituerat, penam Abbas per duos pueros miserat. Quorum maior habebat etatis annos quindecim, minor duodecennis annis erat. His ergo inde revertentibus, aspis mire magnitudinis venit obviam cuius occursum nihil perterriti ubi pedes eorum attingerent, quasi incantata carminibus verula colla deponit, minor ex pueris manu eam apprehensam a pallio inuolutam ferre coepit, deinde Monasterium quasi victor ingressus, in occursum fratrum suorum utinam bestiam resoluta pallio non finitum timore deposuit. Sed cum infantium filios in virtutem ceteri predicarent, Abbas ille alium ad filio ne infirmior etas insolesceret, utrumque virum compescuit multum obiurgatos, cur ipsi quod per

as operatus fuerat Dominus prodidissent, opus illo
 d nō suę fidei, sed diuinę fuisse uirtutis, discere
 potas Deo in humilitate seruire, non in signis &
 irtutibus gloriari, quia melior esset in firmitatis
 onscientia uirtutum unitate, Hoc ubi ille frater
 udius solitarius & periclitatos infantulos ser-
 entis occurru, & ipsos insuper multa uerba ui-
 to serpente meruisse, Abbatem obsecrat ne sibi
 ost hæc ullus panis aut cibis aliquis mitteretur.
 amq; octauus dies fuerat emensus quo se homo
 hristi, intra periculum famis concluderat ipse.
 Archant membra icianio, sed deficere mens celo
 mtenta non poterat, corpus inedia satiscibat, fides
 firma durabat, cum interm admonitus Abbas ille
 per spiritū, ut discipulum uisitare pia sollicitudine
 cognoscere cupiens, qua uita substantia uir fidei
 lis aleretur. Qui ministrari sibi panem ab homine
 nolisset ad requirendum eum, ipse Abbas profi-
 ciscitur. At ille ubi eminus senem uenire
 conspexit, occurrit ei obulam, agit gratias, ducit
 ad cellulam, cum ingressi pariter ambo con-
 spiciunt palmiciam sportam, calido pane con-
 gestam foribus affixam de poste pendere, ac
 primum panis calidus sentitur odore, tactu uero
 ac si ante paulum foco esset creptus ostenditur.

Aegyptus

PACIENTIÆ

*Aegyptij tamen forma non cernitur panis, obfus-
pessati, ambo munus caeleste cognoscunt, cum ille
hoc Abbatis aduentu praestitum fateretur, Abba
vero illius fidei ac uirtuti id potius ascriberet, ita
ambo caelestem panem cum magna exultatione
fregissent.*

PACIENTIÆ

Exempla.

Quidam ex fratribus passus ab alio iniu-
riam, uenit ad Abbatem Sysoum, &
contumelie genus exponens addebat, cupio me
uindicare pater. Senex autem rogare eum cepit,
ut relinqueret Deo uindictam. At ille inquit, non
desistam, nisi fortiter uindicauero. - Cui senex ait.
Quatenus semel hoc in animo statuisti, nunc
oremus. Exurgens autem senex, his uerbis cepit
orare. Deus iam nobis non est necessarius, ut pro
nobis sis sollicitus, quia nos ipsi, sicut frater ille
ait, & uolumus & possumus nos uindicare. Sed
cum ille frater audisset, ante pedes senis effusus,
ueniam postulabat, promittens se cum illo cui iura
ferebatur, nunquam deinceps certaturum.

ALIVD.

Quidam

Quidam frater dum ab altero iniuriaretur,
venit & nunciauit seni. Cui ille respondit, satisfac
cogitationi tue, quoniam non uult frater iniuri
ari te, sed peccata tua, nam in omni tentatione,
que tibi contigit per hominem, non arguas eum,
sed tantummodo dic, quia propter peccata mea
contingunt mihi hec

ALIVD.

Dicebat frequenter, Abbas Poemen, malicia
nunquam te exuperet. Si quis tibi malum fecerit,
tu illi bonum redde, ut per bonum uincas malum

ALIVD.

Quidam frater quanto plus eum aliquis iniu
riabatur aut deridebat, tanto plus ille gaudebat
dicens. Isti sunt qui nobis occasionem præbent ad
profectum nostrum, qui autem beatificant nos,
conturbant animas nostras. Scriptum est enim,
quoniam hi qui beatificant uos, decipiunt uos.

ALIVD.

Alter senex Si quis detraxisset ei, ille festina
bat, si uicinus ei erat per seipsum bene illum remun
nerare. Quod si longius mancebat, trans mittebat
ei munera.

ALIVD.

Quidam magnus senex infirmanti discipulo

Gg

AB.
suo

PACIENTIAB

Iuo dixit. Ne contristeris fili: ex infirmitate vel
 plaga corporis tui. Summa enim religio est, ut
 infirmitate quis agat Deo gratias. Si ferrum
 per ignem aruginem amittis. Si æro aurum tu
 per ignem probatus à magnis ad maiora venies.
 Ne anxieris ergo frater. Si enim Deus te uult in
 corpore torqueri, tu quis es, ut eius potestati resis-
 tas, aut moleste feras? Sâstine ergo & roga Deo
 am ut quæ ipse uult illa concedat.

ALIVD.

NB. Senex quidam cum frequenter infirmaretur
 corpore & langueret, contigit ut uno anno nulla
 eum egritudo contingeret. Et propterea flebat
 & grauiter ferebat dicens, Reliquisti me Domine
 de, & noluisti me presenti hoc anno uisitare.

ALIVD.

Dicebant de quodam sene, quia cum moreretur
 in Scithi, circumsteterunt fratres lectum eius,
 & uestierunt eum, & cœperunt flere. Ille autem
 aperuit oculos suos & risit, & adiecit iterum ri-
 dere. Hoc autem factum est tertio. Quod cum
 dixissent fratres, rogauerunt eum dicens. Dic nos
 bis Abba, quare nobis flentibus tu ridebas? Et re-
 spondit eis. Primo risi, quia uos timetis mortem, Se-
 cundo risi, quia non estis parati. Tertio risi quia
 a la.

1.
 2.
 3.

Ab labore ad requiem uado. Hæc cum dixisset, statim clausit oculos in mortem.

ALIVD.

Ioannes minor Thebeus, discipulus Abbatis Agapiti duodecim annis ipsi seni infirmanti fecit obsequium, senex tamen cum uidisset eum laborantem, nunquam illi sermonem blandum ac placitum loquutus est. Cum autem de hoc mundo transiret, sedentibus alijs senibus tenuit manus eius, & dixit ei tertio, salueris, salueris, & tradidit illum senibus dicens. Ille non homo, sed Angelus est, qui tot annis mihi infirmanti seruiens, nec bonum sermonem audiens, fecit tamen obsequium cum magna patientia.

ALIVD.

Plures diuersis laborantes necessitatibus conuenerant fratres ad sanctam Antonium, inter quos & *Eulogius* quidam Monachus Alexandrinus, cui aliud qui Elephantiaco morbo cruciabatur, quos illuc propter huiusmodi causam uenisse memorabant. Hic Eulogius scolasticus erat, secularibus literis eruditus. Qui immortalitatis desiderio captus, huic mundo renunciauerat, diuisisque rebus suis omnibus atque dispersis, parum aliquid pecuniarum reliquerat sibi, quibus, quia per se operari non poterat uteretur.

Gg 2 Cum

ORATIONIS VRS:

Itaq; carissimis per triduum non negavit. Quarto die aliquantulum progressus, cum prosequeretur abeuntes, Lecnam miræ magnitudinis ad se venire conspiciunt. Bestia, licet tribus repertis non incerta quem peteret, Anachoretæ pedibus advoluitur, ac deinde precedentē sequuntur. Nam illa præiens et subinde restans in eos intendebat, ut facile posset intelligi id eam uelle, ut qua illa ducebat, Anachoreta sequeretur. Quid multis? Ad speluncam eam bestia peruenit, ubi illa adulta hos iam quinque catulos malefeta nutrebat. Qui ut clausis luminibus ex aluo matris exierant, cœcitate perpetua tenebantur. Quos singulos de rupe prolatos, ante Anachoretæ pedes mater exposuit. Tunc demum sanctus advertit, quid bestia postularet. Innocens itaq; Christi nomine contrectavit manus clausa lumina catulorū ac statim cœcitate depulsa, apertis oculis bestiarum diu negata lux patuit. Ita fratres illo Anachoreta quoniam desiderauerunt iustitiam fructuosa laboris sui mercede ad Monasterium redierunt, et fidem sancti, gloriamq; Christi quam ipsi uiderant, narrauerunt.

ORANDVM quomodo.

Cum

CVM quidam fratres quemadmodum ora-
rent, beatum Maebarium requisissent, re-
spondit illis dicens, Non sunt necessaria nobis su-
perflua uerba, sed extendere manus ac dicere: De-
us quomodo uis & sicut tibi placet ita fiat. Si au-
tem tentatio irrucit, aut impugnatio dicendum
est, Domine Deus clementissime auxiliari dignare
nobis, tu enim scis quid nobis expediat, fac nobis
cum misericordiam tuam.

OSTENTATIO doctrinae.

Quidam Anachoreta, cum uenisset ad Ab-
batem Poemenon, suscepit eum senex cum
beticia. Et cum se alterutrum amplexi fuissent,
cepit Anachoreta de scripturis sanctis et de rebus
caelestibus conferre. Tunc senex uertit faciem su-
am ad alium fratrem & non dedit Anachoretae
responsum. Ille uero uidens quod non loqueretur
cum eo, egressus est tristis, & dicit discipulo il-
lius. Sine causa tanti itineris laborem assumsi, ut
uenirem ad eum qui mihi loqui dedignatur. In-
gressus autem discipulus ad Abbatem Poemenon
dixit. Propter te huc uenit Abba iste homo ma-
gnus.

gnus, tantam gloriam in locis suis habens, & tu non uis loqui cum ipso? Respondens senex dixit. Iste homo de superioribus est, et coelestia loquitur, ego autem de inferioribus sum & terrena uix loqui possum. Si mihi loquutus fuisset aliquid de passionibus Monachi, forsitan & ego respondiissem illi. Si autem de coelestibus loquitur, ego me nescire confiteor.

Egressus ergo discipulus, dicit ad Anachoretam, Senex iste non uult de altioribus questionibus loqui, sed si quis ei de passionibus loquutus fuerit, respondet illi. At ille compunctus in hoc sermone, ingressus ad senem dixit. Quid faciam Abba, quia dominantur mihi passionibus cordis mei? Tunc senex respexit eum gaudens, & dixit ei. Modo bene pater uenisti. Aperio ergo os meum & implebo illud bonis tuis. Et hoc sermone adiutus est Anachoreta & dixit. In ueritate bona est hac uia, quam tenes & ueritas. Et agens seni gratias, reuersus est in propriam regionem.

ALIVD.

Venerunt aliquando ad Abbatem Zenonem quidam fratres & interrogauerunt eum dicentes, Quid est quod scriptum est in libro Iob, nec colum quidem esse in conspectu Dei, Respondit autem senex

senex dicens, Reliquerunt fratres peccata sua, & coelestia scrutantur. Hæc est autem interpretatio sermonis quem requisistis, ut quoniam solus Deus est mundus, dictum sit neq; coelum mundum esse in conspectu eius.

OSTENTATIO sanctitatis.

Venit quidam frater ad Abbatem Silvanum in montem Sina, & uidit fratres laborantes, & dixit seni. Nolite operari cibum qui perit. Maria enim optimam partem elegit. Et senex discipulo suo, uoca Zachariam, & mittite fratrem istum in cellam ubi nihil sit. Et cum facta fuisset hora nona, intendebat ad ostium, si mitterent & uocarent eum ad manducandum. Et cum nemo loqueretur ei, surgens uenit ad senem, & dixit ei. Abba, hodie fratres non comederunt? Et dixit ei senex, Etiam comederunt. Et dixit ei frater, & quare me non uocastis? Et respondit senex. Tu homo spiritualis es, tu non indiges hoc cibo, nos autem carnales sumus, & uolentes manducare, propterea operamur manibus nostris. Tu uero bonam partem elegisti, legens tota die, & nolens sumere carnalem

OSTENTATIO

et eundem cibum. Qui cum hæc audisset, prostravit se ad poenitentiam dicens. Ignosce mihi Abbas. Et dedit ei senex. Puto opus habet omnino Maria Martine, per Martbam enim Maria laudatur.

OSTENTATIO VIR- tutum & miraculorum.

CASU per illos dies quibus illuc adveneram quendam solitario, qui nuper ad Eremum secesserat, neq; amplius ab hoc Monasterio quatuor sex milibus tabernaculum sibi constituerat, panem Abbas per duos pueros miserat. Quorum maior habebat ætatis annos quindecim, minor duodecennis annis erat. His ergo inde redeuntibus, assis mire magnitudinis venit obviam, cuius occursum nihil perterriti ubi pedes eorum præuenit, quasi incantata carminibus cæcæ colla deposuit, minor ex pueris manu eam apprehensam ac pallio involutam ferre coepit, deinde Monasterium quasi victor ingressus, in occursum fratrum captivam bestiam resoluta pallio non sine tantis timore deposuit. Sed cum infantium fidem atq; virtutem ceteri predicarent, Abbas ille altiori consilio ne infirmior ætas insolesceret, utrumq; virgæ compefcuit multum obinrgatos, cur ipsi quod per

vos operatus fuerat Dominus prodidissent, opus il-
 lud nõ suæ fidei, sed diuinæ fuisse uirtutis, discerent
 potius Deo in humilitate seruire, non in signis &
 uirtutibus gloriari, quia melior esset in firmitatis
 conscientia uirtutum uanitate, Hoc ubi ille frater
 audiuit solitarius & periclitatos infantulos Ser-
 pentis occursum, & ipsos insuper multa uerba ui-
 cto serpente meruisse, Abbatem obsecrat ne sibi
 post hæc ullus panis aut cibus aliquis mitteretur.
 lamq; octauus dies fuerat emensus quo se homo
 Christi, intra periculum famis concluderat ipse.
 Arcant membra icantio, sed deficere mens coelo
 intenta non poterat, corpus inedia satiscibat, fides
 firma durabat, cum interm admonitus Abbas ille
 per spiritum, ut discipulum uisitaret pia sollicitudine
 cognoscere cupiens, qua uita substantia uir fide-
 lis aleretur. Qui ministrari sibi panem ab homine
 nolisset ad requirendum eum, ipse Abbas profic-
 iscitur. At ille ubi eminus senem uenire
 conspexit, occurrit ei obulam, agit gratias, ducit
 ad cellulam, cum ingressi pariter ambo con-
 spiciunt palmiciam sportam, calido pane con-
 gestam foribus affixam de poste pendere, ac
 primum panis callidus sentitur odore, tactu uero
 ac si ante paulum foco esset creptus ostenditur.

Aegyptus

PACIENTIÆ

Aegyptij tamen forma non cernitur panis, obstat
perfecti, ambo munus cœlestis cognoscunt, cum ille
hoc Abbatis aduentu præstitum fateretur, Abbas
vero illius fidei ac uirtuti id potius ascriberet, ita
ambo cœlestem panem cum magna exultatione
fregerunt.

PACIENTIÆ

Exempla.

Quidam ex fratribus passus ab alio iniuriam, uenit ad Abbatem Sysioium, & contumeliæ genus exponens addebat, cupio me uindicare pater. Senex autem rogare eum coepit, ut relinqueret Deo uindictam. At ille inquit, non desistam, nisi fortiter uindicauero. Cui senex ait. Quatenus semel hoc in animo statuisti, uel nunc oremus. Exurgens autem senex, his uerbis coepit orare. Deus iam nobis non est necessarius, ut pro nobis sis sollicitus, quia nos ipsi, sicut frater iste dicit, & uolumus & possumus nos uindicare. Quod cum ille frater audisset, ante pedes senis effusus, veniam postulabat, promittens se cum illo cui irascebatur, nunquam deinceps certaturum.

ALIVD.

Quidam

Quidam frater dum ab altero iniuriaretur, venit & nunciauit seni. Cui ille respondit, satisfac cogitationi tue, quoniam non uult frater iniuriari te, sed peccata tua, nam in omni tentatione, que tibi contigit per hominem, non arguas eum, sed tantummodo dic, quia propter peccata mea contingunt mihi hæc

ALIVD.

Dicebat frequenter, Abbas Pogmen, malicia nunquam te exuperet. Si quis tibi malum fecerit, tu illi bonum redde, ut per bonum uincas malum

ALIVD.

Quidam frater quanto plus eum aliquis iniuriabatur aut deridebat, tanto plus ille gaudebat dicens. Isti sunt qui nobis occasionem præbent ad profectum nostrum, qui autem beatificant nos, conturbant animas nostras. Scriptum est enim, quoniam hi qui beatificant uos, decipiunt uos.

ALIVD.

Alter senex Si quis derraxisset ei, ille festinabat, si uicinus ei erat per seipsum bene illum remunerare. Quod si longius manebat, trans mittebat ei munera.

ALIVD.

Quidam magnus senex infirmanti discipulo

Gg

AB.
suo

PACIENTIAB

Ino dixit. Ne contristeris fili: ex infirmitate uel
 plaga corporis tui. Summa enim religio est, ut in
 infirmitate quis agat Deo gratias. Si ferrum es,
 per ignem aeruginem amittis. Si aëro aurum es,
 per ignem probatus à magnis ad maiora uenies.
 Ne anxieris ergo frater. Si enim Deus te uult in
 corpore torqueri, tu quis es, ut eius potestati resisti
 stas, aut moleste feras? Sustine ergo & roga Deo
 am ut quæ ipse uult illa concedat.

ALIVD.

NB. Senex quidam cum frequenter infirmaretur
 corpore & langueret, contigit ut uno anno nulla
 eum egritudo contingeret. Et propterea flebat
 & grauiter ferebat dicens, Reliquisti me Domine,
 & noluisti me presenti hoc anno uisitare.

ALIVD.

Dicebant de quodam sene, quia cum more-
 retur in Scithi, circumsteterunt fratres lectum eius,
 & uestierunt eum, & cœperunt flere. Ille autem
 aperuit oculos suos & risit, & adiecit iterum ri-
 dere. Hoc autem factum est tertio. Quod cum
 audissent fratres, rogauerunt eum dicentes. Dic nos-
 bis Abba, quare nobis flentibus tu ridebas? Et re-
 spondit eis. Primo risi, quia uos timetis mortem, Se-
 cundo risi, quia non estis parati. Tertio risi quia

- 1.
- 2.
- 3.

^{NB.}
 A labore ad requiem uado. Hec cum dixisset, statim clausit oculos in mortem.

ALIVD.

Ioannes minor Thebeus, discipulus Abbatis Ammonii duodecim annis ipsi seni infirmanti fecit obsequium, senex tamen cum uidisset eum laborantem, nunquam illi sermonem blandum ac placidum loquutus est. Cum autem de hoc mundo transiret, sedentibus alijs senibus tenuit manus eius, & dixit ei tertio, salueris, salueris, & tradidit illum senibus dicens. Ille non homo, sed Angelus est, qui tot annis mihi infirmanti seruiens, nec bonum sermonem audiens, fecit tamen obsequium cum magna patientia.

ALIVD.

Plures diuersis laborantes necessitatibus conuenerant fratres ad sanctam Antonium, inter quos & Eulogius quidam Monachus Alexandrinus, cui aliud qui Elephantiaco morbo cruciabat, quos illuc propter huiusmodi causam uenisse memorabant. Hic Eulogius scolasticus erat, secularibus literis eruditus. Qui immortalitatis desiderio captus, huic mundo renunciauerat, diuisisq; rebus suis omnibus atq; dispersis, parum aliquid penitentiam reliquerat sibi, quibus, quia per se operari non poterat uteretur. G g 2 Cum

PACIENTIAE

Cum igitur eū quaedam animi defectio fatigasset,
& neq; cum multis in Monasterio degere, neq; so-
litariam uitam posset ferre patienter, reperit
quendam publice in platea iacentem, ita inualtu-
dine illa, quem superius dixi, impletum, ut sine pe-
dibus & manibus uideretur, cui lingua tantum-
modo immans à tantis cruciatibus erat, qua ma-
gis posset ab intuentibus malorum suorum reme-
dium promereri, cunq; eum assistens uidisset Eulo-
gius, oratione facta ad Deum, & facta quadam
cum Domino pactione, his alloquutus est uerbis.
Domine, inquit Deus in tuo nomine suscipio istum,
tam immani uoletudine prepeditum, ut propter
istum possim & ipse saluari. Assis ergo mihi Iesu
Christe, atq; patientiam in tali ministerio legis-
ris, moxq; ad iacentem illum ait. Vis frater susci-
pio te in domo mea, & quacunq; potuero ratione
sustento? Cunq; hac ille libenter amplecti
se diceret. Vadam ergo inquit & asinam, quo
ueharis adducam, cui uehementer exultans con-
sensit egrotus, quodq; mox fecit Eulogium, memo-
ratum ad hospitium suum sine dilatione transiit.
Per quindecim igitur annos in gi curatione et pro-
petus ei sollicitudine seruiebat, per quod omne
tempus & ille cui tantum deserebatur obsequium
cum

cum gratiarum actione cuncta tolerabat & Eulogij manibus & medicamentis, cibisq; & balneis prout competebat ualeitudini curabatur. Post XV: uero annos instinctu Demonis, supradictus egrotus immemor tot laborum, Eulogij tantorumq; meritorum, cepit ab eo uelle discedere, multisq; iniurijs atq; opprobrijs increpare eum dicens. Fugitiue, qui propriam domum deuorasti, furatusq; es alienam substantiam, in me occasionem salutis tue reperisse te credis? Eulogius autem rogebat eum, & satisfaciens animo eius dicebat. Noli mihi dominicalia loqui, sed dic potius, quid te contristauerim, & emendo. Elephantiosus autem cum sarcasmo dicebat. Vade nolo istas adulationes tuas. Projice me in publicum, refrigeratione tua non egeo. Eulogius autem obsecro te inquit placare, aut quid te inquit, contristauerim uenerande senex edicito. Elephantiosus autem asperior in furore dicebat ad eum. Iam fraudulentas irrisiones tuas non fero, adulationes & subsannationes tuas non tolero. Nec mihi hæc arida parcaq; uita iocunda est, uolo carnibus saturari. Cuius ei exhibitæ à uirō patientissimo Eulogio carnes fuissent, cepit iterum proclamare. Non potes inquit me satisfacere uoluntati, neq; tecum solitariū habitare præ-

PACIENTIÆ.

nales, populum uidere, ad publicum ire desidero.
 Dicit ei Eulogius, Ego adduco tibi multitudinem
 fratrum, rursus ferocior ac pene blasphemus egro-
 tus, ne inquit mihi tuam faciem uidere nolo, &
 adductis mihi similes tui solius panis deuoratores,
 concutiensq; semetipsum, inquiete uoce clamat di-
 cens. Hic esse nolo, ad publicum ire desidero. O
 uolentia. In eum locum me projice, unde me iustu-
 listi. **Tanta ergo erat eius insania, adeoq;**
sensus ipsius infirmis quodammodo peruerterat
Demon, ut à laqueo se forte suspendisset, si manus
per quas hoc facere posset, habuisset. Ad Mona-
chos itaq; uicinos pergit Eulogius, ita dicens eis,
quid faciam quod Elephantiosus iste penitus despe-
sare me fecit? Dicunt ei. Quam ob causam. Res-
pondit eis, quia dura sunt que mihi conatur im-
ponere, & quid agam ignoro, projiciam ne eum?
Sed aliter Deo dexteram dedi, de hoc satis uereor.
Non projiciam eum. Sed tot ac tanta iterum dic-
rum ac noctium mala ferre non possum, quid de
ipso igitur à me fiat ignoro. Ad quem illi his uer-
bis loquuntur dum adhuc uiuit et superest magnus
ille, sic enim uocabatur Antonius, ascende ad eum.
egrumq; nauim impositum in Monasterium eius des-
er, expectans ibi donec speluncam suam egressus
adueniat.

adueniat. Quem cum uideris, referes ista que pã
 beris, atq; ab eo consilium postulabis, quicquid ti
 bi super hoc dixerit facies, & eius monitionibus
 acquiesces, sciens à Deo iuberi tibi quod ille præ
 cepit. Mox igitur sermonibus fratrum libenter
 instructus, supradictum egrum blandis precibus
 superans, limetali nauicula imposuit, sustulitq; de
 ciuitate per noctem, & ad discipulorum sancti
 Antonij habitaculum duxit: Euenit autem et alio
 ro uespertinis horis superuenire illi beatus Anto
 nius, referente mihi Cronio, quod chlamide ex
 pellibus facta indutus aduenerit. Solebat autem
 ueniens ad Monasterium fratrum uocare, ex ipsis
 Macharium omniq; his uerbis interrogare. Venie
 rant adhuc aliqui fratres? Be ille uenisse dicebat.
 De Aegypto inquit. sumus an de Ierosolyma?
 Hoc autem signam ab his iusserat dari, ut quotie
 ens aliqui non satis digni colloquio ipsius ueni
 rent, aduenisse Aegyptij dicerentur, quotiens aut
 tem sancti quidam & spirituales uiderentur uiri,
 uenisse de Ierosolyma nunciarentur. Tunc ergo
 uenimus in uita consuetudinē suam, cū interrogaret,
 utri Ierosolimite illic fratres essent, an Aegyptij
 Respondit Macharius dicens, ex utroq; genere ui
 disse se, cum autem dixisset illi sanctus Antonius,

P A A T I E N T I A E

fec illis leticiam, & sumant cibum, una cum eis
 oratione completa iubebantur discedere, ac uero
 cum Ierosolimis uenisse didicisset, per totam no-
 ctem cum ipsis sedens ea illis que saluti eorum pro-
 ficerent, loquebatur. Memorata igitur nocte con-
 sedisse referrebat, & unumquemque ad se de his que
 conuenerant, euocasse. Cuique à nullo quis illic Eulo-
 gius uocaretur audisset, ipse in tenebris propria
 uoce sua illum ter nomine uocauit, cui cum supra-
 dictus Scolasticus non responderet, putans quod
 alter aliquis Eulogius uocaretur. Dicit ei rursum.
 Te uoco Eulogi, qui ab Alexandria ciuitate ueni-
 sti. Dicit ei Eulogius. Quid que se iubes? Et Anto-
 nius, Quid inquit hic uenisti? Respondit Eulogius
 dicens, Qui tibi nomen meum reuelare dignatus est,
 ipse etiam & aduentus mei causam procul dubio
 reuelauit. Tunc ille, quare, inquit, ueneris scio, sed
 ante omnes hos fratres ut omnes audiant refer.
 Iussus igitur à magno Antonio, seruus Christi,
 Eulogius retulit ante omnes, istum Elephantiosum
 in platea publica reperi proiectum, cuius curam
 nullus hominum gererat, & promisi Deo, ut deo
 seruirem egritudine eius quomodo possem, & ego
 per illum, & ille per me saluaretur. Ex quo autem
 pariter sumus, quintus decimus annus est sicut &
 nostre sanctitati credo omnia reuelata. Quia igitur
 tur post

tur post plurimos annos cum à me nihil mali pertulerit, uarijs me procellis ac tempestatibus uexerit ob quod & ego ipsum à me proicere cogitanti, propterea ad sanctitatem tuam ueni, ut quid ex hoc faciam, digneris me tuis edocere consilijs, & orationibus adiuuare. Pessimis enim motibus totus fatigor & crucior, cui hæc tum Antonius seuera etq; iracunda uoce respondit. Tu illū à te proicias Eulogis? Sed ille eum non proicit qui cum à se factum esse cognoscit. Proicias eum? Meliorem te inuenist, & eliget Deus qui colligat destitutum.

Cumq; perterritus ad hæc Eulogius uerba tacuisset, relicto rursus sanctus Antonius Eulogio, coepit egrotum propijs sermonibus uerberare, et hæc ad eum cum clamore maximo loqui. Elephantiöse ceno ac luto horride, nec terra digne nec caelo non desinis iniuriam Dei uociferari?

Nescis, qui ministrat tibi, Christus est. Quem admodum ansum es contra Christum talia loqui? Nam propter Christum se iste seruitio tali & obsequijs subiugauit. Quem & ipsum mordaci sermone laceratum reliquit, conuersisq; uerbis ad alios fratres, ad unumquemq; ita ut ratio singulorum exigeret loquutus, rursus, ad Eulogium & ad egrotum redit, dicitq; eis, Ne quis uestrum o

G g s fili

PATIENTIAE

sit quoquam se uertat, neuter ab altero seperatur,
sed ad cellam uestram in qua per tantum tempus
uixistis redite, in pace omnem tristitiam deponen-
tes. iam nunc enim ad uos Dominus Deus mittet.
Nam tentatio ista idcirco accidit uobis, quia ad fi-
nem uitae ambo uenistis, etiam uterq; uestram uel
rebitur coronari. Nihil ergo aliter feceritis, ne
forte uos Angelus ueniens, in eo in quo dixi locum
inuenire non possit, uterq; coronis fraudemini.
Qui cum ad cellam suam uelociter recedendo re-
integrata pace uenissent, intra XL. dies Eulogio
in prior obiit, & post aliquot triduum supradictus
defecit egrotus, animo uehementer incolumis.

PECCATVM ESSE in sanctis, sed seruiens non regnans.

Quidam senex cum uenisset ad alium senem
dicit ei. Ego iam mortuus sum senio hinc
At ille alter respondit. Ne confidas in teipsum,
donec egrediaris de corpore hoc. Nam & si tu di-
cas, quoniam mortuus sum, Diabolus tamen nec
dum est mortuus, cuius inuictibilia sunt artus
mala.

Aliud

ALIVD.

Diebant de quodam senē, quia fuerit quinquaginta annos, nec panem comedens, nec facile aquam bibens. Et dicebat, quia extinxi fornicationem, & auaritiam, uanam gloriam. Et ueniens ad eum Abbas Abraham, audiens quod hoc dixisset, dicit ei. Tu dixisti hunc sermonem? Et ille respondit. Etiam, Et dixit ei Abbas Abraham. Ecce intrans in cellulam tuam et inueniens super matratam tuam mulierem potes non cogitare quia mulier est? Et ait. Non, sed repugno cogitationi mee, ut non tangam illam. Dicit ei Abbas Abraham, Ecce non interfecisti fornicationem, quia uiuit passio ipsa, sed alligata est. Iterum si ambulas in uia, & uides lapides & testas uasorum, & inter ipsas iacens aurum potes mente tua aurum quod uides, uelut lapides reputare? Et respondit. Non, sed resisto cogitationi mee, ne colligam illud. Et dicit ei Abraham. Ecce ergo uiuit passio, sed alligata est. Et dixit iterum Abbas Abraham, Si audieris de duobus fratribus, quia unus diligit te, & bona loquitur de te, alius autem odit & detrahid tibi, & uenerit ad te uterq;, equaliter suscipis. Et dixit. Non, sed extorqueo animo meo, ut simili ter benefaciam ei qui me odit, sicut & illi qui diligit me, Et dixit ei Abraham.

Viuunt

NON PECCANDVM

Viuunt ergo passiones, & tantummodo à salutariis quodammodo ligantur.

ALIVD.

Dixit Iſidorus, quadraginta annos esse, ex quo sentiret quidem motum peccati in mente sua, nunquam tamen consentiret, neq; concupiscentia neq; iracundie.

NON PECCANDVM

etiam in occulto.

TRansente aliquando Abbate Effrem, ne prostituta ex immisione cuiusdam, cepit à blandiri, cupiens eum, si posset ad turpem commixtionem illicere, uel si hoc non posset, saltem ad iracundiam prouocaret, quoniam nunquam uidit eum quisq; irascentem uel litigantem. Ipse autem dixit ad eam. Sequere me. Cum uenisset autem in locum populorum, dicit ei. Veni huc, & sicut uoluptasti, commisceor tecum, illa autem uidens multitudinem, dixit ei. Quomodo possumus hoc hic facere tanta multitudine astante, confundimur enim? Ille autem dixit ei. Si homines erubescis, quanto magis erubescere debes Deum, qui reuelat occulta tenebrarum? Illa autem confusa & confusata, recessit absq; opere uoluntatis suae.

Peccantibus

PECCANTIBVS SEM- per surgendum & agen- dam pœnitentiam.

CUM quidam Abbatem Sysoium frequenter
talem sermonem requireret, quid faciam pa-
ter quoniam cecidi, respondit, surge. At ille re-
spondit. Exurrexi. Et iterum se cecidisse confessus
est. Ait senex, Et iterum surge. Cum autem fra-
ter frequenter se surrexisse, & frequenter se ceci-
disse narraret eodem sermone senex utebatur, exo-
mans. Non cesses exurgere fili. Cui frater. Vsq;
quo possum surgere pater explana. Tunc senex ait.
Quousq; aut in bono opere aut in malo deprehensus
occumbas. In quo enim opere homo deprehensus
fuerit in eo iudicabitur.

PECCANTES IN

spiritu lenitatis ar-
guendi.

Contigit fratri cuidam culpa in Cenobio, &
dum à cæteris increparetur ad Abbatem
profectus est Antonium. Et affecuti sunt eum fra-
tres.

PECCANTES

res, nolentes eum reducere, coeperuntque ei culpam exprobare. Ille uero fecisse culpam denegabat. Inuentus est ibi Abbas Paphnucius, cui cognomen erat Cephalus, qui talem retulit in congregatione fratrum auditam parabolam. *Vidi inquit in ripa fluminis hominem usque ad genua in limbo demersum, uenientes autem ut eum portectum manu extraherent usque ad collum demerserant.* Tunc beatus Antonius de beato Paphnucio ait. *Ecce homo qui ex ueritate potest animas saluare. Quo fratres illius sermone compuncti agentes penitentiam eum qui discesserat ad Cenobium reuocauerunt.*

ALIVD.

Dixit quidam de senioribus. Si uideris aliquem peccantem, ne mittas culpam in eum, sed in illum qui impugnat eum, apud te metipsum dicentis. Vobis mihi, quia sicut iste nolens uictus est, sic et ego hodie uel cras, et plange et inquire Dei solatium. Nemo enim uidit peccare, sed omnes discipulantur.

ALIVD.

Quidam Timotheus Anachoreta, negligentem fratrem aliquem audiens, interrogante ipsius Abbate, quid illi fratri faceret, dedit consilium, ut eum expelleret. Cum ergo ille fuisset expulsus,
tentatio

Ita alio uenit ad Timotheum. Et cum ploraret in conspectu Dei; & diceret, miserere mei, uenit ad eum uox dicens. Timothee ideo tibi hoc uenit, quia fratrem tuum in tempore sue tentationis de-
spaxisti.

ALIVD.

Quidam frater requisitum senem dicens, patris Abba cognoscunt sancti uiri, quando uenit in eos gratia? Respondit senex dicens, non semper cognoscunt. Nam cuiusdam magni senis discipulus, cum peccasset in aliqua re iratus senex dixit ei cum clamore. Vade & morere, & statim ille cecidit & defunctus est. Cumq; senex uidisset eum mortuum, timor ingens irruit super eum & cum magna humilitate orauit, rogans Deum & dicens, Domine Iesu Christe, resuscita illum & iam ulterius sine consideratione, talem non loquar sermonem, & cum hac dixisset, statim surrexit discipulus eius.

POENITENTIAE

Exempla.

Fuit quidam uir in palatio sublimis sub Theodosio Imperatore, nomine Arsenius, cuius filios id est Archadium et Honorium Augustos de Baptismate suscepit. Hic itaq; Arsenius desiderio
diuini

POENITENTIAE

timoris accensus, relinquens omnem secularem
 gloriam temporalem, perrexit ad Eremum Scythiae,
 ut inter sanctos patres secretam & quietam
 ab omni strepitu huius mundi ageret uitam, sepa-
 ratus ab illecebris & delectationibus corporis, ut
 cum tota mentis intentione adhereret Domino
 saluatori, sicut scriptum est, Adhaesit anima mea
 post te, me suscepit dextera tua. Dicebant ergo de
 eo sancti seniores, quia sicut cum in seculi conuer-
 satione esset, nimis preciosis uestimentis pre om-
 nibus utebatur, ita post modum in Eremito Scythiae
 degens, studebat ut ab omnibus Monachis uiliora

Visio Ar- & despectiora uestimenta haberet. Dicebat etiam
 scij. **Abbas Daniel,** quoniam sanctus Arsentius refere-
Tria ho- bat fratribus dicens, quasi de alio audisset, sed
 minū ge- quantum datur intelligi ipse talem uidit uisionem.
 nera que Sedebat inquit quidam de senioribus Monachis in
 non sal- cellula sua, & subito uenit ad eum uox dicens.
 nantur. Egredere foras & ostendam tibi opera hominum.
 Et surrexit inquit, & egressus est foras. Duxit
 autem eum & ostendit ei Aethiopem nigrum cum
 secure cedentem ligna, & facientem grandem
 sarcinam, & tenebat sublcuare sarcinam illam, &
 pro magnitudine non poterat portare eam, sed res-
 dibat & cedebat iterum alia ligna, & addebat
 super

Non poe-
 nitentes.

super sarcinam illam. Iterum autem ostendit ei alium 2
 hominem stantem super lacum, & haurientem. Non uere
 aquam, & mittentem eum in collectaneum, & poenitens
 de alia parte per foramina defluebat aqua subter tes.
 in eodem loco. Iterum dixit ei, Veni sequere me,
 & ostendam tibi aliud, Et uidit quasi quoddam 3
 edificium Templi, & duos sedentes in equis, por- Hypocri-
 tantes super scapulas suas utriq; lignum unum, id est.
 est, perticam longam uolentes pariter ingredi
 portam Templi illius, & non permittebat eos li-
 gnū quod ex aduerso portabant ingredi per por-
 tam illam. Non enim humiliabat se alter alteri,
 sed contendebant uterq; pariter ingredi uolentes,
 & non praeualebant. Nec enim humiliabat se unus
 eorum, ut alteri locum daret. Exposuit ergo ei Exposi-
 has uisiones dicens. Hi qui lignum portant, hi sunt tio uisio-
 qui habent iugum sanctum Monachorum, sed in- nis.
 stificantes se ipsos in cordibus suis cū exultatione
 superbiae non humiliantur inuicē. Noluerunt enim
 ambulare in humilitate uiam saluatoris Domini
 nostri Iesu Christi, qui dixit, discite à me, quia
 mitis sum & humilis corde, & inuenietis requi-
 em pro animabus uestris, ideoq; propter superbiam
 cordis sui remanserunt foris, de regno regis caelo-
 rum Christi exclusi. Qui autem cedebat ligna &

H h

super

POENITENTIAE

Super sarcinam addebat adhuc, homo est qui mē-
ratus est multis peccatis, & super sarcinam pec-
catorum suorum addit semper alia peccata,
quem oportebat ut magis poenitentiam ageret de
prioribus peccatis, sed negligens uicia emendare
peccatorum priorum, magnis alia addit supra prē-
ora peccata. Ille autem qui aquam de lacte haurie-
bat, homo est qui aliqua bona operatur, sed quā-
mala etiam amplius peccatum operatur, ideo perire
unt & delentur etiam bona opera quae fecit.
Oportet ergo hominem, sicut ait Apostolus, cum
timore & tremore salutem suam operari. Dice-
bat autem Abbas Daniel de Abbate Arsenio, quā-
cum operaretur sportas & palmarum folijs mit-
tebat aquā in peluim ut infunderentur palmae, &
eum foeteret bramosa aqua odore, non permitte-
bat ut aliam aquam mutarent, sed super illam foet-
idam addebat aquam, ut semper foeteret. Interro-
gabant autem fratres cum dicentes. Cur non per-
mittis pater ut aqua mutetur, sed pessimo foetore
tota cellula tua repletur? Respondens autem bea-
tus senior ait. Quoniam pro thimiate & muscatis
et illis diuersis quibus in seculari cōuersatione sine
intermissione fruebar, oportet nunc me dum in
hoc tempore sum sustinere istiusmodi foetorem pro
fratris

suavissimo illo odore, ut in die iudicij de illo gebene
ne incnarrabili foetore liberet me Dominus, &
non cum illo diuite, qui epulabatur in isto mundo
delitiose & splendide condemnetur anima mea.

ALIVD.

Beatus Athanasius Episcopus, rogavit dis
quando Abbatem Raman, ut iret in Alexandriam.
Qui descendens cum fratribus, cum uidisset quos
dam seculares dicit eis. Surgite & salutate Monachos,
ut benedicamini ab eis. Frequenter enim isti
loquuntur cum Deo, & os eorum sanctum est. Et
cum uidisset ibi mulierem theatricam lacrymans
tus est, Et requisierunt astantes cur plangeret. At
senex respondens dixit, Due me res ad has lacrymas
compulerunt. Vna quidem perditio illius mu
lieris. Secunda uero, quia ego tantam curam non
habeo placendi Deo quantam habet hec mulier ut
omnibus turpibus placeat.

ALIVD.

De quodam sene dicebatur, quia quotiens illi
sua cogitatio dicebat, dimitte hodie & cras poe
nitebis, ipse iterum respondebat. Non ita, sed hodie
debemus poenitere, & cras uoluntas Dei fiat
in nobis.

Hb 3

Aliud

POENITENTIAE

ALIVD.

Quidam ex Patribus de aliquo referebat Episcopo, eo quod audisset duos de plebe sua viros, nimie impunitatis adulteros. Rogavit ergo Deum, ut si ita esset sibi ostenderet. Dum ergo post oblationem consecratam unusquisque ad communionem accederet, singulorum facies intelligebat & animos. Peccatorum enim facies nigras inspiciebat ut carbonem, & oculos eorum sanguine repletos, alios vero vidit clara facie & uestibus albis indutos. Cum autem corpus Domini suscepissent, in quorundam uultibus lumen, in quorundam flamma videbatur. Ut autem agnosceret de illis quorum crimina audiebantur, communionem illis porrexit & uidit unum ex eis clara facie, & honorabili, albisque uestibus circumdatum. Alterum vero nigrum & horribili uultu. Et postquam diuini gratiam mysterij perceperunt, illum uis quedam illustrabat, istum uero alium, quasi flamma succendebat. Orauit autem Episcopus de singulis, quae ei ostensa fuerant se doceri. Astitit autem Angelus Domini, dicens ei. Omnia quae de ipsis audisti uera sunt, sed ille unus in sordibus suis permanet, & in uoluntate peccandi, ideo illum nigra facie & flamma succendi uidisti. Ille uero
alter

alter, similis eius quidam erat sicut audieras, sed ideo illum clara facie illustrari uidisti, quia recordatus de his quæ primum fecit, abrenunciatis illis malis operibus cum lacrymis & gemitibus Dei misericordiam postulabat promittens quod si præterita ei fuissent remissa peccata, ulterius ad eadem non rediret, & ideo prioribus deletis criminibus ad hanc gratiam quam uidisti, peruenit.

Cum autem Episcopus gratiam Dei miraretur, eo quod non solum de tormentis tam turpis uitæ hominem eruerit, sed etiam tanto honore decorauerit, Respondens Angelus dixit. Bene miraris, homo enim es. Nam Dominus noster ac uester, naturaliter bonus & humanus est, cessantibus à peccatis poenitentibus enim per confessionem non solum peccata dimittit, sed etiam honore efficit dignos. Sic enim dilexit DEVS hominem, ut unigenitum suum filium pro peccatoribus destina- ret, & pro ipsis daret ad mortem. Qui ergo dum inimici eius essent, mori pro ipsis elegit, quanto magis quando illi proprij fiant. Hoc ergo scias, quia nullum peccatū humanum bonitatem Dei uincit, si tantummodo per poenitentiam unusquisq; ea quæ prius fecerat aboluerit malis, misericors enim Deus, & infirmitatem gene-

Hb 3 ris uer-

POENITENTIAE

vis uestri scit, & passionum fortitudinem, & Diaboli uirtutens uel maliciam, & cadentibus quidem hominibus in peccatum tanquam filijs indulgens, expectat emendationem, poenitentibus uero tamquam languidis computitur, & mox soluens peccata eorum, iustorum illis etiam premia tribuit. Audiens uero haec Episcopus miratus est nimis & glorificabat Deum.

ALIUD.

Abbas Paulus simplex habebat hanc gratiam, ut ingredientes in Ecclesiam aspiceret, & ex ipsa facie eorum uniuscuiusq; cogitationes seu male essent, seu bone sentiret. Cum ergo uenissent ad Ecclesiam, & ingrederentur, senex uidit eos clara facie & leto animo ingredi, & Angelos eorum pariter cum gaudio cum ipsis. Vnum autem nigrum uidit & nebulosum habentem corpus, & Demones hinc atq; inde trahentes eum ad se misso freno in naribus, & Angelum sanctum eius a longe sequentem tristem. Beatus ergo Paulus cepit flere & pectus suum tundere, sedens ante Ecclesiam propter eum quem talem uideret. Omnes autem alij senes uidentes eum sic flentem, coeperunt rogare ut si quid in ipsis uidisset, manifestaret, aut cum eis ingrederetur in congregationem. Ille autem uolebat ingredi, sed semper flebat propter

pter eum quem sic uiderat. Post paululū autem eum
 absoluta congregatione discedent, iterum omni-
 um uultus circumspeciebat, si tales egredierentur
 quales ingressi sunt, & uidit illum quem ante ui-
 dit nigrum & nebulosum, egressum de Ecclesia
 clara facie & candido corpore & Demones à
 longe sequentes eum, sanctum autem Angelum
 eius prope eum hilarem, & gaudentem super eum
 nimis, Tunc Paulus exurgens cum gaudio uocife-
 rabatur benedicens Deum ac dicens, Quanta mi-
 sericordia & benignitas Dei est? quanta misera-
 tio eius est? Et ascendens in altiore locum,
 magna uoce dicebat. Venite & uidete opera
 DEI, uenite & uidete quemadmodum uult om-
 nes homines saluos fieri, & ad agnitionem ue-
 ritatis uenire. Venite adoremus eum dicentes,
 quia tu solus potes peccata tollere. Cum au-
 tem omnes conuenissent, exposuit eis Paulus quid
 uidisset antequam ingrederentur in Ecclesiam &
 que postea, & petebat illam fratrem quem sic ui-
 derat, ut ei ministraret cogitationes suas &
 actus, uel quemadmodum tantam commutationem
 illi Deus donasset. Ille autem ante omnes coepit
 referre dicens, Ego sum homo peccator, &
 multis temporibus sum deditus peccato.

H. b. 4

Ingressus

POENITENTIAE

Vocalis
 verbi Dei
 nis & ef-
 ficacia.
 Verbum
 meum nō
 reuertetur
 ad me
 vacuum,
 Esa. 55.

Ingressus autem nunc in ecclesiam Dei audini-
 terba Esaiæ Propbetæ, magis autem Dei per ipsum
 loquentis. Lauamini, mundi estote, & tollite
 litias de animabus uestris ante conspectum meum,
 Discite benefacere, querite iudicium, Et si fue-
 rint peccata uestra tanquam coccinum, uelut
 dealbabitur, & si uolueritis & audieritis
 bona terræ comedetis. Ego autē miser & fornicator
 compunctus in hoc sermone Propbetæ, & in-
 gressus intra pectus meum dixi ad Deum, Domine
 tu es qui uenisti saluare peccatores. Hæc ergo
 nunc per Prophetam promisisti, opere comple-
 me indigno peccatore. Ecce enim amodo profiteor
 tibi, ex toto corde profiteor, quia hoc ulterius non
 faciam malum, sed renuncio omni iniustitie, &
 amodo seruiō tibi, & in conscientia manea. Ab
 hodie ergo Domine, & ab hac hora suscipe me poe-
 nitentem & adorantem te, & renunciantem om-
 nibus peccatis. Iuravi & statui apud me seruari
 omnes tuas iustificationes. Sub hac ergo sponsione
 egressus sum de Ecclesia, statuens apud me nihil
 de prioribus peccatis ulterius facere. Tunc omnes
 senes exclamauerunt dicentes ad Dominum
 vocem magnam. Quam magnificata sunt opera tua Do-
 mine, omnia in sapientia fecisti.

Aliud

ALIVD.

Frater quidam impugnabatur à fornicatione. Contigit autem uenire in quendam uicum Aegypti, & uidens filiam sacerdotis Paganorum, adhaeruit eam, dixitq; patri eius. Da mihi eam uxorem. Ille autem respondens, dixit ei. Non possum eam tibi dare, nisi interrogauero Deum tuum, Et abiens ad Dæmonem quem colebat, dixit ei. Ecce Monachus quidam uenit, uolens accipere filiam meam. Do eam illi? Et respondens Dæmon dixit. Si negat Deum suum & Baptismum & propositum Monachi, da eam ei. Et ueniens sacerdos, dixit. Nega Deum tuum & Baptismum & propositum Monachi, & do tibi filiam meam uxorem. Ille uero consensit, & statim uidit uelut columbam exire de ore suo, & uolare in caelum. Pergens autem Sacerdos ad Dæmonem, dixit. Ecce promisit tria ista se facturum. Tunc respondens Diabolus, dixit ei. Non des ei filiam tuam in uxorem, quia Deus eius non integre recepit ab eo, sed adhuc adiuuat eum. Et ueniens sacerdos, dixit. Non possum eam tibi dare uxorem, quia adhuc Deus tuus adiuuat te, & non recepit à te. Hæc audiens frater, dixit in semetipso. Si tantam bonitatem ostendit in me Deus, cum ego infelix nega-

Hb 5 . uerim

P O E N I T E N T I A E

verim ipsum, & Baptismum & propositum Monachi, bonus autem Deus etiam si cum tam grande scelus commisi, nunc usq; adiuna me, cur ego recedam ab eo? Et in semetipsum reuersus, recepit sobrietatem mentis, & uenit in Breuum ad magnum quendam scusm, & narrauit ei rem quae fuerat facta. Et respondens senex, dixit ei. Sede mecum in spelunca & ieiuna tres hebdomadas continuas, & ego DEVM deprecor pro te. Et laborauit senex pro fratre illo, & deprecatus est Deum dicens. Obsecro Domine, dona mihi animam hanc & suscipe poenitentiam eius. Et exaudivit orationem eius Deus. Et cum completa fuisset prima hebdomada, uenit senex ad illum fratrem, & interrogauit eum dicens. Aliquid ne uisidisti? Et respondens frater dixit. Etiam, Vidi columbam sursum in altitudine coeli, contra caput meum stantem. Et dixit ei senex, Attende tibi metipsum, & deprecare Deum attente. Secunda uero hebdomada uenit senex iterum ad fratrem & interrogauit eum dicens. Vidisti ne aliquid? Et respondit. Vidi columbam uenientem iuxta caput meum. Et praecipit ei senex dicens. Sobrius esto mente & ora. Et completa tertia hebdomada, uenit iterum senex, & interrogauit eum di-

CENS.

cens. Ne aliquid plus uidisti? At ille respondit dicens. Vidi columbam que uenit & statit super caput meum, & intendi manum meam ut tenerem illam, illa autem surgens intrauit in os meum, & gratias agens Deo, senex dixit fratri. Ecce suscipit Deus poenitentiam tuam. De cetero attende temetipsum, & esto sollicitus. Et respondens frater dixit. Ecce ammodo tecum ero, donec moriar.

A L I V D.

Fuit quedam meretrix nomine Thais, tanta pulchritudinis, ut multi propter eam uenditis substantijs suis pene ad ultimam peruenirent paupertatem, & amatores sui pro zelo litibus inter se confertis, frequenter puelle limina sanguine inuenenum replebantur. Quod cum audisset Abbas Paphnucius, sumpto habitu seculari & uno solido, profectus est ad eam ad quandam ciuitatem Aegypti, deditq; ei solidum quasi pro mercede peccandi. Illa accepto precio, ait illi, Ingrediamur domum. Cum autem ibi essent & lectum preciosis uestibus stratum ascendere inuitaretur, dicit ad eam. Si est interius cubiculum, in ipsum eamus. Illaq; dixit. Est quidem cubiculum ubi nullus ingreditur, sed Deo non est locus, qui diuinitatis eius oculis abscondatur. Quod cum senex audisset, dixit ei. Et scis esse Deum? Cum

POENITENTIAE

Cum autem respondisset se scire Deum & regnum
futuri seculi, nec non & tormenta peccatorum.
Dixit ei senex, Si ergo haec nosti, cur tantas ani-
mas perdidisti, ut non solum pro tua, sed & illo-
rum animabus reddita ratione damneris? Illa vero
haec audiens prostrata ad pedes Abbatis Paphu-
tij, exorabat dicens. Scio esse poenitentiam patet,
& confido remissionem peccatorum sortiri, te ex-
orante. Tantum peto tribus horis indatis,
ut post hoc ubi iusseris, ad te ueniam, et quodcumq;
praeeperis faciam. Cumq; locum illum Abbas con-
stituisset quo uenire deberet, illa collectis omnibus
quae cumq; ex peccato susceperat, perlatisq; in mes-
diam ciuitatem combussit, clamans. Venite omnes
qui peccastis mecum, & uidete quomodo ea quae
mibi contulistis, exuram. Erat autem precium eor-
um bonorum, quadringentarum librarum auri.
Cumq; omnia consumpsisset, in locum quem ei
Abbas constituerat, perrexit. Quem ille, reperto
uirginum Monasterio, in cella parua claudens,
ostium cellae plumbo signauit, paruaq; fenestram
reliquit, per quam ei uictus modicus inferretur,
insitq; omnibus diebus parum panis & paululum
aque à ministris ministrari. Cum autem senex
ostio plumbato discederet, ait Thais. Quo iubes
pati

pater, ut ex naturali meatu, aquam meam fundam? At ille respondit. In cella. Sic enim digna es. Cum iterum quemadmodum Deum deberet orare inquireret. Dixit ei senex. Non es digna nominare Deum neq; in labijs tuis nomen diuinitatis imprimere, sed nec ad coelum manus expandere, quoniam labia tua iniquitate sunt plena & manus tuae sordibus inquinatae, sed tantummodo incumbens contra orientem aspice, hunc sermonem semper iterans, qui me plasmasti miserere mei. Cum ergo tribus annis ita fuisset inclusa, condoluit ei Abbas Paphnucius, & mox profectus est ad Abbatem Antonium, ut ab eo requireret, si remisisset illi Deus peccata an non. Cum ergo causam rei narrasset, conuocatis discipulis suis Abbas Antonius praecipit, ut illa nocte omnes uigilarent, & in oratione persisterent singulatim, quatenus uni alicui ex his declararet Deus causam pro qua Abbas Paphnucius uenerat. Cum ergo singuli secessissent & incessanter orassent, Abbas Paulus maior discipulus beati Antonij Abbatis, uidit subito in caelo lectum preciosis uestibus adornatum, quem quatuor uirgines clara facie custodiebant. Cuiq; Paulus intra se diceret. Non est haec gratia alterius, nisi patris mei Antonij, uox ad eum diuina facta est.

non

POENITENTIAE

Non patris tui Antoni, sed Thaidis meretricis
 quod cum mane factus Abbas Paphnucius cum
 gnita Dei voluntate Abbas Paphnucius cum
 thio discessit & profectus ad Monasterium, in quo
 erat inclusa, ostium quod obstruxerat, dissipavit.
 Illa vero petebat ut adhuc permaneret deum
 clusa. Cum uero aperuisset ostium dixit. Egredere
 quoniam Deus dimisit tibi peccata tua. Illa
 spondit testor Deum quoniam ex quo huc ingressus
 sum, ex omnibus peccatis meis feci uelut sarcinam,
 & statui ante oculos meos, Et sicut non desistit
 anhelitus de naribus meis una hora, sic nec desistit
 ferunt peccata mea ab oculis meis, sed stebam illa
 semper considerans. Cui Abbas respondit, Non
 propter poenitentiam tuam dimisit tibi Deus pec-
 cata tua, sed quia semper hunc timorem habuisti
 in animo, Et cum eam inde eduxisset, quindecim
 dies superuixit tantum & quiescit in pace.

ALIVD.

Quidam frater sedebat in cella in Aegypto
 magna humilitate precipuus. Habebat autem for-
 rorem in ciuitate meretricem, quae multis anima-
 bus perditio fuerat. Frequenter ergo monachos
 senes fratrem illum, & uix potuerunt ei persuade-
 dere, ut ueniret ad eam, quatenus per admoniti-
 onem

bonem edis posset peccatum quod per eam fiebat
terminari. Dum ergo ueniret ad locum, quidam ex
notis uidens eum, precepit & nunciauit mulieri
dicens. Ecce frater tuus uenit ad te de Eremito.

Illam autem præ gaudio relictis amatoribus suis
quibus ministrabat, capite discooperto ad occur-
rendum fratri egressa est. Et cum uidisset eum,
cum tentaret illum amplecti dixit ei ille. Soror
mea carissima, parce iam anime tue, quoniam
propter te multi percunt. Considera quanta habe-
as tormenta preparata, nisi cito poenitere festi-
naueris. Illa autem contremiscens dicit ad eum.

Et scis frater, quia est mihi salus, uel ammodo?
Cui ille dixit. Si uolueris, adhuc salus tibi est. Illa
autem iactans se ad pedes fratris sui, petebat ut
eam secum duceret in desertum. Cui frater suus di-
xit. Vade & cooperi caput tuum, & sequere me.

Cui illa respondit. Eamus ait uelociter, Oportet
enim me deformare, & inter homines potius nudo
capite deambulare, quam in officinam peccati mei
iterum ingredi. Dum autem pariter ambularent,
monebat eam frater ad poenitentiam. Videns au-
tem ille, quia quidam fratres obuiarent ei, dicit
ad eam, Quoniã nec dum omnes sciunt, quod soror
mea sis, parum de uia secede, donec isti transeant.
Quod

POENITENTIAE

Quod cū fecisset, postquam transfierunt illi, inuenit eam frater suus dicens. Veni soror mea, curam tuam nostram, illa autē non respondit ei. Perquirens ergo ille, inuenit eam mortuam, & vestigia pedum eius plena sanguine. Erat enim discalciata. Tunc ille flens & euulans nunciavit senioribus patribus omnia quae facta fuerant. At illi contendebant inter se de saluatione eius. Manifestavit autem Dominus uni seni de ipsa, eo quod nulla cura illi fuit de re corporali sed ut proprium uulnus sanaret, neglexit omnia sua, & suspirauit grauius, & fleuit pro peccato suo, propterea suscepit Deus poenitentiam eius.

ALIUD.

Narrauit iterum idem senex de quodam Episcopo, ut maxime ex eo fiduciam capiamus, quam facilis sit Deus ad ueniam, si tantum nos poeniteat peccatorum. Nunciabatur igitur à quibusdam eidem Episcopo, inter fidelium turmas duas consistere mulieres, quae abrupta seculi gradendo impudice inuenirentur & uiuerent. Episcopus autem ex his quae ei nunciata sunt, commotus, suspicatus est, ne forte & aliae huiusmodi essent & ad deprecandum Deum se conuertit, certus inde rogans effici, quod & meruit. Post diuinam curam
illam

Illam atq; terribilem consecrationem, dum accederent singuli ad participandum sancti mysterij Sacramenta per uultus eorum cernebat animas, quibus inaqueq; subiaceret peccatis. Et peccatorum quidem hominum uidebat facies nigras, quosdam uero ipsorum tanquam ab aestu exustas facies habentes, oculos autem rubeos ac sanguineos, iustos autem uidebat claros aspectu, & candidos amictu. Et alij quidem dum acciperent corpus Domini exurebantur & incendebantur, alij autem sicut lumen efficiebantur in se, & per os ingressum omne eorum corpus illustrabat, Erant autem inter ipsos etiam qui solitariam uitam elegerant, & hi qui in coniugijs erant, qui & ipsi ita esse uidebantur. Deinde conuertit se & cepit etiam mulieribus ipsa distribuere mysteria ut cognosceret quales & ipsarum essent anime, & uidit simili modo fieri nigras atq; rubeas facies earum, sanguineas quoq; & albas. Inter ipsas autem adueniunt & ille due mulieres que accusate erant apud eum, propter quas maxime ad hanc precem & prouidentiam uenerat. Cernit autem ipsas dum accedunt ad sanctum mysterium clarum habentes uultum & honorificum, candida quoq; stola circumamictas. Deinde cum & ipse participatæ

Ii

fuiſſent

POENITENTIAE

fuisse mysteria Christi, factae sunt uelut à
 ne illustratae. Rursum Episcopus ad solutam
 rem conuertebat, supplicans Deo, discere cupit
 modum reuelationum quae ei demonstratae fuerant.
 Astitit autem Angelus Domini, & de singulis
 interrogare praecipiebat. Sanctus uero Episcopus
 continuo de illis duabus sciscitabatur mulieribus
 si uera esset illa prima accusatio an falsa. At uero
 Angelus affirmabat omnia uera esse quae dicta de
 eis erant. Episcopus quoque ait ad Angelum, Et
 quomodo in perceptione corporis Christi stant
 de erant facies earum, albam etiam stolam habebant
 lumineque fulgebant non paruo? Ait autem ei
 Angelus. Eo quod poenituerint de actibus suis &
 discedentes ab his, lachrymis et gemitibus, atque ele
 mosinis pauperum, per confessionem diuinam uer
 ruerunt numerum, de cetero nequaquam in his
 dem malis se casuras promittentes, si tantum de
 prioribus delictis ueniam mereantur, & metue
 runt per hoc diuinam immutationem & à criminibus
 absolutae sunt, & uiuent deinde sobrie & in
 ste ac pie. Episcopus autem mirari se dicebat, non
 tantum de immutatione earum, hoc enim multis
 contigit fieri, sed de DEI dono, qui non solum eas
 tormentis minime subicit, sed etiam tantam eis
 donat

Confessi
 onem ne
 hic intel
 ligas enu
 meratio
 nem pec
 catorum,
 sed agni
 tionem
 peccato
 rum & si
 dem re
 missionis
 peccatorum
 propter si
 dum Dei.

Donare dignatus est gratiam. Ait autem ad eum
 Angelus. Admiraris hoc iuste quasi homo, Domi-
 nus autem omnipotens ac Deus noster ac uester
 cum naturaliter sit bonus ac misericors, hos qui de-
 scedunt à proprijs delictis, & per confessionem
 accedunt ad eum, non tantum perire non patitur,
 sed etiam furorem suum aufert ab eis, & honore
 dignos facit. Etenim sic Deus dilexit mundum, ut
 filium suum unigenitum daret pro eo. Quia igitur
 cum inimici essent homines mori pro eis elegit,
 multo magis domesticos effectos eos & poeniten-
 tiam agentes super his quæ gesserant, absoluit à
 poenis, & eis quæ ab ipso preparata sunt bona
 prestabit perfruenda. Hoc ergo scito, quia nulla
 delicta hominum uincunt clementiam Dei tantum,
 ut per poenitentiam ea quæ pridem quis gesserat
 mala abluat actibus bonis. Cū enim sit misericors
 Deus, scit infirmitatem generis humani & passio-
 num fortitudinem & Diaboli potentiam atq; astu-
 tiam & lapsis hominibus in peccatis quasi filiis
 ignoscit, & expectat correctionem eorum, patie-
 ntiam habens in ipsis, conuertentibus uero atq;
 eius exorantibus bonitatem tanquam infirmis com-
 patitur, & absoluit confestim uincula eorum, &
 donat eis bona quæ preparata sunt iustis. Ait
 autem Episcopus ad Angelum.

P O E N I T E N T I A E

Obsecro te, dic mihi etiam uultuū differentia, quibus peccatis unusquisq; eorum subiaceat, etiam de his cognoscens ab omni liberer ignorantia. Angelus autem dixit ad eum, Hi quidem quibus splendido atq; hilari uultu sunt in sobrietate et castitate et iusticia uiuunt, modesti quoq; et modestolentes ac misericordes sunt. Hi uero qui nigrae habent facies, fornicationis et libidinis operarii sunt, ceterisq; sceleribus et delictis implicati. Hi uero qui apparuerunt sanguinei atq; rubei, in malignitate et iniusticia uiuunt, et amantes detractiones, blasphemias, dolosi, et homicidae sunt. Rursum dicit ei Angelus. Adiuua eos, siquidem salutem eorum desideras. Propterea etiam uernisti orationum tuarum effectum ut uidendo discas discipulorum tuorum peccata, et per admonitiones atq; obsecrationes meliores eos per poenitentiam facias, et quoq; qui pro ipsis mortuus est et resurrexit a mortuis IESU CHRISTO Domino nostro gratum facias. Quantaecunq; igitur tibi caritas et studium et dilectio circa Dominum tuum Christum Iesum, omnem eorum gere prudentiam ut conuertantur a proprijs peccatis ad commune Dominum et manifesta quibus delictis subiaceant, ne propriam desperent salutem. Ex hoc

Officium
Episcopi.

hoc poenitentibus quidem illis & conuertentibus ad Deum animabus eorum salus erit & epulatio futurorum bonorum, tibi uero erit plurima merces imitanti Deum tuum, qui caelos quidem reliquit & in terris demoratus est pro salute hominum.

ALIVD.

Interrogatus est senior à quodam militante, si Deus reciperet poenitentem. Qui cum eum pluribus edificasset sermonibus, postremo ait ad eum, Dic mihi dilectissime, si chlamis tua conscissa fuerit, proijcis ne eam, qui respondens ait, Non, sed refartiens utor ea, Dicit ad eum senior, Si ergo tu parcis proprio uestimento, Deus suae imaginis non indulgeret ?

ALIVD.

Aliam aequè singularem uirum uidimus per uo turgurio in quo non nisi unus recipi posset habitantem, huic Lupa solita erat astare coenanti, nec facile unquam bestia fallebatur, quin illi ad legitimam horam refectionis occurreret, & tam diu pro foribus expectaret, donec ille panem, qui in coena supererat, offerret. Illa manū eius lambere solita, atq; ita quasi impleto officio & prestita consolatione discedebat, sed forte accidit, ut san-

P O E N I T E N T I A E

Etus ille dum fratrem qui ad eum uenerat abire
 abeuntem, diuitius abisset, & non nisi sub
 remearet interim bestia ad consuetum illud tem
 pus coenae occurreret, uacuum cellam cum fami
 liarem patronum abesse sentiret, ingressa est, curio
 sius explorans, ubi nam esset habitator, casu con
 uentum cum panibus quinq; palmicia fiscella pende
 re, ex his unum sumit & deuorat, deinde perpetrato
 scelere, discessit. Regressus Eremita, uidit sportu
 lam dissolutam, non constantem panum numero,
 damnum rei familiaris intelligit, ac prope in
 panis assumpti fragmenta cognoscit, sed non erat
 incerta suspicio, quae furtum persona fecisset. Er
 go cum sequentibus diebus secundum consuetudine
 nem bestia non ueniret, nimirum audacis facti con
 scientia ad eum uenire dissimulans, cui fecisset, in
 iuriã, egre patiebatur Eremita se abumne solatio
 destitutum, postremo illius oratione reuocata, se
 ptimum post diem affuit, ut solebat ante fores coe
 nanti. Sed ut facile cerneres uerecundiam peni
 tentis non ausa propius accedere, deiectis profuna
 do pudore in terram laminibus, quod palam li
 cebat intelligi quandam ueniam precabatur.
 Quam illius confusionem miseratus Eremita, in
 uocet eam propius accedere, ac manu blanda caput
trist

iste permulcet, deinde pane duplicato eam refect, ita indulgentiam secuta, officij consuetudinem, posito moerore reparavit. Intuemini quæso Christi etiam in hac uirtutem, cui sapit omne quod, rutum est, cui mite est omne quod scuit, Lupæ officium prestat, bestia furti crimen agnoscit, in seio pudore confunditur, uocata adest, caput rebet, & habet sensum indultæ sibi ueniæ, sicut uidorem gessit errati. Tua hæc uirtus Christe, ua hæc Christe miracula, Etenim que in tuo nomine operantur serui tui, tua sunt mirabilia, & in hæc ingemiscimus quod maiestatem tuam fere sentiant homines non uerentur.

PIOS HIC AFFLIGI,
ut postea floreat, & econtra
impios hic florere, ut in altera uita affligantur.

Narrauit alter patrum quidam, Quia erat aliquis solitarius in Eremitio Nylopoles, & ministrabat ei quidam secularis, sed fidelis, Erat autem in eadem ciuitate homo qui erat diues et impius,

ii 4

Contigie

PIOS HIC

Contigit ergo ut moreretur ille diues & deduce-
bat eum tota ciuitas simul, & Episcopus cum lam-
padibus, Egressus autem & ille qui ministrabat
illi solitario secundū consuetudinem portans ei pa-
nes, & inuenit quia comederat eum belua, Et ce-
cidit in faciem suam in conspectu Domini dicens.
Non surgam hinc donec demonstretur mihi à
Deo que sint hæc. Quia ille quidem impius talem
apparatum habuit in deducendo, hic uero qui ser-
tuit Deo die noctuq; ista pertulit. Et ecce angelus
Domini ueniens dixit ei, Ille impius habuit paruum
bonum in hoc seculo, & recepit illud hic, ut illis
nullam requiem inueniat, isto autem solitarius, qui
homo erat ornatus ad omnem uirtutem, habebat
uero & ipse ut homo modicum aliquid culpe, &
recepit hic illud, ut ibi inueniatur purus coram
Deo. Et ita consolatus in his uerbis abiit, glori-
ficans Deum super iudicia eius, quia uera sunt.

ALIVD.

Narrat quidam senex dicens, quia erat quæ-
dam uirgo prouecta etate, ualdeq; profecerat in
timore Dei, & interrogata est pro me, que res ad
eam adduxerat conuersationem. At illa ingemi-
scens, ita coepit dicere. Mihi quidem numerande
pater cum adhuc essem paruula, erat pater mode-
stus ac

Itus ac mansuetus moribus, debilis uero & infir-
 mus corpore, qui ita uixit, curam sui agens, ut
 uix aliquando in publico uideretur ab his, qui in
 eodem habitabant uico. Terram suā autem assidue
 operabatur, & ibidem semper occupabat uitā su-
 am. Si quando fortassis sanus fuisset, fructus cul-
 turae suae domum portabat. Plurimum autem tem-
 poris in lecto & languoribus detinebatur, tantaq;
 erat taciturnitas, ut ignorantibus eum sine uoce
 crederent esse. Mater uero mihi erat econtrario
 curiosa absq; modo, atq; ultra omnes mulieres quae
 erant in regione hac turpior. Sermones uero eius
 ita ad uniuersos mouebantur, ut putaretur omne
 corpus ipsius lingua esse, lites frequentius com-
 mittebantur ad omnes ab ipsa, in ebrietate autem
 uini cum uiris luxuriosis demorabatur. Dispensa-
 bat autem & ea quae intus domi erant tanquam
 meretrix pessima, ut etiam substantia multa ualde
 non potuerit nobis sufficere. Nam huic à patre
 meo delegata erat dispensatio domus. Corpus au-
 tem suum ita turpitudine abutebatur, ut pauci de
 uico ipso potuissent effugere libidinem eius. Nun-
 quam corpori eius morbus occurrit, nec dolorem
 aliquem sensit uel aliquantulum, sed à natiuitate
 usq; ad ultimum diem suum, integrum sanumq;
 corpus

PIOS HIC

corpus suum possedit. Inter hec contigit ut pater
 meus longa egritudine fatigatus, moreretur, &
 continuo aer commotus est, & pluuia & choru-
 scationes atq; Tonitrus aerem conturbabant &
 neq; nocte neq; die Imber cessando triduo super le-
 ctum sine sepultura fecit eum manere, ita ut ho-
 mines uici illius mouentes capita admirarentur,
 quod tantum malum uniuersos lateret dicentes.
 Siccine DEI inimicus erat iste, ut nec terra eum
 recipiat ad sepulturam. Sed tamen ne intra do-
 mum membra eius dissoluta ingressum habitantia
 bus probiberent, imminente adhuc aëris tempe-
 state & pluuia descendente, uix aliquo modo se-
 pulture eum tradidimus. At uero mater mea post
 hec licentia plurima accepta cum improbitate
 maxima corporis sui libidine utebatur, & prosti-
 bulum deinceps faciens domum nostram, in tanta
 luxuria uixit atq; delitijs, ut dum adhuc paruula
 essem, deficeret nobis substantia nostra. Vix enim
 aliquando cum timore sicut mihi uidetur mortali-
 tatem, tantam meruit funeris prosperita-
 tem, ut etiam putaretur aër simul in exequijs
 deducere funus illius, Ego autem post obitum eius
 puellari egressa etate & desideria titillationis
 corporis mei, ieiunijs refrenans, quadam die ad
 uesperam

desperam ut fieri solet cogitare ceppi atq; confide-
 rare cuius uitam magis eligerem imitandam, utrius
 matris aut patris qui modeste & mansuete ac So-
 brie uixit. Sed rursus cogitabam illud, quia nihil
 in uita sua consecutus sit boni pater meus, sed per
 omne tempus infirmitate & tribulatione consum-
 ptus est, & ita finem suū accepit, ut nec sepulturā
 eius terra reciperet, Si igitur bona esset huiusmodi
 conuersatio apud Deum, quare ergo tanta mala
 affecutus est qui sic uiuere delegit? Sed
 bonum est inquit cogitatus meus sicut mater
 mea uixit, me quoq; uiuere, tradere uoluptati &
 luxurie ac libidini corpus meum. Etenim nullum
 opus illa turpe prætermisit, in ebrietate omne tem-
 pus incolumis atq; prospere degens, itaq; uitam
 suam expleuit. Quid ergo? Sic oportet me uiuere
 sicut mater. Melius est enim proprijs oculis cre-
 dere, quæ ueritate manifeste sunt cognita & nihil præ-
 termittere. Et cum hoc placuisset mihi miseræ,
 eiusdem me constituere uitæ, superuenit nox &
 continuo mihi sopor accessit. Post hos sermones
 astitit mihi quidam, grandis quidem corpore, aspe-
 ctu autē terribilis, deinde intuendo me perterrens
 iracūda uisione et aspera uoce interrogabat me di-
 ces. Dic mihi, inquit, qui sunt cogitatus cordis tui

Ego

PIOS HIC

Ego autem aspectu eius & habitu tremefacta, neq;
aspicere in eum audebam. Maiori uero uoce usus,
iterum insit ut ea que mihi placerent sibi proman-
scierem. Ego autem pre timore dissoluta & om-
nem oblita cogitatum nihil esse dicebam. Ille uero
neganti mihi reuocabat ad memoriam uniuersa
que in corde meo meditata fueram. Ego autem
conuicta ad preces conuersa, supplicabam ueniam
consequi, & causam ei narrabam huiusmodi cogita-
tatis. Qui ait mihi. Veni ergo & uide utrosq;
patrem scilicet & matrem, & cuius deinde uolueris
tibi elige uitam. Et apprehendens mihi manum
trahabat me. Ducens autem me in quendam campum
magnum, habentem paradisos multos, & di-
uersos fructus, uariasq; arbores, & pulchritudinis
inmenarrabilem, & introduxit me illuc. Occurrens
autem mihi pater meus amplexatus est in
me, & osculabatur, filiam me uocans. Ego uero
circumplexa eum rogabam ut manerem cum ipso.
At ille. Nunc inquit non potes hic esse, si uero uolueris
mea uestigia sequi, uenies huc non post multum
tempus. Cum autem adhuc ego deprecarer, ut
manerem cum ipso, trahens me rursus manus
ibi me duxerat, uenit ait, ostendam tibi & matrem
tuam que in igne exurit, ut scias ad cuius
eorum

torum imitationem declinare uelis uitam tuam.
 Stantes autem me in domo tenebrosa, atq; obscu-
 ra, omni stridore & perturbatione repleta, ostendit
 mihi fornacem ignis ardentem, & picem fero-
 uentem, & quosdam illic terribiles aspectu stan-
 tes super fornacem. Ego autem inspiciens deorsum,
 uideo matrem meam in fornace usq; ad collum de-
 mersam, stridentem dentibus & igne ardentem,
 & uermium multorum foetorem fieri. Videns au-
 tem me mater, cum ululatu clamat filiam me uo-
 cans, heu me filia de proprijs operibus & peccatis
 meis hec patior, quia quasi deliramenta mihi uide-
 debantur uniuersa, quae de sobrietate erant. Opera
 enim fornicationis & adulterij non uidebantur
 mihi habere tormenta, ebrietatem quoq; & luxu-
 riam non arbitrabar lucrari poenas, & ecce pro-
 pter exiguas delicias, quanta exoluo tormenta,
 ecce pro contemptu Dei quales recipio mercedes.
 Apprehenderunt me uniuersa immobilia mala,
 Nunc tempus auxilij o filia, nunc recordare nutri-
 mentorum, quae a me consecuta es, nunc retribue
 beneficium si quid boni aliquando a me accepisti.
 Miserere mei filia, quia in igne ardeo, & ab ipso
 igne non consumor, miserere mei, quia in huius-
 modi cruciatibus examinor. Miserere mei filia,

&

Et porrigens manum tuam, educ me de locis
 Me autem recusante, hoc facere propter eos, qui
 ibi astabant rursum cum mater clamabat. Filia
 mea adiuua me, et noli despicere sicutum propria
 matris tue. Memento doloris mei in die parturi-
 entis te, et ne me despicias quae gehennae ignibus
 deperes. Ego autem à uoce eius lacrymis com-
 mota, humanum aliquid patiebar, et coepi cum
 clamore condolens ei ingemiscere. Exurgentes
 uero hi qui in domo mea erant, et accendentes
 ignem causum mugitus mei interrogabant. Ego
 autem narraui eis quae uideram, et sic iam unum
 hoc deliberaui, ut patris mei sequeretur uitam certa
 facta per ineffabilem misericordiam Dei, quia pe-
 nae repositae sunt his, qui male uiuere non metuunt.
 Alia siquidem multa beata uirgo ex ipsa uisione
 cognoscens per reuelationem Dei, multam esse à
 Deo, et bonorum operum retributionem, et
 malorum actuum et turpis uitae maximas esse
 poenas, annunciabat. Ideoque dilectissimi,
 efficiamur melioris consilij nobismet
 ipsis, ut beati fieri sine fine
 possimus.

CONTRA

CONTRA PRÆSUMPTIONEM sanctitatis.

Dixit Abbas Mutues. Quantum homo Deo
 appropinquauerit, tantum se peccatorem
 uidebit. Esaias enim propheta uidens Dominum,
 niserum se & immundum uocauit. Nos ergo non
 simus hic sine sollicitudine. Dicit enim scriptura,
 Qui stat, uideat ne cadat. In incerto enim naui-
 gamus in hoc mundo, sed nos quidem quasi in
 tranquillo mari nauigare uidemur, seculares uero
 quasi in periculosis locis. Nos quasi in die sole ius-
 titie illustrati, illi uero in ignorantia quasi per
 noctem, sed frequenter contingit, ut secularis in
 tenebrosa nocte nauigans, propriam nauim sal-
 uet, nos autem dum in tranquillo nauigamus, se-
 pius ex ipsa securitate negligimus, & primum hu-
 militatis gubernaculum relinquentes, saepe pericu-
 losa naufragia patimur. Sicut enim impossibile est
 nauim firmam fieri sine clauis, ita impossibile est
 hominem sine humilitate saluari. Idem dixit. Hu-
 militas nec ipsa irascitur, nec alios permittit iras-
 sci. Idem dixit, Humilitas est, si quando peccauerit
 in te frater tuus, antequam poeniteat ille, in-
 dulsis ei.

Aliud

CONTRA PRÆA

ALIVD.

Item Beatus Antonius cum in cella propriè oraret, uenit ad eum uox dicens, Antoni nondum peruenisti ad mensuram coriarij, qui est in Alexandria, Quo audito, senex surgens mane, arrepto baculo in ciuitatem Alexandriam festinus uenit. Cuius ad designatum hominem fuisse ingressum, ille uiso tanto uiro obstupuit. Cui senex dixit. Refer mihi opera tua, quia propter te relicta Eremitico huc ueni, Qui respondens ait, Nescio me aliquando aliquid boni perpetrasse, Vnde ex cubili proprio, mane consurgens antequam in opere meo resideam, Dico quod omnis hæc ciuitas à minore usque ad maiorem ingrediuntur regnum Dei, quod me sint iustiores, Ego autem solus propter peccata mea poena sempiterna dignus forem, nisi me propter misericordiam Dei saluari crederem, Quod uerbum antequam quiescam sero, ex cordis mei recensero ueritate, Quod audiens beatus Antonius, respondit, In ueritate fili sicut bonus artifex sedens in domo tua cum requie regnum Dei adeptus es, ego autem uelut sine discrimine omne tempus meum in solitudine conuersatus, nec dum uerbi tui assumpsi mensuram.

ALIVD

ALIVD.

Abbas Ramon in ipsa hora quando transibat
 im de corpore, dixit alijs uiris sanctis astantibus
 ibi, Quia ex eo quo ueni in hunc locum solitudi-
 nis & fabricaui mihi cellulam, & habitauim in ea,
 extra manuum mearũ laborem non recolo me con-
 nediſſe panem, neq; me loquutum fuiſſe sermonena
 quem me protuliſſe poeniteret, uſq; in hanc horam,
 & ſic uado ad Dominum, quomodo qui nec initio
 um ſeruiendi Deo adhuc ſeccrim.

ALIVD.

Abbas Agathon dum moreretur, per tres die-
 es oculos apertos tenuit, non eos mouens, fratres
 autem tangentes eum dixerunt, Vbi nunc es Ab-
 ba? At ille dixit, In conſpectu iudicij Dei ſto, Et
 licunt ei fratres, Nunquid & tu times? Quibus
 ille reſpondit, Interea quantum fuit ad uirtutem
 meam, ſemper conſideraui, ut mandata DEI mei
 facerem, Sed homo ſum, & unde ſcio, ſi opera
 mea Deo placent? Cui fratres dixerunt, Non con-
 fidis in opera tua, quia ſecundum Deum ſunt? At
 ille reſpondit, non confido in conſpectu DEI, quia
 aliud eſt iudicium Dei, & aliud hominum.

ALIVD.

Abbati Syſoia cum tempus dormitationis eius

K k

adueniſo

CONTRA PRAE

aduenisset, & multi alij senes conuenissent, uide-
 runt faciem eius fulgore quodam radiantem, &
 dicit eis ipse, Ecce Abbas Antonius uenit ad nos,
 Et post parum ait, Ecce & chorus Prophetarum.
 Et iterum facies eius clariore luce aspersa est, Et
 dixit **Os**, Beati quoq; Apostoli assunt, Visusq; est
 eum quibusdam loqui. Cum ergo postularent ab eo
 patres, ut cum quibus loqueretur, ediceret, ait ille,
 Angeli inquit uenerunt auferre animam meam &
 supplico illis, ut paululū me pro poenitentia agenda
 sustineant. Dicunt autem ei patres, Tu iam nos
 indiges poenitentiam agere Abba, At ille respon-
 dit. In ueritate dico uobis, quia nec initium poeni-
 tentiae me reminiscor arripuisse. Ex quo dicto sen-
 serunt quod in timore Domini esset perfectus, Tunc
 in splendore solis effigie eius relucente, dicit ad eos
 ipse, Videte uidete, quia Dominus uenit, In hoc
 sermone reddito spiritu, omnis locus ille grato
 odore repletus est.

A L I V D.

Quid dicam de illis duobus fratribus, qui hāc
 bitantes ultra illam Eremū ubi quondā fuerat be-
 atus Antonius commoratus, minus cauta discreti-
 one permoti, cuntes per extentam solitudinis uas-
 tilitatem, nullam escam penitus sumere decreue-
 runt, nisi

vident, nisi quam per semetipsum illis Dominus pre-
 stuisset? Cunque errantes eos per deserta, & desi-
 cientes iam fame, conspexissent à longe Mazites,
 quæ gens cunctis nationibus immanior atque crudes-
 lior est, non eos ad effusionem sanguinis, desideri-
 um prede, sed sola ferocitas mentis instigat. Visis
 ergo eis, contra naturam ferocitatis sue cum pa-
 nibus illis occurrerunt, tunc unus ex illis fratribus
 subueniente discretionem uelut à Deo porrectos sibi
 panes cum gratiarum actione suscepit, reputans
 escam sibi diuinitus ministrari, nec sine Dei iussu
 factum esse dicens, ut illi qui semper hominum san-
 guine gauderent, nunc deficientibus eis, uitæ sub-
 stantiam largirentur. Alius uero recusans cibum,
 uelut ab homine sibi oblatum, inediæ labore con-
 sumptus, mortuus est, quorum scilicet, quamuis
 initia ex reprehensibili persuasionem descenderint,
 unus tamen subueniente discretionem, id quod incau-
 te conceperat, emendasse cognoscitur, alius au-
 tem stulta præsumptionem perdurans, mortem quam
 Dominus ab eo auertere uoluit, ipse sibi sciuit.

SATISFACTIO PRO peccato improbata.

Kk 2

Frater

CONTRA SATIS

Frater quidam interrogavit Abbatem pastorem dicens. Feci peccatum grande, & mihi triennium poenitere, Dixit autem Abbas pastor. Multum est, Et dixit frater, Iubes ne unum annum, Et dixit iterum senex, Multum est, Qui autem presentes erant, dicebant, Vsq; ad quadraginta dies? Senex iterum dixit, multum est, Et adiecit dicens, Ego puto quia si ex toto corde homo poenituerit & non apposuerit facere iterum, unde poenitentiam agat, etiam triduanam poenitentiam suscipiat Deus.

ALIUD.

Remediū
malarum
cogitationum.

Interrogavit aliquando eum Abbas Ammon de immundis cogitationibus, quæ in corde hominis generantur, & de uanis desiderijs, Et dixit ei Abbas pastor, Nunquid gloriabitur securus sine eo qui incidit in ipsa? Et tu ergo nō eis porrigas manus, & ociose erunt. Interrogavit eundem sermonem Abbas Esaias, & dixit ei Abbas pastor, Sicut capsula plena uestibus, si dimissa fuerit tempore longo, putrescunt uestes in ea, ita & cogitationes in corde nostro, si non fecerimus eas corporaliter, tempore longo exterminabuntur aut putrescunt. Interrogavit Abbas Ioseph, Abbatem pastorem, de eadem re, Et dixit abbas pastor, Sicut clausus serpens

nel scor

Scorpio in uase, & obturatus, procedente tempore omnino moritur, ita malignæ cogitationes uæ studio Dæmonum pullulant, patientia eius cūmittuntur paulatim deficiunt.

SPIRITUALIA PRAEFERENDA carnalibus.

Quodam tempore cum beatus Antonius à sancto Athanasio Alexandria Episcopo propter consutationem Hæreticorum in urbem esset adductus, perrexit ad eum Didimus, uir eruditissimus captus oculis, Cūq; multa de scripturis sanctis loquerentur, inter ceteras sermocinationes, quas de sanctis uoluminibus habebant, cum Antonius miraretur ingenium eius & acumen animi eius collaudaret, sciscitans ait ad eum. Nam tristis es quod oculis carnis careas, Et cum ille pudore reticeret, secundo, tertioq; eum interrogans. Antonius, tandem elicuit ut merorem animi simpliciter fateretur, Cui Antonius ait. Miror prudentem uirum eius rei dolere damnum, quam formice & muscæ & culices habent, & non potius letari illius possessione, quam sancti & Apostoli meruerunt, Melius enim multo est spiritu uidere

Kk

3

quam

SVPERBIA ET

quam illos qui solo uisu per concupiscentiam p[er]
sunt hominem in interitum gehennae mittere.

SVPERBIA ET IN- anis gloria uitanda.

Quidam frater requisit Abbatem Pimo-
nium, melius esset remotius, an cum alijs
manere? Respondit senex, homo si semetipsum re-
prehenderit, ubiq[ue] potest persistere, si autem se
magnificet nusquam stat si cut scriptum est, qui se
existimat aliquid esse cum nihil sit, ipse se seducit.
Quicquid enim boni fecerit homo, ne exaltet in
eo, quid mox perdet illud.

ALIVD.

Abbas Macharius, si quis illum cum timore
uelut sanctum uirum uoluisset audire, susceptus,
nullum penitus à se, se percipiebat responsum. Si
quis uero uelut contumens eum, talibus uerbis
compelleret, Abba Machari, quando eras Came-
larius, et nitrum furabaris, nunquid non aspula-
bas à magistris, deprehensus n[on] furto, libenter ei
quicquid requisisset cum gaudio respondebat.

ALIVD.

Abbas Nesteron dum cum alijs ambularet
fratribus in deserto, uiderunt Draconem & fra-
gerunt. Dicit ei unus ex eis, Et tu times Abba?

¶

Cui senex. Non timeo fili, sed oportuit me fugere,
quia nisi fugissem cogitationem uanae gloriae, non
uitassem.

ALIVD.

Venit aliquando ad Abbatem Zenonem in
Syria aliquis frater Aegyptius, & coepit cogita-
tiones proprias accusare, presente sene. Ille autem
audiens hoc, admiratus dixit, Aegyptij quas habent
uirtutes celant, & uitia quae non habent,
manifestant. Syri autem et Graeci uirtutes quas non
habent predicant, et uitia quae habent, abscondunt.

ALIVD.

Quidam senex cum uenisset ad alium senem,
dixit, Ego mortuus sum huic saeculo. Cui ille alter,
Ne confidas in te, donec egrediaris de corpore hoc.
Nam et si dicis tu, quia mortuus sum, Diabolus ta-
men est, nec dum mortuus est, cuius innumerabiles
sunt male artes.

ALIVD.

Abbas Syriac, cum sedens presente fratre al-
tero factus esset in extasi, & altero audiente, ne-
sciens suspirasset, coepit poenitere ac dicere, indulge
mibi frater exproscio, nec dum enim me cognosco
esse Monachum, quia audiente altero suspiravi,
quotiens autem in oratione senex idem stans manus
suas erexit ad caelum, cito deponebat manus, pro-
pterea si alter praesens esset, ne hoc ipsum illi laude
constaret.

Kk 4 Aliud

SVPERBIA ET

ALIVD.

Quidam senex habitabat in inferioribus partibus Aegypti, & sedebat quiescens, Unus autem secularis religiosus ministrabat ei, Contigit autem ut filius secularis infirmaretur, Multis ergo precibus postulabat senem ut veniret ad domum suam, & faceret orationem pro infante, Exurgens vero senex, ambulabat cum eo, Ille autem praecessit & ingressus in domum suam dixit, Venite in occursum Anachorite, Quos cum senex uidisset à longe egressos cum lampadibus, sensit quod ad se venirent, & statim despolians se uestimenta sua, misit in fluium & cepit lauare stans nudus, Ille autem qui ministrabat ei, Videns hæc, erubuit, Et rogabat homines dicens, Reuertimini, Senex enim noster sensum perdidit, Et ueniens ad eum, ait illi, Abba quid est hoc quod fecisti? Omnes enim qui te uiderunt, dixerunt, quia Dæmonium habet senex, Cui ille, Et ego uolebam hoc audire.

ALIVD.

Idem alia vice uolebat eum aliquis uidere ex iudicibus, & praecesserunt Clerici dicentes ei, Abba prepara te, quoniam Iudex audiens opera tua, ueniet ad te, benedici cupiens à te. Ille autem dixit, Ita faciam, ego preparabo me, Vestitus ergo

Leo

Et Lebetone suo, & tollens panem & caseum in manibus, ascendit in portam & diuicatis pedibus sedens coepit manducare, Veniens autem cum officio suo Iudex, & uidens eum dixit, Iste est Anachoreta, de quo talia audiebamus? Et contem-
nens eum ita discessit.

ALIVD.

Idē dixit, Quando cogitatio superbiae uel certe uane gloriae te impugnat, perscrutare teipsum, si omnia mandata Dei seruasti, si inimicos diligis, si gaudes de gloria inimici tui, & contristaris in de-
fectione eius, si apud te habes, quoniam seruus inu-
tilis es, & quod plus omnibus hominibus sis pec-
cator, & neq; tunc tam grande aliquid sapias,
tanquam aliquid boni feceris, sciens quod elata co-
gitatio illa bona omnia dissoluit.

ALIVD.

Dixit senex euidam. Non apponas cor tuum aduersus fratrem tuum dicens, Quomodo tu amo-
plius sobrius es quam ille, & continentior? Sed
subditus esto gratiae Dei in spiritu paupertatis, &
per caritatem non fictam, ne spiritu exaltationis
perdas laborem tuum. Item dixit senex, Quan-
tumcunq; enim se deposuerit homo in humilitate,
tantum proficit in altum. Sicut enim superbia, si
ascenderit

TENTATIONES PRODESSI
ascenderit in cælum usq; ad infernum deducta
ita & humilitas, si descendit ad infernum, a
scendit ad cælum.

TENTATIONES prodesse sanctis.

Discipulus cuiusdam sancti senioris impu-
gnabatur à spiritu fornicationis, sed au-
xilante gratia Domini resistebat viriliter pessimi
& immundis cogitationibus cordis sui, ieiunij
& orationibus, & in opere manuum affligebat
se vehementer. Beatus autem senior videns eum
ita laborantem, dixit ei, Si vis a fili deprecor Do-
minum ut auferat à te istam impugnationem, Ille
vero respondens dixit. Video pater, quia etsi la-
borem sustineo, sentio tamen fructum in me pro-
ficere bonum, quia per occasionem impugnationis
hucus & amplius ieiunio, & amplius in vigilijs
& orationibus tolero. Veruntamen deprecor te
ut ores pro me misericordiam Domini, ut det mihi
virtutem, quatenus possum sustinere & certare
legitime. Tunc senior sanctus dixit ei, Ecce nunc
cognoui fili, quia fideliter intelligis, quod hoc spi-
ritale certamen per patientiam ad salutem etiam

*ā anime tue proficiat. Ita enim sanctus Aposto-
us dicit. Bonum certamen certavi, cursum consu-
raui, fidem seruaui, de cetero reposita est mihi
corona iusticie, non solum autem mihi, sed et
omnibus qui diligunt aduentum eius.*

ALIVD.

*Dicebat Abbas pastor de Abbate Ioanne breuē
statura, quia rogauerat Deum, ut tolleret ab eo
omnes passionēs, et fieret securus, et ueniens di-
xerit cuidam, uideo me quietum, et nullam has-
tentem pugnam, et dixit ei senex, uade et roga
Deum, ut iubeat in te moueri pugnam, quoniam
pugnando proficit anima, Et cum redisset pugna-
ul. erius nō et uis ut auferretur ab eo, sed dicebat,
Domine da mihi tolerantiam sustinendi pugnas.*

TENTATOS OPOR-
ret perseverare in certamine.

ET alius etiam frater impugnabatur ab im-
mundo spiritu fornicationis. Exurgens au-
tem nocte, abiit ad quedam sanctum et probatum
in uirtutibus seniore, et confessus est ei, quia pa-
tiebatur impugnationem ab spiritu fornicationis.
Hec cum audisset senior, consolabatur eum.
doctas

TENTATOS OPORTET

docens spiritualibus uerbis de uirtute patientie
cens, sicut scriptum est, uiriliter age & confortetur cor tuum, & sustine Dominum: Reuersus est frater ad cellulam suam, & ecce iterum impugnatio insistebat ei. Ipse autem festinauit denique pergere ad supradictum seniore. Videns autem eum senior, iterum docebat eum ut patienter & in selesse sustineret, dicebatque ei, crede fili, quoniam amittet tibi Dominus Iesus Christus auxilium de caelo sancto suo, ut possis superare passionem hanc. Confortatus autem frater monente sancto seniore, remeant ad cellulam suam, & iterum impugnatio ualde conturbabat cor eius. Et statim eadem hora noctis reuersus est ad seniore, & deprecabatur eum ut intentius pro eo Dominum exoraret, Dixitque ei senior. Ne pertimescas fili, neque resoluaris, neque abscondas cogitationes tuas, ita enim confusus spiritus immundus discedit à te, Nihil enim ita allidit uirtutem Demonum, quomodo si quis secreta immundarum cogitationum reuelauerit sanctis ac beatissimis patribus. Viriliter age fili, & confortetur cor tuum, & sustine Dominum. Vbi enim durior est pugna, ibi gloriosior erit & corona. Denique sanctus Propheta Iesaias dicit: Nunquid inualida est manus Domini ad saluandum,

aut

aut aggrauata est auris eius ut non exaudiat? Considera ergo filiole, quia certamen tuum expectat Dominus, tibiq; contra Diabolum dimicanti parat eternitatis coronam. Ideo monet nos sancta scriptura dicens, quia per multas tribulationes oportet nos introire in regnum caelorum. Hec autem audiens frater confirmatum est cor eius in Domino, & permansit apud seniore, noluitq; ultra reuerti ad cellam suam.

TENTATIS ADESSE diuinam opem.

Bato Abbati Moysi, qui habitabat in loco, qui appellabatur Petra, quodam tempore in tantum imposuit durissimam impugnationem Deo non fornicationis, ut non preualeret sedere in cellula sua, sed abiit ad sanctum Abbatem Isidorum, & retulit ei uiolentiam impugnationis suae, Cunq; de scripturis sanctis, Abbas Isidorus proferens testimonia, consolaretur eum, & ut ad cellulam suam reuerteretur, rogaret eum, noluit Abbas Moyses pergere ad cellulam suam. Tunc Abbas Isidorus pariter cum Abbate Moysi ascenderunt in superiora cellule suae, Et dixit ei Isidorus,
Respice

TENTATIS ADESSE

Respicit ad occidentem & uide, Cūq; respicentis uidit multitudinem Dæmonum uehementer cum furore perturbari, & quasi ad prelium paratos, festinantesq; pugnare. Dixit autem ei Abbas Isidorus, Respicit iterum ad orientem, & uide, Cūq; respiceret, uidit innumerabilem multitudinem sanctorum Angelorum, gloriosum & splendens super lumen Solis celestium uirtutum exercitum. Ait autem ei Abbas Isidorus, Ecce quos in occidente uidisti, ipsi sunt, qui etiam impugnant sanctos Dei. Nam quos ad orientem conspexisti, ipsi sunt quos ad adiutorium sanctis suis mittit. Cognosce ergo, quia plures sunt nobiscum, sicut dicit Heliseus Propheta. Verum etiam sanctus Ioannes dicit, Quia maior est qui in nobis est quam qui in hoc mundo, & his auditis, confortatur in Domino sanctus Abbas Moyses, & reuersus est in cellulam suam, gratias agens & glorificans Domini nostri Iesu CHRISTI bonitatis patientiam.

TENTATOS OPOR-
tet quoq; ipsos orare & non laxare frena tentationibus.

Abis

Alius etiam frater molestiam sustinebat ab spiritu fornicationis, Abijt autem ad quendam probatissimum seniore, & precabatur eum dicens. Pone tibi sollicitudinem beatissime pater, & ora pro me, quia grauiter me impugnat pasto fornicationis. Hec cum audisset senior, orabat intente diebus ac noctibus pro eo deprecans Domini misericordiam, Iterum autem ueniebat idem frater & rogabat seniore, ut magis intentius pro eo oraret. Similiter autem cum omni sollicitudine, beatus senior orabat intentius pro eo. Frequenter autem uenientem ad se Monachum, uidens senior, & deprecantem se ut oraret, ualde contristatus, mirabatur quia non exaudiret Dominus orationem eius, Eadem autem nocte reuelauit ei Dominus, que circa illum Monachum erat negligentie & ignauię resolutio, & delectationes corporeę cordis eius, Ita autem ostensum est sancto seniori. Vidit sedentem illum Monachum, & spiritum fornicationis in diuersis mulierum fornicis ante illum ludentem, & ipsum cum eis delectari. Videbat autem & Angelum Domini astantem, & indignantem grauiter contra eundem fratrem, quia non surgebat neq; prosternebat se in orationibus ad DEVM, Sed magis delectabatur cogitationibus suis.

Hec

TENTATOS OPORTET

Hec autem ostensa sunt per reuelationem sancto
seniori, cognouit autem quia culpa & negligetia
illius Monachi erat, ut non exaudirentur orationes
eius. Et tunc dixit ei senior. Quia tua culpa
est frater qui condelectaris cogitationibus malis,
impossibile est enim discedere a te spiritum fornicationis
immundum, alijs orantibus & Deum pro te
deprecantibus, nisi & tu ipse laborem assumes, in
ieiunijs & orationibus, & uigilijs multis cum gemitu
deprecans tu misericordiam suam & adiutorium
sue gratie prebeat tibi Dominus IESVS
CHRISTUS ut possis resistere cogitationibus malis.
Nam & Medici qui corporibus hominum medicamenta
conficiunt & adhibent, quamuis omnia cum summa
diligentia faciant, ueruntamen si ille qui infirmatur
a noxijs cibis, uel de alijs que solent ledere infirmitates
abstinere noluerit, nihil ei proficit cura & diligentia
& sollicitudo Medicorum. Similiter etiam & in anime
languoribus cuciet. Licet enim omni intentione & ex toto
corde, sancti patres qui sunt Medici spirituales exorent
misericordiam Domini saluatoris nostri pro eis, qui
orationibus eorum se postulant adiuari, nisi & ipsi
cum omni intentione mentis, tam in orationibus
quam in omni opere spirituali que Deo placita
sunt

sunt, fecerunt, non eis proficiunt negligentibus
 & resolutis, & de salute animæ minime cogitan-
 tibus orationes sanctorum. Et hæc audiens frater
 compunctus est corde, & cum omni sollicitudine
 secundum doctrinam senioris, tam in ieiunijs quam
 in orationibus & uigilijs semetipsum afflixit, &
 meruit misericordiam Domini, Et recepit ab eo
 spiritus immundæ passionis.

TENTATIONI BLAS- phemiæ quomodo re- sistendum.

Quidam frater impugnabatur à spiritu
 blasphemie, & erubescbat dicere, Et
 quoscunq; audisset magnos senes, pergebat ad eos
 ut illis declararet, sed mox cum peruenisset iterum
 uerecundabatur illis dicere, Cum ergo frequenter
 ad Abbatem Roëmen ueniret, uidit eum senex ha-
 bentem cogitationes, & dicit ei, Ecce frequenter
 uenis ad me habens cogitationes, & sic iterum re-
 meas, tecum illas reportans. Dic ergo mihi fili
 quid habes? At ille dixit, in blasphemia impugnat
 me Diabolus, & erubescbam dicere, Et mox ut
 aperuit, leuior fuit eius impugatio, Et dicit ei se-
 li nex,

CONFESSIO

Senex, Non contristeris fili, Quando hæc cogitatio ad te uenit, Dic, Ego hac causa non indigeo, hæc sphemata tua super te sit Sathanus. Hanc enim causam anima mea non uult. Quanteunque autem causa iam noluerit, non diu permanebit, Et ita sanatus frater ille discessit.

CONFESSIO TENTATIONUM salutaris.

Abbas Macharius dum in illa solitudine in aqua solus erat, maneret, inferior autem plena esset fratribus, sero per uiam circumspiciebat, et uidit Dæmonem uenientem in figura hominis, uestitum tunica linea perforata, et per singula foramina uascula parua dependebant. Et dicit illi senex, quo uadis maligne? Et respondit ei, Vado commouere fratres hos qui sunt inferius, Cui senex dixit, et propter quid tot uascula fers tecum, At ille dixit, Gustum fero fratribus, et ideo tanta fero, ut si unum displicerit, ostendam aliud, et si illud non placet porrigam aliud, et fieri non potest nisi unam ex ipsis aliquod placeat eis, Et hæc dictis, discessit, Permansit autem senex iterum uiam circumspiciens usque quo rediret, et cum rediret dicit ei.

Salueris,

Salteris, Dicit & ille. Quomodo istud mihi uer-
 bum dicitis, quia omnes mihi contrarij facti sunt,
 & nullus meis consilijs acquiescit, Et dicit ei se-
 nex, Ergo nullum habes amicum? At ille respon-
 dit, Vnum habeo amicum uel ipse consentit mihi
 & quotiens me uiderit conuertitur huc atq; illuc.
 Cuius nomen eius ab eo requisisset, ait. Quis
 Theopentus dicitur. Discedente illo, mox sur-
 rexit Abbas Macharius, & descendit ad inferio-
 rem Eremum, Quod cum audissent fratres, egressi
 sunt illi obuiam, & unusquisq; sperans, quod apud
 se maneret, preparauit se, At ille requirens cellam
 Theopenti, ad eum profectus est. Cuius cum gau-
 dio suscepisset, & essent uterq; simul soli, Dicit ei
 senex. Quemadmodum est tecum fili? At ille re-
 spondit, Orationibus tuis bene sum, Et senex ait,
 Non uos impugnant cogitationes, At ille respon-
 dit, Interim bene sum, Erubescerat enim dicere,
 Et dicit ei senex, Ecce quot annos sum in solitudi-
 ne, & ab omnibus honoror, & in hac etate cum
 sim senex, molestant me cogitationes mee, Res-
 pondit Theopentus, Crede mihi Abba, quia sic
 mihi & tibi faciunt, Tunc senex singulas cog-
 itationes quasi se impugnantés simebat usq; quo-
 tota illi Theopentus cōfiteretur, Post hæc dicit eis

TENTA: BLASPHEMIAE.

Quemadmodum ieiunas? At ille dixit ei, Vsq; ad nonam, Cui senex ait, Vsq; ad uesperam ieiuna, & de Euangelio uel de alijs scripturis sine cessatione semper aliquid meditare, & quotiens tibi aliqua immunda cogitatio superuenerit, nunquam deorsum aspicias, sed sursum, & mox Dominus tibi adiutor est, Et mox ita discessit Abbas Macharius in propriam solitudinem. Iterumq; uiam circumspiciens, uidit Dæmonem redeuntem, & requirit eum, Quo uadis? At ille respondit, Simili modo commouere fratres, Cum autem reuerteretur, requisit eum quemadmodum agerent fratres, At ille dixit, Male, quoniam omnes a gresses effecti sunt, et eum quem habui amicum obedientem mihi, & ipse nescio quomodo conuersus est, & iuravi non ibi accedere nisi post inultum tempus, Et haec dicens discessit.

TENTATIONES NON posse nos arcere, sed eis resistere.

FRater quidam uenit ad Abbatem pastorem,
Et dixit ei, Multae cogitationes ueniunt in
animum meum & periclitor in eis, Et eiecit eum
senex

Senex sub aëre nudo, & dixit ei, Expande sinum tuum, & apprehende uentos, Et ille respondit, Non possum facere, & dixit ei senex, si hoc non potes facere, nec cogitationes prohibere poteris. Ne introeant, sed tuum est resistere eis.

TENTATIONES reuelandas pñs.

Abbas Serapion solebat frequenter iunioribus fratribus instructionis gratia, de seipso narrare dicens, Cum adhuc essem puerulus, & cum Abbate Theone commanerem, hæc mihi consuetudo erat mimico imminente, ut postquam refecissem cum sene hora nona, unum paximatum quotidie in sinu meo latenter absconderem, quem sero ignorante sene occulto comedebam, Quod furtum licet quotidie perficerem, expleta tamen concupiscentia fraudulenta, ad memetipsum reuertens super admissio furto acrius cruciabar, quam super esum illius fueram iocundatus, Cuius istud molestissimum opus singulis diebus explere, non sine cordis mei dolore compellerer, & clandestinum furtum patefacere seni confunderer, contigit per Dei providentiam, quosdam fratres edificationis

Ll 3 . . . obtentu

TENTATIONES.

obtentu cellulam senis audidissimos expetisse, Cum
 vesfectione transacta, confabulatio spiritalis in
 deresse coepisset, respondensq; senex propositis in
 interrogationibus eorum de gastrimargie vitio, &
 occultarum cogitationum, exponeret, ad ultimum
 intulit dicens, Nihil sic noxium est Monachis &
 letificat Demones, quam si celent cogitationes
 suas spiritales patres, Tunc ego compunctus corde,
 existimaui seni secreta pectoris mei patefacta, &
 occulto primum gemitus excitatus, deinde cordis
 mei compunctione crescente in apertos. singultus,
 Lachrymasq; prorumpens, coepi amarissime flere,
 & continuo eieci de sinu meo paxinatium, quod
 vitiosa consuetudine clanculo paracram comen-
 dendum, cumq; in medium profrens, quomodo
 quotidie inuoluens eum occulte ederem, prostra-
 tus in pavimento, cum ueniae postulatione confes-
 sus sum, & ubertim profusis lachrymis, orationi-
 bus eorum ueniam apud Deum postulabam, Tunc
 senex dixit, confide fili, quia liberauit te a capti-
 uitate ista confessio tua, uictorem namq; aduersa-
 rium tuum hodie triumphasti, Validius cum tua
 confessione elidens quam ipse fueras ab eo tua ta-
 citurnitate deiectus, Et idcirco post hanc publi-
 cationem tuam, iste malignus spiritus non domi-
 nabitur

*abitur tibi, nec in te latibulum sibi teterrimae
 Serpens habentis usurpabit, quia de tenebris cor-
 dis tui, per hanc confessionem proiectus est, Nec
 dum senex hac uerba compleuerat, et ecce statim
 uelut lampas magis accensa, de meo sinu procedens
 tanto factore cellam repleuit, ut uix in ea residere
 possemus. Resumensq; senex dixit, Ecce probauit
 tibi Dominus ueritatem sermonum meorum, ut
 passionis illius intentorem de corde tuo, confessio-
 ne salubri fugatum, oculorum fide perciperes, pas-
 tes factum hostem nequaquam locum in te ulterius
 habiturum, aperta eius expulsionem cognosceres.
 Itaq; secundum sententiam senis, ita in me est ultra-
 tute confessionis dominatio Diabolica extincta,
 ut nunquam mihi ulterius, nec memori-
 am concupiscentiae huius tene-
 reuerit inimicus
 ingerere.*

VERBUM DEI TRA-

ctantibus, adsunt Angeli, Im-
 pura colloquia habenti-
 bus, adsunt Dæ-
 mones.

VERBUM DEI

FVit quidam uir magnus de sanctis senioribus, cui talem gratiam donauerat Christus, scilicet reuelante ei Spiritu sancto, ut uideret quod alij non uidebant. Referebant ergo sancti seniores, quia aliquando quam plurimi sedebant fratres, & simul loquebantur inter se, et loquebantur de sanctis scripturis, quae ad salutem pertinent animarum. Stabant autem circa eos sancti Angeli letantes in hilari uultu considerantes, delectabantur enim de eloquijs Domini. Cum autem aliud quodcunq; loquerentur, statim sancti Angeli recedebant longius indignantes contra eos. Veniebant autem porci sordidissimi & uolutabant se inter eos. Demones enim in specie pecorum delectabantur superflua & uaniloquia eorum. Beatus autem senior haec uidens, abiit in cellulam suam, & per totam noctem cum grandi fletu & ululatu gemitabat miserias nostras. Exhortabatur ergo sanctos patres per Monasteria, & commonebat fratres dicens. Cohibete à multiloquio, & ab ociosis sermonibus linguam, per quam malum interius anime generatur, & non intelligimus, quoniam per haec & Deo & sanctis Angelis odibiles sumus. Dicit enim scriptura diuina, per multiloquium non effugies peccatum. Haec enim infirmam & uanam efficiant mentem, atq; animam nostram.

VERBI

VERBI DEI MEDI- tatio. ac uis.

Quidam de fratribus dixit beato *Arsenio*.
 Ecce beatissime pater meditari festino de
 scripturis sanctis quæ didici, & non scatio com-
 punctionem in corde, quoniam non intelli-
 go uirtutem diuinæ scripturæ, unde & ualde con-
 tristatur anima mea, Respondens autem beatus
Arsenius ait. Oportet te p̄li incessanter meditari
 eloquia Domini, Audiui enim quia dixit beatus
 Abbas *Poemen*, & alij multi sanctorum patrum,
 quoniam incantatores illi, qui serpentes solent in-
 cantare, non intelligunt ipsi uerba quæ loquuntur,
 sed serpentes audientes, intelligunt uirtutem uer-
 borum illorum, & conquiescunt & subduntur eis,
 Sic etiam & nos faciamus, quamuis enim non ue-
 leamus intelligere diuinarum scripturarum uirtu-
 tem, tamen Demones audientes diuini uerbi uir-
 tutem, terrentur, & effugati discedunt à nos-
 tris, non sustinentes eloquia Spiritus san-
 cti, quæ per seruos suos Pro-
 phetas & Apostolos
 est locutus.

Ll §

VERBI

Vide promissionem exemplor
fol. 100.

VERBI DEI VIS
VERBI DEI VIS
& efficaciam.

Interroganti euidam Abbatem Pimenionem
de duritia cordis, Respondit senex dicens, na-
tura aque mollis est, & lapidis dura. Si autem
frequenter aqua stillat super lapidem, stillando
perforat illum, Sic & uerbum Dei dulce & molle
est, nostrum autem cor durum, homo ergo au-
dicens frequenter aut meditans uerbum
DEI, dat locum timori DEI me
gredi in eam.

VERBUM DE LAS
fiduo tractandum &
audiendum.

Quidam frater dixit ad senem, Ecce Abba
frequenter interrogo seniores patres ut
dicant mihi commonitionem pro salute anima-
mea, & quicquid dixerunt mihi, nihil retinco.
Erant autem seni duo uasa uacua, & dicit ei se-
nex. Vede & affen unum ex illis uasis & mitte
aquam.

ET EFFICACIA.

equam, & laua illud & effunde, & pone nitidum
in locum suum Fecit ergo ita frater semel & bis,
Et dicit ei senex, utraq; uasa simul affer, & cum
attulisset dicit ei, Quale est ex utrisq; mundius,
Respondit frater, Vbi aquam misit & laui, Tunc
senex dicit ei, Sic est & anima fili que frequenter
audis uerba DEI, quamuis nihil retineat ex
his que interrogat, tamen plus
mundatur quam illa qua
non requirit.

HIC FINIUNT VI-
TAE ET DICTA
PATRVM.

M 5

CEON

GEORGIUS MAIOR LECTORI SALVTEM.

QUANTVM ODIVM
sit Sathanae erga Ecclesiam
& puram doctrinam DEI,
nulla mens satis intelligere
potest. Neq; enim ideo tan-
tum seditiones, bella, caedes,
blasphemias, contemptum
DEI & vere religionis ac Hereses excitat, &
orbem terrarum infinitis peccatis, calamitatibus
& terroribus involuit, ut nostrorum miserarum
tanquam iucundissimo spectaculo hostis humani ge-
neris sese oblectet & recreet, Sed ut cursum do-
ctrinae aeternae salutis impediat. Novit enim calli-
dus Serpens & immanissimus hostis Christi &
Ecclesiae, veram vocem Christi liberatoris nostri,
cum ait, Hae est uita aeterna, ut cognoscant te,
Solum Deum verum, & quem misisti Iesum Chri-
stum. Et alibi, Si manseritis in me, & verba mea,
in uobis manserint, quodcumq; uolueritis petetis
& fiet uobis.

1106

LECTORI SALVTEM.

Hanc doctrinam salutis in Paradiso aduersus Serpentis uenenum ac morsum tanquam Antidotum à Deo ipso misero humano generi traditam, mox subinde nouis & commenticijs cultibus & erroribus, cum totam delere & euertere non posset (neceffe est enim eam usq; ad finem rerum in populo Dei lucere) miris & infinitis modis semper conatus est Sathan obscurare. Satis autem apparet nullis seculis aduersus Ecclesiam Dei tanto furore grassatum, quam cum per filiam Dei & Apostolos doctrina aeternae salutis, gentibus antea incognita, in orbem terrarum spargi coepit. Et quanquam horribili caede, tot subinde persecutio- nibus excitatis, Ecclesiam Dei uastarit, nulla ta- men pestis Ecclesiae nocentior fuit, quam Zizania & Hæreses inter triticum salutaris uerbi DEI sparsa. Ad quæ cum Hypocrisis, noui cultus, opera & uita Monachorum in speciem stupenda & ad- miranda, astutia serpentis accederent, magna ca- ligrine purior doctrina est oppressa. Neglecta enim uera doctrina, homines à serpente fascinati, tan- tum Monachorum & Eremitarum uitam mon- strosam mirari coeperunt, sicq; paulatim apud multas gentes lux uerbi extincta est.

Porro cum his dementatos teneret Sathan,
ut misce

LECTORI

In miseris ac plane cæcis amissa lucerna illi
 egregie illuderet, non ueritus est per ociosos &
 impios homines tam portentosa mendacia confun-
 gere, et ea pro uerbo Dei proponere Ecclesijs, qua
 ut ille ait, Non sani esse hominis non sanus uult
 Orestes. Talibus impudentissimis nugis & fabulis
 hic Liber suit refertissimus, quas tamen pro ue-
 ris oraculis, nondum reuelata luce uerbi, coluimus
 & adorauimus. Reliquis igitur magna ex parte
 sublatis (Quis enim tot & tantas Satanae sordes
 tot seculis congestas, omnes, praesertim in hoc Li-
 bro repurgaret?) curauimus hic in fine Libri in-
 dem Simeonis Eremitae excudis, ut uideat Lector
 quantis tenebris & nugis olim oppressa fuerit ue-
 ra doctrina, & quae Satanae illusiones fuerint, &
 ut harum rerum cogitatio nos admoneat, cum ubi
 pro restituta luce grati simus, tum ut eam omnibus
 uiribus retinere studeamus. Neque enim sic repurga-
 tam doctrinam diu feret Satana, sed modis omni-
 bus iterum eam suis sordibus conspurcanda ad
 hic conabitur.

Hic ipse dies S. Barbara dicatur, quo hic scri-
 bo, admonet me de illis ipsis nugis, quibus olim
 omnia Temples, explosa per impios & profanos
 Doctores uera doctrina Christi personabant. Sic
 uult refert autor historiae S. Barbara, Patrem eius

CUM

254
SALVTEM

Quam comperisset filiam sacris Christianis imictam
tam, furore percitum, correpta spata insecutum
filiam, Quae cum diuinam opem imploraret, subito
mons diruptus & tanquam profugium misere
praebens, ipsam absorbit, & receptam in altera
parte incolumen rursus eiecit. Forte autem in illis
locis duo pastores, quisq; suos pascebant greges,
quos miraculo rei attonitos cum rogaret puella
pater, nunquid uidissent oberrantem uirginem, ne-
gat alter se uidisse, alter autem digito eam patri
componstrat, Quem cum diris execraretur uirgo
Barbara, iuxta illud Christi: Diligite inimicos
uestros, benefacite ijs qui uos oderunt, Benedicite
maledicentibus uobis &c. mox conuersus est in
statuam marmoream, oues uero in locustas.

Haec atq; horum similia cum hoc tempore uel
audiunt uel legunt homines, tanquam nugae, ut
uere sunt, ridet, quae olim pro oraculis culta & ha-
bita sunt, Et tamen aduersarij nostri sua impia dog-
mata adhuc defendere audent, ac pios, qui haec Sa-
tanica deliria amplecti nolunt, crudeliter trucidant.
Tantus est furor, tantum odium seminis Serpen-
tis, contra semen mulieris. Preccamus igitur toto
pectore patrem Domini nostri Iesu-Christi, ut hanc
lucem uerbi sui contra Sathanae tenebras Ecclesia
suae conseruet, AMEN, AMEN.

VITA

VITA S. SIMEONIS
Eremitæ, qui annos quadraginta
ta octo in quinque Co-
lumnis stetit.

ANCTVS SIMEON
ex utero matris sue electus
est à Domino, & meditabatur
parere & placere illi,
erat autem isti filius Susot
on nomine, & nutriebatur à
parentibus suis. Qui cum san-
ctus fuisset annorum tredecim, pascebat oves pa-
tris sui, & uidens Ecclesiam, relictis pecoribus
transgressus est, audiuitq; Apostolum ibi legi, inter-
rogansq; unum seniore[m] ait. Domine quid est
istud quod legitur, senex respondit ei, pro substans
tis anime, ut discat homo timere Deum ex toto
corde, & ex tota mente sua. Dixit beatus Sime-
on, Quid est timere Deum? Dicit ei senior.
Quare me flagitas fili? Et ille quasi Deum inquit
interrogo te. Ista enim que à te audio discere uolo,
quia ignarus sum & stultus. Respondit ei senior.
Fili, si quis ieiunauerit iugiter, & obseruationes
fecerit.

VITA SIMEONIS;

Fecerit per momenta, & humiliauerit seipsum omni homini, & non dilexerit aurum neq; parentes, neq; uestimenta neq; possessiones, & honorat patrem & matrem, & sacerdotes Dei profequitur, hic hereditabit regnum æternum, & qui e contrario ista non custodit, hic hereditabit tenebras exteriores, quas parauit Deus Diabolo & angelis eius. Ista omnia fili in Monasterio exaggerantur.

Nulla hic
fidei in
Christum
mentio fit

Audiens hæc beatus Simeon, cecidit ad pedes eius dicens. Tu es pater meus & mater mea, & Doctor operum bonorum, & dux ad regna cælorum. Tu enim acquisisti animam meam, que iam mergebatur in perditionem, Dominus reddat tibi uicissitudinem pro anima mea, ista sunt enim que edificant, ego autem iam nunc uadam sicut docuisti in Monasterium ubi Deus uoluerit, & fiat uoluntas eius in me. Dixit illi senior, fili priusquam ingrediaris Monasterium, audi que dico. Tribulationem habiturus es, necesse est enim te seruire & uigilare in nuditate, & indefinenter sustinere mala, & iterum confortandus es uas preciosum Deo, & statim exiens beatus Simeon de Ecclesia, ibat in Monasterium S. Timothei magnifici uiri, & prociens ante foras Monasterij iacebat per dies quinq;, non manducans neq; bibens, &

M die

VITA

Quidni quinta egrediens Abbas Timotheus, interrogat
 tot dies icuit eum dicens. Unde es fili, aut quos parentes ha
 berasset? bes, qui sic afflictus es? Aut quod est nomen tuum,
 ne forte aliquid mali gesseris, aut forsitan seruu
 sis, & Dominum tuum fugeris? Tunc beatus Si
 meon cum lacrimis dixit. Nequeq̄ Domine, sed
 opto ut sim seruus Dei, si ipse uoluerit, quia uolo
 seruare animam meam perditam. Iube ergo me
 introire in Monasterium & omnibus deseruire,
 noli me foris diutius dimittere. Tunc apprehensa

Stmeon e- manu eius introduxit eum Abbas in Monasterio
 discit psalium, dicens fratribus, filioli mei, ecce trado uobis
 terium in istam fratrem, docete eum Canones Monasterij
 tra quatu sedit autem in Monasterio quasi menses quatuor
 or Meno seruiens omnibus sine querela, in quibus Psalterio
 ses, & nō um ex integro memoriae commendauit, quotidie
 nisi semel percipiens cibum diuinum. Cibum uero quem simul
 in Septi cum fratribus accipiebat, tacite pauperibus eroga
 mana co bat, non sollicitus de crastino, fratres ergo ad uer
 medit. speram, ille uero septimo die cibum sumebat.

Obserua Vna autem dierum egressus ad puteum aquam
 ordine haurire, sumpsit funē de Situla unde fratres aqua
 portento hauriebant, & inuoluit eum toti corpori suo nudo
 sa menda à renibus usq; ad collum, & ingressus dicit fratri
 cia. bus. Exiui haurire aquam, & non inueni funem in
 Situla.

SIMEONIS.

Situla. Et illi dixerunt. Tace frater, ne forte agnoscat Abbas quousq; tempus prætereat. Putrefactum est autem corpus eius de obligatione, & asperitate funis, quia scabab rum usq; ad ossa, ingressus est enim in carnem ita ut uix appareret.

Quadam autem die exeuntes aliqui de fratribus, inueniunt eum cibum suum dantem pauperibus, & regressi dixerunt Abbati, unde nobis adduxisti hominem istum? Non possumus abstinere sicut ille, de Dominica enim in Dominicam ieiunat, cibos quos accipit pauperibus erogat, sed & foetor grauissimus egreditur de corpore eius, ita ut nullus iuxta eum stare possit, & cum ambulat vermes de corpore eius cadunt, lectusq; eius plenus est uermibus. Tunc exiens Abbas inuenit sicut illi dixerunt, cui ait, filii quid est quod dicunt fratres de te? Non tibi sufficit ieiunare sicut nos. Aut non audisti Euangelium de Doctoribus dicens, quia non est discipulus super Magistrum, erit autem omnis perfectus, ut sit sicut Doctor eius, dic mihi filii, foetor iste unde procedit. Stans beatus Simeon, nihil respondit. Et iratus Abbas, iussit eum spoliari, & inueniunt funem circa corpus eius, ita ut nihil appareret de eo nisi summitas tantum, exclamans autem Abbas uoce magna dixit.

MM 2

Vnde

VITA

Vnde nobis aduenit iste homo, destruere uolens regulam Monasterij. Rogo ergo te discede hinc, & perge quo uis, cum multo tamen dolore & Labore tulerunt de corpore eius fune, de quo erat inuolutus, una cum carne eius putrida, facientes autem illi studium per multos dies, sanauerunt eum.

Sanatus autem post hæc exiuit de Monasterio nullo sciente, & ingressus est puteum desertum, ubi non erat aqua non longe à Monasterio, ubi immundi spiritus inhabitabant. Et ipsa nocte reuelatum est Abbati, quod multitudo populorum circundarent Monasterium suum, cum fustibus & gladijs dicentes, Da nobis seruum Dei Simeonem Timothee, sin autem incendemus te cum Monasterio tuo, quoniam exasperasti hominem iustum. Qui euigilans ait fratribus, filioli mei, uisionem uidi, & multum turbatus sum in ea. Et in alia nocte uidit multitudinem uirorum fortium astantium, & dicentium ei. Da nobis seruum Dei Simeonem, dilectus est enim Deo & Angelis, quare illum uocasti? Maior te est apud Deum, omnes enim Angeli contristantur propter illum, ipsum autem preponere habet Deus in mundo, ita ut per illum multa signa fiant, qualia nemo fecit. Tunc exurgens Abbas, cum magno timore dixit fratribus.

Requirite

261

SIMEONIS.

Requirite mihi hominem illum, & adducite in Ne Chribunc locum, ne forte omnes moriamur propter istum quidem. Vere enim sanctus Dei est, mirabilia enim scilicet magna vidi & audiui de illo.

Tunc omnes Monachi exierunt eum querere, & omnia perlustrantes & non inuenientes, renunciauerunt Abbati, dicentes, Nullum locum reliquimus, ubi eum non quesissemus, nisi tantum in deserto puteo. Respondit Abbat, Rogo uos fratres, ite ad perquirendum eum, sed & ego uadam uobiscum, uere sanctus & seruus Dei est. Et sumens secum quinque ex illis, uenit ad puteum. Et faciens orationem descendit cum fratribus in puteum. Vidensque illum beatus Simeon, coepit rogare dicens, Rogo uos serui Dei, dimittite me una hora, ut reddam spiritum meum, adhuc enim modicum deficiens est, ualde autem fatigatur anima mea, quoniam exasperavi dominum. Dixitque ad eum Abbat, Veni serue Dei, ut deducamus te in Monasterium, cognoui enim de te, quia seruus Dei es. Illo uero nolente adducunt eum ui ad Monasterium, & omnes prosternunt se ad pedes eius flentes & dicentes. Peccauimus in te famule Dei, indulge nobis. Beatus autem Simeon gemebat dicens, Quare grauatis infelicem & peccatorem? Vos

M 3

autem

VITA

autem estis serui Dei & Patres. Stetit autem quasi annum unum.

Simeon

**statim qua-
tuor Co-
lumnis,
annos 2.**

Post hæc egressus occulte pergit non longe à Monasterio, ibiq; multo tempore fuit, edificavitq; sibi clausuram ex lapide sicco, ibiq; fuit annos tres, & ueniebant ad eum multi ad orationem. Deinde fecit columbellam cubitorum quatuor, stetitq; in ea annos quatuor, crescebat autem de eo fama sancta per orbem terræ & faciunt ei columnam habentem cubitos duodecim, & stetit in ea annos duodecim. Rursumq; fecerunt columnam cubitorum uiginti, stetitq; in ea annos duodecim, Tunc congregati sunt omnes habitatores loci illius, & edificauerunt iuxta ipsam columnam Basilicas duas, & columnam cubitorum triginta, & super ipsam stetit annos quatuor, & cepit uirtutes facere.

Miracula Multi languidi ueniebant ad eum & Demonis habentes, & curabat eos, cæci uisum recipiebant, **Simeonis** debiliū manus restituebatur, surdi audiri recipiebant, leprosi mundabantur. Multas hic gentes inclinauit ad fidem Christianam, idem Saracenos; Persas, Armacenos, & Laotos: similiter & Arabophilos, audientesq; de eo, & de uirtutibus eius conueniebant & adorabant eum.

Tunc

SIMEONIS.

Tunc inuidus Diabolus transformauit se in spe-
ciem Angeli, fulgens in splendore cum equis igne-
is apparuit iuxta Columnam, ubi stabat beatus Sathan ap-
Simeon, illuxitq; cum fulgore & splendore quasi paret. Si-
specie Angeli fulgens. Et dixit Diabolus blandis meoni in
sermonibus, Simeon, audi uerba mea, quae tibi Do- specie An-
minus mandauit. Misit me Angelum suum cum geli.
curru igneo & equis igneis, ut rapiam te, quo-
modo rapui Heliam. Tempus tuum iam est, Et tu
similiter ascende iam mecum in currum, quia Do-
minus caeli & terrae transmisit hunc, ascenda-
mus pariter in caelos ut uideant te Angeli & Ar-
changelis cum Maria matre Domini, cum Apo-
stolis & Martyribus, confessoribus & Prophetis,
quia gaudent uidere te, ut ores Dominum qui te
fecit ad imaginem suam. Etiam loquutus sum tibi
ne tardes ascendere. Sic Simeon completa oratio-
ne dixit, Domine uis rapere me peccatorem in cae-
lum. Et eleuauit dexterum pedem, ut ascenderet
in currum, leuauit dexteram manum & fecit si- gnaculum
gnaculum Christi. Cum signum crucis fecisset, Christi
continuo Diabolus nusquam comperuit & cum
argumenta suo euauit, sicut puluis ante faciem
uenti, Tunc intellexit Simeon, curram esse Diaboli.

M. M.

Reuerfus

VITA

Reversus ergo in se, dixit pedi suo, non revertaris retrorsum hinc, sed stabis hic usque ad obitum meum, donec accersat Dominus me peccatorem. Interea Diabolus in frigore apposuit vulnus super femur eius, et putrefactum est, ita ut multitudo vermium scatefcens de eo descenderent de corpore eius, decurrerantque de pedibus eius in columnam, et de columna in terram. Anno autem integro stetit in columna super unum pedem. Quidam autem iuuenis astitit ei, Antonius nomine, qui vidit et scripsit haec. Iuxta praecipitum illius colligebat vermes, quae cadebant ad terram, porrigebat illi sursum. At ille ponebat eos sibi in ipso vulnere ad similitudinem iusti Iob dicens, Manducate, quod vobis Dominus dedit.

Audiens autem Basilicus Rex Sarracenorum famam eius, venit ad eum. Videns autem illum stantem sursum et orantem, subito cecidit vermis de corpore eius. At ille currens apprehendit eum in fide et posuit super oculos suos. Et videns Simeon ait, Quare hoc fecisti vir illustri, et me gravastis? Vermis est enim de corpore meo putrido. Et cum haec audisset Rex Basilicus, apertens manum suam, dimisit margaritam preciosissimam.

Et dixit ad beatum Simeonem Non est vermis putridus.

Simeon
stans pe-
de in uno
annum in
tegram.

Vermis
de corpo-
re Simeon-
is couer-
titur in
margari-
tam.

SIMEONIS.

tridit, sed margarita preciosissima, cui ille respondit, Homo secundum fidem tuam data est tibi, et benedicetur in manibus tuis omnibus diebus uite tue. Et ita regressus est homo ille plenus fide.

Post multum uero temporis, audiens mater eius famam de eo, uenit uidere eum, sed prohibita est uidere eum, quia locum illum mulier non ingrediebatur. Cum autem audisset Beatus Simeon uocem matris sue, dixit ei, Sustine mater modicum tempus et simul nos uidebimus, si Deus uoluerit. At illa hæc audiens flere coepit, et rogare ut eum uideret, et solutis crinibus increpabat eum dicens. Fili, quare hoc fecisti? Pro utero quo te portavi, satiasti me luctu, pro lactatione qua te lactavi, dedisti mihi lacrimas, pro osculo quo te osculata sum, dedisti mihi amaras lacrymas, pro dolore et labore quem passa sum, imposuisti mihi seuisimas plagas. Et tantum locuta est, ut nos omnes faceret flere.

Audiens beatus Simeon uocem genitricis sue posuit faciem suam in manus suas, et plorauit amare, mandauitq; illi dicens. Domina mater, quiesce modicum tempus, et uidebimus nos in eterna requie. At illa coepit dicere, Per Christum qui te plasmauit, si est possibile uidendi te, in tanto

Et in tempore

Simeon
 interfecit
 matrem
 suis preci
 bis ut im-
 pleat
 quartum
 preceptum
 Honora
 patrem et
 matrem
 &c.

tempore alienum à me, permittite nos videre, ut
 si non vel nocem tuam audiam, & statim
 viar, quia pater tuus in iusticia propter te mor-
 tuus est. Et nunc ne me in ipsa amaritudine perdis
 fili. Hæc dicens pro tristitia & plañctu in som-
 num conversa est, habebat autem tres dies & tres
 noctes non cessans deprecari eam. Tunc beatus
 Simeon oravit ad Dominum pro illa, & statim re-
 dedit spiritum. Colligentes vero corpusculam au-
 adduxerunt in conspectu eius. Et ille flens ait.
 Dominus suscipiat te in gaudio, quia tribulata es
 propter me, & portasti me in utero Mensibus no-
 nem, atq; lactasti simulacram & nutristi cum la-
 bore. Hæc eo dicente matris molens sudabat &
 corpus eius commotum est, nobis omnibus inspi-
 cientibus. Ille autem elevans oculos ad cælum, di-
 xit, Domine Deus virtutum, qui sedes super Cher-
 rubim & scrutaris fundamenta abyssi, qui cognov-
 uisti Adam antiquam esset, qui promisti regi
 cælorum divitias, diligentibus te, qui loquutus es
 Moyse in rubra ignis qui benedixisti Abraham pa-
 trem nostrum, qui introducis in Paradisum ani-
 mas iustorum, & animas impiorum mergis in per-
 ditionem, qui duos Leones humiliasti, & sortia
 Chaldeorum incendia mitigasti seruis tuis, qui He-
 liam

SIMEONIS.

*T*am coruis deferentibus escam paup̄si; suscipe
animam eius in pace, & colloca eam in locum per
tuum sanctorum, quia tibi est potestas in secula se-
culorum.

Post hos uero dies rursus fecerunt ei colum-
nam habentem cubitos quadraginta, & stetit sur-
per ipsam annos sedecim usq; ad obitum suum. In
quo tempore Draco grandis nimis habitabat iuxta
eam in partibus Aquilonis unde nec herba ibidem
nascebatur, cui etiam intrauit lignum in oculo de-
xtero. Et ecce quadam die ueniebat cecus ille
Draco & trahens se applicuit ad habitaculum in
quo uir Dei morabatur, totus in girum se compli-
cans, quasi ueniam poscens, humiliatq; capite ia-
cebat. Quem beato Simone inueniente, statim exi-
it de oculo eius lignam habens cubitum unum.

Videntes autem omnes glorificauerunt Deum, tam-
men ab eo fugerunt propter metum. Sed bestia
ipsa inuoluit se, & mansit in uno loco immobilis,
quam diu omnis populus pertransiret. Deinde sar-
gens adorauit ostium Monasterij fere per duas
horas, & sic reuersa est in cubile suum, & ne-
minem lesit.

Mulier quedam sitiens nocte uenit ad Idriam
aquam bibere, in qua erat paruuulus serpens, &
bibens deglutit illum, & creuit in utero eius.

Sed

Quinta
columna
totum an-
tem tem-
pus quo in
columnis
quinq; ste-
tit, sunt
anni. 48a

VITA

**Sed multi Medici & incantatores & Magi
 habentes studium nihil profecerunt, post
 vero tempus adducitur ad S. Simeonem, At
 iussit eam poni in terram, & de aqua Monasterij
 in os eim mitti, tunc exclamavit fortiter, & sta-
 tim exiit de ore eius serpens, cuius longitudo est
 cubitorum trium. Eadem hora, crepuit Serpens,
 qui etiam ad multorum testimonium suspensus est
 ibi septem diebus. Et sana facta est mulier ex illa
 hora.**

**Virtutes eius quamuis alicuius fecundia enu-
 merare uix ualeat, tamen prout sunt uires, omnia
 eo silentio eas tegi minime patiar. Factum est au-
 tem ut aqua in loco illo non inueniretur, & totus
 populus periclitabatur, & omnia animalia pre-
 aque penuria. Videns uero sanctus Simeon con-
 tritionem eorū, stetit ad orationem. Circa decimā
 autem diei horam, subito disrupta est terra, & fa-
 ctum est chaos magnum ab orientali parte ipsius
 Monasterij, & inuenta est quasi spelunca inestimā-
 bilem multam habens aquam. Tunc iussit fodi sup-
 rem cubitis, & ex eo tempore superabundavit
 aqua in illo loco usq; in presentem diem.**

**Quo in tempore expetentes quidam de longe
 orationem ipsius & opera, meridiana hora directo
ESTIMB**

263

SIMEONIS.

erunt paululum ad umbraculum arboris propter
festum ad repausandum, cunq; sederent, ecce subito
pregnans Cerua præteribat secus illos & dixe-
runt ad illam. Per orationem S. Simeonis te con-
iuramus, modicum sta ut te comprehendamus.

Que stetit eadem hora. Apprehendentesq; eam
occiderunt & comederunt partem aliquam ex ea,
statimq; obmutuerunt & sic ueniebant sicut &
Cerua illa. Currentes autem uenerunt ad S. Simeo-
nem, portantes corium eius, & fecerunt ibi duos
annos, & uix aliquando sanitatem recipere potue-
runt. Iniquum est enim peccatum eorum recitare,
Corium autem Ceruæ suspenderunt ibi, ad testio-
monium multorum.

Sed & pardus immanis erat in locis illis qui
& homines & animalia interficiebat, & in giro
omnia uastabat. Venientes autem homines loci il-
lius ad S. Simeonem, nunciauerunt ei, quod tanta
ac talia mala Pardus operaretur. Tunc S. Simeon
iussit de terra uel de aqua Monasterij aspergi in
illa loca. Et factum est. Exquirentes uero postmo-
dum inuenerunt ipsum Pardum iacentem mortua-
um, & omnes glorificauerunt Deum Simeonis.
Quemcunq; tamen sonabat, præcipiebat illi di-
cens, Vade in domum tuam, & honorifica Deum
quod

VITA

Qui te sanauit, & ne audeas dicere, quod tu
meon curauerit ne tibi subito deterius contingat,
& ne presumas iurare per nomen Domini, quod
grauē peccatum est, sed in me humili & peccatore
re iura, siue iuste siue iniuste, quam ob causas,
omnes orientales & barbarae gentes quae sunt in
illis regionibus pereum iurant.

Latro quidam de Antiochia qui nominaba-
tur Ionathas, multa mala faciens, cum à multis
persequeretur, nec posset se iam ab illis abscon-
dere, quasi Leo à facie multorum persequentium fu-
giens, subito ingressus est Monasterium, & am-
plexus columnā sancti Simeonis, coepit amarissime
fletu. At ille dixit ei. Quis es, aut unde uenisti
homo, aut cur hic introisti? At ille. Ego sum Ionathas
latro qui omnia mala feci, ueni huc poenitere.
Ait itaque sanctus Simeon. Taliū est regnū cælorū
sed ne uelis me tentare, ne iterū inueniaris in sceleribus
ipsis quae reliquisti. Hæc illo loquente, ecce Officiales
ueniebāt ab Antiochia dicentes. Trade nobis inimicum
et maleficū Ionatham, ne subito commoueatur
ciuitas in seditionem. Bestiae enim parate
sunt ad deuorandum eum. Respondit eis sanctus
Simeon. Filioli mei, ego non adduxi eum huc, quo-
modo qui adduxit eum maior nobis est, & istis tur-
libus

SIMEONIS

Ibūs subuenit, etenim talium est regnum celo-
rum. Et si potestis intrare, rapite eum hinc, ego ad-
tem non possum, quia timeo eum qui illum misit
ad me. Audientes autem hæc uiri illi, regressi sunt
cum timore magno & renunciauerunt omnia An-
tiochie, sed Ionathas latro per septem dies ample-
xans, & tenens columnam, dicit ad beatum Si-
meonem, Domine si tubēs ambulare uolo. Respon-
dit illi iustus, Iterum in ipsa mala festinas, dixit
illi Ionathas. Non domine, sed tempus meum im-
pletum est. Et sic loquens cum eo reddidit spiritum,

Et uolentes eum sepelire iuxta Monasterium,
ecce alij officiales ueniebant ab Antiochia propter
illum, & cœperunt clamare & dicere. Da nobis
inimicum nostrum, omnis enim ciuitas turbata est
propter illum. Respondit ei beatus Simeon, qui il-
lum adduxit, uenit cum multitudine cœlestis mi-
litiæ, qui potens est in tartarum mittere ciuitatem
uestram cum habitantibus in ea, qui etiam hunc
reconciliauit sibi, & ego timui ne subito occide-
rent me, ne ergo amplius fatigetur me humilem et
pauperem, & ita cum timore regressi sunt, nunci-
antes omnia que uiderant & audierant.

Post paucos uero annos, factum est una die, **Mors Simeonis**
hoc est sexta Sabbati, & inclinauit se ad orationē, **meonia**
iustines tres dies, id est sexto sabbato et Dominico.

Tunc

VITA

Tunc ego pauefactus, ascendi ad ipsum, & steti
in conspectu eius, dixiq; ad eum, surge Domine,
benedic nos, quomodo populus tres dies & tres
noctes habet expectans benedictionem à te &
non respondit mihi, & rursus aio ad eum. Quare
me contristas Domine, aut quid offendi? Supplico
mitte mihi manum, aut forsitan iam à nobis mi-
grasti? Et sentiens quod non loquebatur mihi, cogi-
taui ut nulli dicerem, quia timebam illum tan-
gere, & stans quasi hora media, inclinaui me &
posui aurem meam ad auscultandum, & non erat
satus, nisi tantum quasi odor multorum aroma-
tum ascendebat de corpore eius, & sic intellexi
quis requieuit in Domino, & hebesfactus, planxi
amarissime, & inclinans me osculatus sum oculos
eius, & barbam complexus crinesq; capitis eius,
& increpans dixi. Cui me Domine derelinquis,
uel ubi requiram tuam Angelicam doctrinam?
Quale responsum reddam pro te, aut cuius anima
respiciat columnam sine te & lugeat? Quale re-
sponsum reddam infirmis, quando ueniunt &
requirunt te hic & non inueniunt? Quid
dicam aut quid loquar ego humilis? Hodie uideo
te, crastina uero considero ad dexteram siue ad si-
nistram, & non inuenio te, Aut quo amictu ope-
riam

SIMEONIS.

Viam columbam tuam? Hec me quando ueniunt
aliqui de longe querentes te, & non inueniunt.
Et pro multa tristitia obdormiui.

Satimq; apparuit mihi dicens. Non derelin-
quam Columnam hanc, nec locum & montem
hunc benedictum, in quo illuminatus sum, sed de-
scendens satisfac populo, & annuncia de me An-
tiochie secretò ne tumultus fiat in populo. Ego
enim requieui sicut Dominus uoluit, tu autem ne-
cesses ministrare in hoc loco, & reddet tibi Domi-
nus mercedem in caelis. Sed nec molestus tibi sim.
Exurgens autem à somno, pauesactus, dixi. Do-
mine memento mei in requie sancta tua. Et suble-
uans uestimenta eius, procidi ad pedes eius, &
osculatus sum uestigia illius, & tenens manus eius
posui super oculos meos dicens. Benedic obsecro
mi Domine. Et iterum fleui & dixi, Quales res-
tiquias tollam à te, in memoriam. Et hæc dicens,
motum est corpus illius, ego autem timui tangere
eum, Et ut nemo sciret, descendi celeriter, & fi-
delem fratrem misi Antiochiam ad Episcopum.
Et statim ueniens cum tribus Episcopis, & cum il-
lis Ardaborius Magister militum cum suis, ten-
dentes cortinas circa columnam eius defixerunt
uestimenta sua. Erant autem conficta ab auro. Et
NB deponens

deponentes eum iuxta Altare ante columnam eda-
ligenteq; se aues uolabant super columnam, cla-
mantes & quasi lugentes, ita ut omnes uiderent.

Congregatio
es impu-
dentiss.
mendati-
orum.

Planctus etiam populi & iumentorum reso-
nabat per miliaria septem, sed & montes &
campi, & arbores contristati sunt circa loca illa
ubiq; enim nebula tenebrosa facta est per circui-
tum. Ego autem considerabam Angelum, uenien-
tem ad uisitandum eum. Circa horam septimam se-
niores septem, loquebantur cum Angelo, cuius
uultus erat sicut fulgur, & uestimenta sicut nix. Et
uocem eius in timore & tremore tam diu confie-
deram, quam diu audire potui, quod tamen fuisse
ignoro. Cum autem iaceret sanctus Simeon in se-
retro, uolens Papa Antiochie, de barba illius pro
benedictione aliquid contingere, extendit manum
statimq; arefacta est, multaq; obsecrationes &
orationes fiebant ad Deum pro eo, & sic restituta
est manus eius. Supponentes autem corpus secreto,
cum Psalmis & Hymnis duxerunt Antiochiam.
Omnis autem populus qui erat per circuitum regio-
nis illius plangebat, q; Patrocinium tantarū reli-
garum tolleretur ab eis & quod Episcopus Antio-
chie iurasset, ut nemo tangeret corpus illius. Ue-
nientes uero in quintum miliarē ab Antiochia, in

hicum

SIMEONIS.

vicina qui uocatur Meroc, nullus potuit mouere eum, tunc quidam homo annis quadraginta surdus & mutus, subito cecidit ante feretrum, & coepit clamare et dicere, Bene uenisti serue Dei, tuum enim aduentus me saluauit, & si meruero uiuere, ego tibi seruiam omnibus diebus uite mee. Et eleuans se apprehendit unum de Burdonibus qui portabant feretrum, statimq; mouit se de loco isto. Et ita sanus factus est homo, ex illa hora. Peccatum autem hominis illius, tale erat. Hic amabat uxorem alienam, & uolens eam adulterare non potuit, & mortua est, & posita in monumento. At ille iuit & uiolauit sepulchrum eius, statimq; obmutuit & surdus factus est, & obligatus est in illo loco annis quadraginta.

Tunc exeuntes omnes de ciuitate Antiochie, suscipiunt super argentum & aurum corpus sancti Simeonis, cum Psalmis & Hymnis, & cum multis lampadibus portauerunt in Ecclesiam maiorem, & inde in aliam Ecclesiam que uocatur Poenitentia. Multae enim uirtutes fiunt ad sepulchrum eius, magis quam in uita sua, & homo qui sanus factus est, ibi seruiuit usq; in diem mortis suae. Multi autem obtulerunt thesauros Episcopo Antiochie pro fide, poscentes reliquias de corpore eius, sed propter iniurandum minime prestitit.

Nō a Ego

VITA SIMONIS.

O miseros Ego humilis & peccator Antonius, in quantum
beatos qui potui, Lectionem hanc breuiter exposui. Beati
hac credi autem qui habet illam scriptam in libro, & legit
derint. in Ecclesia & in domo Dei, & cum memoriam
eius fecerit, mercedem ab altissimo re-
cipiat, cui est honor, potestas
& uirtus in secula se-
culorum Amen.

**EXPLICIT VITA S. SIMONIS
EREMITAE**

250

FARRAGO

PRAECIPVORVM EX-
EMPLORVM, DE APOSTOLIS,
Martyribus, Episcopis, & sanctis Patribus ue-
teris Ecclesiae, qui docentes uerbum Dei, & ue-
ritatem illius afferentes Christianae religioni
fideliter patrocinati sunt: Quorum cog-
nitione in primis utilis & ne-
cessaria praedicatoribus
uerbi Dei.

COLLECTA PER HERMAN-
num Bonium uirum piam
& doctum.

DE S. IOANNE APO- stolo & Euangelista.

NOTVS LOCVS EST DE VO-
catione Ioannis Euangelistae ex quarto cae-
pite Matthaei, unde constat uocatum eum sine sua
merito, & praeter omnem expectationem ad cog-
nitionem Euangelij, & ad manus Apostolicum
per Christum, Post resurrectionem Christi uixit

Ma. 3. IOANNES

DE S. IOANNE

Ioannes multo pluribus annis, quam reliqui Apostoli, & quanquam occisus non est per tyrannos impios & persecutores Euangelij, tamen non minor incommoda, grauiores etiam cruces, & castimitates sustulit, quam uel Stephanus uel omnes alij Apostoli & martyres. Illis enim contigit cito mori & eximi his miserijs, ceterum Ioannes per totam uitam suam, & per tot annos, uelut in perpetuo quodam & asiduo agone luctatus est: Nam uidit in Ecclesia subinde exoriri perniciosas sectas & persecutiones aduersus ueram Ecclesiam, & interim hereticos impios foueri publice, & esse in admiratione apud Caesares & maximos quosq; homines. Interim Ioannes & reliqui pii, qui Euangelium docebant contempti & proscripti sunt.

Porro Ephefi in Asia docuit Euangelium & Asiae Ecclesijs praesuit ueluti communis & generalis quidam Episcopus & superintendens. Sub Vespasiano Caesare uidit uastari regnum Iudaeum, destrui templum, & Iudeam patriam suam euerti miserrime. Id uero quanto cum luctu & dolore animi cognouerit, uel inde potest aestimari facile, quod non ignorabat id fieri horrendo quodam iudicio Dei propter contemptam Christum, ut inter
rum non dicam de prima & grauisima persecutio

ONE 609

APOST. ET EVAN.

one contra Christianos, sub Nerone Imperatore, sub quo optimi quique Apostolorum et magni nominis Christiani mortem oppetierunt, ut Petrus et alij. Porro ubi Domitianus Imperator factus est filius Vespasiani, et frater Titi, is secundo persecutus est Christianos post Neronem, et cum publico edicto edito iussisset omnes Christianos, et maxime predicatores Euangelij, pelli in exilium, profugere Ioannes coactus est in Patbmon insulam (ubi dicitur Apocalypsin scripsisse si modo illius autor est hic Ioannes) ibi uero in quanto mœrore et luctu fuerit, inde facile cogitari potest, quod non ignorabat à seuisimis lupis, hoc est, prauis doctoribus et impijs hereticis interea Ecclesiam distipari, et corrumpi sanam doctrinam Euangelij. Tandem trucidato Domitiano permissa est Christianis libertas redeundi, itaque reuersus est Ioannes ad Ecclesiam suam Epbefinam et tranquillitatem nactus scripsit contra Ebionitas, Martionem et Cberintum hereticos Euangelium suum, in quo potissimum tractat diuinitatem Christi et doctrinam de iustificatione fidei. Negabant enim heretici illi diuinitatem Christi, et docebant carnale regnum post hanc uitam futurum.

Ceterum illud bene quaquam hic prætereundum est, quod horrendo iudicio Dei scedissime perierint

N 4 blasphemij

DE S. IOANNE

blasphemii illi heretici, & graues dederunt pe-
 niitentiae poenas. Accidit enim quod lauandi gra-
 tia ingressus est balneas Ioannes, & quando uidit
 Cherintum hereticum inter suae sectae socios, im-
 pudenter & palam blasphemantem CHRISTUM in
 balneis, exiit Ioannes & illotus discessit, inquis-
 ens ad suos: Eugiamus hinc, ne et balneae ipse con-
ruant, in quibus Cherintus lauatur ueritatis inimi-
cus. Simulatq; autem egressus erat Ioannes colla-
 psum balneum est, & oppressi sunt Cherintus &
 heretici alij. Dedit itaq; Cherintus cum suis poenas
 grauissimas suae impietatis, ut sciamus homines
 obstinate impios & blasphemos in CHRISTUM non
 manere inultos, & exitum illorum semper confu-
 sionem & ignominiam esse, utcumq; aliquandiu
 florere & regnare uideantur. Contra uero pii quan-
 quam oppressi, & multis calamitatibus obnoxij,
 tamen glorificantur tandem, & decedunt cum in-
 signi testimonio pietatis ex hac uita. Proinde haec
 exempla hereticorum consolari debent piorum
 animos, ut sciant finem impiorum interitum esse
 & exitum illorum non tardare, tantum ut nos
 orantes per patientiam expectemus tempus quan-
 do ulciscetur eos dominus. Ceterum Ioannes sum-
 mus Episcopi ac praedicatoris Evangelici ministe-
rio apud

APOST. ET EVAN.

rio apud Ephesios & doctrina & consilio præfuit Ecclesijs Asiæ, usq; ad tempora Traiani Imperatoris qui Neruæ successit, ac tum demum obiit Ephesi ibidemq; est sepultus anno octauo & sexagesimo post passum Christum. Et testatur annum ordo fuisse Ioannem in officio prædicationis ultra annos sexaginta. Porro quod inane sepulchrum sit repertum sicut fertur, nusquam apud probatæ fidei historicos reperitur, saltem huic commento occasionem præbuit id quod dixit Christus. Volo eum sic manere. Ex hoc figmento fabulæ alia orta est, de reditu Enoch, Eliæ & Ioannis in mundum ante extremum diem.

DE SANCTO MARTINO Episcopo.

IN historia Martini præclara testimonia extant ueri Episcopi seu prædicatoris Euangelici, ideo digna est, quæ diligenter cognoscatur, & quanquam superstitiosis quibusdam figmentis sordidata est in multis locis, tamen ideo quæ in ea sunt optima & utilia contemni non debent. Primum quod ad temporis rationem attinet fuit Martinus in illorum Episcoporum numero, qui sub Iuliano

DE S. MARTINO

Sano & Valentiniانو Imperatoribus, doctrinam Evangelij & sinceram religionem aduersus Arrienorum heresim constantor. tutati sunt, atq; ex hac ipsa circumstantia temporum estimare licet, fuisse Martinum vere piam prasulem & vigilantem in tuenda doctrina Evangelij assertorem.

Parentes nobiles habuit, sed impior. ac hostes Christiane religionis. pater tribunus militum fuit sub Iuliano Cesare, atq; hoc ipsum magnae tunc dignitatis officium erat, quod non nisi summis viris contingebat. Porro educabatur Martinus ad militiam quoq; patris sui exemplo. Caterum cum Evangelium tum passim predicaretur, puer adhuc Martinus ad audiendas sacras lectiones subinde in templum ibat, ac catechismum Christiane doctrine perdidit, & postea quanquam renitentibus parentibus baptizatus est. Hic uero quantum sentes cum cruce, quanta odia & persecutiones & parentu, & alioru sustinuisse. Cateru matrem sane ad Christianismu conuertit, pater ipsius mansit impius, haud dubie in gratia Iuliani Caesaris, qui summus contemptor fuit religionis Christiane.

Porro cum audisset Martinus Hilarium Episcopum Pictauiensem redisse ad suam Ecclesiam ex exilio, in quod pulsus erat per Arrianos, qui tum in gloriatione apud principes erant, et manifesta uis

Grassabano

DE S. MARTINO.

graffabantur in uere pios, nam et ab iisdem Martinus quoq; profligatus et eiectus erat ex urbe, ubi in schola Euangelium docebat discipulos, quos habuit. Venit itaq; ad Hilarium Episcopum eiusq; doctrina & conuersatione tantum promouit in cognitione scripturarum, quod & ipse Monasterium instituit, hoc est, scholam, in qua sacras literas docebat. Accidit autem ut Turonenses Episcopum ad superintendentem in sua Ecclesia non haberent, itaq; ab illis Martinus uocatus est in Episcopum, ut respiceret Ecclesiam sua uigilantia, ne qua heresis & falsa doctrina irroperet. Erant enim tum magna & aperta pericula ab hereticis, proinde factus Martinus Turonensiu Episcopus Christum sincere predicabat, non sectas, non fiduciam operum docuit, sed tanquam fidelis dispensator Euangelium Christi predicauit. Præterea quoq; extra populi frequentiam Monasterium, hoc est, publicam scholam constituit, in qua latine literas sacras tractabat in usum studiosoru, de quibus spes erat, ut in docendo Euangelio aliquando Ecclesie posset prodesse. Et fuisse scholam hoc Monasterium factis ex historia estimare licet, que testatur habuisse Martinum supra octoginta discipulos & auditores in hac sua schola, illosq; intentos studijs scripturæ sacre nixisse sobrie & continentissime extra omnem luxum. Nihil

DE S. MARTINO

**Nihil enim praeinde obest ingenij, quam hinc e
christa. Atq; ex hoc ipso Collegio discipulorum
Martini multos factos esse Episcopos Ecclesiarum
testatur historia. Atq; hoc ipsam arguit satis quae
de causa & Monasteria & collegia Canonico-
rum primum sunt instituta & in ipsis edificijs col-
legiorum multa sunt vestigia, quae scholas olim fu-
isse comprobant, & scholarum speciem adhuc hodie
se se servant. Proinde in officio sui Episcopatus
hoc unum conatus est Martinus, ut Christum fo-
deliter doceret, & pro facultatibus suis pauperes
semper adiuveret. Fuit itaq; omnibus virtutibus
veri Episcopi instructus iuxta praescriptum Pauli
• 2. Timoth. 3. cap. In doctrina potens erat ad doc-
cendam suos, & ad convincendam adversarios.
In vitae conversatione & moribus lenis & sobri-
us. Ad hoc patientissimus quoq; in adversis, non
ab ipsis presbyteris, & collegis suis saepe gravis-
simas iniurias passus est. In orando & precatio-
nibus assiduus fuit, adeo etiam, quod, ut Senerus di-
scipulus eius scribit, nullum unquam horarum mo-
mentum praeterijt, in quo non aut orationi aut ler-
tioni incumberet. Haec demum sunt testimonia
veri Episcopi. Nam quod docere & praedicare
Evangelium debeant Episcopi etiam veteres Can-**

NONES

DE S. MARTINO.

non testantur. Nulla in hac historia Martini mentio fit de confirmatione Romani pontificis, de pallio magna ut aureorum redimendo, sicut hodie fieri solet. Magnis tentationibus exagitatus esse Martinus à Satana, ut specie sanctimonie & pietatis deceptus deficeret à vera cognitione uerbi ad impietatem aliquam. Accidit enim quodam tempore, ut Diabolus regis purpura & diademate ornatus appareret ei sub persona Christi, cum taceret Martinus uiso hoc spectaculo, ait ad eum Diabolus. Agnosce Martine quem colis, Christus ego sum descensurus ad terras, prius me tibi uolui manifestare. Et cū adhuc Martinus nihil responderet, rursus ait, Martine cur dubitas credere, cum me uideas? Christus ego sum. Tunc ille uerbo Dei instructus per spiritum sanctum ait. Meus Christus crucifixus fuit, & unleratus, ideoq; tetali in habitu non recipi, neq; in te credo. Ad hanc uocem ille euauit. Monemur hoc exemplo ne apparitionibus spirituum credamus. Satan enim hoc agit, ut transformet se in Angelum lucis, ut Euangelij ueram doctrinam obscurat. Porro cum ageret iam Martinus annum octogesimum sue etatis, debilitari coepit, & in febres incidit, atq; cum grauiter egrotaret, ut spes uitae reliqua amplius non esset.

DE S. MARTINO.

isset, hortatus est discipulos ad religionis soliditatem, & ut hereses pugnantes cum doctrina punitarent. Illi uero stantes dixerunt. Cur nos patrem desermus, aut cui nos desolatos relinquis? Immediatim enim gregem tuum lupi rapaces. Ille uero & lacrimis & precibus eorum motus dixit. Domine si adhuc populo tuo sum utilis non recuso laborem, fiet uoluntas tua. Sed ipse oculis in caelum fixis orans non multo post exspirauit astantibus presbyteris. In eius exequiis multi praecleari uiri fuerunt, qui postea Episcopi facti sunt. Constat quoque ex historia Martini Diaconos & Archidiaconos dispensatores elemosynarum tunc fuisse in Ecclesia non appellationes dignitatum, legitur enim quod praeterit Archidiacono Martinum, ut pauperi cuiusdam uestem daret. Ille uero cum id facere neglexisset, & postea cum per occasionem uideret Martinum adhuc nudum hominem nulla ueste utentem, ipse suum pallium illi donauit. Ambrosius Episcopus alicubi meminit Martini in suis scriptis.

DE MARIA MAGDALENA.

Exemplum M. Magdalene dignum est quod diligenter tractetur. Est enim mire consolatorium ad erigendas conscientias infirmorum hominum

DE M. MAGDALENA

hominum, qui sentiunt se esse peccatores, & non posse se suis operibus & iusticia conscientie tranquillitatem coram Deo inuenire. Et hac causa institutum quoque est olim à maioribus, ut quotannis Magdalene exemplum tractaretur. Sed contigit in hoc exemplo, quod in multis alijs, quod res utilis & ualde salutaris Ecclesie in turpem abusum abiit, & degenerauit in fabulosam quandam superstitionem, quæ non solum diuersa esset à scripturis, sed contraria etiam palam apertis uerbis Euangelistarum. Nos itaque simpliciter usum exempli Magdalene tractabimus, sicut in Euangelicis historijs de ea scriptum est, ut certi aliquid discamus, quod ad nostram consolationem & institutionem potest facere. Abusum quoque eiusdem exempli breuiter indicabimus propter aduersarios nostre doctrinae, ut intelligant homines pii quatenus mendacis pro uera scriptura usi sint Morachi olim ad decipiendas animas hominum propter suum questum. Est autem certissima hæc ratio tractandi exempla Sanctorum, ut consideremus primum illorum doctrinam & fidem qua seruati sunt. Vitam & opera considerare non debemus, nedum admirari, nisi quatenus sunt fructus fidei, non ipsorum merita. Ad hunc modum propositum nobis est in Euangelicis literis exemplum Marie Magdalene Lucæ 8. cap.

Am

DE M. MAGDALENA.

Ait enim Evangelista fuisse mulierem non uisam
infirmam obnoxiam, sed obsessam septem De-
monijs & liberatam à Christo. Primum itaq; ma-
gis tribuit eius meritis, sed corporaliter etiam ob-
sessam ait septem Dæmonijs, ut nolet extremam
eius miseriam, & calamitatem. Sic nos omnes ait
Apostolus natura filios iræ & damnationis esse,
quoniam corporaliter non uidemur obsessi à Dia-
bulo. Lant uero sicut Magdalena sine suo merito
liberatur per Christum, ita & nos quoq; eripimur
ex regno & potestate Diaboli, in qua sumus,
quando per Christum baptizamur, & cognitione
Euangelij illuminamur, ut credamus propter ip-
sum remitti nobis peccata, & liberari nos à mor-
te. Magdalena itaq; credit ex misericordia Dei se
seruari per Christum, & id significat Lucas cum
ait eam sequi Christum & audire eius uerbum.
Nam hoc animum est, quod à nobis qui Christiani su-
mus requiritur, ut maneamus in fide Christi, &
exerceamus nos in studio & cognitione Euange-
lij, quam diu uiuimus. Porro opera & fructus fi-
dei non desunt in Magdalena. Non enim secura
nunc desidet domi, & suas tantum acluptates cus-
rat, sed seruit Christo, & illi subsidium prebet de
suis facultatibus cum mulierculis alijs, que item
senserunt

DE M. MAGDALENA

ſerunt beneficium Chriſti. Eſtq; inſignis hæc commendatio bonorum operum, ut ſciamus hanc magnam eſſe gratitudinem & beneficium, quod in iuſtificatis placet Deo, ut noſtris operibus, quantum in nobis eſt, Euangelium conſeruare apud poſteros ſtudeamus.

Porro cum proficiſceretur Chriſtus Ieroſolymam ſub tempus paſchatis, quo paſſus eſt, fuit unã in eius comitata Magdalena, & tum crucifigitur aſtat unã cum Maria matre, & dolet & ſepultum ungere uult emptis aromatis, ut erga mortuum Chriſtum quoq; teſtetur animi grati ſignificationem. Sed interim, ſicut alij diſcipuli, ipſa quoq; in fide uſcillat, & inſirma eſt, non poteſt enim ſperare, ut reſurgat Chriſtus. Atq; hæc eſt communis inſirmitas, omnium piorum in tentatione. Sed quid ſit? teſtantur Euangelistæ Chriſtum deuicta morte iam reſuſcitatum primum omnium ſe exhibuiſſe uiuentem Mariæ Magdalene, de qua ſeptem Dæmonia exierant, ut ex hoc exemplo conſtet Chriſti reſurrectionem ad eos maxime pertinere, qui ſe grauiffime ſentiunt peccatis laborare. Proinde confirmata hac certitudine reſurrectionis Chriſti, credidit Chriſtum eſſe Dominum mortis & peccati, per quem ſolum cõtingat iuſticia, remiſſio peccatorum, & uita æterna. Et non
O O dubium

DE M. MAGDALENÆ.

dubium est, quin hanc fidem diligenti studio audiendi & discendi Evangelij aluerit usq; in finem uite, & interea de suis facultatibus seruisse proximo, & in primis discipulis, sicut antea Christo ipsi.

Hæc itaq; tractatio exempli Magdalene consolatoria est, & ex Evangelicis literis sumpta consentit cum doctrina fidei, quam etiam confirmat in animis nostris, ut sciamus exemplo Magdalene, nos omnes peccatores & damnatos esse. Deinde liberari nos per Christum. Tertio fidem hanc in Christum alendam & augendam esse studio audiendi uerbum per totam uitam, et declarandam per opera charitatis, quæ sunt fructus ueræ fidei. Quarto esse quidem nondum ab omni parte perfectos credentes, maxime ut persistamus in temptatione contra scandala, sed ibi consolatur Christus suos resurrectione sua, qua ascendit ad patrem factus Dominus omnium in celo & in terra. Debemus itaq; merito gratias Deo agere, quod habemus in Magdalene exemplo certitudinem uostræ fidei, & confirmationem nostræ salutis. Deinde orate quoq; Deum Debemus, ut donet nobis fidem, illuminet & conseruet nos in cognitione uerbi sui exemplo Magdalene huius, ne relictæ Christo ad fiduciam operum nostrorum prolabamur.

DE M. MAGDALENA.

Quod ad personam & genus Mariæ Magdalena attinet, non opus est scrupulosius singulâ inquirere, neq; enim hoc magnopere facit ad rem. Olim certe hac de re magna fuit dissensio. Sed quantum ex Euangelistis apparet, Maria Magdalena ex Galilea fuit, ubi liberata quoq; est per Christum à septem Dæmonijs, id quod Matthæi 27. uides, atq; hinc constat satis eam non fuisse sororem Lazari Bethaniensis, de quo est iohannis 11. & 12. cap. Bethania enim non abest longius à Ierusalem, quam stadijs quindecim sita ad latius mortis Oliueti. Neq; uero fuisse Magdalena hanc mulierem, quæ Christo pedes lauit, & profudit unguentum in caput eius Lucæ 7. cap. satis aperte constat ex ipsis uerbis Euangelistæ, qui clare testatur fuisse mulierem peccatricem in eo ipso loco sancti ciuitate. Et aliam unguenti profusionem & lotionem pedum factam esse à Maria sorore Lazari & Marthæ apparet ex 12. cap. iohannis. Id quod commentum quidam sunt de arce Magdalon, quæ in diuidenda hereditate cum Lazaro & Martha uenit in sortem Mariæ fabulosum est. Præterea & ea omnia quæ habet Lombardica historia seu aurea legenda sanctorum de Maria Magdalena fictitia sunt. Dixerunt enim post ascensionem Christi à Paulo Apostolo commissam esse Magdalenam

DE M. MAGDALENA.

Maximino cuidam ex septuaginta duobus discipulis, & cum illo nauigio peruenisse propter persecutiones in Christianos in Massiliam urbem, ibique publice docuisse & miracula fecisse. Præterea Lazarum fratrem eius in eadem urbe Episcopum factum. Postea illam triginta annis in eremo poenitentiam egerisse, & nullo pane aut cibo sed tantum solutribus herbis usam esse, & indies septies sub tempore septem horarum Canonicarum ab Angelis in æra sublatum cum magno gaudio, & id tandem rescivisse pium quendam sacerdotem etiam in eremo uiuentem, & expletis triginta annis sub finem uite sue esse Mariam Magdalenam ab Angelis deportatam in templum illud, & palam eleuatam ab Angelis à terra stetitisse in ipso choro & subsellijs sacerdotum, ubi tunc fuit Maximus, & ibi tam procumbentem ante Altare sumpsisse corpus dominicum, & statim eodem illo temporis momento esse mortuam. Hæc omnia stulta partim, & absurda, partim etiam & uehementer impia sunt. Ridiculum enim est stultum de sancto Petro et Maximino, & omnia illa de nauigatione. Et docere mulierem non permittit in Ecclesia Paulus. Porro quod per triginta annos in locis desertis poenitentiam egerit pro peccatis, manifeste inapium est, & pugnat cum omnibus illis que de
Magdalena

DE M. MAGDALENA.

Magdalena scripta sunt in Euangelijs, Præterea
cibos vitare, quos creauit Deus sumendos cum
gratiarum actione, doctrina Demoniorum est. 3.
Timoth. 4. Et ad Colos. secundo capite damnat
Paulus istam religionem, qua corpus leditur, &
suo debito honore priuatur. Sed quid opus est sin-
gulatim hæc omnia refellere? Duo uidetur quæsi-
isse uel calliditas Sathane, uel impudentia quorun-
dam, qui harum fabularum autores sunt, ut hoc
pacto hominum animis fucum aliquem facerent,
& commendarent horas Canonicas, & misse sa-
crificium. Cæterum iam per gratiam Dei Euan-
gelio revelato cernitur palam, quam impudens hoc
fuerit mendacium, quo tum interea temporis,
quando potestas fuit principis tenebrarum, toti
orbi est impositum. Proinde ingentes gratis agen-
de sunt Deo, quod reiectis fabularum mendacijs
uetram usum exempli Magdalene ex Euangelicis
historijs denuo cognoscimus.

DE IACOBO

Apostolo.

Primo dicendum est de uocatione Iacobi qua
ad cognitionem Euangelij & ad officium
Apostolorum peruenit. Ha enim prorsus imaginata

o o i fuit

DE S. IACOBO APOST.

fuit & preter omnem ipsius expectationem tuam piscaretur, & nihil minus futurum esse in animam inducisset. Proinde per Christum sine merito suo pervenit ad cognitionem Evangelij, & vocatus est ad Apostolatam, ut ex hoc exemplo consolationis argumentum omnes nos quoque sumamus, qui sentimus peccatum nostrum & infirmitates carnis, ne dubitemus omnes sanctos ad eundem modum per gratiam Dei in Christo servari sine suis meritis et operibus. Et admonet nos quoque hic locus de vocatione Apostolorum, qui partim piscatores fuerunt, partim alij homines contempti coram mundo, ut cogitemus ideo non repudiari eos à Deo si homines miseri, viles & contempti sumus ad illorum hominum estimationem, qui in mundo potentes & magni sunt, ac magnam commendationem sanctitatis & sapientie habeant.

Vocatus Iacobus à Christo, ultro eum secutus est, & credidit verbo eius, nihil secum deliberans prius, an Pharisei & magni homines in mundo essent hoc doctrinae genus, quod adscribebat Christus, probaturi. Post ascensionem Christi, & missionem spiritus sancti, constanter & intrepide, una cum alijs Apostolis testatus est de resurrectione Christi, & cum alijs in alias orbis partes discederent predicarent Evangelium, ipse Ierosolime in Iudea mansit.

ibiq;

DE S. IACOBO APOST.

Ubiq; Episcopus ac Superintendēs Ecclesię piorum
 fuit. Nā magna constantia & libertate docuit iu-
 stificari homines per fidē in nomine Christi, idēq;
 non esse omnem fiduciam operum legis Mosai-
 cę. Iudici uero cum indigne ferrent hanc nouam
 predicationem de Christo quotidie latius propa-
 gari, accidit, quod Herodes Agrippa rex gratifi-
 caturus Iudeis palam instituit persequi Apostolos
 & predicatorēs Euangelię. Nam quicquid passim
 erat turbarum, & publicarum calamitatum ac
 malorum in regno Iudaico, id omne nouę predi-
 cationi de Christo imputabatur, existimauitq; He-
 rodes rex & Iudei, tunc demum omnia fore tran-
 quilla publice & priuatim, si Apostoli & predi-
 catores Euangelię perderentur, & ab illis ueluti à
 publicis & fatalibus quibusdam monstris terra re-
 purgaretur. Proinde Iacobum Ioannis Apostoli
 fratrem & Episcopum Ierosolymitanum apprehen-
 dendū & capite truncari iubet Herodes, ut hoc
 modo autores & prima capita Christianę fidei
 sensim extirparet. Callidum quidem & prudens
 hoc est consiliū, sed quia contra Dominum est
 & in causa religionis, ideo non succedit.
 Nam occiso IACOBO, & PETRVM Apo-
 stolum similiter apprehendi & in carcerem
 conijci iussit, sed ille seruatus est presidio DEI.

DE S. IACOBO APOST.

Et per Angelum eductus ex carcere. Herodes, et conculcatum noluit Euangelij dogma, foedissima mortis genere non multo post perijt. Sed ad Iacobum redeamus, qui nulla alia de causa truncatus est, quam propter predicationem de gratuita remissione peccatorum per Christum contra iustitiam operum Legis. Ceterum illa quae de translato corpore Iacobi à suis discipulis per mare in Galiciam, deinde Compostellā in Hispanijs dicuntur, varia et fabulosa commenta sunt Papistarum, tantum questus et commodi causa excogitata, contra Euangelium et doctrinam Iacobi de gratuita remissione peccatorum in nomine Christi, quam, dum uiueret, magna constantia docuit contra hypocritas operum.

DE S. ANDREA Apostolo.

Andreas frater Simonis Petri fuit, ambasciscatores, et uocati à Christo ad munus Apostolicum, per occasionem, cum uterq; nihil minus expectaret. Atq; haec ipsa illorum uocatio fortuita commendationem continet misericordiae et beneuolentiae diuinae, quae per Christum omnes uocatur ad cognitionem Dei, sine nostro merito.

DE S. ANDREA APOST.

tum, cum sumus peccatores & impij. Andreas itaq; per gratiam Dei factus Apostolus, diligenter audiuit cum reliquis Apostolis docentem Christum, credidit Euangelio, & iuxta preceptum Christi unà quoq; predicavit, quamdiu adsuit Christo. Hæ sunt summe laudes Apostolorum & omnium sanctorum. Interim quod ad ipsos & ipsorum vitam attinet, non carent vitijs & magnis infirmitatibus, sed ultro dissimulat eas Deus propter Christum, id quod videmus in Andrea & fratre eius Petro, & reliquis Apostolis, sicut in historijs Evangelicis clare expressum est. Porro post resurrectionem Christi iussu iam spiritu sancto, in alium locum alij Apostoli se contulerunt ad predicandum Euangelium iuxta preceptum Christi. Testantur itaq; historiæ docuisse Andream in Scythia, et inde eum in Achaiam Græciæ partem devenisse, ubi magna diligentia summoq; studio docuit Christum, & reiecto omni veteri cultu idolorum plurimas parochias instituit, quibus uxores predicatores Euangelij præfecit. Ceterū scelicem hanc Evangelicæ doctrine propagationem in Achaia indigne tulit Sathanas. Accidit enim ut Aegæas proconsul, qui Romanorum nomine administravit Achaiam non solum improbaret & contemneret doctrinā Euangelij, sed manifeste etiam se pro

DE S. ANDREA APOST.

Se pro sua autoritate opponeret, & tollere eis
profanas conuictas, idq; ex publico mandato
votus Romani & Neronis Caesaris, atq; ut
commodius facere posset, praecepit ut omnes pro
veteri consuetudine idolis immolarent, neq; disce-
derent à recepto iam olim Deorum cultu. Atq; hic
velut ab eorum iuram se opposuit Andreas, & p-
hau restitit Aegeō impio magistratui, inquit. Tu
qui magistratus es deberes merito illum Deū de-
vare, qui dedit tibi hanc potestatem, & non cogere
populum ad impium cultum idolorum. Hanc ob
irrogationem indigne sereno Aegeas dixit. Tu ve-
es ille impostor & seditiosus, qui eam doctrinam
inactis inbas terras, quam publico mandato suo
reprobavit Senatus Romanus? Atq; hic simul ma-
gno quodam fastu incipit contemnere & deridere
doctrinam de crucifixo Christo, existimans nihil
vel absurdius vel stultius dici posse; quam seruari
homines debere per talem hominem, qui crucifi-
xus esset. Sed Apostolus Andreas minime minus ad
haec suis, refellit enim omnes calumnias humane
rationis contra hanc stultam doctrinam de Christo
crucifixo, comprobantq; ita fieri oportere, ut pa-
teretur Christus, ut hoc modo seruerentur creden-
tes in ipsius nomine. Sed his omnibus argumentis,
& hac constanti confessione Andreae nihil con-
mouetur

DE S. ANDREA APOST.

monetur Aegeas praefectus, sed dixit ad Andream. Quia tam magnificis crucifixum tuum Deum, ego te quoque in crucem suffigam ut experiaris quid sit contra ueterem cultum DEI nouas opiniones de crucifixo tuo Christo in uulgus spargere. Atqui uero tantum abest hic expauisse Andream, quod etiam DEO gratias egerit quod post tantas molestias & tot labores in officio praedicandi Euangelij per crucem posset uitam suam finire Christi Domini & praecceptoris sui exemplo, & simul orasse dicitur Deum, ut nunc posset hac occasione deserere praesentem uitam pro ipsius uoluntate. Proinde populo gratus Andreas ob synecram doctrinam, & innocentiam uitae singulariorem, rapitur a Tyranno ad paratum supplicium. Sed hic alij lugent indignum casum boni uiri, alij per tumultum publicum eripere uolunt Apostolum & pastorem suum ex Tyranni manibus, atque hic ingens propemodum tumultus, & publica quaedam clades fuisset exorta, nisi Andreas ipse placide admonuisset populum, & concione sua sedasset populares turbas. Rogauit etiam populum, ne se priuaret hoc fructu suorum laborum. Nam hanc esse uoluntatem DEI, ut tandem praedicationem de CHRISTO crucifixo cruce & morte confirmaret. Est itaque pro
consuetudine

DE S. ANDREA APOST.

consuetudine Romanorum primum *caesus*, deinde in crucem suffixus, atq; ita placide in manus Dei patris spiritum suum tradidit. Corpus honorifice sepultum est, curantibus id uxore praefecti Aegae, quae conuersa erat ad fidem Euangelij, & alijs pijs hominibus in Christum credentibus.

DE SIMONE ET Iuda Apostolis.

SIMON & Iudas Apostoli eodem in loco & tempore apud Persidas passi sunt propter doctrinam Euangelij, ideoq; utriusq; commemoratorem coniunctam uoluerunt olim maiores in Ecclesia. Exemplum sane memorabile est in utroq; pro confirmatione doctrinae Euangelicae, sed abusu & miscitia hominum imperitorum deprauatum est, sicut multa alia. Primum omnium quod ad utriusq; uocationem attinet, satis constat eos ad Apostolatum per Christum euocatos esse, & in numero Apostolorum duodecim numeratos. Contigit autem illis hoc beneficium sine ipsorum meritis ex mera & singulari gratia Dei per Christum, à quo ex impietate & tenebris ad lucem Euangelij, & cognitionem Dei uocati sunt. Porro post ascensionem Christi, cum iuxta praecipuum Christi

DE SIMONE ET IVCÄ

Christi passim in toto orbe predicarent Apostoli
Euangelium, contigit Iudæ Apostolo primum in
Mesopotamia & Ponto regionibus, Simoni uero
in Aegypto Euangelium predicare. Deinde per oc-
casione[m] ambo simul in Persiam perueniunt, ubi
cum sincere & summa cum fide docerent Chri-
stum, contra impietatem & idolatriam gentium,
& superstitionem operum humanorum, concita-
uerunt in se Magos, sic enim uocabant suos sacro-
dotes Persæ. Etenim hi indignissime ferebant per
nouam predicationem Apostolorum de crucifixo
Christo suam autoritatem in populo eluari, &
plane reijci impium illum ueterem cultum deorum,
quem ipsi pro summa religione tradebant uulgo
non sine ingenti suo commodo & questu. Et quia
prospiciebant impij illi sacerdotes futurum esse per
predicationem Apostolorum, ut ipsi destituti suis
commodis & honoribus, quos ex cultu Idolorum
percipiebant, esurrerent tandem, instigarunt passim
uerbis & per Epistolas præfectos templorum ad-
uersus Christi Apostolos, & effecerunt tandem
immodico studio & improbis sollicitationibus
suis, quod per publicam tumultum & seditionem
oppressi sunt Apostoli, & interempti. Sunt qui
Simonem crucifixum scribunt, sed qualitercunq;
fit, parum refert. Certum hoc est quod uterq; pro
confessione

DE SIMONE ET IVDA

Christi & propter Euangelij prædicationem
tem sustinuerint. Est itaq; in hoc exemplo a
firmatio doctrine Euangelicæ & bonorum op
rum. Docuerunt enim Christum, & in hoc sancti
ministerio seruiuerunt proximo suo pro suæ voca
onis ratione. Neq; enim uel Monachatus, uel alio
rum portentosorum operum ulla mentio est in his
exemplis & ueris narrationibus de sanctis, qui
Christum crediderunt, eumq; docuerunt, nouis
mana opera, & hoc nomine etiam passi sunt.

DE S. MATTHIA

Apostolo

EX primo actorum Apostolicorum capite con
stat Matthiam fuisse unum ex discipulorum
numero uocatum à Christo ad cognitionem Euang
gelij, cuius & Apostolus factus est, idq; sine suo
merito, & cum nihil minus futurum esse speraret,
estq; hic locus ualde consolatorius afflictis consci
entis quæ facilius in tentationibus acquiescunt uer
bo Dei, cum audiunt omnes Sanctos peccatores fu
isse & ex gratia Dei conuersos ad Christum per
quem & seruari sunt. Porro quanquam ad Apo
stolatam per Christum ipsum non est uocatus Mat
thias, tamen quia nõ humano iudicio, sed forte iux
ta uoluntatem Dei delectus est in locum iude præ
dicantis

DE S. MATTHIA APOST.

litoris, & cooptatus est in numerum Apostolorum, præter suam & aliorum expectationem, id est hoc ipsum non minorem commendationem diuine gratiæ ac uoluntatis meretur, quam si à Christo ipso ad Apostolatam uocatus fuisset. Apostoli enim nihil in hac causa priuata autoritate agentes, rem omnem per orationem Deo commiserunt. Atq; ita contigit, ut sorte eligeretur Matthias in numerum Apostolorum. Caterum post Pentecosten digressis Apostolis in alias atq; alias orbis partes, Matthias dicitur in Iudæa docuisse Euangelium.

Sunt qui existimant ipsum in Aegyptum peruenisse, atq; ibi Christum prædicasse, & tandem morte affectum. Sed hæc ut uariant apud scriptores, ita incerta quoq; sunt. Illud autem certissimum est, quod non docuit aliud, quam Euangelium Christi, iuxta mandatum Christi, Ite in orbem uniuersum & prædicate Euangelium. Item: Docentes eos seruare omnia que ego præcepi uobis, atq; hoc etiam nomine Matthiam passum esse, & morte adfectum dubium non est, iuxta illud, quod Christus ipse futurum esse Apostolis, atq; a deo omnibus ueris prædicatoribus prædixit Matth. 10. cap. propter confessionem nominis sui. Est igitur in tota historia Matthiæ confirmatio quedam doctrine & fidei nostre in Christum, quem ipse prædicauit alijs, & per quem ipse seruatus est sine suorum operum fiducia

DE

DE S. BARTHOLE- meo Apostolo.

IDEM sentiendum est de uocatione Barthole-
mei ad Apostolatam, quod de alijs Apostolis.
Quamquam enim nihil certi in Euangelicis literis
scriptum extat de occasione, per quam uocatus
est à Christo, tamen ex mera gratia & iuxta be-
neplacitum Christi sine suo merito uocatum esse
certissimum est aliorum Apostolorum Exem-
plo, proinde mire consolatorius est hic locus
de uocatione Bartholemei, atq; adeo om-
niam aliorum Apostolorum, ut non dubitent
afflicte conscientie per solam gratiam Dei serua-
tos esse omnes sanctos, & neminem suo merito,
& propter suam dignitatem conuersum esse ad
cognitionem Christi, sed ex gratia misericordis Dei
tantum, ideoq; consolari nos debent hec exempla
Sanctorum, ne propter peccatum infirmitates nos-
tras desperemus. Nam illas ultro dissimulat &
ignoscit nobis Deus, modo credamus in Christum,
& ab eius uerbo non discedamus, & ad fiduciam
operum nostrorum prolabamur. Tolerauit enim
multa Christus in discipulis & Apostolis sepe, qui
non uulgeriter infirmi fuerunt, sed grauissime eti-
am errarunt nonnunquam. Sed hec de uocatione
Bartholemei Apostoli. Ceterum post missionem
spiritus

DE S. BARTHOL: APOST)

Spiritus sancti cum alij Apostoli in alijs orbis partes concessissent ad prædicandum Euangelium iuxta mandatum Christi, Bartholemeus in Indie cæterioris partes peruenisse dicitur, ibiq; magna fiducia & libertate Euangelium docuit, & prædicatione sua tantum promouit per gratiam Dei, ut intra breue tempus omnis celebritas & cultus idolorum collaberetur, & ueniret in contemptum. Erat enim tum temporis summa superstitio & incredibilis quædam impostura Sathane in eo populo. Nam in templis quibusdam idola erant ex quibus palam responsa & oracula dabat Diabolus sub prætextu ueri Dei, ideoq; in illis locis frequentissimus hominũ conuentus & concursus erat, nam & male habentes curati sunt in ijsdem locis arte Sathane, tanquam beneficio ueri Dei. Cæterum ubi cognitio Christi ex assidua prædicatione Bartholemei innotescere populo cœpisset, non solum admiratio idolatriæ cadere cœpit in hominum animis, sed etiam obmutescens Diabolus ilico neq; loqui, neq; responsa dare & curare infirmos pro ueteri suo more amplius potuit. Accidit itaq; cum ingrederetur templũ quoddam Bartholemeus, in q; idolum Astaroth cognominatũ colebatur, quod propter oracula, et curationem infirmorum celeberrimum erat, interrogatum ab hominibus, qui ex

P p *longinquo*

DE S. BATHOL. APOST.

longinquo aduenerant auxilij & consilij capientem
causa, nullū omnino responsum dare potuit. Porro
causam silentij querētibus alio in loco ab alio idolo
quodam, ex quo item Diabolus loquebatur, respon-
sum est, propter praesentiam & nouam doctri-
nam hominis peregrini cuiusdā ipsum obmutuisse,
& sibi quoq; ac alijs dijs regni idem periculum im-
minere, nisi in tempore hominem e suis finibus
propellant, proinde contrarijs & dissentientibus
iudicijs ac sententijs animorum, alij probare Bar-
tholemeum & eius doctrinam, alij rursus contem-
nere & palam damnare coeperunt. Adfuit autem
Dominus praedicationi Bartholemei, eamq; signis
& praesentibus miraculis confirmauit. Id acro-
digne ferentes templorum praefecti, & sacerdotes
idolorum odiosissime traducunt & accusant Bar-
tholemeum ac eius doctrinam apud regem Indiae.
Quod homo peregrinus & impostor arte magica
instructus omnem ueterem cultum deorum sabuerat,
& publicam tranquillitatem regni perturbet,
& futurum esse ut non solum Deorum cultus &
uetus religio, sed ipsius regis quoq; autoritas lae-
desiat & prorsus intercidat, nisi homo ille pere-
grinus & impostor e medio quam primum tolla-
tur. Hac persuasione grauius accensus & com-
motus Rex misit aparitores suos ad comprehen-
dendum

DE S. BARTHOL. APOST.

dendum Apostolum Bartholemeum, & cum addu-
 xissent eum, ait magna cum indignatione Rex: Tu
 ne es ille impostor, qui cultum & religionem Deo-
 rum in hoc regno meo labefactare studes, & præ-
 terea fratrem meum eueristi doctrina tua? Erat
 enim frater regis conuersus ad Christum per prædi-
 cationem Bartholemei, & filiam eius Lunaticam
 sanauerat Apostolus. Ad quod respondit Bartho-
 lemeus. Ego non eueri fratrem tuum o Rex, sed
 conueri potius. Ad quod rex. Ego, inquit, ita te
 tractabo at sicut fecisti fratrem meum relinquere
 Deum suum, & tuo credere, ita tu quoque dese-
 ras tuum Deum, & meo Deo sacrificia offeras.
 Cui Apostolus, Ego, inquit, Deum quem colebat
 frater tuus, obmatescere feci, & ostendi inane si-
 mulachrum esse. Quod si ad eundem modum resela-
 lere poteris doctrinam meam de Christo, facile eam
 quidem in tuam sententiam cedam. Interea dum hæc
 ita minatur Rex Bartholemeo Apostolo, nuncia-
 tur denno per alios quosdam regi in multis alijs re-
 gni locis Deorum cultum & simulachra itidem ce-
 cidisse. Quod ubi audiuit Rex præ nimia animi in-
 dignatione purpuram, qua erat indutus, discerpit,
 & Apostolum sustibus cædi iussit, & cæsum uiuum
 excoriari præcepit, tutatusque est Bartholomeus cõ-
 fessionem Euangelij magna constantia ad finem ui-
 uæ usque.

DE S. ANDREA APOST.

Se pro sua autoritate opponeret, & tollere etiam
prorsus conaretur, idq; ex publico mandato Senatus
Romani & Neronis Caesaris, atq; ut id
commodius facere possit, precepit ut omnes pro
veteri consuetudine idolis immolarent, neq; disce-
derent à recepto iam olim Deorum cultu. Atq; hic
velut abeneum murum se opposuit Andreas, & pa-
lum restitit Aegeæ impio magistratui, inquit. Tu
qui magistratus es deberes merito illum Deum ado-
rare, qui dedit tibi hanc potestatem, & non cogere
populum ad impium cultum idolorum. Hanc ob-
urgationem indigne ferens Aegeas dixit. Tu ve-
es ille impostor & seditiosus, qui eam doctrinam
in uehis in has terras, quam publico mandato suo
reprobauit Senatus Romanus? Atq; hic simul ma-
gno quodam festu inoeperit contemnere & deridere
doctrinam de crucifixo Christo, existimans nihil
uel absurdius uel stultius dici posse, quam seruari
homines debere per talem hominem, qui crucifixo
esset. Sed Apostolus Andreas minime uentus ad
haec fuit, resellit enim omnes calumnias humane
rationis contra hanc stultam doctrinam de Christo
crucifixo, comprobauitq; ita fieri oportere, ut pa-
teretur Christus, ut hoc modo seruari creden-
tes in ipsius nomine. Sed his omnibus argumentis,
& hac constanti confessione Andreae nihil con-
monetur

DE S. ANDREA APOST.

mouetur Aegeas praefectus, sed dixit ad Andream. Quia tam magnificis crucifixum tuum Deum, ego te quoq; in crucem suffigam ut experiaris quid sit contra ueterem cultum DEI nouas opiniones de crucifixo tuo Christo in uulgus spargere. Atqui uero tantum abest hic expauisse Andream, quod etiam DEO gratias egerit quod post tantas molestias & tot labores in officio praedicandi Euangelij per crucem possit uitam suam finire Christi Domini & praceptoris sui exemplo, & simul orasse dicitur Deum, ut nunc possit hac occasione deserere praesentem uitam pro ipsius uoluntate. Proinde populo gratus Andreas ob symmetricam doctrinam, & innocentiam uitae singularem, rapitur à Tyranno ad paratum supplicium. Sed hic alij lugent indignum casum boni uiri, alij per tumultum publicum eripere uolunt Apostolum & pastorem suum ex Tyranni manibus, atque hic ingens propemodum tumultus, & publica quedam clades fuisset exorta, nisi Andreas ipse placide admonuisset populum, & concione sua sedasset populares turbas. Rogauit etiam populum, ne se priuaret hoc fructu suorum laborum. Nam hanc esse uoluntatem DEI, ut tandem praedicationem de CHRISTO crucifixo cruce & morte confirmaret. Est itaque pro
consuetudine

DE S. ANDREA APOST.

consuetudine Romanorum primum *caesus*, deinde in crucem suffixus, atq; ita placide in manus Dei patris spiritum suum tradidit. Corpus honorifice sepultum est, curantibus id uxore praefecti Aegae, quae conuersa erat ad fidem Euangelij, & alijs pijs hominibus in Christum credentibus.

DE SIMONE ET Iuda Apostolis.

SIMON & Iudas Apostoli eodem in loco & tempore apud Persidas passi sunt propter doctrinam Euangelij, ideoq; utriusq; commemoratio-
nem coniunctam uoluerunt olim maiores in Ecclesia. Exemplum sane memorabile est in utroq; pro confirmatione doctrinae Euangelicae, sed abusu & inscitia hominum imperitorum deprauatum est, sicut multa alia. Primum omnium quod ad utriusq; uocationem attinet, satis constat eos ad Apostolatam per Christum euocatos esse, & in numero Apostolorum duodecim numeratos. Contigit autem illis hoc beneficium sine ipsorum meritis ex mera & singulari gratia Dei per Christum, à quo ex impietate & tenebris ad lucem Euangelij, & cognitionem Dei uocati sunt. Porro post ascensionem Christi, cum iuxta praecipitum Christi

DE SIMONE ET IVCÄ

Christi passim in toto orbe prædicarent Apostoli
Euangelium, contigit Iudæ Apostolo primum in
Mesopotamia & Ponto regionibus, Simoni uero
in Aegypto Euangelium prædicare. Deinde per oc-
casione[m] ambo simul in Persiam peruenerunt, ubi
cum sincere & summa cum fide docerent Chri-
stum contra impietatem & idolatriam gentium,
& superstitionem operum humanorum, concita-
uerunt in se Magos, sic enim uocabant suos sacro-
dotes Persæ. Etenim hi indignissime ferebant per
nouam prædicationem Apostolorum de crucifixo
Christo suam auctoritatem in populo eluari, &
plane reijci impium illum ueterem cultum deorum,
quem ipsi pro summa religione tradebant uirgo
non sine ingenti suo commodo & questu. Et quia
prospiciebant impij illi sacerdotes futurum esse per
prædicationem Apostolorum, ut ipsi destituti suis
commodis & honoribus, quos ex cultu idolorum
percipiebant, essurent tandem, instigarunt passim
uerbis & per Epistolas præfectos templorum ad-
uersus Christi Apostolos, & effecerunt tandem
immodico studio & improbis sollicitationibus
suis, quod per publicam tumultum & seditionem
oppressi sunt Apostoli, & interempti. Sunt qui
Simonem crucifixum scribunt, sed qualitercunq;
fit, parum refert. Certum hoc est quod uterq; pro
confessione

DE SIMONE ET IVDA

Christi & propter Euangelij prædicationem mortem sustinuerint. Est itaq; in hoc exemplo confirmatio doctrinae Euangelicæ & bonorum operum. Docuerunt enim Christum, & in hoc sancto ministerio seruiuerunt proximo suo pro suæ uocationis ratione. Neq; enim uel Monachatus, uel aliorum portentosorum operum ulla mentio est in his exemplis & ueris narrationibus de sanctis, qui in Christum crediderunt, cumq; docuerunt, non humana opera, & hoc nomine etiam passi sunt.

DE S. MATTHIA

Apostolo

EX primo astorum Apostolicorum capite constat Matthiam fuisse unum ex discipulorum numero uocatum à Christo ad cognitionem Euangelij, cuius & Apostolus factus est, idq; sine suo merito, & cum nihil minus futurum esse speraret, estq; hic locus ualde consolatorius afflictis conscientijs quæ facilius in tentationibus acquiescunt uerbo Dei, cum audiunt omnes Sanctos peccatores fuisse & ex gratia Dei conuersos ad Christum per quem & seruari sunt. Porro quanquam ad Apostolatam per Christum ipsum non est uocatus Matthias, tamen quia nõ humano iudicio, sed sorte iuxta uoluntatem Dei delectus est in locum iude prædicatoris

DE S. MATTHIA APOST.

ditoris, & cooptatus est in numerum Apostolorum, præter suam & aliorum expectationem, idè
oq; hoc ipsum non minorem commendationem di-
vine gratiæ ac uoluntatis meretur, quam si à Chrī-
sto ipso ad Apostolatū uocatus fuisset. Apostoli
enim nihil in hac causa priuata autoritate agen-
tes, rem omnem per orationem Deo commiserunt.
Atq; ita contigit, ut sorte eligeretur Matthias in
numerum Apostolorum. Ceterū post Pentecosten
digressis Apostolis in alias atq; alias orbis partes,
Matthiæ dicitur in Iudæa docuisse Euangelium.
Sunt qui existimant ipsum in Aegyptum peruenisse,
atq; ibi Christum prædicasse, & tandem morte
affectum. Sed hæc ut uariant apud scriptores, ita
incerta quoq; sunt. Illud autem certissimū est, quod
non docuit aliud, quam Euangelium Christi, iuxta
mandatum Christi, Ite in orbem uniuersum &
prædicate Euangelium. Item: Docentes eos ser-
uare omnia quæ ego præcepi uobis, atq; hoc etiam
nomine Matthiam passum esse, & morte adfectum
dubium non est, iuxta illud, quod Christus ipse fu-
turum esse Apostolis, atq; a deo omnibus ueris
prædicatoribus prædixit Matth. 30. cap. propter
confessionē nominis sui. Est igitur in tota historia
Matthiæ confirmatio quedam doctrine & fidei
nostre in Christum, quem ipse prædicauit alijs,
& per quem ipse seruatus est sine suorum operum
fiducia

DE

DE S. BARTHOLE- meo Apostolo.

IDEM sentiendum est de uocatione Barthole-
mei ad Apostolatam, quod de alijs Apostolis.
Quoniam enim nihil certi in Euangelicis literis
scriptum extat de occasione, per quam uocatus
est a Christo, tamen ex mera gratia & iuxta be-
neplacitum Christi sine suo merito uocatum esse
certissimum est aliorum Apostolorum Exem-
plo, proinde mire consolatorius est hic locus
de uocatione Bartholemei, atq; adeo om-
niam aliorum Apostolorum, ut non dubitent
afflicte conscientie per solam gratiam Dei serua-
tos esse omnes sanctos, & neminem suo merito,
& propter suam dignitatem conuersum esse ad
cognitionem Christi, sed ex gratia misericordis Dei
tantum, ideoq; consolari nos debent hec exempla
Sanctorum, ne propter peccatum infirmitates nos-
tras desperemus. Nam illas ulro dissimulat &
ignoscit nobis Deus, modo credamus in Christum,
& ab eius uerbo non discedamus, & ad fiduciam
operum nostrorum prolabamur. Tolerant enim
multa Christus in discipulis & Apostolis sepe, qui
non uulgeriter infirmi fuerunt, sed grauissime etia-
m errarunt nonnunquam. Sed hec de uocatione
Bartholemei Apostoli. Ceterum post missionem
spiritus

DE S. BARTHOL: APOST

Spiritus sancti cum alij Apostoli in alijs orbis partes concessissent ad prædicandum Euangelium iuxta mandatum Christi, Bartholemeus in India ceterioris partes peruenisse dicitur, ibiq; magna fiducia & libertate Euangelium docuit, & prædicatione sua tantum promouit per gratiam Dei, ut intra breue tempus omnis celebritas & cultus idolorum collaberetur, & ueniret in contemptum. Erat enim tum temporis summa superstitio & incredibilis quedam impostura Sathane in eo populo. Nam in templis quibusdam idola erant ex quibus palam responsa & oracula dabat Diabolus sub pretexto ueri Dei, ideoq; in illis locis frequentissimus hominũ conuentus & concursus erat, nam & male habentes curati sunt in ijsdem locis arte Sathane, tanquam beneficio ueri Dei. Ceterum ubi cognitio Christi ex assidua prædicatione Bartholemei innotescere populo cœpisset, non solum admiratio idolatrie cadere cœpit in hominum animis, sed etiam obmutescens Diabolus ilico neq; loqui, neq; responsa dare & curare infirmos pro ueteri suo more amplius potuit. Accidit itaq; cum ingrederetur templũ quoddam Bartholemeus, in q; idolum Astaroth cognominatũ colebatur, quod propter oracula, et curationem infirmorum celeberrimum erat, interrogatum ab hominibus, qui ex

P p longinquo

DE S. BATHOL. APOST.

longinquo aduenerant auxilij & consilij capiti
causa, nullū omnino responsum dare potuit. Post
causam silentij querētibus alio in loco ab alio idolo
quodam, ex quo utrum Diabolus loquebatur, resus-
sum est, propter presentiam & nouam doctri-
nam hominis peregrini cuiusdā ipsum obuiaſſe,
& sibi quoq; ac alijs dejs regni idem periculum im-
minere, nisi in tempore hominem ē suis finibus
propellant, proinde contrarijs & dissentientibus
iudicijs ac sententijs animorum, alij probare Bar-
tholemeum & eius doctrinam, alij rursus contem-
nere & palam damnare coeperunt. Adfuit autem
Dominus predicationi Bartholemei, eamq; signis
& presentibus miraculis confirmauit. Id acro-
digne ferentes templorum praefecti, & sacerdotes
Idolorum odiosissime traducunt & accusant Bar-
tholemeum ac eius doctrinam apud regem Indiae.
Quod homo peregrinus & impostor arte magica
instructus omnem ueterem cultum deorum subuer-
tat, & publicam tranquillitatem regni perturbet,
& futurum esse ut non solum Deorum cultus &
uetus religio, sed ipsius regis quoq; autoritas la-
befiat & prorsus intercidat, nisi homo ille pere-
grinus & impostor ē medio quam primum tolla-
tur. Hac persuasione grauiter accensus & com-
motus Rex misit aparitores suos ad comprehen-
dendam

DE S. BARTHOL. APOST.

dendum Apostolum Bartholemeum, & cum addu-
 xissent eum, ait magna cum indignatione Rex: Tu
 ne es ille impostor, quæ cultum & religionem Deo-
 rum in hoc regno meo labefactare studeas, & præ-
 terea fratrem meum euertisti doctrina tua? Erat
 enim frater regis conuersus ad Christum per prædi-
 cationem Bartholemei, & filiam eius Lunaticam
 sanauerat Apostolus. Ad quod respondit Bartho-
 lemeus. Ego non euerti fratrem tuum o Rex, sed
 conuerti potius. Ad quod rex. Ego, inquit, ita te
 tractabo at sicut fecisti fratrem meum relinquere
 Deum suum, & tuo credere, ita tu quoq; dese-
 ras tuum Deum, & meo Deo sacrificia offeras.
 Cui Apostolus, Ego, inquit, Deum quem colebat
 frater tuus, obmatescere feci, & ostendi inane si-
 mulachrum esse. Quod si ad eundem modum resela-
 lere poteris doctrinam meam de Christo, facile ea-
 quidem in tuam sententiam cedam. Interca dū hæc
 ita minatur Rex Bartholemeo Apostolo, nuncia-
 tur denno per alios quosdam regi in multis alijs re-
 gni locis Deorum cultū & simulachra itidem ce-
 cidisse. Quod ubi audiuit Rex præ nimia animi in-
 dignatione purpuram, qua erat indutus, discersit,
 & Apostolū sustibus cædi iussit, & cæsum uiuum
 excoriari præcepit, tutatusq; est Bartholomeus cō-
 fessionem Euangelij magna constantia ad finem ui-
 æ usq;.

DE S. NICOLAÒ Episcopo.

Testimonia ueri Episcopi extant in historia de sancto Nicolao, idroq; digna est, que propter exemplum tractetur etiam in Ecclesia, ut intelligant homines pii, quod officium olim habuerint ueri Episcopi in Ecclesia, & quod hac nostra etate tantum fere habeat Episcoporum titulus in illis hominibus, qui nomen Episcopale tantum sibi usurpant, & nulla cura aut cognitione ueri Episcopalis officij tanguntur. Nicolaus qualem fuerit Episcopus ex ipso annorum ordine facile intelligi potest. Vixit enim in Episcopatu temporibus Constantini Cesaris, & in Mira celebri ciuitate Lycie Episcopus fuit. Ceterum ut praeclaras uirtutes sancti uiri clarius cognoscamus, ordine singula recensebimus. Natus est Nicolaus in florentissima olim Lycie regionis Partara urbe, ex honestis & opulentis parentibus. Puer adultus iam destinatus est à primis annis ad discendas literas, fuit ab inuente etate in primis studiosus pietatis. Nam sententias scripturae sacrae, quas uel in scholis uel in publicis contionibus audierat ediscere solebat, atq; in huius rei studio tantopere seruebat puer quod quando reliqui eiusdem aetatis adolescentes dimissi à praeceptoribus lusibus operam dabant, ipse se plerumq;

DE S. NICOLAO EPIS.

nunq; ab illis seducebat, & conferebat se in Ecclesia
 siam, ut sacras lectiones audiret. Nā ille tunc tem-
 poris publice in Ecclesia tractabatur, quibus postea
 propter imperitiam hominum cantus horarum Ca-
 nonicarum successerunt. Fuit itaq; hæc indoles
 ingenij, & hoc studium pietatis in Nicolao,
 quod singulari quodam beneficio Dei contigisse illi
 non est dubium. Et quia natura ducebatur affectu
 quodam ergo religionem, certum est non deseruisse
 eum hoc suum institutum in perdiscenda scriptura
 sacra, in qua haud dubie constituit etatem suam
 consumere. Proinde mortuis parentibus nihil per
 ambitionem aut insolentiam tentare coepit. Nam
 contentus relictis à parentibus opibus, delegit pri-
 vatim honeste vivere, ducta haud dubie in matrimo-
 nium uxore honesta pro ratione illorum tem-
 porum & pro studio suo erga pietatem. Neq; uero
 uana quadam persuasione addictus fuit pietati, sed
 studuit eam re ipsa etiam & bonis operibus in iu-
 uando pximo suo exornare. Vltro enim de suis sa-
 cultatibus inopia laborantibus subueniebat, & ma-
 ter hæc officia charitatis illud præcipuum exem-
 plum commemoratur, quod conieui cuidam inopi
 tres filias iam nubilas habenti, tantum pecunie
 tribuit, quantum satis esse posset ad honeste collo-
 candum puellas in matrimonium. Et hæc sunt uera

*Beneficentia
 S. Nicolaj.*

DE S. NICOLA O EPIS.

bona opera quae scriptura ex fide tanquam ex a-
 bore fructus dicit prouenire. Iam uero cum iuxta
 praescriptam regulam Pauli de eligendo Episcopo
 haberet Nicolaus eruditionis et pietatis probatum
 testimonium, accidit quod mortuo Mireae urbis
 Episcopo, ipse per occasionem in Episcopum sit de-
 signatus, idq; contra ipsius uoluntatem. Nam cum
 isto tempore nemo facile reperiretur aptus ad
 hoc officium, et qui suscipere uellet ob grauitatem
 tanti muneris, praesertim isto tempore, quo non
 solum persecutionibus, sed uarijs quoq; haereticis
 & sectis Ecclesia oppugnabatur, constitutum itaq;
 erat in Episcopos & Presbyteros alios, ut qui-
 cunq; sequenti die prius in Templum ueniret is
 Episcopus ordinaretur, & cum iam seduli in ora-
 tione fuissent Episcopi cum reliquis hominibus pijs
 tota ea nocte, ut dominus uirum pium in messera
 sua extruderet, accidit ut Nicolaus ignarus huius
 conuentionis summo mane ueniret ad templum o-
 raturus cum alijs pro successu Ecclesiae in eligendo
 Episcopo, itaq; ipse hac occasione Episcopus statim
 designatus est. Et quanquam sedulo reluctaretur,
 agnosceretq; se indignum hoc tanto munere, tamē
 praeter suam uoluntatem Episcopatum suscipere co-
 actus est, & qui ciuis iam erat antea, gubernatio-
 nem Ecclesiae suscepit, & hinc est quoq; quod S.
Nicolam

DE S. NICOLA O EPIS.

S. Nicolaus
in Leyenbisch

Nicolaus olim vulgo dictus fr̄ ein leyenbischoff, non quod fuerit laicus indoctus & homo stupidus, sed qui ex priuato ciue publicus Ecclesie superintendens ac pastor factus sit. Nulla hic fit mentio de coelibatu sacerdotum ac redimendo pallio, & emenda confirmatione à pontifice Romano. Neq; enim fuit isto tempore tanta autoritas Papæ, quàm nunc est sine iure & autoritate uerbi Dei. Porro postq̄ publicæ gratiæ actæ sunt Deo pro inuento Episcopo, & cura Ecclesie gubernandæ commissa est Nicolao ab Episcopis & Presbyteris, summa cura aduigilauit ut iuxta præscriptū Pauli officijs uerè præsulis fungeretur. Nam quod ad potissima officia Episcopi attinet, sedulus fuit in orando, diligenter meditabatur in sacris literis, efficax erat in docendo, alacer in exhortando, & arguebat cum omni præcipiendi studio, ut sana doctrina fidei & bonorum operum conseruaretur. Hic uero si temporum & annorum statum consideres, non dubium est pium uirum grauissima certamina sustinuisse contra inualscentes hæreses. Aurij & aliorum, nonnumq̄ etiam se magnis periculis obiecisse propter salutem Ecclesie sue. Quod attinet ad uitæ mores exemplar gregis commisi fuit, uixit enim sobrie et frugaliter. Omnibus se equabile præbuit, & quantū in ipsa erat inopia laborantes adiuit.

DE S. NICOLAO EPIS.

Memorable in primis hoc est exemplum quod narratur de dno Nicolao, qui, cum esset publicus James in Lycia regione, audivit forte appulisse in portum naues frumento onustas, adiit ipse nautas rogans, ut aliquantum frumenti quisq; ex sua nauu venderet in subsidium populi, quod ille se non posse facere adfirmabat, nam mensuram frumenti acceptam reddendam esse Caesaris praefecto in alia quadam urbe. ille nihilo minus instabat orans, ut facerent quod ab ipsis peteretur. Ecce, inquit, promitto uobis curaturum Deum, quod nullam frumentorum diminutionem sentiet Imperatoris exactor. Dominus enim qui dixit: Date et dabitur uobis, efficere potest, ut propter hoc beneficium nihil decedat frumento, id quod factum quoq; est. Nam acquiescentes nautae uerbis & persuasionibus Episcopi Nicolai subuenerunt hominibus fame periclitantibus, & postea compererunt eandem mensuram frumentorum beneficio Dei singulari conseruatam esse, & integram adhuc in reddendo ministris Imperatoris. Obseruatu dignissimum hoc est exemplum, & minime contemnendum, quippe quod testatur Christi promissionem ueram esse. Date et dabitur uobis. Vsu enim comperimus, beneficia collata in usum indigentis proximi a Deo cumulationi mensura reddi. Ceterum gran-

*Date et dabitur
uobis.*

dsms

DE S. BLASIO EPIS.

deus iam Nicolaus Episcopus & etate & laboribus fessus, egrotare cepit, & cum sensit ob corporis nimiam debilitatem iam finem uitæ suæ adesse, conuocatos fratres & presbyteros docet & hortatur, ut à sana doctrina fidei non discedant, eo ipse non multo post tradidit spiritum suum in manus patris. Sunt qui affirmant interfuisse ipsam Niceno Concilio, sed incertum est. Apparet enim grandiori etate fuisse Nicolaum, et iam sub ipsam tempus Nicenæ Synodi mortuum.

DE S. BLASIO

Episcopo.

In historia de sancto Blasio Episcopo multa sunt portentosissima mendacia, ideoque cum in iudicio ea tantum excerpta nobis sunt, quæ cum sacris literis, et doctrina Euangelij consentiunt. Primum itaque cum haberet Blasius inter Christianos magnam pietatis & modestiæ commendationem electus est uno consensu Christianorum in Episcopum in Sebastia Capadociæ ciuitate. Porro suscepto Episcopatu, Euangelium de Christo predicauit, ac omnem ueterem cultum & religionem deorum reiecit. Proinde propter tyrannidem & persecutionem Diocletiani in Christianos, deserere su-

pp 5. un mio.

DE S. BLASIO EPIS.

um ministerium, & in locum solitarium profugere coactus est. Ceterum repertus tandem à Caesariensis, adduci non potuit, ut idolis sacrificaret, sed intrepide Christum confessus est, danuans omnem superstitionem & idolatriam gentium. Quae de causa primum coniectus est in carcerem, & cum confessionem Christiani nominis constanter tueretur, ad supplicia raptus est, & tandem capite truncatus. Quae ascripta sunt de miraculis, & de petitione eius pro laborantibus dolore gutturis, omnino sunt fabulosa & impia, contra primum & secundum praeceptum Decalogi, & totam doctrinam de Christo unico seruatore nostro, quamdam uinceret, praedicauit Blasius.

EXEMPLA SELEC TIORA SANCTORVM PATRVM & Episcoporum ueteris Ecclesiae ex historia Ecclesiastica & Tripartita.

DE SANCTO POLY carpo discipulo Apo stolorum.

Polycarpo

DE S. POLYCARPO.

POLycarpus Smyrnensis Ecclesie Episcopus fuit & omnes Episcopos sui temporis in Asia singulari doctrina & auctoritate sua antecelavit. Natura ingenio sedato & moribus placidissimis fuit. In docendo Evangelio ratione & methodo simplicissima usus est. Nam hoc solum conari solebat, ut ab Apostolorum doctrina, & formae sanorum uerborum scripturae ne tantillum quidem discederet. Proinde hoc suo exemplo & hac ratione in docendo plurimum profuit Polycarpus, non solum Smyrnensium Ecclesie, sed totius Asiae Ecclesijs, nam haec secuta sunt hunc morem Polycarpi in tractandis rebus sacris. Et quia sincere & fideliter docuit Evangelium, ideoque acerrimos hostes habuit Valentinum & Martium hereticos, cum quibus grauisima ei saepe conflictatio fuit pro defensione Evangelij, Et cum uideret eos pertinaciter impios esse, & blasphemos in Christum, neque spem aliquam esse post tot admonitiones, ut redirent in uiam, summo opere uitare studuit consuetudinem Valentini & aliorum hereticorum, idque exemplo Ioannis Apostoli, qui cum apud Ephesum balnea lauandi gratia fuisset ingressus, uidissetque ibi Cherintum, discessit continuo non lotus, dicens: Fugiamus hinc, ne ex balnea ipsa corruant, in quibus lauat Cherintus ueritatis

DE S. POLYCARPO.

Veritatis inimicus? Idem prorsus Polycarpum fecisse ferunt, nam cum Marcioni aliquando venisset obviam dicenti sibi, Agnosce nos Polycarpe, respondit, Agnosco, sed primogenitum Sathanae. Etenim tunc Apostoli, atq; eorum discipuli, tanta sollicitudine & studio in religione utebantur, ut ne verbi quidem communionem cum aliquo eorum qui à veritate deviauerant, habere uellent, idq; haud dubie ex praecepto Christi & consilio Pauli, qui rectissime docuit, post unam atq; alteram admonitionem hereticum hominem vitandum esse. Porro non concionando solum, sed scribendo etiam, studuit Polycarpus prodesse Ecclesijs, existimans haud dubie utriusq; hoc ad veri Episcopi munus pertinere. Extat enim epistola Polycarpi ad Philipenses scripta, in qua doctissime & grauius formam quandam Christianae doctrinae & uitae expressit. Sed haec de officio Polycarpi in Episcopatu dixisse satis sit. Quando uero sub Antonino Caesare de multis Christianis ob professionem Euangelij supplicium sumptum est in Asia, & plurimorum exempla iam testarentur Christianorum gentem magna constantia subire mortem, conclamatum est per publicum tumultum de requirendo Polycarpo, utpote magistro huius nouae sectae, & qui suis persuasionibus animaret alios ad constantiam
in se

289
DE S. POLYCARPO.

in serenda morte. Polycarpus itaq; primo quidem cum audiret uulgus in se acclamationibus excitatum, in nullo penitus commotus est, sed mansit impavidus: Et cum in eadem illa ciuitate interritus permanere uellet, acquiescens tamē deprecantibus se familiaribus suis, in agrum quendam ciuitati proximum secedit, atq; ibi cum paucis die noctuq; nihil aliud agit, quam quod in orationibus permanet pro pace Ecclesiarum, quæ ubiq; sunt, supplicans Deo. Nam hic mos erat ei ut orationi quam plurimum uacaret. Accidit enim aliquando quod cum publica quedam seditio, & tumultus esset exortus, ipse pro suo more accinxit se orationi, pro pace Reipublicæ, & deinde progressus in conspectū multitudinis facundia sua, quæ in eo singularis erat, tumultum compressit. Cæterum iam in oratione positus Polycarpus, ante triduum quam comprehenderetur, uisionem uidet per noctem, uertical capitis sui flammis esse consumptū, cumq; euigilasset post uisum, interpretatus est astantibus fratribus suis somnium suum, dixitq; pro certo se propter Christum per ignem uitæ exitum sortiturum. Imminente igitur questione rursus charitate fratrum compulsus commigravit in alium locum quo non multo post inquisitores eius perueniant, cum iam declinaret dies. Et ingressi ipsum quidem offendunt

DE S. POLYCARPO.

offendunt in superioribus quiescentem, quod illi animadvertit aufugere noluit, dicens uoluntas domini fiat. Quin imo cum comperisset adesse comprehensores suos, in occursum eis progressus, laeto admodum uultu ac placido sermone compellere atque eos coepit, ita ut non parum illi mirarentur et stuperent, quid tantam studij fuerit, ut uir illius grauitatis et honestatis in tam longeva etate et tanta uita auctoritate positus perquiri et comprehendendi iussus sit. Sed ille nihil moratus continuo apponens mensam hostibus tanquam hospitibus iubet, atque eis epulas largius ministrari, idque duplici de causa, ut exhiberet beneficium etiam hostibus suis, iuxta Christi praecipuum, deinde ut unius horae spacium orationis gratia ab eis impetraret. Orabat enim tanta Dei gratia repletus, ut admirarentur omnes, qui aderant, et ipsi qui ad comprehendendum eum uenerant poenitentia ducerentur, quod tam honestum uirum ac Deo dignum, et ipsa etate uenerabilem, rapere iuberentur ad poenam. Postea uero quam finiuit orationem, et instante iam hora progreditur, et asino iam insidens ad ciuitatem ducebatur, cum esset dies magni Sabbathi. Aduenienti ei occurrit praefectus Herodes nomine, et pater eius Nicetas, qui leuantes eum secum in uehiculum, persuadere sedulo conabatur dicentes.

Quid

DE S. POLICARPO.

Quid enim mali aut periculi est, dicere Deum Cæ-
sarem, & immolare, & de cætero securum uiue-
re? Polycarpus uero hæc primo tacitus audiuit,
sed ubi persistebant, ait ad eos: Quid opus est mul-
tis? non sum facturum quod exigitis. At illi post-
quam nihil se proficere senserunt, indignatione
commoti cum contumelia cum uehiculo deturbant,
ita ut pedem tederet præceps actus. Sed distimula-
ta iniuria illa, alacriter pergebat ad stadium, quo
duci fuerat imperatus. Et cum iam peruenisset ad
proconsulem, qui ei rei præfectus erat à Cæsare,
interrogatur ab eo, an ipse esset Polycarpus? Se
esse confitetur. Ergo, inquit, habeto ætatis tue
reuerentiã, & parcens ultimæ senectuti tue, iura
fortunam Cæsaris, & dic in Christum conuitia
& dimittote. Respondit ad hæc Polycarpus.

Sex & octoginta anni sunt, quibus seruius Christo
meo, qui nunquam ullâ in re de me male meritus
est, & quomodo obsecro nunc illi maledicere &
blasphemare regem meum queam, qui salutem mihi
dedit? Cuius rursus uebementius urgeretur,
ut fortunam Cæsaris iuraret: Si hanc, inquit,
iactantiam queris ut ego fortunam Cæsaris in-
rem, & quis sim ignorare te simulas, cum omni
libertate audi à me, quia Christianus sum?

Si uero

DE S. POLICARPO.

Si vero rationem vis Christiane religionis accipere, statue dicere & audi. Proconsul dixit. Vides ingenti tumultu concitatum in te populum esse, ideoque tu suade hoc populo, ut oñsentiant. Respondit Polycarpus, tibi quidem Respondi. Docentur quidem principibus & potestatibus ijs, quae a Deo sunt, honorem deferre, cum scilicet, qui religioni non sit contrarius, populo autem furenti satisfacere non est meum. Proconsul dixit. Bestias feratas habeo quibus obijceris nisi cito poenitueris. At ille respondit, abijceantur, nobis enim immobilis stat sententia. Nec possumus de bono ad malum per poenitudinem commutari. Melius autem erat si tibi mutarentur ad bona qui persueverant in malis. Tunc proconsul, igni te, inquit, faciam consumi, si tibi bestiae contemendae uidentur, nec propositi recipis poenitudinem. Ad haec respondens Polycarpus inquit, Ignem minaris hunc, qui ad momentum incenditur, & paulo post extinguitur, qui ignoras futuri iudicij eternum ignem, qui ad perpetuas poenas impiorum preparatus est. Sed quid moraris? Adhibe utrum uoles, Mihi quidem ne grauiora etiam pro gloria Christi ferre difficile erit. Haec & multa alia his similia dicens Polycarpus, confidentia simul & letitia replebatur, ita ut alacritatem uultus eius responsionumq; constan-

tiam

DE S. POLICARPO.

tiam proconsul maximo stupore admiraretur. Misso igitur Curione ad populum, iubet uoce maxima protestari, Policarpum constanter confessum Christianum se esse. Tum uero uniuersa multitudo tam gentium, quam Iudeorum Smyrnensum ciuitatis cum ingenti furore clamauit, tollendum plane e medio, & igni subijciendum esse. Nam hic est, inquit, totius Asiae doctor & pater Christianorum, & huius culpa fieri, quod uetus religio, & iam olim receptus cultus Deorum collabatur. Extractus est itaque rogi lignis celeriter, uel de balneis uel de alijs publicis quibus locis allatis, praecipue per Iudeos qui ardentius ad haec, pro more suo, seruebant. Tum uero depositis senior indumentis ac zona resoluta, calciamenta quoque pedibus tentabat educere. Ut erga expedita sunt quae ad ignem pertinebant, cum eum uellent rogo impositum etiam clauis affigere, ait, sinite me. Quae enim dedit mihi ignis supplicium ferre, dabit ut & si ne clauorum affixione flammam immobiliter perferam. Tum illi omnes clauis, uinculis usi sunt solis, quibus post tergum manibus reuinctis uelut electus aries & ex magno grege assumptus, acceptabile holocaustum omnipotenti Deo oblatum est. Aiuat autem hanc fuisse ultimam orationem, quam ad Deum habuit, priusquam ex hac uita excessit:

Q. 9

Dem

DE S. POLYCARPO.

Deus dilecti et benedicti filij tui Iesu Christi patris,
per quem tui agnitionem suscepimus, Deus Ango-
lorum et virtutum et universae creaturae et totius
iustorum generis, qui omnes coram te vivunt, be-
nedico te, qui me in hunc diem atque in hanc horam
perducere dignatus es, ut particeps existerem mar-
tyrii et calicis Christi tui in resurrectionem vi-
tae eterne, anime ac spiritus mei, per incorruptio-
nem spiritus sancti, in quo suscipiar hodie in con-
spectu tuo tanquam pingue sacrificium et accepto-
tabile, quod à multis iam seculis preparasti tibi.
Verus es tu et sine mendacio Deus, propterea et in
omnibus laudo te, et benedico te, et glorifico te
per aeternum Deum et Pontificem Iesum Christum
dilectum filium tuum, per quem et cum quo tibi
cum spiritu sancto gloria nunc et in infinita secula
seculorum, Amen.

DE COINTHO QUI parum constans Mar- tyr fuit.

Accidit eodem tempore, quo passus est ob Eu-
angelij de Christo confessionem Policar-
pus Episcopus, quod Cointhus quidam natione
Phryx, qui cum multo ante de suis regionibus illi
venerat

DE COINTHO MARTYR

Uenerat in Asiam, sua sponte obicit se paratis supplicijs, in Christianos, siue enim pietatis quodam zelo, siue humana quadam presumptione adductus, constituit fortissimo animo pro CHRISTI nomine quoduis tormenti genus subire & perpeti. Primum itaq; coepit bestias, ceteraq; tormenta sponte lacessere, deinde uelut fractis animis cedere, tandem etiam salutem segnitia perdere. Nam absteritus horrendo spectaculo suppliciorum turpiter abnegauit confessionem Christi, & cultum idolorum imminenti poenae formidine approbauit. Testabatur igitur hic euentus eum ad martyrium procacia potius ac temeritate quam constantia & uertitudine fidei prosiluisse. Ipse namq; se iudicijs ingesserat sine necessitate, & non requisitus a iudicibus. Proinde uictus omnibus exemplum euidens dedit, cautius in rebus talibus & circumspicius agendum esse, quia non temeritus et presumptio, sed fides et modestia in cruce persistit, et tandem coronatur. Etenim Pauli Apostoli & aliorum sanctorum exempla in scripturis testantur, quod per occasionem saepe cesserint suorori impiorum, & non temere coniecissent se in pericula praeter necessitatem.

DE POTAMIENA VIRGINE.

Origenes apud Alexandriam diligenter & pie admodum in Cathedismo docendo frequenter & famosam scholam habuit. Erat enim illis temporibus hic mos in Ecclesia, ut in bonis literis discendis, & in cognitione pietatis recte institueretur iuventus. Proinde habuit Origenes inter reliquos sue scholae auditores & discipulos nobilem quandam puellam, cui Potamiena nomen erat, ingenio & pietatis studio insignem. Etenim ut de castitate morum & pudicitia nihil dicam, quae in ea singularis erat, nemini discipulorum siue ingenium siue doctrinam spectes, cessit. Sed quia illis temporibus magna atq; crudelis persecutio erat in Christianos, Aquila tyrannus tum Alexandriae & summus hostis fidei Christianae, iussit Potamienam discipulam Origenis in ius nocari. Indigne enim ferebat nobilissimam puellam ad Christianae religionis professionem descivisse & Deorum cultum receptum iam longe consuetudine improbare. Itaq; morti eam adiudicavit, iussitq; omni genere contumeliae atq; crudelitatis affici. Neq; enim satis erat illi unum aliquod supplicium; nam curaret impurus & sceleratissimus princeps, ut essent etiam qui moderatissime & castissime puellae pudicitiam

DE POTAMIENA VIRGI

citiam attentare conarentur. Sed id tum ne fieret prohibuit ex carnificibus quidam, cui Basilides nomen erat, nam hic omni vi, ne tanta in ipsum turpitudine committeretur, restitit. Tandem uero cum iam probris, conuitijs & maledictis plurimorum probe exagitata esset, carnifices ad uoluntatem & in gratiam Aquile tyranni picem calidam per arctus ac membra omnia ipsius diffuderunt, atq; ita in constanti confessione fidei, alacri uultu & imperterrita expirauit.

DE APOLLONIA uirginē.

Dionysius Alexandrinus Episcopus, ad Fabianum Antiochenum Episcopum scribit, multos ob Christiani nominis professionem passos esse apud Alexandriam temporibus Decij Imperatoris. Etenim præter Imperatoris mandatum de persequendis Christianis, magus quidam ex sacerdos idolorum persuasionibus suis ita commouit superstiosum uulgus Alexandrinum contra Christianos, ut nihil aliud sitiret, quam piorum sanguinem, atq; hunc furorem impię multitudinis auxit mandatum Imperatoris Decij. Itaq; palam grassati sunt Alexandrini in Christianos, adeo etiam, quod nemini qui profitebatur nomen Christiani tutum

DE APOLLONIA VIRG.

erat eo tempore persecutionis exire in publicum. Porro inter multos alios, qui crudelissimis supplicijs affecti sunt propter Christum, corripuerunt homines impij & insani Apolloniam virginem longene etatis, & pietatis admirande, hinc primo omnes dentes effoderunt, deinde congestis lignis extruxerunt rogam, comminantes se eam incensuros nisi cum ipsis pariter impia verba proferret, & idolorum receptam cultum approbaret. At illa nihil minus se facturam dixit, & sine ullo trepide ad ignem, quem minabantur, accessit ultro expetens pro gloria Christi mortem subire, ita ut perterretur etiã ipsi crudelitatis auctores, quod promptior inuenta est ad mortem scilicet quam persecutor ad poenam.

DE MARINO

martyre.

GRANIS persecutio extitit in Christianos temporibus Valeriani Caesaris. Is enim primum amplexus doctrinam Evangelij amare & fouere solebat Christianos, sed postea per doctorem quendam impium & magistrum ac principem Aegyptiorum magorum seductus, iussit Christiane religionis sectatores perdi & interimi. Proinde in his persecutionibus Valeriani apud Caseream Palesina

DE MARINO MARTY

Estine multa à diuersis martyria consumata sunt. inter quos uir militaris, & ciuis Ierosolymitanus fuit, cui Marinus nomē erat, huic in urbe Cesarea inter collegas suos per ordinem gradus sui cum dignitas quaedā militaris deferretur ppter uirtutē, inuidia statim subit in ipsius collegam proximum, quod indigne ferebat Marinum sibi anteferri.

Exclamauit igitur non posse Marinum adipisci superiorem gradum, eo quod Christianus esset. Interrogatur à iudice Marinus, si ita res se haberet. Ille ita esse, & uere se esse Christianum clarissima uoce testatur. Decernit iudex ut intra trium horarum spacium deliberet secum, an uelit immolare Dijs & Imperatori, an Christianus interiret. Cumq; à tribunalibus fuisset egressus, Theotecnus Episcopus loci apprehensa manu eius perducit eum ad Ecclesiam, ibiq; multis uerbis eum confirmans in fide ad ipsum Altare tandem perducit, gladiumq; suum, quo erat praecinctus, ostendens ei, & rursus offerens Euangelium, interrogat utrum è duobus mallet, an momentaneam illam dignitatem militarem eligere, an pro gloria Christi mortem oppetere. Atqui uero Marinus promptissima fide eum manum ad Euangelium tetendisset, obtine, inquit Theotecnus, quod ele-
gisti e' tui, & contemnens praesentem uitam,

Q1 2

eternam

DE PETRO MARTYRE.

eternam sperato. Confidens perge, & suscipe coronam, quam tibi Dominus preparauit. Reuersus continuo ad tribunal, euocatur per præconem. Aderat enim iam destinatum trium horarum tempus. Ille uero nec moras patitur, nec expectat interrogantem, sed continuo sibi & deliberatum asserit, & ex paternis legibus confirmatum, quod Deo obtemperare magis oporteat, quam hominibus. Proinde illico pronunciat iudex illum capite puniendum pro tali responsione.

DE PETRO

martyre.

Quanquam Diocletianus Imperator crudelissime insectatus est Christianos, tamen inter ipsos aulicos ministros fuerunt non solum qui amabant doctrinam Euangelij, sed qui in eius cognitione optime & pie instituti erant, atq; ex illorum numero Dorotheus erat, qui præerat cubiculo Imperatoris. Sodales hic habuit Petrum & Gorgonium in officio. Porro cum iam ageret Diocletianus apud Nicomediam, ibiq; saeuissimo cõtocto publicato cõtra Christianos crudelissima queq; supplicia intentaret omnibus Christianam fidem profitentibus, coepit Petrus palam improbare impietatem & tyrannidem Cesaris, cuius iussu statim edno

35

DE PETRO MARTYRE.

rim ductus est in medium, eiq; mandatum est au-
 toritate & nomine Imperatorie maiestatis, ut
 Dijs immolaret & doctrinā de Christo contemneret.
 Quod cum facere recusat Petrus minister Cæ-
 saris, ilico imperatur appendi & flagris toto cor-
 pore laniari, uidelicet ut doloris uehementia ad-
 etus faceret, ad quod uerbis & mandato Cæsaris
 adduci se ultro non sustinebat. At ille cum maneret
 in sententia animi sui inuicibilis, uisceribus iam
 pelle nudatis iubetur aceto ac sale perfundi. Cumq;
 etiam hoc tormenti genus constanter ac fortiter
 tolerasset craticula prunis subterstrata poni iube-
 tur in medio, ibiq; quod reliquum fuerat in uerbe-
 ribus absumpti corporis superponi, & non ad su-
 bitum, sed sensim paulatimq; succendi, quo scilicet
 pœna diutius differretur, cumq; ministri scelerum
 hinc modo corpus, modo inde uersantes per mem-
 bra singula pœnas inciperent, & supplicia reno-
 uarent, sperantes ab eo elicere se posse consensum,
 ille firmiter in fide & plane ouans in spe consum-
 ptis iam & igne resolutis carnibus suis, ultimum
 spiritum in fide letus exhalat. Tali Petrus aulicus
 & minister familiaris Diocletiani Cæsaris marty-
 rio decoratus uere Petri Apostoli extitit & fi-
 dei heres, & nominis. Porro Dorotheus & Goro-
 gonius cum petrum in communi fide, et officio si-

DE PETRO MARTYRE

quod socium suum tam crudelibus atq; inhumanis
& barbaris supplicijs cruciari viderent, constanter
& libere adierunt Caesarem: Cui pariter, inquit
unt, Imperator in Petro fidem & mentis sententiam,
que in nobis omnibus eadem est? Vt quid in
illo crimen ducitur quod nos omnes ex equo profes-
itemur? Hæc enim fides nobis, hic cultus, & ead-
dem sententia est. Imperator nihil hac libertate sub-
orum familiarium in confitendo Christo commo-
tus, iussit illos quoq; in mediū uenire, ac similibus
pene supplicijs adfectos, tandem laqueos appensos
necari demandauit.

DE PHILEA EPISCO- PO in AEGYPTO.

Eodem hoc tempore Diocletianū Caesaris.
quanta crudelitate seuitum sit in Christianos
nos apud Thebaida & in Aegypti partibus, id
omnem narrationem & fidem superat. Testatur
enim Eusebius se in Aegypto suis oculis inspexisse,
quod sedenti pro tribunalibus sæuissimo præsidi
offerrentur innumeri fidelium populi, quos ille sin-
gulos per ordinem confessos se Christianos esse,
capite plecti iubebat. Videbam inquit Eusebius,
fessos residere carnifices, vires resumere, ani-
mos reparare, mutare gladios, disim quoq; ipsum

DE PHILEA EPIS

non sufficere ad poenam. Nullus tamen ex omnibus
ne paruulus quidem infans deterreri potuit à mor-
te. Sed hoc singuli pauescebant, ne sorte, dum pro-
perum sol uertens dieni clauderet, separatus à con-
sortio martyrum remaneret. Sic confidentia
fidel. constanter & cum leticia mortem præsen-
tem uelut æternæ uitæ principia rapiebant.

Deniq; dum priores quiq; iugularentur, reliqui
non desidia aut torpori animos indulgebant, sed
psallentes & hymnos Deo canentes. locum quisq;
sui martyrij expectabat, ut hæc agentes in DEI
laudibus extremos etiam spiritus exhalarent.

Neq; uero mirum fuit hanc tantam turbam Chris-
tianorum tali constantia mortem oppetisse pro
gloria Christi. Nam Episcopum & doctorem ta-
lem habebant in Euangelio, qui doctrina & uitæ
æxemplis ipsos in omnibus præibat. Erat autem illi
nomen Phileas, & suis Episcopus urbis illius, quæ
appellatur Thimus. Quod ad pietatem attinet,
summus erat in cognitione Christi. Quod ad per-
sonæ & generis commendationem, nobilis ciuis
Romanus erat, & qui primis in Romana Repu-
blica honoribus fuerat sanctus. Eruditione quoq;
liberalium literarum, & omnibus quæ ad animi
uirtutem pertinent exercitijs, apprime instructus.
Theologie studio quod præcipuum est, & antea
ponendum

DE PHILEA EPIS.

peccata omnia, ita se addixerat, ut omnes qui
 praecesserent, longe anteciret. Cumq; plurimos pro
 penios & consanguineos nobiles viros in eadem
 urbe haberet, frequenter ad praesidem ducebatur,
 ut eius monitis acquiesceret, & tot tantisq; pro
 pinquis exorantibus respectu haberet uxoris & li
 berorum suorum, neq; ita pertinaciter incepta pre
 sumptione persisteret. Ille vero instar rupis immo
 bilis, quae undiq; fluctibus alliditur, constans geo
 riantium dicta respicere, omnium ad caelum tende
 re, Deum in oculis habere, parentes & propin
 quos sanctos Martyres & Apostolos ducere. Ade
 rat tum forte vir quidam, qui praerat turri Ro
 manorum, Philomorus nomine. Qui cum videret
 Phileam Episcopum lacrymis propinquorum &
 praesidis calliditate fatigari, ne tamen flecti aut
 infringi posse, exclamabat. Quid inquit & su
 persue constantiam viri tentatis? Quid enim qui si
 dem Deo seruat, infidelem vultis efficere? Quid
 enim cogitis negare Deum, ut hominibus acquies
 cat? Non videtis quod aures eius verba vestra non
 audiunt quod oculi eius lacrymas vestras non vi
 dent? Quomodo potest te renis lacrymis flecti,
 cuius oculi coelestem gloriam aspiciunt & contu
 entur? Post haec dicta cunctorum ira in Philoro
 manum versa, unam eandemq; cum eum Philea subie
 sententiam

DE DOROTHEA VIRGI

sententiam poscunt. Quibus libenter annuens in
dextera, utrumque plecti capite iubet.

DE DOROTHEA VIR- GINE Alexandrina.

Quando Maxentius Rome tyrannidem
exercuit eodem temporis in orientis atque
Aegypti partibus Maximinus Caesar simili per
omnia crudelitate et uesania tyrannidem gerebat,
ita ut alter alterum, utpote in tyrannide socius,
etiam in sceleribus uideretur imitari. Maximus
etiam in hoc praeire et uincere uidebatur Maxen-
cium socium sceleris, quod publicos et maximos
honores magistris impijs, peruersis doctoribus et
malarum artium peritis decernebat, ideoque grauis-
or persecutor fuit Christianorum, quam impera-
tores superiores. Neque enim uel pietatis uel ciuilibus
modestiae ullam rationem habuit. Vitiabat enim
honestas matronas et puellas sine ullo delectu pas-
sim in omnibus urbibus et oppidis. At qui uero
sum, duobus bis grauissimis dominis, libidine et
crudelitate, praecipuus ageretur, accidit sorte quod
esset apud Alexandriam Dorothea uirgo satis no-
bili familia orta, ingentibus diuitijs et nobilitate
propinquorum clara. Formae uero et decoris glo-
ria tanta in ea fuit, ut mirum et speciale quoddam

Dei

DE DOROTHEA VIRG.

Dei figmentum in ea crederetur. Sed illa quæ ad
tui pietate et vite modestia pulchrior, quam nulla
corporis esse staderet, æquissimo mentis iudicio
quod pulchram & decotam inter homines uide-
batur, id potius Deo consecrate, quam usui huma-
no statuit indulgere, ut uirgo Deo consecrata pers-
fisteret, & per totam uitam suam studio pietatis
uacret. Neq; auro tam temporis stultissima illa
ratio Monasticorum uotorum fuit recepta, sed quæ
hoc DEI donum habebant, sua sponte cælibes
manebant sine ullius uoti accessione, ut eo commo-
dius incumbere possent studijs sacrarum litera-
rum, & seruire ecclesie in suo officio.

Ceterum Maximinus Tyrannus, qui omnia
diuina atq; humana, libidine simul & crudelitæ
foedabat, cognito solius forme, non etiam ingenij
ac propositi bono, ad contemnerandam uirginem ac
polluendam eius castitatem animum intendit. Sed
ubi comperit quod Christiana esset, quæ secun-
dum sua cdieta poene magis quam libidini subijci-
enda uideretur, in ambiguo positus æstare cœpit
& in quâ se partē uerteret ignorabat. Sed ubi da-
bios animos libido, quæ ei latius dominabatur, ob-
nuit, & expectantē uirginē pro Christi cōfessione
ad supplicia rapi, per occultos nuncios de stupro
interpellauit. illa eque nephas sibi esse respondit:
templam

DE DOROTHEA VIRG.

Templum corporis sui idolorum cultu & libidine
contagione polluere. Proinde se quidem ad mor-
tem paratam esse, à crudeli uero tyranno non de-
cere blandum aliquid aut molle proferrì, nec esse
dignum resolui erga se truces animos quos quoti-
die undatim Christianorum profusus cruor dura-
ret. Ad quæ responsa cum ille libidine accensus
acrius incaleresceret, & nisi uerbis acquieuisset, uir-
agere constituit. Proinde Dorothea uirgo omnibus
facultatibus suis, domo & familia derelictis noctu-
clam cum paucis fidiſſimis famulis, & cum ami-
cissima sibi comite castitate discedit, atq; illusum
tyrannum uanum amentemq; dereliquit. Memo-
rabile profecto hoc est exemplum Dorotheæ uir-
ginis, quod nos non solum cognoscere & amare
conuenit, sed imitari etiam, si exigat occasio.
Testatur enim habuisse olim Christianos magnam
rationem honestæ uitæ, ne doctrinam Euangelij
& spiritualem libertatem conscientiarum
carnali aliqua licentia, & foedis
cupiditatibus conta-
minarent.

DE LUCIANO ANTIO- cheno presbytero.

Luciano

DE LVCIANO ANTI.

Lucianus Antiochenus presbyter, ex Maximini Caesaris precepto adductus est ad tribunal iudicis. Vir erat pietate insignis, eruditione, et continentia ac honestate morum precipuus, et qui propter preclaras virtutes suas omnibus admirationi erat. Cum itaque adductus esset ad iudicium. Cur, inquit, ad eum preses, vir prudens et discrete sequeris illam sectam, cuius non potes rationem reddere? Aut si aliqua ratio vestre doctrine est, eam audientibus nobis in medium profer. Tum ille data sibi facultate dicendi huiusmodi orationem de fide nostra habuisse dicitur. In occulto non est, quod nos Christiani quem colimus, Deus unus est per Christum nobis annunciat, et per spiritum sanctum cordibus nostris inspiratus. Non enim sicut nos putatis, humane alicuius persuasionis errore constringimur, nec in discussu (ut alij) parentum traditione decipimur. Autor nobis de deo deus est. Neque enim posset sublimis illa maiestas sensibus humane mentis illabi, nisi uel spiritus sui uirtute delata, uel uerbi ac sapientie sue interpretationibus indicata. Fateor, errauimus etiam nos aliquando, et simulachra, que ipsi finximus, Deos celi ac terre putabamus autores, sed arguebat eos fragilis substantie sue a nobis prestita consecratio. In quibus tantum uenerationis inerat, quantum decoris

DE LVCIANO ANTIO

decoris manus contulisset artificum. Verum omnipo-
tens Deus quem non nostris manibus fictum, sed
cuius nos decebat esse figmentum, errores misera-
tus humanos sapientiam suam misit in hunc mun-
dum carne uestitam, quæ nos doceret Deum qui cæ-
lum fecisset & terram, non in manufactis, sed in
æternis atq; inuisibilibus requirendum. Vitæ etiam
leges & disciplinæ præcepta constituit, seruare
parsimoniam, paupertate gaudere, mansuetudi-
nem colere, studere pati, puritatem cordis ample-
cti, patientiam custodire. Quin etiam omnia hæc
quæ nunc aduersum nos geritis uentura nobis esse
prædixit, educendos nos ad reges, & ante tribu-
nalia iudicium statuendos, ac uelut uictimam iugua-
landos. Inde est deniq; quod & ipse qui immor-
talis erat, utpote uerbum & sapientia Dei, morti
se præbuit, quo nobis in corpore positus, patientiæ
præberet exemplum. Sed nec nos sua morte dece-
pit, quibus post tertium diem resurrexit. Etenim
innocens immaculatus & purus ad hoc solum mor-
tem suscepit, ut eam uinceret resurgendo. Quæ
autem dico non sunt in obscuro gesta loco, neq; tes-
tibus indigent. Pars pene mundi iam maior huic
ueritati adstipulatur, urbes integræ, aut si in his
aliquid suspectum uidetur, contestatur etiam de his
agrestis manus ignara figmenti. Si minus adhuc

Rr

credis

DE LUCIANO ANTI

creditur, adhibebo nobis etiam loci ipsius in quo res gesta est testimonium. Astipulatur his ipse in Hierosolymis locum, et Golgathana rupes sub patibali onere disrupta. Antrum quoque illud, quod anulis inferni ianuis corpus denuo reddidit mortuum, quo purius inde ferretur ad coelum.

Aut si adhuc minus digna nobis haec uidentur, quae in terris substantiam gerunt, accipite etiam et caelo adstipulatorem fidem, Solem etiam ipsum horum produco testem, qui cum haec fieri per impios uideret in terris, lucem suam meridie abscondit in caelo. Requirit in annalibus uestris, inueniatis temporibus Pilati, Christo patiente, fugato sole interruptum tenebris diem. Quod si terra, si caelo, si sanguini eorum, à quibus veritatem per tormenta perquiritis, fidem non accomodatis; quomodo meis uerbis allegationibusque credetis? Et cum pene iam auditoribus his uerbis suadere coepisset, arripi iubetur in carcerem, ibique quasi absque tumultu populi necari.

DE PAPHNUTIO Episcopo.

Paphnutius

DE PAPHNUTIO EPIS.

Paphnutius Episcopus ex Aegypti partibus fuit, adeoq; ex illis unus, quos Maximianus Caesar dexteris oculis effosis & sinistro poplite succiso per metalla damnauerat propter fidei confessionem. Erat autem uir non solum pietate, sed etiam multis alijs præclaris dotibus exornatus. Et præter reliquas uirtutes tantam in eorum pietatis fuisse testantur historie, ut per orationem non modo curaret egrotantes, sed etiam Demones sugaret & abigeret ab ijs, qui erant obsessi. Porro Constantinus Imperator tanta ueneratione & amoris adfectu ipsum prosequabatur, ut sæpius ipsum intra palatium suum euocatum complecteretur, et illum oculum, qui ob fidei confessionem ei euulsus fuerat, uidioribus osculis demulceret. In Nicenâ Synodo cum de heresi Ariana ageretur, trecenti & octodecim Episcopi fuerunt congregati à Constantino Imperatore, inter quos & Paphnutius fuit. *Pietas Constantini*
 Ceterum cum synodus iam corrigere uellet abusus quosdam in Ecclesia, & certas leges quasdam statuere, quas Canones appellamus. *Synodo Nicenâ*
 In quorum tractatione cum quibusdam necessariam esse uideretur constituere hanc legem, ut Episcopi & presbyteri, diaconi & subdiaconi cum coniugibus, quas ante consecrationem duxerant, non dormirent, & ne postea permitteretur

R. 2

clericis

DE PAPHNVATIO EPIS

Clericis uxores ducere propter commoda quedam publica Ecclesie. Et cum multorum grauisimo- rum Episcoporum autoritate et consensu hac sententia confirmata propemodum esset, solus Paphnucius restitit, & surgens in medio palam contra dixit, honorabiles, inquit, nuptias esse, et castitatem dicendam concubitus cum propria coniuge, [uas]itq; concilio ne talem ponerent legem de abdicandis uxoribus contra uerbum Dei. Quos Deus coniunxit, homo non separet. Etenim grauisissimam causam esse asserbat, que aut clericis, aut ipsorum coniugibus, occasio fornicationis existeret. Et hac quidem Paphnucius, licet nuptiarum esset inexpertus, exposuit, Synodusq; laudauit sententiam eius, & nihil ex hac parte sancit, sed hoc in uoluntate uniuersiusq; non in necessitate dimisit. Solum itaq; Paphnucius obtinuit ut coniugati clerici uxores suas retinerent, & in hac re, quam Christus liberam esse reliquit, nulla ecclesiasticis legis lex statueretur.

DE ATHANASIO

Episcopo.

Athanasij exemplum dignum est, quod ab omnibus pijs cognoscatur, præsertim hoc tempore, quo tyranni & homines impij quosuis potius

DE ATHANASIO EPIS.

potius serunt & magnis sumptibus fouent quam ueræ pietatis doctores, qui recte tradunt uerbum Dei, & in omnibus rebus publicæ tranquillitati consulunt. Talis autem extitit Episcopus Athanasius illis temporibus, quando per Arianos Ecclesia misere dissipabatur, sub impijs principibus, post mortem Constantini Imperatoris. Athanasius iam inde à puero in omni genere bonarum artium & pietatis studio institutus erat. Ingenio ad discendum alacri, et ad iudicandum de granibus quibusq; rebus acutissimo fuit, ideoq; assumptus est in Ecclesiam ab Alexandro Alexandrino Episcopo, qui propter præclaram indolem & insignes uirtutes, quas in eo animaduertebat, singulari amore & beneuolentia eum complectebatur. Et cum Nicæna Synodus indicta esset à Constantino Cesare, cum Alexandro Episcopo sene & sanctissimo uiro unâ Nicæam profectus est, nam eius Diaconus tum erat. Quando uero fuit uir acris ingenij, & in Ecclesiasticis negocijs apprimè uigilans, acute admodum & diserte Arianorum dolos ac fallacias detegebat, magnaq; constantia tutatus est articulum fidei nostræ de eternitate & diuinitate Christi. Proinde apud Alexandriam defuncto Episcopo Alexandro, suscepit curam regendæ Ecclesiæ Alexandrinæ. Sed quia satis innotuerat Arianis in

Rr 3 concilio.

DE ATHANASIO EPIS.

concilio Niceno, quid possit ingenio & eruditio-
 ne sua Athanasius contrahereses, ideoq; statim
 ut eum Episcopum factum cognouerant, existima-
 ntes, id quod res indicabat, sua negotia per il-
 lius sollicitudinem non facile processura, omnibus
 modis querere aduersus eum machinas deceptio-
 nis parabant. Porro mortuo Constantino Cesare,
 Constantius orientale regnū administrabat, Con-
 stantino iuniore fratre non longe ab Aquileia apud
 Alsam fluiuium interfecto, Constans utriusq; fra-
 ter occidentem obtinebat. Accidit itaq; quod Con-
 stantium Cesarem in suam sententiam pertra-
 hant Ariani, per prauos sacerdotes, sed uerentur
 interim, ne forte adeundi regis copia quandoq;
 fieret Athanasio, & per eum de ueritate fidei,
 quam ipsi peruertebant, secundum scripturas
 edocretur, omnibus modis incumbunt, ut ipsum
 apud principem traducant & infament ueluti
 omnium scelerum ac flagiciorum autorem, usq;
 adeo etiam, quod tandem humani corporis bra-
 chium loculo delatum Imperatori ostendunt, quod
 ab Athanasio excisum magice artis gratia de Ar-
 venij cuiusdam corpore confirmabant. Neq; hoc
 solum flagicium, sed alia innumera scelera confu-
 gebant, ut pium & sanctissimum uirum Impera-
 tori iniuriam redderent, Quibus ex causis commo-
tus Cons

*Non dicitur
 falsum te,
 & timorium*

DE ATHANASIO EPIS.

us Constantius Imperator, iubet Synodum cogi
 apud Tyrum, in eaq; per Episcopos Athanasium
 publice condemnari. Sed quid fit? deducitur eo
 Athanasius, loculus cum humano brachio circum-
 fertur. Invidia simul & horror omnium animos
 inuadit. Nemo enim non detestatur hoc tantum fa-
 cinus in Athanasio. Porro Arsenius ille, cuius bra-
 chium dicebatur excisum, lector aliquando Atha-
 nasis fuerat, & ob culpam correptionem ueritus
 frequentie sese subtraxerat. Eius uero latebras
 oportunas sibi ad huiusmodi commentum flagitiosi
 homines rati, in initio compositi criminis occulte-
 tum cum apud quendam, quem fidissimum suis sco-
 leribus crediderant, retinebant. Ceterum perue-
 nit interim ad Arsenium in latebris positum, quid
 suo nomine criminis intentaretur Athanasio. Et
 sine eam ipsa humanitatis contemplatio, sine diui-
 na perpulit prouidentia, clam noctu euadens clau-
 stris, enauigauit Tyrum. Et pridie quam cause
 dicende ultimus dies esset, Athanasio sese Arsenio
 obtulit, utq; se rerum series haberet, edocuit,
 ille domi manere hominem, nec internoscere cuius
 qua de eius presentia iubet. Interea concilium co-
 gitur, in quod aliqui concinnate calumnie conscij,
 omnes penè infenso animo aduersus Athanasium
 prauidiatosq; conueniunt, per idem tempus Papho-

DE ATHANASIO EPIS.

antius Episcopus aderat Athanasij innocentia
consciis. Is cum uidisset Maximum Hierosoly-
morum Episcopum, qui unâ secum effosso oculo
& poplite succiso, confessor extiterat, uerum pro
sua nimia simplicitate & cardore nihil de scelere
sacerdotum suspicantem, confedisse cum ceteris,
quos factionis macula sociauerat, medium confeso-
rum adire non est ueritus, te inquit, Maxime, cum
quo mihi idem et unum confessionis in signe est, cū
quo mihi periter mortale lumen effossum clario-
rem diuini luminis conciliauit aspectum, te ma-
quam non patiar in concilio malignantium et cum
iniqua gerentibus introire, iniecitq; manu eleuans
eum de medio eorum ac de singulis instruens, per-
petua de hinc Athanasio communione & amici-
tia sociauit. Sed ne hoc quidem testimonium san-
ctissimi confessoris Paphnutij sectarios Arianos
comouit. Nam causa interim nihila minus dicitur,
tanta est impudentia hominum impiorum.

Primum adfertur accusatio mulieris cuiusdā,
quam subornarant subdoli & impij homines, ut
diceret se aliquando hospicio Athanasium susce-
pisse, & ab eo noctu nihil suspicantem uim corru-
ptionis esse perpeffam. Introduci ad hec iubetur
Athanasius, ingreditur cum Timotheo presby-
tero suo, cumq; mouet, ut postea quam mulier di-
cendi finem fecisset, se tacente ad ea que dixerat

DE ATHANASIO EPIS.

responderet. Sciebat enim Athanasius se ne uisum
 quidem esse mulieri, nedum hospitio susceptum.
 Promde cum mulier ea que edocta fuerat, perorasset,
 Timotheus conuersus ad eam, uere, inquit,
 mulier ego mansi apud te aliquando, aut uim tibi,
 ut asseris, feci? Tunc illa (ut est mulierum talium
 procacitas) obiurgans Timotheum. Tu ipse es, in-
quit, qui mihi uim fecisti, tu in illo loco commac-
lasti castitatem meam. Simul & conuersa ad iudices
 obtestari fidem Dei coepit, uera se dicere. Tum
 omnes pudore suffusi sunt, quod tam facile tacente
 Athanasio factio compositi criminis patuisset.
 Hinc transitur ad aliud crimen, profertur facinus
 seculis inauditum, Hoc est, inquiunt, ubi nemo
 possit uerborum prestigijs decipi, res oculis agitur,
 uerbis cessantibus. Brachium hoc te, aiunt,
 Athanasi accusat excisum. Hæc est Arsenij dextera,
 quam tu quomodo, uel ad quos usus excideris,
 indicato. Tum ille. Quis enim, inquit, uestrum
 Arsenium nouerat, ut banc ipsius dexteram cognoscatis?
 Exurrexerunt aliqui, qui dicerent optime se nouisse
 Arsenium, inter quos nonnulli erant ignari huius
 compositæ fallaciæ. Orat dehinc à iudicibus
 Athanasius, ut hominem suum, quem in negotium
 deposceret, iubeant intromitti. Cumq; introductus
 esset Arsenius, eleuato eius nulto.

R r 5 Athana

DE ATHANASTO EPIS.

Athanasius Concilio & iudicibus ait. Hic est An-
senius. Et Elemeus simul eius dexteram. Hec cō-
iungit, etiam dextera eius, haec est & sinistra.
Hac autem, quam ipsi offerunt, manus unde sit,
nos requirite. Tunc acut nox quaedam & tene-
brae accusatorum oculis infuse, quid agerent, quo-
se uerterent, nesciebant. Verum quia non iudicari
di sed opprimendi hominis causa concilium gere-
batur, fragor omnium repente attollitur, magnum
esse Athanasium & decipere intuentium oculos
conclamatur, nec debere ullo modo ultra homi-
nem tam nefarium uinere, factoque impetu suis ma-
nibus praefurore discerpissent, nisi Arcelaus, qui
cum ceteris ex mandato Imperatoris Concilio praes-
idebat, liberasset eum, & eduxisset per occultos
exitus, ac fugere iussisset. Congregati Episcopi ad
concilium rursus conveniunt sequenti die, & tan-
quam nihil deprehensum fuisset, ut confessam de
intentatis criminibus Athanasium condemnant. Et
gesta in hunc modum facta per orbem terre mi-
tentes ad sceleris sui consensum Imperatore coo-
gente, ceteros Episcopos perpulerunt.

Hinc iam toto orbe profugus agitur Athana-
sius, nec ullus citatus ad latendum supererat lo-
cus. Tribuni, praepositi, Comites, exercitus quo-
que ad inuestigandum eum mouentur edictis im-
perialibus.

309

DE ATHANASIO EPIS.

perialibus, præmia delatoribus proponuntur, si quis uiuum maxime, si id minus, caput certe Athanasij detulisset. Sed totis regni uiribus frustra aduersus eum, cui Deus aderat certabatur. Nam sex continuis annis ita latuisse fertur in cisterna seu cella subterranea, ut nunquam in publicum prodiret. Et cum per ancillam, quæ sola conscia officiorum domini sui erat, qui Athanasio latebras præbuerat, indicatus fuisset, tanquam Dei spiritus admonitus ipsa eadem nocte qua ad eum comprehendendum cum iudicibus ueniebatur, post annos migravit ad alium locum, atq; ita illi qui uenerant frustrati, dominisq; in fugam uersis, de ancilla ut falsa indice poenas sumunt. Verum ne graues alii cui latebræ suæ fierent & occasio calumniæ in innocentes quæreretur, nihil sibi iam ultra tutum in Constantij regno præsumens ad Constantis partes profugus discessit. A quo sic satis honorifice, pieq; susceptus est, quiq; causa eius quam fama compererat, diligentius cognita, scribit ad fratrem suum Constantium pro certo se comperisse quod sacerdos Dei summi Athanasius iniuste & præter omnem culpam fugas & exilia pateretur, ita que se monere, ut uirum pium pristino suo loco restituat. Quod si nollet, curæ sibi futurum, ut ipse id adimpleret & simul intimo regni eius penetra-
ret di-

DE ATHANASIO EPIS.

ret dignissimas poenas de adversarijs & falsis ac-
 casatoribus Athanasij sumpturus. Venit igitur
 Athanasius Antiochiam, nam ibi tunc erat Con-
 stantius Cæsar, qui perterritus fratris Constantii
 literis, simulata benignitate venire ad se iubet A-
 thanasium, & ad Ecclesiam suam securum redire
 permittit, sed hac lege, ut unam Ecclesiam per-
 mittat Ariani, qui cum ipso nolent communi-
 care. Id quidem, respondit Athanasius, facile tibi
 concedo Imperator, sed hac item lege, ut nobis &
 nostris concedatur hic & in alijs locis quoq; ha-
 bere unam Ecclesiam, qui cum nostris nolunt com-
 muniare. Id vero cum audierunt Ariani Episco-
 pi, quorum consilio utebatur Cæsar, neq; se velle
 accipere Ecclesiam Alexandrie neq; Antiochie
 dare velle respondent. Itaq; admiratus Imperator
 prudentiam Athanasij properare eum ocius ad sus-
 cipendam suam Ecclesiam iubet. Sed cum Ma-
 gnetij scelere Imperator Constans, cuius iussu et
 autoritate restitutus erat Athanasius, regna
 simul & vita fuisset exemptus, rursus in A-
 thanasium veteres illi hostes exasperare Costantij
 Cæsaris animum & accendere eius iram contra
 eum coeperunt, fugatoq; de Ecclesia Athanasio in
 locum eius Georgium quendam perfidie & inima-
 nitatis sue socium sufficiunt. Rursum igitur fuga
 rursum

*Demus in
 omni p[ar]te
 Athanasius*

305

DE ATHANASIO EPIS.

Yrsum latebra, & edicta Caesaris aduersus Athanasium in omnibus locis ponuntur, in quibus & premia delatoribus promittebantur. Ad hoc etiam cum ob uindictam necis fraternalis, regnumq; recuperandum ad occidentis partes uenisset, Constantius Caesar, & extincto tyranno iam solus regno potiretur, cogere statuit omnes occidentales Episcopos ad comprobationem secte Arianae, & Athanasium palam condemnauit. Sciebat enim eum uelut abencum murum & ualidissimum obicem esse ad resistendum doctrinae Ariatorum, ideoq; & omnes Episcopi, qui in Italia improbant, Athanasij proscriptionem in exilium relegati sunt, fuitq; eo tempore & in oriente & in occidente admodum miserabilis Ecclesiae facies.

Porro Constantio Imperatore non multo post defuncto uita, Iulianus Caesar successit. Is primo ueluti arguens perperam gesta Constantij Imperatoris, Episcopos iubet de exilijs relaxari & ad suas Ecclesias redire, atq; hac occasione Athanasius Alexandriam ad suam Ecclesiam reuersus est. ^{Et} denuo repurgauit ab impijs opinionibus Ariatorum. ^{Et} iterum Iulianus postquam ad orientem Persas bello ^{per-} ^{turus} aduenit, palam coepit prodere impietatem animi ^{su-} ⁱ, quam callide antea dissimulauerat. Publice enim ^{te-} ^{statur} se idolorum cultu

DE ATHANASIO EPISCOPO

cultu, & gentilibus superstitionibus addictum &
 astu magis quam aperta in Christianos auerentia
 dabatur à Christo ad gentium impietates. Et huius
 illius animum accendebant etiam doctores & ma-
 gistri impij, qui asserabant nihil suis artibus suc-
 cessuram nisi prius Athanasiam uelut omnium
 horum, que molebantur in reparando impio cultu
 deorum & alijs superstitionibus renouandis, sustu-
 lisset. Iterum igitur mittitur exercitus ad perden-
 dum Athanasium, iterum palam oppugnatur Eco-
 lesia. Cumq; populum Christianorum circa se ta-
 chrimantem & tristem stare uideret, cum ex præ-
 cepto Iuliani Cesaris pararet se ad fugam, sic con-
 solatus est eum inquit. Nolite o filij conturbari sed
habetote fiduciam, quia nubecula tantum est, que
 cito pertransit. Iam uero cum in discessu nauis per
 Nilum fluiuii iter ageret, comes qui ad hoc ipsum
 missus fuerat, cognito eius itinere, instanter eum
 insequi coepit. Et cum forte applicuisset Athanasij
 nauicula ad quendam locum, comperit à prætere-
 antibus post tergum esse percussorem suam, et iam
 iamq; nisi prospiceret sibi, imminere. Contra-
 qui simul aderant socij, eremum suam ad fugæ
 presidium petendam. Tum illi inquit, o filij
 lioti deterreri, eam uero magis in occursum percussor-
 ni nostro, ut scitis, quia longe maior est, qui nos de-
 fendit.

III *relium*
Dauidis.

DE ATHANASIO EPIS.

Fendit, quam qui persequitur, Et conuersa nauicula iter obuiam ei, qui se infectabatur, aggressus est. Ille uero qui nullo modo suspicari potuisset in oceanum sibi ultro uenire, quem quaereret, tanquam praetereuntes aliquos interrogari iubet, ubi audissent esse Athanasium. Cumq; respondissent uidisse se eum non longe euntem, tota celeritate pertransiens properat in uanum, festinans capere quem ante oculos positum uidere non potuit. Ille uero Dei uirtute monitus Alexandriam redit, ibiq; tuto latebras usq; quo persecutio cessaret, exegit. Etenim post Iuliani necem & imperio & Ecclesiae per Iouinianum, qui ei successit in regno, pax & tranquillitas restituta est. Erat enim princeps pietatis commendatione insignis, Episcopos à Constantio & Iuliano proscriptos reuocauit, insit etiam Ecclesijs decimas persolui in usum praedicatorum, Athanasium autem praecipue complectebatur, nam officiosissimis & honorificis literis eum requirebat, & ab ipso certam quandam formam fidei & Ecclesiarum disponendarum rationem suscepit. Sed haec tam pia & laeta principia mors immatura corruptit. Praesuit enim imperio Iouinianus, non amplius mensibus septem, & febre correptus obiit apud Ciliciam.

Post Iouiniani mortem Valentinianus imperium

DE ATHANASIO EPIS.

ipsum suscepit. Is in consortium regni assumpsit fratrem Valentem, et sibi quidem occidentales partes de legit, fratri uero orientales reliquit, qui quia Arianæ heresicos sectator fuit, persecutus est synce-ros prædicatores Euangelij, multaq; nefanda & crudelia in ecclesiã Dei molitus est, sed hec omnia tum maxime incepit, postq̃ Athanasius mortuus est, nam illo superstite uelut diuina quadã uirtute prohibitus cum debacharetur in ceteros, in illũ nihil ausus est triste committere. Igitur ea tempe-
state cum iam quadraginta & sex annos in Epi-
scopatu administrasset Ecclesiam Athanasius ex-
grotare cepit, & post tam multos agones, tot
crucis & discrimina, ex hac uita sublatus est, &
sciscitatus de successore, cui tuto & rectissime
committi possit cura Ecclesie Alexandrine, Pe-
trum calamitatum & periculorum suorum soci-
um & uirum apprime eruditum in uerbo DEI
delegit.

DE AMBROSIO Episcopo.

IN Italia quoq; multas Ecclesias contaminate-
rat Ariana heresis, ita ut grauissima passim
dissidia exorirentur ex diuersitate opinionum in
causa

DE AMBROSIO EPIS

causa religionis, cum in alijs multis urbibus, tum
uero apud Mediolanum. Accidit enim temporibus
Valentiniani Caesaris, ut defuncto Auxentio hæ-
reticorum Episcopo utriusq; partis populi in urbe
Mediolano diuersis studijs ferrentur, adeo quod
dissensio grauis & periculosa seditio certum exi-
tium urbi parare uidebatur, præsertim si utraq;
pars cum diuersum optaret, sui uoti compos non
efficeretur. Sed quid fit? Ambrosius tunc consular-
is eiusdem prouinciæ fasces gerebat. Is cum per-
niciem ciuitati uideret impendere, pro loco atq;
officio suo conestim Ecclesiam scditionem populi
mitigaturus ingreditur. Cumq; ibi multa secun-
dum leges & publicam disciplinam pro quiete &
trāquillitate perorasset, pugnantis inter se & dis-
sidentis populi subito clamor & uox unā consur-
git, Ambrosium Episcopum postulantes. Neq;
enim aliter unum populum fore, atq; unam fidem,
nisi ambrosius sibi Episcopus daretur. Obluctante
illo & plurimum resistente, ad imperatorem re-
latum populi desiderium, omni maturitate iubetur
impleri. itaq; inuitus & præter suam uoluntatem
Episcopus factus Ecclesiæ gubernationem apud
Mediolanum suscepit, & magna constantia oppo-
suit se Arianis pro tuenda gloria ueri Euangelij
Christi. Porro mortuo Valentiniano Cesare regi

DE AMBROSIO EPIS.

Na uxor eius Iustina Mediolanum protecta est
 ibiq; in tranquillitate etatem suam consumere in-
 stituerat: Erat haec addicta heresi Arianae, quam
 quia dum uiuere maritus, callide suppresserat,
 nunc libere impietatis suae uerba aperire et ef-
 fundere palam coepit. Cōturbauit itaq; Ecclesiam
 tranquillū statū apud Mediolanū, cōminabatq;
 sacerdotibus p̄scriptiones et exilia, nisi Animi-
 nensis concilij decreta, quibus patrū fides confirmata
 fuerat, reuocarent, atq; in hoc nouo bello Ecclesia
 muram, et turrim ualidissimam pulsabat Ambros-
 sium, eumq; minis et terroribus atq; omni genere
 oppugnationis fatigabat, existimans, id quod res
 erat, profligato Ambrosio Episcopo, se facile per-
 ducturum sua auctoritate Ecclesiam in sententiam
 Arianorum. Atqui uero aduersus hunc furorem
 reginae Ambrosius non defensabat se manu, aut
 telo, sed ieiunijs, continuatisq; uigilijs sub altari
 positus per obsecrationes defensorem sibi atq; Ec-
 clesiae Deum parabat. Et non multo post accidit,
 quod Maximi cuiusdam principis tyrannide ad-
 uersus ipsam et Caesarem inualecente, in exilium
 cum filio Valentiniano profugere coacta sit. Itaq;
 completum est in impia regina, quod in Psalmis cō-
 minatur Propheta omnibus impijs, quod in foue-
 am, quam alij parant, ipsi corruent.

Illud

DE AMBROSIO EPIS

Illud quoq; in primis memorabile factum est
Ambrosij Episcopi, quod Theodosium Imperato-
rem propter iniustam caedem perpetratam excom-
municauit, & ab ingressu templi prohibuit. Ete-
nim cum apud Theſſalonicam seditione exorta,
quidam ex militaribus uir impetu furentis populi
fuiſſet extinctus, repentini nuntij atrocitate ſuc-
census Theodosius Caesar ad ludos Circenses inui-
tari populum, eiq; ex improuiſo circunſundi mili-
tes, atq; obruncari paſſim, ut quiſq; occurrisset,
gladio iubet, & uindictam dari non crimini, ſed
furori. Ferunt enim ſeptem hominum milia in ea
clade periſſe nullo iudicio praecedente. Audiens
Ambrosius tam miserabilem cladem ab Imperato-
re perpetratam, cum iam ueniſſet Mediolanum
Theodosius, et ſolenniter in templum intrare uo-
luiſſet, occurrit ſoris ad ianuam & ingredientem
his ſermonibus obiurgauit et ab ingreſſu Eccleſiae
prohibuit, neſcis inquit, Imperator perpetratae
de caedis quanta ſit magnitudo: neq; poſt ſedatum
impetum tanti tui furoris mens tua praesumptio-
nis molem agnoſcit, ſed ſorte recognitionem pec-
cati, & poenitentiam prohibet imperij maiestas &
Coequalium hominum princeps es o Imperator,
& conſeruorum, unus enim eſſe omnium dominus,
Rex omnium & creator. Quibus ergo oculis
S S 2 afflicta

DE AMBROSIO EPIS.

aspicies communis Domini templum? Quomodo manus extends ad orandum, quæ impure sunt, & de quibus adhuc destillat sanguis iniustus? Quomodo huiusmodi manibus suscipies sanctum Domini corpus? qua temeritate ore tuo poculum sanguinis preciosi percipies? Recede igitur, recede, nec alio tero peccato priora crimina augere cõtendas, suscipe unculum, quo te omnium Dominus nunc ligat, est enim medicina maxima sanitatis. Ad hunc modum obiurgatus ab Ambrosio Theodosius Imperator, agnouit delictum suam, culpamq; cum lachrymis professus, publicam pœnitentiam in conspectu totius Ecclesie exegit, & in hoc sibi tempus ascriptum absq; regali fastigio patienter impleuit. Quibus omnibus istud quoq; mirabiliter adiecit, legi iunxit in posterum, ut sententia principum super animaduersione prolata, in diem tricesimum ab executoribus differatur, quo locus misericordie, uel si res tulisset, pœnitentia non periret.

DE SPIRIDIONE Episcopo Cyprio.

Secundum Paphnutium & paucos alios Episcopos, Spiridion maxima in æstimatione est habitus illis temporibus. Erat enim Thremitanus Cypriorum

309

DE SPIRIDIONE EPIS.

priorū Episcopus, qui ob insignē pietatem, quæ in eo erat, et uitæ sanctimoniā, gratus erat omnibus. Ipse interim ut magnis & præclaris uirtutibus excellebat, ita minime de sese arroganter sensit. Quod ad uitæ genus attinet, priusquam Episcopus factus est, agriculturam exercuit, & pastorem ouium egit, uxorem & liberos habens, sed non propterea in studio et cognitione pietatis Christianæ minor, & propter hanc opinionem eruditionis, & testimonium probatæ uitæ designatus est Episcopus in Cypro. Neq; enim frustra præcepit Paulus, Episcopum non esse eligendum aliquem, nisi qui antea recte didicerit suæ domui ei familie præesse. Porro præterquam quod sincere prædicauit Euangellum Spiridion, omnibus etiam alijs officijs boni Episcopi excelluit. Nam hospitalitatem coluit, & beneficus admodum fuit in iuuandis pauperibus. Mos enim erat spiridioni ex fructibus, quos ex agris suis percipiebat quotannis partem quidem pauperibus largiri, partem autem gratis mutuari uolentibus. Erat autem tam promptus in erogando, quod neq; per se dabat, neq; per se recipiebat, sed solum cubiculum ac locum demonstrabat, inuitans petentes ut quantum opus haberent, tollerent, & denuo restituerent, quantum se scirent abstulisse. Accidit itaq; quod quidam dum mutuum percepisset, reuersus est non

DE SPIRIDONE EPIS.

multo post, quod tulerat rediturus. Quem dum secundum consuetudinem insisset reponere in cubiculo, quod fuerat inde mutatus, ad iniustitiam ille conuersus, & credens latere Spiridonem, non reddidit, quod debebat, sed auferens secum debitam quasi reddidisset, abscessit. Sed quid fit, reuersus idem ille post certum tempus, petijt à Spiridone frumenti aliquid mutuo. At ille misit eum ad horreum, data potestate, ut ipse sibi metiretur, quantum opus haberet. Ille granarium uacuum reperit, & ilico reuersus ad Spiridonem dixit, se dedudi, nam nihil se frumenti inuenire in horreo.

Cui Spiridon. Miram est, inquit, ô homo quod loqueris. Quomodo tibi solum usum est horreum frumento uacuum esse, cum nos omnes sciamus & uideamus abundare necessarijs? Sentiens itaq; Spiridon hominem dolo malo & furto usum esse, dixit. Considera potius apud te ipsum, ne forte quod mutuatus iam antea eras, bona fide non reddideris. Si enim huius doli tibi conscius non es, haud dubie non priuaberis, quibus eges, sed rursus accedens inuenies. Sic igitur ille palam conuictus, quod deliquerat, indicauit Spiridoni, & ueniam petijt. Memorabile in primis hoc est exemplum, quod testatur DEO curæ esse res piorum hominum, & rursus non fortunari ac be-

medici.

DE SPIRIDONE EPISCOPO

medici iniuste partas opes impiorum. Illud quoque pertinet ad commendationem sanctissimi Episcopi Spiridonis, quod in Evangelij doctrina non solum singula simplicissime & accuratissime explicabat, sed usque adeo studiosus fuit, ut religio illi esset magna, uel tantillum ab usitatis & comunibus scripture uocibus discedere, sequutus haud dubie Pauli preceptum, qui docet formam sanorum uerborum tenendam esse. Maximas enim & graues dissensiones saepe peperit in Ecclesia studium nouerum uocum. Dicitur itaque quodam tempore pro publica utilitate Ecclesiarum conuenisse in unum Cyprios Episcopos, & inter eos fuisse huic Spiridionem & Triphyllum Ledrensem Episcopum uirum eloquentiae & sapientiae clarum. Cum itaque conueniret populus ad audiendam concionem sacram, iniunctum est Triphyлло, ut exponeret locum aliquem scripture ad edificationem Ecclesiae, cumque ille locus uenisset in medium: Tolle lectum tuum, & ambula, cubile dixit pro lecto, mutans nomen. Id uero indigne ferens Spiridion, & exiliens de Cathedra sacerdotali, Tu ne melior es, inquit, eo qui lectum dixit, quia eius uerbis uti te poterit? Fecit hoc Spiridion conspiciente populo, ut hominem eloquentiae persuasione tumentem humiliaret, et simul admoneret, minime tutum esse à sanis et

SS. 4. receptis

DE SPIRIDIONE EPIS.

re. *reptis scripturae vocabula desiderare. Fecit au-*
tem hoc per se Spiritio pro sua auctoritate, et in-
terit homini ambiguo pastorum. Nam ob ista
singularum sanctorum secreta bibis etia, et se-
rex simul etia amia, et sacerdotis officia

Ceterum qualis circa peregrinorum susceptio-
 nes fuerit bene apparet. *Instante iam quadregesi-*
mo, quidam ex itinere venit ad eum, quibus li-
bas confecerat cum suis continere icinia et die-
cereo comedere. Videns itaque peregrinum adde-
bitum et fatigatum, perge, inquit ad suam filiam,
laus peregrini pedes, et cibos appone. Cumque pu-
ella dixisset nihil cibi reconditum esse, propter ie-
tinium, inquit ut porcinas carnes, quas domi salu-
tas habebat, coqueret. Quibus coctis, sedens cum
peregrino positus carnibus nescibat, et rogabat
peregrinum, ut una secum ederet, quo resutante,
Christianumque se proficiente, propterea magis, in-
quit, resutare non debes, Ego quoque Christianus
sum. Omnia enim sunt munda mundis, sicut sermo
diuinus edocuit. Testatur hoc exemplum fuisse
Spiridionem uirum minime superstitiosum, sed
pium et prudentem, qui ueram usum Christiana
libertatis non ignorauit.

De fene

DE SENE QVODAM
confessore, qui simplici confes-
sione fidei uicit Philosophum
argute disputantem,

Quantam uim habeat fidei simplicitas, uel
ex hoc exemplo deprehendi potest. Ete-
nim cum ex iussu religiosi Imperatoris Constanti-
ni ex omnibus populis & urbibus Episcopi & sa-
cerdotes Dei coissent Niceam ad refellendam A-
rianam heresim fama hac commoti Philosophi
quoq; & Dialectici ualde nobiles & discreti con-
uenerunt. Inter quos quidam insignis in arte Dia-
lectica per dies singulos conflictus summi certam-
inis cum Episcopis nostris, uiris ad aequae in Dia-
lectica non improbabiler eruditis, mouebat, &
fiebat ingens spectaculum, conuenientibus ad au-
diendum prudentibus et literatis uiris. Nec tamen
ullo genere Philosophus concludi a quoquam po-
terat aut confringi. Tanta enim dicendi arte ob-
iectis questionibus occurrebat, ut ubi maxime pu-
taretur adstrictus uelut anguis lubricus elabere-
tur. Sed ut ostenderet Deus, quia non in sermone
regnum Dei, sed in uirtute consistit, quidam ex
confessoribus, qui aderant in Niceno Concilio
simplicissimi ingenij uir & nihil aliud sciens nisi
Iesum Christum, & hunc crucifixum, cum audisset

DE SENE CONFES.

Philosophum insultantem nostris sacerdotibus, & callidam se disputationis arte iactantem, poscit ab omnibus potestatem sibi dari paucis cum Philosopho colloquendi. Tum vero nostri quibus imperitia nitidiori perspecta erat, expanescebant, & veluti pudore quodam suffundebantur. Metuebant enim ne forte apud homines callidos & discretos risui exposeretur sancta simplicitas. Perstitit tamen senior, & hinc sumpsit sermonis exordium. In nomine, inquit, Iesu Christi philosopho audi que uera sunt. Deus unus est qui fecit caelum & terram, quiq; homini, quem de limo terrae formauerat, spiritum dedit. Vniuersa quae uidentur, & quae non uidentur uirtute uerbi creauit, & spiritus sui sanctificatione firmanit. Hoc uerbum ac sapientia, quem nos filium dicimus, humanos miseratus errores ex uirgine nascitur, & per passionem mortis a perpetua nos morte liberauit, ac resurrectione sua aeternam nobis contulit uitam, quem & expectamus iudicem omnium, quae genimus, esse uenturum. Haec ita se habere sine percrutatione humanae rationis credimus. Proinde noli tu inaniter laborare, querens destruere ea, quae fide percipimus. Noli inuestigare modum, quo fieri uer, aut non fieri potu erunt. Si enim credis consulenti mihi, ad ista responde, surge & sequere me ad **Dominicum**

DE PAEDAGOGO.

dicum & huius fidei signaculum suscipe. Philosophus uero conuersus ad discipulos suos & ad alios qui aderant; Audite, inquit, ó cruditi uiri. Donec uerbis mecum res gesta est, uerba uerbis opposui; & quæ dicebantur, dicendi arte subuersti. Vbi uero pro uerbis uirtus processit ex ore dicentis, non potuerunt resistere uerba uirtuti, nec homo aduersari potuit Deo. Est itaq; hoc modo philosophus Christianus effectus, & magno gaudio gratulatus est se tandem simplici confessione Christianæ fidei à sene conuictum esse.

DE PAEDAGOGO
quodam, Iuliano & Liba-
nio Sophista.

ANtiochie uir quidam optimus & Christianæ religionis in primis studiosus paedagogus adolecentium habitabat, eratq; in eadem urbe nobilis ille Sophista Libanius, homo quidem secundum mundum eruditus & prudens, sed impius, & supra modum in Christum redemptorem nostrum blasphemus, idq; in gratiam Iuliani Cæsaris, qui acerrimus hostis & persecutor fuit Christianorum. Is iam aduersus Persas in bellum profectus erat,

DE PAEDAGOGO.

erat, eiusque secundum reditum, & foelicem victo-
riam expectavit Libanius, habens prae oculis mi-
nas eius adversus Christianos. Interrogavit igitur
Pedagogum contumeliose irrideus eum propter
susceptam religionem Christianam. Quid putas,
inquit, nunc fabri filium Christus Deus uester agit?
At ille, quod paulo post contigit repletus gratia
divina praedixit, Respondit enim, Quis Sophista qui-
esce paululum. Creator omnium quem tu fabri fi-
lium nominasti iam Iuliano loculum concernat, in
quo mortuus portabitur. Neque vero hoc suo prae-
sagio de morte Iuliani falsus est pedagogus. Acci-
dit enim ut paucos post dies sagitta vulneratus Iu-
lianus periret. Aiunt autem, quod cum fuisset vul-
neratus, mox manum sanguine suo compleverit, &
in aërem proiecerit, dicēs, Gablee vicisti, sic enim
per contumeliam uocabat Christum. Memorabile
in primis hoc est exemplum, quod impudenter bla-
sphemias in Christum & contemptum sui manife-
stum tandem suo tempore grauiter ulciscatur.

Deus. Nam serunt & Sophistam Li-
banium non multo post fo-
disime quoque
peruisse.

De Constantia

DE CONSTANTIA mulieris cuiusdam in Edessa ciuitate Mesopo- tamiæ.

Valens Imperator Ariane hereseos acerrimus adsertor fuit, ideoq; & religionis Christiane insensissimus erat hostis, & multa ad nephanda mala passim intulit orthodoxis. Venit in Edessam Mesopotamiæ urbem, & cum cognosceret, Christianos Basilicam ibi habere, ad quam quotidie magno numero confluerent audiendi uerbum Dei & orandi causa. Et quia uidebat Arianos minus in precio esse in ea ciuitate, & foueri Christianos contra mandatum suum, fertur præ nimia animi commotione manu percussisse præfectum urbis quod inde orthodoxos omnes non expulisset. Cumq; præfectus iniuriam passus inætu indignationi principis ministrare contenderet, (non enim uolebat tot hominibus eadẽ inferre) latenter mandauit, ut dum præsens in urbe esset princeps, nullus in illa Basilica remaneret. Sed nemo respexit consilium præfecti, neq; metuit terrorem præsentis principis. Nam omnes altero die ad locum orationis pariter consuebant. Porro cum præfectus urbis cum multa militum manu ad Basilicam festinaret, ut Imperatoris perficeret inuersionem

DE CONSTAN. MVLL.

Infirmitatem quaedam muliercula in paupertate degens, suum filium manu trahens, cursuq; ad Basilicam properans, praefecti officium interruptit. Indignatus vero praefectus, mulierem sibi infans adduci, dixitq; ad eam. Q. infelix mulier, quo sic indecenter curris? At illa. Quo alij, inquit, ire festinant. Tunc ille, Non audisti, quod praefectus illic occisurus est uniuersos, quoscumq; inuenierit? Et mulier, audiui, inquit, ideoq; festino, ut et ego illic inueniar inter eos. Et quo hunc paruulum trahis infantem? Tunc mulier ait, Vt et iste martyrium suscipere mereatur. Hoc ubi audisset praefectus, considerauit concurrentium animum. Et mox recurrens ad principem, suggessit ei, quod omnes essent mortem pro sua fide subire parati, sed iniquum sibi uideri, breui tempore tantam multitudinem occidere. Quo dicto ab ira auocatus Imperatorem, atq; hac occasione Edesseni furorem Imperatoris effugiunt.

FINIS.

INDEX HUIUS OPERIS.

<i>Abstinētie Exempla.</i>	179	<i>Emily 169</i>
<i>Ægyptiorum idolatria.</i>	25	
<i>Ægyptiorum mos in conservandis corporibus.</i>	132	
<i>Altiora te ne quaesieris.</i>	180.	<i>277. Paulus 19. 21.</i>
<i>Ambitio fugienda.</i>	180.	<i>Paulus 19. 21.</i>
<i>Ammonis Abbatis uita.</i>	33	<i>Paulus 19. 21.</i>
<i>Ammonis Nytrix Monachi uita.</i>	50	<i>Paulus 19. 21.</i>
<i>Angeli custodes nostri.</i>	229	<i>Paulus 19. 21.</i>
<i>Angelus liberat captiuos.</i>	24	<i>Paulus 19. 21.</i>
<i>Antonius acerrimus hostis hereticorū.</i>	120.	<i>133. Paulus 19. 21.</i>
<i>Antonius 305. annorum moritur.</i>	137	<i>Paulus 19. 21.</i>
<i>Antonij uisio de malis euercentibus Altare Domini.</i>	128	<i>Paulus 19. 21.</i>
<i>Antonij uita.</i>	89.	<i>Paulus 19. 21.</i>
<i>Appollonij Martyris uita.</i>	45	<i>Paulus 19. 21.</i>
<i>Appollonij uita.</i>	22	<i>Paulus 19. 21.</i>
<i>Apparitiones Sathane quomodo cognoscēde.</i>	104.	<i>Paulus 19. 21.</i>
<i>Apparitionibus non facile credendum.</i>	20.	<i>181. Paulus 19. 21.</i>
<i>Arianorum furor.</i>	128	<i>Paulus 19. 21.</i>
<i>Arsenij uisio.</i>	224	<i>Paulus 19. 21.</i>
<i>Auaritiae maledicentia.</i>	69	<i>Paulus 19. 21.</i>
<i>Baptizati</i>		

HVIVS OPERIS.

**Copres per ignem probat fidem Christi contra
Manicheum.**

41

Copretis presbyteri & Eremita uita.

35

Cornelius Episcopus Romanus. 51.

158

Corpori habendum honorem.

108

Credientibus omnia passibilia.

33

Cyprianus. 51. D. Crispus. 58.

Demonum improbitas in oppugnandis pijs.

98

Demonum arii insultus.

97

Desperationis exemplum.

12

Deum non esse autorem mali.

97

Deum non habere corpoream imaginem.

10

Dona Spiritus sancti non estimanda auro.

64

Dracones parent Ammoni.

34

E.

Ecclesie ueteris mos in cõuersis baptizandis. 143

Ecclesiam cõsistere contra Sathane furorem. 100

Effrem patris uita. 173

176

**Effrem per orationem consequitur facultatem lo-
quendi Græca lingua.**

178

Elemosinam præbentibus benedicitur.

187

Eugenie uita.

146

F.

Fidei miraculorum exempla.

190

Fides muris fidelium.

91

F.

Fides

INDEX

<i>Fides resurrectionis mortuorum</i>	38. 47. 188
<i>Fiducia operum taxata.</i>	190
<i>Formicarum natura.</i>	83
<i>Furtum peccatum punitur in filio.</i>	50
G.	
<i>Germanus liberatus Demone ab Hilarione.</i>	67
H.	
<i>Heresis damnata.</i>	194 192
<i>Helenus Episcopus Heliopolitanus.</i>	147
<i>Helenus pugnat contra Zaream Magum stans in igne illesus.</i>	149
<i>Hesychius amicus Hilarionis.</i>	75 72 70
<i>Hilarionis Eremita uita & eius miracula.</i>	58 193
<i>Hipocentaurus apparet Antonio.</i>	53
<i>Honorem habendum corpori.</i>	195
<i>Hor Abbatis uita.</i>	18
<i>Contra Hypocrisin.</i>	192
<i>Hiemata, heretici. Ps.</i>	
<i>Lactantia fugienda.</i>	7. 22
<i>Idolatria Aegyptiorum</i>	25
<i>Ieiunia qualia.</i>	32. 204
<i>Iohannes Monachus apparet mulieri in somnis.</i>	4
<i>Iohannes Monachus non suam aut aliorum Eremitarum uitam, sed Sacram scripturam proponit sequendam.</i>	7
<i>Iohannes Monachus predicat futura.</i>	3

Isidorus 176.

FRIVS OPERIS.

Julianus Imper. 198.
Joseph 198-201
Isidorus 176

Non facile iudicandos alios. 211

L.

Lapsi quomodo tractandi. 198

Latro conuersus ad Christum. 28. 34

Liber alibi benedicit Dominus. 69

Libertatis Christianae exempla. 201

Luxus reprehensus. 57

M.

Macharij Aegyptij uita. 46

Macharij Alexandri uita. 48

**Macharius non uerbis, sed uirtute miraculorum
pugnat contra Hereticum.** 48

Malchi Monachi captiui uita. 79

Melchisedech esse hominem non filium Dei. 203

Miracula faciens non superbiat. 104

Monachorum ueterum mores. 30

Monastica uita coepit ex persecutione. 51

Monastica uita illaudata. 177. 192. 204

Monastica uita qualis tempore Antonij. 86

Morbi corporis salutare anima. 6

Mulierem sexum non contemnendum. 207

Mutius Eremita antea Latro et sur. 36

Mutius sistit sua oratione Solem. 38

Mutius transit Nilum. 39

N.

Natura

INDEX

Natura rerum libri loco.	207
Negantium Deum cognitum potius maior, quam ignorantium.	208
Nonius Episcopus.	138
Nonni somnium de Pelagia convertenda.	140

O.

Obedientie exemplum.	136. 208
Obreftationem fugiendam.	210
Ocium vitandum.	211
Opera omnia omnium non imitanda.	212
Opera que prestantur proximo, prestare operibus electicis.	212
Orandum quomodo.	215
Oratio maximum et difficillimum operum.	213
Orationes piorum a Sathana impediuntur ueris pre-	
stigijs.	49
Orationis uis.	27. 113. 171. 212
Ostentatio doctrine.	216
Ostentationem fugiendam.	24. 32
Ostentatio sanctitatis.	217
Ostentatio uirtutum et miraculorum.	217

P.

Patientie exempla.	218
Pauli Eremita uita.	50
Peccatoribus semper fugiendum et agenda poenitentiam.	227

105.
209. 224. 233

INVIUS OPERIS

Non peccandum etiam in occulto. 224

Peccantes in spiritu lenitatis arguendi. 225

Peccatum esse in sanctis, sed seruicis non regnans.

Pachomius 223

Pelagia uita. 137

Peregrinationes improbatæ. 96

Philippus Alexandriae prefectus fit Episcopus &

tandem martyr. 157

Phantasmatum Daemonum. 91

Piis semper gaudendum. 31

Pios hic affligi, ut postea floreant, & impios hic

florere, ut postea adfugantur. 238

Poenitentia exemplum. 12. 27. 37. 369. 171

Poenitentia 105. 107. 204. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Prestigium Sathanae. 47

Contra presumptionem sanctitatis. 242

R.

Reliquia sanctorum vituperata: 132

Renunciare seculo quid sit. 8

Resurrectio mortuorum. 88. 47. 188

S.

Sacramentum & uerbum Dei etiam à malis tra-

ctari posse. 200

Sacerdos idolorum conuersus ad Dominum ex col-

loquio Demonum. 198

Tt 9

Sathana

INDEX

<i>Sathane à Christo deuieti iudicia.</i>	107
<i>Sathane apparitiones quomodo cognoscende.</i>	104
<i>Sathane horrenda species nihil aliud, quam umbra.</i>	98
<i>Sathane odium erga homines.</i>	68
<i>Sathan quibus armis fugetur.</i>	101
<i>Sathan quomodo futura pronunciet.</i>	102
<i>Sathane uictor Christus.</i>	98. 100. 106.
<i>Sathan tractans literas.</i>	99
<i>Sathan unde habeat potestatem grassandi in pios.</i>	101
<i>Satisfactio pro peccato improbata.</i>	244
<i>Satyrus uisus Antonio confessus Christum.</i>	55
<i>Securitas quantum malum.</i>	35
<i>Solitudo cur expetenda.</i>	31
<i>Contra solitudinem uictus.</i>	55
<i>Somnium Nonni de Pelagia conuertenda.</i>	140
<i>Spiritualia preferenda carnalibus.</i>	245
<i>Spiritus quomodo discernendi.</i>	103
<i>Superbia ex inanis gloria uitanda.</i>	245
T.	
<i>Taciturnitatis exemplum.</i>	28
<i>Tentatis adesse diuinam opem.</i>	249
<i>Tentationi blasphemiae quomodo resistendum.</i>	253
<i>Tentationum confessio salutaris.</i>	251
	Tentatio

HUIUS OPERIS.

Tentationes non posse nos arcere, sed eis resistere. (252)

Tentatos oportet perseverare in certamine. 248

Tentatos oportet quoque ipsos orare & non laxare frena tentationibus. 249

Tentationes prodesse sanctis. 248

Tentationes reuelandas pijs. 253

Theodorus presbyter. 116. 179. 148

Theonis uita. 253 21

Timor Dei remedium malarum cogitationum. 203

V. 259

Vita S. Eugenie. 146

Vicia ex Diabolo, uirtutes ex Deo. 8

Verbi Dei tractatio quantum uim habeat, 16. 255

Verbi ministerium neque fugiendum, neque expectandum. 9

Verbum Dei tractantibus adesse Angelos, impura colloquia habentibus adstare Demones. 254

FINIS INDICIS.

IMPRESSVM VVIL-
tebergæ per Vitum
Creutzer.

ANNO 1559.

